
આ પુસ્તક ગતપુરા, વડોદરામાં શ્રી સ્વામી સુધારક શ્રી ટીંગ
ત્રેસર્મા મણીભાઈ મહુરભાઈ સુપ્તે પ્રકાશકને માટે છાપી પ્રમુદ્ધ હતું છે.

તા. ૧૧-૧૧-૨૧

પ્રવર્તક, મ. કાંતિવિજયજીના રાજેશ્વરી સમાજ પુસ્તક છાં. ૫

પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહ.

(દ્વિતીય-ભાગ)

સંપ્રાદક અને સંપાદક.

જિનવિજય.

(બાચાર્ય-ગુજરાત પુરાતત્ત્વ મંદિર; ઍનર્લી મેન્ડર ઍફ
ધી મોઢારકર ઍરિષ્ટન્ટલ રીચર્સ ઇન્સ્ટીટ્યુટ, પૂના; ' જૈન
સાહિત્ય સંગ્રાહક તથા ' ' મહાર્વાર ' ના સંપાદક;
વિજ્ઞાનવિવેચનો-કુનાગ્ગચોપ-શાસ્ત્રજયર્ત્થોદ્ધાર
મંથન-કુમારપાઠ મતિચોપ-દ્રૌપદીચંચર
ઇત્યાદિ પ્રંયોના સંગ્રાહક અને સંપાદક)

: મીનર કાંતિવિજયજીના રાજેશ્વરી સમાજ નિર્મી
સરેરી લાલભાઈ વનવાળભાઈની આર્થિક સહાયથી

મંજારક.—

ધી જૈન આત્માનન્દ સમા-ખાણનગર.

પ્રોટ સંવત્ ૨૪૪૮
આત્મ સંવત્ ૨૧

{ વિજય સંવત્ ૨૧૭૮
રંજિત સંવ ૨૧૨૨.

વિષય ૨-૮-૦

પ્રવર્તક શ્રી કાન્તિવિજયજી મહારાજ.

કે

ત્રેપના મહવામ યોગથી અને દરેક જાતની

મદદથી અને આ મહત્તિ સ્વીકારવામાં વિશેષ

ચોતમારન મહેલું હોવાથી ત્રેપના એ

ઉપકાર ખાતરી ચિરમ્મુતિને કૃતિમાં

સાચવા માટે નમ્રતા અને કૃતજ્ઞતા

પૂર્વક આ મંદ્રદને હું તેમજોધીના

કરકમલમાં સાદર

સમર્પિત કરું

છું.

વિનિત-જિનવિજય.

પ્રસ્તાવના

આ પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહ ને ઉપાવવાની ચરૂઆત જ્યારે હું ૫-૬ વર્ષ ઉપર વડોદરા કુટુંબે ચાલુમાંસ રહ્યો હતો ત્યારે કરી હતી, તે વખતે આ સંગ્રહના ત્રણ ભાગો પ્રકટ કરવાનો વિચાર રાખ્યો હતો, જેમાં પ્રથમ ભાગમાં હાથી ગુહાવાળો ખારવેલ સંજ્ઞા-પ્રાના લેખો, બીજા ભાગમાં મથુરાના જૈન લેખો, અને ત્રીજા ભાગમાં બીજા બધા લેખોનાં સમાવેશ કરવા ધાર્યો હતો. એમાંથી પ્રથમ ભાગ તો તેજ વખતે જ ગાઈ-ઉપાઈ ગયો હતો; અને બીજા ભાગની સામગ્રી બધી તૈયાર કરવામાં આવી હતી, તે હરમ્બાન આ સંગ્રહનાં સાધનો વધારે સીધતાથી તૈયાર થઈ જવાને લીધે એને પ્રથમ પ્રેસમાં આપી દેવામાં આવ્યો. આ સંગ્રહને લગભગ અધી ભાગ ઉપાઈ રહેવા આવ્યો એટલામાં વડોદરાથી મુંબઈ તરફ જવાનું થયું, અને તે પછી એનું કામ રણડપટ્ટીમાં પડ્યું તે બાજે ૫ ૬ વર્ષ બાદ સમાપ્ત થઈ વાચકોનાં હાથમાં સોંપાય છે. બાકી ભાગ માટે તૈયાર કરેલાં સાધનો હજી એમને એમ ફાઈલોમાં બધાએલાં પડ્યાં હોવાથી તેના ઠેકણે આ સંગ્રહને જ બીજા ભાગ તરીકે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

જૈન લેખો પ્રવેતાંબર અને દિગંબર સંપ્રદાયના એકાદે લખેલે ભાગમાં જોવાયલા છે. પશ્ચિમ ભારત અને રાજપૂતાનામાંથી મળી આવતા જૈન લેખો ઘણા ભાગે પ્રવેતાંબર સંપ્રદાય સાથે સંબંધ ધરાવતા હોય છે, અને હાલથી ભારતમાંના દિગંબર સંપ્રદાય સાથે; કારણ કે પ્રાચીન કાલમાં જ પ્રવેતાંબર સંપ્રદાયનું પ્રકૃત કામથી પશ્ચિમ ભારત અને તેની આસપાસના પ્રદેશ ઉપર વધારે રહેલું હતું. દિગંબર સંપ્રદાયનું પ્રભુત્વ હાલથી ભારત ઉપર વધારે રહેલું હતું. આ સંગ્રહમાં મિ' મુખ્ય કાલે પશ્ચિમ ભારતના લેખોનો જ સંગ્રહ

વેચ કરેલો છે. તેથી એ જાણા સ્વેતાંગર લેખો જ છે એ સ્પષ્ટ જ છે.
વળી, નૌન લેખો ત્રણ વર્ગોમાં વિભક્ત થાય છે;

(૧) તામ્રપત્ર ઉપર કેતરેલા લેખો,

(૨) શિલાપટ્ટ પર ઉકેરેલા લેખો. અને

(૩) મૂર્તિઓ ઉપર ખોદેલા લેખો.

આ છેલ્લા વર્ગના વળી બે વિભાગ થાય છે, જેમાં એકમાં
પાપલુની પ્રતિમા ઉપરના લેખોનો સમાવેશ થાય છે, અને બીજામાં
ધાતુની મૂર્તિઓ ઉપરના લેખોનો સમાવેશ થાય છે. એ આ સગ્ર-
દર્શા શિલાલેખો અને પાપલુની પ્રતિમા ઉપરના લેખો જ લીધા છે.
તામ્રપત્ર કે ધાતુની મૂર્તિના લેખોને આમાં સ્થાન આપ્યું નથી.

ધાતુની પ્રતિમાઓની સંખ્યા નૌન મંદિરોમાં ઘણી મોટી નજરે પડે
છે; અને પ્રાયઃ તે દરેક પ્રતિમા ઉપર પાછળના ભાગમાં લેખ કેત-
રેલો હોય છે: એટલે તે લેખોની સંખ્યા કેટલાએ હજારની થાય તેમ
છે. પરંતુ તે લેખો ટુંકા અને બહુ જ યોદ્ધા વિગતોવાળા હોય છે, તેમાં
આ શિલાલેખો જેવી વિવિધતાઓ નજરે પડતી નથી. તે લેખોમાં
સ.ધારણ દીને, મંવત્, ગામનું નામ, મૂર્તિ કરાવનારનાં જ્ઞાતિ, ગોત્ર,
માતા, પિતા, સ્ત્રી, પુત્ર આદિનાં નામ, જે તીર્થંકરની મૂર્તિ હોય
તેનું નામ, અને મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્યનું નામ: આટલી
જાણે લખેલી હોય છે. આવા લેખોનો એક સંગ્રહ શ્રીમદ્
દેશાચાર્યસૂરિ તરફથી પ્રસિદ્ધ થયો છે, જેમાં લેખો
પણ છે. ૭૫નિદાસ અને સાહિત્ય તરફ વિશેષ
પ્રીતિ ધરાવનાર કલકત્તા નિવાસી શ્રીમાનુભાઈ પૂરણયદ્દલ
શિખર એ. બી. એલ, તરફથી પ્રકટ થયેલા લેખસંગ્રહમાં પણ
આવા ધાતુની પ્રતિમા ઉપરના કેટલાક લેખો સંગ્રહીત થયેલા

• શ્રીમદ્ બુદ્ધિસારથીના આ સંગ્રહ બહુ શાળાપૂર્વક તૈયાર થયે
લેલ તેમ જ્યારે નવું કાળ કે આખરના કેટલાક લેખોમાં—મરી પાસેના
તેમ લેખો સર્વ મેળવ્યાં—એવી જુદાં જુદાં નજરે પડે છે.

છે. પરંતુ એ માટે હજુ ઘણા પ્રયાસની જરૂર છે, અને એકે એક તેવા દેખને છપાવી પ્રસિદ્ધ કરી દેવાની આવશ્યકતા છે. જે કે એ લેખોની સાવજનિક ઇતિહાસની દ્રષ્ટિએ વિશેષ ઉપયોગિતા જણાવી નથી તોપણ પ્રાચીન ગ્રીક કુટુંબો, ગૃહસ્થો અને આચાર્યોનો નામાવલી માટે તે ઘણા ઉપયોગી છે, એમાં જરાએ સંદેહ નથી. સારી અને ભરદુતના જોડે રતૂષોમાં મળી આવતા માત્ર બધે ત્રણ ત્રણ રાજદેવાળા દુર લેખોને પણ પ્રસિદ્ધિમાં આવવા માટે પુરાતત્ત્વવેત્તાઓએ અથાગ ધમ લીધી છે, અને સરકારે તેના માટે લાખો રૂપીઆનો બચ્ચ દીધો છે.

તામ્રપત્રોની ઉપયોગિતા, ઐતિહાસિક દ્રષ્ટિએ સૌ કરતાં વધારે મનાઈ છે કારણ કે તેની અંદર રાજકીય, સામાજિક, ધાર્મિક આદિ અનેક મહત્વની બાબતોનો ઉલ્લેખ કરેલો દોાય છે, તેથી સાવજનિક ઇતિહાસ માટે તે ઘણા કિંમતી છે. પરંતુ કેમ નહીં, સ્વેતાંબર સંપ્રદાય સાથે સંબંધ ધરાવતા આવા તામ્રપત્રો આજ સુધીમાં બહુ જ યોગ્ય-માત્ર જે ચારણ-ઉપલબ્ધ થયા છે. ગ્રીક તામ્રપત્રોનો મોટો ભાગ દક્ષિણ ભારતમાં મળેલો છે, અને તે બધા દિગંબર સંપ્રદાયના છે.

પેરિસના 'એ. ગેરિનોટ' નામના એક વિદ્વાને ગ્રીક લેખો સંબંધી Repertoire D'epigraphie Jainas નામનું એક પુસ્તક રૂબે ભારમાં લખ્યું છે, જેમાં ઇ. સ. ૧૬૦૭ સુધીમાં જેટલું જુનું લેખો પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યા હતા તે બધાનો સંક્ષિપ્ત સાર અને કથો લેખ, કથા વિદ્વાને, કથ જગ્યાએ, પ્રકટ કર્યો છે તેનો નોંધ આપી છે. એ પુસ્તકની અંદર એકંદર ૮૧૦ લેખોની તેમજ નોંધ લીધી છે. તેમાં દિગંબર સ્વેતાંબર એમ બંને સંપ્રદાયના બધા લેખો આવી બધ છે.

આ સંપ્રદાયમાં ૫૧૭ લેખો છે, જેમાંના પ્રાયઃ સૌ લેખો ઉપરના

• માત્રી ૧:૨૨ ૫૬ : આવા ૧૦૦-૭૦૦ લેખો અનેક જગ્યાએ છે.

પુસ્તકમાં નોંધાયેલા હશે. એ સવાસો વગર નોંધાયેલા, ૧૨૦ આ પહેલાં જુદા જુદા રચણે છપાયેલા છે; અને બાકીના બધા પ્રથમ વારજ આમાં પ્રકટ થાય છે.

આ લેખોમાંથી કયા લેખો કયાથી મળ્યા અગર લેખમાં આવ્યા તેની સૂચના તે તે લેખોના અવલોકનમાં આપી દેવામાં આવી છે. શત્રુઙ્ગ અને તિરનર ઉપરના જેટલા લેખો છપાઈ પ્રસિદ્ધ થયા હતા તેટલાજ આ સંગ્રહમાં લેવાયા છે. આ સિવાય હજી બીજા ઘણા લેખો ત્યાં રહેલા છે. ખાતર કરીને ત્યાંની મુર્તિઓ ઉપરના લેખો હજી બીજકુલ લેવાયા નથી. આજુ ઉપરના લગભગ બધા લેખો આમાં આવી ગયા છે. આજુના લેખોની સંખ્યા એકઠર ૨૦૭ છે જેમાંથી ફક્ત ૩૨ લેખો એપિગ્રાફિકા ઇન્ડિકા (ભાગ ૮) ના છપાયેલા હતા. બાકીના બધા પહેલ વહેલાજ અર્ધિ પ્રકટ થાય છે. આજુના આ બધા લેખોને પ્રકટ કરવાનું શ્રેય મારા એક સ્નેહી સન્નજન શ્રીયુત રાહ્યાલાઈ પ્રેમચંદ મોરી-જેઓ હમણાંજ કમનસીબે અકાલે સ્વર્ગસ્થ થયા છે-તેમને છે. તેમજ આ બધા લેખો ઘણા પરિશ્રમ વેડીને લીધા હતા. આજુ પછી આરાધણ (આધુનિક કુલાસીયા) ના લેખો છે તે પણ બધા પ્રથમવાર જ પ્રકટ થાય છે એ લેખોની નકલો મુખ્યત્વે વિશ્વનુ-શ્રીયુત દેવદત્ત રામકૃષ્ણ બાંદારકર (એમ. એ.) તરફથી મળી હતી. આ સિવાયના બીજા પણ મારવાડમાંના ઘણાક લેખો તેઓ તરફથી જ મળ્યા હતા અને તે તે તેઓ જેન સાહિત્ય પ્રેમિઓ તરફથી ખરેખર ધન્યવાદને છે. સખલપુર, સખેશ્વર, રાંતેજ, રાધનપુર, પાલણપુર, પાટણ, વિગેરે સ્થળોના લેખો એ મારા શ્રમજી દરમ્યાન જાતે જ લીધેલા હતા, અને તે સિવાયના કેટલાક લેખો પ્રવર્તક શાકોત્ત-વિજયજી મહારાજની નોંધપોધિઓમાંથી મળ્યા હતા.

સમયની દ્રષ્ટિએ વિચાર કરતાં આ સંગ્રહમાં જુનામાં જુનો લેખ ૩૧૮ નંબર નીચે આપેલા હસ્તીકુડીને છે. જે વિક્રમ સંવત ૯૬૬ ની સાલનો છે; અને નવામાં નવો લેખ ૫૫૬

નંબરવાળો અમદાવાદનો છે. એ લેખ સંવત ૧૯૦૩ ની સાક્ષ્યતા
 લખેલો છે. આ રીતે વિક્રમની ૧૭ મી શતબ્દીથી લઈ ૨૦ મી
 શતબ્દી સુધીના (એટલે એક હજાર વર્ષના) લેખોનો આમાં
 સંબંધ થયેલો છે. અગ્રણ્ય લેખોને જાહેર કરતાં, આ લેખો પહે
 લાના સ્વેતાંબર લેખોની સંખ્યા બહુ જ ઘીટી છે, એટલે ભારતના
 ઇતિહાસમાં જેને 'મધ્યયુગ' કહેવામાં આવે છે તે યુગના જૈન
 લેખો જાગ્યે જ મળી આવે છે. જૈન ઇતિહાસ મટે આ એક
 ખાસ વિચારણીય પ્રશ્ન છે. કેવળ લેખોની દ્રષ્ટિએ જ નહિ, પરંતુ
 સમુચ્ચય જૈન સાહિત્યની દ્રષ્ટિએ પણ આ પ્રશ્ન વિચારવા જેવો છે.
 સ્વેતાંબરીય સૂત્ર સાહિત્યને જાહેર કરતા ખીશું સાહિત્ય પણ એ
 યુગમાં જૈનોના હાથે વધારે લખાયું નથી. તેમજ સ્થાપત્ય પણ
 જલજ્વળ જેવું કે નોંધવા જેવું મંડાયું નથી. હિંદુશાસ્ત્રના ગણ્ય
 ઇતિહાસની દ્રષ્ટિએ 'પૂર્ણ' જાહેરજાણીવાળો ગણાતો એ કાળ
 જૈન ઇતિહાસની દ્રષ્ટિએ બહુ જ અપ્રકાશિત દેખાય છે. લગભગ
 ૪૦૦-૫૦૦ વર્ષ જેટલા એ 'મધ્યયુગ' માં જૈન ધર્મની અને તેમા
 ખાસ કરીને સ્વેતાંબર સંપ્રદાયની શી સ્થિતિ હતી તે જાણવા મટે
 કાંઈ પણ ઉદ્દેશ્ય યોગ્ય પુરાવાઓ અવાપિ મળ્યા નથી, એ યુગનો
 મહાન ચિની મુલાકાતે ધવન ચંગ (અથવા હુએનત્સંગ) આખા
 હિંદુશાસ્ત્રમાં મુલાકાત કરી ગયો હતો અને જોધ અને જાણણ
 ધર્મના અનેકાનેક સંપ્રદાયોનો વિસ્તૃત અહેવાલ તે ચોતાની નોંધ
 વદ્માં લખી ગયો હતો. પરંતુ તેની એ વિશાળ નોંધમાં, હિંદુશા-
 સ્ત્રની ઇક દાક્ષણે રહેતા યોગ્ય હિનંબરોની સંખ્યા સિવાય જૈન
 સંપ્રદાય, જૈન સાહિત્ય, જૈન સ્થાપત્ય, કે જન સાધુઓના સંબંધમાં
 એક પૂરી લીટી પણ લખાએલી જણી નથી.

તેથી જ રીતે, ધવનચંગ પછી ભારતજ આવેલા એ યુગના

---

x દિમાલની તલેલીમાં આવેલા સિદ્ધપુર રક્તગવળી નોંધને કેટલાક
 ડોરેપિન સોલરો જેનાંબર જૈન સંપ્રદાય સાથે સંબંધ કરવાની માને છે
 ૧૧૮૬ જે તે જાગતમાં ૭૭૭ સંક્રાંતિય પૂ.

કુટુંબને આર્થિક સ્થિતિમાં ઘણું ખર્ચા પડ્યું હતું. છતાં તેઓ પોતાના ઉપરોક્ત સ્વચ્છતાને લીધે પોતાની માનસિક સ્થિતિને હંમેશાં એક જ કુપ્તમાં રાખી શક્યા હતા.

નેમનામાં જીવિલજા, ચારિત્ર, અને ખંત એટલા પ્રમાણમાં હતાં કે એ તેઓ ધારત તો કોઈ પણ ધર્મામાં લાખો રૂપિયા પેશ કરી શકત.

પણ તેમના આખા જીવનમાં લોકોનું હરેક પ્રકારે બહુ કંઈ જેમ તેમનો ઉદ્દેશ અને ઉદ્દેશ હતો.

૧૯૫૪ ના જ્યારે રોગ વખતે વયોદરા શહેરમાં રાજા ત્રણસે એટલા પ્રમાણમાં મરણ થતાં હતાં. અને લોકો હરેક રીતે ત્રાસથી જલદાર નામના હતા, તે વખતે કુશાલભાઈએ મદાજનની રોગ દોરખીટાગના મેકેટની તરીકે પોતાની જાણીતા જોખમે પણ લોકોને જાણવી પોતાની પરાંપકારવૃત્તિનું આદર્શ ઉદાહરણ દેખાડી આપ્યું હતું. જ્યારે ૧૯૫૬ ની સુલમાં રોગવ્યાપી જ્યારે દુકાળ પડ્યો તે વખતે પણ વયોદરા શહેરની પ્રજાને અનેક પ્રકારે મદદ આપી જેવા જાણવી હતી. જેમ તેઓ સાર્વજનિક કાર્યોમાં ઉત્સુકતા કર્યા જમ હતા હતા, તેવીજ રીતે ધર્મિક કાર્યોમાં પણ હંમેશાં પોતાનો જાનનો દોરખો આપતા હતા. કાખલા તરીકે વયોદરામાં જ્યારે ત્રીજા જૈન મેનાગર કોન્ફરન્સ મળી, તે વખતે તેમણે સ્વામી કમિલિયા જનાલ મેકેટની તરીકે દેવલાક મહીનાઓ મુરા મનરિવન કામ કરી પોતાની ધર્મપ્રિયતા પ્રત્યક્ષ દેખાડી આપી હતી. પોતાના જાણીતા મદદગાર અને પરાંપકાર વૃત્તિને લીધે તેઓ દોરખોમાં જ્યારે મળીના થઈ પડ્યા હતા તેઓ વયોદરા રાજ્યના મુખ્ય મંત્રીની કમીટીના એક સભાસદ હતા. રાજદરબારમાં પણ તેમનું ઘણું કાર્ય માન હતું, અને તેઓ વયોદરા રાજ્યના મુખ્ય મંત્રી હતા. જોકે તેઓ તેમને 'દરબાર', 'પરદુઃખજન', 'રુપરુપી' જેવા અનેક નામથી ઓળખાતા હતા. તેમણે લોકોને વિશેષ એટલે મુખી મિત્રો હતા કે અનેક યુવકો તેમની સાથે

વિષદ, કુદૃઃભક્તેશ આદિ પોતાના મુખદુઃખોની વતા કરતા, અને તેમની પાસેથી તેનું સમાધાન મેળવતા હતા. તેમનું અંતર જેનું નિર્મળ હતું, તેનું જ બહાવર્તન પણ વિશુદ્ધ હતું. તેમણે પોતાની આખી જીવનની સર્વથા નિર્દોષ રીતે આજીવી હતી, તેમ કહેવામાં કાંઈ અતિશયોક્તિ નથી. અને તે જોઈ જ દાહરણથી જણાઈ અ.વશે કે પોતાના મરણ સમયે આખા જીવનમાં કશાં કાર્યોની પયોજીયતા કરતાં તેમને હેતુ જોઈ જ દોષ જણાઈ આવ્યો હતો. અને તે બીજકુલ નજીવો દોષા છતાં તે વિષયમાં તેમને ઘણું જાણી આવ્યું હતું અને તે દોષ જો દોષ કે તેઓ પોતાની પાંચ વર્ષની વયે પોતાના રોડીને ત્યાંથી દાઢીકાંતનું જોઈ રમકડું જૂલમાં દાખી લાખ્યા હતા. તે પોતાના દોષને સંભારી અંત સમયે તેમણે આજ્ઞા કરી હતી કે રમકડું તેના માલીકને પાતું આપી દેવું અને આદેશ સમય મુખી તે વાખવામાં આવ્યું તે માટે પાપના પ્રાયશ્ચિત્ત તરીકે પાંચ રૂપીયા તે રમકડા સાથે મોકલી આપવા આ દાહરણ તેમના બાળક જેવા નિર્દોષ, સાધુ જેવા સાશ્વિક, અને સંત જેવાં પરિવ્રજીત જીવનનો સંપૂર્ણ પરિચય આપે છે. તેમની ધર્મસુસ્તતા પણ જોઈ જીવી દઈ હતી કે પોતાના જીવનના અંતસમય મુખી દેવમંદિરમાં જઈ પ્રભુનાં દર્શન કર્યા વગર કોઈ પણ કાર્ય કરતા ન હતા.

અ.શા રાખીશું કે જીવ સમયમાં બહુકે સમય હિંદુસ્થાનમાં જોઈ નહિ પણ અનેક આપણા વ્યવસ્થિત નાયક જેવા કદમાજીબાઈઓ ઉત્પત્તિ થાઓ, અને લોક દરવાજા કરવામાં તત્પર રહે.

તેમને તેમના મરણ પૂર્વે છ માસ અગાઉ તેમના અંતસમયનું બાન થયું હતું. તે સમયે તેમણે કામળ લખી રાખ્યો હતો, અને તે બીડીને તેના ઉપર સૂચના લખી હતી કે ‘મત મરણ જાડ લાલ-બાઈએ તે પત્ર ફાડીને વાંચવો.’ કરોડો રૂપીયાના વારસથી પણ વધુ અમૂલ્ય આ ગુણ ધીમંત પિતાનો સદ્ગુણ તેમના હૃદયની ઉચ્ચતાનો પદ્યો પાઠ છે.

પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહમાં આવેલ લેખોની સાલચાર

અનુક્રમણિકા.

૫૧૦ વનરાજ આવડાના ગુરુ શીલગુણમૂરિના શિષ્ય દેવચંદ્રમૂરિ
(નાગેન્દ્રગચ્છ) નો મૂર્તિ.

સંવત લેખાંક	સંવત લેખાંક
૬૫૬ } ૩૧૮	૧૨૦૨ ૧૩૫, ૧૩૬, ૧૪૭, ૧૪૯,
૧૦૫૩ } ૩૧૮	૧૫૦, ૩૩૪. કુદરતમાર્ગ (૧૦૫૩૦૦)
૧૦૬૩ ૪૨૭	૧૨૦૪ ૧૫૧, ૨૮૭, ૨૮૯
૧૧૦૦ ૫૪૪	૧૨૦૬ ૧૫૭, ૨૮૬.
૧૧૧૮ ૨૬૪	૧૨૦૮ ૨૮૮
૧૧૧૯ ૧૫૪	૧૨૦૯ ૩૪૬
૧૧૨૪ ૪૬૩, ૪૬૪	૧૨૧૦ ૨૨૦
૧૧૨૮ ૩૦૫, ૩૦૬	૧૨૧૨ ૨૧૭, ૨૧૮, ૧૨૦, ૧૨૧.
૧૧૪૩ ૩૭૫, ૩૭૬,	૨૨૪, ૨૧૭, ૨૪૩, ૨૪૮ નવમૂર્તિ
૧૧૪૪ ૩૬૭	દિવ્ય કાશ્મીરિ
૧૧૫૧ ૩૬૬	૧૨૧૩ ૨૨૬
૧૧૫૭ ૪૬૬, ૪૬૭	૧૨૧૫ ૪૬ ૩૬૪, ૩૬૫.
૧૧૬૧ ૨૬૭	૧૨૧૬ ૬૭૨, ૨૦૩, ૧૬૬
૧૧૬૫ ૪૪૬	૧૨૨૧ ૩૪૬ ૩૫૮, ૪૪૪
૧૧૬૭ ૩૨૫	૧૨૨૨ ૫૦, ૨૩૦
૧૧૭૭ ૪૧૮	૧૨૨૩ ૫૧
૧૧૭૯ ૩૨૩	૧૨૨૬ ૧૧૫
૧૧૭૫ ૩૧૦	૧૨૩૦ ૩૭૮
૧૧૭૮ ૩૮૩,	૧૨૩૩ ૩૪૭, ૩૪૮
૧૧૮૭ ૧૮૪, ૩૪૩.	૧૨૩૬ ૪૩૦ દેવચંદ્રમૂરિ
૧૧૮૮ ૩૪૪ ખાલો મચ્છી દેવો- મર્તિ.	૧૨૩૭ ૨૪૭
૧૧૮૯ ૩૩૩	૧૨૩૮ ૭૬૮ સો.ખે.મચ્છી
૧૧૬૧ ૨૮૬	૧૨૩૯ ૩૫૧
૧૧૬૫ ૩૩૨	૧૨૪૧ ૧૨૬
૧૧૬૮ ૩૧૬	૧૨૪૫ ૧૧૬, ૧૦૦, ૧૦૭, ૧૦૪
૧૨૦૦ ૧૫૩, ૩૩૩, ૪૪૨, ૩૨૪ મેળિચંદ્રમૂરિ (૧૫૩)	૧૨૪૭ ૧૮૦, ૧૮૧, ૧૮૩ ૧૮૬,
૧૨૦૧ ૨૮૬	૧૮૬, ૧૮૮, ૧૮૦, ૧૮૨, ૧૮૫, ૧૮૭, ૧૮૮, ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૦૫, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૧૧, ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૧૫

संवन लेखांक

२२२ रत्नसिंदूरि (२१५)

१२४६ ४२६

१२५१ ३२७, ४२८

१२५५ ४३० निषकप्रभमुरि.

१२५६ २६८५१३०० धर्मवैद्यमुरि

१२६५ ४०३ थी ४०७

१२६६ ३५०,

१२७१ ५४७,

१२७४ ५५२

१२७६ ५१, २५८ (धनेश्वरमुरि-
सिध्य मंडमुरि)

१२७८ २७२

१२८५ ५४३

१२८६ १८२

१२८७ ६८, ६५, ८६, १०५,

१२८८ ३४५१४३ ६७५८२ १०४

१२८९ ४४५१८८

१२९० ८७५१६१, १०३

१२९१ १०६५१०८ (मांजिकन-
मुरि पट्टे मानदेवमुरि)१२९३ ८३ थी ८५, ६२ थी १०२
१२१, १२२, १२६, १२७,
३६१,

१२९४ ५३०

१२९६ ६६

१२९७ १००, १११, ३२८,

१२९८ ५०६

१२९९ २०१, ३२१

१३०० ४२६, ५४५,

१३०१ ५१६,

१३०२ ११५, ११६ २०६, ३१०,
४६६ पंडितशिव प्रीतिदेवोर्ध्व
पंडित शिवमन्द.

१३०४ १६३,

मंवन लेखांक.

१३०४ ४८७ ५५१

१३०८ १३७, २३१, २३२

१३०९ ४६१, ४६२,

१३१० २७६, २८०, ४६४

१३११ २२५ ४६५,

१३१५ ५४६, ५५३

१३१७ ४६५,

१३२० ३६१,

१३२१ ३३०

१३२३ ३६३

१३२६ ४७१, ४६६, ५००,

१३३० ४७०, ४७२, ४७४ ४७८
थी ४८० ४६०, थी ४६३ ४६६
४६७ ५१८, ५१६, ५२५,

४६२ विष्णुदेवमुरि

४६३ मुनिदेवमुरि

१३३१ ४८४; ४८८, ५५४,

१३३३ ५४, ४०२, ४८५, शीघ्र-

भद्रमुरि

१३३४ ४८८, ५२४

१३३५ ५५, २६१, ३१६ ५५०

१३३६ ३१६,

१३३७ २६२

१३३८ २८४, ४८६

१३३९ ५६

१३४३ ४०८, ५४८ नेमिन्द्रमुरि
सिध्य नयमन्दमुरि

१३४४ २८४.

१३४५ ३२०

१३४६ ३२२

१३४७ ४७५, ४८१, ४८२,

१३४८ ४७३, ५०६, ५२३

१३५० १३३,

१३५२ ३७१, ५४६

१३५३ ३५३

सं० १	सं० ३	१४२६	२७४, २७५	सा०देवसुरि
१३५१	१७, ५३७	१४२६	४१०, ४२१, (३६५देवसुरि	
१३५६	४२५		४१०)	
१३६१	५२२ सोमसुरि सिध्द-	१४३०	५१७	
	भानदेवसुरि.	१४३३	५३१	
१३६६	२८५, ४४७	१४४२	२७६	
१३६६	११२	१४४३	३३५	
१३७०	५५८	१४५२	५१६	
१३७१	३४ भी ३६	१४७५	३७०	
१३७३	५२८	१४८५	५६, ३६७, ३६८	
१३७८	१३१ १३४, १३८, १४०	१४८६	६०, ३०७	
	थी १४२, १४४, १४५, १४८	१४०५	४०६, ४१६	
	१४५, १४६ १६०, १६४	१४०६	४०८	
	१६८, १७६, १८३, १८६,	१४०७	३११, ४३३	
	१८१, १८६, १८८, २०२,	१४१३	३८७	
	२०६ २१६, २१८, २२६,	१४१५	१२७, २५६, ४१३	
	२३३, २३७, २३८, २४४,	१४१८	२६५, २६७	
	२६०	१४२०	२४५	
१३७६	११६, १२०, १३२	१४२१	२५७	
१३८२	१४६	१४२३	२४६, ४५८, ४०१ या०रि	
१३८४	१२४, १२५		मु०रि (२४५)	
१३८७	५०८	१४२५	२४६, २५१, २५७,	
१३८८	१८८, २४१	१४२६	२८२	
१३८४	१४६, १५८, १६२, १७८	१४२६	२६६, ३६१	
२८७, १६४, २०३, २२३, २२८,		१४३०	४११	
३५६		१४३२	३८८	
१३८५	१७३	१४३३	३८६	
१३८६	१६६	१४३४	३८४, ४१५	
१३८८	२३५	१४३५	३१२	
१४०१	२२८	१४३६	३८३	
१४०८	२३६, २४० क०सुरि	१४४३	४००	
	(२३६)	१४५१	३१०	
१४१२	३८०	१४५२	३१३	
१४१४	३७ क०सुरिना सिध्द देव-			
	मु०			

પ્રાચીન-જૈન-લેખ-સંગ્રહ.

સંવત્	સૂરિ કે સાધુ	લેખાંક
૯૬૬ મહાવદ ૧૧	બલભદ્રાચાર્ય-કેશવસૂરિની સંતતિ	૩૧૮
૧૦૫૩ મહામુદિ ૧૩	વામદેવાચાર્ય-શાન્તિભદ્રસૂરિ-સૂર્યચાર્ય	૩૧૮
	રવિ પુષ્ય નક્ષત્ર	
૧૧૪૩ વૈશાખ મુદિ ૩	અણતદેવસૂરિ શિષ્ય વિજયસિંહસૂરિ	૩૭૫
	શુક્રવાર	
૧૨૦૦ જેઠ વદ ૧	નેમિચન્દ્રસૂરિ	૧૫૩
	શુક્રવાર	
૧૨૦૨ અશ્વિન મુદિ ૬	કુલદાચાર્ય	૧૩૫-૧૪૩-૧૪૭-૧૫૦
	સોમ	
૧૨૦૬ જેઠ મુદિ ૬	અણતદેવસૂરિ શિષ્ય વિજયસિંહસૂરિ	૨૮૬
	મંગલ	
૧૨૦૬	શીતભદ્રસૂરિ શિષ્ય ચન્દ્રસૂરિ	૧૫૭
૧૨૧૨ મહામુદિ ૧૦	શીતભદ્રસૂરિ શિષ્ય ભરતેશ્વરાચાર્ય	
	શુધ	વૈરસામિસૂરિણિ: ૨૧૯-૨૨૦
૧૨૧૨ જેઠવદિ ૮	કુલદાચાર્ય	૨૨૪
	સોમ	
૧૨૧૬ વૈશાખમુદિ ૨	નેમિચન્દ્રાચાર્ય શિષ્ય દેવાચાર્ય	૨૬૬
૧૨૨૬ વૈશાખમુદિ ૩	આચાર્ય ધર્મચોપસૂરિ	૧૬૫
	સોમ	
૧૨૩૮ મહામુદિ ૩	મોમખલસૂરિ	૪૬૮
	ચનિ	
૧૨૪૫	કલ્પસૂરિ	૨૧૩
૧૨૫૧ કાર્તિકમુદિ ૧	શાન્તિભદ્રસૂરિ શિષ્ય મુખતિસૂરિ	૩૨૭
	રવિ	

પ્રાચીન-જૈન-લેખ-સંગ્રહ.

સંવત્	સૂરિ કે આધુ	લેખાંક
૯૬૬ મહાવદ ૧૧	અલભદ્રાચાર્ય-કેશવસૂરિની પ્રતિનિ	૩૧૮
૧૦૫૩ મહામુદિ ૧૩	વામુદેવાચાર્ય-શાન્તિબદ્રસૂરિ-સૂર્યચાર્ય	૩૧૮
૨૧૧ પુબ્ય નણવ		
૧૧૪૩ વૈશાખ મુદિ ૩	અણ્ણદેવસૂરિ ગિપ્ય વિજયમિંદસૂરિ	૩૩૫
શુક્રવાર		
૧૨૦૦ જેઠ વદ ૧	નેમિચન્દ્રસૂરિ	૧૫૩
શુક્રવાર		
૧૨૦૨ અશ્વાઃ મુદિ ૬	હુદાચાર્ય	૧૩૫-૧૪૩-૧૪૭-૧૫૦
સોમ		
૧૨૦૬ જેઠ મુદિ ૬	અણ્ણદેવસૂરિ ગિપ્ય વિજયમિંદસૂરિ	૨૮૬
મંગલ		
૧૨૦૬	શીલભદ્રસૂરિ ગિપ્ય ચન્દ્રસૂરિ	૧૫૩
૧૨૧૧ મહામુદિ ૧૦	શીલભદ્રસૂરિ ગિપ્ય ભાનેશ્વરાચાર્ય	
બુધ	વૈશ્વરામિમુરિનિ	૨૧૬-૨૨૦
૧૨૧૨ જેઠવદિ ૮	હુદાચાર્ય	૨૨૪
સોમ		
૧૨૧૬ વૈશાખમુદિ ૨	નેમિચન્દ્રાચાર્ય ગિપ્ય દેવાચાર્ય	૨૬૬
૧૨૨૬ વૈશાખમુદિ ૩	આચાર્ય ધર્મચેત્તસૂરિ	૧૧૫
સોમ		
૧૨૩૮ મહામુદિ ૩	ભોમમળસૂરિ	૪૨૮
શનિ		
૧૨૪૫	હુદસૂરિ	૨૧૩
૧૨૫૧ કાર્તિકમુદિ ૧	શાન્તિબદ્રમુનિ શિવ સુમનિસૂરિ	૩૨૭
રવિ		

संवत्	शेषांक		
१५५५	३८५	१६७३	५३२
१५५६	३१४, ३१५ किसवाय अन्ते	१६७४	३३७
	देवनाथ ? सूरि उदयसागरसूरि	१६७५	१५, १७ थी २० थी २२
१५६६	२६३, २६८		थी २४, २७७, २७८, २८३
१५६८	३३८, ४१८		२८५.
१५६९	३३८, ४३२	१६७६	२१, २५
१५७१	३३६	१६७७	४३४, ४३८ थी ४४०.
१५८७	१ थी ३		४४३, ४५७, ४५८
१५९७	३३६	१६८१	३५४, ३५८, ४६१, ५३८
१६११	३०८, ४३१	१६८२	२६, ५४१, ५०२
१६१४	४१७	१६८३	२७, ६१, २५५, २५६
१६२०	४५११०	१६८४	२८, ३५६, ४३७
१६२३	४१४	१६८६	२६, ३४१, ३६६, ३६३,
१६३०	४१२		थी ३६५, ३६८, ३६६, ४
१६३७	४२१	१६८७	४३६
१६४०	११	१६८४	१६३
१६४४	३७६, ४५०,	१६८६	१३०
१६४७	३०६	१७००	३४०
१६४९	४५१, ४५२	१७०६	५१४
१६५०	१२, ३३	१७१०	३१, ३२
१६५२	१३	१७१३	५१५
१६५३	४४१	१७२१	३४०
१६५४	४५३	१७३२	५४०
१६५६	४४६, ४५४,	१७६५	३४४
१६५६	४५६	१७७१	२६६
१६६१	२३६	१७७८	५३३ नेमियंद्रसूरि
१६६२	५११	१८४८	४६०
१६६३	५०१	१८४४	५३४ विष्णुसहस्रनाम
१६६४	५१२, ५१३	१८५४	५३६
१६६६	४६७, ५०२, ५०३	१८६७	५५७
१६६७	४२०	१८६८	५०५
१६६८	३३८	१८८१	५३५
१६६९	४३५	१९०३	३२ अ ३१६, ३१७, ५५६

પ્રાચીન-ગૌન-લેખ-સંગ્રહ

ક્રમનં	કવિ કે ગ્રા.પુ	લેખાંક
૧૮૬૧	કાદામર ૧૧	કનકદાસ પોતેનાવરુદિની જાનનિ ૩૧૮
૧૮૬૨	કાદામર ૧૩	બ-દેવાચાર્ય દાનિજદમુનિ-મુદ્રા ૩૧૮
	કવિ મુલ્ય નક્કર	
૧૮૬૩	કેશાબકવિ ૩	અનુવદેવમુનિ દિ.પથ વિજયભિદ્ધમુનિ ૩૩૫
	કુટુમ્બ	
૧૮૬૪	કે.સ. ભટ્ટ ૧	કે.સ.પાનદમુનિ ૧૫૩
	કુટુમ્બ	
૧૮૬૬	કાદામર કુવિ ૧	કુટુમ્બ ૧૩૫-૧૪૩-૧૪૭-૧૫૦
	કે.સ.	
૧૮૬૮	કે.સ.કવિ ૬	અનુવદેવમુનિ દિ.પથ વિજયભિદ્ધમુનિ ૩૮૬
	કુટુમ્બ	
૧૮૬૯		દક્ષિણદમુનિ દિ.પથ કાન્દમુનિ ૧૫૭
૧૮૭૦	કાદામર ૧૦	દક્ષિણદમુનિ દિ.પથ અનુવદેવમુનિ
	કુટુમ્બ	વૈદ્ય.મિમુનિભિઃ ૨૧૬-૨૨૦
૧૮૭૧	કે.સ.કવિ ૮	કુટુમ્બ ૨૨૪
	કે.સ.	
૧૮૭૨	કે.સ.પાનમુનિ ૨	કે.સ.પાન-કાન્દ.પથ દિ.પથ દેવાચાર્ય ૨૬૧
૧૮૭૩	કે.સ.પાનકવિ ૩	કાન્દ.પથ અનુવદેવમુનિ ૧૬૫
	કે.સ.	
૧૮૭૮	કાદામર ૩	કાન્દ.પથમુનિ ૪૨૮
	કાન્દ.	
૧૮૪૫		કાન્દ.પથ ૨૧૩
૧૮૫૧	કાન્દ.પથકવિ ૧	કાન્દ.પથમુનિ દિ.પથ મુનિભિઃ
	કવિ	

૧૨૫૫ આસોમુદિ ૭	તિલકપ્રભસૂરિ	૪૩૦
૧૨૫૬ આષાઢમુદિ ૨	ધર્મધોપસૂરિ	૨૬૯-૩૦૧
	શનિ	
૧૨૭૫	રત્નપ્રભસૂરિ	૨૭૯
૧૨૭૬	ધનેશ્વરસૂરિ ચન્દ્રસૂરિ	૫૨
૧૨૭૬ મહામુદિ ૧૩	ધર્મધોપસૂરિ	૨૬૮
	રવિ	
૧૨૭૮	રત્નપ્રભસૂરિ (જિનભદ્રસૂરિ શિષ્ય ?)	૨૧૯
૧૨૮૭ દેવકીય ચૈત્ર વદિ ૩	કૃષ્ણપિંચ નયચન્દ્રસૂરિ	૬૫
૧૨૮૮	પદ્મદેવસૂરિ	૮૨
૧૨૯૩ વૈશાખમુદિ ૧૫	નવાંગ વૃત્તિકાર જ્ઞાનયદેવસૂરિ સન્તાનીય	
	શનિ ધર્મધોપસૂરિ	૮૪
૧૨૯૪	સિદ્ધિસાગર સન્તાનીય સિદ્ધિસેનસૂરિ	૫૩૦
	પદ્મે દેવભદ્રસૂરિ મૂર્તિ મલ્લયચન્દ્રસૂરિના	
	શિષ્યે કરાવી	
૧૨૯૬ ચૈત્રમુદિ ૧૧	રત્નપ્રભ ઉપાધ્યાય શિષ્ય પૂજ્ય ચન્દ્ર	
	શુક ઉપાધ્યાય	૩૨૧
૧૩૦૨ જ્યેષ્ઠવદિ ૨ શુક્ર	પંડિત રાયકીર્તિ-પંડિત પાસચન્દ્ર	૪૬૯
૧૩૦૮ મહામુદિ ૬ શુક્ર	અમરચન્દ્રસૂરિ	૧૩૭
૧૩૧૦-૧૩૩૮	પરમાનન્દસૂરિ (હરિભદ્રસૂરિ શિષ્ય ?)	૨૭૬
૧૩૨૩	ધનેશ્વરસૂરિ	૩૬૩
૧૩૨૩	હૃદયદેવસૂરિ	૪૬૨
૧૩૩૦ ચૈત્રવદ ૭ શનિ	મુનિરત્નસૂરિ	૪૬૩
૧૩૩૦ ચૈત્રવદ ૭ શનિ	જિનપ્રબોધસૂરિ (ખરતર ?)	૨૬૧
૧૩૩૮ જ્યેષ્ઠમુદિ ૧૪	ચક્રેશ્વરસૂરિ સન્તાનીય જ્યોત્સિંહસૂરિ-	
	શુક શિષ્ય સોમપ્રભસૂરિ શિષ્ય વર્ધમાનસૂરિ	૨૮૪
૧૩૩૭ જ્યેષ્ઠમુદિ ૧૨	ને સૈદ્ધાન્તિક વિનયચન્દ્રસૂરિની મૂર્તિની પરં	
	સોમ મુલચન્દ્રસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરી.	

૧૩૭૮	જોડવદ ૯ શોભ કક્ષસૂરિ (ઉપકેશમન્દીય કુકુદાચાર્ય ગન્તાને)	૨૦૬
૧૩૭૯	" " હેમપ્રભસૂરિ શિષ્ય શમન્દ્રસૂરિ ચેત્ર ગરુડ ?	૨૦૨
૧૩૭૯	વેશાખવદ ૯ હેમપ્રભસૂરિ	૧૬૮
૧૩૮૪	વિભવન્દ્રસૂરિ	૧૮૭
૧૩૮૪	ધર્મનિગ્ધસૂરિ	૧૪૬
૧૩૮૪	મુનિચન્દ્રસૂરિ	૧૫૮
૧૪૧૪	વેશાખ સુદ ૧૦ કક્ષસૂરિ શિષ્ય દેવમુખ ને શરૂ	૩૭
૧૪૦૬	મહાવદ ૧૦ ને શાન્તિસૂરિ શરૂ	૪૦૮
૧૪૨૩	વેશાખસુદ ૧૩ ચારિત્રમુન્દરસૂરિ શરૂ	૨૪૬
૧૪૪૩	જોડવદ ૧૧ શાનિ શામસાગરસૂરિ પદે ઉદયસાગર	૪૦૦
૧૪૫૬	વેશાખસુદ ૬ ઉદયસાગરસૂરિ શાનિ	૩૧૫
૧૬૬૪	પંડિત દીરથન્દ્રગણિ-પંડિત કુસાલભદ્ર- ગણિ - અમરથન્દ્રગણિ-શમથન્દ્રમુનિ- ઈન્દ્રથન્દ્રમુનિ	૧૬૩
૧૭૭૮	ભાદરવાસુદ ૮ પાસથન્દ્રસૂરિ ભદ્રારક નેમથન્દ્રસૂરિ રવિ	૫૩૩
૧૮૪૪	વેશાખસુદ ૧૦ વિભવલક્ષ્મીસૂરિ શરૂ	૫૩૪
૧૯૦૩	વેશાખસુદ ૧૧ પંડિત શીવમુન્દર શરૂ	૩૧૭

કકુભાચાર્ય શિષ્ય ભટ્ટારક ચૂલભદ્ર	૩૭૪
અભયદેવસૂરિ (નવાંગીટીકાકાર) સન્તા- નીય ચન્દ્રસિંહ	૩૧૨
જિનભદ્રસૂરિ	૨૭૯
નેમચન્દ્રસૂરિ	૧૧૪
ધર્મચન્દ્રસૂરિ	૧૧૮
નન્નસૂરિ-કલ્કસૂરિ	૧૫૬
બાપ્પભટ્ટિ	૧
ભાણિકસૂરિ પદ્મે માનદેવસૂરિ	૭૭૭
મુનિસિંહ	૬૩
યશઃકીર્તિ	૪૪૯
યશદાન્દ્ર ઉપાધ્યાય શિષ્ય પદ્મચન્દ્ર	૩૭૩
હેમસૂરિ	૩૫૨

અન્યથા-ગ્રંથ.

૧૬૭૬ કાગળ મુદ્ર ૧ શુક વિનયચન્દ્રગણિવાચક શિષ્ય દેવસાગર	
દેવતિ નક્ષત્ર મુનિ	૨૧
૧૬૮૩ મદા મુદ્રિ ૧૩ હેમમૂર્તિ ગાળુ મહોપાધ્યાય.	૨૭
સોમ	
દેવસાગરગણિવાચક વિજયમૂર્તિ ગણિ	
પંડિત વિનયગોખરગણિ પંડિત શિષ્ય	
ગ્વિગોખરગણિ મુનિ	૨૭
૧૬૨૧ મદા મુદ્ર ૭ મુનિદેવચન્દ્રગણિ ભાણિકયસાગર શિષ્ય	
મુદ્ર વિનયસાગર	૩૨૮
વાચક વિનયસાગર.	
૪૭ અવંરગિન (વિજયચન્દ્ર સૂરિ)	૧૧૩૬
૪૮ અવંરગિન	૧૧૭૬
૪૬ ધર્મદેવ	૧૨૦૮
૧૦ મહેન્દ્રસિંહ	૧૨૨૮
	૧૩૦૬

୩୩ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୨୮୩	୧୩୧୩
୩୪ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୨୮୩	୧୩୩୫
୩୫ ଦେବ-ପରିଚ୍ଛେଦ	୧୨୮୫	୧୩୩୮
୩୬ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୩୨୮	୧୩୫୩
୩୭ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୩୫୪	୧୩୫୪
୩୮ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୩୫୩	୧୩୫୪
୩୯ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୪୦୩	୧୪୩୮
୪୦ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୪୩୩	୧୪୦୦
୪୧ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୪୫୮	୧୪୫୩
(ମ. ୧୫୨୩ ବୃକ୍ଷମ ଗୁଡ଼ି ୧୧ ଗୁଫା ୪୦୧)		
୪୨ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୪୦୫	୧୪୫୦
୪୩ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୪୧୦	୧୪୫୩
୪୪ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର (ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର)	୧୪୫୮	୧୫୦୩
୪୫ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୪୫୪	୧୫୦୦
୪୬ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୩୩-୧୫୩୦-୧୫୩୮	
୪୭ କଳାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୪	୧୫୫୩
୪୮ ବିଦ୍ୟାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୪୯ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୦ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର (ଶିକ୍ଷା)	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୧ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୨ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୩ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର (ଶିକ୍ଷା)	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୪ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୫ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୬ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୭ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୮ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୫୯ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୬୦ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୬୧ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୬୨ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩
୬୩ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର	୧୫୫୩	୧୫୫୩

ସଂସଦ

ଓଡ଼ିଶା-ସଂସଦ.

ବିଧାନ

୧୩୧୫ ବୃକ୍ଷମ ଗୁଡ଼ି ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ର ସମ୍ମାନୀୟ ଶାସକ ଶିକ୍ଷା-

ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁଡ଼ି ଶାସକୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି

କଲମ୍ବୁରି

୪୫୩

કકુભાગ્યાર્ય શિષ્ય બદારક ચૂલમદ્ર	૩૭૪
અભયદેવસૂરિ (નવાંગીટીકાકર) ચન્દ્રા- નીય ચન્દ્રસિંહ	૩૧૨
જિનભદ્રસૂરિ	૨૭૬
નેમચન્દ્રસૂરિ	૧૧૪
ધર્મચન્દ્રસૂરિ	૧૧૮
નન્નસૂરિ-કલ્કસૂરિ	૧૫૬
બાપભટ્ટિ	૧
માણિકસૂરિ પદે માનદેવસૂરિ	૭૭
મુનિસિંહ	૬૩
યશઃકીર્તિ	૪૪૬
યશચન્દ્ર ઉપાધ્યાય શિષ્ય પદ્મચન્દ્ર	૩૭૩
હેમસૂરિ	૩૫૨

અન્યક-ગરુડ.

૧૬૭૬ કાગણુ મુદ્ર ૨ શુક વિનયચન્દ્રગણિવાચક શિષ્ય દેવસાગર	
દેવતિ નક્ષત્ર મુનિ	૨૧
૧૬૮૩ મહા મુદ્રિ ૧૩ હેમમૂર્તિ ગણુ મહોપાધ્યાય.	૨૭
સોમ	

દેવસાગરગણિવાચક વિજયમૂર્તિગણિ	
પંડિત વિનયશેખરગણિ પંડિત શિષ્ય	
રવિશેખરગણિ મુનિ	૨૭

૧૬૨૧ મહા મુદ્ર ૭	મુનિદેવચન્દ્રગણિ માણિક્યસાગર શિષ્ય	
શુક	વિનયસાગર	૩૨A
	વાચક વિનયસાગર.	

૪૭ આયરસિંહ (વિજયચન્દ્ર સૂરિ)	જન્મ	દેવલોક
૪૮ જયસિંહ	૧૧૩૬	૧૨૩૬
૪૯ ધર્મધોષ	૧૧૭૬	૧૨૬૮
૫૦ મહેન્દ્રસિંહ	૧૨૦૮	૧૨૬૮
	૧૨૨૮	૧૩૦૬

40 10 400	(4)	1100	12
45 1000000		1200	13
48 1000000		1300	14
49 1000000		1400	15
50 1000000		1500	16
51 1000000		1600	17
52 1000000		1700	18
53 1000000		1800	19
54 1000000		1900	20
55 1000000		2000	21
56 1000000		2100	22
57 1000000		2200	23
58 1000000		2300	24
59 1000000		2400	25
60 1000000		2500	26
61 1000000		2600	27
62 1000000		2700	28
63 1000000		2800	29
64 1000000		2900	30
65 1000000		3000	31
66 1000000		3100	32
67 1000000		3200	33
68 1000000		3300	34
69 1000000		3400	35
70 1000000		3500	36
71 1000000		3600	37
72 1000000		3700	38
73 1000000		3800	39
74 1000000		3900	40
75 1000000		4000	41
76 1000000		4100	42
77 1000000		4200	43
78 1000000		4300	44
79 1000000		4400	45
80 1000000		4500	46
81 1000000		4600	47
82 1000000		4700	48
83 1000000		4800	49
84 1000000		4900	50
85 1000000		5000	51
86 1000000		5100	52
87 1000000		5200	53
88 1000000		5300	54
89 1000000		5400	55
90 1000000		5500	56
91 1000000		5600	57
92 1000000		5700	58
93 1000000		5800	59
94 1000000		5900	60
95 1000000		6000	61
96 1000000		6100	62
97 1000000		6200	63
98 1000000		6300	64
99 1000000		6400	65
100 1000000		6500	66
101 1000000		6600	67
102 1000000		6700	68
103 1000000		6800	69
104 1000000		6900	70
105 1000000		7000	71
106 1000000		7100	72
107 1000000		7200	73
108 1000000		7300	74
109 1000000		7400	75
110 1000000		7500	76
111 1000000		7600	77
112 1000000		7700	78
113 1000000		7800	79
114 1000000		7900	80
115 1000000		8000	81
116 1000000		8100	82
117 1000000		8200	83
118 1000000		8300	84
119 1000000		8400	85
120 1000000		8500	86
121 1000000		8600	87
122 1000000		8700	88
123 1000000		8800	89
124 1000000		8900	90
125 1000000		9000	91
126 1000000		9100	92
127 1000000		9200	93
128 1000000		9300	94
129 1000000		9400	95
130 1000000		9500	96
131 1000000		9600	97
132 1000000		9700	98
133 1000000		9800	99
13			

क्र.सं.	विषय	पृ.सं.	वर्ग
१०	विद्यार्थी	१५२३	१५०
११	विद्यार्थी	१५२३	१५२
१२	विद्यार्थी	१५२३	१५४
१३	विद्यार्थी	१५२३	१५६
१४	विद्यार्थी	१५२३	१५८
१५	विद्यार्थी	१५२३	१६०
१६	विद्यार्थी	१५२३	१६२
१७	विद्यार्थी	१५२३	१६४
१८	विद्यार्थी	१५२३	१६६
१९	विद्यार्थी	१५२३	१६८
२०	विद्यार्थी	१५२३	१७०
२१	विद्यार्थी	१५२३	१७२
२२	विद्यार्थी	१५२३	१७४
२३	विद्यार्थी	१५२३	१७६
२४	विद्यार्थी	१५२३	१७८
२५	विद्यार्थी	१५२३	१८०
२६	विद्यार्थी	१५२३	१८२
२७	विद्यार्थी	१५२३	१८४
२८	विद्यार्थी	१५२३	१८६
२९	विद्यार्थी	१५२३	१८८
३०	विद्यार्थी	१५२३	१९०

1421 भा प्रतिष्ठा दर्श

वहिरा-मदुल.

સુદિની મૂલિ કલાવી પ્રતિષ્ઠા કરી

ਵੇਖਾਂਗੇ

	ਉਚਕੇਸੀ-ਮਘ.	ਲੇਖਾਂ
੧੧੪	ਨੈਸ਼ਾਪੁਰ ੧੬ ਤੇ ੧੭. ਮਿਥਾਨਾਥ ਸੰਨਤਾਨੀਯ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ- ਮੁੰਡੇ ਮੂਨਿ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਤਿਥਾ ਕਰੀ ਕਲਸੂਰਿ	੫੫੩
੧੧੫	ਕੋਟ ੧੧ ਤੇ ੧੨. ਭੁਵਾਨਾਥ ਸੰਨਤਾਨ ਕਲਸੂਰਿ	੨੦੬
੧੧੬	ਨੈਸ਼ਾਪੁਰ ੨੧ ਤੇ ੨੨. ਭੁਵਾਨਾਥ ਸੰਨਤਾਨ ਕਲਸੂਰਿ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਫੇਰਗੁਪਤਸੂਰਿ	੫੧੬
੧੧੭	ਭੁਵਾਨਾਥ ਸੰਨਤਾਨ ਫੇਰਗੁਪਤਸੂਰਿ	੪੧੫

એમનાથી - ૩૨૬

[illegible]

3194 440 (4th, 23)

[illegible]

金 華 縣 志

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$ 393

附註：此處之「 α 」係指「 α 」之「 α 」(即「 α 」之「 α 」)

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

(૭)

૧૨૪૫ વૈશાખ વદ ૫ ગુરુ ઉચોતનાચાર્યોય સિંહસૂરિ
૧૨૪૫ સિંહસૂરિ

૨૧
૧૭૪ મી. ૧૭૭-૧૮૦
૧૬૬ મી ૧૭૨

ખરતર-ગચછ.

૩૭ સર્વદેવસૂરિ
૩૮ ઉચોતનાસૂરિ
૩૯ વર્ધમાનસૂરિ
૪૦ જિનેશ્વરસૂરિ (ખરતર ભિરૂદ)

૪૧ જિનચન્દ્ર
૪૨ ભાભયદેવસૂરિ (નવાંગી)

જિનવદલાભ

૪૪ જિનહતા

૪૫ જિનચન્દ્ર

૪૬ જિનપતિ

૪૭ જિનેશ્વર

૪૮ જિનામ્બોધ

૪૯ જિનચન્દ્ર

૫૦ જિનકુશલ

૫૧ જિનપદ્મ

૫૨ જિનભઞ્જિ

૫૩ જિનચન્દ્ર

૫૪ જિનોદય

૫૫ જિનરાગ

૫૬ જિનભદ્ર (જિનવર્ધન)

૫૭ જિનચન્દ્ર

૫૮ જિનસમુન્દ્ર

જ. આ. મ.

૧૧૩૨ ૧૧૬૬ ૧૨૧૧

૧૨૪૧ ૧૨૦૫ ૧૨૨૩

૧૨૧૦ ૧૨૨૩ ૧૨૭૭

૧૨૪૫ ૧૨૭૮ ૧૩૩૦

૧૨૮૫ ૧૩૩૩ ૧૩૪૧

૧૩૨૬ ૧૩૪૧ ૧૩૭૬

૧૩૩૦ ૧૩૭૭ ૧૩૮૬

૧૩૮૨ ૧૩૬૦ ૧૪૦૦

૧૪૦૦ ૧૪૦૦ ૧૪૦૬

૧૪૭૫ ૧૪૦૬ ૧૪૧૫

૧૪૧૫ ૧૪૩૨ ૧૪૬૧

૧૪૮૭ ૧૪૭૫ ૧૪૭૭

૧૪૦૬ ૧૪૧૫ ૧૪૩૭

૧૪૩૩ ૧૪૫૫ ૧૪૫૫

૧૪૨૪ ૧૪૫૫ (૪૧૬)

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૧૪૨૪ ૧૪૬૨

૬૦ જિનમસિદ્ધિ	૧૫૪૯	૧૫૮૨-૧૬૧૨(૪૩૧)	
૬૧ જિનમસિદ્ધિ	૧૫૬૪	૧૬૧૨	૧૬૭૦
૬૨ જિનમસિદ્ધિ	૧૬૧૫	૧૬૭૦	૧૬૭૪
૬૩ જિનમસિદ્ધિ	૧૬૪૭	૧૬૭૪	૧૬૬૬
૬૪ જિનમસિદ્ધિ		૧૬૬૬	૧૭૧૧
૬૫ જિનમસિદ્ધિ		૧૭૧૧	૧૭૮૩
૬૬ જિનમસિદ્ધિ	૧૭૩૬		૧૭૮૦
૬૭ જિનમસિદ્ધિ	૧૭૭૦	૧૭૮૦	૧૮૦૩
૬૮ જિનમસિદ્ધિ	૧૭૭૪	૧૮૦૪	૧૮૩૪
૬૯ જિનમસિદ્ધિ	૧૮૦૬	૧૮૩૪	૧૮૫૬
૭૦ જિનમસિદ્ધિ		૧૮૫૬	૧૮૬૨
૭૧ જિનમસિદ્ધિ	૧૮૬૨	૧૮૬૨	૧૮૧૭
૭૨ જિનમસિદ્ધિ	૧૮૧૦	૧૮૧૭	૧૮૩૫
૭૩ જિનમસિદ્ધિ			

૧. ૧૮૧૭-૧૮૧૮ માં મુજબ અમલ માળા (૪૩) જિનમસિદ્ધિ
વખતે નીકળી.

૨. ૧૮૧૮-૧૮૧૯ માં ૧૮૧૮ માં જયગોળરે જદ મી પાટ
વખતે નીકળી.

૩. ૧૮૧૯-૧૮૨૦ માં ૧૮૧૯ માં અમલ જિનમસિદ્ધિમાં નીકળી.

૪. ૧૮૨૦-૧૮૨૧ માં ૧૮૨૦ માં અમલ જિનમસિદ્ધિમાં નીકળી.

૫. ૧૮૨૧-૧૮૨૨ માં ૧૮૨૧ માં નીકળી.

જિનમસિદ્ધિ

જિનમસિદ્ધિ

જિનમસિદ્ધિ

જિનમસિદ્ધિ

૬. ૧૮૨૨-૧૮૨૩ માં ૧૮૨૨ માં અમલ જિનમસિદ્ધિમાં નીકળી.

૭ (૧૧) જિનચન્દ્રના વખતના ભાવદર્પથી ભાવદર્પીય' ખરતરે
શાખા નીકળી.

૮ સંવત ૧૬૮૬ માં આચાર્ય' જિનસાગર સુરિથી લખી
આચાર્યોદયખરતર શાખા નીકળી.

૯ સંવત ૧૭૦૦ માં રંગવિજયગણિથી રંગવિજય શાખા નીકળી.

૧૦ સારોપાધ્યાયથી સારીય ખરતર શાખા નીકળી.

૧૧ ૧૮૬૨ માં મટેવરમાં મહેન્દ્રસુરિથી ૧૧ મો ગચ્છમેદ થયો.

૧૪૧૨ અચાડ વદ ૬ જીવનપતિ કીધાધ્યાય ૫. દશિમભગવિ.
મોદમૂર્તિગણિ. ૬૫ મૂર્તિગણિ. પુણ્યમ-
ધાનગણિ. ૩૮૦

૧૫૦૫ ઉદયશીવગણિ. ૪૧૬

૧૬૧૧ ધર્મસુન્દરગણિ. ૪૩૧

૧૬૧૪ ઉપાધ્યાય ધનરાજ પંડિત મુનિ મેર. ૪૧૭

૧૬૬૬ મહા મુદ ૫ શુક જુદા ખરતર આપવડા જિનસિંદમૂર્તિ
શિષ્ય જિનચન્દ્રમૂર્તિ.

૧૬૭૫ વૈશાખ મુદ ૧૩ શુક જીવનકીર્તિગણિ. ૪૩૫

૧૬૭૫ " " જિનસાગરમૂર્તિ ૧૫

" " જયસોમ મહોપાધ્યાય ૧૬

" " જીવનવિજયોપાધ્યાય " "

૧૬૭૫ વૈશાખ મુદ ૧૩ શુક ધર્મનિધાનોપાધ્યાય " "

" " આનન્દકીર્તિ પંડિત ૧૬

" " ભદ્રસેન વાચક " "

" " રાજધીર પંડિત " "

" " જીવનરાજ પંડિત " "

૭ જોડ વદ ૫ શુક સમયર જ ઉપાધ્યાય-વાચક દસેમ-
મોદ-વાચક સમયસુન્દર-વાચક પુ-
રુષમધાન.

૬૦ જિનમાણિકય	૧૫૪૯	૧૫૮૨-૧૬૧૨(૪૩૧	
૬૧ જિનચન્દ્ર	૧૫૯૪	૧૬૧૨	૧૬૭૦
૬૨ જિનસિંહ	૧૬૧૫	૧૬૭૦	૧૬૭૪
૬૩ જિનરાજ	૧૬૪૭	૧૬૭૪	૧૬૯૯
૬૪ જિનરત્ન		૧૬૯૯	૧૭૧૧
૬૫ જિનચન્દ્ર		૧૭૧૧	૧૭૮૩
૬૬ જિનમુખ	૧૭૩૯		૧૭૮૦
૬૭ જિનભકિત	૧૭૭૦	૧૭૮૦	૧૮૦૩
૬૮ જિનલાલ	૧૭૭૪	૧૮૦૪	૧૮૩૪
૬૯ જિનચન્દ્ર	૧૮૦૯	૧૮૩૪	૧૮૫૬
૭૦ જિનહંસ		૧૮૫૬	૧૮૬૨
૭૧ ગુણસૌભાગ્ય	૧૮૬૨	૧૮૬૨	૧૯૧૭
૭૨ જિનસિંહ	૧૯૧૦	૧૯૧૭	૧૯૩૫
૭૩ જિનહંસ			

૧ સંવત ૧૧૬૭ માં મધુકર ખરતર શાખા (૪૩) જિનવદ્ધલ
વખતે નીકળી.

૨ રૂપપ્રતીય ગચ્છ સંવત ૧૧૬૯માં જ્યેષ્ઠેખરે ૪૪ મી પાટ
વખતે કાઢ્યો.

૩ સંવત ૧૩૩૧ માં લઘુ ખરતર ગચ્છ જિનસિંહસૂરિથી નીકળ્યો.

૪ સંવત ૧૪૨૨ માં વૈકટ નામનો ગણુ શ્રીજિનેશ્વરસૂરિનો
નીકળ્યો.

૫ પિપ્પલક શાખા જિનવર્ધનથી ૧૪૬૧ માં નીકળી-

જિનવર્ધન

|

જિનચન્દ્ર

|

જિનચામર

|

જિનમુદર

૬ સંવત ૧૫૬૪ માં શાન્તિચામરથી આચાર્યીય ખરતર શાખા
જિનસમુદ્રના વખતથી જુદી પડી.

૭ (૧૧) જિનચન્દ્રના વખતના વાવડપીયો વાવડપીયો ખરતર
શાખા નીકળી.

૮ અંત ૧૬૮૬ માં આખ્યાય જિનસાગર સુરિની લાગી
આખ્યાયીવખરતર શાખા નીકળી.

૯ અંત ૧૭૦૦ માં રંગવિજયગણિની રંગવિજય શાખા નીકળી.
૧૦ સારોપાખ્યાયથી સારીય ખરતર શાખા નીકળી.

૧૧ ૧૮૬૨ માં મટોવરમાં મહેન્દ્રસુરિની ૧૧ મો અગ્રવોદ થયો.
૧૪૧૨ અઘાડ વડ ૬ જીવનપતિ ઉપાધ્યાય પં. હરિમલગણિ.

મોહમુતિગણિ. હપમુતિગણિ. યુવમ-
ધાનગણિ.

ઉદયસીવગણિ.

ધર્મસુન્દરગણિ.

ઉપાધ્યાય ધનરાજ પંડિત યુનિ મેર.

શિખ જિનચન્દ્રસુરિ.

જિનસાગરસુરિ.

જ્યોત્સના મહેન્દ્રપાધ્યાય

જીવનપતિ ધર્મનિધાનોપાધ્યાય

આનન્દકીર્તિ પંડિત

ભદ્રસેન વાચક

જાનપીર પંડિત

જીવનરાજ પંડિત

સમયરજ ઉપાધ્યાય-વાચક હંસમ-

મોહ-વાચક સમયસુન્દર-વાચક યુ-

વૃદ્ધધાન.

૪૮૦

૪૧૬

૪૩૧

૪૧૭

૪૩૫

૧૫

૧૬

"

"

૧૬

"

"

"

"

૬૦ જિનભાણિકય	૧૫૪૬	૧૫૮૨-૧૬૧૨(૪૩૧	
૬૧ જિનચન્દ્ર	૧૫૬૪	૧૬૧૨	૧૬૭૦
૬૨ જિનસિંહ	૧૬૧૫	૧૬૭૦	૧૬૭૪
૬૩ જિનરાજ	૧૬૪૭	૧૬૭૪	૧૬૬૬
૬૪ જિનરત્ન		૧૬૬૬	૧૭૧૧
૬૫ જિનચન્દ્ર		૧૭૧૧	૧૭૮૩
૬૬ જિનમુખ	૧૭૩૬		૧૭૮૦
૬૭ જિનભકિત	૧૭૭૦	૧૭૮૦	૧૮૦૩
૬૮ જિનભાભ	૧૭૭૪	૧૮૦૪	૧૮૩૪
૬૯ જિનચન્દ્ર	૧૮૦૬	૧૮૩૪	૧૮૫૬
૭૦ જિનહંસ		૧૮૫૬	૧૮૬૨
૭૧ ગુણસૌભાગ્ય	૧૮૬૨	૧૮૬૨	૧૬૧૭
૭૨ જિનસિંહ	૧૬૧૦	૧૬૧૭	૧૬૩૫
૭૩ જિનહંસ			

૧ સંવત ૧૧૬૭ માં મધુકર ખરતર શાખા (૪૩) જિનવલ્લભ વખતે નીકળી.

૨ રૂપપ્રીય ગચ્છ સંવત ૧૧૬૬માં જયશેખરે ૪૪ મી પાટ વખતે કાઢ્યો.

૩ સંવત ૧૩૩૧ માં લઘુ ખરતર ગચ્છ જિનસિંહસૂરિથી નીકળ્યો.

૪ સંવત ૧૪૨૨ માં વૈકટ નામનો ગણ શ્રીજિનેશ્વરસૂરિનો નીકળ્યો.

૫ પિપ્પલક શાખા જિનવર્ધનથી ૧૪૬૧ માં નીકળી:-

જિનવર્ધન

|

જિનચન્દ્ર

|

જિનસાગર

|

જિનસુદર

૬ સંવત ૧૫૬૪ માં શાન્તિસાગરથી આચાર્યીય ખરતર શાખા જિનસંમુદ્રના વખતથી બુદ્ધી પડી.

૭ (૧૧) જિનચન્દ્રના વખતના ભાવહૃદયો ભાવહૃદયો ખરત
શાખા નીકળી.

૮ સંવત ૧૬૮૬ માં આચાર્ય જિનસાગર સૂરિથી લધ્વી
આચાર્યોપરતર શાખા નીકળી.

૯ સંવત ૧૭૦૦ માં રંગવિજયગણિથી રંગવિજય શાખા નીકળી.

૧૦ સારોપાધ્યાયથી સારીય ખરતર શાખા નીકળી

૧૧ ૧૮૬૨ માં મહાવરમાં મહેન્દ્રસૂરિથી ૧૧ મેઝમ્બેડ થયે.

૧૪૧૨ અશાક વદ ૬ સુવનપતિ કૃપાધ્યાય પં. સરિમ્બગણિ.
મોહમૂર્તિગણિ. હૃદયમૂર્તિગણિ. પુણ્યમ-
ધાનગણિ.

ઉદયશીવગણિ.

ધર્મમુન્દરગણિ.

ઉપાધ્યાય ધનસાજ પંડિત મુનિ મેર.

શિવ્ય જિનચન્દ્રસૂરિ.

૧૫૦૫

૧૬૧૧

૧૬૧૪

૧૬૬૬ મહા સુદ ૫ શુક્ર

૧૬૭૫ વૈશાખ સુદ ૧૩ શુક્ર

૧૬૭૫

"

"

"

૧૬૭૫ વૈશાખ સુદ ૧૩ શુક્ર

"

"

"

"

"

૧૬૭૭ જ્યેષ્ઠ વદ ૫ શુક્ર

સમયરજ ઉપાધ્યાય-વાચક હૃદયમ-
મોહ-વાચક સમયમુન્દર-વાચક પુ-
ણ્યમધાન.

૩૮૦

૪૧૬

૪૩૧

૪૧૭

૪૩૫

૧૫

૧૬

"

"

૧૬

"

"

"

"

૧૮૦૩ મહા સુદ ૬ ગુરૂ શાન્તિસાગરસૂરિ બૃહત્ખરતર ગ-
ચ્છની શેખશાખાવાળા મહોપાધ્યાય
હિતપ્રમોદના શિષ્ય ૫૦ સરૂપ ૫૫૬

ચન્દ્ર-ગચ્છ (પા. ૭૪)

૧૨૭૬ વૈશાખ સુદ ૫ ગુરૂ ચન્દ્રસૂરિ શિષ્યપૂર્ણભદ્રસૂરિ
શાન્તિપ્રભસૂરિ ૩૫૧
૧૨૭૨ જ્યેષ્ઠ વદ ૨ રવિ હરિભદ્રસૂરિ ૫૪૭
૧૨૮૬ કામજી ગુદ ૨ રવિ મલ્લયચન્દ્રસૂરિ શિષ્ય સમતચન્દ્રસૂરિ ૧૮૨
૧૩૦૦ વૈશાખ વદ ૧૧ બુધ હરિભદ્રસૂરિ શિષ્ય યશોભદ્રસૂરિ ૫૪૫
૧૩૧૦ વૈશાખ વદ ૫ ગુરૂ પરમાજીદસૂરિ શિષ્ય રત્નપ્રભસૂરિ ૨૮૦
૧૩૦૦ વૈશાખ વદ ૧૧ બુધ } યશોભદ્રસૂરિ ૫૪૫-૫૪૬
૧૩૧૫ કામજી વદ ૭ ચનિ }

જનુરાધા નક્ષત્ર

ચૈત્ર-ગચ્છ (૩૬૮)

૧૩૭૮ જ્યેષ્ઠ વદ ૬ સેખ હેમપ્રભસૂરિ શિષ્ય રામચન્દ્રસૂરિ ૨૦૨
૧૬૮૬ વૈશાખ સુદ ૮ ચનિ ચૈત્ર ગચ્છની ગાડુંલ શાખામાં શ-
જમચ્છાન્વયમાં યચ્છેલા ચન્દ્રસૂરિ
શિષ્ય રત્નચન્દ્રસૂરિ-વાચક-તિલક-
ચન્દ્ર મુનિ રૂપચન્દ્ર ૩૬૮

જાન્યોદીર-ગચ્છ (પાનું. ૧૧૧)

સામપ્રભસૂરિ ૪૬૮

૧૨૨૮ મહા સુદ ૩ ચનિ

૧૩૩૧

૧૩૮૬ ચૈત્ર વદ ૬ રવિ

હરિપ્રભસૂરિ ૪૮૩

દેવમુનિ સન્નાનીય હરિભદ્રસૂરિ શિ-
ષ્ય હરિપ્રભસૂરિ ૪૮૪

૧૫-૩૬૭.

४४ अमर-द्रुमि	१३८५		
४५ देवे-द्रुमि	१०२७		
४६ धर्मयोग	१३५७		
४७ सोमप्रभ	१३१०	१३३२	१३७८ (१३७३)
४८ गोमनिक	१३५५	१३७३	१४१४
४९ देवमुन्दर	१३६६	१४२०	१४५६
५० गोममुन्दर	१४१३	१४५२	१४६६
५१ (१) मुनिमुन्दर	(१४३०)	१४५७	१४७३
(२) अयध-द्र (अयमुन्दर)	१४२६	१४७०	१४७३
	(१४३६)	१४७८	१४७३
	विशालगण		
५२ बलयोग	१४५७	१४०१	१४१७
५३ (१) लक्ष्मीधाम	१४१५		१४६
(२) उदयन-द्रि			
५४ भूमतिरापु-भूमतिमुन्दर			
५५ (१) उदयविमल			
(२) उदयलक्ष्मी			
अयध-द्रुमि (१४६६)			
(३) उदयन-द्रि (उदयपुरा) १४६६			
(१) गोमामनिक (१४७१-१४८०)			
(२) भूमिमुन्दर (१४७१)			
५६ आनन्दविमलमणि	१४५३	१४८७	१४६६
५७ निरुपमान	१४८३	१४९०	१४५६
५८ दीर्घविमलमणि	१४०२	१४५६	१४७१
५९ निरुपमानमणि	१४३४	१४७१	१४७३
६० निरुपमानमणि	१४४२	१४८६	१४७३
६१ (१) निरुपमानमणि			

૧૬૪૪ (શાકે ૧૫૦૯)	કમલવિજય શિષ્ય હેમવિજય લાલ-	૪૫૦
૧૬૫૦	વિજય-કીર્તિવિજય કમલવિજયસૂરિ શિષ્ય હેમવિજયસૂરિ	૧૨
૧૬૫૦ પ્રથમ ચંદ્ર ૧૫	સહજસાગર શિષ્ય જયસાગર	
૧૬૫૦	હીરવિજયસૂરિ (૫૮) શિષ્ય વિમલ	
	હર્ષગણિ ૫૦ દેવહર્ષગણિ ૫૦	
	ધનવિજયગ ૫૦ જયવિજયગ ૫૦	
	જયવિમલગ ૦ જસવિજય-હંસવિજય	
૧૬૫૨ માગસર વદ ૨	ગ ૦ મુનિ વેસલ કદ્યાણુવિજય ગણિ મહોપાધ્યાય-ધન-	૩૩
	સોમવાર પુખ્ત વિજયગણિ ૫૦ડિત	
૧૬૫૩ વૈશાખ સુદ ૪	પુખ્ત વિનયગુન્દરગણિ	૧૩
૧૬૫૬	વિવેકહર્ષ વિદ્યાહર્ષ	૪૪૧
૧૬૬૧ આસો સુદ ૧૧	સુક, લખિસાગર મહોપાધ્યાય	૪૪૬
૧૬૬૨	મહોપાધ્યાય સોમવિજય ગણિ શિષ્ય	૨૩૬
	વિજયસિ હ	
૧૬૬૨ વૈશાખ વદ ૦))	સોમ	૫૧૨-૫૧૩
૧૬૬૫	વાચક લખિસાગર, પંડિત વિજયકુશળ	૫૧૧
	વિપુલ શિષ્ય ઉદયરત્ન સહજસાગર	૩૭૭
૧૬૭૫ મહાસુદ ૪	ચાનિ પંડિત કુશલસાગરગણિ	૨૭૭-૨૬૫
૧૬૮૧ પ્રથમ ચંદ્ર વદ ૬	મહોપાધ્યાય વિદ્યાસાગરગણિ શિષ્ય	
૫ ને વાર સુદ	૫૦ સહજસાગર ગણિ શિષ્ય ૫૦	
૧૬૮૨ જોડ વદ ૬ સુદ	જયસાગરગણિ	૩૫૪
	મહોપાધ્યાય વિવેકહર્ષ શિષ્ય મુકિત-	
૧૭૦૦ મહાસુદ ૧૨	પુખ્ત દપાધ્યાય (સપ્તમ ચંદ્રગણિ)	૫૪૧-૫૪૨
		૩૬૦

૧૭૦૬ કામળ સુદ ૩ રવિ	ઉપ.ધ્યાય કાનુચન્દ્રગણિ ગિધ્ય પ'૦ વિવેકચન્દ્ર	૫૧૪
૧૭૧૦ જ્યેષ્ઠ સુદ ૬	વિનયવિજય વાગક	૩૧
૧૭૧૦ જ્યેષ્ઠ સુદ ૬ ગુરુ	કીર્તિવિજય ગણિ મહોપાધ્યાય શિખ્ય વિનયવિજય ગણિ-ઉપાધ્યાય શાંતિવિજય ગણિ મેધવિજય ગણિ દેવવિજય ગણિ	૩૨
૧૭૧૩ મહાશુદ્ધ ૭	વિજયપ્રભસૂરિ નિદેશ્યાત્ રીપસાગર ગણિ	૫૧૫
૧૭૨૧ જ્યેષ્ઠ સુદ ૩ રવિ	વિજયસેનસૂરિ ભ૦ વિનયતિલકસૂરિ પટ્ટાલકાર ભ૦ વિજયનાનંદસૂરિ પટ્ટોદ્યાત કારક વિજયરાજસૂરિ	૨૬૬
૧૭૬૫ વૈશાખ સુદ ૨	ભાણિકવિજય ગિધ્ય જિતવિજય શિખ્ય કુશલવિજય	૩૪૪

ચારાપદ્રીય-ગચ્છ.

૧૧૧૬	ચારાપદ્રીય સન્તાન	૧૫૪
	"	૧૬૦
૧૧૫૭ વૈશાખ સુદ ૧૦	શાલિભદ્રસૂરિ	૪૬૯
૧૧૬૧	ચિરાપદ્રિય ગચ્છ	૨૬૭
૧૩૩૩ આશ્વિ સુદ ૧૪ સોમ	ચારાપદ્ર ગચ્છ પૂર્ણચન્દ્રસૂરિ	૪૦૨
૧૩૩૪ રાધ સુદ ૧૦ રવિ	ચીપારાગચ્છ સર્વદેવસૂરિ સન્તાન	૪૬૬

દેવાચાર્ય-ગચ્છ

૧૧૭૨	ઉદ્યાતનાચાર્ય મહેશશર્યા (ચે) દેવાચાર્ય ગચ્છ	૩૨૩
૧૨૪૬ કારતક વદ ૨	દેવાચાર્ય ગચ્છ	૪૨૨

નાગેન્દ્ર-ગચ્છ.

વનરગના ગુરુ શીલગુણસૂરિ

દેવચન્દ્રસૂરિ (લેખાંક ૫૧૮)

{शीलरुद्रमणि}
{पार्श्वरुद्रमणि}

भडेन्द्रसूरि

शान्तिरुद्रसूरि

आनन्दरुद्रसूरि

अभरुद्रसूरि

हरिहररुद्रसूरि

विजयसेनरुद्रसूरि (वस्तुपाल तेजपालनाथ शुभ)
(१) उदयसेन (नं. ४३-६४) (३८)
(२) उदयप्रभा
(३) यशोदेव

१२८७-६३

१३०५

१२८८

१३०२

१२०१

१२६१

१३०१ वैशाख शुद्ध ६ शुक्र देवयन्द्ररुद्रसूरि (५१६)
१३२६ भाद्रपद २ रवि सोमप्रभासूरि (४७१)
१३४३ वैशाख

१३७१

१३६४

१४१६-२१

१४३७

१४४७

१४४६-६५

१४८३

१४८५-६२

१५१२

१५११

भानुगुप्तार्थ

रत्नाकररुद्रसूरि

भडेन्द्ररुद्रसूरि (४८८)

विद्यासागर

देवेन्द्ररुद्रसूरि

शुभाकररुद्रसूरि

भक्तभारुद्रसूरि

रत्नाकररुद्रसूरि (रत्नाकररुद्रसूरि शिष्य)

उदयदेवरुद्रसूरि

सिंहदेवरुद्रसूरि

शुभासागर

शुभासुन्दर

विजयप्रभा

१५१३-२२	विनयप्रल (पद्मानन्दसूरि शिष्य)
१५२५-२७	शुद्धदेवसूरि कमलचन्द्रसूरि १ देवेन्द्रसूरि (१५०६) २ हेमरत्न (१५२७-२६)
१५२६ महा मुद्र प रवि सोमरत्नसूरि (३६१)	
१५४६	शुद्धदेवसूरि
१५५२-६७	हेमरत्नसूरि (सोमरत्नसूरि शिष्य)
१५७०	हेमचिन्दसूरि
१५७२	शुद्धवर्धनसूरि

नालुके (नालुकीय) गच्छ (पानु ६७)

१२६५ शगल वर ७ शुद्ध शान्तिसूरि	४०३
१४३३ अशाक मुद्र १० शुद्ध सिद्धसेनसूरिनी भूर्ति धर्मेश्वरसूरि द्विजे करनी	५३१
१५०५ महा वर ६ शनि शान्तिसूरि	४०६

पदस्त्री-गच्छ

४१६

पदस्त्रीवाङ्म-गच्छ

४१६

आपादादि १६८१ चैत्र यशोदेवसूरि-उपाध्याय हरशेखर शिष्य वर ३ सोम-हरतनसूत्र उपाध्याय हरशेखर शि० उपाध्याय कनकशेखर शि० (१) उपाध्याय देवशेखर (२) उ० सुमतिशेखर	४१६
--	-----

प्रद्योतनाचार्य-गच्छ

११४४ महा मुद्र १	सूरि प्रद्योतनाचार्यस्य ज्येष्ठदेवेन सूरि द्विजा भूषितेमांश्वर गच्छ	३६७
११५१ अशाक मुद्र ८ शुद्ध प्रद्योतनाचार्य गच्छ		३६६

૧૧૨૪

સામાજીય-ગ્રંથ

યશોભદ્રસૂરિ-યશોવર્ધન-વૈરસિદ્ધિ

૪૬૩-૪૬૪

૧૧૭૦ વૈશાખ સુદ ૭

જાતિભદ્રાચાર્ય

૪૬૮

૧૩૦૫ વૈશાખ સુદ ૫

શાંતિભદ્રાચાર્ય

૪૮૭

૧૩૧૬ વૈશાખ વદ

વીરમુનિ

૪૬૫

૧૩૨૨

વિમલસુરિ

૧૩૩૦ ચૈત્ર વદ ૭ શનિ

બુદ્ધિમાનસુરિ

૧૩૩૦ ચૈત્ર વદ ૭ શનિ

વચરમેન ઉપાધ્યાયમિથ

૪૭૮

જગજી (જગજી) મુનિ

૪૭૦

(૧૩૩૦ ચૈત્ર વદ ૭ શનિ)

૪૮૦ ૪૬૦ ૪૬૭

૧૩૪૦

(૧૩૩૦ વૈશાખ સુદ ૬ મામ)

૪૧૮ ૪૧૯

૧૩૪૭

મુનિવન્દસુરિ

૪૮૧

૧૩૪૬ ચૈત્ર વદ ૬ રવિ જગજીમુનિ

૪૮૦

૪૭૩ ૪૭૬

બુદ્ધિમદ્સુરિ.

૧૧૮૭ કામાજી વદ ૪ મામ મંવિસ વિદ્યાર્થી વર્ધનનાનગર ૫.

પદ્મસુરિ શ્રી બદ્રેશ્વરસુરિજિ મં

૧૮૮

૧૨૧૫ વૈશાખ સુદ ૧૦ મ મલ મુનિવન્દસુરિ શિષ્ય દેવસુરિ શિષ્ય

(૪૬૪) ૩૬૫

૧૨૨૧

પદ્મવન્દસુરિ

વાલીન્દ્ર દેવાચાર્ય શિષ્ય પૂજ્ય દેવાચાર્ય

(૧૨૫૬ જેઠ સુદ ૧૧) ના શિષ્ય

રામચન્દ્રાચાર્ય (૧૨૬૮) લીપેતસવ

૩૫૨

દિને)

આશાસજીસરક યશોદેવસુરિ શિષ્ય

દેવચન્દ્રસુરિ ૧૬૨-૧૬૫-૨૦ ૫-૨૦૮

૧૨૪૫ વૈશાખ વદ ૫ સુર

૧૩૦૫	વૈશાખ સુદ ૩ રાત્રિ પદ્મનસૂરિ પદ્મોદ્ધરણ માનદેવસૂરિ	
	શિષ્ય જ્યાનન્દસૂરિ	૫૩
૧૩૩૭	જેઠ સુદ ૧૪ શુક્ર ચક્રેશ્વરસૂરિસંતાને સોમપ્રભસૂરિ શિષ્ય	
	વર્ધમાનસૂરિ	૨૬૨
૧૩૩૮	જેઠ સુદ ૧૪ રાત્રિ રત્નપ્રભસૂરિ શિષ્ય હરિભદ્રસૂરિ શિષ્ય	
	પરમાનન્દસૂરિ	૨૬૦
૧૪૪૩	કાશ્વતક વદ	
૧૪ શુક્ર	માનતુંગસૂરિ વંશોદ્ભવ ધર્મચન્દ્રસૂરિ	
	શિષ્ય વિજયચન્દ્ર સૂરિ	૩૩૫
<hr/>		
	ધ્યાત્રી-ગરુડ.	
૧૧૪૪	મહા સુદ ૧૧	
	દેવાચાર્ય	૩૮૨
	ભાવદાર-ગરુડ.	
૧૫૧૦	મહા વદ ૯))	
સોમ	કાલિદાસચાર્ય સંતાને ભાવદેવાચાર્ય ગરુડ	
	વિજયભિહસૂરિ શિષ્ય વીરસૂરિની મૂર્તિ	
	પ્રમ જિનદેવસૂરિ	૫૨૧
<hr/>		
	બિજભાણ-ગરુડ.	
	મહાહડીય-ગરુડ.	
૧૩૩૫	ચક્રેશ્વરસૂરિ સંતાને સોમપ્રભસૂરિ શિષ્ય	
	વર્ધમાનસૂરિ	૫૫૦
૧૩૮૭	ચક્રેશ્વરસૂરિ સંતાને પદ્મચન્દ્રસૂરિ	
	પદ્મ જયચન્દ્રસૂરિ શિષ્ય યશોદેવસૂરિ	
	મૂર્તિ પ્રમ શાન્તિસૂરિ	૫૦૮
<hr/>		
	મહાધારી-ગરુડ.	
૧૨૮૮	કાગણ સુદ ૧૦ જુથ નરચન્દ્રસૂરિ	૩૬-૪૨
૧૨૮૮	કાગણ સુદ ૧૦ જુથ નરેન્દ્રમૂર્તિ	૪૧
૧૩૩૮	લિલકસૂરિ	૧૪૪-૧૪૫

૩૬૫૬લીય-ગચ્છ (ખરતર) (પાનું ૪૬)

૧૩૧૨

અભયદેવસૂરિ શિષ્ય દેવભદ્ર ૨૦૬-૨૧૦

માગસર વહ ૬ શનિ

૧૩-ગચ્છ (પાનું ૨૧.)

૧૨૬૩ ચેત્ર વહ ૮ શુક ચક્રેશ્વરસૂરિ સન્તાનીય આવક આજણ ૮૫

વાયડીય-ગચ્છ.

૧૩૪૬ ચેત્ર વહ ૬ શનિ જિનદત્તસૂરિ શિષ્ય અમરચન્દ્રની મૂર્તિ

મહેન્દ્રશિષ્ય મદનચન્દ્રે કરવી. ૫૨૩

ઉભિલ ઉપાધ્યાય. ૫૨૭

નેમિચન્દ્ર ઉપાધ્યાય. ૫૨૬

૫૦ હેમગણિ. ૫૨૭

વિજય-ગચ્છ. (તપા)

૧૭૩૨ વૈશાખ સુદ ૪૮માળસાગરસૂરિ શિષ્ય સુમતિસાગર-

૭ શુદ્ધ પુન્ય સૂરિ શિષ્યે વિજયસાગરસૂરિ ૫૪૦

વિદ્યાધર ગચ્છ.

૧૪૨૬ મહાવહ ૭ સોમ હૃદયદેવસૂરિ ૪૧૦

વૃહદતપા-પક્ષ.

૧૫-

જ્ઞાનસાગરસૂરિ

૧૩૦

૧ જગત્ચન્દ્રસૂરિ.

૬ ધર્મદેવસૂરિ.

૧૭ ધનરત્નસૂરિ.

૨ વિજયચન્દ્રસૂરિ.

૧૦ જ્ઞાનચન્દ્રસૂરિ.

૧૮ અમરચત્તનસૂરિ.

૩ હેમક્રીતિસૂરિ.

૧૧ અઘચન્દ્રસૂરિ

૧૬ દેવરત્નસૂરિ.

૪ હેમકલ્પસૂરિ.

૧૨ જયતિલકસૂરિ.

૨૦ જયરત્નસૂરિ.

૫ રત્નાકરસૂરિ.

૧૩ હૃદયવલ્લભસૂરિ.

૨૧ જીવનક્રીતિસૂરિ.

૬ રત્નચિંહસૂરિ.	૧૫ ઉદયસાગરસૂરિ.	૧૭૧૭
૭ રત્નપ્રભસૂરિ.	૧૬ લલિતસાગરસૂરિ.	૨૨ રત્નકીર્તિસૂરિ.
૮ મુનિચેખરસૂરિ.		૨૩ ગુણસાગરસૂરિ.

મહેરક-ગચ્છ.

૧૧૪	યથોબદ્રશિખ્ય શાલિસૂરિ શિં મુખતિ	
	સૂરિ શિં શાન્તિસૂરિ શિં ધ્રુવરસૂરિ	૩૩૬
૧૨૧૨ બેઠા મુદ શુક	શાંતિમદ્રાચાર્ય મન્તાન	૨૧૭
૧૨૪૫	યથોબદ્રસૂરિ સન્તાન શાન્તિસૂરિ	૨૧૩
૧૨૬૧	યથોબદ્રસૂરિ સન્તાન શાન્તિસૂરિ	૧૦૮-૧૦૯
૧૪૩૨ બેઠા મુદ ૩ શુક	યથોબદ્રસૂરિ સન્તાન શાલિસૂરિ	૩૮૮
૧૪૪૧ બેઠા મુદ ૧ શુક	યથોબદ્રસૂરિ મન્તાન શાન્તિસૂરિ	૩૮૫
૧૪૫૩ બેઠા મુદ ૭ શુક	શાલિસૂરિ શિં મુખતિસૂરિ શિં	
	શુક મુનિસૂરિ શાન્તિસૂરિ શિં ધ્રુવરસૂરિ (અપ- નમન)	૩૩૬
૧૪૬૨ બેઠા મુદ ૭ શુક	મુખ. દેવમુનિ	૫૪૦

માગર-ગચ્છ.

૧૪૭૮ બેઠા મુદ ૨ શુક	દીપ્તિચંદ્રસૂરિ શિખ્ય વિજયસેનસૂરિ	
	શિં મજ્જમામકસૂરિ શિં વૃદ્ધિમાગર	
	શિં ભકતીલાલન શિં કથાજ્ઞસાગર	
	શિં પુણ્યલાલન શિં અમૃતમાગર	૪૬૦

નિવૃત્ત-ગચ્છ.

૧૪૮૮ બેઠા મુદ ૩ શુક	દીપ્તિચંદ્રસૂરિ શિખ્ય વિજયસેનસૂરિ	૫૦૧
---------------------	-----------------------------------	-----

હરિજીવ-ગચ્છ. (બાનુ દર)

૧૪૯૦ બેઠા મુદ ૩ શુક	દીપ્તિચંદ્રસૂરિ શિખ્ય	૪૪૪
---------------------	-----------------------	-----

૧૩૩૩	શીલભદ્રસૂરિ	૪૮૫-૪૮૬-૪૮૭
૧૩૩૩	ના વૈશાખ સુદ ૧૧	૪૮૫
૧૩૩૦	વૈશાખ વદ ૧૩ શનિ	૪૮૩
૧૩૪૩	શીલભદ્રસૂરિ	૪૮૬
૧૩૫૫	વૈશાખ વદ	૪૭૭

ધર્મ (ધર્મધોષ) સૂરિ મૂલ પદ્મકેમ

આજીવસૂરિ

અમરપ્રભસૂરિ

૧૬૬

જ્ઞાનચન્દ્ર (૧૩૭૮-૧૩૮૬-૧૩૯૪)

૧૩૨-૧૬૨-૧૪૧

મુનિશેખરસૂરિ મૂર્તિ (૧૩૬૬)

૧૬૬

૧૩૦૫ અશાઢ વદ ધર્મધોષસૂરિ પદ્મ પ્રતિષ્ઠિત દેવેન્દ્રસૂરિ

૭ શુક્ર કમાયાત જિનચન્દ્રસૂરિ શિષ્ય ભુવનચન્દ્રસૂરિ ૫૫૧

આવકા વંશના મહારાજ વનરાજના ગુરુ

નાગેન્દ્રમચ્છના શિલગુણસૂરિ, તેમના

શિષ્ય દેવચન્દ્રસૂરિની મૂર્તિ ઉપરનો લેખ ૫૫૦

૧૩૬૧ શ્રેયણ સુદ ગુરુ ચન્દ્રકુલના ધર્મમાન સન્તાન સાધ્વી

મલયમુન્દરીની આવિઠા બાઈ મુદ્દલે

અંબિકાદેવીની મૂર્તિ કરાવી અને

આમસૂરિના શિષ્ય આવદેવસૂરિએ તેની

પ્રતિષ્ઠાકરી.

૫૨૮

પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહમાં આવતા શાંતિ, વંશ, કુલ,

અન્વય, ગોત્ર વિગેરેના અકારાદિ નામો.

६ अन्विष्टसूरि.	१५ उदयसागरसूरि.	१७१०
७ अन्विष्टसूरि.	१६ अन्विष्टसागरसूरि.	२२ अन्विष्टसूरि.
८ अन्विष्टसूरि.		२३ अन्विष्टसागरसूरि.

अन्विष्ट-सूरि.

०१४	अन्विष्टसागरसूरि शि० सुमनि	
	सूरि शि० अन्विष्टसूरि शि० अन्विष्टसूरि	३३१
०१५	अन्विष्टसागरसूरि अन्विष्ट	२१७
०१६	अन्विष्टसूरि अन्विष्ट अन्विष्टसूरि	२१७
०१७	अन्विष्टसूरि अन्विष्ट अन्विष्टसूरि	१०८-१०९
०१८	अन्विष्टसूरि अन्विष्ट अन्विष्टसूरि	३८८
०१९	अन्विष्टसूरि अन्विष्ट अन्विष्टसूरि	३८५
०२०	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	शि०
	अन्विष्टसूरि शि० अन्विष्टसूरि (अन्विष्ट- सूरि)	३३१
०२१	अन्विष्टसूरि अन्विष्टसूरि	५४०

अन्विष्ट-सूरि.

०२२	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	
	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	
	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	
	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	६६०

अन्विष्ट-सूरि.

०२३	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	१०१
-----	------------------------	-----

अन्विष्ट-सूरि.

अन्विष्टसूरि शि० सुमनि

०२४	अन्विष्टसूरि शि० सुमनि	००१
-----	------------------------	-----

सि (सि) कवित्व वंश (राउत)
 सिंदूरवंश.
 दुर्गावंश.

गोत्रानां नामो.

उसखगोत्र
 धंवर (गोत्र ?)
 लंज गोत्र
 भांड्यालिक (?)
 भांडोतागोत्र
 संधवातगोत्र
 (देव्य सन्तान)

दोषांक
 ४०७
 ४४६
 ११८
 २१
 ४२ न.
 ११७)

श्रीभाक्षी शातिनां गोत्रानां नामो.

बंदादेवा
 परीक्ष
 पाप
 देहलीया
 रक्षपाय

३१८
 ४५०
 ४०१
 ४८१
 ४०४

ओमवात-उपदेश-उक्ते शातिओना गोत्रानां नाम

एचिनवात
 हाकरवा
 उडा
 उलागा
 गजुपर
 गजुपर हापडा.

८६
 २०४
 ४२-४२६
 १
 ४८४
 ४३३

પ્રાચીન-જૈન-લેખ-સંગ્રહ.

અંતર્ગત-સ્થાન-અકારાનિ.

અ		અ
અચલમહામહાકુળ	૨૬૮.	અર્જુનચત્રમહાનીયં ૬૪. ૬૫,
અચલકુળ	૨૬૩.	૬૬. ૬૭
અચલેશ્વર	૬૫	અર્જુનચત્ર મહાનીયં ૮૪, ૮૫.
અચલમેર. અચમેર ૩૦૭. ૪૪૫		૮૫. ૬૩. ૬૮, ૬૯.
અબાહરી	૩૦૭	૧૦૨. ૧૦૩. ૧૦૫,
અબુલિલપાટક	૬૪. ૧૩૩	અર્જુનચત્રિ
અબુલિલપુર ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧,		અમવાવગ્ધાનીયં ૨૪૩
૪૨, ૪૩. ૬૪. ૬૬		અબાહરી ૪૧. ૪૨, ૪૩ ૪૪
૮૩, ૮૫, ૮૨. ૮૭		અબાહરીમહાનીયં ૩૮. ૩૯. ૪૦
અભિનવપુર	૩૩૪	અદમમહાપુર
અરબુલ	૨૬૪	૫૨૮
અર્જુન ૬૫, ૧૩૨, ૧૩૩. ૧૮૪.		અદમમહાવાહ (સંપન્નમ) ૧
૨૨૧, ૨૩૦. ૨૫૬		૧૫ ૧૭ ૨૦૫
અર્જુનગિરિ	૬૭૭	૩૦૬. ૪૬૭
અર્જુનગિરિ ૨૪૬. ૨૫૧. ૩૭૨		અદિમહાવાહ ૫૪૧ ૫૪૫
અર્જુનનીયં	૧૮૮	૭. ૩૦૮
અર્જુનમહાનીયં ૧૬૫. ૨૦૬		અ
અર્જુનચત્ર ૩૮, ૩૯, ૪૦. ૪૧.		અખીશામ. ૬૫
૪૨, ૪૩ ૬૪, ૬૫,		અ.પાટ સ્થાન ૨૩૧
૬૬. ૮૬. ૧૦૭. ૧૨૮		આરાસલ ૧૮૨, ૨૬૩, ૨૬૪
૧૬૩. ૨૧૨. ૨૨૬.		૩૦૧
૨૩૬. ૪૩૪		આરાસલુક ૨૮૪
		આરાસલુનમ ૨૮૦

२०११	१२१
२०१२	१२२
२०१३	१२३
२०१४	१२४
२०१५	१२५
२०१६	१२६
२०१७	१२७
२०१८	१२८
२०१९	१२९
२०२०	१३०
२०२१	१३१
२०२२	१३२
२०२३	१३३
२०२४	१३४
२०२५	१३५
२०२६	१३६
२०२७	१३७
२०२८	१३८
२०२९	१३९
२०३०	१४०
२०३१	१४१
२०३२	१४२
२०३३	१४३
२०३४	१४४
२०३५	१४५
२०३६	१४६
२०३७	१४७
२०३८	१४८
२०३९	१४९
२०४०	१५०
२०४१	१५१
२०४२	१५२
२०४३	१५३
२०४४	१५४
२०४५	१५५
२०४६	१५६
२०४७	१५७
२०४८	१५८
२०४९	१५९
२०५०	१६०
२०५१	१६१
२०५२	१६२
२०५३	१६३
२०५४	१६४
२०५५	१६५
२०५६	१६६
२०५७	१६७
२०५८	१६८
२०५९	१६९
२०६०	१७०
२०६१	१७१
२०६२	१७२
२०६३	१७३
२०६४	१७४
२०६५	१७५
२०६६	१७६
२०६७	१७७
२०६८	१७८
२०६९	१७९
२०७०	१८०
२०७१	१८१
२०७२	१८२
२०७३	१८३
२०७४	१८४
२०७५	१८५
२०७६	१८६
२०७७	१८७
२०७८	१८८
२०७९	१८९
२०८०	१९०
२०८१	१९१
२०८२	१९२
२०८३	१९३
२०८४	१९४
२०८५	१९५
२०८६	१९६
२०८७	१९७
२०८८	१९८
२०८९	१९९
२०९०	२००
२०९१	२०१
२०९२	२०२
२०९३	२०३
२०९४	२०४
२०९५	२०५
२०९६	२०६
२०९७	२०७
२०९८	२०८
२०९९	२०९
२१००	२१०

પ્રાચીન-જૈન-લેખ-સંગ્રહ.

અન્ય-તર્ગ-રચના-અકારાં.

અ

અપગમદમદાદુર્ગ	૨૬૮.
અપલદુર્ગ	૨૬૩.
અપલેષર	૬૫
અપલેષર. અપલેષર ૩૦૩. ૪૪૫	૩૦૩
અપલેષરી	૬૪. ૧૩૩
અપલેષપાટ	૨૮, ૩૬. ૪૦, ૪૧.
અપલેષપુર	૪૨. ૪૩. ૬૪. ૬૬
અપલેષપુર	૮૩, ૮૫. ૮૨. ૮૭
અપલેષપુર	૩૩૮
અપલેષપુર	૨૬૪
અપલેષપુર ૬૫. ૧૩૨. ૧૩૩. ૧૮૪.	૨૨૧, ૨૩૦. ૨૫૬
અપલેષપુર	૩૩૩
અપલેષપુર	૨૪૬. ૨૫૧. ૩૩૨
અપલેષપુર	૧૮૮
અપલેષપુર	૧૬૫. ૨૦૬
અપલેષપુર ૩૮, ૩૯, ૪૦. ૪૧.	૪૨, ૪૩ ૬૪, ૬૫.
અપલેષપુર	૬૬. ૮૬, ૧૦૭, ૧૨૮
અપલેષપુર	૧૬૩. ૨૧૨, ૨૨૬,
અપલેષપુર	૨૩૬. ૪૩૪

અપલેષપુર ૬૪. ૮૫.	૮૬ ૮૭
અપલેષપુર મદાનીય	૮૪. ૮૫.
અપલેષપુર મદાનીય	૮૬. ૮૭ ૮૮, ૮૯.
અપલેષપુર મદાનીય	૧૦૨ ૧૦૩. ૧૦૫,
અપલેષપુર મદાનીય	૨૪૩
અપલેષપુર મદાનીય	૨૮૪
અપલેષપુર મદાનીય	૪૧. ૪૨, ૪૩ ૪૪
અપલેષપુર મદાનીય	૩૮. ૩૯. ૪૦
અપલેષપુર મદાનીય	૫૨૮
અપલેષપુર મદાનીય (૧૪૪૪૪૪)	૧૫ ૧૭ ૨૦૫
અપલેષપુર મદાનીય	૩૦૬, ૪૬૭
અપલેષપુર મદાનીય	૫૪૧ ૫૪૨
અપલેષપુર મદાનીય	૭. ૩૦૮

આ

આપીઆમ.	૬૫.
આપાટ રચના.	૨૩૧
આપાટ રચના	૧૬૨, ૨૬૩, ૨૬૪
આપાટ રચના	૩૦૧.
આપાટ રચના	૨૮૪
આપાટ રચના	૨૮૦

આગસન ૧૬૫, ૨૦૫, ૨૦૮		ક	
આગસન'કર	૨૮૮	કચ્છ	૩૨ એ
આલુયઆમ	૬૫	કચ્છદેશ	૪૪૬
આસલપુરદુર્ગ	૩૬૬	કરહેડા આમ	૩૩૭
ઈ		કલયાભાત	૩૫૭
ઈડર.	૪૧૪	કલાગર	૪૨૬
ઈલાદુર્ગ.	૨૫૬	કસ્મીર ૩૮, ૩૯, ૪૧, ૪૨, ૪૩	
ઉ		કાચનગિરિગઢ	૩૫૨
ઉશ્વસેનપુર	૩૨	કામિલ (દેશ)	૩૭૬
ઉચ્ચાપુરી	૫૪	કાચદ્ર	૩૭૨
ઉત્તમચન્ત ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧,		કાવી	૪૫૧
૪૨, ૪૩, ૪૬, ૫૪,		કાસ્મીર ૧૭, ૨૩, ૨૪, ૪૦,	
૩૭૭		૪૩૪	
ઉત્તમચન્તમહાતીર્થ ૩૮, ૫૪,		કાસમંદ આમ	૬૪
૫૫		કાસમંદસ્થાન	૧૬૩
ઉત્તરછઆમ	૬૫	કિશ્કિંધ (કેકિંદ)	૩૭૮
ઉન્દઉચમહાસ્થાન	૮૨	કુંકુલુ	૩૨ એ
ઉન્નતદુર્ગ	૧૩	કુંભઉદ્રાઆમ	૧૨૫
ઉન્નિતતીર્થ	૩૩૨	કુંભ(ભ)ગઢ	૩૭૨
ઉવરણી કીસર ઉલીઆમ	૬૪	કુંભલમેરુઆમ	૨૬૭
ઉસમાપુર	૩૦૮, ૩૦૯,	કુંભલમેરુમહાદુર્ગ	૨૬૪
જી		કોકુલુ	૪૪૬
જીકેશસ્થાન	૨૦૨	કોહારાનગર	૩૨ એ
જીયલુ	૪૨૮	ખ	
ઓ		ખહેડાઆમ	૩૩૨
ઓરાસાઆમ	૬૫	ખાદુ	૩૦૭
ઓમવાસ	૩૭૨	ખેદ	૪૨૨

[illegible]

પદ્માગ્રામ	૩૨૫
પરિલકા	૩૮૧, ૩૮૩
પશ્ચિમપાંચાલ	૪૪૬
પાટણ	૩૧૩-૪૪૭
પાદપરાગ્રામ	૨૭૯
પાદલિખતપુર	૧, ૩૨ એ
પાદ્રાગ	૩૨૬
પાલી	૩૬૩
પાલીકા	૩૬૮
પિંડરવાટક	૩૦૭
પુંડરિક	૧
પૂર્વમાંડલિ	૫૧૬
પોસીનાગ્રામ	૨૭૯
મતિલાનપુર	૪૪૬
રે	
ફતેપુર	૧૨
ફીલિખીગ્રામ	૬૬
ફલવધિંકા	૪૪૪, ૪૪૫
મ	
મદકરા (ડેરા)	૩૭૮
મકડા	૪૧૨
માખર (જેસલામંડલમાં)	૪૪૬
મારેલા	૫૩૪, ૫૩૯
મૂંડિ	૩૦૭
મોરિદપુર	૪૪૬
મહાપુ	૪

ભ	
ભદ્રતિલુકદ્રાસ્થાન	૧૮૪
ભાગ્રામ	૬૫
ભાણવડ	૪૩૪
ભાલીગ્રામ	૬૫
ભિલ	૬૬૫
ભુજ	૪૪૬
ભૂગુપુર	૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧, ૪૨, ૪૩
મ	
મંદસકર	૩૦૭
(મંદોર) પુર	૧૩૨
મંદોર	૩૦૭
મગધદેરા	૩૮૦
મખુકાંઠા	૪૪૬
મખુપની	૫૪૬
મકધર	૩૨ એ
મકરથલી	૧૩૨ ૩૭૬
મલકાપુર	૪૪૬
મલમલાવાલ	૩૩૯
મલિંમાણા	૨૫૨
માંડ	૮૫
માંડન	૧૩૦
માંડનપુર	૧૩૩ ૧૫૬, ૧૬૧ ૧૬૪, ૨૩૭, ૨૩૮, ૪૨૬
માનમલખુગ્રામ	૬૫
માલવ	૧૨, ૩૩૬

વિમલાચલ ૧, ૧૨, ૧૫, ૧૭,
૨૨, ૨૬, ૪૩૪

વિમલાદ્રિ (ચલ) ૩૨ એ

વિશલનગર ૪૦૦

વિહારપુર ૩૮૦

વિરમગામ ૩૩૮

વીરમપુર ૩૮૬, ૪૧૭, ૪૧૬

વીશાલ ૩૬૪

વેલપદલી ૨૪૮

વૈભાવપર્વત ૩૮૦

૨૧

શંખેશ્વર ૫૦૩

શત્રુજય ૧, ૫, ૭, ૮, ૧૦,

૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૭,

૨૧, ૨૬, ૨૭, ૩૦,

૩૨, ૩૮, ૩૯, ૪૦,

૪૧, ૪૨, ૪૩, ૪૪,

૧૩૨, ૩૦૭, ૩૧૧,

૩૭૨, ૩૭૭, ૪૩૪.

૪૪૭

શત્રુજય મહાતીર્થ ૬૬

શમી ૩૩૬

શમીપાટી ૩૨૩

શાકભરી ૩૪૬

શિવપૂરી (ગિરોડી) ૩૭૭

શ્યવાળુ ૫૫

શ્રીપતન ૫૩

શ્રીપથ ૫૪૪

શ્રીપુર ૧૭, ૨૩

શ્રીલિન્ગભાલ ૪૨૭

શ્રીભાલ (લિન્ગભાલ) ૪૦૨

૫

૫૩૨૩ ૩૪૬, ૩૫૦

૫૩૨૩ ૩૪૬

૨૧

સત્યપુર ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૧,

૪૨, ૪૩, ૬૬

સત્યપુર ૪૬૪

સન્નિહિતગ્રામ ૬૫

સપાલસ (અજમેર પાસેના

મારવાડમાં આવેલો પ્રાન્ત) ૪૪૬

સમલિપિવિહારતીર્થ ૨૮૪

સમીતલપાઠ ૩૨૦

સમીપાટી ૩૧૮

સમ્મેત ૪૧, ૪૨, ૪૩

સમ્મેતમહાતીર્થ ૩૮, ૩૯, ૪૦

સમ્મેતશિખર ૪૪, ૨૭૬

સમ્મેતાદ્રિ ૪૩

સલખળપુર (સખળપુર) ૪૬૬,

૪૭૦, ૪૭૪, ૪૭૬,

૪૭૮, ૪૮૭, ૪૯૦,

૪૯૨, ૪૯૬, ૪૯૭,

૪૯૮.

સદગિગપુર ૫૪૫

સદસદૃટ ૩૧, ૩૨

સાળુદ ૫૦૧

સારંગપુર ૩૦૭

મારણાદ્રિ	૩૫૭	૪૧, ૪૨, ૪૩
માલગ્રામ	૬૫	સ્તંભપુર ૪૦
માલેર	૩૮૭	સ્તંભતીર્થ ૧૩, ૩૮, ૩૯, ૪૦,
માલિલવાડ	૬૫	૪૧, ૪૨, ૪૩,
મિંદર	૪૩૪	૨૫૬, ૩૧૪, ૩૧૫,
મિદ્યૈલ	૩૩	૪૩૨, ૪૪૭
મિદરગ્રામ	૬૫	સ્તંભતીર્થપુર ૧૨, ૪૩
મીઝવાડી	૩૨૬	સ્વર્ણગિરિદુર્ગ ૩૫૫
મીઝાદીનગર	૨૩૬	સ્વર્ણગિરિ (૬) હુર્ગ ૩૫૪
મુવર્ણગિરિ	૩૫૩	હ
મુખન	૩૦૭	હંડકડા ૧૧૮
મોઝાપિપ્પાપર	૩૫૭	હંડકડાગ્રામ ૬૪
મુનગ	૩૨ ગે.	દસ્તિકુડિકા ૩૧૮
સોવર્ણગિરી	૬૬	દસ્તિકુડી ૩૧૮
સ્તંભનગરી	૪૦	દાધિક ધ્રામ ૩૨૦
સ્તંભનપુર ૩૮, ૩૯, ૪૦,		લેડકેતગ્રામ ૬૫

જે જે સ્થળોના લેખ સીધા જે તેની અકારાદિ યાદિ.

ક્રમાંક	સ્થળ
૫૪૬	અમદાવાદ ૬૫૧-૬૫૪ કાવી
૬૬ થી ૨૭૧	આબુ ૩૪૬ તિરાડ
૨૭૨ થી ૩૦૬	આમરુ ૩૭૭-૩૭૮ ટેકિંદ
૪૦૬	કેમરુ ૩૭૩-૩૭૬ કોરંટક
૪૨૭	કલંડા ૪૮૭-૪૯૦ ખંભાત
૪૨૬	કાંઠા ૪૪૬ આબર મોટી (૬૫૭)

[illegible]

પ્રાચીન જૈન લેખસંગ્રહ.

પ્રતિષ્ઠા કરનાર સુરિ અગર સાધુના નામોની
અકારાદિ યાદિ.

સંવત સુરિ કે સાધુનું નામ લેવું		૧૬૮૧ જયસાગર ગણી ૩૫૪-
૧૩૩૦ ઉદયદેવસૂરિ	૪૬૨	૩૫૮
૧૪૨૬ ,,	૪૧૦	૧૩૦૫ જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ ૫૩
ઉદયવદનભસૂરિ	૨૫૩	૦ જિનચંદ્રસૂરિ (ખરતર)
૧૫૪૩ ઉદયસાગરસૂરિ	૪૦૦	૨૬૨
(જ્ઞાનસાગરસૂરિ પાટે)		
૧૫૫૬ ,,	૬૧૫	૧૫૧૫ ,, (ખરતર) ૨૫૬
૧૨૧૨ કલ્કસૂરિ(નન્નસૂરિપાટે) ૨૪૮		૧૫૩૪ ,, ૩૮૬
૧૨૪૫ ,,	૨૧૩	૧૬૬૪ ,, (ખરતર) ૪૩૫
૧૨૭૬ ,,	૫૫૨	૧૬૬૧ જિનમિહસૂરિ પટ્ટા
૧૩૧૫ (૧) ,,	૫૫૩	લંકાર જિનચંદ્ર
૧૩૭૮ ,,	૨૦૬	(ભુક્તખરતર) ૫૩૬
૧૪૦૮ ,, (નન્નસૂરિપાટે) ૩૬-૨૪૦		૧૪૨૬ જિનદેવસૂરિ ૫૨૧
૧૨૦૨ કલ્કાચાર્ય ૧૩૫, ૧૩૬,		૧૬૭૫ જિનરાજસૂરિ (ખરતર)
૧૪૩, ૧૪૭, ૧૫૦		૧૫ થી ૨૦-૨૩-૨૪
૧૨૧૨ ,,	૨૧૨	૧૬૭૭ ,, ૪૩૪-૪૩૬
૧૬૮૩ કલ્યાણસાગરસૂરિ ૨૭		૧૬૮૨ ,, ૨૬
૧૩૩૦ શુભમદ્રસૂરિ શિષ્ય ૪૭૪		૧૫૩૬ જિનસમુદ્રસૂરિ (ખરતર)
૦ ચંદ્રસૂરિ ૫૨-૨૮૩		૪૧૬
૧૩૩૦ જ્ઞાનમૂરિ ૪૭૦-૪૮૦		૧૫૦૫ જિનસાગરસૂરિ (ખરતર)
-૪૬૨-૪૬૭-૫૧૮-૫૧૬		૫૨-૫૧૬
૧૩૪૬ ,,	૪૩૩-૫૦૬	૧૫૨૩ જિનહર્ષસૂરિ (ખરતર)
૧૫૬૬ જયકલ્યાણસૂરિ ૨૬૩-		૨૫૮
૨૬૮		૦ જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ ૧૧૪-
		૧૬૭-૨૫૫

૧૩૧૧ (૧) ,,	૨૨૫
૧૩૭૮ ,, ૧૩૪-૧૩૬-૧૪૨--	
૧૪૮-૧૫૬-૧૬૧-	
૧૬૪-૧૬૧-૧૬૮-	
૨૧૬-૨૩૩	
૧૩૮૬ ,,	૨૪૧
૧૩૬૪ ,, ૧૬૨-૧૭૮-૧૬૪-	
૨૨૩-૨૮૮	
o જ્ઞાનસાગરસૂરિ ૧૩૦ ૧૩૬	
૧૩૭૮ તિલકસૂરિ ૧૪૪-૧૪૫	
૧૪૧૩ દીપસાગર	૫૧૫
૧૪૧૪ દેવગુપ્તસૂરિ ૩૭	
(કલ્પમુણિ શિષ્ય)	
૧૪૫૨ ,,	૫૧૬
૧૧૩૪ કલ્પદાયક સંતાન ૪૧૫	
૧૬૨૧ દેવચન્દ્રમણિ ૩૨ એ.	
૧૨૪૫ દેવચન્દ્રસૂરિ ૧૮૬-૧૬૦	
૧૬૨-૧૬૫-૧૬૭-૧૬૬-	
૨૦૦-૨૦૪-૨૦૫-૨૦૭	
૨૦૮-૨૧૪	
૧૩૦૧ ,, (શીલગુણસૂરિ	
સંતાને શિષ્ય) ૫૧૬	
૧૫૫૬ દેવનાથસૂરિ ૩૧૪	
૧૧૪૪ દેવાચાર્ય (પ્રાક્ષીગચ્છ) ૩૮૨	
૧૨૧૬ ,, (નિમીચન્દ્રાચાર્ય-	
શિષ્ય) ૨૬૬	
ધર્મધોષ સૂરિ	
૧૨૨૬ ,,	૧૬૫
૧૨૭૬ ,,	૨૬૬-૩૦૧

૧૨૭૬ ,,	૨૬૮
૧૨૬૩ ,,	૮૪
(નવાંગ વૃત્તિકાર અભ- યદેવસૂરિ સંતાનીય)	
o ,, ધર્મચન્દ્રસૂરિ	૧૧૮
૧૩૬૪ ધર્મતિલકસૂરિ	૧૪૬
૧૬૧૧ ધર્મસુંદરગણિ	૪૩૧
૧૩૪૩ નયચન્દ્રસૂરિ	૫૪૮
૧૨૦૦ નેમિચન્દ્રસૂરિ	૫૩
૧૩૦૮ અમરચન્દ્રસૂરિ	૧૩૭
૧૨૧૫ પદ્મચન્દ્રમણિ	૩૬૪
૧૩૩૮ પરમાનન્દસૂરિ	૨૬૦
૧૮૩૮ પુણ્યસાગરસૂરિ	૪૬૦
૧૩૨૬ બુદ્ધિસાગરસૂરિ	૪૬૬-
	૫૦૦
૧૩૬૧ ભાવદેવસૂરિ	૫૨૨
૧૩૦૫ બુવનચન્દ્રસૂરિ	૫૫૧
૧૪૧૨ બુરનહિતઉપાધ્યાય ૩૮૦	
૧૬૮૧ મુક્તિસાગરગણિ	૫૩૮
૧૬૮૨ ,,	૫૪૧-૫૪૨
૧૩૪૦ મુનિચન્દ્રસૂરિ	૪૮૧
૧૩૪૭ ,,	૪૮૨
૧૩૬૪ ,,	૧૫૮
૧૩૩૦ મુનિ રત્ન સૂરિ	૪૬૩
૧૩૪૩ મહેન્દ્રસૂરિ	૪૮૮
૧૩૦૦ મયોભદ્રસૂરિ	૫૪૫
૧૩૧૫ ,,	૫૪૬
૧૬૮૬ રત્નચન્દ્રસૂરિ	૩૬૮
૧૫૦૮ રત્નચંપરસૂરિ	૩૨૦

૧૫૧૩	,,	૩૮૭	૧૭૨૧	વિજયરાજસૂરિ	૨૬૬
૧૫૧૫	,, (તપા)	૪૧૩-૧૨૬	૧૮૪૪	વિજયજીમીસૂરિ	૫૩૪
૧૨૪૫	રત્નસિંહસૂરિ	૨૧૫	૧૭૩૨	વિજયમાગસૂરિ	૫૪૦
૧૩૭૮	રામચન્દ્રસૂરિ	૨૦૨	૧૧૬૩	વિજયમિહસૂરિ	૩૭૫
૧૨૬૮	રામચન્દ્રાચાર્ય	૩૫૨	૧૨૦૬		૨૮૬
	લક્ષ્મીસાગરસૂરિ (તપા)	૨૫૨	૧૬૪૪	વિજયસેનસૂરિ(તપા)	૪૫૦
૧૫૧૮	,,	૨૬૪-૨૬૫-૨૬૭	૧૬૪૬	,,	૪૫૧-૪૫૨
૧૫૨૫	,,	૨૪૬-૨૧૫	૧૬૫૨	,,	૧૩
૧૫૩૦	==	૪૧૧	૧૬૫૩	,,	૪૪૧
૧૬૬૫	લખિસાગર વાચક	૩૭૮	૧૬૫૬	,,	૪૫૪
૧૩૩૦	વયસેન ઉપાધ્યાય	૪૭૮	૧૬૫૬	,,	૪૫૬
૧૩૩૦	વર્ધમાનસૂરિ	૫૫૦	૧૬૬૨	,,	૫૧૫
૧૩૩૫	,,	૨૬૧	૧૨૮૫	વિજયસેનસૂરિ	૫૪૩
૧૩૩૭	,,	૨૬૨	૧૨૮૮	,,	૩૮થી૪૩
૧૩૩૮	,,	૨૮૪	૧૨૮૭	,,	૬૪-૬૫
૧૬૬૪	વિજયદેવસૂરિ(તપા)	૫૧૨	૧૨૬૩	,, ૮૩-૮૫-૬૨-૬૩-૬૪	૧૨૧-૨૬-૧૨૭
૧૬૬૬	,,	૪૬૭	૧૨૬૬	,,	૬૬
૧૬૭૩	,,	૫૩૨	૧૭૧૦	વિનયવિજયગણિ બપા)	૩૧-૩૨
૧૬૭૪	,,	૩૩૭			
૧૬૭૫	,, ૨૭૭-૨૭૮-૨૬૩				
૧૬૭૭	,, ૪૩૬-૪૪૦-૪૫૭				
		૪૫૮-૪૫૬			
૧૬૮૩	,,	૩૫૬-૪૪૨	૧૩૧૬	વિમલસૂરિ	૪૬૫
૧૬૮૪	,,	૩૫૬-૪૩૭	૧૬૫૦	વિમલદુર્ગગણિ	૩૩
૧૬૮૬	,, ૩૪૧-૩૬૬-૩૬૭-		૧૭૦૬	વિવેકચન્દ્રગણિ	૫૧૪
	- ૩૬૩-૩૬૪-૩૬૫-		૧૬૫૬	વિવેકદુર્ગગણિ	૪૪૬
	૩૬૮		૧૩૩૦	વીરસૂરિ	૨૪૭
૧૬૮૭	,,	૪૩૬	૧૩૦૫	,,	૪૮૭
૧૬૬૬	,,	૩૦	૧૩૩૦	,,	૪૭૩ ૪૭૬ ૪૭૬

१२१२ वैश्वामित्रसूत्रि	२१८-	१२३८ सोमप्रभसूत्रि	
	२२०-२२१	१३२६ ,, नृगोन्द्र ग२७	
१६०३ शान्तिसागर	५५६	१५२६ सोमरत्नसूत्रि	
१३८७ शान्तिसूत्रि	५०८	१४८५ सोमगुण्डसूत्रि (	
१५०५ ,, (ज्ञानदीपग२७)	३८५		
१५५५ ,, (आगवग३७)	३८५	१४६६ ,,	
१०५३ आन्त्याचार्य	३१८	११७२ अदिप्रभसूत्रि (व्यं	
१३३१ शालिसूत्रि	५५४		
१३३० शीघ्रभद्रसूत्रि	४६१	१३३१ ,/नारथोद्यर ग२७	
१३३३ ,,	४८५		४८३
१३४३ ,,	४८५	१३४६ ,, (नारथो.ध२ग२७)	
१३७३ शुभचन्द्रसूत्रि	५१८	१६२३ ,, दीशविजयसूत्रि	
१२८६ अभंतायन्द्रसूत्रि	१८२		(१५)
१५३२ आतिथसूत्रि	३८८	१६३० ,,	
१४२६ सावदेवसूत्रि	२७४	१६४४ ,,	
१९४५ सिद्धसूत्रि	१७०-१७२-	१६५० ,,	
	१७४-१७५-१७६		
	१७७ १८०-१९१		

પ્રાચીન જૈન લેખ સંગ્રહ.

આ લેખોમાંથી રાજવંશીય માટે નીકળી આવતી લકાક-
દિક્કી

સંવત	લેખાંક
૧૪૬૬	અણવહીનનો પ્રતિનિધિ અકપખાન ૪૪૭
૧૪૧૨	સાહિ પેરોજ સુરતણ (ફિરોજશાહ તુકલખ વંશ) ૩૮૦ (મલિકવયો સૂબો-ગામદુરદીન અધિકારી-રાજગૃહ)
૧૬૭૫	અકબરસાહિ-સુરતના નરહીન જહાંગીર સલામ મહમ્મદ પાતિસાહ સાહિબદા સુરતાણ ખોસડ સોબધ સાહિયાન ખુરમે. ૧૭થી૨૦
૧૬૭૭	પાતિસાહિ જહાંગીર-સાહિયાદા સાહિબદાં ૪૩૬
૧૬૮૩	પાતિસાહ જિહાંગીરથી સલેમસાહ સાહ ૨૭
૧૬૮૬	પાતિસાહ ખુલુસાહ ૩૬૮
૧૪૬૬	આહમ્મદ સુરતણ ૩૦૭
	સોજ ૩૮
	મહીપાલ રાણક ૩૬
	સુંજ ૩૮

નાટોલ.

	અણહિવપુત્ર (આહમાન વંશ-જી'દ-તેનો પુત્ર અન્ધ- રાજ-અન્ધરાજનો પુત્ર કટુકરાજ ૩૮૩
૧૧૮૫	આહમાન રાયપાલના પુત્રો રૂદ્રપાલ અને અમૃતપાલ તથા તેમના માતા મીનલ દેવી ૩૩૧
૧૧૬૫	રાયપાલ ૩૩૨
૧૨૦૦	કટુકદેવ તથા તેમના સુવરાજ જયતસિંહ ૩૨૪
૧૨૦૦	રાયપાલ ૩૩૩-૩૪૨
૧૨૦૨	રાયપાલ ૩૩૪
	રાયપાલ ૩૪૫

૧૨૩૩	{ કેન્હલુદેવ તથા તેમના નાન્હાભાઈ દીર્ઘિપાલ તથા રાણી મહામદલ દેવી તથા કેન્હલુદેવીની મા ખીનલદેવી તથા રાણી બાન્હલુદેવી	૩૪૭ ૩૪૬ ૩૪૦
૧૨૩૩	સિનાનલનો અધિપતિ લાખલુપાલ તથા રાજપુત્ર અલ- યપાલ	૩૪૭
૧૨૪૧	કેન્હલુદેવ પુત્ર મેહલદેવ	૪૨૬
૧૨૪૬	કેન્હલુદેવ પુત્ર અયતસિંહ	૪૨૪
૧૩૪૫	(ચાહુમાન) સામંતસિંહ	૩૨૦
૧૩૫૬	સામંતસિંહદેવ	૪૨૫
૧૩૬૪	વલુવીરદેવ	૩૩૫
૧૪૪૩	(ચાહુમાન ' વલુવીરદેવ સૂત રણવીર દેવ	૩૩૫
૧૭૨૧	અખયરાજ	૩૪૦
૧૭૨૧	અખયરાજ	૨૬૬

ભલોર (બખીલીપુર)

૧૧૭ :	વીમલ પરમાર	
૧૨૩૬	{ મન્હલુ શૂન દીર્ઘિપાલ તેમના પુત્ર સમરસિંહ દેવ	
૧૨૪૨	{ અને તેમના પુત્ર બેજલ (ચાહુમાન) ૩૫૧-૩૫.	
૧૩૫૩	સામંતસિંહ તેમનો પુત્ર કાન્હલ દેવ	- ૫૭
૧૪૪૨	વીમલદેવ (કાન્હલદેવપુત્ર)	

આશુ પર્વત ઉપર.

૧૫૧૫	દેવદાસી રાજધર સાયર કુંઝરમી	૨૫૧
૧૫૨૧	રાજધર આપર દેવદાસી કુંઝરાજપુત્ર રાજધર	૨૫૬
૧૫૨૫	અર્જુનધિપતિ ધીવીરાપુત્ર કુંભાપુત્ર-રામદાસ	૨૫૬
૧૫૬૬	અચલકુર્મે રાજધિરાજ જગમલ	૨૬૩

ગોપગિરિ (ગ્વાલીયર)

ઃ આમરાજ કરીને એક રાજા રહ્યો, જેને બપ્પભટ્ટિ નમના જેનાચાચે પ્રતિબેધ આપી જેન ધમોતુ"થી બનાવ્યો હતો (૧)

લેધપુર.

મહારાજ રાઠે.૬

ઉદયસિંહ

સૂરાસિંહ

ગજસિંહ

૩૫૪-૩૫૭-૨૬૩ થી ૩૬૫

N. B મહારાજનવંશ મુકતાવલી અંથમા લેધપુર મહારાજનાં નામો આપ્યાં છે તેમાં (૫) મહારાજ ૬) અંદ્રસેજી (૭) ઉદયસિંહજી એમ આપેલ છે નં ૩૭૭ માં અંદ્રસેજીનાં નામ નથી. અને મહારાજના પુત્ર ઉદયસિંહજી એમ બતાવેલ છે.

મેવાડ,

૧૪૬૬

ભાવ રાજાધિરાજ-ગુરુદેવ-લોચન-શીલ-કાલોત-ભૂત-ભટ-સિંહ-મહાપદ-ભુમ્ભાણ-અદલત-નરવાહન-શક્તિપુત્ર-શુચિવર્મા-કીર્તિવર્મા-યોગરાજ-વૈરટ-વંશ-વૈરસિંહ-અરિસિંહ-ચોરસિંહ-વિક્રમસિંહ-રણસિંહ-દેવસિંહ-સામંતસિંહ-કુમારસિંહ મહતસિંહ-પદસિંહ-જેતસિંહ-તેજસ્વિસિંહ-સમરસિંહ-દીપનુષ વ્યાદુમાન-ગુરુસિંહ-જયસિંહ-ગોગાદેવ-લક્ષ્મીસિંહ-અવધસિંહ-અરિસિંહ હમીર-ખેતસિંહ

-તક્ષનરેન્દ્ર-ઝોલકમહિપતિ

૨૦૭

કુલકળું રાણા

૪૧૬

૧૫૬૭

રાયમદલ.

૩૩૬

પુત્રવીરાજ

૩૩૬

૧૫૧૮

ઝેડપાટે કુલકળું ઝેડ મહા દુઝે કુલકળું રાજ્યે (આ કિલ્લો રાણકપુરની પાસે આવેલા પર્વત ઉપર આવેલો છે.)

૧૬૮૬

રાણા જગત્સિંહ

૩૬૭

૧૭૦૬

જગત્સિંહ પુત્ર રાજસિંહ

૫૧૪

૧૭૨૨

જગત્સિંહ પુત્ર રાજસિંહ

૫૪૦

હરિવર્મા

વિદ્યપ્રશાન (રાજા કુલકળું)

વિદ્યપ્રશાનની માદીએ મગમદ

મગમદની માદીએ પવતરાજ

૩૧૮

૬૭૩

મુંજ

૩૧૮

૧૧૦૦

વિજયાધિરાજ નૃપતિ

૫૪૪

૧૨૦૬

કિશકુમા રાજા માલગુડેવ તેમના પુત્રો કુલકળું

અને ગજસિંહ

૬૩૪

૧૨૫૫

પારાવર્ષ (સુતારદેવી મં. નામક) પરમર કુલ

૪૩૦

૧૨૬૫

ધાંધલદેવ બેલાર

૪૦૭

૧૩૦૦

આસ્તુજસિંહ (ચંદ્રાવતી)

૪૨૬

૧૩૨૩

આલમન આલિમદેવ

૩૬૩

૧૩૩૩

૪૦૨

(મહં. ગજસિંહ-વહિવટદાર મુબટ એટક કમંસિંહ.)

૧૪૫૨	આમંતસિંહ દેવ	૨૭૧
૧૪૭૫	રાજા હાખા	૨૭૭
૧૪૬૬	મુલતાન મહમ્મદે શુભરાજને ફરમાન આપ્યું હતું	૩૦૭
૧૫૧૮	} કુંગરપુત્રના રાહિલ સોમદાસ	૨૬૪-૨૬૫
૧૫૨૬		
૧૫૨૫	રામદાસ	૨૫૧
૧૬૫૪	રાઠોડ પ્રતાપસિંહ (કાવી)	૪૫૩
૧૬૫૬	રાવ ખેંગારજી-રાવ બારમડલજી-પંચાણજી	૪૪૬
૧૬૫૬	મહારાષ્ટ્ર તથા કોંકણના રાજાશ્રી બુર્હાનશા, મહારાજા શ્રી રામરાજ, શ્રી ખાનખાના, તથા શ્રી નવરંગખાન.	૪૪૬
૧૬૬૬	સૂર્યસિંહ.	૪૩૫

૧૫૮૭	શુજરાતના મુલતાન મહિમૂદ (મહમ્મદ બેગરા) ની ગાદીએ આવનાર બાદશાહ મુદાફર (મુજમફર) ની ગાદીએ મુલતાન બઢાફરશાહ બેઠો હતો. સં. ૧૫૮૭ માં શુજરાતનો મુલતાન તે બઢાફરશાહ હતો. ૧	
૧૫૮૭	બઢાફરશાહ તરફથી સોરઠ (સોરઠ-કાકિયાવાડ) નો રાજ્ય દારોબાર મુબેદાર મુબાદખાન (અંગાર મુમકિદ-ખાન) ચલાવતો હતો (૧) મોરઠના મુબેદાર મુબાદ-ખાનને ત્યાં રવા (યા રવિરાજ) અને નરસિંહ નામના બે ક.ગાદિઓ હતા.	
	વનરાજ ચાવડા	૫૧૦
૬૭૩	દુર્ગબરજ-મૂલરાજ	૩૧૮
૧૨૦૬	કુમારપાલ	૩૪૬
૧૨૧૩	કુમારપાલ	૩૨૬
•	કુમારપાલ	૩૪૫

૧૨૨૧	કુમારપાલ	૩૪૨
૧૨૮૮	ધોતુકથ લવણપ્રસાદ વીરધવજ	૩૮
૧૩૫૨	મમલમાં	૪૧૮-૮૫૮

દાદશાસ નવીનપુર

૧૬૭૫	જગજીવનજ (ધામધી ધુતુકથ)	૬૮ ૫૨૫ ૩૧
------	--------------------------	--------------

દાનુકથ

૧૬૮૩	દેશધીધર કાંપુજના પૂત્ર કાવજી	૩૫
૧૬૯૧	દાદા મુલકથજી (ગાદિજનકા) પદવજ પૂત્ર	૩૬

પ્રાચીન જૈન લેખપ્રસંગ

જે સ્થળાધારી લેખો લીધા કે ગાંધી નાં

૧	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૩	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૪	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૫	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૬	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૭	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૮	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૯	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૦	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૧	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૨	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૩	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૪	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૫	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૬	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૭	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૮	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૧૯	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૦	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૧	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૨	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૩	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૪	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૫	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૬	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૭	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૮	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૨૯	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫
૩૦	દાનુકથ (૧૬૮૩)	૩૫

- ૬ ઇશાણ કોણમાં આદીશ્વરના મંદિરના દિવાલની સામેના દરેકમાં
- ૭ ઇશ નકોણમાં આદીશ્વરના મંદિરની દિવાલના સામેના દરેકની જમણી બાજુએ આવેલી દેવ કુલિકામાં
- ૮ મુખ્ય મંદિરના ઉત્તર તરફના દ્વારની સામેની દિવાલની ડબી બાજુએ આવેલી દેવકુલિકામાં
- ૯ મુખ્ય મંદિરના ઉત્તરદ્વારની પશ્ચિમે, જમણી બાજુએ આવેલી દેવકુલિકામાં.
- ૧૦ મોટા મંદિરની ઉત્તર તરફની દિવાલના સામે અને ઉપરના લેખવાળી દેહરીની પશ્ચિમ તરફના દેહરીના કોટલાના તાબા ખુણામાં.
- ૧૧ મોટા મંદિરની અગ્નિકોણમાં આવેલા મંદિરમાંની પ્રતિમા નીચે બેઠક ઉપર.
- ૧૨ મુખ્ય મંદિરના પૂર્વદ્વારના રંગમંડપમાં નં. ૧ વાળા લેખની આમી બાજુએ આવેલા સ્થંભ ઉપર.
- ૧૩ આદીશ્વર ભગવાનના મંદિરની પશ્ચિમે ન્હાના મંદિરમાં સ્થાપન કરેલાં બે પગલાંની આસપાસ ઠોંગરેલા છે.
- ૧૪ ખરતર વસદિ ટુંકમાં, ચૈામુખના મંદિરની સામે આવેલા પુંડરીક મણિપરના મંદિરના દ્વારઉપર ખોદી કરેલા છે.
- ૧૫-૧૬ ખરતર વસદિ ટુંકમાં, વાયવ્ય ખુણામાં આવેલી દેવ કુલિકામાં આદિનાથ ભગવાનની બે ચરણોની ઉપર ઠોંગરેલા છે.
- ૧૭ ૨૦ ચૈામુખની ટુંકમાં આવેલા “ચતુર્મુખ વિદ્યાર” નામના મુખ્ય પ્રાસાદમાં, ચૈાદિગાઓમાં વિગ્રહમાન આદિનાથ ભગવાનની પ્રતિમાઓની બેઠક નીચે ઠોંગરેલા છે.

- ૨૧ વિમલ વસહિ દુ'કમાં, હાથીપોણ નજીક આવેલા મંદિરની ઉત્તર તરફની ભીંતમાં કોતરેલો છે.
- ૨૨ આદીશ્વરના મેટા મંદિરના ઈશાન ખુણામાં રહેલી દેહરીમાં આવેલો છે નં. ૬-૭).
- ૨૩ ખરતર વસહિ દુ'કમાં, ચતુર્મુખ પ્રામાદના અગ્નિ-ખુણામાં આવેલી પ્રતિમા નીચે કોતરેલો છે.
- ૨૪ ખરતર વસહિ દુ'કમાં ચતુર્મુખ પ્રામાદના અગ્નિ-ખુણામાં આવેલી પ્રતિમા નીચે કોતરેલો છે.
- ૨૫ વિમલ વસહિ દુ'કમાં, આદીશ્વરના મંદિર પાસે આવેલા ન્હાના મંદિરમાં.
- ૨૬ ખરતર વસહિ દુ'કની પશ્ચિમે આવેલા મંદિરમાં ઉત્તર તરફ પગલાંની આસપાસ.
- ૨૭ હાથીપોણ 'અને વાપળપોણની વચ્ચે આવેલી વિમલ વસહિ દુ'કમાં, હાળાહાથે રહેલા મંદિરના એક ગેખલામાં.
- ૨૮ મોટી દુ'કમાંના આદીશ્વર ભગવાનના મુખ્ય મંદિરના પશ્ચિમ બાજુએ આવેલા ન્હાના મંદિરમાં ચામુખની પ્રતિમા નીચે.
- ૨૯ બાલા વસહિ દુ'કની ઘોડે ઉપર જે અદ્યુત આદિ-નાથના મંદિરમાં.
- ૩૦ મેટી દુ'કમાં આદીશ્વરના મુખ્ય પ્રાસાદના દક્ષિણ દ્વારની સામે આવેલા સદ્ગૃહ-મંદિરના પ્રવેશ-દ્વારની પાસે.
- ૩૧-૩૨ મોટી દુ'કમાં આદીશ્વરના મુખ્ય પ્રાસાદના દક્ષિણ દ્વારની સામે આવેલા સદ્ગૃહ મંદિરની જે ભીંત ઉપર.

- ૬ દશાણુ કોણમાં આદીશ્વરના મંદિરના દિવાલની સામેના દહેરામાં
- ૭ દશ નકોણમાં આદીશ્વરના મંદિરની દિવાલના સામેના દહેરાની જમણી બાજુએ આવેલી દેવ કુલિયામાં
- ૮ મુખ્ય મંદિરના ઉત્તર તરફના દ્વારની સામેની દિવાલની ડાબી બાજુએ આવેલી દેવકુલિયામાં
- ૯ મુખ્ય મંદિરના ઉત્તરદ્વારની પશ્ચિમે, જમણી બાજુએ આવેલી દેવકુલિયામાં.
- ૧૦ માતા મંદિરની ઉત્તર તરફની દિવાલના સામે અને ઉપરના કોણવાળી દેડરીની પશ્ચિમ તરફના દેડરીના કોણવાળા ગામ પુજામાં.
- ૧૧ માતા મંદિરની અગ્નિકોણમાં આવેલા મંદિરમાંની પ્રતિમા નીચે ચોક્ક ઉપર.
- ૧૨ મુખ્ય મંદિરના પૂર્વદ્વારના સંગમ-ઉપમાં નં. ૧ વાળા પેલની માખી બાજુએ આવેલા સ્થાન ઉપર.
- ૧૩ આદીશ્વર જનવાવના મંદિરની પશ્ચિમે બાજુના મંદિરમાં સ્થાન કહેતા એ પગલાંની આગપાસ કોણરેસો છે.
- ૧૪ જાનુઆરી વનદિ દુકમાં, સામુખ્યના મંદિરની ગામે આદીશ્વર પૂર્વદ્વાર નજીકના મંદિરના દ્વારઉપર ચોરી કહેવા છે.
- ૧૫-૧૬ જાનુઆરી વનદિ દુકમાં, વાવડા પુજામાં આવેલી દેવ દેવેશનાં આદિશ્વર જનવાવની એ વનવાવની ઉપર કહેવા છે.
- ૧૭-૨૦ એ વનવાવ દુકમાં આવેલા "વનવાવ પિદાર" નામના દેવનાં સ્થાનમાં, એ દેવનાં સ્થાનમાં વિનજનાન આદિવાસી આદિશ્વરની પ્રતિમાની ચોક્ક નીચે કોણરેસો છે.

- ૨૧ વિમલ વસદિ દુ'કમાં, હાથીપોલ નજીક આવેલા મંદિરની ઉત્તર તરફની ભીંતમાં કોનરેલો છે.
- ૨૨ આદીશ્વરના મેટા મંદિરના ઇશાન ખુણામાં રહેલી દેહરીમાં આવેલો છે. નં. ૬-૭).
- ૨૩ ખરતર વસદિ દુ'કમાં, ચતુર્મુખ પ્રામાદના અગ્નિ-ખુણામાં આવેલી પ્રતિમા નીચે કોનરેલો છે.
- ૨૪ ખરતર વસદિ દુ'કમાં ચતુર્મુખ પ્રામાદના અગ્નિ-ખુણામાં આવેલી પ્રતિમા નીચે કોનરેલો છે.
- ૨૫ વિમલ વસદિ દુ'કમાં, આદીશ્વરના મંદિર પાસે આવેલા ન્હાના મંદિરમાં.
- ૨૬ ખરતર વસદિ દુ'કની પશ્ચિમે આવેલા મંદિરમાં ઉત્તર તરફ પગલાંની આસપાસ.
- ૨૭ હાથીપોળ 'અને વાઘળપોળની વચ્ચે આવેલી વિમલ વસદિ દુ'કમાં, હાથાલાયે રહેલા મંદિરના બેક ગેખલામાં.
- ૨૮ મોટી દુ'કમાંના આદીશ્વર ભગવાનના મુખ્ય મંદિરની પશ્ચિમ બાજુએ આવેલા ન્હાના મંદિરમાં ચામુખની પ્રતિમા નોંધે.
- ૨૯ બાલા વસદિ દુ'કની ઘોટે ઉપર જે અદ્ભુત આદિ-નાથના મંદિરમાં.
- ૩૦ મેટી દુ'કમાં આદીશ્વરના મુખ્ય પ્રાસાદના દક્ષિણ દ્વારની સામે આવેલા સદશ્વકૂટ-મંદિરના પ્રવેશ-દ્વારની પાસે.
- ૩૧-૩૨ મોટી દુ'કમાં આદીશ્વરના મુખ્ય પ્રાસાદના દક્ષિણ દ્વારની સામે આવેલા સદશ્વકૂટ મંદિરની બે અંતિ ઉપર.

- ૩૨A ખરતર વસદિ દુકમાં આવેલા ચેક નરમી કેશવજીના મહિરના ગર્ભગાતા બહરના મંડપમાં, હશિજી દિશા તરફની દિગામમાં એક શિલાપટમાં કોતરેલો છે.
- ૩૩ મોટી દુકમાં આરોગ્યવર ભગવાનના મુખ્ય મહિરની હશિજી તરફની દિગામ ઉપર.
- ૩૪-૩૭ મોટી દુકોમાંના મહિરમા મૂર્તિઓ ઉપર.
૧૫૩ પર્વત ઉપર મૂળ શિખર ઉપર આદિનાથની દુકમાં દ.મીપેળ આગળ પત્થર ઉપર

૨. ગિરનાર પર્વત ઉપર (૨૮ થી ૬૩)

- ૧૮ વનુષાગ તેજપાવના દેવોમાંના મધ્યમહિરના ડબી બાબુના (હશિજી તરફના) મહિરના પકિતમાલા કરવામાંની છાકસી ઉપર
- ૨૪ તેજ હશિજી બાબુના મહિરના હશિજીના કરવામાં ઉપર.
- ૨૭ તેજ દેવડાના પૂર્વ બાબુના દ્વારની છાકસીમાં.
- ૬૧ વનુષાગ તેજપાવના દેવડામાંના મુખ્ય-એકાદેશ-મધ્ય-મન-મહિરની ગમળી બાબુએ આપીત ઉત્તર તરફ-આદેશ મહિરના પૂર્વદાર ઉપર.
- ૪૦ એજ મહિરના ઉત્તરદાર ઉપરની ગિયામાં
- ૪૩ એજ મહિરના પકિતમાલ ઉપર.
- ૬૬ તેજપાવના પર્વતની પકિતમાલને શામુક પેશુલની ગુફાની પૂર્વે બાબુએ ગિયાપટ ઉપર.
- ૪૭-૪૯ વનુષાગના ૨૪ મહિરમાંના મધ્ય મહિરના મંડપમાં એજ તરફ જે એકાદેશ મોજવા છે તેમાં ઉત્તર બાબુના એ-એક દેવડાના કરવામાં નં. ૪૫ નં, અને હશિજી બાબુના એ-એક દેવડા નં ૪૬ નં.
- ૪૮-૫૦ ગિરનારના વનુષાગના ૪૬ નં ઉપર.

- ૪૬-૫૨ નેમિનાથના મહાન મંદિરના ઉત્તર તરફના દરવાજા તરફ આવેલા ઘડી ઘટુકાના મંદિરની અંદરના ન્હાના દરવાજા પાસેની દેવકુલિકાની દક્ષિણે આવેલી દિવાલ ઉપર.
- ૫૦-૫૧ મુવાવડી પરબની પાસે ખજુતરી ખાજુ આગળ પર્વતના રસ્તાની ઉત્તર બાજુની દિવાલ ઉપર.
- ૫૨-૪૬-૬૨
- ૫૩ વસ્તુપાલના મધ્ય મંદિરના મંડપમાં બિરાજમાન પાર્શ્વ-નાથની પ્રતિમાની બેઠકની નીચે.
- ૫૪ નેમિનાથના મંદિરના ઉત્તર દ્વાર તરફ જમણી બાજુ તરફના સ્થંભ ઉપર.
- ૫૫-૫૬ નેમિનાથના મંદિરના ઉત્તર દ્વાર તરફ ડાબી બાજુ તરફના સ્થંભ ઉપર.
- ૫૮ નરસિંહમઝાદ હરિપ્રસાદની લાખડિરીમાં ચિત્રા ઉપર.
- ૫૯-૬૩ નેમિનાથના મુખ્ય મંદિરના દક્ષિણ દ્વાર પાસે, કોટની પશ્ચિમ બાજુના ન્હાના મંદિરમાં લાંગેલા ૨૧'૯" ઉપરની પ્રતિમાએ નીચે.
- ૬૦ નેમિનાથના મુખ્ય મંદિરની પૂર્વ બાજુની દિવાલ ઉપર.
- ૬૧ હાથીપગલાની પાસે.

૬૨-૫૨-૪૬

૬૩-૫૬

૩ બાજુ પર્વત ઉપરના નૈન મંદિરોમાં (૬૪થી૨૭૧)

(I) વસ્તુપાલ તેજપાલના બનાવેલા લુણસિંહિ વસલિકામાં (૬૪થી૧૩૧) ૨૭૧

- ૬૪ દેવાલયના અગ્રભાગમાં આવેલા એક ગોખલામાંના કાચા પત્થર ઉપર.
- ૬૫ દેવાલયના અગ્રભાગમાં ગોખલામાં સ્થેત ચિત્રા ઉપર.

- ૬૬ મેઘિનાદના મુખ્ય મંદિરનું આશુભાગુની દેવગુરુ
મંત્રી ન. ૩૬ ની દેવગુરુ ઉપર.
- ૬૭ શ્રી ૩૪ ૩૬ શ્રી ૪૫ વાળી દેવગુરુ ઉપર.
- ૬૮ શ્રી ૪૦ ન ૧ શ્રી ૧૦
- ૬૯ શ્રી ૪૨ ન ૧૪ શ્રી ૧૬
- ૭૦ ૧૩ નામની દેવગુરુના દક્ષિણ અને પૂર્વ દ્વાર ઉપર
- ૭૧ ન ૧
- ૭૨ ૧૫ વાળી દેવગુરુના પશ્ચિમ અને દક્ષિણ
દ્વાર ઉપર
- ૭૩ ૧૬ ન ૧૭-૧૮
- ૭૪ ૧૬ શ્રી ૩૭ ન ૩૮ શ્રી ૩૯
- ૭૫ ૩૬ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૭૬ ૩૭ ન ૩૮
- ૭૭ ૩૮ ના પૂર્વ દ્વાર ઉપર.
- ૭૮ ૩૯ ન ૪૦ ના દ્વાર ઉપર.
- ૭૯ ૪૦ ન ૪૧
- ૮૦ ૪૧ ન ૪૨ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૧ ૪૨ ન ૪૩ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૨ ૪૩ ન ૪૪ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૩ ૪૪ ન ૪૫ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૪ ૪૫ ન ૪૬ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૫ ૪૬ ન ૪૭ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૬ ૪૭ ન ૪૮ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૭ ૪૮ ન ૪૯ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૮ ૪૯ ન ૫૦ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૮૯ ૫૦ ન ૫૧ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૦ ૫૧ ન ૫૨ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૧ ૫૨ ન ૫૩ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૨ ૫૩ ન ૫૪ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૩ ૫૪ ન ૫૫ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૪ ૫૫ ન ૫૬ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૫ ૫૬ ન ૫૭ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૬ ૫૭ ન ૫૮ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૭ ૫૮ ન ૫૯ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૮ ૫૯ ન ૬૦ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૯૯ ૬૦ ન ૬૧ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.
- ૧૦૦ ૬૧ ન ૬૨ નામની દેવગુરુના પશ્ચિમ દ્વાર ઉપર.

- ૧૩૩ તે મંદિરમાં ભૂત ઉપર.
 ૧૩૪-૧૪૮ તે મંદિરની દેવકુલિકાઓ ઉપર તથા તેમાં રહેલ પ્રતિમા વગેરે ઉપર.
 ૧૫૨ નં. ૧૦ ની દેવકુલિકામાંના પ્રતિમાના પદ્માસન નીચે.
 ૧૫૪ નં. ૧૩ ની દેવકુલિકામાંના મુખ્ય પ્રતિમાના પદ્માસન નીચે.
 ૧૫૬ નં. ૧૦ ની દેવકુલિકાની જમણી બાજુ ઉપર.
 ૨૩૫ મૂલમંદિરના રંગમંડપમાં બેઝાડેલી શ્રી પુરોહીની મૂર્તિ ઉપર.
 ૨૩૬-૪૦ મૂલ મંદિરના રંગમંડપમાં ગભારાના દરવાજાની કાથો-ત્સર્ગરથ પ્રતિમાઓ ઉપર.
 ૨૪૨ મૂલ ગભારામાંથી બહાર નીકળતાં ઢાળી બાજુએ આવેલા ગોખડામાં રહેલ પ્રતિમા નીચે

(III) બીમસીંહ મંદિર (૨૪૬-૨૫૬)

- ૨૪૬ બીમસીંહના મંદિરમાં મૂલનાયકની પ્રતિમા નીચે.
 ૨૫૦ મૂલનાયકની નીચેની દેવીની મૂર્તિ નીચે.
 ૨૫૧-૨૫૨ તે મંદિરમાં મૂલનાયકની પ્રતિમાની બંને બાજુની મૂર્તિઓ નીચે.
 ૨૫૩ થી ૨૫૫ તે મંદિરના રંગમંડપમાંની મૂર્તિઓ ઉપર.
 ૨૫૬ મૂલનાયકની પ્રતિમાના પદ્મમનવાળા બાજુની ઢાળી અને જમણી બાજુએ તથા પાછલા બાજુમાં

(IV) ખરતર વસતિ (૨૫૭-૨૬૨)

(V) અચલગઢ (૨૬૩-૨૭૦)

- ૨૬૩-૨૭૦ અચલગઢમાં મોટા મંદિરમાંની પ્રતિમાઓ ઉપર.
 ૪ મુગથલા (મુંદરથલ) ખરાડીથી ૪ માઈલ પશ્ચિમે (૨૭૨-૨૭૬)
 ૨૭૨-૨૭૬ મુંદરથલ ગામના મંદિરના સ્થળો ઉપર.
 ૫ અમારાસુખીનીથ (૨૭૩-૨૭૬)

(૧) નેમિનિયનું મહિર (૨૭૭-૨૬૨)

- ૨૭૭ નેમિનિયનું મહિરમાં મૂલ્યવચની પ્રતિમા નીચે.
 ૨૬૨ તે મહિરમાં મૂલ્યવચની દર્શિતુ જાણુએ સ્થાપિત
 જાણિયની પાંડી નીચે.
 ૨૬૨ મૂલ્ય મહિરની ગાળી જાણુએ આવેલી ભમતીમાંની
 રાત્રી રેવડિયાની બીંત ઉપર.
 ૨૬૦-૨૬૩ મહિરમાં મૂલ્ય ઉપર.
 ૨૬૧-૨૬૩ મહિર ઉપર.
 ૨૬૪ મૂલ્ય મહિરમાં મહિર ઉપર.
 ૨૬૫-૨૬૬ મહિરમાં મહિર પ્રતિમાઓ ઉપર.
 ૨૬૭ મહિરમાં મહિર પ્રતિમા ઉપર.
 ૨૬૮ મૂલ્ય મહિરની ગાળી જાણુએ આવેલી ભમતીમાંની વામુ-
 મૂલ્ય રેવડિયા પ્રતિમાના પદ્મામન ઉપર.
 ૨૬૯-૨૭૦ મહિરમાં મહિર

(૨) મહિરની મહિર (૨૬૩-૨૬૪)

- ૨૬૩ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૨૬૪ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 (૩) મહિરની મહિર (૨૬૫-૩૦૧)
 ૨૬૫ મહિરની મહિર
 ૨૬૬-૩૦૧ મહિરની મહિર
 ૩૦૨-૩૦૩ મહિરની મહિર (૩૦૨-૩૦૩)
 ૩૦૪-૩૦૫ મહિરની મહિર

(૪) મહિરની મહિર (૩૦૬-૩૧૩)

- ૩૦૬ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૦૭ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૦૮ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૦૯ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૧૦ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૧૧ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૧૨ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર
 ૩૧૩ મહિરની મહિરની પાંડી ઉપર

૩૧૬-૩૨૨ દમુડીથી એક માઈલ દૂર આવેલા મદાવીર મંદિરના
સ્તંભો ઉપર (ગના માદાવીર)

૩૧૬-૩૨૦ રાત્ર માદાવીરના મંદિરના સભામંડપમાંના સ્તંભ ઉપર.
૩૨૧ તે મંદિરની પૂર્વ જાળુની પરચાલ નીચે.

૮ (શમિપાટી) સેવાડી (૩૨૩-૩૩૦) માર-
વાડના ભોપુર રાજના બોડવાડ પ્રાંતમાં આવેલા વાલી
જાગના મુખ્ય શહેર જાતા નગરથી અગ્નિકોણમાં
પાંચ માઈલ દૂર આવેલું છે)

૩૨૩ સેવાડીમાં આવેલા મદાવીર દેવાલયના અગ્નિભાગમાં રહેલા
બોધશાળા દ્વારની બારસાખ ઉપર.

૩૨૪ મદાવીર મંદિરના અગ્નિભાગમાં આવેલા એક દેવગૃહ
પાસે.

૩૨૫ મદાવીર મંદિરના અગ્નિભાગમાં આવેલા એક બીજા
દેવાલયના દ્વારની બારસાખ ઉપર.
૬ નાકડાઈ (૩૩૧-૩૪૪) બોડવાડ પ્રાંતમાં આવેલા
દેમુડી જાગના મુખ્ય શહેર દેમુડીથી વાયવ્યકોણમાં
૮ માઈલ દૂર)

(I) આદિનાથનું મંદિર

૩૩૧ સભામંડપમાં બે સ્તંભો ઉપર રહેલા ચોક્કસમાં.

૩૩૩-૩૩૪ ઉપરના ચોક્કસની સામી જાળુ

૩૩૬ રંગમંડપમાં ઢાળી જાળુએ આવેલા બીંતમાં

૩૩૭ આદિનાથની પ્રતિમા ઉપર.

૩૩૮-૩૩૯ મંદિરની આજુબાજુ આવેલી દેવકુલિખાઓ ઉપર.

૩૪૪ રંગમંડપમાં પેસતાં ઢાળા હાથ તરફ.

(II) તેમનાથ મંદિર (નાકડાઈથી અગ્નિકોણમાં
આવેલા ટેકરી ઉપર.

૩૩૨-

૩૩૫ તે મંદિરમાં સ્તંભ ઉપર.

(III) સુપાર્થનાથ મંદીર (નાકાલખની પૂર્વ
ખાલુએ આવેલી ટેકરીના મૂલમાં).

મંદિરમાં સુનિસુવત પ્રતિમાં ઉપર.

(IV) આદિનાથ મંદિર (નારલાઇ ગામની પૂર્વે
જુનાકિડલા (જેકળ) માં

આદિનાથની પ્રતિમાં ઉપર.

૩૪૧

૩૪૫

૩૪૬

૧૦ રત્નપુર (મારવાડ રાજ્યના છેક દક્ષિણ
ભાગમાં આવેલ)

૧૧ કરાહુ (કિરાન કૂપ) (જોધપુર રાજ્યમાંના મહતાળી
જીલ્લાના મુખ્ય શહેર બાહકમેરથી વાયવ્ય કોણમાં
સોલ માઇલના છેટે હાથ ગામ પાસે આવેલ છે.

૧૨ લાલરાઇ (૩૪૭-૩૪૮) (બાલી ગામથી અમિ
કોણમાં પાચ માઇલ દૂર)

૩૪૭-૩૪૮ જૈન મંદિરના ખંડેરામાંથી.

૧૩ સંદેરાવ (૩૪૯-૩૫૦) (બાલીથી વાયવ્ય કોણમાં દશ
માઇલ દૂર)

૩૪૬

મહાવીર મંદિરના સલામંડપમાં ઉંચે ચિરસામાં
કોતરેલો

૩૫૦

તેજ મંદિરના સલામંડપમાંના એક સ્થંભ ઉપર,

૧૪ બલોર (બાબલીપુર) (૩૫૧-૩૬૩) (મારવાડ
દેશના દક્ષિણ ભાગમાં અને જોધપુરથી ૮૦
માઇલ દૂર,)

૩૫૧

બલોર ગામમાં કચરની પરસાલના એક ખુણામાં
આવેલા રત્ન ભે. ઉપરના ઉપરા ઉપરી જે ચિરસામાં

૩૫૨

કચરના મહેસાગ ઉપર આવેલા માળમાંના એક ઉંચા
ચિરસા ઉપર

૩૫૩

કચરવાળા તોપળ નાની પશ્ચિમ ખાલુએ આવેલ પર
સાલના રત્ન ભે. ઉપર.

- ૩૫૪-૩૫૬ જાલોર કિલ્લામાંના સન મંદિરની પ્રતિમાઓ ઉપર
૩૬૦ જાલોર ગ્રામ જલોર સટેશન તથા ૧ કિનારે થામુંડા
માનાના મંદિરને લગતી સુપડીમાંની મૂર્તિ ઉપર.
૩૬૧ તોપખનામાં.
૩૬૨-૩૬૩ જનાના બેલેરી.
૧૫. નાડોલ (૩૬૪-૩૬૮)
૩૬૪-૩૬૫ પદમણના મંદિરના ચૂક મંડપમાં બે જાલુએ નેમિ-
નાથ અને શાન્તિનાથની કાપોત્સર્ગસ્થ બે પ્રતિમાઓ
ઉપર.
૩૬૬-૩૬૭ તે મંદિરના મૂળ ગભારામાં મુખ્ય વેદિ ઉપરની ત્રણ
ફંદી બે પ્રતિમાઓ ઉપર.
૩૬૮ તે મંદિરની એક પ્રતિમા ઉપર.
૧૬. કોટ સોલંકીયા (૩૬૯-૩૭૦) કેમુરીથી ધ્યાન
કેલુમાં ૧૫ માઈલ)
૩૬૯ અર્જુન મંદિરના સ્તંભ ઉપર.
૩૭૦ તેજ અર્જુન મંદિરમાંથી.
૧૭ જાલકમેર જુના (બેધપુર સ્ટેશન મહાલથી પ્રાંત
મુખ્ય શહેર જાલકમેરથી વાયવ્ય કેલુમાં ૧૨ માઈલ.
૩૭૧ અર્જુન મંદિરના દરવાજાના એક સ્તંભ ઉપર.
૧૮. કોરટા (કોરટક) (૩૭૩-૩૭૬) મારવાડ
રાજ્યના જાલોર અને જાડી પ્રાંતની સરહદ ઉપર.)
૩૭૩-૩૭૪ ગ્રામમાં આવેલ શાન્તિનાથની મંદિરના સ્તંભ ઉપર.
૩૭૫-૩૭૬ ગ્રામ જલોર ૧ મંદિરમાં પ્રતિમાઓ ઉપર.
૧૯. કેકિંદ (કિકિંધ) (૩૭૭-૩૭૮) (મેડતાથી
નેરુત્ય કેલુમાં ૧૪ માઈલ)
૩૭૭ પાર્શ્વનાથના મંદિરના સમા મંડપના સ્તંભ ઉપર.
૩૭૮ તે મંદિરમાં મૂલ ગભારામાં આવેલ ચરણ ચોકી
અથવા વેદિકા ઉપર.

- ૩૭૬ ૨૦ વૈરાટ (જયપુર રાજ્ય)
૨૧ રાજગૃહ (રાજગૃહથી ઉત્તર દિશામાં ૧૨ માઈલ
બિકાર નામના કસબામાંથી બે શિલાઓ (૧) જૈન
મંદિરની લીંતમાં અને (૨) બીજી બામુના ઘરમાં
૩૭૭ લેખ રાજગૃહના પાર્શ્વનાથના જૈન મંદિરના સુભંધિ
૨૨ પાત્રી (૩૮૧-૩૮૬)
(I) નવલખા મંદિર (૩૮૧-૩૮૭)
૩૮૧ નવલખા મંદિરમાં પ્રતિમાઓ નીચે.
૩૮૩ તે મંદિરમાં આદિનાથની મૂર્તિની નીચે યદ્યાસન ઉપર
૩૮૪ પીર ૨૬૨ મૂર્તિઓ ઉપર.
૩૮૬-૩૮૭
(II) શાંતિનાથ મંદિર (લોંકરો વાસ)
૩૮૮ શાંતિનાથ મંદિરમાંની મૂલ નાયકની પ્રતિમા ઉપર
૩૮૯ બોટી પાર્શ્વનાથ મૂલનાથકની પ્રતિમા ઉપર
૨૩ ખુદાકા (૪૦૦-૪૦૧)
૪૦૦-૪૦૧ જૈન મંદિરમાંની મૂર્તિઓ ઉપર
૨૪. બેકાર (૪૦૨-૪૦૭) (ધામેશવ પાસે)
૪૦૩-૪૦૭ આદિનાથ મંદિર
૪૦૮-૪૧૫ ૨૫. નાળા ગામ (૪૦૮-૪૧૫ (બાલી જીલ્લો.)
૨૬. ચિનોદ
૪૧૦ મુગર કાવટી જૈન મંદિરમાંથી
૨૭. નગર (૪૧૭-૪૨૧) (જેયપુર રાજ્ય)
૪૧૭ શાંતિનાથ મંદિરને
૪૧૮ જયમહેશ મંદિરને
૪૨૧-૪૨૧
૪૧૬ શરદનાથ મંદિરને
૨૮ જલોદ (૪૨૨-૪૨૩) (જેયપુર રાજ્ય)
૪૨૨-૪૨૩ શાંતિનાથ મંદિરના પાદના ઉપર

- ૪૨૪ ૨૯ પાણડી (મારવાડ)
 ૪૨૫ ૩૦ વઘીણા (મારવાડ)
 ૪૨૬ ૩૧ કાશાગરા (શિરાહી રાજ્યના વાસા નામના
 ગામથી લે માઈલ ઉપર.
 ૩૨ કાચદો (શિરાહી રાજ્ય) કાસહદ (કીરલી
 સ્ટેશન (સ્પાર. એમ. રેલવેથી ૪ માઈલ ઉત્તરે)
 ૧૧૭ નૈન મંદિરની આજુ બાજુ આવેલી દેવગુલિકાઓ
 માની એકના દ્વાર ઉપર.
 ૪૨૮ ૩૩. ઉથમણ (સીરાહી રાજ્ય)
 ૪૨૯ ૩૪. ગાંગાણા (મારવાડ ,
 ૪૩૦ ૩૫. કોડોલી (સીરાહી રાજ્ય) પ્રાંતિનાથ મંદિરના
 આગલના ભાગમાં આવેલ દેવમૂલ. સીરાહીથી પૂર્વમાં
 ૧૪ માઈલ.
 ૩૬. મેડતા (૪૩૧ થી ૪૪૩)
 ૪૩૧-૪૩૩ નવા મંદિરની પ્રતિમાઓ ઉપર
 ૪૩૩-૩૩૬ નવા મંદિરમાં રૂપમદેવની પ્રતિમા નીચે ચરણ દ્વારા
 ૪૩૪ દ્વિપદાસી મંદિરની પ્રતિમા ઉપર
 ૪૩૬ સાંકરી પાગનું મંદિર.
 ૪૩૭ કલકાલકો મંદિરમાંથી
 ૪૩૮ સાંકરી ખેડમાંથી.
 ૪૪૦-૪૪૧ મહાવીરના મંદિરમાંથી
 ૪૪૨ પત્તાવીસીઆસ મંદિર.
 ૩૭. ફેલોધી (૪૪૮-૪૪૫)
 ૪૪૪-૪૪૫ પાર્શ્વનાથ મંદિરના દ્વારની લે બાજુએ.
 ૩૮ મોટી ખાખર (૪૪૭)
 ૪૪૬ શત્રુજય બબર નામે નૈન મંદિર
 ૨૬. અંજાન (સુબન પુર) ૪૪૭-૪૫૨

- ૪૬૮-૫૦૦ આબુખાબુની દેવકુતિઓની પ્રતિમાઓ ઉપર.
 ૫૦૧-૫૦૪ તે ગામના ભૂના મંદિરોના ખંડોમાંથી.
 ૪૭ પાટણ (૫૦૬-૫૩૩)
- ૫૦૬-૫૧૬ પંચાસરા પાશ્વનાથનું મંદિર.
 ૫૨૦ અષ્ટાપદના મંદિરમાના ભોંયરામાં આવેલી સુપાશ્વના-
 થના મંદિર ઉપર.
 ૫૨૧ તેજ ભોંયરામાં આવ્યર્જની મૂર્તિ ઉપર
 ૫૨૨-૫૨૪ ટાંચડિઆવાડના મંદિરમાંથી
 ૫૨૫ પ્રજાકાવાડના મંદિરમાં બહાર એખાલામાં ભેસાડેલી
 ૫૨૬-૫૨૭ હરેવાડના મહાવીર મંદિરમાં
 ૫૨૮ વામુપૂજ્યની ખડકીમાં આવેલા વામુપૂજ્ય મંદિરમાં
 એક મૂર્તિ ઉપર
 ૫૨૯ વજતબીની ચેડીમાંના સંભવનાથના મંદિરમાં
 ૫૩૦ ખેત્રપાળની પોળમાં શીતળનાથના મંદિરમાં
 ૫૩૧ ભેરપત વાડામાં જૈતમરવામિના મંદિરની મૂલ પ્રતિમા
 ૫૩૨ મહીયાલી પાડામાં થર હહેરાસરમાં રહેલી સ્થાપતિની
 પ્રતિમા ઉપર
 ૫૩૩ બેમીવાડના મંદિરમાં ચંત્રપદ ઉપર.
 ૪૮ ખાદેલા (૫૩૪-૫૩૬)
- ૫૩૬ ચેડીયા ફળીયામાં આવેલ મંદિરની મૂલનાથની પ્રતિમા
 ઉપર.
 ૫૩૮ આડીધર ભગવાનના મંદિરના પાશ્વના મુખવાડ
 થામમાં કાંડસજિઆઓ ઉપર.

(૫૮)

૪૬ છાણી (૫૪૦)

- ૫૪૦ મંદિરની આદિનાથની પ્રતિમા ઉપર.
 ૫૪૧-૫૪૨ ૫૦ મુરત (૫૪૧-૫૪૨) લાઈમેન્સ મંદિર
 ૫૧ તારંગા
 ૫૫૩ મૂલમંદિરના પ્રવેશ દ્વારની આશુભાશુની દેવકુલિકા-
 ઝોની વેદિકા ઉપર
 ૫૪૪ ૫૨ બ્યાના (રજપૂતાના)
 ૫૪૫-૫૪૮ ૫૩ સ્રીમાલબેટ (અકરાબાદ પાસે-કાઠિયાવાડ
 ૫૪ પાણણપુર (૫૪૬-૫૫૫)
 ૫૫૦-૫૫૧ ૫૪૩વિયા પાર્શ્વનાથ મંદિરમાં આવેલી પ્રતિમાઓ ઉપર.
 ૫૫૬ ૫૫ અમદાવાદ (સ્કીબાઈની બાંધી)

अहम् ।

प्राचीनजैनलेखसंग्रहः ।

श्रीशत्रुञ्जयपर्वतस्थजिनमन्दिरगत-शिलापट्टप्रतिमा-
पादुकादिप्रशस्तिलेखाः ।

(१)

॥ ॐ ॥ स्वस्ति श्रीगूर्जरधरिण्यां पातसाह धीमहिमूद-
पट्टमभाकरपातसाहधीमदाफरसाहपट्टोदयोत्कारकपातसाह धीधी
धीधीधीयाहदरसाहविजयराज्ये । संवत् १५८७ वर्षे राज्यव्या-
पारधुरंपरपानधीमज्ञादयानव्यापारे धीशत्रुञ्जयगिरौ धीचि-
ग्रफूटवास्तव्य दो० करमाकृत-सप्तमोद्धारसक्ता मशस्ति
लिख्यते ॥

स्वस्ति धीसौरूपदो जीपाद् युगादिजिननायकः ।

केवलज्ञानविमलो विमलाचलमण्डनः ॥ १ ॥

धीमेदपाटे मकटप्रभावे

भावेन भव्ये भुवनप्रसिद्धे ।

धीचिग्रफूटो मुकुटोपमानो

विराजमानोऽस्ति समस्तलक्ष्म्या ॥ २ ॥

सचन्दनो दानुमुद्गुमय

तुंगः सुवर्णोऽपि विहारमारः ।

जिनेश्वरस्तात्रपवित्रभूमिः

श्रीचित्रकूटः सुरश्रेष्ठतुङ्गः ॥ ३ ॥

विशालसालक्षितिलोचनामो

रम्यो नृणां लोचनविग्रहकारी ।

विचित्रकूटो गिरिचित्रकूटो

लोकस्तु यत्राखिलकूटमुक्तः ॥ ४ ॥

तत्र श्रीकुम्भराजोऽभूत्कुम्भोज्ज्वलिमो नृपः ।

वैरिवर्गः समुद्रो हि येन पीतः क्षणान् क्षितौ ॥ ५ ॥

[त]त्पुत्रो राजमहोऽभूद्राज्ञां मल्ल इवोत्कटः ।

सुतः संग्रामसिंहोऽस्य संग्रामविजयी नृपः ॥ ६ ॥

तत्पट्टभूषणमणिः सिंहन्द्रवत्पराक्रमी ।

रत्नसिंहोऽधुना राजा राजलक्ष्म्या विराजते ॥ ७ ॥

इतथ गोपाहगिरौ गरिष्ठः

श्रीवप्पभट्टीप्रतिशोधितश्च ।

श्रीआमराजोऽजनि तस्य पत्नी

काचित्त्वभूव व्यवहारिपुत्री ॥ ८ ॥

तत्कुक्षिजाताः किलराजकोष्ठा-

गाराहगोत्रे सुकृतैकपात्रे ।

श्रीओशचंशे विशदे विशाले

तस्यान्वयेऽपी पुरुषाः प्रसिद्धाः ॥ ९ ॥

श्रीसरणदेवनामा तत्पुत्रो रामदेवनामाऽभूत् ।

लक्ष्मीसिंहः पुत्रो (त्रम्) तत्पुत्रो सुवनपालारूपः ॥ १० ॥

श्रीभोजराजपुत्रो..... रसिंहारूप एव तत्पुत्रः ।
 पेशाकस्तत्पुत्रो नरसिंहस्तत्तुमु..... ॥ ११ ॥
 तत्पुत्रस्तोलाख्यः पत्नी तस्याः (स्य) प्रभूतकुलजाता ।
 तारादेऽपरनाम्नी लीलु पुण्यप्रसापूर्णा ॥ १२ ॥
 तत्कुलसिद्धुताः प[द] पुत्रा[ः] कल्पपादपाकाराः ।
 [धर्मा] नुष्ठानपराः श्रीव[मन्तः] श्रीकृतोज्ज्वेपाम् ॥ १३ ॥
 प्रयपोर [स्ना] ख्यमुतः सम्यक्तवोद्गोतकारकः कामम् ।
 श्रीचित्रकूटनगरे मासादः [कारिता] येन ॥ १४ ॥
 तस्यास्ति कोमला कल्पवल्लीव विशदा सदा ।
 भार्या रजमलदेवी पुत्र [ः] श्रीरंगनामाऽसौ ॥ १५ ॥
 भ्राताऽप्यः दोमाहः पतिभक्ता दानशीलगुणयुक्ता ।
 पद्मा-पादमदेव्यौ पुत्रा माणिक्य-हीरादौ ॥ १६ ॥
 धंयुर्गणस्त्वृतीयभार्या गुणरत्नराशिविरुपाता ।
 गङ्गरा-गारतदेव्यौ पुत्रो देवाभिधो ज्ञेयः ॥ १७ ॥
 तुर्यो दशरथनामा भार्या तस्यास्ति देवगुरुभक्ता ।
 देवल-[द्व]मदेव्यौ पुत्रः कोल्हाभिधो ज्ञेयः ॥ १८ ॥
 भ्रातान्यो भोजारूपः भार्या तस्यास्ति सकलगुणयुक्ता ।
 भावल-हर्षमदेव्यौ पुत्रः श्रीमण्डनो जीयात् ॥ १९ ॥

सदा सदाचारविचारचार-

चातुर्यधर्यादिगुणः प्रयुक्तः ।

श्रीकर्मराजो भगिनी च तेषाम्

..जीयात्सदा सूदृचिनापधे [या] ॥ २० ॥

कर्माख्यभार्या प्रयमा कपूर-

..देवी पुनः कामलदे द्वितीया ।

सन्नन्दनो दातृसुरदुमश्च-

तुंगः सुवर्णोऽपि विहारसारः ।

जिनेश्वरस्नात्रपवित्रभूमिः

श्रीचित्रकूटः सुरशैलतुल्यः ॥ ३ ॥

विशालसालक्षितिलोचनामो

रम्यो नृणां लोचनचित्रकारी ।

विचित्रकूटो गिरिचित्रकूटो

लोकस्तु यत्राखिलकूटमुक्तः ॥ ४ ॥

तत्र श्रीकुम्भराजोऽभूत्कुम्भोज्ज्वनिभो नृपः ।

वैरिवर्गः समुद्रो हि येन पीतः क्षणात् क्षितौ ॥ ५ ॥

[त]त्पुत्रो राजमल्लोऽभूद्राज्ञां मल्ल इवोत्कटः ।

सुतः संग्रामसिंहोऽस्य संग्रामविजयी नृपः ॥ ६ ॥

तत्पट्टभूषणमणिः सिंहेन्द्रवत्पराक्रमी ।

रत्नसिंहोऽधुना राजा राजलक्ष्म्या विराजते ॥ ७ ॥

इतथ गोपाहगिरौ गरिष्ठः

श्रीषष्पभट्टीप्रतिबोधितश्च ।

श्रीआमराजोऽजनि तस्य पत्नी

काचित्स्वभूव व्यवहारिपुत्री ॥ ८ ॥

तत्कुक्षिजाताः किलराजकोष्ठा-

गाराहगोत्रे सुकृतैकपात्रे ।

श्रीओशचंशे विशदे विशाले

तस्यान्वयेऽपी पुरुषाः शसिद्धाः ॥ ९ ॥

श्रीमरणदेवनामा नत्पुत्रो रामदेवनामाऽभूत् ।

लक्ष्मीसिंहः पुत्रो (शम्) तत्पुत्रो भुवनपालारूपः ॥ १० ॥

परालंकृति [हेम] तुंगतुरगादीनां च सा[ह]र्षण-

मेवं विस्तरपूर्वकं गिरिवरे विंशतिप्रापनम् ॥ ३० ॥

विश्रमसामयातीते तिथिमित्तसंवत्सरेऽश्वगुर्वर्षे १५८७ ।

घाके जगन्निवाणे १४५३ वैशाखे कृष्णपक्ष्यां च ॥ ३१ ॥

मिलिताः सूरयः संया मार्गणा मुनिपुंगवाः ।

वदमाने पनुज्ये मतिप्रा कारिता वरा ॥ ३२ ॥

लापण्यस्रमयाग्नयेन पंडितेन महात्मना

सप्तमोद्धारसत्ता च मशस्तिः मकटीकृता ॥ ३३ ॥

भीमदा [हृदर] सितीधवचनादागत्य शत्रुश्रये

भासादे विदधाप्य येन हृ..... ॥ द्विपमारोप्य च ।

उद्धारः किञ्च सप्तमः कलिपुगे पक्षेऽथ ना.....

जीवादेप सदोजाघंश मुकुटः धीकर्मराजधिरम् ॥ ३४ ॥

यत्कर्मराजेन कृतं गुकार्य-

मन्येन केनापि कृतं हि तस्यो ।

पन्मलेच्छराज्ये [ऽपि नृपा] श्रयंबो-

द्धारः कृतः सप्तम एव येन ॥ ३५ ॥

सत्पुण्यकर्माणि बहुनि संघे

कुर्वन्ति भव्याः परमत्र काले ।

कर्माभिधानव्यवहारिणैवो-

द्धारः कृतः धीचिमल्लाद्रिशृंगे ॥ ३६ ॥

धीचित्रकूटोदयशैलशृंगे

कर्मारूपभानोरुदयान्वितस्य ।

शत्रुंजये विंविहारकृत्य

[कर्माच] स्त्रीयं स्फुरतीति चित्रम् ॥ ३७ ॥

परालंकृति [हेम] तुंगतुरगादीनां च स[द्व]र्षण-

मेवं विरत्तरपूर्वकं गिरिवरे विंशतिष्ठापनम् ॥ ३० ॥

विभ्रमसमपातीते तिथिभित्तसंवत्सरेऽश्वगुर्वर्षे १५८७ ।

शाके जगदिषाणे १४५३ वैशाखे कृष्णपष्ठ्या च ॥ ३१ ॥

मिलिताः सूरयः संघा मार्गणा मुनिपुंगवाः ।

यहमाने धनुल्मे मतिष्ठा कारिता वरा ॥ ३२ ॥

लायण्यसमघाल्येन पंडितेन महात्मना

सप्तमोद्धारसक्ता च मशस्तिः मफटीकृता ॥ ३३ ॥

भीमहा [हृदर] सितीशबचनादागत्य शशुञ्जये

मासादं विदधाप्य येन हृदरा द्विषमारोप्य च ।

उद्धारः किल सप्तमः कलिमुने चक्रेऽथ ना.....

जीयादेप सदोशयंश मुकुटः श्रीकर्मराजधिरम् ॥ ३४ ॥

यत्कर्मराजेन कृतं मुकार्प-

मन्येन केनापि कृतं हि तप्तो ।

यन्मलेच्छराज्ये [ऽपि नृपा] ग्रयैवो-

द्धारः कृतः सप्तम एव येन ॥ ३५ ॥

सत्पुण्यकर्माणि बहुनि संघे

कुर्वन्ति भक्ष्याः परमत्र काले ।

कर्माभिधानप्यवहारिणैवो-

द्धारः कृतः श्रीविमलाद्रिमृगे ॥ ३६ ॥

श्रीचित्रकूटोदयसैकमृगे

कर्माग्न्यभानोरुदयान्वितस्य ।

शशुञ्जये विविधारकृत्य

[कर्माव] स्त्रीयं स्फुरतीति चित्रम् ॥ ३७ ॥

श्रीभीषजीकस्वकुलोदयादि-

मूर्धन्यमः कामलदेविपुत्रः ॥ २१ ॥

श्रीतीर्थयात्राजिनविम्बपूना-

पद्मतिष्ठादिककर्मधुर्याः ।

मुपाश्रदानेन पवित्रमात्राः

सर्वेदृशाः सत्पुरुषाः मसिद्धाः ॥ २२ ॥

श्रीरत्नसिंहराज्ये राज्यव्यापारमारघौरेयः ।

श्रीकर्मसिंहदत्तो मुख्यो व्यवहारिणां मध्ये ॥ २३ ॥

श्रीशत्रुञ्जयमाहात्म्यं श्रुत्वा सद्गुरुसन्निधौ ।

तस्योद्धारकृते भावः कर्मरानस्य तदाऽभूत् ॥ २४ ॥

आगत्य गौर्जरे देशे विवेकेन नरायणे ।

वसन्ति विषुधालोकाः पुण्यश्लोका इवाद्भुताः ॥ २५ ॥

तत्रास्ति श्रीधराधीशः श्रीमद् व्याहृदरो नृपः ।

तस्य माप्य स्फुरन्मानं पुण्डरीके समाययी ॥ २६ ॥

राज्यव्यापारघौरेयः पानश्रीमान् मञ्जादकः ।

तस्य गेहे महामंत्री रवाख्यो नरसिंहकः ॥ २७ ॥

तस्य सन्मानमुत्प्राप्य बहुवित्तव्ययेन च ।

उद्धारः सप्तमस्तेन चक्रे शत्रुञ्जये गिरी ॥ २८ ॥

श्रीपादलिप्तललनासरशुद्धदेशे

सद्वाचमंगलमनोहरगीतनार्दः ।

श्रीकर्मराजमुधिया जलयात्रिकायां

चक्रे महोत्सववरः सुगुरूपदेशात् ॥ २९ ॥

चंचर्चगमृदंगरंगरचनाभेरीनफेरीरवा-

वीणा [वंश] विशुद्धनालविभवा साधर्मि [वात्सल्य] कम्प

वसालंकृति [हेम] तुंगतुरगादीनां च स[द्व]र्पण-

मेवं विस्तरपूर्वकं गिरिवरे विंशतिग्रापनम् ॥ ३० ॥

विषमसमयातीते तिपिमितसंचत्सरेऽश्वगुर्वर्षे १५८७ ।

शाके जगन्निवाणे १४५३ वैशाखे कृष्णपक्ष्यां च ॥ ३१ ॥

मिलिताः सूरयः संघा मार्गणा मुनिपुंगवाः ।

पद्माने धनुलमे मतिग्रा कारिता वरा ॥ ३२ ॥

लाघण्यसमधारण्येन पंडितेन महात्मना

सप्तमोद्धारसक्ता च यन्नस्तिः भक्तीकृता ॥ ३३ ॥

श्रीमदा [हृदर] सिनीशवचनादागत्य शशुञ्जये

भासादं विदधाध्य येन हृ..... द्विषमारोप्य च ।

उद्धारः किल समयः कलियुगे चक्रेऽयं ना.....

जीयादेय सदोशयंश मुकुटः श्रीकर्मराजधिरम् ॥ ३४ ॥

यत्कर्मराजेन कृतं मुकार्य-

मन्येन केनापि कृतं हि तद्यो ।

यन्मलेच्छराज्ये [ऽपि नृपा] श्रयंवो-

द्धारः कृतः सप्तम एष येन ॥ ३५ ॥

सत्पुण्यकर्माणि बहुनि संघे

कुर्वन्ति भग्न्याः परमत्र काले ।

कर्माभिधानव्यवहारिणैवो-

द्धारः कृतः श्रीधिमलाद्रिमृगे ॥ ३६ ॥

श्रीचित्रकूटोदयशैलमृगे

कर्मारूपभानोरुदयान्वितस्य ।

शशुञ्जये विविविहारकृत्य

[कर्माव] लीयं स्फुरतीति चित्रम् ॥ ३७ ॥

॥ श्रीमेदपाटे विषये निवासिनः

॥ श्रीकर्मराजस्य च कीर्तिरुज्ज्वला ।

देशेष्वनेकेष्वपि [संचरत्य] हो

- ज्योत्स्नेव चन्द्रस्य नभोविहारिणः ॥ ३८ ॥

दत्तं येन पुरा धनं बहुसुरत्राणाय तन्मानतो

याग्रा येन [त्र]णां च संघपतिना शशुंजये कारिता ।

साधूनां सुगमैव सा च विहिता चक्रे प्रतिष्ठादर्हता-

मिस्थं वर्णनमुच्यते कियदहो ! श्रीकर्मराजस्य तु ॥ ३९ ॥

येनोद्धारः शुभवति नगे कारितः पुंडरीके

स्वात्मोद्धारो विशदमतिना दुर्गतस्तेन चक्रे ।

येनाकारि भवरविधिना तीर्थनाथप्रतिष्ठा

प्राप्तास्तेन त्रिभुवनतले सर्वदेव प्रतिष्ठाः ॥ ४० ॥

सौम्यत्वेन निशामणिर्दिनमणिस्तीव्रप्रतापेन च

बनोदीपनकारणाद् गृहमणिर्दितामणिर्दानतः ।

पर्यान्तश्राद्धनिरोपणिर्मदविषध्वस्तान्मणिर्भोगिनः ।

एकानेकमयो गुणैर्नवनवैः श्रीकर्मराजः सुधीः ॥ ४१ ॥

तोन्मागुनः मुतनयो विनयोज्ज्वलश्च

म्रीगुहृक्षिन्नछिनीशुचिराजहंसः ।

सन्मानदानविदुरां मुनिपुंगवानां

मदृदवाधवपुनो.....कर्मराजः ॥ ४२ ॥

कपी श्रीकर्मराजोऽयं कर्मणा केन निर्मये ?

तेषां गुमानि कर्माणि येरष्टः पुण्यवानसौ ॥ ४३ ॥

अर्थायः पुण्डरीकस्तु मस्देवा कपर्दिराद् ।

आदर्धाकर्मराजस्य मुनसुत्रा भवन्त्वमी ॥ ४४ ॥

भीमाशुक्लपतीर्षोद्धारे कमठा [य] सनिध्यकारक सा०
जहता या० यार्दं चापु पुत्र नाया भ्रातृयोता ॥ अहम्मदावादवा-
स्तप्य सूत्रधार योन्ता पुत्र सूत्रधार विरूपा] सू० भीमा ठ० वेला
ठ० बाजा ॥ भीचित्रहृदादागतसू० टीला सू० पोमा सू० गांगा सू०
गोरा सू० ठाला सूत्र० देवा ॥ सूत्र० नाकर सू० नाइआ सू०
गोविंद सू० विनायक सू० टीला सू० बच्छा सू० भाणा सू० का
[हा] सूत्र० देवदास सू० टीका सू० ठाकर....५० काला या०
विनाय० । ठा० छाम ठा० हीरा सू० दमोदर वा० हरराज सू०
यान ।

मंगलमादिदेवस्य मंगलं विमलाचले ।

मंगलं सर्वसंपत्स्य मंगलं लेखकस्य च ॥

पं० विषेकधीरगणिना लिखिता प्रशस्तिः ॥ पूज्य पं०
समपरत्नशिष्य पं० लाघण्यसमयसिसंध्यं श्री आदिदेवस्य
मणमतीतिभद्रम् ॥भीः॥ ठा० हरपति ठा० हासा ठ० मूला ठा०
कृष्णा ठा० का [हा] ठा० हर्षा सू० मायव सू० बाहू ॥ लो
सहज ॥

(पवित्राफिजा इण्डिका—२४२-४७)

(२)

॥ ॐ ॥ संवत् (तू) १५८० वर्षे शके १४५३ मवर्त-
माने [विंश]स्र वदि ६ । रवा ॥ भीचित्र[कूट] वास्तव्य श्रीओशवा-
[ल] शतीय हृदशस्त्राया दो० नरसिंह गुत दो० [से]ला भार्या
यार्दं लील पुत्र ६ दो० रवा भार्या रजमलदे पुत्र थीरंग दो०
पोमा-भा० पंथादे द्वि० पटमादे पुत्र माणिकहीर दो० गणा भा०

श्रीमेदपादे विषये निवासिनः

.. श्रीकर्मराजस्य च कीर्तिरुज्ज्वला ।

देशेष्वनेकेष्वपि [संचरत्य] हो

- ज्योत्स्नेव चन्द्रस्य नभोविहारिणः ॥ ३८ ॥

दत्तं येन पुरा धनं बहुसुरत्राणाय-सन्मानतो

यात्रा येन [नृ]णां च संघपतिना शङ्खजये कारिता ।

साधूनां सुगमैव सा च विहिता चक्रे प्रतिष्ठाऽर्जिता-

मित्यं धर्षणमुच्यते कियदहो ! श्रीकर्मराजस्य तु ॥ ३९ ॥

येनोद्धारः शुभवति नगे कारितः पुंडरीके

स्वात्मोद्धारो विशदमतिना दुर्गतस्तेन चक्रे ।

येनाकारि प्रवरविधिना तीर्थनाथप्रतिष्ठा

प्राप्तास्तेन त्रिभुवनतले सर्वदैव मतिष्ठाः ॥ ४० ॥

सौम्यत्वेन निशामणिर्दिनमणिस्तीव्रप्रतापेन च

वंशोदीपनकारणाद् गृह्यणिर्धितामणिर्दानतः ।

परमाच्छ्राद्धनिरोमणिर्मदविषध्वस्ताभ्यमणिर्भोगिनः ।

एकानेकमयो गुणैर्नवनवैः श्रीकर्मराजः सुधीः ॥ ४१ ॥

तोलायुतः सुतनयो विनयोज्ज्वलश्च

स्तीलुमुकुक्षिनिलिनीशुचिराजहंसः ।

सन्मानदानविदुरो मुनिपुंगवानां

सद्गुणार्चयप्रपुतो.....कर्मराजः ॥ ४२ ॥

कर्मा श्रीकर्मराजोऽयं कर्मणा येन निर्ममे ?

तेषां शुभानि कर्माणि यैर्दृष्टः पुण्यवानसौ ॥ ४३ ॥

अपरीक्षः पुण्डरीकस्तु मरुदेवा कपर्दिराद् ।

आदर्शकर्मराजस्य सुप्रसन्ना भवन्त्वमी ॥ ४४ ॥

श्रीजगन्मूर्त्यपतीर्षोद्गारे कमठा [य] सनिध्यकारक सा०
जाना मा० पाई पाई पुत्र नाया भ्रातृकोता ॥ अहम्मदावादवा-
स्तव्य मूत्रधार फोला पुत्र मूत्रधार विरु[पा] मू० भीमा ठ० वेला
ठ० बला ॥ श्रीविश्वरूपादागतमू० टीला मू० पोपा मू० गांगा मू०
गोरा मू० ठाला मू० देवा ॥ सुत्र० नाकर मू० नाराभा मू०
गोविंद मू० विणापग मू० टीला मू० बच्छा मू० भाणा मू० का
[हा] मू० देवदास मू० टीका मू० ठाकर....प० काला पा०
विणाप० । ठा० छाम ठा० हीरा मू० दपोदर वा० हरराज मू०
थान ।

मंगलमादिदेवस्य मंगलं विपलाचले ।
मंगलं सर्वसंपत्स्य मंगलं लेखकस्य च ॥

पं० विधेकधीरगणिना लिखिता प्रशस्तिः ॥ पूज्य पं०
समथरत्नशिष्य पं० लायण्यसमग्रसिंध्यं श्री आदिदेवस्य
मणमतीतिभद्रम् ॥ श्रीः ॥ ठा० हरपति ठा० हासा ठ० मूला ठा०
कृष्णा ठा० का [हा] ठा० हर्षा मू० मापव मू० याहू ॥ लो
सहज ॥

(पवित्राफिजा इण्डिका—२४२-४७)

(२)

॥ ॐ ॥ संवत् (वृ) १५८७ वर्षे शके १४५३ मवर्त-
माने [वैशाख वदि ६ । रवौ ॥ श्रीविश्वरूपा] वास्तव्य श्रीओशवा-
[ल] शांतीप वृद्धशाखायां दो० नरसिंह मुत्त दो० [से] ला भार्या
पाई लील पुत्र १ दो० रत्ना भार्या रजमलदे पुत्र धीरंग दो०
पोमा-मा० पंयादे द्वि० पट्यादे पुत्र माणिकहीर दो० गणा भा०

गुराद [दि०] गारवदे पु० दवा दो० दशरथ भा० देवछदे दि०
 हरमदे पुत्र केहला दो० सोसा भा० भावछदे दि० [सु] पम
 [दे पु] ..... भगिनी [मुह] विदे [-वं] धव श्रीमद्राजस-
 भाशृंगारहार श्रीशृंगजयसप्तमोद्धारकारक दो० करमा भा० कपू-
 रादे दि० कामलदे पुत्र भीपजी पुत्री वार्ई सोभा वा० सोना वा०
 मन वा० मता प्रमुखसमस्तकुटुंबश्रेयोर्थ शृंगजयमुख्यमासादो-
 [द्वा] रे श्रीआदिनाथविंबं प्रतिष्ठापितं । मं० रवी । मं० नर-
 सिंग सानिध्यात् । प्रतिष्ठितं श्रीमूरिभिः ॥ श्रीः ॥

(एपिग्राफिमा इण्डिका-२४७)

(३)

ॐ ॥ संवत् १५८७ वर्षे वैशाख [व] दि श्रीओशवंशे वृद्ध-
 शाखायां दो० तोला भा० वार्ई लीलू सुत दो० रत्ना दो० पोमा
 दो० गणा दो० दशरथ दो० भोजा दो० करमा भा० कपूरादे ।
 कामलदे पु० भीपजीसहितेन श्रीपुंडरीकविम्बंकारितं ॥ श्रीः ॥

(एपिग्राफिमा इण्डिका-२४८)

(४)

ॐ ॥ वैं नमः ॥ संवत् [१६] २० वर्षे आशाढ शुदि २
 रवौ गंधारवास्तव्य । माग [वंश] दोसी । श्रीगोइआ सुत दौ ।
 नेजपाल भार्या वार्ई [मोह] की सुत दौ । पंचारणा भ्रातृ दौ ।
 भीम दौ । नने दौ । देवराजप्रमुख- [स्व] कुटुंबेन युतः । श्रीमहा-
 वीरदेवकुलिका । कारापिता हर्षेण । तपागच्छे विबुधशिरोमणिश्री-
 ..... मूरि ..... [त] शुभं भवतु ॥ श्रीः ॥
 ॥ श्रीः ॥

(एपिग्राफिमा इण्डिका-२४८)

(१)

ॐ ॥ संवत् १६२० वर्षे कार्तिक शुदि २ दिने गंधारवास्तवं
थीथीमालझातीय सा । थी [पा] स [वीर] भार्या बाई [५]
तल सुत सा । थीवर्षमान भार्या बाई वमलादे अमरादे सुत सा ।
थीरामजी भाई सा । थीलहुजी सा । हंस[रा]ज सा । मनजी
मम्लखस्वकुटुंबेन सुतः थीनेग्रंजपोपरि थीशार्तीनाथभासादं चोमप
(चौमुख) कारापित । थीतपागळे विपुषाशिरोमणि थीहीरविजय-
सूरिमसादात् शुभं भवतु ॥

(पवित्राकिमा इण्डिका-२१४८)

(६)

ॐ ॥ वै नमः ॥ संवत् १६२० वर्षे वैशाख शुदि ५ गुरौ ।
थीगंधारवास्तव्यं मागवंशझातीय । संपबी थीजावडा सुत सं०
थी [सीपा] भार्या बाई ॥ गिर [सुनाझी सुत । सं ।] निवतं
भ्रातृ । सं । काउजी । सं । आ[इ]जी । मम्लख [स्व
कुटुंबेन सुतः ॥ थीपार्थनाथदेवकुलिका । कारापिता ॥ थीतपागळे
थीविजयदानसूरि० थीहीरविजयसूरिमसादात् शुभं भवतु ॥

(पवित्राकिमा इण्डिका-२१४९)

(७)

॥ ॐ ॥ संवत् १६२० वर्षे वैशाख शुदि ५ गुरु थीअह
बादवास्तव्य दीशायाझातीय महं थीवणाइग सुत महं । थी
भार्या बाई मंगाई सुत । महं । थीरदास स्वकुटुंबेन सुतः

गुराद [द्वि०] गारवदे पु० दवा दो० दशरथ भा० देवछदे द्वि०
 दूरमदे पुत्र केहला दो० सोसा भा० भावछदे द्वि० [सु] पम
 [दे पु] ..... भगिनी [सुह] विदे [-वं] घन श्रीमद्राजस-
 भाशृंगारहार श्रीशत्रुंजयसप्तमोद्धारकारक दो० करमा भा० कपू-
 रादे द्वि० कामलदे पुत्र भीपजी पुत्री बाई सोभा वा० सोना वा०
 मन वा० प्रता प्रमुखसमस्तकुटुंबश्रेयोर्य शत्रुंजयमुख्यप्रासादो-
 [द्वा] रे श्रीआदिनाथविंवं प्रतिष्ठापितं । मं० रत्नी । मं० नर-
 सिंग सानिध्यात् । प्रतिष्ठितं श्रीमूरिभिः ॥ श्रीः ॥

(पपिप्राफिमा इण्डिका-२१४७)

(३)

ॐ ॥ संवत् १५८७ वर्षे वैशाख [व] दि श्रीओशवंशे वृद्ध-
 शाखायां दो० तोला भा० बाई छीलू सुत दो० रत्ना दो० पोमा
 दो० गणा दो० दशरथ दो० भोजा दो० करमा भा० कपूरादे ।
 कामलदे पु० भीपजीसहितेन श्रीपुंडरीकविम्बंकारितं ॥ श्रीः ॥

(पपिप्राफिमा इण्डिका-२१४८)

(४)

ॐ ॥ नमः ॥ संवत् [१६] २० वर्षे आशाढ शुदि २
 रत्ना गंपारवास्तव्य । प्राग [वंश] दोसी । श्रीगोइआ सुत दौ ।
 नेनपाल भार्या बाई [मोड] की सुत दौ । पंचारणा भ्रातृ दौ ।
 मीम दौ । नने दौ । देवराजप्रमुख- [स्व] कुटुंबेन पुतः । श्रीमहा-
 र्षारदेवकृत्तिका । कारापिता हर्षेण । तपागळे विबुधशिरोमणिश्री-
 विजयदानमूरिर्थादीरविजयमूरिमसादा [त्] शुभं भवतु ॥ श्रीः ॥
 श्रीः ॥ श्रीः ॥

(पपिप्राफिमा इण्डिका-२१४८)

(१)

ॐ ॥ संवत् १९२० वर्षे कार्तिक शुद्धि २ दिने मंगलवास्तव
 श्रीभीमाष्टमातीय सा । श्री [पा] स [वीर] भार्या भार्य [पू]
 तल सुत सा । श्रीवर्षमान भार्या भार्य बमलादे अमरादे सुत सा ।
 श्रीरामजी भार्य सा । श्रीलक्ष्मी सा । हंस[रा]ज सा । मनजी
 मधुखस्वकुटुंबेन सुतः श्रीश्रेष्ठजयोपरि श्रीशर्मानाथमासादे चोमप
 (षोडश) कारापित । श्रीनपागच्छे विजयविजय श्रीहीरविजय-
 मूरिमसादात् शुभं भवतु ॥

(पवित्राकिमा इष्टिका-२४८)

(६)

ॐ ॥ नमः ॥ संवत् १९२० वर्षे वैशाख शुद्धि ५ गुरौ ।
 श्रीमंगलवास्तव्य प्राग्वन्धवातीय । संघवी श्रीनाथदा सुत सं०
 श्री [सीपा] भार्या भार्य ॥ गिर [मुनाम्नी सुत । सं ।] निर्वत
 भ्रातृ । सं । काठजी । सं । आ[ह]जी । मधुख [स्व]
 कुटुंबेन सुतः ॥ श्रीपार्श्वनाथदेवकुलिका । कारापिता ॥ श्रीतपागच्छे ।
 श्रीविजयदानमूरि० श्रीहीरविजयमूरिमसादात् शुभं भवतु ॥

(पवित्राकिमा इष्टिका-२४९)

(७)

॥ ॐ ॥ संवत् १९२० वर्षे वैशाख शुद्धि ५ गुरु श्रीअसदा-
 वादवास्तव्य दीशावाष्टमातीय महं श्रीवणाङ्ग सुत महं । श्रीगला
 भार्या भार्य मंगाइ सुत । महं । श्रीदास स्वकुटुंबेन सुतः । श्री

नेत्रंजयोपरि श्रीआदिनायदेवकुलिका कारापिता । श्रीतपागच्छे
श्रीविजयदानमूरिश्रीहीरविजयमूरिमसादात् ॥ शुभं भवतु ॥

(पवित्राफिआ इण्डिका-२४९).

(८)

ॐ ॥ संवत् १६२० वर्षे वैशाख शुदि २ दिने गंधारवा-
हनस्य प्राग्वत् व्यो । श्रीपरवत् सुत व्यो० फोका सु० व्यो ।
व [-] आ स्वहृदयेन युतः श्रीनेत्रंजयोपरि देवकुलिका कारापिता ।
श्रीतपागच्छे विष्णुपतिरोपनिश्रीविजयदानमूरिमसादात् ॥ श्रीः ॥

(पवित्राफिआ इण्डिका-२४९)

(९)

ॐ ॥ नै नमः ॥ संवत् १६२० वर्षे वैशाख शुदि ५ दिने
संज्ञावाहनस्य प्राग्वत्ज्ञानीय व्यो० समरीभा भार्या वार्ड । भोतु
वृत्ती वार्ड वेण्याई । वार्ड कीवार्ड स्वहृदयेन युतः । श्रीज्ञानिनायदे-
वकुलिका कारापिता । श्रीतपागच्छे विष्णुपतिरोपनिश्रीविजयदा-
नमूरि श्रीहीरविजयमूरिमसादात् ॥ शुभं भवतु ॥ श्री ॥

(पवित्राफिआ इण्डिका-२४९)

(१०)

॥ ॐ ॥ नै नमः ॥ संवत् १६२० वर्षे वैशाख शुदि ५ शुद्ध-
दिने श्रीसंज्ञावाहनस्य श्रीश्रीभार्यायज्ञानीय वरी । देवा भार्या
वार्ड० स्वहृदयेन युत वरी । भूर्वी । तथा गृहज्ञानीय दोमी श्री-
वार्ड० वार्ड० वरी युत । दोमी । ईशराज वर्या । दीष्टने

धीसेध्रंजयोपरि धीआदिनाथदेवकुलिका कारापिता धीतपागच्छे
धीविजयदानमूरिमसादात् ।

(पपिमाकिमा इण्डिका-२५०)

(११)

संवत् १६४० वर्षे फागुण शुदि १३ दिने ठाकर करमसी
भार्जा बाई मली ठाकर दामा भार्जा बाई चढी ठाकर माहब
ठाकर जम् ठाकर भीम ठाकर जम्जी भार्जा बाई जीवादे ठाकर
माहब सुत तेजपाल भार्जा बाई तेजलदे संघवी जम् सुत तेजपाल
मसाद करापितं शुभं भवतु ॥ दो० नाकर शेठ नावाणे ७४ ॥
प्रदीप्तावाल ॥

(पपिमाकिमा इण्डिका-२५०)

(१२)

ॐ ॥ नमः ॥

धेयस्वी मयमः प्रभुः प्रथिमभाग् नैपुण्यपुण्यात्मना-

मस्तु स्वस्तिकरः सुखान्धिमकरः धीआदिदेवः स वः ।

पद्मोद्भासकरः करैरिव रविर्व्योम्नि प्रभाभोरुह-

न्यासैर्यस्तिलकीरभूव भगवान् शशुंक्षयेऽनेकशः ॥ १ ॥

धीसिद्धार्थनरेशवंशसरसीजन्माग्निनीबलधः

पायाद्गः परमप्रभावभवनं श्रीवर्धमानः प्रभुः ।

उत्पत्तिस्त्रितिसंज्ञतिप्रकृतिवाग् यद्गौर्जगत्पावनी

स्वर्वापीव महाव्रतिप्रणयभूरासीद् रसोद्भासिनी ॥ २ ॥

आसीद्भासवद्वंद्वंदितपदद्वंद्वः पदं संपदां

तत्पद्माधिचंद्रमा गणधरः धीमान् सुधर्माभिषः ।

यस्यौदार्ययुता प्रहृष्टसुमना अद्यापि विद्यावती
घत्ते संततिरुन्नतिं भगवतो वीरप्रभोर्गौरिव ॥ ३ ॥

श्रीसुस्थितः सुप्रतिबुद्ध एतौ
मूरी अभूतां तदनुक्रमेण ।

याभ्यां गणोऽभूदिह कोटिकाह-
ध्वं द्रार्यमभ्यामिव सुप्रकाशः ॥ ४ ॥

तत्राभूद्वज्रिणां बन्धः श्रीवज्रविगणाधिपः ।

मूलं श्रीवज्रशाखाया गंगाया हिमवानिव ॥ ५ ॥

तत्पट्टांबरदिनमणिरुदितः श्रीवज्रसेनगुरुरासीत् ।

नागेंद्र-चंद्र-निर्घृति-विद्याधर-संज्ञकाश्च तच्छिष्याः ॥ ६ ॥

स्वस्वनामसमानानि येभ्यश्चत्वारि जज्ञिरे ।

कुलानि काममेतेषु कुलं चान्द्रं तु दिशुते ॥ ७ ॥

भास्करा इव तिमिरं हरंतः ख्यातिभाजनम् ।

भूरयः सूरयस्तत्र जज्ञिरे जगतां मताः ॥ ८ ॥

बभूयुः क्रमतस्तत्र श्रीजगच्चंद्रसूरयः ।

यैस्तपाभिरुदं लेभे बाणसिद्धयर्कं १२८५ वत्सरे ॥ ९ ॥

क्रमेणास्मिन् गणे हेमयिमलाः सूरयोऽभवन् ।

तत्पट्टे सूरयोऽभूवन्नानंदविमलाभिषाः ॥ १० ॥

साध्वाचारविधिः पयः शिथिलतः सम्यक्स्थिप्रां धाम यै-

रुद्रे स्तनसिद्धिमायकमुषारोचिर्निभे १५८२ नेहसि ।

जीमूर्तरिव यैर्जगत्पुनरिदं तापं हरद्विर्भूतं

सर्थाकं विदधे गवां शुचितमैः स्तोमैः रसोल्लासिभिः ॥ ११ ॥

पञ्चाश्रपैरलमलंक्रियते स्म तेषां

श्रीणिन्मनांसि जगतां कमलोदयेन ।

टैसाहः-१२ ।

पटः प्रवाह इव निज्झरनिज्झरिण्याः
शुद्धात्मभिर्धिजयदानमुनीग्रहंती ॥ १२ ॥

सौभाग्यं हरिसर्व[प]र्वहरणं रूपं च रंभापति-
धीर्जयं शतपत्रमिष्टमहसां चौरं प्रतापं पुनः ।
येषां वीक्ष्य सनातनं मयुरिपुस्त्रःस्वामिषम्माश्रयं
जाताः कामपत्रपाभरमृतो गोपत्वमाप्ताग्रयः ॥ १३ ॥

तत्पटः प्रकटः प्रकटमकलितोद्घातस्तथा सौधप[ट]व[ट]
सस्नेह्य[ति]गजहरीरधिजयस्नेहमिष्टमिष्टमिष्टमे ।
सौभाग्यं महसां भरेण महतामत्यर्थमुद्घातिना
विभ्राणः स यथाजनिष्ट शुद्धां कामममांदास्पदम् ॥ १४ ॥

देशाद् गूर्जरतोऽथ गूरिष्टपभा आकारिता तादरं
धीमन्सादिभक्त्यपरेण विषयं मेधातमं जं शुभम् ।
शा.....जपाणयोक्तमस्तं सर्व हरतो गवां

स्तोमः शुभितविश्वविश्वकमलोद्घातैर्नभोर्का इव ॥ १५ ॥
पुत्रः फलेपुरम् .....[नि] भौम-

दृग्युग्मकोककुलमाप्तगुप्तं शुभं नः ।
भर्त्सेकपावकनृपममिते १६१९ स्वगोभिः ।
सोदा..... पुजकाननम् ये ॥ १६ ॥

दामेयातिलभूपमूर्द्धगु निजमाशां तदा धारयन्
धीमान् सादिभक्त्यपरो नरवरो दिशेष्व शेषेष्वपि ।
वपमाताभयदानपुष्टपटदोदयोपानयध्वंतिताः
कार्यं कारयति रम हृष्टदयो यदावागारंजित ॥ १७ ॥

पदुपदेशवसेन शुद्धं दधन
निखिलमण्डलवातिजने निजे ।

यस्यौदार्ययुता प्रहृष्टसुमना अद्यापि विद्यावती
घत्ते संततिरुन्नतिं भगवतो वीरप्रभोर्गारिव ॥ ३ ॥

श्रीसुस्थितः सुप्रतिबुद्ध एतौ
सूरी अभूतां तदनुक्रमेण ।

याभ्यां गणोऽभूदिह कोटिकाह-
धंद्रार्यमभ्यामिव सुप्रकाशः ॥ ४ ॥

तत्राभूदजिणां बंधः श्रीचक्षुर्विगणाधिपः ।
मूलं श्रीचक्षुशाखाया गंगाया हिमवानिव ॥ ५ ॥
तत्पट्टांबरदिनमणिरुदितः श्रीचक्षुसेनगुरुरासीत् ।
नागेंद्र-चंद्र-निर्वृति-विद्याधर-संज्ञकाश्च तच्छिष्याः ॥ ६ ॥

स्वस्वनामसमानानि येभ्यश्चत्वारि जज्ञिरे ।
कुलानि काममेतेषु कुलं चान्द्रं तु दिद्युते ॥ ७ ॥

भास्करा इव तिमिरं हरंतः रूपातिभाजनम् ।
भूरयः सूरयस्तत्र जज्ञिरे जगतां मताः ॥ ८ ॥

यभूयुः क्रमतस्तत्र श्रीजगद्धंद्रसूरयः ।
यैस्तपायिरुद्धं लेभे वाणसिद्धयर्क १२८५ घत्सरे ॥ ९ ॥

क्रमेणास्मिन् गणे हेमविमलाः सूरयोऽभवन् ।
तत्पटे सूरयोऽभूवन्नानंदविमलाभिधाः ॥ १० ॥

साध्वाचारविधिः पथः शिथिलतः सम्यक्श्रियां धाम यै-
रुद्धे स्तनसिद्धिसायकमुधारोचिर्निधे १५८२ नेहसि ।
जीमूतैरिव पैर्नगत्पुनरिदं तापं हरद्भिर्धृशं
सर्थाकं विदधे गवां शुचितपैः स्तोमैः रसोल्लासिभिः ॥ ११ ॥

पथाथपैरलमलंकियते ह्य तेषां
श्रीणन्मनांसि जगतां कमलोदयेन ।

यात्रा गूर्जरमालयादिकमहादेशांशवैभूतिभिः

संघैः सार्द्धमृषीश्वरा विद्वांसिरे जगुंजये ये गिरौ ॥ २४ ॥

तत्पट्टमन्थिमिव रम्यतमं सृजन्तः

स्तोमैर्गवा मकलसंतमसं हरन्तः ।

कामोद्भूतस्तुवलयमणया जयन्ति

स्फूर्जत्कला विजयमेनभृतींश्चन्द्रा ॥ २५ ॥

यत्प्रतापस्य माहात्म्यं वर्ण्यते किमतः परम् ।

अस्वमायकिरे येन जीवं(तां)पि हि बाधिनः ॥ २६ ॥

सौभाग्यं विषमायुधान्कमलिनीकानां नेत्रस्विना-

मैश्वर्यं गिरिजापतेः कुमुदिनीकानां कलामाणिनाम् ।

माहात्म्यं धरणीधरान्मग्नसुजां गाभीर्यमर्थानिधे-

रादायां युजभूः महुः प्रविद्धं यन्मूर्तिमेतन्मयीम् ॥ २७ ॥

ये च भीमदकष्यरेण विनयादाकारिताः सादरं

भीमाद्राभपुरं पुन्दरपुरं प्यक्तं गुणबोम्बरं ।

भूषोभिर्हृतिभिर्मुग्धैः परितृप्तो वेगादग्नेश्चिह्नं

साम्राजं सरगं सरागहवने स्थापयामास इव ॥ २८ ॥

अहंतं परमेश्वरत्वकलितं गंधाण्य दिग्भोजय

साक्षात्साहिअकष्यरस्य सदति मोमार्पिभिर्भूतिभिः ।

यैः संधीलितलोचना विदधिरे मत्स्यसत्पूरैः धिया

बादोन्मादभृतो द्विजातिपतयो भद्रा निजाता इव ॥ २९ ॥

भीमतासाहिअकष्यरस्य सदति मोमार्पिभिर्भूतिभिः

बादोन्मादभृतो द्विजातिपतयो भद्रा निजाता इव ॥ २९ ॥

सर्वज्ञासप्तहृदिहस्तुरनघो दिग्गुणारयां स्फुरन्

यैः कलास इवोज्ज्वलो निजयस्य सत्तथा निवर ने ददात ॥ ३० ॥

मृतधनं च करं च मुनीनिआ-

भिषमकच्चरभूपतिरत्यमन् ॥ १८ ॥

यद्वाचा कतकाभया विमलितस्वांतांनुपूरः कृपा-

पूर्णः शाहिरनिन्यनीनिवनिताक्रो[दीकृतात्मा]त्यमन् ।

शुल्कं त्य[क्तुम]शक्यमन्यघरणीराजां जनप्रीतये

तद्वाग्नीहजपुंजपूरुषपशूंश्चाम्मुचद्भूरिशः ॥ १९ ॥

यद्वाचां निचयैर्मृषाकृतमुधास्वा[हिर] मंदैः कृता-

ल्हादः श्रीमदकच्चरः सितिपतिः संतुष्टिपुष्टाशयः ।

त्यक्त्वा तत्करमर्थसार्थमतुलं येषां मनःप्रीतये

जनेभ्यः प्रददां च तीर्थतिलकं शशुंजयोर्वाधरम् ॥ २० ॥

यद्वाग्भिर्मुदितश्चकार करुणास्फूर्जन्मनाः पौस्तकं

भाण्डागारमपारवाह्यमयम्य वेशमेव वाग्दैवतम् ।

यत्संवेगभरेण भावितमतिः शाहिः पुनः प्रत्यहं

पूतात्मा बहु मन्यते भगवतां सदृशनो दर्शनम् ॥ २१ ॥

यद्वाचा तरणित्विपेव कलितोल्लासं मनःपंकजं

विभ्रच्छाहिभकच्चरो व्यसनधीपाधोजिनीं चंद्रमाः ।

जज्ञे श्राद्धजनोचितैश्च रुकृतैः सर्वेषु देशेष्वपि

विख्याताऽऽर्हतभक्तिभावितमतिः श्रीश्रेणिकक्ष्मापवत् ॥ २२ ॥

लुंपाकाधिपमेघजीक्रपिमुखा हित्वा कुमत्याग्रहं

भेजुर्यच्चरणद्वयीमनुदिनं भृंगा इवांभोजिनीम् ।

सल्लासं गमिता यदीयवचनैर्वैराग्यरंगोन्मुखै-

र्जनाः स्वस्वमतं विहाय बहवो लोकास्तपासंज्ञकाः ॥ २३ ॥

आसीद्यैत्यविधापनादिसुकृतक्षेत्रेषु वित्तव्ययो

भूपान् यद्वचनेन गृज्जर्जरघरामुख्येषु देशेष्वलम् ।

यात्रां गूजर्जरमालयादिकमहादेशोद्भवैर्भूरिभिः

संपैः सार्द्धमृषीश्वरा विदधिरे शत्रुंजये ये गिरौ ॥ २४ ॥

तत्पट्टमन्धिमिव रम्यतमं सृजन्तः

स्तोमैर्गवां सफलसंतमसं हरन्तः ।

कामोद्धसत्कुवलयमणया जयन्ति

स्फूर्जत्कला घिजयसेनमुनीन्द्रचन्द्राः ॥ २५ ॥

यत्प्रतापस्य माहात्म्यं वर्ण्यते किमनः परम् ।

अस्वमायकिरे येन जीवं[तोऽ]पि हि वादिनः ॥ २६ ॥

सौभाग्यं विषमामुधात्कमलिनीकांताण तेजस्विना-

मैश्वर्यं गिरिजापतेः पुमुदिनीकानात्कलामालिनाम् ।

माहात्म्यं धरणीधरान्मन्त्रश्रुजां गांभीर्यमभानिधे-

रादायां पुजभूः प्रभुः प्रविदधे यन्मूर्तिमनन्मयीम् ॥ २७ ॥

ये च श्रीमदकच्यरेण विनयादाकारिताः सादरं

श्रीमाद्गङ्गाधरं पुरंदरपुरं प्यक्तं गुणबोम्भकं ।

भूयोभिर्हृतिभिर्गुणैः परिचृतो बेगादलंघकिरे

सामोदं सरसं सरोरुहवनं लीलाभराणा इव ॥ २८ ॥

अहंतं परमेश्वरत्वकलिर्न संस्थाप्य विश्वोत्तमं

साक्षात्साहिअकच्यरस्य सदसि स्तोमैर्गवांसुद्यतैः ।

धैः संमीलितलोचना विदधिरे अत्यसह्यैः धिया

बादोन्मादभृतो द्विजातिपणयो महा निशाटा इव ॥ २९ ॥

श्रीमत्साहिअकच्यरस्य सदसि मोहमर्षिभिर्भूरिभि

र्षादेशादिवरान् विजित्य समदासिर्हृदिपेदा निव ।

सर्वज्ञाद्यप्युष्टिरेतुरनयो दिव्युत्तरायां स्फुरन्

धैः कलात्त ह्योज्ज्वलं निजयत्तमंभो निचरन्ने मरान् ॥ ३० ॥

दत्तसाहसधीरहीरविजयश्रीसूरिराजां पुरा

यच्छ्रीशशिअकञ्चरेण धरणीशक्रेण तत्प्रीतये ।

तच्चक्रेऽखिलमप्यबालमतिना यत्साज्जगत्साक्षिकं

तत्पत्रं पुरमाणसंज्ञमनघं सर्वादिशो व्यानशे ॥३१॥

किं च गोवृषभकासरकांताकासरा यमपृष्ठं न हि नेयाः ।

मोक्षमेव मृतचित्तमशेषं बन्दिनोऽपि हि न च ग्रहणीयाः ॥३२॥

यत्कलासलिलवाहविलासप्रीतचित्ततरुणाजनतुष्टयै ।

स्वीकृतं स्वयमकञ्चरधात्रीस्वामिना सकलमेतदपीह ॥३३॥

चोलीषेगमनन्दनेन वसुधाधीशेन सन्मानिता

गुर्वी गूर्जरमेदिनीमनुदिनं स्वर्लोकविज्जोकिनीम् ।

सदृशा महसां भरेण सुभगा गाढं गुणोल्लासिनो

ये हारा इव कंठमंजुनदृशां कुर्वन्ति शोभास्पदम् ॥३४॥

इत्थ—

आभूगन्धर्व(प)पद्ममवया ओकेजधंशोऽभव

प्लेष्टी भ्रात्रिधराज इत्यभिधया सौवर्गिकः पुण्यधीः ।

तन्पुत्रोऽजनि मीधरश्च तनयस्तस्याभवत्पर्यतः

[का]न्दाहोऽजनि तन्पुत्रश्च तनुजस्तस्यापि धाघाभिषः ॥३५॥

तस्याभूच्छिन्नाभिधश्च तनुजः ख्यातो रजार्हमव-

स्तस्याभूच्च मुहामिणी[नि] मुहिणी पद्मेव वधापतेः ।

इन्द्राणीमुराजयोस्त्रि भयः पुत्रस्तयोश्चामव-

जोऽजःपान्द इति महष्टगुमनाः त्रिशोर्मनःप्रीतिहृत् ॥३६॥

[का]मप्येव रतिहेमश्च रमा गीरीव गीरीपते-

गर्दीजोऽजःपदे इति त्रियन्मा तस्याकृतिः [.....]

मांगर्थासुभगां गुर्वी वणयिनीं चभगुपर्वीदरी

दत्तसाहसधीरहीरचिजयश्रीमूरिराजां पुरा

यच्छ्रीशहाहिकव्यरेण धरणीशक्रेण तत्प्रीतये ।

तद्यक्रेऽखिलमप्यवालमतिना यत्साज्जगत्साक्षिकं

तत्पलं पुरमाणसंज्ञमनघं सर्वादिशो व्यानश्रे ॥३१॥

किं च गोवृषभकासरकांताकासरा यमगृहं न हि नेयाः ।

मोक्षयेव मृतवित्तमशेषं बन्दिनोऽपि हि न च ग्रहणीयाः ॥३२॥

यत्कलासलिलबाहविलासमीतचित्ततरुणाजनतुष्टयै ।

स्वीकृतं स्वयमकव्यरघात्रीस्वामिना सकलमेतदपीह ॥३३॥

चोलीवेगमनन्दनेन वसुधाधीशेन सन्मानिता

गुर्वी गूर्जर्जरपेदिनीमनुदिनं स्वर्लोकविन्बोकिनीम् ।

सदृत्ता महसां भरेण सुभगा गाढं गुणोल्लासिनो

ये हारा इव कंठमंबुजदृशां कुर्वन्ति शोभास्पदम् ॥३४॥

इतश्च—

आभूरान्वय[प]द्यप्यसवया ओकेशवंशोऽभव

च्छ्रेष्ठी श्रीशिवराज इत्यभिधया सौवर्णिकः पुण्यधीः ।

तत्पुत्रोऽजनि सीधरश्च तनयस्तस्याभवत्पर्वतः

[का]लाहोऽजनि तत्सुतश्च तनुजस्तस्यापि वाघाभिधः ॥३५॥

तस्याभूच्छिआभिधश्च तनुजः रव्यातो रजार्हभव-

स्तस्याभूष सुहासिणी[ति] गृहिणी पद्मेव पथापतेः ।

इन्द्राणीमुरराजयोरिव जयः पुत्रस्तयोश्चाभव-

सोजःपाल इति महत्सुमनाः पित्रोर्मनःप्रीतिकृत् ॥३६॥

[का]मस्येव रतिहरेरिव रमा गौरीव गौरीपते-

रासीत्तेजलदे इति मियतमा तस्याकृतिः [.....]

भोगश्रीसुभगां गुरां मणयिनौ चम्बत्सुपर्वादरी

पौलोमीत्रिदशेश्वराविव सुखं तौ दंपती भेजतुः ॥३७॥
 वैराग्यवारिनिधिपूर्णनिशाकराणां
 तेषां च हीरविजयप्रतिसिंधुराणाम् ।
 सौभाग्य[भा]ग्यपरभागविभागुराणां
 तेषां पुनर्धिजयसेनमुनीश्वराणाम् ॥ ३८ ॥
 वाग्भिर्मुपाकृतमुपाभिरुदंचिचेताः
 धादः स शोभनमना भजति स्म भावम् ।
 श्रीसं[यम]क्तिपनदानजिनेन्द्रचैत्यो-
 ऽदारादिकर्मसु भृशं गुरुतिम्रियेषु ॥ ३९ ॥
 (विशेषम् ।)

ग्रहैः मशस्तेऽहि सुपार्श्वभर्तु-
 [र]नन्तभर्तुश्च शुभां प्रतिष्ठाम् ।
 सोऽचीकरत्पद्मगुणभूष १६४६ वर्षे
 हर्षेण सौवर्णिकतेजपालः ॥ ४० ॥
 आदावार्पभिरग्र तिर्थतिलके शृंगुं[ज]येऽचीकरं-
 धैत्यं शैत्यकरं हपोर्मणिगणस्वर्णादिभिर्भासुरम् ।
 अग्रान्येपि भुजार्जितां फलवतीमुषीः सृजंतः श्रीयं
 [मा]सादं तदनुक्रमेण बहवधाकारयन् भूभुजः ॥ ४१ ॥
 तीर्थेऽग्र साधुकरमाभिधो धनी सिद्धिसिद्धितिथि १५८८ संख्ये ।
 धैत्यम[ची] करदुक्तेरानंदविमलमुनिराजाम् ॥ ४२ ॥
 तं वीक्ष्य जीर्णं भगवद्विहारं
 स तेजपालः स्वहृदीति दध्यौ ।
 मावी कदा सो ज्वसरो वरीयान्
 यथा ऽग्र चैत्यं भविता नवीनम् ॥ ४४ ॥

अन्येषुः स्वगुरुरूपदेशशरदा कामं वलक्षीकृत-

स्वातांभाः स वणिग् व[र]पुरवरे श्रीस्तंभतीर्थे वसन् ।

तीर्थे श्रीमति तुंगतीर्थतिलके शङ्खजयेऽर्हद्रुहो-

द्धारं कर्तुमना अजायततर्मा साफल्यमिच्छन् श्रियः ॥४५॥

अत्र स्यात् सुकृतं कृतं तनुमतां श्रेयः श्रियां कारणं

मत्तैवं निजपूर्वजव्रजमहानन्दप्रमोदाप्तये ।

तीर्थे श्रीचिमलाचले ऽतिविमले मौलेऽर्हतो मंदिरे

जीर्णोद्धारमकारयत्स सुकृती कुंतीतनूजन्मवत् ॥ ४६ ॥

शृङ्गेण भिन्नगगनांगणमेतदुच्चै-

श्रैत्यं चकास्ति शिखरस्थितहेमकुंभम् ।

इस्तेषु ५२ इस्तमितमुच्चमुपैति नाक-

लक्ष्मीं विजेतुमिव काममखर्वगर्वाम् ॥ ४७ ॥

यप्रार्द्रदोक्तसि जितागरकुंभिकुंभाः

कुंभा विभाति शरवेदकरेन्दु १२४५ संख्याः ।

किं सेवितुं प्रभुमयुः प्रचुरमताप-

पूरेजिता दिनकराः कृतनैकरूपाः ॥ ४८ ॥

उन्मूलितप्रमदभूमिहाननेवान्

विशेषु विघ्नकरिणो युगपन्निहतम् ।

सज्जाः स्म इत्यमभिधातुमिवेदुनेत्राः (२१)

मिहा विमान्युपगता जिनधाम्नि यत्र ॥ ४९ ॥

योगिन्यो यत्र शोभने चनघो जिनवेश्मनि ।

निवेदितुमिवाक्रान्ताः प्रनापैरागता दिशः ॥ ५० ॥

राजंते च दिशां पाळा [....] यत्रार्द्रदालये ।

वृद्धिर्दन्तक्रियायाना यम्मास्संयमिनाममी ॥ ५१ ॥

दासप्रतिः श्रियमयंति जिनेन्द्रचन्द्र-

विद्यानि देवकुलिकासु च तावतीषु ।

दासप्रतिः श्रितजनालिकलालतानां

किं कुद्मलापरिमलैर्भुवनं भरंतः ॥ ५२ ॥

राजंते यत्र चत्वारो गवाक्षा जिनवेश्मनि ।

विरंचेरिव वक्त्राणि विश्वाकारणहेतवे ॥ ५३ ॥

यत्र चैत्ये विराजंते चत्वारश्च तपोधनाः ।

अमी धर्म्माः किमायाताः प्रभूपास्त्यै वपुर्भूतः ॥ ५४ ॥

पंचालिकाः श्रियमयंति जिनेन्द्रधाम्नि

द्वात्रिंशदिन्द्रमणीभरजैश्चरूपाः ।

ज्ञात्वा पतीनिह जिने किमु लक्षणक्षमा-

राजां मिया निजनिजेशनिभालनोत्काः ॥ ५५ ॥

द्वात्रिंशदुत्तमतमानि च तोरणानि

राजंति यत्र जिनधाम्नि मनोहराणि ।

किं तीर्थकृद्दशनलक्ष्मिमृगेक्षणाना-

मंदोलनानि सरलानि सुखासनानि ॥ ५६ ॥

गजाश्चतुर्विंशतिरऽद्रितुंगा

विभाति शस्ता जिनधाम्नि यत्र ।

देवाश्चतुर्विंशतिरीशभक्त्यै

किमागताः कुञ्जररूपभाजः ॥ ५७ ॥

स्तंभाश्चतुस्तस्रतिरद्विराजो-

शुंगा विभांतीह जिनेन्द्रचैत्ये ।

दिशामऽधीशैः सह सर्व्व इन्द्राः

किमाप्तभक्त्यै समुपेयिवांसः ॥ ५८ ॥ ॐ ॥

रम्यं नंदपयोधिभूयति १६४९ मिते चर्ये सुखोत्कर्षकत्वं
 साहाय्याद् जसुठकुरस्य सुकृतारामैरुपायोमुचः ।
 मामादे वाचिआमुनेन मुधिया जगुंजये कारितं
 दूरराज्यादनीर्यवेत्यनुमितं केषां न चित्ते रतिः ॥५९॥

चैत्यं पनुणांमिदं धर्ममेदिनी-

धुनां गृहं मीणितविभरिष्टम् ।

प्रागुंजयोर्जीभृति नंदिवर्द्धना-

धिरं सदा यस्तनु वाठितानि यः ॥ ६० ॥

[—]यः प्रभाभरिभिर्मिमनेप्रसंत्से

नेत्यं जगुं मूरिभयर् विभवय्ययो यः ।

जगतां वरंति मनुजा इति तेजपालं

जगदुपययमनेन धनव्ययेन ॥ ६१ ॥

मरुतं गगनराजकला १६५० मितेऽप्ये

वाचां जगार मुहुराग स तेजपालः ।

नेत्यं नम्य मुदिने मुहविः मनिष्टा

नंदं च जीवितयाविधमुरितिहैः ॥ ६२ ॥

मरुतपदविनीतुहा ममूह.

चैत्यं नम्य विविध नीर्गनयेः मरार. ।

हैरजः मरुतपदविनीतुर्ग

चैत्यं निर्गन मरुदेति जनः सवयः ॥ ६३ ॥०॥

चैत्यं नम्य चरुदेत्यं कृतगुणं श्रीगामतीकारितं

मरुतं जगदुपययमनेन विविधं चैत्यं दिदीप्यं नुवम् ।

मरुतं कृतगुणं निर्गनमरुदेत्यं मरुतीर्गं नुव-

मरुतपदं नंदं निहायमरुतं चैत्यं नम्यं मरुतीर्गं ॥ ६४ ॥

एभिर्विश्वविसारिभिर्गुतिपरैरत्यर्थसंमुत्रितोद्-

घोतो दिङ्माखिलाहु निर्ज्वरपतिः स्वलोकपालैरिव ।

धीशानुजयशैलमौलिमुकुटं चैत्यैद्यतुर्भिर्पुतः

मासादो ऽद्विमनोविनोदकमलाचैत्यं चिरं नन्दतु ॥ ६५ ॥

वस्ताभिषस्य वरसूत्रधरस्य शिलं

चैत्यं चिरादिदमुदीक्ष्य निरीक्षणीयम् ।

शिष्यत्वमिच्छति फलाकलितोऽपि विश्व-

कर्माऽस्य शिल्पिपटले भवितुं मासिदः ॥ ६६ ॥

सदाचारान्धीनां कमलविजयादानगुधियां

पददंद्वाभोजभ्रमरसदृशो हेमविजयः ।

अलंकारैराढ्यां सियमिव शुभां यां विहितवान्

मशस्तिः शस्त्रैः पा जगति विरफालं विजयताम् ॥ ६७ ॥

इति सौवर्णिकसाह श्रीतेजःपालोद्भूतयिमलाचल-

मण्डनश्रीभादीशमूलमासादप्रशस्तिः ॥*॥

पुपसहजसागराणां विनेयजपसागरोऽलितदूर्ध्वः

शिल्पिभ्यामुत्कीर्णा माधवनानाभिधानाभ्याम् ॥ ६८ ॥

(यथिमापिता इण्डिका-२/५०-५९)

(१३)

ॐ ॥ स्वस्ति धीसंघत् १६५२ वर्षे मार्गे षदि २ सोमवा-
सरे पुष्यनक्षत्रे निष्पातिमसंघैगवैराग्यनिःस्पृहतादिगुणरंजितेन सा-
दिधीभयन्धरनरेंद्रेण प्रतिवर्षे पाण्यासिकसकलजंतुभाताभयदानम-
र्षर्तनसर्वकालीनगवादिषधनिर्षर्तनजीजिआदिकरमोघनमुंढकाभि-
धानकरमोघनपूर्वकधीशानुजयतीर्थसमर्पणादिपुरस्सरं मदसदृश-

हुमानानां नानादेशीयसंघसमुदायेन सह श्रीशत्रुंजये कृतया-
त्राणां जगद्विरूपातमहिमपात्राणां सं० १६५२ वर्षे भाद्रसितैका-
दश्यां उन्नतदुर्गे अनशनपूर्वकं महोत्सवेन साधितोत्तमार्यानां तपा-
गच्छाधिराजभट्टारकश्रीहीरविजयसूरीणां पादुकाः कारि० स्तंभ-
तीर्थीय सं० उदयकरणेन प्र० भ० श्रीविजयसेनसूरिभिः ॥ महो-
पाध्यायश्रीकल्याणविजयगणयः पं० घनविजयगणिभ्यां स[ह]प्र-
णमंति ॥ एताश्च भ[वा].....रा]सध्यमानाश्चिरं [नंद]तु ॥ श्री॥

(पपिप्राफिका इण्डिका-२५९)

(१४)

१६७५ वैशाख शुदि १३ शुके संघवालगौत्रे कौचरसंताने
सा० केल्हा पुत्र सा० यन्ना पु० नरसिंघ पु० कुंअरा पु० नच्छा
भार्या नवरंगदे पु० सुरताण भार्या सेंदूरदे पुत्र श्रीशत्रुंजयतीर्थ-
यात्राविधानसंभाषसंघपतितिलकसप्तसेत्रोत्तस्वचित्ता रा० पेतसी
भा० सोभागदे पु० पदमसी भार्या प्रेमलदे पु० इंद्रजी भार्या बा०
वीरमदे द्वितीयपुत्र सोमसी स्वलघुपुत्र सा० विमलसी भार्या
लाडिमदे पुत्र पोमसी द्वितीय भार्या विमलादे पुत्र दूजणसी पो-
मसी भार्या केसरदे पुत्र वि० हंगरसी प्रमुखपुत्रपौत्रप्रपौत्रपरि-
वारसहितेन चतुर्मुखविहारपूर्वाभिमुखस्थाने.....देवगृ-
हिका कुटुंबश्रेयोर्थ कारिता श्रीवृहत्स्वतरगच्छाधिराजयुगप्रधा-
नश्रीजिनसिंहसूरिपट्टालंकारक(०)शत्रुंजयाष्टमोद्धारप्रतिष्ठाकारक-
श्रीजिनराजसूरिसूरि [समाजराजाधिराजैः ॥]

(पपिप्राफिका इण्डिका-२६०).

(१५)

॥ सं० १६७५ वैशाख शुदि १३ त्रिथौ शुक्रवारे सुरताण-
नूरदीनजहांगीरसवाईविजयिराज्ये । श्रीअहम्मदा[बाद]वास्तव्य
माम्बाटझातीय लघुशास्त्रामदीपक सं० माईआ भार्या नाकू पुत्र
सं० जोगी भार्या जसमादे पुत्ररत्न सकलमुश्रावककर्तव्यताकर-
णविहितयत्न सं० सोमजी भार्या राजलदे पुत्र संघपति रूपजी-
केन भार्या जेठी पुत्र चि० उदयवंत बाई कोठी कुंभरि प्रमुखसा-
रपरिवारसहितेन स्वयंकारितसमाकार श्रीविमलाचलोपरि मूलो-
द्धारसारचतुर्मुखविहारशृंगारकश्रीयुगादिदेवप्रतिष्ठायां श्रीआदिना-
यपादुके परमप्रमोदाय कारिते प्रतिष्ठिते च श्रीवृहत्स्वरतरंगच्छाधि-
राजश्रीजिनराजमूरिमूरिशिरस्तिर्लकः॥ मणमति भूवनकीर्तिगणिः॥

(पवित्राकिमा इण्डिका-२ । ६०)

(१६)

संवत् १६७५ वैशाख शुदि १३ शुके । ओसवालझातीय
लोदागोत्रीय सा० रायमल्ल भार्या रंगादे पुत्र सा० जयवंत
भार्या जयवंतदे पुत्र विविधपुण्यकर्मकारक श्रीनरुंजयपात्राविधा-
नसंम्राप्तसंघपतितिलक सं० राजसीकेन भार्या कसुंभदेव तुरंगदे
पु० अपयराज भार्या अहकारदे पु० अजयराज स्वभ्रातृ सं०
अमीपाल भार्या गूजरदे पु० वीरधवल भा० [जु] गतादे स्वह-
धुभातृ सं० वीरपाल भार्या लीलादे प्रमुख परिवारसहितेन श्री-
आदिनायपादुके कारिते प्रतिष्ठिते युगप्रधानश्रीजि[न]सिंहमूरिप-
ट्टोद्योतक श्रीजिनराजमूरिभिः श्रीनरुंजयोद्धारप्रतिष्ठायां श्रीवृह-
त्स्वरतरंगच्छाधिराजः ॥

(पवित्राकिमा इण्डिका-२।११)

(१७)

सं. १६७६ मिते मुरताणनूरदीनजहांगीरसवाईविजयरा-
ज्ये साहिजादामुरताण पौस[ह]प्रवरे श्रीराजीनगरे सोवईसाहि-
यानमुरताणपुरमे वैशाख सित १३ शुके श्रीअहम्मदावादवास्तव्य
लघुशाखाप्रकटप्राग्वाटज्ञातीय सं० देवराज भार्या [ह]डी पुत्र
से० गोपाल भार्या राजू पुत्र से० राजा पुत्र सं० साईआ भार्या
नाहू पुत्र सं० जोग भार्या जसपादे पुत्ररत्न श्रीशत्रुंजयतीर्थयात्रा-
विधानसंम्राप्तश्रीसंघपतितिलकनवीनजिनभवनार्चवप्रतिष्ठासाधर्मि-
कवात्सल्यादिधर्मभेदोक्तस्ववित्त सं० सोमजी भार्या राजलदे कुक्षि-
रत्न राजसभानृंगार सं० [दू]पजीकेन पितृव्य सं० शिवा स्ववृद्ध-
भ्रातृ रत्नजी पुत्र सुंदर[दास] सपर लघुभ्रातृ पीमजी पुत्र रवि-
श्री स्वभार्या जेडी पु० उदयचंन पितामह भ्रातृ सं० नाथा पुत्र
सं० गूरजी प्रमुखगारपरिवारसहितेन स्वयं समुद्धारितसमाकार-
श्रीविमलाचक्रोपरि मूलाद्वारसारचतुर्मुखविहारभृंगारहारश्रीआदि-
नाथविंश कारितं प्रतिष्ठितं च श्रीमहावीरदेवपट्टानुपट्टाविच्छिन्नप-
रंपरापातश्रीउद्योतनमूरिश्रीवर्धमानमूरि वसतिमार्गमकाशकश्री-
जिनेश्वरमूरि श्रीजिनचंद्रमूरि नवांगटसिकारकश्रीस्तंमनपार्श्वनाथ-
प्रवृद्धश्रीअभयदेवमूरि श्रीजिनवल्लभमूरि देवतामदसयुगमपानप-
दश्रीजिनदत्तमूरि श्रीजिनचंद्रमूरि श्रीजिनपतिमूरि श्रीजिनेश्वरमू-
रि श्रीजिनप्रबोधमूरि श्रीजिनचंद्रमूरि श्रीजिनकुशलमूरि श्रीजिन-
वृद्धमूरि श्रीजिनवज्रमूरि श्रीजिनचंद्रमूरि श्रीजिनोदयमूरि श्री-
जिनराजमूरि श्रीजिनमट्टमूरि श्रीजिनचंद्रमूरि श्रीजिनसमृद्धमूरि
श्रीजिनदममूरि श्रीजिनमानिष्यमूरि दिक्षीपनिपातसाहिश्रीभक्त-
वदरदतिवोषकवन्दनगुणनयानविद्वद्वारकसकृच्छदेवाष्टादिकामा-

रिमवर्तावक फुयित जहांगीरसाहिरंजकतत्त्वमण्डलबहिष्कृतसाधुर-
सकयुगप्रधान श्रीजिनचंद्रमूरि मंत्रिकर्मचंद्रकारितसपादकोटिवित्त-
व्ययरूपनेदिमहोत्सवप्रकारकठिनकाश्मीरादिदेशविहारकारक श्री-
अफज्जरसाहिमनःकमलभ्रमरानुकारक वर्षावधिजलधिजलजंतुजा-
तघातनिवर्तक श्रीपुरगोलकुंडागज्जणाप्रमुखदेशामारिमवर्तकसकल-
विधामप्रधानजहांगीरनूरदीनमहम्मदपातिसाहिप्रदत्तयुगप्रधानपद-
श्रीजिनसिंहमूरि पट्टालंकारकश्रीअंबिकावरधारकतद्वलवाचितयं-
घाणीपुरमकटितचिरंतनप्रतिमामस्तित्व[व-]तरबोहित्यवंशीय सा०
धर्मसी धारलदे दारक चतुःशास्त्रपारीणधुरीणशृंगारकभट्टारकहं-
दारक श्रीजिनराजमूरिमूरिशिरो[मृकुटः ॥] आचार्य श्रीजिनसाग-
रमूरि । श्रीजयसोम महोपाध्याय श्रीगुणविनयोपाध्याय श्रीधर्म-
निधानोपाध्याय पं० आनंदकीर्ति स्वल्पुसहोदरबा० [भद्रसेनादि-
सत्परिकरः ॥]

(यदिप्राफिमः इच्छिका-२१६२)

(१८)

संवत् १६७५ प्रमिने गुरताणनूरदीनजहांगीरसबाईविजयरा-
ज्ये साहिजादा गुरताणपोस[रू]प्रबरे राजनगरे सोषइसाहिपान गुर-
ताणपुरमे ॥ पैशाख सित १३ शुके । श्रीमहम्मदाबादवास्तव्य प्राग्वा-
ट्ठातीय से० देवराज भार्या [रू]ही पुत्र से० गोपाल भा० राजू पु०
से० राजा पु० सार्हा भा० नाहू पु० सं० जोगी भार्या जसमादे
पुत्ररत्न० श्रीशृंगजयतीर्थयात्राविधानसंभाषसंपत्तितिलकनवीन-
जिनभवनविषप्रतिष्ठामार्थनिकवात्सल्यादिधर्मक्षेत्रोत्सवविष सं०
शोमजी भार्या राजलदे कुक्षिरत्न संपत्ति [६] पजीकेन पि-
वृष्य सं० शिवा स्ववृद्धभात रत्नजी गुत सुंदरदास सपर लपुत्राह

पीमजी पुत्र रविजी पितामहभ्रातृ सं० नाया पुत्र मूरजी स्वपुत्र
 उदयवंत प्रमुखपरिवृतेन स्वयंसमुद्धृतसमाकारश्रीविमलानलोपरि
 मूलोद्धारसारचतुर्मुखविहारभृंगारश्रीआदिनायविंशं कारितं प्रति-
 ण्ठितं च श्रीमहावीरदेवाविच्छिन्नपरंपरायान श्रीउदयोत्तनमूरि श्री-
 वर्द्धमानमूरि वसतिमार्गप्रकाशक श्रीजिनेश्वरमूरि श्रीजिनचंद्रमूरि
 नवांगवृत्तिकारक श्रीस्नंभनकपार्श्वप्रकटक श्रीप्रभयदेवमूरि श्रीजि-
 नवल्लभमूरि युगप्रधानश्रीजिनदत्तमूरिपाद श्रीजिनमद्रमूरिपाद श्री-
 अकवरमतिबोधक तत्पदचतुर्गुणप्रधानपदधारक सकलदेवाष्टादिका-
 मारिपालक पाण्मासिकामयदानदायकयुगप्रधान श्रीजिनचंद्रमूरि
 मंत्रिकर्मचंद्रकारित श्रीअकवरसाहिसमक्षसपादज्ञानलक्षवित्तव्ययरू-
 पनंदिगहोत्सवविस्तारविहितकठिनकाश्मीरादिदेशविहारमधुरत-
 रातिशायिस्ववचनचातुरीरंजितानेकहिंदुकतुरुष्काधिपति श्रीअक-
 व्वरसाहि श्रीकारश्रीपुरगोलकुंडागज्जणाप्रमुखदेशामारिप्रवर्तावक-
 वर्षावधिजलधिजलजंतुजातघातनिवर्तावकमुरताणनूरदीजहांगीर-
 साहिमदत्तयुगप्रधानविरुद्धप्रधान श्रीजिनसिंहमूरि पट्टमभाकरसमुप-
 लब्ध श्रीअंबिकावरयोहित्यवंशीय सा० धर्मसी धारलदे नंदन भट्टा-
 रकचक्रचक्रवर्तिभट्टारकशिरस्तिलक श्रीजिनराजसूरिसूरिराजैः ॥
 श्रीवृहत्स्वरतरंगच्छाधिराजैः ॥ आचार्यश्रीजिनसागरमूरि पं०
 आनंदकीर्ति स्वलघुभ्रातृ वा० भद्रसेनादिसत्परिकरैः ॥

(एषिप्राकिया इण्डिका-२५६२)

(१९)

संवत् १६७५ मिते मुरताणनूरदीजहांगीरसाबाईविजया-
 ज्ये साहियादामुरताणपोस [६] मवरे राजनगरे सोवईसाहिया-
 नमुरताणपुरमे वैशाख सित १३ शुके श्रीअहम्मदाबादवास्तव्य-
 प्राग्वाटप्रातीय से० देवराज सा० (६) डी पुत्र से० गोपाल

भार्या रात्रि पुत्र वे० राजा पुत्र मं० भार्या भार्या नात्र पुत्र मं०
 ज्योती भार्या जगन्मादे पु० धीशंभुनयनीययात्राविधानमंभासमं-
 पदतिनिष्कनधीनानिनधनविंदमायमिषवान्मन्यादिपदेतिशोच-
 स्वविश मं० शोभनी भार्या राजन्दे पुत्ररत्न मंभपति [६] पत्नी
 वेन विदुष्य रिवा ज्ञान्मो र्वरुद्रभ्रातृरत्न रत्ननी [पु०] गुं-
 [हरदात] रत्नपुत्रात् धीमती गुन रविनी पितामहभ्रातृ सं०
 माया पुत्र सुरज र्वदुष्ट र्वदुष्टत मद्रुष्टपरिवारमहिनेन स्वयंमनु-
 ज्ञारितममाकार धीविद्वान्मन्मोपरि मूलोद्धारमायनुर्मुक्तविहारदुं-
 गारहार धीभादिनायदिवे कागिनं मतिहिने च धीमहावीरदेवावि-
 स्तिमपरंपरायात धीवृत्तद्वरत्तरमन्ताधिराज धीभक्तवत्साहिम-
 निबोधक तन्मदत्तपुगमपानविदपारकपाप्मासिकाभयदानदायक
 मकलदेहाहादिबामारिमवर्षाविकपुगमपान धीजिनपंद्रमूरि मंश्रिमु-
 ल्यवर्षाविकारित धीभक्तवत्साहिममत्तरपादयत्तलसविगप्यरु-
 पनेदिपदमहोत्सवविस्तारविहितवटिनकाष्मीरादिदेवविहारमपुर-
 तरातिशायिस्वयनपातुरीरंजितानेकहिदुक्तुरत्तरानाधिप धीभ-
 क्तवत्साहि धीकाश्रीपुरगोलुंटागज्जणाममुरदेहामारिमवर्षाविक-
 र्षावधिजलधिजलजंतुजातपातनिवर्षाविकगुरताणनूरदीनहांगीर
 मर्षाविकपुगमपानपदपारकसकलविधामपानपुगमपान धीजि-
 नालिंदसूरि पट्टमभावक धीभंभिकावरमवाचितयंपाणीपुरमकाठित-
 थिरंत्तनमप्रिमप्रशस्तिवर्णांतरयोहित्यवंशीय सा० परमसी पारलदे
 मंदन भट्टारकशिरोमणि धीजिनराजसूरिगूरिपुरंदरः ॥ आचार्य
 धीजिनसागरसूरि धीजयसोममहोपाध्याय धीगुणविनयोपाध्याय
 धीपरमनिधानोपाध्याय पं० आनंदकीर्ति स्वल्गुभ्रातृ वा० भद्रसेन
 पं० राजर्षीर पं० भुवनराजादिसत्परिकरः ॥

(पयिमादिमा हण्डिका-२१६३)

(२०)

संवत् १६७६ प्रमिते सुरताणनूरदीजहांगीरसवाईत्रिजयि-
 राज्ये साहिजादामुरताणपोस[रु]प्रवरे श्रीराजनगरे सोत्रइसाहि-
 आनसुरताणपुरमे वैशाख सित १३ शुक्रे श्रीअहम्मदावादवास्तव्य
 माग्वाटझातीय से० देवराज भार्या (इ)डी पुत्र से० गोपाल भार्या
 राजू पुत्र से० राजा पु० सं० साईआ भार्या नाकू पुत्र सं०
 जोगी भार्या जसमादे पुत्र श्रीशत्रुंजयतीर्थयात्राविधानसंप्राप्तसंघ-
 पतिपदबीकनधीनजिनभवनविंशप्रतिष्ठासाधाम्मिवात्सल्यादिसत्कर्म-
 धर्मकारक सं० सोमजी भार्या राजलदे पुत्ररत्न संघपति [इ]
 पनीकेन भार्या जेठी पुत्र उदयवंत पितृव्य सं० शिवा स्ववृद्ध-
 भ्रातृ रत्नजी पुत्र सुंदरदास सपर स्वलघुभ्रातृ पीमजी सुत
 रविजी पितामहभ्रातृ सं० नाथा० पुत्र [सं०] सूरजी प्रमुखपरि-
 वारसाहितेन स्वयं कारितसमाकारश्रीविमलाचलोपरि मूलोद्धार-
 सारपतुर्मुखविहारगृंगारकश्रीआदिनाथविंबं कारितं प्रतिष्ठितं च
 श्रीबीरतीर्थकराविच्छिन्नपरंपरायात श्रीशृङ्खलस्वरतरंगच्छाधिप श्री-
 अकबरसाहिश्रितिशोधकतत्त्वदत्तयुगप्रधानविद्वद्धारकसकलदेशाष्टा-
 दिकामारित्रवर्णावकयुगप्रधान श्रीजिनचंद्रमूरि श्रीअकबरसाहिरं-
 शकविविधजीवदयायाभग्राहकमुरताणनूरदीजहांगीरसवाईमदत्तपु-
 गप्रधानविद्वद्धारकयुगप्रधान श्रीजिनसिंहमूरि पट्टिभूषणवोदित्य-
 बंसीप मा० धर्ममी धारलदे नंदन भट्टारकचक्रचूडामणि श्रीजि-
 नराजमृगिदिनमणिभि ॥ आचार्य श्रीजिनसागरमूरि पं०
 आनंदर्काणि स्वष्टभूमहोदर वा० भद्रमेनादिसत्परिकरः ॥

(२१)

॥ ॐ ॥

स्वरित श्रीवत्समर्तापि न विष्णुश्चतुराननः ।
 न घटा यो घृषाकोपि न रुद्रः स निनः शिषे ॥ १ ॥
 मंयत् १६७५ घर्षे शाके १५४१ प्रघर्तमाने
 समग्रदेशनृंगारहाहारनिलकोपमम् ।
 अनेकेभ्य घृषाकीर्ण नरीनपुरमुत्तमम् ॥ २ ॥
 अश्रंलिटिदाराप्रध्वजाशुक्लहतातपम् ।
 रूप्यस्वर्णमणिप्यासचतुष्पयविराजितम् ॥ ३ ॥
 (शुभम् ।)
 तत्र राजा [म]नास्ति धीजसचंताभिषो नृपः ।
 यामधीशशुशल्यादकुलावरनभोमणिः ॥ ४ ॥
 पत्मनापामिसंतापसंतप्त इव तापनः ।
 निष्मृति जलधौ नित्यमुन्मज्जननिमज्जने ॥ ५ ॥
 (शुभम् ।)
 बभूवुः श्रीमहावीरपट्टानुक्रमभूषणाः ।
 श्रीभंचलगणाधीना आर्य्यरसितमूरयः ॥ ६ ॥
 तत्पट्टपंकजादित्याः सूरिश्रीजयसिंहकाः ।
 श्रीधर्मघोषसूरीना महेन्द्रास्तिहमूरयः ॥ ७ ॥
 श्रीसिंहप्रभमूरीनाः सूरयो ऽजितसिंहकाः ।
 श्रीमहेन्द्रमूरीनाः श्रीधर्मप्रभमूरयः ॥ ८ ॥
 श्रीसिंहतिलकाद्याश्च श्रीमहिन्द्रप्रभाभिषाः ।
 श्रीमंतो मेरुतुंगाख्या बभूवुः सूरयस्ततः ॥ ९ ॥
 समग्रगुणसंपूर्णाः सूरिश्रीजयकीर्तयः
 तत्पदेऽय मुसाधुधीजयकेसरिसूरयः ॥ १० ॥

श्रीनिवासाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीपरमात्मने नमः ।

भारतम्भारमुद्रिदाम्नतोऽम्भरन् गणाधिपाः ॥ ११ ॥

४-३ हेमनिधानात्म्यसूरगन्धनरदेऽभवत् ।

पुनः पुनः श्रीपतिः सुरेश्वरमूर्तयः ॥ १२ ॥

अन्तेदुर्गमैजदरोत्तमगणिमंनिधाः ।

नयति सुखिनां धीमतां कन्याणमागराः ॥ १३ ॥

धर्मः सत्यं च वाग्दत्तपुत्रेण शिष्येण ।

इति श्रीसुभाषाचार्य धर्मशास्त्राचार्यः ॥ १४ ॥

इतिरात्रोऽपि तत्पुनः सिद्धिनामा तदंगतः ।

४१५) वन वानुतः वनितादमनोऽथक्नु ॥ १५ ॥

[illegible]

२५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥ १५ ॥

इति श्रीमद्भगवद्गीतायां अष्टादशोऽध्यायः ॥

अथैवमर्थं प्रत्यक्षं नानाभिप्रायविह्वलाः ॥ २७ ॥

२१- ३४ ई० ५९९ भाद्रपद मसान्तर्दिवाचमिहयोरुज्जनम् ।

॥६॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ नमः शिवाय ॥

[illegible]

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १३ ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

到各處去，到處去。到處去。

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

नमो भगवते वासुदेवाय

मागुक्तवत्सरे रम्ये माधवाज्जुनपक्षके ।

रोहिणीभवतीयायां शुभवासरसंयुजि ॥ २३ ॥

श्रीशान्तिनाथमुख्यानां जिनानां चतुर्चरा ।

द्विशती प्रतिमा हृषा भारिताथ प्रतिष्ठिताः ॥ २४ ॥

(दुग्गम् ।)

पुनर्निजचन्द्रद्वयसफलीकरणकृते ।

श्रीनग्यनगरे ऽकारि मासादः शैलसंनिभः ॥ २५ ॥

द्वासप्ततिजिनौकोभिर्बेष्टितश्च चतुर्मुखैः ।

फैलासपर्वतोत्तुंगैरष्टाभिः शोभिन्नो ऽभितः ॥ २६ ॥

(दुग्गम् ।)

साहिश्रीपद्मसिंहेनाऽकारि जश्रुंजयोपरि ।

उत्तुंगतोरणः श्रीमान् मासादः शिखरोन्नतः ॥ २७ ॥

यं दृष्ट्वा भविष्यः सर्वे चिंतयन्ति स्वचेतसि ।

उद्यभूतः किमेषोऽद्रिर्मुप्यते ऽभ्रंलिहो यतः ॥ २८ ॥

येन श्रीसीधराजोऽयं राजते तावत्तत्तकः ।

प्रतिमाः स्थापितास्तत्र श्रीधेयांसमुखाऽर्हताम् ॥ २९ ॥

तथा च-संवत् १६७६ वर्षे फाल्गुन सित द्वितीयायां तिथौ
दैत्यगुरुवासरे रेवतीनक्षत्रे धीमतो नग्यनगरात् साहिध्रीपद्मसीकेन
श्रीभरतचक्रवर्तिनिर्मितसंपत्तदृष्टं यदासंघं कृत्वा धीभंचळगणा-
धीश्वरभट्टारकपुरंदरयुगमधानपूज्यराजधी ५ धीकल्याणसागरसू-
रीश्वरैः सार्द्धं श्रीविमलगिरितीर्थवरे समेत्य स्वयंकारितधीश्रुंजय-
गिरिशिरःप्रासादे समहोत्सवं धीधेयांसप्रमुखजिनेश्वराणां संति
विधानि स्थापितानि । सद्भिः पूज्यमानानि चिरं नंदतु ।

यावद्दिभाकरनिशाकरभूपराम्ये-

इत्नाकरध्रुवधराः किल जाग्रतीह ।

श्रेयांसनाथजिनमंदिरमत्र तावन्

नंदत्वेनेकभक्तिकौघनिपेव्यमानम् ॥ १ ॥

वाचकश्रीविनयचंद्रगणिनां शिष्यमु० देवसागरेण विहिता
प्रशस्तिः ॥

(पवित्राफिमा इण्डिका-२।६४-६६)

(२२)

संवत् १६७५ वर्षे वैशाख शुदि १३ त्रिथौ शुक्रवारे श्रीम-
दंचलगच्छाधिराजपूज्य श्रीधर्ममूर्तिसूरि तत्पट्टालंकारसूरिप्रधाने
युगप्रधानपूज्य श्रीकल्याणसागरसूरिविजयराज्ये श्री श्रीमालीझा-
तीय अहमदामादवास्तव्य साह भवान भार्या राजलदे पुत्र साह
पीमजी सूपजी द्वाभ्यामेका देहरी कारापिता विमलाचले चतुर्मुखे ॥

(पवित्राफिमा इण्डिका-२।६७)

(२३)

सं० १६७५ वैशाख सित १३ शुके सुरताणनूरदीनहांगी-
रसवाईविजयिराज्ये । श्रीराजनगरवास्तव्यप्राग्वाटज्ञातीय से०
देवराज भार्या [रू]डी पुत्र से० गोपाल भार्या राजू सुत राजा
पुत्र सं० साईआ भार्या नाकू पुत्र सं० नाथा भार्या नारिंगदे
पुत्ररत्न सं० मूरजीकेन भार्या मुपमादे पुत्रायित इन्द्रजी सहितेन
श्रीशांतिनाथविंशे कारीतं प्रतिष्ठितं च श्रीवृहत्स्वतर[ग]च्छाधिराज
श्रीअकबरपातसाहिभूपालप्रदत्तपाण्मासिकाभयदानतत्प्रदत्तयुगप्र-
धानविरुद्धारकसकलदेशाष्टान्हिकामारिप्रवर्तकयुगप्रधान श्री-
जिनचंद्रसूरिपट्टोदीपककठिनकाश्मीरादिदेशविहारकारक श्रीअकबर-
रसाहिचिस्तरंजनप्रपालित श्रीपुरगोलकुंडागज्जणाप्रमुखदेशामारि-

जहांगीरसाहिबदत्तयुगमधानपदधारि श्रीजिनसिंहमूरि पट्टोदय-
कारकभट्टारकशिरोरत्न श्रीजिनराजमूरि.....

(यपिप्राफिआ इण्डिका-२।६७)

(२४)

संवत् १६७५ वैशाख सिन १३ शुके सुरताणनूरदीजहां-
गीरसवाईविजयिराज्ये । श्रीराजनगरवास्तव्य भागवाटहातीय सं०
साईआ भार्या नाहू पुत्र सं० जोगी भार्या जसमादे पुत्र विविध
पुण्यकर्मोपार्जक सं० सोमजी भार्या राजलदे पु० सं० रतनजी
भार्या सृजाणदे पुत्र २ सुंदरदास सपराभ्यां पितृनाम्ना श्रीशांति-
नाथविंबे कारितं प्रतिष्ठितं च श्रीमृदस्वरतरगछे युगमधानश्रीजिन-
चंद्रमूरि जहांगीरसाहिबदत्तयुगमधानविरुद्धधारकश्रीअकबरसाहि-
चित्तरंजककठिनकाश्मीरादिदेशविहारकारकयुगमधानश्रीजिनसिं-
हमूरि पट्टालंकारकबोहिट्यवंशगुंगारकभट्टारकहंदारक श्रीजिनरा-
जमूरिमूरिमृगराजैः ॥

(यपिप्राफिआ इण्डिका-२।६७)

(२५)

ॐ ॥ संवत् १६७६ वैशाखासित ६ शुके लघुशाखीय
श्रीश्रीमालिङ्गार्ताय मंत्रि जीवा भार्या चार्ड रंगार्ड सुत पंथित्व
[वास] बाछाकेन भार्या चार्ड गंगार्ड प्रमुखकुडुंबयुतेन धेष्ठिभणसा-
लीशिवजीमसादान् स्वयंप्रतिष्ठापितश्रीविमलनाथदेवकुलं कारितं ।
श्रीमत्तपागणगगनांगणगगनमानिसमानभट्टारकश्रीविजयदेवमूरीश्व-
रविजयिराज्ये ॥

यावदेवगिरिर्भाति यावत् शशुंनयाचलः ।

तावदेवकुलं जीयात् श्रीवालाकेन कारितं ॥ १ ॥

॥ श्रीः ॥

(अष्टिप्राप्तिभा इण्डिका-२।६८)

(२६)

॥ ॐ नमः श्रीपारुदेवादिवर्द्धमानान्ततीर्थकराणां श्रीपुंडरीका-
द्यमौलनारायणवर्द्धनेभ्यः गणपदेभ्यः सभ्यजनेः पूज्यमानेभ्यः
मेभ्यमावेभ्यः । संवत् १६८२ ज्येष्ठ वदि १० शुक्ले श्रीनेसलमेठ-
वाररागोपदेवर्द्धनीयभाडिजालिके मुधावककर्षव्यतामवीणपुरीण
ला० श्रीमत्त मागां जापलदेवुष पवित्र पारित्र लोद्रवापसनका-
दिपर्वतोंद्रादिदिवाभ्यंजनश्रीपितामणिनामपार्थनायाभिराममति-
हृदिवापकननिद्रागमपार्श्वगुरुर्गंधनिकाप्रदायकसंपनयककरणी-
वदेवगुणगावर्द्धिकवाग्मज्जगिधानप्रभासितसितसम्यक्त्वशुद्धिप्र-
सिद्धिप्रदानेनपुनर्गावर्द्धनश्रीप्रयुज्यमंघलरूपसंवाधेयनिलक सं० पा-
दुं १६८२ (१६८२) दिनामावदुत्तरायतुदेवगत १४५२ मितगणपराणां
श्रीपुंडरीकादिवर्द्धमानानां पादुकाभ्यामनमज्जापूर्वमचीकरत् स्वपुत्रहर-
राज-देवराजपदविनः समेवमानपुण्यादगाव मनिष्ठिनं वा श्रीपुंड-
रावर्द्धनराज-देवराजपदविनः समेवमानपुण्यादगाव मनिष्ठिनं वा श्रीपुंड-
रावर्द्धनराज-देवराजपदविनः समेवमानपुण्यादगाव मनिष्ठिनं वा श्रीपुंड-

(अष्टिप्राप्तिभा इण्डिका-२।६८)

(२७)

संवत् १६८३ वर्षे । पातिसाहजिहांगीरश्रीसन्नेमसाहभूमं-
दलाखंदलविनपरा [ज्ये] । श्रीचक्रेश्वरीनमः ॥ ॐ ॥ महांपा-
ध्यायथी ५ श्रीदेवमूर्तिगणिसद्गुरुभ्योनमः ॥ श्री ॥ ॐ ॥

॥ ॐ नमः ॥

स्वस्ति श्रीः शिवशंकरोऽपि गणमान् मर्चनार्थं नमः

शर्चः शंभुरपीश्वरश्च भगवान् गौरी वृषांशो मृतः ।

गंगोमापतिरस्नहामविकृतिः सिद्धः कृताऽतिशुभी

रुद्रो यो न परं धिये न जिनपः श्रीनाभिभूरस्तु मे ॥ १ ॥

सद्यस्त्रीरजहः कलंकरहितः शंतापदोपाऽपहः

सौम्यः मातृस [ ] याऽमिनकलः शुभीर्मुखांशोऽपयः ।

गौरानोमृतगूरपास्नकतुषो जंबाहृक्कः माणिना

चंद्रः [कर्म] जयत्यहो जिनपतिः श्रीशंभोनिर्देहाम् ॥ २ ॥

त्यक्त्वा रामीमतीं याः स्वनिदिनहृदयानेवपार्त्ताः पा

सिद्धिर्यीं भूरिरक्तामपि बहु पक्षमेऽनेवपत्नीमर्षाहः ।

लोके ल्यातस्नयापि स्फुरदतिशय [वान] मल्लपारीतिनाम्ना

त श्रीनेमिजिनेद्रो दिशतु शिवशुखं शास्वता योगिनाथः ॥ ३ ॥

चंचलारदपंद्रया [स्व] दनधेयोविनिर्देहः-

पेयूर्पापनिषेकतो विषधरेणापि मपेद्रुतम् ।

देवरवं मुकुतं कलभ्या [म] तुलं परपालुनेपानिधेः

त श्रीपार्श्वजिनेशितारतु सतत विज्ञापिते शास्वताह् ॥ ४ ॥

परप श्रीवरदास [म] सितितले मार्तण्डविंशयते

पदापयं भवतिशुभारणविधौ योतापते देहिनाह् ।

यद्ध्यानं [भ] विपापपङ्कटलने गंगावुधारायते
श्रीसिद्धार्यनरेन्द्रनन्दनजिनः सोऽस्तु त्रिये सर्वदा ॥ ५ ॥

अथ पट्टावली ।

श्रीवर्द्धमानजिनराजपदक्रमेण
श्रीभार्यरक्षितमुनीश्वरमूरिराजाः ।
विद्यापगाजलघयो विधिपक्षगच्छ-
संस्थापका यतिवरा गुरवो बभूवुः ॥ ६ ॥
तद्यारूपट्टकमला[ज]लराजहंसा-
श्चारिभ्रमंजुकमलाश्रवणावतंसाः ।
गच्छाधिपा बुधवरा जयसिंहमूरि-
नामा[न ड-]द्यदमलोरुगुणावदाताः ॥ ७ ॥
श्रीधर्मघोषगुरवो वरकीर्तिभाजः
सूरीश्वरास्तदनु पूज्यमहेंद्रसिंहाः ।
आसंस्ततः सकलमूरिशिरोवतंसाः
सिंहप्रभाभिषसुसाधुगुणप्रसिद्धाः ॥ ८ ॥
तेभ्यः क्रमेण गुरवो जिनसिंहमूरि-
गोत्रा बभूवुरय पुज्यतमा गणेशाः ।
देवेंद्रसिंहगुरवोऽखिललोकमान्या
धर्मप्रभा मुनिवरा विधिपक्षनाथाः ॥ ९ ॥
पुज्याश्च सिंहतिलकास्तदनु प्रभूत-
भाग्या महेंद्रविभवो गुरवो बभूवुः ।
चक्रेश्वरीभगवतीविहितप्रसादाः
श्रीमेस्तुंगगुरवो नरेन्द्रवंशाः ॥ १० ॥

तेभ्योऽभवन् गणधरा जयकीर्तिमूरि-

मुखास्तव जयकेसरिमूरिराजः ।

सिद्धांतसागरगणाधिभुवस्तवांस्तु

श्रीभावसागरगुरुगुणा अभूवन् ॥ ११ ॥

तदंगपुष्करविभासनभानुरूपा

मुरीश्वराः सुगुणभिर्विषयो बभूवुः ॥ पद्मदी ॥

तत्पट्टोदयजैलङ्गाकिरणाः क्षास्त्रांशुधेः पारगा

भग्यस्त्रांतचकोरलासनलसत्पूर्णाधर्षदाननाः ।

श्रीमंतो विधिपसग[च्छ]तिलका चादीद्रपंचानना

आसन् श्रीगुरुधर्म्यपूतिगुरवः मुरीद्रवंधाद्रपः ॥ १२ ॥

तत्पट्टेऽथ जयंति मन्मथभट्टाहंकारसन्धौपमाः

श्रीकल्याणसमुद्रमूरिगुरवः कल्याणकंदानुदाः ।

भग्यांभोजविषोषर्नकाकिरणाः सद्विज्ञानपापोधवः

श्रीमंतोऽथ जयंति मुरीविभुभिः सेव्याः प्रभाचोपताः ॥ १३ ॥

श्रीश्रीमालहातीय मंत्रीश्वरश्रीभंडारी तत्पुत्रमहं श्रीभयरसी
सुत महं श्रीकरण तत्पुत्र सा श्रीधरा तत्पुत्र साह श्रीतोषा तत्पुत्र
सा० श्रीवंत तद्वार्या उभयकुलानंददायिनी चार्ह श्रीतोषागदे
तत्पुत्रिसारासोराजहंस साह श्रीरूपं तद्वारिनी उभयकुलानंददायिनी
परमभाविका हीरचार्ह पुत्र पारीस श्रीतोषमधं, द्र) वसुतिशरिषरयुतपा।
संचत् १६८३ वर्षे माघ शुद्धि त्रयोदशी तिथौ सोमवासरे [श्री]
चंद्रमधस्वामिभिनयंदिरजीर्णोद्धारः कारितः । श्रीरामनगरबासन्य
महं भंडारी मसाहं कराविड हुतु तेहनइ चठी देदी[हं] चार्ह श्री-
हीरचार्ह हुई सेणीइ व----- (दिखत ?) उद्धार कराविड ॥

(२९)

॥ ॐ ॥ संवत् १६८६ वर्षे चैत्रे शुदि १५ दिने दक्षिण-
देशे देवगीरीनगरवास्तव्य श्रीमालीझातीय लघुशापीय तुकजी-
भार्या या० तेजलदे सुत सा० हासुजी भार्या बाई हासलदे
लघुभ्राता सा० बछुजी सा० देवजी भार्या बाई चछादे देराणी
बाई देवलदे पुत्र सा० धर्मदास भगिनी या० कुभरी प्रमुखस-
मस्तकुटुंब श्रीविमलाचलनी यात्रा कगीनि श्रीभद्रयुद्धभा.....
(दिनाय १)मासादनो मंडपनो फोटमहीत करी उद्धार कराव्यु....
.....द्वारक[श्री]..... [राज्ये] तत्पटालं-
कारे[श्री]..... [श्री].....
[भ्यः] ॥ पंडितोत्तम श्रीद्व.....शुपदेशात् शुभं भवतु ॥

(पवित्राफिआ इण्डिका-१/७२)

(३०)

ॐ ॥ महारकपुरंदरमहारकश्रीहीरविजयमूरिभ्यो नमो
नमः । तत्पट्टमभाकरमहारकश्रीविजयसेनमूरिगुरुभ्योनमः ।
संवत् १६९६ वर्षे वैशाख शुदि ५ रवां श्रीदीवचंदिरवास्तव्य
संपवी सया भार्या बाई तेजबाई तयोः सुपुत्र संपवी गोविंदजी
भार्या बाई वयजबाई प्रमुखकुटुंबयुतेन स्वधेपसे श्रीशत्रुंजये
सत्तुंगमासादः कारापितः श्रीपार्श्वनाथर्विचं स्थापितं प्रतिष्ठितं च
श्रीतपागणनायकमहारक श्रीविजयदेवसूरिभिः तत्पट्टालंकारमुव-
राज श्रीविजयसिंहसूरिभिरं जीवतु ॥

(पवित्राफिआ इण्डिका-१/७२)

(३१)

ॐ ॥ ॐ नमः ॥

प्रत्यतिष्ठिपदिदं खलु तीर्थं रायसिंह इह वर्द्धमानभूः ।
 शासनाद्विजयदेवगुरोः सद्वाचकेन विनयाद्विजयेन ॥ १ ॥
 श्रीविजयसिंहसूरिः स जयतु तपगच्छर्माणिमाणिक्यम् ।
 अजनिष्ट यदुपदेशान् सहस्रकूटाभिधं तीर्थम् ॥ २ ॥
 दिक्शशिजलधिमितेन्द्रे १७१०
 सितपण्ड्यां ज्येष्ठमासि तीर्थेऽस्मिन् ।
 अर्हद्विषसहस्रं स्थापितमष्टोत्तरं वन्दे ॥ ३ ॥
 यावज्जयति सुमेरुस्तावज्जीयात्सकृष्टर्साभाग्यः ।
 श्रीशत्रुंजयमूर्ध्नि सहस्रकूटः किरीटोपम् ॥ ४ ॥

(एपिग्राफिया इण्डिका-२१७३)

(३२)

अहम् ॥ ॐ ॥ स्वस्ति श्रीसंवत् १७१० वर्षे ज्येष्ठ शुक्ल
 पष्ठीतिथौ गुरुवारे श्रीउग्रसेनपुरवास्तव्यज्येशज्ञातीयद्व्यशाखीय
 कुहाडगोत्र सा० वर्द्धमान भा०वाल्हादे पु० समानसिंह रायसिं
 फनकसिंह उग्रसेन ऋषभदासः सा० जगत्सिंह जीवणदास प्रा
 खपरिवारयुतः स्वपितृवचनात्तत्पुण्यार्थं श्रीसहस्रकूटतीर्थं कारि
 स्वप्रतिष्ठायां प्रतिष्ठापितं । तपागच्छे म० श्रीहीरविजयसूरिपट्टमभाष
 रभ० श्रीविजयसेनसूरिपट्टालंकारपातिशाहिश्रीजिहांगीरमदत्तमहा
 तपाविरुधधारिअनेकराजाधिराजप्रतिबोधकारिभट्टारक श्री७ अ
 विजयदेवसूरीश्वरआचार्य श्रीविजयप्रभसूरिनिर्देशात् श्रीहीरवि
 जयसूरिशिष्यरत्नमहोपाध्याय श्री५ कीर्तिविजयग० शिष्योपाध्याय

लेखाङ्कः-३२ ।

४१

धीविनयविजयगणिभिः प्रतिष्ठितं ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीशत्रुंजयमहाती-
र्थकार्यकरपंडित श्री५ शांतिविजय० देवविजय० मेघविजय०
साहाय्यतः सिद्धामिदम् ॥ सूत्रधार मनजीः ॥

(पाणिप्राप्तिमा हविष्का-२/७३)

(३२)

॥ श्री ॥ ॐ नमः ॥

बभूयुः श्रीमहावीरपटानुकमभूषणाः ।
श्रीअंचलगणाधिनाः आर्यरसितसूरयः ॥ १ ॥
तत्पटपंकजादित्याः सूरिश्रीजयसिंहकाः ।
श्रीधर्मघोषसूरीन्द्रा महेंद्रसिंहसूरयः ॥ २ ॥
श्रीसिंहमभसूरीनाः सूरयो जिनसिंहकाः ।
श्रीमहेंद्रसूरीनाः श्रीधर्ममभसूरयः ॥ ३ ॥
श्रीसिंहतिलकाद्याथ श्रीमहेंद्रमभाभिषाः ।
श्रीमंतो मेरुतुंगाख्याः बभूयुः सूरयस्ततः ॥ ४ ॥
समग्रगुणसंपूर्णाः सूरिश्रीविजयकीर्त्तयः ।
तत्पट्टेऽथ मुसाधुश्रीजयकेसरसूरयः ॥ ५ ॥
श्रीसिद्धांतसमुद्राख्याः सूरयो भूरिकीर्त्तयः ।
भावसागरसूरीन्द्रास्ततोऽभूवन् गणाधिपाः ॥ ६ ॥
श्रीमद्गुणनिधानाख्याः सूरयस्तत्पट्टेऽभवन् ।
गमपानाः श्रीमंतः सूरिश्रीधर्ममूर्त्तयः ॥ ७ ॥
पटोदयशैलाग्रभोयत्तरणिसन्निभाः ।
वन्सूरिराजश्रीपुनः कल्याणसागराः ॥
ममरोदधिसूरीन्द्रास्ततो विद्यासूरयः ।

उदयार्णवमूरिय कीर्तिसिंधुमुनिपतिः ॥ ९ ॥
 ततः पुण्योदधिसूरिराजेंद्रार्णवमूरयः ।
 मुक्तिसागरसूरिंद्रा बभूवुः गुणशालिनः ॥ १० ॥
 ततो रत्नोदधिसूरिर्जयति विचरन्शुवि ।
 शांतदांतक्षमायुक्तो भव्यान् धर्म्मोपदेशकः ॥ ११ ॥

॥ इति पद्यावलिः ॥

भय कच्छगुराष्ट्रे च कोठारानगरे वरे ।
 बभूवूर्लघुनागायामर्णसीति गुणोज्ज्वलः ॥ १२ ॥
 तत्पुत्रो नायको ज्ञेये हीरवाई च तत्पिया ।
 पुत्र केशवजी तस्य रूपवान्पुण्यमूर्तेयः ॥ १३ ॥
 मातुलेन तमं मुनेबंदरे तिलकोपमे ।
 भगान्पुण्यवभावेन बहु रूपं समुपार्जितं ॥ १४ ॥
 देवमक्तिर्गुरुगामी धर्मभद्राविवेकिनः ।
 दाना भोक्ता यशः कीर्ति स्ववर्गे विधुनो बहु ॥ १५ ॥
 वावेति तस्य वर्त्ता च नरगिहः सुतोऽग्नि ।
 रत्नवाई तस्य भार्या वनिमक्तिगुणीलवान् (१) ॥ १६ ॥
 केशवजीकस्य भार्या द्वितीया माकवाई च ।
 नास्त्रा श्रीचमर्जी तस्य पुत्रोऽमृन् स्वल्पजीविनः ॥ १७ ॥
 नरगिरस्य पुत्रोऽमृन् रूपवान् मुंदरावृत्तिः ।
 चित्रं त्रय सदा कटिर्द्विर्दिव्यवतु यमनः ॥ १८ ॥

॥ इति चंद्रावलिः ॥

संज्ञा: संज्ञावर्णनं वा केशवजी निजपुत्रोत्पत्तिवर्णनं
 चंद्रावलि बुद्धयर्थं । तस्य निजपुत्रोत्पत्तिवर्णनं संज्ञावर्णनं

द्वितीये समेत्य कच्छसौराष्ट्रगूर्जरमरुधरमेवाढकुङ्कुणादिदेशादा-
गता बहुसंघलोकाः मिलिताः अंजनशलाकामतिष्ठादिमहोत्स-
वार्थं विशालमंदपं कारयति स्म । तन्मध्ये नवीनजिनबिंबानां
रुप्यपाषाणपातूनां बहुसहस्रसंख्यानां सुमुहूर्ते सुलभे पीठोपरि
संस्थाप्य तस्य विधिना क्रियाकरणार्थं थीरत्नसागरमूरिविधिपक्ष-
गच्छपतेरादेशतः मुनिश्रीदेवचंद्रगणिना तथा क्रियाकुशलभाजैः
सह शास्त्रोक्तारित्या शुद्धक्रियां कुर्वन् श्रीवीरविक्रमार्कतः संवत्
१९२१ ना वर्षे तस्मिन् थीशालिवाहनभूपालकृते शाके १७८६ म-
वर्तमान्ये मासोत्तमश्रीमाघमासे शुक्लपक्षे त्रिंशत् सप्तम्यां गुरुवासरे
मार्तण्डोदयवेलायां सुमुहूर्ते सुलभे स्वर्णशलाकया जिनमुद्राणां श्री-
गुरुभिक्ष साधुभिरंजनक्रियां कुरुते स्म । संघलोकान् सुवेषधा-
रीन् बहुश्रद्धया गीतगानवादिग्रपूर्वकं समेत्य जिनपूजनलौठना-
दिक्रियापाचकानां दानादिसंघवात्सल्यादिभक्तिर्हर्षसञ्चकं । पुनः
धर्मशालायां आरासोपलानिर्मितं सास्वतऋषभादिजिनानां चतु-
र्मुखं चैतत् पुनः गिरिशिखरोपरि श्रीअभिनंदनजिनस्य विशाल-
मंदिरं तस्य मतिष्ठा माघसित्त त्रयोदश्यां शुभवासरे शास्त्रोक्त-
विधिना क्रिया कृता थीरत्नसागरमूरीणामुपदेशतः श्रीसंघपति
निजपरिवारेण सह श्रीअभिनंदनादिजिनाविंशति] स्थापिता-
[नि] ततः गुरुभक्तिसंघभक्ति शक्तयानुसारेण कृतः गोहिलवंशवि-
सुपण्ठाकोर श्रीसूरसंघजीराज्ये पादलिप्तपुरे मदनोत्सवमभूत् श्री-
संघस्य भद्रं भूयात् कल्याणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

माणिवयसिधुवरमुख्यमुनिवरेषु

सच्छिष्यवाचकवरविनयार्णवेन ।

एषा प्रशस्तिः अवणायुततुल्यरूपा

संघस्य शासनसमुन्नतिकार्यलेखि ॥ १ ॥
 वाचकविनयसागरेणेयं प्रशस्तिलिखिता ॥
 यावन्मेरुर्महीधरो यावच्चंद्रदिवाकरो ।
 यावत्तीर्थं जिनेन्द्राणां तावन्नदंतु मंदिरं ॥ १ ॥

॥ श्रीरस्तु ॥

(एपिग्राफिका इण्डिका-२।७४-७७)

(३३)

॥ ॐ ॥ सं० १६५० [म०] वै० पूर्णिमायां सुविहितसाधुसीर-
 सागरभोद्धासशीतपादानां निजवचनरंजितसाहि श्रीअकम्बरमदत्त-
 धीसिद्धशैलानां महारकश्रीविजयसेनसूरिममुखसुविहितभक्तिभर-
 सेव्यमानपादारविंदानां श्री६ श्रीहीरविजयसूरिपादानां माहात्म्य-
 मीणितसाहिनिर्मितसकलसत्त्वद्रव्यग्रहण [मु]क्तिकायां प्रथमचैत्र-
 पूर्णिमायां तस्मिन्सकलवाचककोटिकोटीरशतकोटिश्री६श्रीवि-
 मल्लहर्षगणिभिः । श्रे० पं० देवहर्षग० श्रीशत्रुंजय० कृतकृत्य पं०
 घनविजयग० पं० जयविजयग० जसविजय-हंसविजयग० मुनि-
 [वि]सलादिमुनिशतद्वयपरिकरितैर्निर्विघ्नीकृता यात्रा इति भद्रम् ॥

(एपिग्राफिका इण्डिका-२।८६)

—११७७५५५५—

(३४)

॥ दं० ॥ संवत् १३७१ वर्षे माहगुदि १४ सोमे श्रीम-
 द्देवशंभे वेत्रगोत्रीय मा० सल्लपण पुत्र सा० आनन्दतनय
 सा० गोमन्त्र भार्या गुणमती कुशिसंभवेन संघपति आसाधरानु-

लेखाङ्कः-१५-१६ ।

जेन सा० लूणसीहाग्रजेन संपपति साधुथ्रीदेसलेन पुत्र सा०
सहजपाल सा० साहजपाल सा० सामंत सा० समरा सा०
सांगण ममृत्यु कुडुंबसमुदायोपेतेन निजकुलदेवी श्रीचंडिका (?)
मूर्तिः कारिता ।

यावद् व्योम्नि चंद्रार्कौ यावन्मैरुर्महीतले ।

तावत् श्रीचंडिका (?) मूर्तिः..... ॥

(प्राचीनगूर्जरकाव्यसंग्रह)

(३६)

संवत् १३७१ वर्षे माह शुदि १४ सोमे श्रीमदुकेशवंशे
वेसद्गोत्रे सा० सलपणपुत्र सा० आजदतनय सा० गोसल
भार्या गुणमती कुतिसमुत्पन्नेन संपपति सा० आसाधरानुजेन
सा० लूणसीहाग्रजेन संपपति साधु थ्रीदेसलेन सा० सहजपाल
सा० साहजपाल सा० सामंत सा० समरसीह सा० सांगण सा०
सोम ममृतिकुडुंबसमुदायोपेतेन वृद्धभ्रातृ संपपति आसाधरमूर्तिः
श्रेष्ठिमाठ(६?)लपुत्री संघ० रत्नश्रीमूर्तिसमन्विता कारिता ॥ आशा-
परफलपतर..... युगादिदेवं प्रणमति ॥

(प्राचीनगूर्जरकाव्यसंग्रह)

(३६)

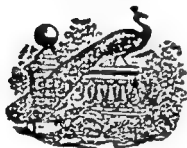
संवत् १३७१ वर्षे माहशुदि १४ सोमे.....
राणक श्रीमहीपालदेवमूर्तिः संपपति थ्रीदेसलेन कारिता श्रीयुगा-
दिदेवर्चत्ये ॥

(प्राचीनगूर्जरकाव्यसंग्रह)

(३७)

संवत् १४१४ चर्ने नैनास मुदि १० गुर्ग संगति देः
 लमुत सा० समरा-समरर्थायुग्मं मा० माश्रिग मा० मजः
 सिहाभ्यां कारितं प्रतिष्ठितं श्रीकृष्णमूर्तिभिः श्रीदेवगुप्तमूर्तिभिः
 द्युमं भवतु ।

(प्राचीनगूर्जरकाव्यमहा)

श्रीगिरनारपर्वतस्थाः प्रशस्तिलेखाः ।

गूर्जरमहामात्यवस्तुपाल-तेजःपालकारितश्रीनेमिनाय-
प्रासादगताः पङ्क्तेः षट्प्रशस्तयः ।

(३८-१)

नमः श्रीसर्वज्ञाय ।

पापाग्नेमिजिनः स यस्य कथितः स्वामीकृतागस्थिता-

वग्रे रूपदिदृशया स्थितवते ग्रीते मुराणां मधौ ।

काये भागवते घनेवक.....द्विपोलावने घंसता-

मिदशा(१).....मपि.....वनामवे.....॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीविप्रमसंबत् १२८८ वर्षे पागुण शुदि १० शुभे

धीमदणाहिलपुर(०)वास्तव्यमाग्वाटान्वयमस्तुठ० धीचंदपात्मजठ०

धीचंदमसादांगजठ० धीसोमतनुजठ० धीभाशाराजनेदनस्यठ०

धीकुमारदेवीकुसिसंभूतस्यठ० धीलुणिग मई० धीपालदेवपोरनु-

जस्य मई० धीतेजःपालाग्रजन्मनो महामात्य धीवस्तुपालस्यात्मजे

मई० धीछलितादेवीकुसिसरो(०)वरराजहंसायमाने मई० धीजयत-

सिंदे सं. ७९ वर्षपूर्वे इतंभतीर्थमुद्राप्यापारान् व्यापृण्वति राति सं.

७७ वर्षे धीशत्रुंजयोज्जयंतमस्तुतिमहार्थियाप्रोत्सावभभावादिभूत-

धीमोदवाधिदेवमसादासादितसंपाधिपत्येन श्रीलुब्धकुलजभरतल-

६४ (०) एतच्चिह्नं शिलापट्टस्यचिह्नसूचकम् ।

प्रकाशनैकमार्तडमहाराजाधिराजश्रीलक्षणप्रसाददेवमु(*)नमहाराज
 श्रीवीरधवलदेवश्रीतिप्रतिपन्नराज्यसर्वश्वर्येण श्रीशारदाप्रतिपन्ना-
 पत्येन महामात्यश्रीवस्तुपालेन तथा अनुजेन सं. ७६ वर्षपूर्व
 गूर्जरमंडले घवलककप्रमुखनगरेषु मुद्राव्यापारान् व्यापृष्वता
 महं० श्रीतेजःपालेन च श्रीशत्रुंजयार्बुदाचलप्रभृतिमहातीर्थेषु श्रीमद-
 णहिलपुरभृगुपुर(*)स्तंभनकपुरस्तंभतीर्थदर्भवतीधवलककप्रमुखन-
 गरेषु तथा अन्यसमस्तस्थानेष्वपि कोटिशोऽभिनवधर्मस्थानानि
 प्रभूतजीर्णोद्धारार्थ कारिताः ॥ तथा सचिवेश्वरश्रीवस्तुपालेन
 इह स्वयं निर्मापितश्रीशत्रुंजयमहातीर्यावतारश्रीमदादितीर्थकरश्री-
 ऋपभदेव स्तंभनकपुरावतारश्रीपार्श्वनाथदेव सत्त्वपु(*)रावतार श्री-
 महावीरदेव प्रज्ञास्तिसाहितकश्मीरावतार श्रीसरस्वतीमूर्ति देवकुलि-
 काचतुष्टयजिनयुगल अम्बावलोकनाश्याम्यप्रद्युम्नशिखरेषु श्रीनेमि-
 नाथदेवालंकृतदेवकुलिकाचतुष्टय तुरगाधिरूढस्त्रपितामहमहं० ठ०
 श्रीसोम निजपितृठ० श्रीआश्वराजमूर्तिद्वितयचारुतारणत्रय श्रीने-
 मिनाथ(*)देव आत्मीयपूर्वजाग्रजानुजपुत्रादिमूर्तिसमन्वितसुखा-
 दघाटनकस्तंभश्रीअष्टापदमहातीर्थप्रभृति अनेककीर्तनपरंपराविरा-
 जिते श्रीनेमिनाथदेवाधिदेवविभूषितश्रीमदुज्जयंतमहातीर्थे आत्मन-
 स्तथा स्वधर्मचारिण्याः प्राग्वाटजातीयठ० श्रीकान्हडपुण्याः ठ०
 राणूकुसिसंभूताया महं० श्रीललितादेव्याः(*)पुण्याभिवृद्धये श्रीना-
 गेंद्रगच्छे भट्टारक श्रीमहेंद्रसूरिसंताने शिष्यश्रीशांतिमूरि शिष्यश्री-
 आर्णदसूरिश्रीअमरसूरिपदे भट्टारकश्रीहरिभद्रसूरिपट्टालंकरणप्र-
 भुश्रीविजयसेनसूरिमतिष्ठितश्रीप्रजितनाथदेवादिर्विंशतितीर्थकरा-
 लंकृतोऽयमभिनवः समंडपः श्रीसम्प्रेतमहातीर्यावतारप्रासादः
 कारितः ॥ (*)

पीयूषपूरस्य च वस्तुपाल-

मंत्राशितुधायमियान् विभेदः ।

एकः पुनर्जीवयति प्रमीतं

प्रमीयमाणं तु भुवि द्वितीयः ॥ १ ॥

धीदधीदयितेश्वरमभृतयः संतु क्वचित् तेऽपि ये

मीणंति मभविष्णवोऽपि विभर्वैर्नाकिंचनं कंचन ।

सोऽयं सिंचति कांचनैः प्रतिदिनं दारिद्र्यदावानल-

मल्लानां पृथिवीं नवीनजलदः धीवस्तुपालः (*) पुनः ॥ २ ॥

भ्रातः पातकिनां किमत्र कथया दुर्मिश्रिणामेतया

येषां चेतसि नास्ति किंचिदपरं लोकोपकारं विना ।

नन्वस्यैव गुणान्पृणीहि गणयः धीवस्तुपालस्य य-

स्तद्विश्वोपकृतिवृतं चरति यत्कर्णेन शीर्णं पुरा ॥ ३ ॥

भित्त्वा भानुं भोजराजे मयाते

धीर्मुनेऽपि स्वर्गसाम्राज्यभाजि ।

एकः संप्रत्यर्थिनां वस्तुपाल-

स्तिष्ठत्यधु(*)स्यंदनिष्कंदनाय ॥ ४ ॥

चौलवयसितिपालमौलिसचिव ! त्वत्कीर्तिकोष्ठाहल-

सैलवयेऽपि विलोचयमानपुलकानंदाधुभिः ध्रूयते ।

किं चैषा कलिदूषितापि भवता मासादवापीमपा-

क्षारामसरोवरमभृतिभिर्घात्री पवित्रीकृता ॥ ५ ॥

स धीतेजःपालः सचिवधिरकालमस्तु तेजस्वी ।

येन धर्मं निश्चितायितामणिने(*)व नंदामः ॥ ६ ॥

लवणमसादपुत्रधीकरणे लवणासिंहजनकोऽसौ ।

मंत्रित्वमत्र कुरुतां कल्पयतं कल्पतरुकल्पः ॥ ७ ॥

पुरा पादेन दैत्यारेर्भुवनोपरिवर्तिना ।

अधुना बन्धुगान्धस्य हस्तेनाधः कृतो बलिः ॥ ८ ॥

दक्षिणा मन्त्रिनादेवी तनयपत्नीतनयमाप सचिर्वेद्रात् ॥

माप्ता जयन्तमिहं जयन्तमिन्द्रात्पुलोमपुत्रीव ॥ ९ ॥ (१)

[८९] भीमसेनश्चरपुगोहितः० धीसोमेश्वरदेवस्य ॥

स्वर्धागिर्देव कायस्थस्वर्गे यामहर्नन्दनः ।

प्रशस्तिवेषानपिगन्त्रं जैत्रमिहधुतः सुधीः ॥ १ ॥

वत्सलस्य तनूनेन गृहपारेण धीमता ।

वत्स इमागिरेन समुत्कीर्णा प्रपत्नतः ॥ २ ॥

धीरेदेवित्तमज्ञातुं भावाभ्य ममादत्तः ।

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ ३ ॥

(निम्नोक्त इमागिरेण सं. २२१-२३)

(३१-३)

... न वृत्तवत्तद्वत्तीर्णोऽनुत्तिना

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

वत्सलान्धरायास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिप्रशस्तिनी ॥ १ ॥

महं० श्रीजयन्तासिंहे सं० ७९ वर्षपूर्वं मुद्रान्यापारं व्यापृष्वानि
सति सं० ७७ वर्षे श्रीशत्रुंजयोज्जयन्तप्रभृतिमहातीर्थयात्रोत्सव-
मभावाविर्भूतश्रीमदेवाधिदेवमसादासादितसंघाधिपत्येन चालुक्य-
कुलनभस्तलमकाशनेकमार्तण्डमहारानाधिराजश्रीलवण (*) प्र-
साददेवगुप्तमहाराजश्रीवीरधवलदेवमीतिप्रतिपन्नराज्यसर्वश्वयेण
श्रीशारदामतिप्रसापत्येन महामात्यश्रीवस्तुपालेन तथाऽनुजेन सं०
७६ वर्षपूर्वं गुर्जरमण्डले धवलककममुखनगरं मुद्रान्यापारान्
व्यापृष्वता महं० श्रीतेजःपालेन च श्रीशत्रुंजयार्चुदाचलप्रभृतिमहा-
तीर्थेषु (*) धीमदणहिलपुरभृगुपुरस्तम्भनकपुरस्तम्भमीर्थदर्भवनीध-
वलककममुखनगरं तथाऽन्यसप्तस्थानेष्वपि कोटिशोऽभिनवपर्म
स्थानानि प्रभूतजीर्णोद्धारार्थं कारिताः । तथा सचिवेश्वरश्रीवस्तु-
पालेनेह स्वयं निर्मापितश्रीशत्रुंजयमहातीर्थवतारधीमदादितीर्थ-
कारधीकृपभदेव (*) स्तम्भनकपुरावतारधीपार्श्वनाथदेव शम्भपुरा-
वतारधीमहावीरदेव प्रसरितसहिनकस्मीरावतारधीसरस्वतीमूर्ति-
देवकुलिकाचतुष्टय जिनदयाम्बाबलोचनाक्षाम्बुछशिखरं धी-
नेमिनाथदेवालंकृतदेवकुलिकाचतुष्टयनुरगाधिरुद्रनिर्मापितामहठ०
धीसोमनिर्मापितु ठ० धीभाशाराम (*) मूर्तिद्विपचारुतारणप्रपधी-
नेमिनाथदेव भारमीधपूर्वमाग्रमानुजपुत्रादिमूर्तिरामन्वितगुत्वाद्या
दनकरस्तम्भधीमहापद्ममहातीर्थमभृतिअनेककीर्तिनपरम्पराविराजिते
धीनेमिनाथदेवाधिदेवविभूषितधीमदुज्जयन्तमहातीर्थे आमनरत-
पा स्वभार्यायाः माग्याटशातीयठ० धीवान्दहपुण्याः ठ० (*) राण्डु-
शिसंभूताया महं० धीसोमुकायाः पुण्याभिहृदये धीनागेन्द्रमण्ड-
महारक्षधीमरेन्द्रपुरितान्ताने क्षिप्यधीशान्तिपुरि क्षिप्यधीभान-
न्दमूरि धीअमरगुरिपदेभहारक्ष धीरतिभद्रगुरि पदासंवरण धी-

विजयसेनसूरिप्रतिष्ठित श्रीऋषभदेवप्रमुखचतुर्विंशतितीर्थंकराळंठ-
तोऽयमभिनवः समण्ड(*)पः श्रीसंमेनमहातीर्थावतारमगधानप्रासादः
कारितः ।

चेतः किं कलिकालसालसमहो किं मोहनो हस्यते
तृष्णे कृष्णमुखासि किं कथय किं विघ्नायमोयो भवान् ।
द्युमः किंतु सखे न खेळति किमप्यस्माकमुज्जृम्भितं
सैन्यं यत्किञ्च वस्तुपालकृतिना घर्मस्य संवर्धितम् ॥ १ ॥

यं त्रिधुं वन्द्यवः सिद्धमयिनः शत्रु(*)..... ।
.....ण.....पश्यन्ति वर्ण्यतां किमयं मया ॥ २ ॥

वैरं विभूतिभारत्योः प्रभुत्वप्रणिपातयोः ।
तेजस्वितामशमयोः शमितं येन मन्त्रिणा ॥ ३ ॥

दीपः स्फूर्जति सज्जकज्जलमलस्नेहं मुहुः संहर-
न्निन्दुर्मण्डलवृत्तखण्डनपरः भद्रेष्टि मित्रोदयम् ।

शूरः शूरतरः परस्य सहते त्रेजो न तेजस्विन-
स्तत्केन प्रतिमं द्रु(*)वीमि सचिवं श्रीवस्तुपालाभिषम् ॥ ४ ॥

आयाताः कति नैव यान्ति कतिनो यास्यन्ति नो वा कति
स्थाने स्थाननिवासिनो भवपथे पान्थीभवन्तो जनाः ।

अस्मिन्विस्मयनीयबुद्धिजलाधिर्विध्वस्य दस्यन् करे
कुर्वन्पुण्यनिधिं धिनोति वसुधां श्रीवस्तुपालः परम् ॥ ५ ॥

दध्रेऽस्य वीरघवलक्षितपस्य राज्य-

भारे धुरंधरधुरा(*)..... ।

श्रीतेजपालसचिवे दधति स्ववन्धु-

भारोद्धृतावविधुरैकधुरीणभावम् ॥ ६ ॥

इह तेजपालसचिवो विमलितविमलाचलेन्द्रममृतमृतम् ।
कृत्वाऽनुपमसरोवरममरगणं श्रीणयांचक्रे ॥ ७ ॥

एते श्रीमलधारिधीनरचन्द्रगुरीणाम् ॥

इह शालिगमुतसहजिगपुत्रातकतनुजवानदननूजः ।
आलि(०)स्वदिमां कायस्यस्तम्भपूरीयध्रुवां जयन्महिः ॥

हरिमण्डपनन्दीश्वरजिल्पीश्वरगोमदेवपात्रेण ।

षकुलस्वामिमुतेनोत्कीर्णां पुरुषोत्तमेनेयम् ॥

श्रीनेपेस्त्रिजगद्भर्तुरम्बायाध ममादतः

वस्तुपालान्वयस्यास्तु ममास्तिः स्वस्ति शालिनी ॥

महामात्यधी वस्तुपालस्य ममास्तिरियं ६०३ महामात्यव-

स्तुपालभार्यामहं श्रीसोरुकाया धर्मस्थानमिदम् ॥

(गिरनार इत्यादिपद्यान्तं नं० २१२३-२४)

(४०-३)

॥ ॐ नमः सर्वज्ञाय ॥

मणमदमरमेदन्मालिरपुरन्मणिधोरणी-

तरुणकिरणधेणीशोणीकृतागिरिबिम्बरः ॥

धुरपतिकरोन्मुक्तः रनाश्रोदफैर्गुणागण-

श्रुततजुरिवापायात्पायाज्जगन्ति विवाहजः ॥

स्वरित धीविममसंघत् १२८८ वर्षे पागुण ह्यदि १० दुधे

धीमदणदिलपुरवास्तस्य मा(०)गवाटान्वयमस्तु ठ० धीषण्डपाला

रमज ठ० धीषण्डमसादाहज ठ० धीसोमतनुज ठ० धीआशाराजव-

न्दनरय ठ० धीशुमारदेवीशुतिसांभूतरय ठ० धीलुगिरमरे० धी-

मालदेवयोरनुजस्य महं० श्रीतेजःपालाग्रजन्मनो महामात्यश्रीवस्तु-
पालस्यात्मजे महं० श्रीललितादेवीकुक्षिगरोवरराजहंसायमाने(०)
महं० श्रीजयन्तसिंहे सं० ७२ वर्षपूर्व स्तम्भनकनीगमुद्राव्यापारं
व्यापृष्वति सति सं० ७७ वर्षे श्रीशत्रुंजयोत्तयन्नप्रभृतिमहातीर्थेषा-
न्नोत्सवप्रभाविताविर्धनश्रीमदेवाधिदेवप्रगाढामादितमंयाधिरत्येन
चीलुवयकुलनभस्तलप्रकाशनेकमानन्दमहाराजाधिराजश्रीलवणन-
साददेवसुतमहाराजश्रीवीरधव(०)लदेवश्रीनिप्रतिपन्नराज्यसर्वश्वयेण
श्रीशारदामतिप्रन्नापत्येन महामात्यश्रीवस्तुपालेन तथाज्जुजेन सं०
७६ वर्षपूर्व गूर्जरमण्डलं घवलककप्रमुखनगरेषु मुद्राव्यापारान्व्या-
पृष्वता महं० श्रीतेजःपालेन च शत्रुंजयार्जुदाचलप्रभृतिमहातीर्थेषु
श्रीमदणहिलपुरभृगुपुरस्तम्भनकपुरस्तम्भतीर्थदर्भवतीधव(०)लक-
कप्रमुखनगरेषु तथाऽन्यसमस्तस्थानेष्वपि कोटिशोऽभिनवधर्मस्या-
नानिप्रभूतजीर्णोद्धारार्थं कारिताः । तथा सचिवेश्वर श्रीवस्तुपाले-
नेह स्वयं निर्मापितश्रीशत्रुंजयमहातीर्थवतांश्रीमदादितीर्थकरश्री-
ऋषभदेव स्तम्भनकपुरावतारश्रीपार्श्वनाथदेव श्रीसत्यपुरावतार-
श्रीमहावीरदेव(०)प्रशस्तिसाहितकाश्मीरावतारश्रीसरस्वतीमूर्तिदेव-
कुलिकाचतुष्टयजिनयुगलाम्बावलोकनाशाम्बप्रद्युम्नाशिखरेषु श्रीने-
मिनाथदेवालंकृतदेवकुलिकाचतुष्टयतुरगाधिरुद्रनिजपितामह ठ०
श्रीसोम स्वपितृठ० श्रीआशाराजमूर्तिद्वितय कुंजराधिरुद्रमहामात्य-
श्रीवस्तुपालानुज महं० श्रीतेजःपालमूर्तिद्वय चारुतोरणत्रयश्रीनेमि-
नाथदेव आत्मीयपूर्वजाग्रजानुजपुत्रादिमूर्तिसमान्वित सुखोद्धाटनक-
स्तम्भश्रीसंमतमहातीर्थ प्रभृतिअनेकतीर्थपरम्पराविराजिते श्रीनेमि-
नाथदेवाधिदेवविभूषितश्रीमदुज्जयन्तमहातीर्थे आत्मनस्तथा स्वभा-
र्यायाश्च प्राग्वाटजातीय ठ० श्रीकान्हडपुण्याः ठ०(०)राणुकुक्षिसंभूता-

मालदेवयोरनुजस्य महं० श्रीतेजःपालाग्रजन्मनो महामात्यश्रीवस्तु-
 पालस्यात्मजे महं० श्रीललितादेवीकुक्षिसरोवरराजहंसायमाने(*)
 महं० श्रीजयन्तसिंहे सं० ७९ वर्षपूर्वं स्तम्भनकतीर्थमुद्राव्यापारं
 व्यापृष्वति सति सं० ७७ वर्षे श्रीशत्रुंजयोज्जयन्तप्रभृतिमहातीर्थया-
 त्रोत्सवप्रभाविताविर्मृतश्रीमदेवाधिदेवप्रसादासादितसंवाधिपत्येन
 चौलुक्ककुलनभस्तलप्रकाशनेकमार्तण्डमहाराजाधिराजश्रीलवणम-
 साददेवसुतमहाराजश्रीवीरधव(*)लदेवभीतिप्रतिपन्नराज्यसर्वेश्वर्येण
 श्रीशारदामतिपद्मापत्येन महामात्यश्रीवस्तुपालेन तथाऽनुजेन सं०
 ७६ वर्षपूर्वं गूर्जरमण्डले घवलककप्रमुखनगरेषु मुद्राव्यापारान्व्या-
 पृष्वता महं० श्रीतेजःपालेन च शत्रुंजयार्जुदाचलप्रभृतिमहातीर्थेषु
 श्रीमदणहिलपुरभृगुपुरस्तम्भनकपुरस्तम्भतीर्थदर्भवतीधव(*)लक-
 कप्रमुखनगरेषु तथाऽन्यसमस्तस्थानेष्वपि कोटिशोऽभिनवधर्मस्या-
 नानिममृतजीर्णोद्धारार्थं कारिताः । तथा सचिवेश्वर श्रीवस्तुपाले-
 नेह स्वयं निर्मापितश्रीशत्रुंजयमहातीर्थावतारश्रीमदादितीर्थकरश्री-
 ऋषभदेव स्तम्भनकपुरावतारश्रीपार्श्वनाथदेव श्रीसत्यपुरावतार-
 श्रीमहावीरदेव(*)प्रशस्तिसाहितकाश्मीरावतारश्रीसरस्वतीमूर्तिदेव-
 कृत्तिकाचतुष्टयजिनयुगन्ताम्बावलोकनाशाम्बप्रद्युम्नाशिखरेषु श्रीने-
 मिनाथदेवालंकृतदेवकृत्तिकाचतुष्टयतुरगाधिरुद्रनिजपितामह ढ०
 श्रीमोमभ्वपिण्ड० श्रीआशाराजमूर्तिद्वितीय कुंजराधिरुद्रमहामात्य-
 श्रीवस्तुपालानुज महं० श्रीतेजःपालमूर्तिद्वय चारुनोरणत्रयश्रीनेमि-
 नाथदेव आन्धीयपूर्वजाग्रजानुजपुत्रादिमूर्तिममान्वित सुखोद्पादनक-
 स्तम्भश्रीमोमनमहानीर्थ प्रभृतिअनेकतीर्थपरम्पराधिराजिते श्रीनेमि-
 नाथदेवाधिदेवविभूषितश्रीमदुज्जयन्तमहानीर्थ आत्मनस्तथा स्वमा-
 र्यायाय माम्नाटनानीय ढ० श्रीकान्ददृष्ट्याः ढ०(१),राणुकुक्षिसांभृता-

पा परं धीमोस्तुवापाः पुण्याभिष्टये श्रीनागेन्द्रगन्तो भट्टारक-
धीमोन्द्रगुरिरंगाने दिप्यधीनानिगुरेदिप्यधीमणन्दगुरि श्रीभ-
मगुरिपदे भट्टारकधीरिभद्रगुरिपट्टानेकरणप्रभुधीविजयसेनगुरि-
मनिष्ठिनकृपभट्टेराळंकृतोऽपमभिजनः मयट्टपः धीमष्टापदमहाती-
र्थवतारानिरूपममपानमामादः कारिनः ॥

मागादंर्गगमाङ्गणमणपिभिः पातालमूर्त्तकपः

वासारं मितं गिताम्बरचूडैर्नाल्य मीलावर्नः ।

पेनेषं नयनिर्जिनेन्द्रमविषेनालंकृतालं शिनि.

संमैकायतनो विरायुन्दयी धीवस्तुपालोऽस्तु सः ॥ १ ॥

मोदिष्टं तव वस्तुपालवाप्तिना विश्वत्रयीपात्रिका-

न्मन्या ना(०)रदतधरिप्रमिनि ने हृष्टोऽस्मि नन्याधिरम् ।

नाधिभ्यः कृपमार्थितः प्रययमि स्वल्पं न दत्ते न च

स्वश्लापां बहु मन्यसे किमपरं न धीमदान्मुपसि ॥ २ ॥

अरिपलदलजधीवीरनामापमुष्णो

गुरपतिरवतीर्णस्वर्कयामस्तदम्य ।

निबगति गुरशास्त्री वस्तुपालाभिधान.

मुरगुदरपि तेनःपालसंघः समीपे ॥ ३ ॥

उदारः शूरा वा(०) रुचिरवचनो वाऽस्ति न हि वा

भवशुल्यः कोऽपि कचिदिनि शुद्धरूपेन्द्रसचिवः ।

समुद्भूतभ्रान्तिर्नियतमवगन्तुं तव यत्न-

स्ततिगेहे गेहे पुरि पुरि च याता दिशि दिशि ॥ ४ ॥

मा कुद्यापि युगत्रयी वत गता लृष्टा च लृष्टिः सर्वा

सीदत्साधुरसंचरत्मुचरितः सेलत्खलोऽभूत्कलिः ।

तदिभार्तिनिवर्तनकामनसा प्रचोऽपुना सं(०)भुना

प्रस्तावस्तव वस्तुपाल भवने यद्रोचने नन्दुरु ॥ १ ॥
 के निधाय वस्तुपाले घनं वस्तुपाल न गमालयं गताः ।
 त्वं तु नन्दमि निवेद्ययन्निद्रं दिशु पावनि जने क्षुरारानि ॥६॥
 पात्रेण धारय वराहपते परित्री

मूर्धं प्रकाशय मदा जलदाभिगिञ्ज ।

विश्राणितेन परिपालय वस्तुपाल

भारं भवत्सु यदिमं निद्रये विद्या(०)ता ॥ ७ ॥

आत्मा त्वं जगतः मदागनिरियं कीर्तिमुखं पुष्करं
 मैत्री मन्त्रिवरः स्थिरा घनरसः श्लोकस्तमोद्गः शमः ।

नोक्तः केन करस्तवामृतकरः कायश्च भास्वानिनि
 स्पष्टं धूर्जटिर्मृतयः कृतपदाः श्रीवस्तुपाल त्वयि ॥ ८ ॥

विद्या यद्यपि वैदिकी न लभते सौभाग्यमेषा कचि-
 न्म स्मार्ति कुरुते च कश्चन वचः कर्णद्वये य(०)द्यपि ।

राजानः कृपणाश्च यद्यपि गृहे यद्यप्ययं च व्यय-
 श्चिन्ता कापि तथापि तिष्ठति न मे श्रीवस्तुपाले सति ॥९॥

कर्णे खलप्रलपितं न करोषि रोषं

नाविष्करोषि न करोष्यपदे च लोभम् ।

तेनोपरि त्वमवनेरपि वर्तमानः

श्रीवस्तुपाल कलिकालमयः करोषि ॥ १० ॥

सर्वत्र भ्रान्तिमती सर्वविदस्त्वद्भवत्कथं कीर्तिः ।(०)

श्रीवस्तुपालपतृकमनुहरते सन्ततिः प्रायः ॥ ११ ॥

सोऽपि वलेखलेपः स्वल्पतरोऽभूत्तथैव कल्पतरोः ।

श्रीवस्तुपालसचिवे सिञ्चति दानामृत्वैर्जगतीम् ॥ १२ ॥

१-० पितृकमनुदत्ते संप्रति-इति प्राचीनलेखमालादयाम् ।

निर्धोगिनागेषु भरेभराणां यद्वम्भवारः खलु वस्तुपालः ।
 वरापदानमगरस्य यम्य विषात्पते कापि न वस्तुपालः ॥ १३ ॥
 विदुषेः पयोधिपध्याटेको बहु (०) भि. करीन्दुरुपलक्ष्य ।
 परचरन् वस्तुपालः मामा विषुष त्वय्येकेन ॥ १४ ॥
 मयमं धनमवादेदीर्घस्य नायमात्यनः सन्निवः ।
 अपुना तु गुह्यतमिन्धुः मिन्धुस्त्वन्दैः ममोदयति ॥ १५ ॥
 श्रीवस्तुपालः यदना जलधेर्गम्भीरता किलाकलिता ।
 आनीय ततो गजता स्वपनिद्वारे यदाकलिता ॥ १६ ॥

एते धीमदुर्जरेश्वरपुरोदि (०) मठ० श्रीमोमेश्वरदेवस्य ॥
 इह पालिगमुततहाजिगपुत्रानकननुजचामदतनूतः ।
 अलिखादिमां कायस्यः स्तम्भपुरीषधुवां जयतसिंहः ॥
 हरिमण्डपनन्दीश्वरानिलीश्वरसोमदेवप्रीति ॥
 वपुलस्वामिगुतेनोत्पीर्णा पुरुषोत्तमेनेयम् ॥

महामात्यधीवस्तुपालस्य मद्यस्तिरियं निष्पन्ना ६०३ ।
 श्रीनिर्मलजगद्गुरुरम्भायाय मसादतः ।
 वस्तुपालान्वयस्यास्तु मद्यस्तिः स्वस्तिशालिनी ॥

महामात्यवस्तुपालभार्या मई० श्रीसोसुकाया धर्मस्थान-
 मिदम् ॥

(गिरनार इन्सक्रिप्शन्स नं २३४-२५)

(४१-४)

ॐ नमः श्रीनेमिनायदेवाय ॥

तीर्थेशः मणतेन्द्रसंहतिशिरः कोटीरकोटिस्फुट-

चेजोजालजलमवाहलहरीमसालिताग्निद्वयः ।

ते वः केवलमूर्तयः कवलितारिष्टां विशिष्टाममी

तामष्टापदशैलमौलिमणयो विश्राणयन्तु श्रियम् ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीविक्रसंवत् १२८८ वर्षे फागुण (*) शुदि १० बुधे
 श्रीमदणहिलपुरवास्तव्य भागवाटान्वयममृतठ० श्रीचण्डपालात्मज
 श्रीचण्डमसादाङ्गज ठ० श्रीसोमतनुज ठ० श्रीआशाराजनन्दनस्य
 ठ० श्रीकुमारदेवीकुक्षिसंभूतस्य ठ० श्रीलुणिग महं० श्रीमालदेव-
 योरनुजस्य ठ० महं० श्रीतेजःपालाग्रजन्मनो महामात्यश्रीवस्तुपाल-
 स्पात्मजे(*) महं० श्रीललितादेवीकुक्षिसरोवरराजहंसायमाने महं०
 श्रीजयन्तासिंहे सं० ७९ वर्षे पूर्वे स्तम्भतीर्थवेलाकुलमुद्राव्यापारं
 व्यापृण्वति सति सं० ७७ वर्षे श्रीशत्रुंजयोज्जयंतमभूतिमहातीर्थयात्रो-
 त्सवमभावाविर्भूतश्रीमद्देवाधिदेवमसादासादितसंधाधिपत्येन चौलु-
 ष्यकुलनमस्तलमकाशनैक(*)मार्तण्डमहाराजाधिराजश्रीलवणमसा-
 ददेवमुत्तमहाराजश्रीवीरधवलदेवप्रीतिप्रातिपन्नराज्यसर्वेश्वर्येण श्री-
 शारदामतिपद्मापत्येन महामात्यश्रीवस्तुपालेन तथानुजेन सं० ७६
 वर्षे पूर्वे गुर्जरमण्डले धवलककममुखनगरेषु मुद्राव्यापारं व्यापृण्वता
 महं० श्रीतेजःपालेन च श्री(*)शत्रुंजयार्चुदाचलमहातीर्थेषु श्रीमदण-
 हिलपुरभृगुपुरस्तम्भनकपुरस्तम्भतीर्थदर्भवतीधवलककममुखनगरेषु
 तथान्यसमस्तस्थानेष्वपि कोटिशो धर्मस्यानानि मभूतजीर्णोद्दारा-
 ण कारिताः । तथा सचिवेश्वरश्रीवस्तुपालनेह स्वयं निर्मापितशत्रुं-

जयमहातीर्थाव(०)तारथीमदादितीर्थकरथीऋषभदेव स्थ(स्त)म्भन-
 वपुरावतारथीषार्भनापदेव सत्यपुरावतारथीमहावीरदेव प्रशस्ति-
 राहितकदयीरावतारथीसरस्वती देवकुलिकाचतुष्टय युगलाम्बाव-
 शोकनशाम्भमनुस्रितखरेषु श्रीनेमिनाथकुलालंकृतदेवकुलिकाचतु-
 ष्टयतुरगाधिरूढनि(०)जपितामह ठ० श्रीसोमपितृ ठ० श्रीभाशाराजमू-
 र्तिद्वैतयत्तोरणयथश्रीनेमिनाथदेवआत्मीयपूर्वजाग्रजानुनपुत्रादिमू-
 र्तिसमन्वितमुखोद्घाटनकस्तम्भश्रीसंयतावतारमहातीर्थमभृतिभने-
 ककीर्तनपरम्पराविराजिते श्रीनेमिनाथदेवाधिदेवविभूषितश्रीमदु-
 जयन्तमहातीर्थे आ(०)त्यनस्तथा स्वभार्यायाः माग्वाटजातीय ठ०
 पान्हटपुण्याः ठ० राणुकुलिसंभूताया महं० श्रीसोरुकायाः पुण्याभि-
 ष्टये श्रीनागेन्द्रगच्छे भट्टारकथीमहेन्द्रमूरिसंताने शिष्यश्रीशान्ति-
 मूरिशिष्यआणन्दमूरिथीअमरमूरिपदे भट्टारकथीहरिभद्रमूरिपदा-
 लंकरणथीविजयसेनमूरिमतिष्ठि(०)तथीमदादिजिनराजथीऋषभदे-
 वममुखचतुर्विंशतितीर्थकरालंकृतोऽयमभिनवः समण्डपः श्रीअष्टाप-
 दमहातीर्थावतारमधानमासादः कारितः ।

स्वस्ति श्रीबलये नमोऽस्तु नितरां कर्णाय दाने ययो-
 रस्पष्टेऽपि दत्ता यशः कियदिदं वन्यास्तदेताः मनाः ।
 दृष्टे संमति वस्तुपालसचिवत्यागे करिष्यन्ति ताः
 कीर्तिं कांचन या पुनः स्फुटमियं विश्वेऽपि नो मास्यति ॥१॥
 कोटीरैः कटकाङ्गुलीयतिलकैः केयूरहारादिभिः
 कौशेयैश्च विभूष्यमाणवपुषा यत्पाणिविधाणितैः ।
 विद्वांसो गृहपागताः प्रणयिनीरमत्यभिज्ञासृत-
 स्तैस्तैः स्वांशपर्यैः कथं कथमिव मत्याययांचकिरे ॥२॥
 न्यासं ध्यातुतां विरोचनमुत्त(०)स्त्यांग कवित्वधियं

भासव्यासपुरःसराः पृथुरघुमायाश्च वीरव्रतम् ।

प्रज्ञां नाकिपताकिनीगुरुरपि श्रीवस्तुपाल ध्रुवं
जानीमो न विवेकमेकमकृतोत्सेकं तु कौतस्कृतम् ॥ ३ ॥

वास्तवं वस्तुपालस्य वोत्ति कथरिताद्भुतम् ।

यस्य दानमविश्रान्तमर्थिष्वपि रिपुष्वपि ॥ ४ ॥

स्तोतव्यः खलु वस्तुपालसचिवः कैर्नाम वार्ग्वभवै-

र्यस्य(*) त्यागविधिर्विधूय विविधां दारिद्र्यमुद्रां हठात् ।
विश्वेऽस्मिन्नखिलेऽप्यमूत्रयदसावर्थाति दानेति च

द्वौ शब्दावभिधेयवस्तुविरहव्याहन्यमानस्थिती ॥ ५ ॥

आधेनाप्यपवर्जनेन जनितार्थित्वप्रमाथान्पुनः

स्तोकं दत्तमिति क्रमान्तरगतानाहापयन्नर्थिनः ।

पूर्वस्माद्रणसंख्ययापि गुणितं यस्तेष्वनावर्तिषु

द्रव्यं(*) दातुमुदस्तहस्तकमलस्तस्थौ चिरं दुःस्थितः ॥ ६ ॥

विश्वेऽस्मिन्नखिल पद्मपङ्किलतले प्रस्थानवीथीं विना

सीदन्नेष पदे पदे न पुरतो गन्तेति संचिन्तयन् ।

धर्मस्थानगतच्छलेन विदधे धर्मस्य वर्षीयसः

संचाराय शिलाकलापपदवीं श्रीवस्तुपालस्फुटम् ॥ ७ ॥

अम्भोजेषु मरालमण्डलरुचो द्विण्डीरपिण्डत्विषः

कासारेषु(*) पयोधिरोधसि लुठन्निर्गिक्तमुक्तश्रियः ।

ज्योत्स्नाभाः कुमुदाकरेषु सदनोद्यानेषु पुष्पोल्लवणाः

स्फूर्तिं कामिव वस्तुपाल कृतिनः कुर्वन्ति नो कीर्तयः ॥ ८ ॥

देव स्वर्नाय कष्टं ननु क इव भवान्मन्दनोद्यानपालः

खेदस्तत्क्रोऽथ केनाप्यहह हत हतः काननात्कल्पवृक्षः ।

हुं मा वार्दीस्तदेतत्किमपि(*) करुणया मानवानां मयैव

मौल्यादिष्टोऽयमूर्व्यास्तिलकपति तलं वस्तुपालच्छलेन ॥९॥

श्रीमन्त्रीश्वरवस्तुपालयज्ञसामुद्यावर्चवीचिभिः

सर्वस्मिन्नपि लम्बिते धवलतां कृतोलिनीमण्डले ।

गद्वैवेयमिति यतीतिविकलास्ताम्यन्ति कामं भुवि

भ्राम्यन्तस्तनुगादमन्दितमुदो मन्दाकिनीयात्रिपा ॥१०॥

षष्ठं(०) निर्वासनाज्ञानयनपथगतं यस्य दारिद्र्यदृष्टो-

दृष्टिः पीपूषदृष्टिः मणयिषु परितः पेतुषी सप्रसादम् ।

मेमालापस्तु कोऽपि स्फुरदसमपरघलसंवादवेद्री

नेदीयान्वस्तुपालः स सलु यदि तदा को न भाग्यंकभूमिः ॥११॥

सासाहस्य परं धरागतमिव धेयोविवर्धः सतां

तेजःपाल इति प्रसिद्धमहिमा तस्यानु(०)जन्मा जयी ।

यो धत्ते न दत्तां कदापि कलितावधामविधामयी

यं चोपास्य परिस्पृशन्ति कृतिनः सद्यः परां निर्द्वेतिम् ॥१२॥

आकृष्टे कमलाकुलस्य बुद्धशारम्भस्य संस्तम्भनं

वदयत्वं जगदाशयस्य यज्ञसामासान्तनिर्वासनम् ।

मोहः शत्रुपराक्रमस्य मृतिरप्यन्यायदस्योरिति

स्वैरं पट्टिषकर्मनिर्मितिमया मन्योऽस्य मन्यीशितुः ॥ १३ ॥

(०) एते मलधारिनरेन्द्रमूरिणाम् ।

स्तम्भतीर्थेऽत्र कायस्थवंने वाजहनन्दनः ।

मनस्तिमेतामलितस्त्रैश्वसिंहध्रुवः सुधीः ॥

हरिमण्डपनन्दीश्वरशिल्पीश्वरमोषदेवपौत्रेण ।

मकुलस्यामितुतेजोत्कीर्णा पुरुषोत्तमेनेयम् ॥

धीवस्तुपालमभोः मन्नास्तिरियं निष्पन्ना ॥ यद्वर्त्तं मराधीः ॥

(४२-५)

ॐ नमः सर्वज्ञाय ॥

ये दुज्जयन्तं.....जयाभूमजाकल्याणा ।

स्वस्ति श्रीविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे फागुण शुदि १० बुधे
 श्रीमदणहिलपुरवा(*)स्तव्य माम्वाटान्वयप्रसूतठ० श्रीचण्डपाला-
 त्मज ठ० श्रीचण्डप्रसादाङ्गज ठ० श्रीसोमतनुजठ० श्रीआशाराजन-
 न्दनस्य ठ० श्रीकुमारदेवीकुसिसंभूतस्य ठ० श्रीलुणिग महं० श्रीमा-
 लदेवयोरनुजस्य महं० श्रीतेजःपालाग्रजन्मनो महामात्यश्रीवस्तुपाल-
 स्यात्मजे महं० श्रीललितादेवीकुसिसरोवरराजहंसाय(*)माने महं०
 श्रीजयन्तसिंहे सं० ७९ वर्षपूर्वं स्तम्भतीर्थे मुद्राव्यापारान्व्या-
 पृण्वति सति सं० ७७ वर्षे शत्रुंजयोज्जयन्तप्रभृतिमहातीर्थयात्रोत्सव-
 प्रसादाविर्भूतश्रीमद्देवाधिदेवप्रसादासादितसंघाधिपत्येन चौलुक्य-
 कुलनभस्तलप्रकाशनैकमार्चण्डमहाराजाधिराजश्रीलवणप्रसाददेव-
 सुतमहाराजश्रीवीरघ(*)वलदेवप्रीतिप्रतिपन्नराज्यसर्वैश्वर्येण श्रीशा-
 रदाप्रतिपन्नापत्येन महामात्यश्रीवस्तुपालेन तथानुजेन सं० ७६
 वर्षपूर्वं गुर्जरमण्डले धवलककप्रमुखनगरेषु मुद्राव्यापारं व्यापृ-
 ण्वता महं० श्रीतेजःपालेन च श्रीशत्रुंजयार्जुदाचलप्रभृतिमहाती-
 र्थेषु श्रीमदणहिलपुरभृगुपुरस्त(*)म्भनकपुरस्तम्भतीर्थदर्भवती-
 धवलककप्रमुखनगरेषु तथान्यसमस्तस्थानेष्वपि कोटिशोऽभिन-
 वधर्मस्थानानि प्रभूतजीर्णोद्धाराद्य कारिताः । तथा सचिवेश्वर-
 श्रीवस्तुपालेनेह स्वयं निर्मापितश्रीशत्रुंजयमहातीर्यावतारश्रीमदा-
 दितीर्थकरश्रीरूपभदेव स्तम्भनकपुरावतारश्रीपार्श्वनायदेव स-
 त्यपुरावतारश्री(*)महावीरदेव प्रवृत्तिसहितकदमीरावतारश्रीस-

रस्वतीमूर्तिदेवकुलिकाचतुष्टयजिनयुगलाम्बावलोकनाशाम्बमद्युन्न-
 शिखरेषु श्रीनेमिनाथदेवालंकृतदेवकुलिकाचतुष्टयतुरगाधिरूढ-
 स्वपितामहमहं० श्रीसोम निजपितृठ० श्रीआञ्जाराजमूर्तिद्वितयचा-
 रुत्तोरणत्रयश्रीनेमिनाथदेवआत्मीय(*) पूर्वजाग्रजानुजपुत्रादिमूर्ति-
 समन्वितसुखोदघाटनकस्तम्भश्रीअष्टापदमहातीर्थप्रभृतिअनेककी-
 र्तनपरम्पराविराजिते श्रीनेमिनाथदेवाधिदेवविभूषितश्रीमदुज्जयन्त-
 महातीर्थे आत्मनस्तथा स्वधर्मचारिण्याः माग्वाटजातीयठ० श्री-
 फान्हडपुण्याः ठ० राणुकुसिसंभूताया महं० श्रीललितादेव्याः पु-
 ण्याभि(*) वृद्धये श्रीनागेन्द्रगच्छे भट्टारकश्रीमहेन्द्रसूरिसंताने शिष्य-
 श्रीशान्तिमूरिशिष्यश्रीआणन्दसूरिश्रीअमरमूरिपदे भट्टारकश्रीहरि-
 भद्रसूरिपट्टालंकरणप्रभृश्रीविजयसेनमूरिमतिष्ठितश्रीअजितनाथदे-
 वादिविंशतितीर्थकरालंकृतोऽयमभिनवः समष्टयः श्रीसंमेतमहाती-
 र्थावतारमासादः कारितः ।

स श्रीजिनाधिपतिधर्मपुराधुरीणः

श्लाघास्पदं कथमिवास्तु न वस्तुपालः ।

श्रीशारदासुकृतकीर्तिनयादिवेण्याः

पुण्यः परिस्फुरति जङ्गमसङ्गमो यः ॥ १ ॥

विभुताविक्रमविद्याविदग्धतावित्तवितरणविवेकैः ।

यः सप्तभिर्विकारैः फालितोऽपि बभार न विकारम् ॥ २ ॥

यस्य भूः किमसावस्तु वस्तुपालमुतः सदा ।

नावर्णासावथाप्येतौ धर्मकर्मकृतौ कृतौ ॥ ३ ॥

कस्यापि कविता नास्ति विनास्य हृदयामुखम् ।

वास्तव्यं वस्तुपालस्य पश्यामस्तद्वयं च यम् ॥ ४ ॥

दुर्गः स्वर्गगिरिः सकल्पानामभिर्मेजे न चक्षुष्यं
 तस्यौ कामगवी जगाम जलधरन्नः स विन्नामणिः ।
 कालेऽस्मिन्नवलोक्य यस्य करुणं निष्ठेन कोऽन्यः स्वनः
 पुण्यः सोऽस्तु न वस्तुपालमुहूनी दानैरुवीरः कथम् ॥५॥
 सोऽयं मन्त्री गुरुरतितगामुद्गन्धर्वभारं
 श्लाघामूर्तिं नयति न कथं वस्तुपालः सहेलम् ।
 तेजःपाल स्वचलधवलः सर्वकर्मणबुद्धि-
 र्वृत्तीयीकः कलयतितरां यस्य धारेयकत्वम् ॥ ६ ॥
 एतस्मिन्वमुधामुधाजलधरे श्रीवस्तुपाले जग-
 जीवाद्यौ सितयोग्यर्पनवनवर्नक्तं दिवं वर्पति(*) ।
 आस्वातन्यजनाघनोज्झितश्रीज्योत्स्नाच्छवत्सगुणो-
 द्रुतैरय..... ॥ ७ ॥
 लक्ष्मीर्मन्याचलेन्द्रभ्रमणपरिचयादेव पारिप्लव्यं
 भुभृदस्यैव भद्राचकितमृगदृशां भ्रमनस्थेतरस्य ।
 आयुर्निश्वासवायुमणयपरतर्यवेचमस्थैर्यदुस्थं
 स्थास्तुर्धर्मोऽयमेकः परमिति हृदये(*) वस्तुपालेन मेने ॥८॥
 तेजःपालस्य विष्णोश्च कः स्वरूपं निरूपयेत् ।
 स्थितं जगन्नयीं पातुं यदा यो वरकन्धरे ॥ ९ ॥
 ललितादेवीनाम्ना सधर्मिणी वस्तुपालस्य ।
 अस्यामनिरस्तनयस्तनयोऽयं(*) जयन्तसिंहाख्यः ॥१०॥
 दृष्ट्वा वपुश्च हृत् च परस्परविरोधिनी ।
 विवादा..... जैत्रसिंहस्तारुण्यवाद्रि(१)कः ॥ ११ ॥(*)
 कृतिरियं मलधारित्रीनरचन्द्रमूरीणाम् ॥
 स्तम्भतीर्थेऽयं कायस्थवंशे बाजवनन्दनः ।

मदास्तिमेतामालिखज्जगत्सिंहधुवः सुधीः ॥
 पारदस्य तनूनेन मूत्रधारेण धीयता ।
 एषा पुमारसिंहेन समुत्कीर्णा मपन्नतः ॥
 श्रीनेपेसिजगज्जर्तुरम्बायाथ मसादतः ।
 वस्तुपालान्वयस्यास्तु मदास्तिः स्वस्तिशालिनी ॥

(गिरनार इन्स्क्रिप्टान्स नं. २१२७-२९)

(४३-६)

ॐ नमः श्रीसर्वज्ञाय ॥

संवेताद्विशिरःकिरीटमणयः स्पेरस्मराहंकृति-
 ध्वंसोद्भासितकीर्तयः शिवपुरमाकारताराधियः ।
 आनत्यधितसंविदादिविलसद्रत्नां परत्नाकराः
 कल्याणावलिहेतवः प्रतिकलं ते सन्तु वस्तीर्षयाः ॥ १

स्वस्ति श्रीविक्रमसंवत् १९८८ वर्षे फागुणशुदि १० शुभे
 मदनहिलपुरवास्तव्यमाग्वाटकुलालद्वारण(०)श्रीचण्डपालात्मज
 श्रीचण्डमसादाङ्गज ठ० श्रीसोमतनुज ठ० श्रीआशाराजनन्दनस्य
 श्रीकुमारदेवीकुसिसम्भूतस्य ठ० श्रीलुणिग महं० श्रीमालदेवयो
 जस्य महं० श्रीतेजःपालाग्रजन्मनो महामात्यश्रीवस्तुपालस्या
 महं० श्रीललितादेवीकुसिसरोवरराजहंसायमाने महं० श्रीजग
 सिंहे सं० ७९ वर्षपूर्वे स्तम्भती(०)र्षमुद्राव्यापारान् व्यापृण्वति
 सं० ७७ वर्षे श्रीशृङ्गयोऽजयन्तमभूतिमहातीर्षयाग्नोत्सवमभाव
 भूत श्रीमदेवाधिदेवमसादासादितसहाधिपत्येन चौलुम्यकुलन
 लमकाशनैकमार्तण्डमहाराजाधिराजश्रीलवणमसाददेवमुत्तमहार

श्रीवीरधवलदेवभीतिप्रतिपन्नराज्यसर्वभरणेण श्रीनारदाप्रतिपन्नाप-
त्येन महामा(*)त्यश्रीवस्तुपालेन तथा अनुजेन सं० ७६ वर्षपूर्व
गुर्जरमण्डले धवलककप्रमुखनगरेषु मुद्राव्यापारान् व्यापृण्वता
महं० श्रीतेजःपालेन च श्रीशत्रुञ्जयार्चुदाचलममृनिमहानीर्थेषु श्रीम-
दणहिलपुरभृगुपुरस्तम्भनकपुरस्तम्भतीर्थदर्भवनीधवलककप्रमुख-
नगरेषु तथा अन्यसमस्तस्थानेष्वपि कोटिशोऽभिनवधर्मस्थानानि
प्रभूतजी(*)र्णोद्धाराश्च कारिताः ॥ तथा श्रीनारदाप्रतिपन्नपुत्रसचि-
वैश्वरश्रीवस्तुपालेन स्वधर्मचारिण्याः माग्वटजातीय ठ० श्रीका-
न्हडपुत्र्याः ठ० राणुकुक्षिसम्भूताया महं० श्रीललितादेव्यास्तया
आत्मनः पुण्याभिवृद्धये इह स्वयं निर्मापितश्रीशत्रुञ्जयमहातीर्था-
वतारश्रीमदादितीर्थकरश्रीऋषभदेव स्तम्भनकपुरावतारश्रीपार्वना-
थदेव सत्यपुरा(*)वतारश्रीमहावीरदेव प्रशस्तिसहितकदभीरावतार
श्रीसरस्वतीमूर्ति देवकुलिकाचतुष्टयजिनयुगलअम्बावलोकनाशम्ब-
मद्युन्नशिखरेषु श्रीनेमिनाथदेवालंकृतदेवकुलिकाचतुष्टयतुरगाधिरूढ
निजपितामह महं० श्रीसोम स्वपितृ ठ० श्रीआशाराजमूर्तिद्वितय-
चारुतोरणत्रयश्रीनेमिनाथदेवआत्मीयपूर्वजाग्रजानुजपुत्रादिमूर्तिस-
(*)मन्वितसुखाद्याटनकस्तंभश्रीअष्टापदमहातीर्थममृति अनेककी-
र्तनपरंपराविराजिते श्रीनेमिनाथदेवाधिदेवविभूषितश्रीमदुज्जयंतम-
हातीर्थे श्रीनागेंद्रगच्छे भट्टारकश्रीमहेंद्रसूरिसंताने शिष्यश्रीशांतिसूरि
शिष्यआणंदसूरि श्रीअमरसूरिपदे भट्टारकश्रीहरिभद्रसूरि पट्टालंक-
रणप्रभुश्रीविजयसेनसूरिप्रतिष्ठित(*) श्रीमदजितनाथदेवप्रमुखवि-
) शतितीर्थकरालंकृतोऽयमभिनवः समण्डपः श्रीसमेतावतारमहातीर्थ-
मासादः कारितः ॥ ७ ॥

मुष्णाति प्रसभं वसुद्विजपतेर्गौरीगुरुं लङ्घय-

भो पत्ते परलोकतो भयमहो हंसापलापे कृती ।

उच्चैरास्तिकचक्रवालमुकुटधीवस्तुपालस्फुटं

भेजे नास्तिकतामयं तव यशःपूरः कुतस्त्या(*)मिति ॥ १ ॥

कोपाटोपपरैः परैश्चलचमूरङ्गचुरङ्गसत-

क्षोणीसोदवशादशोपि जलधिः श्रीस्तम्भतीर्थे पुरे ।

स्वेदाम्भस्तटिनीघटापटनया श्रीवस्तुपाल स्फुर-

क्षेजस्तिग्मगभस्तितप्ततनुभिस्तेरेव सम्पूरितः ॥ २ ॥

दिग्पात्रोत्सवधोरधीरधवलक्षोणीधवाध्यासितं

माज्यं राज्यरथस्य भारमभितः स्कंधे दधद्दीलया ।

भाति भ्रातरि दक्षिणे समगुणे श्रीवस्तुपालः कथं

न श्लाघ्यः स्वयमश्वराजतनुजः कामं सवामा स्थितिः ॥ ३ ॥

लावण्यांग इति शुतिन्यतिकरैः सत्याभिधानोऽभवद्

भ्राता यस्य निशानिर्घातविकसच्चन्द्रमकाशाननः ।

शंके शंकरकोपसंभ्रमभरादासीदनेगः स्मरः

साक्षादंगमयोऽयमित्यपहृतः स्वर्गागनाभिर्लुपु ॥ ४ ॥

रक्तः सङ्गतिभावभाजि चरणे श्रीमद्देवो परो

पद्भ्राता परमेष्ठिवाहनतया मातः मतिष्ठा पराम् ।

खेलमिर्मलमानसे न समयं कापि श्रयन् पंकिलं

विश्वे राजति राजहंस इव यः संशुद्धपक्षद्वयः ॥ ५ ॥

सोऽयं तस्य सुधाहरस्य कवितानिष्ठः कनिष्ठः कृती

बंधुर्धुरघुद्विषोपमधुरः श्रीवस्तुपालाभिषः ।

ज्ञानाभोद्धकोटरे भ्रमरतां सारंगताम्यं यदाः

सोमे सौरितुला च यस्य महिमसीरोदधौ स्वं दधौ ॥ ६ ॥ (*)

इंदुर्दिदुरपां शुभेश्वरसारिङ्गिरीरपिंडः पति-

र्भासां विद्रुमकंदलः किल विभुः श्रीवत्सलस्मानधः ।

कैलासत्रिदशेशशंभुहिमवत्प्रायास्तु मुक्ताफल-
 स्तोमः कोमलवालुकास्य च यशःक्षीरोदधौ कौमुदी ॥ ७ ॥
 हस्ताग्रन्यस्तसारस्वतरसरसनप्राप्तमाहात्म्यलक्ष्मी-
 स्तेजःपालस्ततोऽसौ जयति वंमुभरैः पूरयन् दक्षिणाशाम् ।
 यदुद्धिः कल्पिम (*) द्विपगहनपरक्षोणिभृदुद्धिसंप-
 लोपामुद्राधिपस्य स्फुरति लसदिनस्फारसंचारहेतुः ॥ ८ ॥
 पुण्यश्रीभुवि मल्लदेवतनयोऽभूत्पुण्यसिंहो यशो-
 र्वर्यः स्फुर्जति जैत्रसिंह इति तु श्रीवस्तुपालात्मजः ।
 तेजःपालमुतस्त्वसौ विजयते लावण्यसिंहः स्वयं
 यैर्विश्वे भवदेकपादपि कलौ धर्मश्चतुष्पादयम् ॥ ९ ॥

एते श्रीनागेंद्रगच्छे भट्टारकश्रीवदय (*) मभसूरीणाम् ।
 स्तम्भतीर्थेऽग्र फायस्थवंशे घाजद्वन्दनः ॥
 मशस्तिमेतामलित्वत् जैत्रसिंहध्रुवः सुधीः ॥ १ ॥
 पारटस्य तनूनेन गृध्रधारेण धीमता ।
 एषा कुमारसिंहेन समुत्कीर्णा प्रयत्नतः ॥ २ ॥
 धीनेमेश्रिजगद्गर्तुरभ्यायाध प्रसादतः ।
 वस्तुपालान्वयस्यास्ति मशस्ति स्वस्तिशालिनी ॥ ३ ॥
 श्रीवस्तुपालप्रभोः मशस्तिरिपं निष्पन्ना शुभं भवतु ॥

(४४)

वस्तुपालविहाणेन हाणिचोऽज्ज्वलश्रिया ।
 उदध्वास्थनेनाय दैवगानो विरामने ॥

श्रीःविजय मवतु १२८९. वरं आश्विन वदी १५ सोम
 वराभान्य श्रीःवस्तुपालेन भान्मथेयोऽर्थ यथाज्ञाने श्रीःकपर्दिपत-

ठ० सालवाहण प्रतिपत्या सू० जसहृदपु० सावदेवेन परिपूर्णा
कृता ॥ तथा ठ० भरयसुत ठ० पंडि[त] सालिवाहणेन नागजरी-
सिरायापरितः कारित [भाग] चत्वारिबिंबीकृतकुंडकर्मांतरतद-
धिष्ठात्रीश्रीअंबिकादेवीप्रतिमा देवकुलिका च निष्पादिता ॥

(लि० अ० रि० इ० ब० प्रे० पृ० ३५६)

(५०)

संवत् १२२२ श्री श्रीमालज्ञातियमहं० श्रीराणिगमुत महं०
श्रीआंबाकेन पया कारिता ।

(लि० अ० रि० इ० ब० प्रे० पृ० ३५९)

(५१)

सं० १२२३ महं० श्रीराणिगमुत[महं] श्रीआंबाकेन पया
कारिता ।

(लि० अ० रि० इ० ब० प्रे० पृ० ३५९)

(५२)

श्रीपद्मुरिधनेश्वरः सममवमीशीरमहात्मजः

विष्णुस्त[न्य]दपंकने मधुकरकिटाकरो योऽभवत् ।

[त्रि]ल्यः शोभितवेश नेमिमदने श्रीचन्द्रमूरि.....

श्रीमदेवमके चकार शुभदे कार्य प्रतिष्ठादिकम् ॥ १ ॥

श्रीमशानमशादाम्यगृष्टार्थविहितोत्तरः

महूडद्रुतवदादेव चण्दादिजननान्वितः । सं० १२७६ ॥

(लि० अ० रि० इ० ब० प्रे० पृ० ३५९)

(५३)

संवत् १३०५ वर्षे वैशाख शुदि ३ शनी थीपत्तन-
वास्तव्य थीमात्तानीय ठ० पाहट शुन महं० पधसिंह पुत्र ठ०
पयिमिदेवी अंगज [महणसिंह] जुन महं० थीसावतसिंह तथा
महामात्य थीतल्लवणसिंह्यां थीपार्थनायविम्बं पित्रोः धेयसे-
ऽथ कारितं ततो घृहद्रष्टे थीमघुन्नमूरिपटोद्धरण थीमानदेवसूरि
शिष्य थीनयानं [द मूरिभिः] प्रतिष्ठितं । [शुभं भवतु]

(लि० अं० रि० ६० बॉ० ग्रे० पृ० ३५८.)

(५४)

संवत् १३६३ वर्षे ज्येष्ठ वदि १४ भौमे थीमिनमबोध-
धुरिगुगुरुपदेशात् उद्यापुरी वास्तव्येन धे० आसपालगुत धे०
हरिपालेन आत्मनः स्वमात् हरिलायाध धेयोऽर्थ थीउज्जयन्त-
महातीर्थे थीनेमिनायदेवस्य नित्यपूजार्थं द्र० २०० शतद्रुपं
भदत्तं । अभीपां ध्याजेन पुष्पसहस्र २००० द्वयेन प्रतिदिनं
पूजा कर्तव्या थीदेवकीय आरामवाटिकासत्कपुष्पानि थीदेवक-
.....पंचकुलेन थीदेवाय ऊटापनीयानि ॥

(लि० अं० रि० ६० बॉ० ग्रे० पृ० ३५३)

(५५)

संवत् १३३५ वर्षे वैशाख शुदि ८ गुरौ थीमदुज्जयन्त-
महातीर्थे देव.....च थीनेमिनायपूजा-
र्थं धवलककवास्तव्य थीमात्तानीय संघ० बीरहजत.....

(लि० अं० रि० ६० बॉ० ग्रे० पृ० ३५३)

(५६)

संवत् १३३९ वर्षे ज्येष्ठ शुदि ८ बुधे श्रीउल्लयन्महातीर्थे
श्रयवाणावास्तव्य भाम्वाटत्रातीय महं० निमवरमुन महं० पून-
सिंहमार्या गुनसिरि श्रेयोऽर्थ नेचकेद्र० ३०० श्रीणिग्रनानि नेचके
कारितानि दिनं प्रतिपुष्क० ३०५० ॥

(लि० अ० अ० रि० ६० यो० प्रे० पृ० ३५२)

(५७)

॥ दं० ॥ संवत् १३५६ वर्षे ज्येष्ठ शुदि १५ शुके श्री-
पट्टीवाल ज्ञातीय श्रेष्ठि पाम्मुन माहु पदम भार्या ते जला.....
.....देन कुलगुरु श्रीस्मनि (?) मुनि आदेशेन श्रीमुनिमुवत—
स्वामिविचं देवकुलिकां पितामह श्रेयो.....

(लि० अ० रि० ६० यो० प्रे० पृ० ३६३)

(५८)

संवत् १३७० वर्षे वैशाख शुदि २ गुरु लीलादिवि श्रेयोर्प
श्रीआदिनायविचं यिरपाल—

(लि० अ० रि० ६० यो० प्रे० पृ० ३६२)

(५९)

ओं नमः सर्वज्ञाय । संवत् १४८५ वर्षे कार्ति शुदि पंचमी
५ बुधे श्रीगिरिनारिमहातीर्थे ठा० पेतसिंह निर्वाणं श्रीमंत्रिद्रालि-
यवंदे श्रीमतमुनामहगोत्रे मरुनीयाणा ठा० जहा पुत्र ठा० लापू त-
त्सुत ठा० कदू-तदन्वय बीसल तदंगज ठा० सुरा तदंगभू ठा०

ठा० माधूठा० भीमसिंह ठा० मालाभीमसिंहभार्या ठा० भीमा पुत्री-
वाई मोहाण कुशिसमुत्पन्न ठा० पेतसिंह भार्या वाई चंदागह
श्रीनेमिनाथ चरणं प्रणमति ।

(लि० अ० रि० ६० बॉ० प्रे० पृ० ३५४)

(६०)

संवत् १४९६ वर्षे आपाद शुदि १३ गुरौ जंझणपुरिवास्त-
व्या महतीभाणी खरतरगच्छे गौत्र नन्हडे साह चादूणसंताने
साह गुणराज सुत साह जाजा वीरम देवा पुत्र माणकचंद भ्रातृ
संघवी राहमल श्रीगिरि[नारि] जात्रा करी श्रीनेमि[नाथस्य]

(लि० अ० रि० ६० बॉ० प्रे० पृ० ३५५)

(६१)

स्वस्ति श्री १६८१ वर्षे कार्तिक वदि ६ सोमे श्रीगिरनार-
तीर्थनी पूर्वपाजनो उद्धार श्रीदिवने संपे पीण्यानिमल (पुष्पनि-
मित्त ?) श्रीमालज्ञातीयमां सिंघजी मेघजीने उद्यमे कराव्यो ।

(लि० अ० रि० ६० बॉ० प्रे० पृ० ३६०)

(६२)

... ..राजदेव प[ति] सिधचक्रपति श्रीजयसिंघदेव... ..विजय
... ..पारकरणासनतापिनभि... ..बातेन
... ..केन उपायेन... ..जादबकुलातिलक... ..तीर्थकरधीने-
मिनायमासाद... ..ठ० वीका च ठ० घाना... ..
गुयविषममारति... ..

(लि० अ० रि० ६० बॉ० प्रे० पृ० ३५६)

(६३)

स्वस्ति श्रीधृति—

नमः श्रीनेमिनाथाय ज—

वर्षे फाल्गुन शुदि ५ गुरौ श्री—

तिलकमहाराज श्रीमहापाल—

वयरसिंह भार्या फाउसुत सा—

सुत सा० साईआ सा० मेलामेला—

जसुता रुढी गांगी प्रभृति—

नाथमासादः कारितः प्रतिष्टि—

द्रस्त्रि तत्पदे श्रीमुनिसिंह—

*****कल्याणत्रय—

(लि० ओं० ओं० रि० इ० यों० प्रे० पु० ३५४)

अर्चुदाचलस्थितप्रशस्तयः ।

गूर्जरमद्यामात्य-श्रीतेजःपालकागति-लूणसिंहवसहिका-
गतप्रशस्तिलेखाः ।

(६४)

॥ ६० ॥

बंदे सरस्वतीं देवीं यानि या फि[ब] मानसं ।
मी [यमा] ना [निजेने] ब [गानभा] नस [ब]।सिन[।] ॥१॥

यः [स]।तिमा [नप्य] रु [णः] प्रकोपे
शांतोपि दीप्तः स्मरनिग्रहाय ।
निमीलितासो [पि सम] ग्रदर्शी
स बः दिवायास्तु दिग्[वात]नृजः ॥ २ ॥

अणहिलपुरमस्ति स्वस्तिपात्रं प्रजा [ना-
म] जरजिर[धुतुल्यैः] पा[ल्प]मानं चु[लुव्यैः] ।
[चिरम] तिरमणीनां य [अ वक्त्रे]न्दु [मंदी]-
कृत इव [सि]नपसप्रसयेऽप्यंधकारः ॥ ३ ॥

सत्र प्राग्वाटान्वयमुकुटं कुटनप्रसून(*)विशदयशाः ।
दानविनिर्जितकल्पद्रुमपंखंदथंडपः समभूत् ॥ ४ ॥
चंदम[सा]द्रसं[प्रः] स्वकुल [मासा] दहेमदंडोऽस्य ।
मसर[त्की]र्षिपताकः पुण्यविपाकेन मृनुरभूत् ॥ ५ ॥

आत्मगुणैः किरणैरिव सोमो रोमोद्भवं सतां (*)कुर्वन् ।

उदगादगाधमध्याहुग्धोदधिवांधवात्तस्मात् ॥ ६ ॥

एतस्मादजनिजिनाधि[ना]थमर्क्ति

विभ्राणः स्वमनसि शश्वदश्वरा[जः] ।

तस्यासीदपिततमा कुमारदेवी

देवीव त्रिपुररिपोः कुमारमाता ॥ ७ ॥

तयोः प्रथमपु(*)त्रोऽभून्मन्त्री लूणिगसंग्रया ।

दैवादवाप वालोऽपि सालोक्यं [व]सवेन सः ॥ ८ ॥

पूर्वमेव सचिवः स कोविदं

गण्यते स्म गुणवत्सु लूणिगः ।

यस्य निस्तुपमतेर्मनीषया

पिक्तेव धिषणस्य धीरपि ॥ ९ ॥

श्रीमल्लदेवः धि(*)तमल्लिदेवः

तस्यानुजो मंथिमल्लिकाऽभूत् ।

यभूय यस्यान्यधनांगनासु

लुब्धा न बुद्धिः शमलब्धयुदेः ॥ १० ॥

धर्मविधाने भुवनच्छिद्रविधाने विभिन्नसंधाने ।

एष्टिकृता नहि सष्टः प्रतिमल्लो मल्लदेव(*)स्य ॥ ११ ॥

नीलनीरदकदम्बकमुक्तश्वेतकेतुकिरणोद्भरणेन ।

मल्लदेवयशमा गलहस्तो हस्तिमल्लदशनांशुषु दत्तः ॥ १२ ॥

तस्यानुजो विजयने विजिनेन्द्रियस्य

भारस्वतामृतकृताद्भुतहर्षवर्षः ।

धीवन्तु*(पा)ल इति भाल्लनलस्थितानि

दास्याक्षराणि सुकृती कृतिनां विलेपन् ॥ १३ ॥

विरचयति वस्तुपालश्चतुरयसचिवेषु कविषु च मन्त्रः ।
न कदाचिदर्थहरणं श्रीकरणे काव्यकरणे वा ॥ १४ ॥

तेजःपालः पालितस्वा(०)मिनेज-

पुंजः सोऽयं राजने मंत्रिराजः ।

दुर्घटानां संकनीयः कनीया

नस्य भ्राता विश्वविभ्रातर्हीतिः ॥ १५ ॥

तेजःपालस्य विष्णोश्च कः स्वरूपं निरूपयेत् ।

स्थितं जगन्मयीग्रं यदीयोदरकंदरे ॥ १६ ॥

जान्द्रूपाऊगाऊ(०)धनदेवीगोदगावयनुकाण्या ।

परमलदेवी चैषां जपादिमाः सप्त गोदर्य ॥ १७ ॥

एतेऽश्वराजपुत्रा दानरथपुत्रास्त एव चत्वारः ।

माताः किञ्च पुनरवनाचकांदरबागल्योभेन ॥ १८ ॥

अनुजन्मना समेतस्तेजःपा(०)लेन वस्तुपालोऽयं ।

मदयति कस्य न हृदयं मधुमागो माधवेनेव ॥ १९ ॥

संधानमेयो न कदापि मत्ते-

दिति रघुनिमोक्तमिष मरर्ता ।

सहोदरी दुर्दरमोदर्योरे

संभूय धर्माध्वनि तां महती ॥ २० ॥

इदं सदा सो(०)दरयोरेतु

गुणं गुणप्राप्तदोगुणभि ।

गुणे चतुर्थेऽप्यनयेन येन

कृते कृतस्यागमनं गुणस्य ॥ २१ ॥

हृतामये सरीर गोदरयोः हृदिरमेतयोस्तु ।

हृतामये विल मरीबलयाभिर्दं भाति सार्द्धीर्दा ॥ २२ ॥

ए(*)कोत्पत्तिनिमित्तौ यद्यपि पाणी तयोस्तथाऽप्येकः ।
 वामोऽभूदनयोर्न तु सोदरयोः कोऽपि दक्षिणयोः ॥ २३ ॥
 धर्मस्थानांकिताम्रवीं सर्वतः कुर्वताऽमुना ।
 दत्तः पादो बलाहंधुपुगलेन कलेर्मले ॥ २४ ॥
 इतश्चौलुवयवीरा(*)णां वंशे शाखाविशेषकः ।
 अर्णोराज इति ख्यातो जातस्तेजोमयः पुमान् ॥ २५ ॥

तस्मादनंतरमनंतरितप्रतापः

प्राप क्षितिं क्षतरिपुर्लवणप्रसादः ।

स्वर्गापगाजलबलक्षितशंखशुभ्रा

पञ्चाम यस्य लवणाब्धिप्रतीत्य कीर्तिः(*) ॥ २६ ॥

गुह्यस्मादासीद्वरयककुत्स्थप्रतिकृतेः

प्रतिष्ठापालानां कवक्षितबलो वीरधवलः ।

यत्नं पूरे यस्य प्रमरति रतिक्रांतमनसा-

मगाध्रीनां भग्नाऽभितरणकलायां कुशलता ॥ २७ ॥

षोडशयः मुहुनी स वीरधवलः क(*)र्णेजपानां जपं

यः कर्णेऽपि चकार न प्रत्यपतामुद्दिश्य यो मंत्रिणौ ।

आभ्यामभ्युदयानिरेकमभिरं राज्यं स्वभर्तुः कृतं

बाहानां निरहा घटा-करदिनां वद्धाथ सांघागणे ॥ २८ ॥

मेन मंत्रिद्वयेनार्थं जाने ज्ञानूयवर्तिना ।

वि(*)दुर्बलद्वयेनेव गुह्यमाश्रित्यनि धियं ॥ २९ ॥

इत्यथ ।

गौरीवत्प्रभुशुभ्रधरमंभवाऽप्य-

मह्यद्वृतः ककुदमटिकदंभकस्य ।

मंदारिचनीं यनवटे दधदुलपाणिं

वः श्यालवः मंत्रिपुत्रोऽभिनयं करोति ॥ ३० ॥

कचिदिह विहरंतीर्वा(०)समाप्तस्य रामाः
मसरति रतिरंतमोसमाकांतमोऽपि ।

रूपन मुनिभिरर्घ्या पश्यतस्तीर्थवीथीं
भवति भवविरक्ता धीरधीरान्मनोऽपि ॥ ३१ ॥

श्रेयःश्रेष्ठवशिष्ठदोषदूतभुक्कुंडान्मृतं दान्मन-
प्रघोताधिकदंष्ट्रीधितिभ(०)रः कांऽध्याविगामीधरा ।

तं मत्वा परमारणकरनिकं न व्याजहार श्रुतं-
राधारः परमार इत्यजनि तन्नामाऽयं नरपान्दवः ॥ ३२ ॥

श्रीभूमराजः मथमं यभूय
भूवागवत्तत्र नरेद्रव्ये ।

भूमीभूतो यः कृतवानभिज्ञान
पक्षद्वयोन्ते(०)दनवेदनागु ॥ ३३ ॥

धंधुकाष्टवभटादयस्तन-
रते रिपुद्विपयटानिमोऽभवत् ।

मालुलेऽजनि शुमान्मनोरमो
रामदेव इति कामदेवभिन् ॥ ३४ ॥

रोदःकंदरवर्तिनीलिहरीलितामृताक्षुते-
रमपुत्रवधो यक्षोपवत् इ(०)रयागीतनूजानतः ।

यथोत्तुवयधुमारपालनपतिपरायधितामागतं
मायागारवरयेव मालवपति व(०)तालतालध्वजान् ॥ ३५ ॥

सप्तधेणीगलविदलमोषिद्रनिर्दिताधारे
धागावर्षः रामजनि शुतरतय विश्वमहापा ।

बोधावर्षात(०)धनवशुधानिधले यत्र जाता-
स्पोतधेयोत्पलजलवणा बोधवर्षातपान्दः ॥ ३६ ॥

सोऽयं पुनर्दाशरथिः पृथिव्या-
मन्याहतौजाः स्फुटमुज्जगाम ।
मारीचवैरादिव योऽधुनापि

[मृ]गव्यमव्यग्रमतिः करोति ॥ ३७ ॥

सामं(*)तसिंहसमितिक्षितिविक्षतौजः-

श्रीगूर्जरक्षितिपरक्षणदक्षिणासिः ।

महादनस्तदनुजो दनुजोत्तमारि-

चारिप्रमत्र पुनरुज्ज्वलयांचकार ॥ ३८ ॥

देवी सरोजासनसंभवा किं

कामप्रदा किं सुरसौरभेयी ।

महादनाकारधरा(*)धराया-

मायातयत्येष न निश्चयो मे ॥ ३९ ॥

धारावर्षमुतोऽयं जयति श्रीसोमसिंहदेवो यः ।

पितृतः शौर्यं विद्यां पितृव्यकाहानमुभयतो जगृहे ॥ ४० ॥

सुरत्वा विप्रकरानरातिनिकरान्निर्जित्य तर्त्तिकपन

प्रापत्संप्रति सोम(*)सिंहनृपतिः सोमप्रकाशं यशः ।

येनोर्व्वानलमुज्ज्वलं रचयताप्युत्ताम्यतामीर्षया

सर्व्वेनामिह विद्रिपां नहि मुखान्मालिन्यमुन्मूलितं ॥ ४१ ॥

वसुदेवस्यैव गुणः श्रीकृष्णः कृष्णराजदेवोऽस्य ।

मायाविक्रयतापो यशोद(*)यामंश्रितो जयति ॥ ४२ ॥

इत्य-

धन्वयेन विनयेन विद्यया

विक्रमेण मुकृतक्रमेण च ।

हापि कोऽपि न पुमानुपति मे

वस्तुपालसदृशो दृशोः पथि ॥ ४३ ॥

दयिता ललितादेवी तनयमवीतनयमाप सचिर्वेद्रात् ।

नाम्ना जयंत(०)सिंहं जयंतमिन्द्रान्धुलोमपुत्रीव ॥ ४४ ॥

यः दैशेवे विनयवैरिणि बोधबंध्ये

धत्ते नयं च विनयं च गुणोदयं च ।

सोऽयं मनोभवपराभवजागरक-

रूपो न कं मनसि चुंबति जैश्वर्यिहः ॥ ४५ ॥

श्रीवस्तुपालपुत्रः कल्पायुरयं जयंत(०)नसिंहोऽन्तु ।

कामादधिकं रूपं निरूप्यते यस्य दानं च ॥ ४६ ॥

स श्रीतेजःपालः सचिवधिरकालमरतु तेजस्वी ।

येन जना निधिनाधितामणिनेव नंदति ॥ ४७ ॥

यथाणवयामरगुरुमरुत्पाधिपुत्रादिकानां

मागुत्पादं व्यपित भुवने(०)मंत्रिणां बुद्धिपार्ष्णा ।

यत्रोऽभ्यासः स त्वत्तु विधिना नूनमेने विधातुं

तेजःपालः कथमितरथाधिवपमार्पय तेषु ॥ ४८ ॥

अस्ति रयनिनिपेजने तनुभृतां श्रीवस्तुपालानुज-

स्तेजःपाल इति विधति वल्लिहृतामुत्प्रातले पालयम् ।

आत्मीयं व(०)हु मन्यते न हि गुणग्रामं च वामंदवि-

धाणवयोऽपि चमत्कराति न हृदि मेसास्वदं मेक्ष्य मे ॥ ४९ ॥

इत्यथ—

मर्दं श्रीतेजःपालस्य पत्न्याः श्रीअनुपमदेवदाः वि१६८-

वर्णने ॥

प्राग्वाटान्वयमण्डनैकमुकटः श्रीसांद्रचंद्रावती-

वास्तव्यः स्त(*)वनीयकीर्त्तिलहरिमहालितक्ष्मातलः ।

श्रीगागाभिधया सुधीरजनि यद्वृत्तानुरागादभूत्

को नाप्तप्रमदो न दोलितशिरा नोद्धूतरोमा पुमान् ॥५०॥

अनुसृतसज्जनसरणिर्घरणिगनामा बभूव तत्तनयः ।

स्वप्रभृद्दये(*)गुणिना हारेणेव स्थितं येन ॥ ५१ ॥

त्रिभुवनदेवी तस्य त्रिभुवनविरूपातशीलसंपन्ना ।

दयिताऽभूदनयोः पुनरंगं द्वेधा मनस्त्वेकं ॥ ५२ ॥

अनुपमदेवी देवी साक्षाद्वाक्पायणीव शीलेन ।

तदुहिता सहिता श्रीतेजःपालेन(*) पत्याऽभूत् ॥ ५३ ॥

इयमनुपमदेवी दिव्यवृत्तप्रसून-

व्रततिरजनि तेजःपालमन्त्रीशपत्नी ।

नयविनयविवेकाचित्यदासिष्यदान-

प्रमुखगुणगणैर्दुद्योतिताशेषगोत्रा ॥ ५४ ॥

छावण्यसिहस्तनयस्तयोरयं

रयं जयन्ति(*)[द्रि]यदुष्टवाजिनां ।

मग्ध्यापि धीनध्वजमंगलं वयः

प्रयाति धर्मैकविधायिनाऽध्वना ॥ ५५ ॥

श्रीतेजपालतनयस्य गुणानमुष्य

श्रीदृष्टार्मिहकृतिनः कति न स्तुवंति ।

श्रीबंधनोद्घुस्तररपि यैः समंता-

दूरापता श्रिजगति मि(*)यने रम कीर्त्तैः ॥ ५६ ॥

गुणधननिधानकलशः प्रकटोऽयमवेष्टितश्च स्वयत्सर्पः ।

वृत्तवयमयने सततं मुनैरुपनीयमानोऽपि ॥ ५७ ॥

महदेवसचिवस्य नन्दनः

पूर्णसिंह इति लीलकासुतः ।

तस्य नन्दाति सुतोयमहणा(*)-

देविभूः मुकुतवेश्म पेयदः ॥ ५८ ॥

अभूदनुपमा पत्नी तेजःपालस्य मंत्रिणः ।

स्वावण्यासिंहनामायमाधुम्मानेतयोः सुतः ॥ ५९ ॥

तेजःपालेन पुण्यार्थं तयोः पुत्रकलत्रयोः ।

हर्म्यं श्रीनेमीनाथस्य तेने तेनेदमर्बुदे(*) ॥ ६० ॥

तेजःपाल इति सिर्तीदुसचिवः संखोज्ज्वलाभिः शिला-

धेणीभिः स्फुरद्दिदुङ्दुरुचिरं नेमिप्रभोर्मदिरं ।

उर्ध्वमदपमग्रतो जिन[भरा]वासाद्विपंचाशतं

तत्पाशेषु धलानके च पुरतो निष्पादयापासिवान् ॥ ६१ ॥

श्रीमर्षद(*), [प]संमधः [सम]भवर्षदमसादस्ततः

सोमस्तत्प्रभवोऽश्वराज इति तत्पुत्राः पवित्राक्षयाः ।

श्रीमल्लूणिगमहदेवसचिवश्रीवस्तुपालाहया-

स्तेजःपालसमन्विता जिनमतारापोन्नमनीरदाः ॥ ६२ ॥

श्रीमंश्रीश्वरवस्तुपालतनयः श्रीर्न(*), शसिहाहय-

स्तेजःपालसुतश्च विद्युतमतिहर्षावण्यासिंहाभिधः ।

एतेषां दश मूर्त्यः करिवपूस्कंपाधिरूदाधिरं

राजने जिनदर्शनार्थमयतां दिग्भायकानामिव ॥ ६३ ॥

मूर्तीनामिह पृष्ठतः करिवपूष्पशोभिष्ठातुषां

तन्मूर्चीर्विम(*), लाट्मस्तत्तकगताः कांतासमेता दश ।

पीलुवयसितिपालबीरधवलस्याद्वैतबंधुः मुषी-

स्तेजःपाल इति व्यधापयदयं श्रीवस्तुपालानुजः ॥ ६४ ॥

तेजःपालसकलमजोपजीव्यस्य वस्तुपालस्य ।

सधिधे विभाति सफलः(*) सरोवरस्येव सहकारः ॥ ६५ ॥

तेन भ्रातृयुगेन या प्रतिपुरग्रामाध्वनैलस्यन्

वापीकूपनिपानकाननसरःप्रासादसत्रादिका ।

धर्मस्थानपरंपरा नवतरा चक्रेऽथ जीर्णोद्धृता

तत्संख्यापि न युध्यते यदि परं तद्वेदि(*)नी मेदिनी ॥ ६६ ॥

शंभोः श्वासगतागतानि गणयेद् यः सन्मतिर्योऽथ वा

नेत्रोन्मीलनमीलनानि कलयेन्मार्कण्डेनाश्रो मुनेः ।

संख्यातुं सचिवद्वयीविरचितामेतामपेतापर-

व्यापारः सुकृतानुकीर्तनतर्ति सोप्युज्जिहीते यदि(*) ॥ ६७ ॥

सर्व्वत्र वर्त्ततां कीर्त्तिरश्वराजस्य शाश्वती ।

सुकर्तुमुपकर्तुंच जानीते यस्य संततिः ॥ ६८ ॥

आसीच्चंडपमंडितान्वयगुरुर्भागेंद्रगच्छश्रिय-

श्रुद्धारत्नमयत्नसिद्धमहिमा सूरिर्महेंद्राभिधः ।

तस्माद्विस्मयनीयचारुचरितः श्रीशान्ति(*) [सूरिस्त] तो-

प्यानंदामरसूरियुग्ममुदयचन्द्रार्कदीपश्रुति ॥ ६९ ॥

श्रीजैनशासनवनीनवनीरवाहः

श्रीमांस्ततोऽप्यघहरो हरिभद्रसूरिः ।

विद्यामदोन्मदगदेष्वनवचवैद्यः

ख्यातस्ततो विजयसेनमुनीश्वरोऽयं ॥ ७० ॥

गुरो[स्त](*)स्या[शि]पां पात्रं सूरिरस्त्युदयप्रभः ।

मोक्तिकानीव सूक्तानि भांति यत्प्रतिभांबुधेः ॥ ७१ ॥

एतद्धर्मस्थानं धर्मस्थानस्य चास्य यः कर्त्ता ।

तावद्वयमिदमुदियादुदयत्ययमर्षुदो यावत् ॥ ७२ ॥

श्रीसोमेश्वरदेवचतुर्वयनरदेवसेवितादि(*)युगः ।

रचयांचकार रुचिरां धर्मस्थानप्रशस्तिमिमां ॥ ७३ ॥

धीनमेरुशिवकायाय प्रसादादर्जुदाचले ।

वस्तुपालान्वयस्यास्तु प्रशस्तिः स्वस्तिशालिनी ॥ ७४ ॥

सूत्र० केलहणसुतपांथलपुत्रेण चंडेश्वरेण प्रशस्तिरिषमु-
त्पीर्णा (*) श्रीविष्णु [संवत् १२८७ वर्षे] फाल्गुणवदि ३ रवौ
श्रीनागेश्वरगच्छे श्रीविजयसेनमूरिभिः प्रतिष्ठा कृता ॥

—॥॥॥—

(६५)

॥ द०॥ ॐ नमः..... [संवत् १२८७ वर्षे] लौकिक-
फाल्गुणवदि ३ रवौ अयेह श्रीमदणहिलपाटके चौलुवयकुलकमल-
राजहंससप्तस्वरराजावलीसमलंकृतमहाराजाधिराजधीर्भे.....(*)
विजयिराज्ये त ..... श्रीवसिष्ठ(ष्ठ)कुंडयजना-
नलोद्भूतधीमदुमराजदेवकुलोत्पन्नमहामंडलेश्वरराजकुलधीसोमसि-
ंहदेवविजयिराज्ये तस्यैव महाराजाधिराजधीर्भीमदेवस्य प्रसाद[द]
.....(*) रात्रामंडले श्रीचौलुवयकुलोत्पन्नमहामंडलेश्वरराजक-
धीलवणप्रसाददेव मुत्तमहामंडलेश्वरराजक श्रीवीरधवलदेवसत्कस-
प्तमुद्राव्यापारिणा श्रीमदणहिलपुरवास्तव्यश्रीमाग्वाम्नातीय ठ०
धीर्चंद्र [चं].....(*) चंडप्रसादात्मजमहं० श्रीसोमवतनुज
ठ० श्रीआसराजभार्या ठ० श्रीकुमारदेव्योः पुत्रमहं० श्रीमहदेव-
संघपतिमहं० श्रीवस्तुपालयोरनुजसहोदरभ्रातृमहं० श्रीतेजःपालेन
स्वकीयभार्यामहं० श्रीअनुपमदेव्यास्तत्कुसि[सं].....(*)

वित्रपुत्रमहं० श्रीलूणसिंहस्य च पुण्ययशोभिवृद्धये श्रीमद्वर्षदा-
चलोपरि देउलवाढाग्रामे समस्तदेवकुलिकालंकृतं विशालहस्ति-
शालोपशोभितं श्रीलूणसिंहवसहिकाभिधानश्रीनेमिनाथदेवचैत्य-
मिदं कारितं ॥ छ ॥ (*) प्रतिष्ठितं श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीमहेंद्रमूरिसं-
ताने श्रीशान्तिमूरिशिष्यश्रीआणंदमूरिश्रीअमरचंद्रमूरिपट्टालंकरण-
प्रभुश्रीहरिभद्रमूरिशिष्यैः श्रीविजयसेनमूरिभिः ॥ छ ॥ अत्र च
धर्मस्थाने कृतश्रावकगोष्टि(ष्टि)कानां नामा (*) नि यथा ॥ महं०
श्रीमल्लदेव महं० श्रीचस्तुपाल महं० श्रीतेजःपालप्रभृतिभ्रातृत्रय-
संतानपरंपरया तथा महं० श्रीलूणसिंहसत्कमातृकुलपते श्रीचंद्रा-
वतीवास्तव्यपाम्वाटशातीय ठ० श्रीसावदेवसुत ठ० श्रीशालिगतनुज
ठ० (*) श्रीसागरतनय ठ० श्रीगागा पुत्र ठ० श्रीधरणिग
भ्रातृ महं० श्रीराणिगमहं० श्रीलीला तथा ठ० श्रीधरणिग
भार्या ठ० श्रीतिष्ठणदेविकुसिसंभूत महं० श्रीअनुपमदेवीसहोदरभ्रातृ
ठ० श्रीसीम्यसीह ठ० श्रीभाम्बसीह ठ० श्रीऊदल(*)तथा महं०
श्रीलीलागुनमहं० श्रीलूणसीह तथा भ्रातृ ठ० जगसीह ठ० रत्न-
गिहानां समस्तकुटुंबेन एतदीयसंतानपरंपरया च एतस्मिन् धर्म-
स्थाने सकलमपि स्तूपनूजासारादिकं सदैव करणीयं निर्याहणीयं
च ॥ तथा ॥ (*) श्रीचंद्रावल्याः सत्कसमस्तमहान्नसकलजिन-
चैत्यगोष्टि ष्टि, कप्रभृतिश्रावकसमुदायः ॥ तथा उचरणी कीसरउली-
श्रादीयपाम्वाटशा० श्रे० रामल उ० आसधर तथा शा० माणिमद्र
उ० श्रे० आनंदण तथा शा० श्रे० देवदण उ० रीम्यसी(*)ह
षष्टशान्तीय श्रे० नेहा उ० सान्हा तथा शा० घउळिग उ० आस-
चंद्र तथा शा० श्रे० बहूदेव उ० गोम पाम्वाटशा० श्रे० सावट उ०
श्रीपाळ तथा शा० श्रे० जीदा उ० पान्हण षष्टशान्तीय श्रे० पागु

उ० सादा माग्वाटज्ञातीय पूना उ० सा(०)ल्हा तथा श्रीमालज्ञा०
 पूना उ० साल्हामभृतिगोष्टि(ष्टि)काः । अमीभिः श्रीनेमिनाथदेव-
 मतिष्टा(ष्टा)वर्षग्रंथियात्राष्टाहिकायां देवकीयचैत्रवदि ३ तृती-
 यादिने स्नपनपूजाद्युत्सवः कार्यः ॥ तथा कासद्दग्रामीय ऊएस-
 बालज्ञा(०)तीयथे० सोहि उ० पाल्हण तथा ज्ञा० थे० सलखण
 उ० बालण माग्वाटज्ञा० थे० सांतुय उ० देल्हुय तथा ज्ञा० थे०
 गोसल उ० आल्हा तथा ज्ञा० थे० कोला उ० आम्वा तथा ज्ञा०
 थे० पासचंद्र उ० पूनचंद्र तथा ज्ञा० थे० जसवीर उ० ज(०)गा
 तथा ज्ञा० ब्रह्मदेव उ० राल्हा श्रीमालज्ञा० कहुपरा उ० कुल-
 धरमभृतिगोष्टि(ष्टि)काः । अभीभिस्तथा ४ चतुर्थीदिने श्रीनेमि-
 नाथदेवस्य द्वितीयाष्टाहिकामहोत्सवः कार्यः ॥ तथा ब्रह्माणवास्न-
 ध्यमाग्वाटज्ञातीयमहाजनि० (०) आमिग उ० पूनद ऊएसवा-
 लज्ञा० महा० धांधा उ० सागर तथा ज्ञा० महा० गाटा उ०
 धरदेव माग्वाटज्ञा० महा० पाल्हण उ० उदयपाल भोइमबालज्ञा०
 महा० आषोपन उ० जगसीह श्रीमालज्ञा० महा० बीसल उ०
 पासदेव मा(०)ग्वाटज्ञा० महा० वीरदेव उ० अरसीह तथा ज्ञा० थे०
 धणचंद्र उ० रामचंद्रमभृति गोष्टि(ष्टि)काः । अभीभिस्तथा ५ पंचमी-
 दिने श्रीनेमिनाथदेवस्य तृतीयाष्टाहिकामहोत्सवः कार्यः ॥ तथा
 धजलीग्रामीय माग्वाटज्ञातीयथे० सा(०)जण उ० पासवीर तथा ज्ञा०
 थे० बोहदि उ० पूना तथा ज्ञा० थे० जसद्वय उ० जेगण तथा ज्ञा०
 तीय थे० राजन उ० भोला तथा ज्ञा० पासिल उ० पूनुय तथा ज्ञा०
 थे० राजुय उ० सावदेव तथा ज्ञा० दूगसरण उ० साहणीय ओहग-
 बाल(०)ज्ञा० थे० सलखण उ० महं० जोगा तथा ज्ञा० थे०) रे
 हुंपार उ० आसदेव मभृतिगोष्टि(ष्टि)काः । अभीभिस्तथा ६ ५

दिने श्रीनेमिनाथदेवस्य चतुर्थाष्टादिकामहोत्सवः कार्यः ॥ तथा मुंडस्यलमहातीर्थवास्तव्यमाग्वटज्ञातीय (४) श्रे० संवीरण उ० गुणचंद्र पाल्हा तथा श्रे० सोहिय उ० आश्वेमर तथा श्रे० जेना उ० खाखण तथा फीलिलीग्रामवास्तव्य श्रीमालज्ञा० वापळगा-
जणममुखगोष्टि(ष्टि)काः । अमीभिस्तथा ७ सप्तमीदिने श्रीनेमिनाथ-
देवस्य पंचमाष्टादिकाम(५)होत्सवः कार्यः ॥ तथा हंडाउद्राग्रामड-
वाणीग्रामवास्तव्य श्रीमालज्ञातीय श्रे० आम्बुय उ० जसरा
तथा ज्ञा० श्रे [०] लखमण उ० आमू तथा ज्ञा० श्रे० आसल उ०
जगदेव तथा ज्ञा० श्रे० सूमिण उ० धणदेव तथा ज्ञा० श्रे० जिण-
देव उ० जाला(५)माग्वटज्ञा० श्रे० आसल उ० सादा श्रीमालज्ञा०
श्रे० देदा उ० वीसल तथा ज्ञा० श्रे० आसधर उ० आसल तथा
ज्ञा० श्रे० धिरदेव उ० वीरुय तथा ज्ञा श्रे० गुणचंद्र उ० देव-
धर तथा ज्ञा० श्रे० हरिया उ० हेमा माग्वटज्ञा० श्रे० लखमण(५)
उ० कडुयामभृतिगोष्टि(ष्टि)काः । अमीभिस्तथा ८ अष्टमीदिने
श्रीनेमिनाथ देवस्य षष्ठाष्टादिकामहोत्सवः कार्यः । तथा [म]डाहड-
वास्तव्यमाग्वटज्ञातीय श्रे० देसल उ० ब्रह्मसरणु तथा ज्ञा० जसकर
उ० श्रे० धणिया तथा ज्ञा [०] श्रे० (५) देल्हण उ० आल्हा तथा ज्ञा०
श्रे० बाला उ० पन्नसिह तथा ज्ञा० श्रे० आंबुय उ० बोहडि तथा
ज्ञा० श्रे० वीसरि उ० पूनदेव तथा ज्ञा [०] श्रे० वीरुय उ०
स्वाजण तथा ज्ञा० श्रे० पाहुय उ० जिणदेवमभृतिगोष्टि(ष्टि)काः ।
अमीभिस्तथा ९ नवमीदिने (५) श्रीनेमिनाथदेवस्य सप्तमाष्टादि-
कामहोत्सवः कार्यः । तथा साहिलवाढावास्तव्य ओइसवालज्ञातीय
श्रे० देल्हा उ० आल्हण श्रे० नागदेव उ० आम्बदेव श्रे० फा-
ल्हण उ० आसल श्रे० बोहिय उ० लाखण श्रे० जसदेव उ०

तथा महाराजकुलश्रीसोमसिंहदेवेन अस्यां श्रीलूणसिंहवसहि-
कायां श्रीनेमिनाथदेवाय पूजांगभोगार्थं बाहिरहयां ढवाणीग्रामः
शासनेन प्रदत्तः ॥ ए च श्रीसोमसिंहदेवाभ्यर्चनया प्रमाराण्वयिभि-
राचंद्रार्कं यावत् प्रतिपाल्यः ॥ * ॥ (*)

सिद्धिसेत्रमिति प्रसिद्धमहिमा श्रीपुंडरीकोगिरिः

भीमान् रेवतकोपि विश्वविदितः सेत्रं विमुक्तेरिति ।

नूनं सेत्रमिदं द्वयोरपि तयोः श्रीअर्बुदस्तत्प्रभू

भेजाने कथमन्यथा सममिमं श्रीआदिनेमी स्वयं ॥ १ ॥

मंगारमर्गस्वमिहैव मुक्तिसर्गस्वमप्यत्र जिनेश दृष्टं ।

विमोक्षमाने भवने तवाम्मिन् पूर्व परं च स्वयि दृष्टिपथे ॥ २ ॥

श्रीहृण्गर्गाश्रीनगचंद्रमूरैरिमं ॥ सं० सरवणपुत्रसं० सिं-
हराज गाधु गाजण सं० सहमा साइपुत्री सुनयव व्रणमति ॥ शुभं ॥

(६६)

(१) ॥ सं० ॥ इति सं० १२९६ वर्षे वैशाख शुद्ध ३ श्रीगणेशाय-

(२) शरीरे महामात्यश्रीनेमिनाथेन कारित नंदीगरवर

(३) वधिमदगदगे श्रीआदिनाथविंशं देवदृष्टिनादंदक-

(४) अष्टादिमहिमा तथा इहैव तीर्थं मई० श्रीवस्तुपात्रका-

(५) त्रिं श्रीअन्यपुत्रीय श्रीमहावीरविंशं राक्षसं च । इति (दे)व

(६) त्रिं श्रीअन्यपुत्रीय द्वितीयदेवदृष्टिकामध्ये स्वराक्ष-

(७) इव श्रीअन्यपुत्रीय त्रिंशति का च । तथा गृहपदपुत्रैः-

(८) इत्येव स्वराक्षं मृनिपुत्रं नदगं श्रीआदिनाथविंशं श्री-

(९) इत्येव श्रीअन्यपुत्रीय मंदरे श्रीनेमिनाथविं-

- (११) वं शब्दं च । इति नोदं परं ।] श्रीवन्नुपासकादिभिः श्री-
- (१२) आदिनाथस्याप्तन (नो) मंदपे श्रीनेदिनाथसिद्धं स्वयं च ।
- (१३) श्रीवन्नुपासके श्रीनेदिनाथस्यैवमगत्या देवबुद्धि-
- (१४) वादयं च (२) सिद्धगतिनाथे ॥ श्रीजावालिपुरे श्रीवा-
- (१५) र्भनाथ स्यात्प्रमगत्या श्रीआदिनाथसिद्धं देवबुद्धिना
- (१६) च । श्रीनाथगते श्रीअग्निनाथगृधर्मपे श्रीआ-
- (१७) दिनाथसिद्धं स्वयं च ॥ श्रीअजलिपुरे श्रीवावापी-
- (१८) वाप्याप्त श्रीगुणविधिनाथसिद्धं तद्व्यवर्जितोद्धारं च ॥
- (१९) श्रीजापुरे देवबुद्धिवाद्यं श्रीनेदिनाथसिद्धं श्रीवा-
- (२०) र्भनाथसिद्धं च । श्रीमूलमागादे कबलीश्वरबद्धये
- (२१) श्रीआदिनाथ श्रीमुनिगुणनखासिद्धं च ॥ आद्याप-
- (२२) र्वा श्रीवृद्धाविहारजीर्णोद्धारे श्रीवार्भनाथस्याप्त-
- (२३) न (नो) मंदपे श्रीवार्भनाथसिद्धं स्वयं च ॥ श्रीमहादनपु-
- (२४) रे श्रीवा-रुणविहारे श्रीवृद्धमभरवासिमंदपे स्वयं च-
- (२५) द्यं च । इति जगत्या श्रीनेदिनाथस्याप्तन (नो) मंदपे
- (२६) श्रीमहाधीशसिद्धं च । एतन् सर्वं वारितमग्नि ॥ श्रीनाग-
- (२७) पुरीषवदुदीया साधु नेमरगुप्त सा० राहट ।
- (२८) सा० जयदेव भ्रा० सा० राहदेव तत्पुत्र संप० सा०
- (२९) खेडा भ्रा० गोमल सा० जयदेव गुप्त सा० बीरदे-
- (३०) व देवकुमार हाडूय सा० राहट गुप्त सा० जिणचंद्र
- (३१) घणेश्वर अभयकुमार लघुभ्रातृ सा० सारदेन
- (३२) निजबुद्ध्यासमुदायेन इदं वारितं । प्रतिष्ठितं
- (३३) श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीमहापार्षदविजयसेनमुरिभिः ॥
- (३४) श्रीजावालिपुरे श्रीसौवर्णगिरौ श्रीवार्भनाथजगत्या

- (34) अष्टापदमध्ये खत्तकद्वयं च ॥ लाटापल्यां श्रीकुमारवि-
 (35) हारजगत्यां श्रीअजितस्वामिविंबं देवकुलि-
 (36) का दंडकलससहिता । इहैव चैत्ये जि-
 (37) नयुगलं श्रीशान्तिनाथ श्रीअजितस्वामि ।
 (38) एतत् सर्वं कारावि(पि)तं ।
 (39) श्रीअणहिल्लपुरमत्पासन्न चारोपे
 (40) श्रीआदिनाथविंबं प्रासादं गूढमंड-
 (41) पं छ चडफिया सहितं सा० राहड-
 (42) सुत सा० जिणचंद भार्या सा० चाहि-
 (43) णिकुक्षिसंभूतेन संघ० सा० दे-
 (44) वचंद्रेण पितामाता आत्मश्रेयो-
 (45) र्थं कारापितं ॥ छ ॥

(६७)

ई०॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे श्रीमत्पत्तनवास्तव्य
 प्राग्वाटज्ञातीय श्रीचंदप श्रीचंदप्रसाद श्रीसोम महं० श्रीआसरा-
 [ज]मुनश्रीमालदेव महं०(*) श्रीवस्तुपालयोरनुज महं० श्रीतेज-
 पालेन महं० श्रीवस्तुपालभार्यायाः महं० श्रीसोमकायाः पुण्यार्थं
 श्रीगुपार्श्वजिनार्चकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥ ॥ छ ॥

(६८)

ई०॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे श्रीपत्तनवास्तव्य
 प्राग्वाटज्ञातीय श्रीचंदप श्रीचंदप्रसाद श्रीसोम महं० श्रीआसरा-
 [ज]मुनश्री(*, मालदेव महं० श्रीवस्तुपालयोरनुज महं० श्रीतेजपालेन
 महं० श्रीवस्तुपालभार्या ललतादेविश्रेयोऽर्थदेवकुलिका कारिता ॥
 छ ॥ छ ॥

(६९)

दं० ॥ संबत् १२८८ वर्षे श्रीचंडप श्रीचंडमसाद श्रीसोम महं०
श्रीआसरां(राजां)गज महं० श्रीवस्तपालसुत महं० श्रीजयतसीह-
श्रेयोऽर्थ(०) महं० श्रीतेजपालेन देवकुलिका कारिता ॥

दं० ॥ श्रीसुवधिनायस्य कल्या०

फाल्गुन वदि ९ च्यवन

(७०)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंबत् १२८८ वर्षे श्रीचंडप श्रीचंडम-
साद श्रीसोम महं० श्रीआसरां(राजां)गज महं०]श्रीतेजपालेन
श्रीजयतसीह भार्या जयतलदेवि(०) श्रेयोऽर्थ देवकुलिका कारिता ॥

(७१)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंबत् १२८८ वर्षे मागवाटशातीय
श्रीचंडप श्रीचंडमसाद श्रीसोम महं०] श्रीआसरां(राजां) महं०
श्रीतेजपालेन श्रीजयतसीहभार्या सूरवदेवि(०) श्रेयोऽर्थ देव-
कुलिका कारिता ॥

(७२)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंबत् १२८८ वर्षे मागवाटशातीय श्री-
चंडप श्रीचंडमसाद श्रीसोम महं० श्रीआसरां[जान्बयसमुद्रव महं०
श्रीतेजपालेन महं० श्रीजयतसीह(०)हभार्या महं० श्रीरूपादेवि श्रे-
योऽर्थ देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(७३)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंबत् १२८८ वर्षे श्रीचंडप श्रीचंड-

प्रसाद महं० श्रीसोम महं० श्रीआसरा[जा]न्वये महं० श्रीमालदे-
वसुता श्रीसहजलश्रेयोऽर्थ महं० श्रीतेजपालेन दे(*)वकुलिका
कारिता ॥ छ ॥

(७४)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटज्ञातीय श्रीचं-
डप श्रीचंडप्रसाद महं० श्रीसोम महं० श्रीआसरा[जा]न्वये महं०
श्रीमालदेव सुता बाई श्रीसदमल श्रेयो(*)ऽर्थ महं० श्रीतेजपालेन
देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(७५)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटज्ञातीय श्री-
चंडप श्रीचंडप्रसाद महं० श्रीसोम महं० श्रीआसरा[जा]न्वये महं०
श्रीमालदेवसुत महं० श्रीपुंनसीहीयभा(*)र्या महं० श्रीआल्हणदेवि
श्रेयोऽर्थ महं० श्रीतेजपालेन देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(७६)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटज्ञातीय श्रीचं-
डप श्रीचंडप्रसाद महं० श्रीसोमान्वये महं० श्रीआसरा[ज]सुतमहं०
श्रीमालदेवीय भार्या महं० श्रीपात् श्रेयोऽर्थ महं० श्रीतेजपालेन
देवकुलि(*)का कारिता ॥

(७७)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटज्ञातीय श्री-
चंडप श्रीचंडप्रसाद महं० श्रीसोमान्वये महं० श्रीआसरा[ज]सुत-
महं० श्रीमालदेवीय भार्या महं० श्रीलीत् श्रेयोऽर्थ महं० श्री(*)
तेजपालेन देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(७८)

ई० ॥ श्रीनृपविजयसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटवंशीय धी-
चंदप धीचंदमसाद महं० श्रीसोम महं० श्रीभासरा[न]महं० श्री-
मालदेवान्वये महं० श्रीपुनसीह गुत महं० श्रीपेयटभेयोऽर्थ महं०
श्रीतेजपालेन देवकुलिका कारिता ॥

(७९)

ई० ॥ श्रीनृपविजयसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटवंशीय धी-
चंदप धीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये महं० श्रीमालदेव गुत महं०
श्रीपुनसीहभेयोऽर्थ महं० श्रीतेजपालेन देवकुलिका कारिता ॥
छ ॥ छ ॥

(८०)

ई० ॥ श्रीनृपविजयसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटवंशीय धी-
चंदप धीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये महं० श्रीभासरा[न]गुत महं०
श्रीमालदेवभेयोऽर्थ तत्सोदरलपुत्रातृ महं० श्रीतेजपालेन देवकु-
लिका कारिता ॥ छ ॥

(८१)

ई० ॥ श्रीनृपविजयसंवत् १२८८ वर्षे मागवाटवंशीय धी-
चंदप धीचंदमसाद महं० श्रीसोम महं० श्रीभासरा[न]महं० श्रीमा-
लदेवान्वये महं० श्रीपुनसीह गुता भार्गव श्री(क)पलालदेविभेयोऽर्थ
महं० श्रीतेजपालेन देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(८२)

ई० ॥ श्रीनृपविजय संवत् १२८८ वर्षे मुंदउचमहास्थान
वास्तव्यधर्कटवंशीय धे० बाहटिगुत धे० भाभू तत्सुत धे० भाइलेन
समस्तकुटुंबसहितेन देवकुलिका कारिता । छ । (क) अस्यां य

स्वगुरुश्रीपद्मदेवमूरीणां सूत्र० शोभनदेवस्य च समस्तं द्र १६
 श्रीनेमिनाथदेवस्य ॥ नेचानिमित्तं देवकीयभांडागारं श्रे० भांडलेन
 पोडश द्रम्मा वृद्धिफलभोगन्यायेन(५)सिद्धाः । तेषां च व्याजे
 प्रतिमासं वि८ अष्टौ विज्ञापकाः । तन्मध्यान् अर्द्धेन मूलविंशे अर्द्धेन
 पुनरस्यां देवकुलिकायां देवकीयपञ्चकुलेन मत्स्यहं पूजा कार्येति ॥॥
 मंगलमस्तु ॥

(८३)

दं० ॥ स्वस्ति श्री नृपविक्रम संवत् १२९३ वर्षे वैशाख सुदि
 १५ शनी अघेह श्रीअर्जुदाचलमहानीर्थे अणहिल्लपुरवास्तव्यश्री
 प्राग्वाटजातीय ठ० श्रीचंडप ठ० श्रीचंडप्रसाद महं० श्रीसोमान्यपे ठ०
 श्रीआसराजसुत महं० श्रीमल्लदेव महं०(५)श्रीवस्तुपालयोरनुजमहं०
 श्रीतेजःपालेन कारितश्रीलूणसीहवसहिकायां श्रीनेमिनाथचैत्ये
 जगत्यां चंद्रावतीवास्तव्यप्राग्वाटजातीय ठ० सहदेवपुत्र ठ० सिवदे-
 वपुत्र ठ० सोमसीह सुत सांवतसीह मुहडसीह सग्राम(५)सीह
 सांवतसीहसुत सिरपति ठ० सोमसीहभार्या ठ० नायकदेवि ॥
 तथा श्रे० बहुदेवपुत्र श्रे० देवहणभार्याजेसिरिपुत्र श्रे० आंवड सोमा-
 पूना खोपा आसपाल आंवड पुत्र रत्नपाल सोमा पुत्र खेता पूना पुत्र
 तेजःपा(५)ल वस्तुपाल चाहड भार्या धारमति पुत्र जगसीह ठ० सि-
 वदेव पुत्र खाखण सोमचंद्र ठ० सोमसीह-आंवडाभ्यां स्वपित्रोः
 श्रेयोर्थं श्रीपार्श्वनाथविंश कारितं श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीमद्विजयसेन-
 सूरिभिः प्रतिष्ठितम् ॥

(८४)

दं० ॥ स्वस्ति श्रीनृपविक्रमसंवत् १२९३ वर्षे वैशाखसुदि
 १५ शनी अघेह श्रीअर्जुदाचलमहातीर्थे अणहिल्लपुरवास्तव्य श्री-

माम्बाटशातीय ठ० श्रीचंदप ठ० श्रीचंदप्रसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ०
 श्रीआसराजसुत महं० श्रीमहदेव महं० श्रीवस्तुपालपोरनुमहं०
 श्रीतेजपालेन कारितश्रीलूणसीहवसहिकायां श्रीनेमिनाथ (०) देव-
 चंत्यजगत्यां श्रीचंद्रावतीवास्तव्य माम्बाटशातीय श्रे० वीरचंद्र भार्या
 धियादेवि पुत्र थे० साददेव थे० छाहट थे० साददेव भार्या माऊ पुत्र
 आसल थे० जेलण जयतल जसपर थे० छाहटभार्याधिरदेवि पुत्र
 घांयस थे० गोलण जगसीह पाल्हण तथा थे० जेलण पुत्र थे० समु-
 द्दर थे० जयतल पुत्र देवपर मयपर श्रीपर आंबड ॥ (०) जसपर
 पुत्र आसपाल । तथा थे० गोलण पुत्र वीरदेव विजयसीह कुमर-
 सीह रत्नसीह जगसीह पुत्र सोमा तथा आसपाल पुत्र सिरिपाल-
 विजयसीह पुत्र अरसीह श्रीपर पुत्र अभयसीह तथा थे० गोलण-
 समुद्दर ममुत्वकुडंबसमुदायेन श्रीशान्तिनाथदेवविंशं कारितं मनि-
 ट्ठिनं नवांगवृत्तिकारभीअभयदेवगूरिसंतानापीः श्रीधर्मधोपगू-
 रिभिः ॥

(८५)

दे० ॥ स्वस्ति श्रीनृपविश्वमसंबत् १२९३ वर्षे चंद्र यदि ८
 शुभे अयेह श्रीभर्गुदाचलमहातीर्थे अणहिल्लपुरवास्तव्य श्रीमा-
 म्बाट शातीय ठ० श्रीचंदप ठ० श्री चं(०)दप्रसाद महं० श्रीसोमा-
 न्वये ठ० श्रीआसराजसुत महं० श्रीमहदेव महं० श्रीवस्तुपालपोरनुम
 महं० श्रीतेजपालेन कारित श्रीलूणसीहवसहि(०)कायां श्रीनेमि-
 नाथदेवचंत्ये जगत्यां चंद्रावतीवास्तव्य माम्बाटशातीय महं०
 कडाह सुत थे० साजणेन स्वपितृम्यक सुत भ्रातृ वरेदेव ।
 कहुआ । धाम (०) देव । सीहट । तथा भ्रातृज आसपाल मभूति
 कुडंब सहितेन श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीविजयसेनगूरिमातिटिगकपभ-

स्वगुरुश्रीपद्मदेवसूरीणां सूत्र० शोभनदेवस्य च समस्तं द्र १६
 श्रीनेमिनाथदेवस्य ॥ नेचानिमित्तं देवकीयभांडागारे श्रे० भाइलेन
 षोडश द्रम्मा वृद्धिफलभोगन्यायेन(*)क्षिप्ताः । तेषां च व्याजे
 प्रतिमासं वि८ अष्टौ विशोपकाः । तन्मध्यात् अर्द्धेन मूलत्रिवे अर्द्धेन
 पुनरस्यां देवकुलिकायां देवकीयपञ्चकुलेन प्रत्यहं पूजा कार्येति ॥*॥
 मंगलमस्तु ॥

(८३)

ई० ॥ स्वस्ति श्री नृपविक्रम संवत् १२९३ वर्षे वैशाख सुदि
 १५ गनी अघेह श्रीअर्जुदाचलमहातीर्थे अणहिल्लपुरवास्तव्यश्री
 प्राग्वाटझातीय ठ० श्रीचंडप ठ० श्रीचंडमसाद महं० श्रीसोमान्यये ठ०
 श्रीआसराजमुत महं० श्रीमल्लदेव महं०(*)श्रीवस्तुपालयोरनुजमहं०
 श्रीतेजःपालेन कारितश्रीलूणसीहवसहिकायां श्रीनेमिनाथचर्ये
 जगत्यां चंद्रायतीवास्तव्यप्राग्वाटझातीय ठ० सहदेवपुत्र ठ० सिबदे-
 वपुत्र ठ० सोमसीह मुत सांवतसीह मुहडसीह सग्राम(*)सीह
 सांवतसीहमुत सिरपति ठ० सोमसीहभार्या ठ० नायकदेवि ॥
 तथा श्रे० बहुदेवपुत्र श्रे० देवहणभार्याजेसिरिपुत्र श्रे० आवड सोमा-
 पुंना ग्योपा आमपाल आवड पुत्र रत्नपाल सोमा पुत्र रेता पुंना पुत्र
 तेजःरा. *) ल वस्तुपाल चाहड भार्या धारमति पुत्र जगसीह ठ० सि-
 बदेव पुत्र राग्वण सोमचंद्र ठ० सोमसीह-आवडाभ्यां स्वपित्रोः
 श्रेयार्थं श्रीपार्श्वनाथविवं कारितं श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीमद्भिजपसेन-
 मूरिमिः प्रतिष्ठितम् ॥

(८४)

ई० ॥ स्वस्ति श्रीनृपविक्रमसंवत् १२९३ वर्षे वैशाखसुदि
 १५ गनी अघेह श्रीअर्जुदाचलमहातीर्थे अणहिल्लपुरवास्तव्य श्री-

(८९)

८० ॥ श्रीनृपविजयसंवत् १२९० वर्षे श्रीपत्तनवास्तव्यमा-
ग्वाटवंशीय महं० श्रीचंदप श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये महं०
श्रीआसरा[ज]मुत्त महं० श्रीपालदेव भ्रातृ महं० श्री (*) वस्तपा-
लपोरनुज महं० श्रीनेजपालेन स्वकीयभार्या महं० श्रीअनुपमदे-
विश्रेयोऽर्थ देवश्रीमुनिमुग्रतस्य देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(९०)

श्रीनृपविजयसंवत् १२९० वर्षे माग्वाटशातीय महं० श्रीचं-
दप श्रीचंदमसाद श्रीसोम महं० श्रीआसरा[जा]न्वयसमुद्भव महं०
श्रीतेजपालेन स्वसुता बडलदेविश्रेयोऽर्थ देवकुलिका कारिता ॥

(९१)

॥ संवत् १२९० वर्षे माग्वाटशातीय महं० श्रीचंदप श्रीचंदम-
साद श्रीसोम श्रीआसरा[जा]न्वयसमुद्भूत महं० श्रीतेजपालेन स्व-
सुतश्रीलूणसीहसुता गडरदेविश्रेयोऽर्थ देवकुलिका कारिता ॥ छ ॥

(९२)

॥ ८० ॥ स्वस्ति श्रीनृपविजयसंवत् १२९३ वर्षे वैशाखशुदि
१४ शुके अघेह श्रीअर्जुदाचलमहातीर्थे श्रीअणदित्तपुरवास्तव्य
श्रीमाग्वाटशातीय ठ० श्रीचंदप ठ० श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमा-
न्वये ठ० श्रीआसराजमुत्त महं० श्रीमहदेव महं० श्रीवस्तुपालपो-
रनुज (*) महं० श्रीतेजपालेन कारित श्रीलूणसीहवसाहिकार्या
श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां चंद्रावतीवास्तव्य माग्वाटशातीय थे०

देवद्विजिह्वं दृग् देवद्विजिह्वं कारिता ॥ छ ॥ (७) पाद देव ।
 मा दम्भेति । तथा जगत् । तथा बटपापसाधन्य माध्या-
 न्येति । तथा । दृग्देवद्विजिह्वं मीरिति मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपा । धर्मोऽयं । विद्वत्पाद । (७) दृग् देव । सातगभागां
 पाद । दृग् देवद्विजिह्वं मीरितेति । अत्रमृतिमंतामी [७]
 एव च दृग् देवद्विजिह्वं कारिता ॥

(११)

१. मंत्र १३/३ यत्तु चेत्तु चिद्वि ३ पादपात्रापीय भीये
 दृग् देवद्विजिह्वं मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपापसाधन्य माध्या-
 न्येति । तथा । दृग्देवद्विजिह्वं मीरिति मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपा । धर्मोऽयं । विद्वत्पाद । (७) दृग् देव । सातगभागां
 पाद । दृग् देवद्विजिह्वं मीरितेति । अत्रमृतिमंतामी [७]
 एव च दृग् देवद्विजिह्वं कारिता ॥

(१२)

२. मंत्र १३/३ यत्तु चेत्तु चिद्वि ३ पादपात्रापीय भीये
 दृग् देवद्विजिह्वं मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपापसाधन्य माध्या-
 न्येति । तथा । दृग्देवद्विजिह्वं मीरिति मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपा । धर्मोऽयं । विद्वत्पाद । (७) दृग् देव । सातगभागां
 पाद । दृग् देवद्विजिह्वं मीरितेति । अत्रमृतिमंतामी [७]
 एव च दृग् देवद्विजिह्वं कारिता ॥

(१३)

३. मंत्र १३/३ यत्तु चेत्तु चिद्वि ३ पादपात्रापीय भीये
 दृग् देवद्विजिह्वं मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपापसाधन्य माध्या-
 न्येति । तथा । दृग्देवद्विजिह्वं मीरिति मीरिताम्यत्र पाद-
 बटपा । धर्मोऽयं । विद्वत्पाद । (७) दृग् देव । सातगभागां
 पाद । दृग् देवद्विजिह्वं मीरितेति । अत्रमृतिमंतामी [७]
 एव च दृग् देवद्विजिह्वं कारिता ॥

(८९)

दं० ॥ श्रीनृपविषयसंघत् १२९० वर्षे श्रीपञ्चनवारतन्त्रपा-
न्याटवर्णीय मर्दं० श्रीचंदप श्रीचंदमसाद मर्दं० श्रीसोमान्वये मर्दं०
श्रीभासराजमुन मर्दं० श्रीमलदेव मर्दं० श्री (०) वस्तपा-
लयोरनुन मर्दं० श्रीतेजपालेन स्वकीयभाषा मर्दं० श्रीभनुपमदे-
विधेयोऽर्थ देवश्रीनिगुप्ततय देवकुलिका कारिता ॥ ८९ ॥

(९०)

श्रीनृपविषयसंघत् १२९० वर्षे माग्वटप्रातीय मर्दं० श्रीचं-
दप श्रीचंदमसाद श्रीसोम मर्दं० श्रीभासराजान्वयममुद्रव मर्दं०
श्रीतेजपालेन स्वगुना बटलदेविधेयोऽर्थ देवकुलिका कारिता ॥

(९१)

॥ संघत् १२९० वर्षे माग्वटप्रातीय मर्दं० श्रीचंदप श्रीचंदम-
साद श्रीसोम श्रीभासराजान्वयममुद्रव मर्दं० श्रीतेजपालेन स्व-
गुनश्रीलूणसीदनुना गवरदेविधेयोऽर्थ देवकुलिका कारिता ॥ ९१ ॥

(९२)

॥ दं० ॥ स्वन्ति श्रीनृपविषयसंघत् १२९३ वर्षे वैशाखशुदि
१४ शुक्ल अघेह श्रीभर्दुटाचलमहातीर्थ श्रीभणदिलपुरवास्तव्य
श्रीमाग्वटप्रातीय ट० श्रीचंदप ट० श्रीचंदमसाद मर्दं० श्रीसोमा-
न्वये ट० श्रीभासराजमुन मर्दं० श्रीमलदेव मर्दं० श्रीवस्तुपालयो-
रनुन (•) मर्दं० श्रीतेजपालेन कारित श्रीलूणसीदवसदिकायां
श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्सां चंद्रवतीवास्तव्य माग्वटप्रातीय थे०

सांतणाग श्रे० जसणाग पुत्र सोहिय । सांवत्त । वीरा । सोहिय
 पुत्र आंवकुमार । गागड । सावत्तपुत्र पूनदेव । बाला । वीरापुत्र
 देवकुमार । शुभ । ब्रह्म (*) देव । देवकुमार पुत्र वर देव । पा-
 ल्हण । पुत्री देल्ही । आल्ही । ललनू । संतोस । ब्रह्मदेव । पुत्र
 बोहडि पुत्री तेजू । वरदेवपुत्रकुंअरा । पाल्हणपुत्र जला । सोमा ।
 पुत्री सीनू । कुंवरापुत्र आंवड । पुनड । पुत्री नीभळ । रूपळ । श्रे०
 वरदेवश्रेयोर्थ कुमराफेन श्रीनागेंद्रगच्छे पूज्यश्रीहरि (*) भद्रसूरि-
 शिष्य श्रीमद्विजयसेनसूरि प्रतिष्ठित श्रीनेमिनाथदेवालंकृता देव-
 कुलिकेयं कारिता ॥ छ ॥

(९३)

स्वस्ति श्रीनृपविक्रमसंवत् १२९३ वर्षे वैशाखसुदि १५
 शर्ना श्रीअर्जुदाचलमहातीथे (र्थे) अणहिल्लपुर वास्तव्य श्रीमा
 (*) ग्वाट ज्ञातीय ठ० श्रीचंडप ठ० श्रीचंडप्रसाद महं० श्रीसोमा-
 न्वपे ठ० श्रीआशाराजसुत महं० श्रीमल्लदेव महं० श्रीवस्तपा (*)-
 लयोरनुज महं० तेजःपालेन कारित श्रीलूणसीहवसहिकायां श्रीने-
 मिनाथदेवचरत्ये जगत्यां चंद्रावतीवास्तव्य (*) माग्वाटज्ञातीय श्रे०
 पासिलभंताने बीमलभार्या साधू तत्पुत्र मुण्णिचंद्र श्रीकुमारसीह
 कुमारपान्हण । श्रीकुमारपुत्र वी (*) ल्हो आंव माड आसपर
 बीन्हापुत्र पासदेव तत्पुत्र आमदेव आसचंद्र श्रे० पाल्हणभार्या
 सीनू तत्पुत्र आमपाल मांटी पा (*) ल्हणेन आत्मश्रेयोर्थ श्रीना-
 गेंद्रगच्छे श्रीविजयसेनसूरि ..... प्रतिमा-
 लंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥ छ ॥

(९४)

॥ दं० ॥ स्वस्ति श्रीविक्रमनृपान् सं० १२९३ वर्षे चैत्र

यदि ८ शुभे अयेह श्रीअर्बुदाचलतीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसि-
हवसहिफाल्य धीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीभाग्वाटज्ञातीय
ठ० चंदप ठ० श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीभास-
राज भार्याधीकुमारदेव्योः सुत महं० श्रीमालदेव संपपति श्रीवस्तु-
पालयोरनुज महं० श्रीतेजःपालेन स्वभगिन्या साई सालङ्गणदेव्याः
श्रेयोऽर्थ विहरमानतीर्थकर श्रीमंथरस्वामीमतिमालंकृता देवकुलि-
केयं कारिता मतिहिता श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीविजयसेनगूरिभिः ॥छा॥

(९५)

स्वस्ति श्रीविष्णुमृपात् सं० १२९३ वर्षे वैश्र यदि ८ शुभे
अयेह श्रीअर्बुदाचलतीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसीहवसहिफाल्य
धीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीभाग्वाटज्ञातीय ठ० चंदप ठ०
श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीभासराज भार्याकुमार-
देव्योः सुत महं० श्रीमालदेव संपपति श्रीवस्तुपालयोरनुज महं०
श्रीतेजःपालेन स्वभगिनी साई सावधेयोऽर्थ विहरमानतीर्थकर श्री-
पुंगंधरस्वामिजिनमतिमालंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥ छ ॥

(९६)

स्वस्ति श्रीविष्णुमृपात् सं० १२९३ वर्षे वैश्र यदि ८
शुभे अयेह श्रीअर्बुदाचलतीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसीहवसहि-
फाल्य धीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीभाग्वाटज्ञातीय ठ० चंदप
ठ० श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीभासराज भार्या
श्रीकुमारदेव्योः सुत महं० श्रीमालदेव संपपति श्रीवस्तुपालयोर-
नुज महं० श्रीतेजपालेन स्वभगिन्या[ः] सावधेव्या[ः] श्रेयोऽर्थ
विहरमानतीर्थकर श्रीबाहुजिनालंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥छ॥

सांतणाग श्रे० जसणाग पुत्र सोडिय । सांवत । वीरा । सोडिय
 पुत्र आंवकुमार । गागड । सावतपुत्र पूनदेव । बाला । वीरापुत्र
 देवकुमार । शुभ । ब्रह्म (*) देव । देवकुमार पुत्र वर देव । पा-
 ल्हण । पुत्री देल्ही । आल्ही । ललनू । संतोस । ब्रह्मदेव । पुत्र
 घोहडि पुत्री सेजू । वरदेवपुत्रकुंअरा । पाल्हणपुत्र जला । सोमा ।
 पुत्री सीनू । कुंवरापुत्र आंवड । पुनड । पुत्री नीमल । रूपल । श्रे०
 वरदेवश्रेयोर्थ कुमराकेन श्रीनागेंद्रगच्छे पूज्यश्रीहरि (*) भद्रसूरि-
 शिष्य श्रीमद्विजयसेनसूरि प्रतिष्ठित श्रीनेमिनाथदेवालंकृता देव-
 कुलिकेयं कारिता ॥ छ ॥

(९३)

स्वस्ति श्रीनृपविक्रमसंवत् १२९३ वर्षे वैशाखसुदि १५
 शनै श्रीअर्बुदाचलमहातीथे (थें) अणहिलपुर वास्तव्य श्रीप्रा
 (*) ग्वाट ज्ञातीय ठ० श्रीचंदप ठ० श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमा-
 न्वये ठ० श्रीआशाराजसुत महं० श्रीमल्लदेव महं० श्रीवस्तपा (*)-
 लयोरनुज महं० तेजःपालेन कारित श्रीलूणसीहवसहिकायां श्रीने-
 मिनाथदेवचैत्ये जगत्यां चंद्रावतीवास्तव्य (*) प्राग्वाटज्ञातीय श्रे०
 पासिलसंताने वीमलभार्या साधू तत्पुत्र मुणिचंद्र श्रीकुमारसीह
 कुमारपाल्हण । श्रीकुमारपुत्र वी (*) लहा आंव माड आसधर
 वील्हापुत्र पासदेव तत्पुत्र आमदेव आसचंद्र श्रे० पाल्हणभार्या
 सीलू तत्पुत्र आसपाल मांटी पा (*) ल्हणेन आत्मश्रेयोऽर्थ श्रीना-
 गेंद्रगच्छे श्रीविजयसेनसूरि ..... प्रतिमा-
 लंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥ छ ॥

(९४)

॥ ६० ॥ स्वस्ति श्रीविक्रमनृपात् सं० १२९३ वर्षे चैत्र

वदि ॥ शुक्रे अयेह श्रीअर्बुदाचलतीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसि-
हवसहिकारूप श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीमाग्वाटशातीय
ठ० चंदप ठ० श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीभास-
राज भार्याश्रीकुमारदेव्योः सुत महं० श्रीमालदेव संपपति श्रीवस्तु-
पालयोरनुज महं० श्रीतेजःपालेन स्वभगिन्या चार्ह शालहणदेव्याः
श्रेयोऽर्थ विहरमानतीर्थकर श्रीमंघरस्वामीप्रतिमालंकृता देवकुलि-
फेयं कारिता प्रतिष्ठिता श्रीनागेंद्रगच्छे श्रीविजयसेनशूरिभिः ॥छ॥

(९५)

स्वस्ति श्रीविजयनृपात् सं० १२९३ वर्षे चैत्र वदि ८ शुके
अयेह श्रीअर्बुदाचलतीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसीहवसहिकारूप
श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीमाग्वाटशातीय ठ० चंदप ठ०
श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीभागराज भार्याकुमार-
देव्योः सुत महं० श्रीमालदेव संपपति श्रीवस्तुपालयोरनुज महं०
श्रीतेजःपालेन स्वभगिनी चार्ह साउथेयोऽर्थ विहरमानतीर्थकर श्री-
मुगंधरस्वामिजिनप्रतिमालंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥ छ ॥

(९६)

स्वस्ति श्रीविजयनृपात् सं० १२९३ वर्षे चैत्र वदि ८
शुके अयेह श्रीअर्बुदाचलतीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसीहवसहि-
कारूप श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीमाग्वाटशातीय ठ० चंदप
ठ० श्रीचंदमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीभासरारज भार्या
श्रीकुमारदेव्योः सुत महं० श्रीपालदेव संपपति श्रीवस्तुपालयोर-
नुज महं० श्रीतेजपालेन स्वभगिन्याः साउदेव्याः श्रेयोऽर्थ
विहरमानतीर्थकर श्रीपादुजिनालंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥छ॥

(९७)

स्वस्ति श्रीविक्रमनृपात् सं० १२९३ वर्षे चैत्र वदि ८
 शुके अघेह श्रीअर्जुदाचलतीर्थे स्वयंकारित श्रीनृणसीहवसहिकाख्य
 श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां श्रीमाग्वाटज्जातीय ठ० चंडप ठ०
 श्रीचंडमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्रीआसराज भार्याश्रीकु-
 मारदेव्योः सुत महं० श्रीमालदेव संघपति श्रीवस्तुपालयोरनुज महं०
 श्रीतेजपालेन स्वभगिन्या वाई धनदेवीश्रेयसे विहरमानतीर्थरु
 श्री[सु]बाहुर्विबालंकृता देवकुलिकेयं कारिता ॥

(९८)

॥ दं० ॥ स्वस्ति श्रीनृपविक्रमसंवत् १२९३ वर्षे चैत्र
 वदि ८ शुके अघेह श्रीअर्जुदाचलमहातीर्थे स्वयं कारित श्रीनृ-
 णसीहवसहिकाख्य श्रीनेमिनाथदेव(*)चैत्यजगत्यां श्रीमाग्वाट-
 ज्जातीय ठ० श्रीचंडप ठ० श्रीचंडमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ०
 श्रीआसराज ठ० श्रीकुमारदेव्याः सुत महं० श्रीमालदेव संघप-
 (*)ति महं० श्रीवस्तुपालयोरनुज महं० श्रीतेजःपालेन स्वभगिन्या
 वाई सोहगायाः श्रेयर्थे शाश्वतजिनरूपभदेवालंकृता देवकुलिका
 कारि[ता] ॥

(९९)

॥ दं० ॥ स्वस्ति श्रीनृपविक्रम स(सं)वत् १२९३ वर्षे चैत्र वदि
 ८ शुके अघेह श्रीअर्जुदाचलमहातीर्थे स्वयं कारित श्रीनृणसीहव-
 सहिकायां श्रीनेमिनाथदेवचैत्ये जगत्यां (*.)॥ श्रीमाग्वाटजायी(ती)
 य ठ० श्रीचंडप ठ० श्रीचंडमसाद महं० श्रीसोमान्वये ठ० श्री-

आसराज ठ० श्रीकुमारदेव्योः सुत महं० श्रीमालदेव महं० श्री-
वस्तुपालयोरनुज महं० (*) श्रीतेजःपालेन स्वभगिन्या चार्द्ध वय-
जुकायाः श्रेयोर्थ श्रीवर्द्धमानाभिधक्षाभनमिनमतिमालंकृता देव-
कुलिकेयं कारिता ॥ शुभं भवतु ॥ मंगलं महाश्रीः ॥

(१००)

श्रीनृपविप्रम संवत् १२९३ वर्षे चैत्र वदि ८ शुक्ले अष्टौ
चंद्रावत्यां श्रीमाग्वाटज्ञातीय ठ० चाचिगसत्क भार्या ठ० चाचि-
णि सुत राघदेव तत्भार्या साभीय सुत उदयपाल तत्भार्या अदि-
वर्द्धा सुत महं० आसदेव तत्भार्या महं० मुहगदेवी तथा भ्रानृ ठ०
भोजदेवस्तत्भार्या ठ० गुमल तथा भ्रानृ महं० आणंद तत्भार्या महं०
श्रीछव्या आत्मीयमातापिताभ्यां पूर्वपुरुषाणां मभृति श्रेयोर्थ
अस्यां देवकुलिकायां श्रीतीर्थकरदेवमतिमा कारिता । मंगलं
महाश्रीः ॥ छ ॥

(१०१)

दं० ॥ श्रीनु(नृ)पविप्रम संवत् १२९३ वर्षे चैत्र वदि ८ शुक्ले
(शुक्राव)ष्टौ चंद्रावत्यां श्रीमाग्वाटान्वये पूर्वपुरुषाणां मभृति महं०
श्रीभमितानृ(वर्द्धा)ये व(त)स्तुत महं[०] श्रीआभट तत्स(तु)त महं[०]
श्रीसं(०)तीम तत्सुत महं० श्रीसोभनदेवस्तत्भार्या महं० श्रीमाउती ये
तत्सुता ठ० श्रीरतनदेव्यो(प्या) आश्री(त्मी)या माता श्रेयोर्थ महं०
श्रीनृणसीदवसदिकायां श्रीनेमिनाथदेव(०) चैत्ये अस्यां देवकु-
लिकायां श्रीपार्श्वनाथदेव मतिमा कारिता ॥

त श्रीतेजपालः सचिवधिरपालमरतु तेजश्री रवी ॥

येन जना निधिताधितामणिनेव नंदंति ॥

(१०२)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रम संवत् १२९३ वर्षे चैत्र वदि ७ अद्येह श्री-
अर्बुदाचलमहातीर्थे स्वयं कारित श्रीलूणसीहवसहिकारुयश्रीनेमि-
नाथदेवचैत्ये जगत्यां महं० श्रीतेजःपालेन(*) मातुलमुत भाभा रा-
जपालभणितेन स्वमातुलस्य महं० श्रीपूनपालस्य तथा भार्या महं०
श्रीपूनदेव्याश्च श्रेयोऽर्थ अस्यां देवकुलिकायां श्रीचंद्राननदेवप्रति-
मा कारिता ॥

(१०३)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२९३ चैत्रवदि ७ श्रीअर्बुदाचल-
महातीर्थे माग्वाटज्ञातीय ठ० श्रीचंडप ठ० श्रीचंडमसाद महं०
श्रीसोमान्वये ठ० श्रीआसराजमुत(*) महं० श्रीमालदेव महं०
वस्तुपालयोरनुज महं० श्रीतेजःपालेन स्वभगिन्याः पद्मलायाः
श्रेयोर्थ श्रीवारिसेणदेवालंकृता देवकुलिकेयं कारिता ।

(१०४)

दं० ॥ संवत् १२८८ श्रीश्रीमालज्ञातीय ठ० राणामुतेन ठ०
यशो..... कुशिसंभवेन ठ० साहणीयेन स्वपुत्रस्य ठ० सु-
हागदेविकुशिसंभूतस्य(*) ठ० सीहदस्य श्रेयोऽर्थ श्रीसु[गा]दिजि-
नविम्बमिदं कारितामिति शुभं भूयात् ॥

(१०५)

दं० ॥ श्रीनृपविक्रमसंवत् १२८७ वर्षे चैत्रवदि ७ अद्येह
श्रीअर्बुदाचलमहातीर्थे माग्वाटज्ञातीय श्रीचंडप श्रीचंडमसाद श्री-
सोमान्वये श्रीआमराजमुत महं० श्रीमाल(*)देव तथानुज महं०

श्रीवस्तुपाल महं० श्रीतेजपालेन कारित श्रीलृण्णिगवसदिकायां
श्रीनेमिनाथचैत्ये श्रीमालज्ञातीय श्रे० चांद्रा मुत भोजा मुत श्रे०
स्वेतलेन स्वमातुः श्रे० जाम्बु(०)श्रेयोऽर्थ श्रीअग्निस्वामिदेवमत्क-
प्रतिमेयं कारिता ॥

(१०६)

ई० ॥ संवत् (त्र) १२९१ वर्षे मार्गशीर्षमासे श्रीअर्जु-
दाचले महं[०]श्रीतेजपाल कारित ठ० लृण्णीगवसदिकाभिधान
श्रीनेमिनाथचैत्ये श्रीरिषभश्रीसंभवदेवकुलिकाविषदंदकलसादिग-
हिता श्रीनागपुरे(०) पूर्व साधुवरदेव आशी(सी)त्र । यन्मात्रा
वरहुडिया इत्याम्नायः मसिद्धः ॥ तत्पुत्री सा० आसदेव लक्ष्मी-
धरी । आसदेवमुत सा० नेमद । आभट । माणिक । गरुपण ।
लक्ष्मीधरमुतास्तु धिरदेव । गुणधर । जगधर(०)भुवणाभिधानाः ।
ततः साधुनेमदपुत्र । सा० राहद । जयदेव । सा० सहदेवपात्याः ।
तत्र सा० राहदपुत्र जिणचन्द्र । दूहद । धनेसर । लाहद । अभ-
यकुमार संज्ञाः । सा० जयदेवपुत्र धीरदेव । देवकु(०)मार । राज-
नामानः । सा० सहदेव पुत्री सा० सेदागोतर्ला । श्रपेवमादि-
समस्तनिजकुं(कु)दृग्मसमुदायसहितेन । सा० सहदेवेन शुद्धधन्या
कर्मनिर्जराधेमियं कारिता । शिवमस्तु ॥

(१०७)

॥ ई० ॥ संवत् १२९१ वर्षे मार्गशीर्ष मासे श्रीअर्जुदाचले
महं० श्रीतेजपालकारितलृण्णीगवसदिकाभिधान श्रीनेमिनाथचैत्ये
श्रीअभिनंदन श्रीज्ञानिदेवकुलिका विषदंदकलसादिगहिता ।
१४

श्रीना(*)गपुरवास्तव्य । सा० वरदेवआशी(सी)न् । यन्नाम्ना
 वरहुडिया इत्याम्नायः प्रसिद्धः । तत्सुतौ सा० आसदे-
 वलक्ष्मीधरौ । आसदेव सुत नेमड आभट माणिक सलपण ।
 लक्ष्मीधरसुतास्तु । धिरदेव । गुणधर । जग(*)धर भुवणाभि-
 धानाः । ततः सा० नेमडपुत्र । सा० राहड जयदेव । सा० सहदेवा-
 रूपाः । तत्र साहु राहडपुत्र । जिणचंद्र । दूलह । घनेसर । लाहड अ-
 भयकुमार संज्ञाः । सा० जयदेव सुत वीरदेव देवकुमार हालुनामान[ः]
 (*) सा सहदेवपुत्रौ खेढागोसलौ इत्येवमादिसमस्तनिजकु(कु)दुम्ब
 समुदायसहितेन । सा० राहडपुत्र । जिणचंद्र घनेश्वर । लाहड ।
 माता वरी नाईक । वधू । हरियाही श्रेयोर्थ शुद्धश्रद्धया कर्म-
 निर्ज्जरार्थं इयं कारिता ॥

(१०८)

र्द० ॥ स्वस्ति श्रीविक्रमनृपात् संबत् १२९१ वर्षे ॥

श्रीपंडेरकगच्छे महति यशोभद्रसूरिसंताने ।

श्रीशान्तिसूरिरास्ते तत्तचरणांभोजयुगभृंगः ॥ १

वितीर्णधनसंचयः क्षतविपक्षलक्षग्रणीः

कृतोरुगुरुवतप्रमुखतीर्थयात्रोत्सवः ।

दधत्क्षितिभृतां मुदे विशदधीः स दुःसाधता(*)-

मभूदुदयसंज्ञया त्रिविधवीरचूडामणिः ॥ २ ॥

तदंगजन्मास्ति कर्वाद्रवंधुर्मन्त्री यशोवीर इति प्रसिद्धः ।

ग्राह्मीरमाभ्यां युगपद्गुणोत्थविरोधज्ञात्यर्थमिवाश्रितो यः । ३

तेन गुमतिना जिनमतनिपुणेन श्रेयसे पितुरकारि ।

श्रीगुमतिनायर्बिबेन संयुता देवकुलिकेयं ॥ ४ ॥ छ ॥

(१०९)

॥ ६० ॥ स्वस्ति श्रीबिष्णुनृपात् संवत् १२९१ वर्षे ॥

श्रीपेंडेरकगच्छे मद्दति यज्ञोभद्रमृरिसंताने ।

श्रीशान्तिमृरिरास्ते तद्यरणसरोजयुगभृङ्गः ॥ १

चितीर्णधनसंचयः सतविषलक्षप्रणीः

कृतोरुगुरुरेषतममुखतीर्थयात्रोत्सवः ।

दधत्सितिभृतां मृनेः) विज्ञदधीः न दुःगापना-

मभूद्दुदयसंहया त्रिविधवीरपृष्ठामणिः ॥ २ ॥

तदंगजन्मास्ति पद्मीद्रुपधुम्यंश्री यज्ञोवीर इति मसिद्धः ।

प्राप्तीरमाभ्यां युगपद्गुणोत्थविरोधज्ञात्यर्थमिवाभितो यः ॥ ३ ॥

तेन सुमतिना मानुः श्रेयोर्थं कारिता कृतज्ञेन ।

श्रीपद्ममभ(०)विषालंकृतसरेवकुलिकेयं ॥ ४ ॥

॥ ॥ ॥ ६०३ ॥ छ ॥

(११०)

संवत् १२९७ वर्षे वैशाख यदि १४ गुरौ मागवाद् प्राणीय
चंदप चंदमसाद् मर्दं० श्री.....

सा गुतायाः ठवुराक्षीरतोपाशुशिसंभुताया मर्दं० श्रीनेमःपाम्-
द्वितीयभार्या मर्दं० श्रीगुहटादेव्याः श्रेयोर्थं एतत् त्रिगदेवकुलिबा
रसचक्रं श्रीशान्तिनाथविषं प कारितं ॥ छ ॥

(१११)

संवत् १२९७ वर्षे वैशाख शुदि १४ गुरौ मागवाद् प्राणीय

चंडप चंडप्रसाद महं० श्रीसोमान्वये महं० श्रीआसराजसुत महं०
 श्रीतेजःपालेन श्रीमत्पत्तनवास्तव्य मोढज्ञातीय ठ० शाल्हण
 सुत ठ० आसा सुतायाः ठकुराज्ञीसंतोषाकुक्षिसंभूताया महं०
 श्रीतेजःपालद्वितीयभार्या महं० श्रीसुहृदादेव्याः श्रेयो.....

(११२)

तेजपाल राजपाल सुहृदा नरपाल संवत् १३७९ वर्षे
 आपाढ वदि १० भोम श्रे०.....

(११३)

प्राग्वाट महं० सिरपाल भार्या संसारदेविपुत्रेन महं०
 वस्ताफेन स्वमातृपुण्यार्थं श्रीविंशं का०

(११४)

प्राग्वाट ठ० शंज्ञाफेन श्रीमहावीरविंशं [का०] म० श्रीज्ञान-
 चंद्रमूरिभिः ।

(११५)

सं० १३०२ वर्षे चैत्र वदि ११ सोमे प्राग्वाट [ज्ञातीय]
 चंद्रावतीवास्तव्य कुंअरा भार्या.....श्राविकया कारि.....

(११६)

संवत् १३०२ फागुण सुदि ७ शुके नाणास्थाने श्रे०
 कुलधर भार्या कबलसिरि सुहृदमुत्त सहवदेव नृणमीह.....
 वाम्नस्य.....

(११७)

प्र० श्रीमाणिक्यगूरि पट्टे श्रीमाणदेवगूरिभिः । माग्वद् धे०
पीजद भा० मोटीपुत्रेण महणेन पित्रोः धेयसे नेमिविं का० ।

(११८)

प्र० श्रीधर्मचंद्रगूरिभिः । हंटावडा वास्तव्य माग्वद् खोता
भा० हसीरदे पु० क्षाप्तणखेमसिंहाभ्यां पित्रोः धेयसे का० ।

(११९)

सं० १३७९ वर्षे पैनास्व मुदि माग्वद् क्षाताय नंदिग्राय-
वास्तव्य धे०..... सीहसुत पूषा फोलाफेन श्रीपार्श्वनाथविं
[कारितं] ।

(१२०)

सं० १३७९ वर्षे मार्ग मुदि १० मिसफण (१) नेमा नरदेव
पहिण धापी साह... ..धेयोर्थे श्रीआदिनाथविं कारितं ।

(१२१)

संवत् १२९३ वर्षे मार्ग मुदि १० श्रीनागपूरीय परमुदि
संतानीय सा० नेमदपुत्र सा० सहदेवेन स्वपुत्रस्य सां [स्वपार्थ]
मुदागदेविकुसितंभूत सा० खेटा गोससेन... [स्वपुत्रा] नृ
सा० राहदपुत्र जिनचंद्रेण प स्वपुत्रा बही नाम्नाय धेयोर्थे
श्रीसंभवनाथविं कारापितं प्रतिष्ठितं श्रीविजयसेनगूरिभिः ।

(१२२)

संवत् १२९३ वर्षे मार्गसुदि १० श्रीनागपुरी[य] बरहु-
डिसंतानीय सा. नेमढपुत्र सा. राहटपुत्र जिनचंद्र पुत्र देवचंद्रण
दादी.....चाहिणि श्रेयोऽर्थ श्रीआदिनाथविंव.....

(१२३)

संवत् १२९३ वर्षे मार्गसुदि १० श्रीनागपुरी[य] बर-
हुडि संतानीय सा० नेमढ पुत्र सा० जयदेव सा० धीरदेव
देवकुमार हालू स्वमातु साल्हणदेवि आत्मश्रे० श्रीमहावीरविंव
कारापितं ।

(१२४)

भगवंत महावीर पर्युपास्थि । संवत् १३८४ वर्षे चैत्रसुदि
३ भोमे कुंवरउद्राग्रामे व्यव० श्रीजेसीह भार्या आल्हणदे सुव
अभयचंद्र भार्या नामलसुत मलयसीह भार्या माणिक.....
स्थापितं ॥

(१२५)

श्रीआदिनाथ पर्युपास्थि । संवत् १३८४ वर्षे चैत्रसुदि ३
भोमे कुंवरउद्राग्रामे व्यव० जेसीहसुत अभयचंद्र भार्या नामलसुत
महं० मलयसीह भार्या माणिक.....विंव स्थापितं ॥

(१२६)

संवत् १२९३ मार्ग सुदि १० श्रीनागपुरीय बरहुडिसंता-
नीय सा० नेमढपुत्र सा० राहटपुत्र सा० घनेश्वर लाहडेन

श्रीभविर्नन्दननाथविषं मातृ नायिकिः घनेश्वर भार्या पुनश्री
स्वात्मनो धेयोऽर्थं कारिता (तं) मतिष्ठिता (तं) श्रीनागेंद्रगच्छे
श्रीविजयसेनगूरिभिः ॥ छ ॥

(१२७)

संवत् १२९३ मार्ग शुदि १० नागपुरीय वरहुदिसंतानीय
सा० नेमदपुत्र सा० राहद लाहडेन स्वभार्या लखाभी धेयोर्थं
नेमिनाथविषं कारितं मतिष्ठितं श्रीविजयसेनगूरिभिः ॥

(१२८)

सं० १३८९ वर्षे फागण शुदि ८ श्रीकोरंटकीपगच्छे महं०
पुनसीह भार्या पुनसिरि मुत घापलेन भ्रातृ मूल मेहा रुदा....
सहितेन हुंदस्यल सत्क श्रीमहावीरचैत्ये निज मातृपितृ धेयोऽर्थं
जिनविषं.....

(१२९)

संवत् १५१५ वर्षे महा वदि ८ गुरी श्रीभर्षुदाचले देवल-
वाटा वास्तव्य श्रीप्राग्वाटज्ञातीय ध्य० लाहाभार्या बह्नीमुत.....
भार्या रूपीनाम्न्या भ्रातृ ध्य० आल्हण चाचम आल्हामुत ध्य०
लाखा भार्या देवी मुत खीमा मोकल..... राजीमती म-
तिमा कारिता । मतिष्ठिता श्रीतपागच्छे श्रीश्रीश्रीसोमसुंदरगूरि-
शिष्य श्रीमुनिगुंदरगूरि जयचंद्रगूरि शिष्य श्रीश्रीश्रीरत्नशेखरगू-
रिभिः..... श्रीवदयनंदिगूरि श्रीलक्ष्मीसागरगूरि.....गूरि
सहितः ॥

(१३०)

सं० १५ • श्रीमांडववास्तव्य ओसनाल ज्ञानीय सो०
 सांगण सो० सूर्य सो० परम सो० धर्मा सो० हापा भा० बीनु
 तया(योः) सुत सो० बीधा भार्या[.....]सं० नैसा भार्या
 जसमादे तयोः[ ] सुतया संघवणि चंपार्इनाम्या स्व श्रेयसे द्विः-
 सप्ततितीर्थकरपट्टः[ ] कारिता(तः) ॥ प्र० वृद्धतपापक्षे श्रीमानसागर-
 सूरिभिः ॥ सोनी बीधा । संघविणि चंपार्इ ।

(१३१)

- (प्रथम हस्ति) [महं० श्रीचंडप ।]
 (द्वितीय हस्ति) महं० श्रीचंडप्रसाद ।
 (तृतीय हस्ति) महं० श्रीसोम ।
 (चतुर्थ हस्ति) महं० श्रीआसराज ।
 (पंचम हस्ति) [महं० श्रीलूणिग ।]
 (षष्ठ हस्ति) [महं० श्रीमल्लदेव ।]
 (सप्तम हस्ति) [महं० श्रीवस्तुपाल ।]
 (अष्टम हस्ति) [महं० श्रीतेजःपाल ।]
 (नवम हस्ति) [महं० श्रीजगत्सिंह ।]
 (दशम हस्ति) [महं० श्रीलावण्यसिंह ।]

- (१ हस्तिषष्ठभागे) { १ आचार्यश्रीउदयसेन । २ आचार्यश्रीवि-
 जयसेन ।
 { ३ महं० श्रीचंडप । ४ महं० चापलदेवी ।
 (२ , , ,) १ महं० श्रीचंडप्रसाद । २ महं० वामलदेवी ।

- (१) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (२) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (३) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (४) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (५) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (६) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (७) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (८) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (९) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 (१०) " ") १ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।
 ३ घटं धीमांसा ॥ २ घटं धीमीमांसेवी ।

चिमलवसति-गतप्रज्ञास्तिलेखाः ।

(१३२)

॥ ६० ॥ श्रीअर्जुनोत्तरीयप्रज्ञातिर्लङ्घ्यते ॥
 अंगीकृताचलपदा वृषभामिनोसि
 भूतिगंगाधिपतिसौखिनपादप्रभः ।
 शंभुपुंगवादिपुरुषो जगदेकनाथः
 पुण्याय पल्लवयतु प्रतिवामरं म [:] ॥ १ ॥ (*)
 निषद्धमूलः फलिभिः सपथै-
 दुर्द्धुमैर्नरेदैरिव सेव्यमानः ।
 पादाग्रजाग्रद्बहुवाहिनीकः
 श्रीअर्जुनो नन्दतु शैलराजः ॥ २ ॥
 यस्मिन् विशिष्टानलकुण्डजन्मा
 क्ष(क्षि)तिसतित्राणपरः पुरासीत् ।
 प्रत्य(०)र्थिसार्थोन्मथना[त्]कृतार्थी
 क्षिताविह श्रीपरमारनामा ॥ ३ ॥
 तदन्वये कान्हडदेववीरः
 पुराविरासीव(त्)प्रबल प्रतापः ।
 चिरं निवासं विदिषान यस्य
 करांबुजे सर्वजगज्जयश्रीः ॥ ४ ॥
 तत्कुलकमल(*)मरालः काल[:] प्रत्यर्थिमंदलिकाना[म्] ।
 चंद्रावतीपुरीशः समजनि वीराग्रणीध(र्ष)धुः ॥ ५ ॥

१ 'वशिष्टा-' स्यात् । २-'कृतार्थः' स्यात् । ३ 'विदधे' स्यात् ।

भी(भी)मदेवस्य नृपद(विद) मेवा-
 दमन्वमानः विम धेयुमानः ।
 मेदेवस्योपाय नतो धनधी रवी)
 धाराधपं लोभाजन्तुं धेदे ॥ ६ ॥
 मान्दान्धवाधरणं वदुव
 धनं धधानं वि(वि)मान्धधानः ।
 धानेनाना दृष्ट(रत)धधानकार(रं)
 धनोपि धर्मः मरुताविनामीन(रु) ॥ ७ ॥
 नव(न) ध धीमेन मगाधिमेन
 न मगाधधधि(धि)रिध(०)धो मगाधनिः ।
 न(रु)नोदु(रु)दे दंदपतिः मगा धियः
 धिधेवतो मंदनु जैनकागने ॥ ८ ॥
 अलोवपशाधनपानिपददा
 महुत्तान्धेनमगाः(वि)रवारना ॥
 दिहुत्तान्धेनमगाविमगा मती
 मगा वि(०)पादिप्रविनादधविमगा ॥ ९ ॥
 अधान्धदा नं निधि दंदनायकं
 मगादिदेन मयगा विमगाविमगा ।
 इरावि(व)ले मं वृष्ट मघ मुंदरं
 पुगादिभर्तुनिरपायसंधवः ॥ १० ॥
 भीविमगादित्यनृपाद् व्य(०)नीते-
 म्प्राचीनियते मरदा मरधे(से) ।
 भीभादिदेवं शिखरो(ऽ)र्षुदस्य
 निवेसि(वि)नं भीरि(वि)मलेन बंदे ॥ ११ ॥

विघ्नाधिष्ठाधिहंघ्री या मानेव मणनागिणु ।

श्रीपुंजराजतनया श्रीमाना भवनां त्रि(ॐ)ये ॥ १२ ॥

अचलेशविशिष्टानलतटिनीमंदाकिनीविमलसञ्जिता[नि]

पुण्यानि यस्य श्रेणे(गे) जयंवि(ति)विविधानि तीर्थानि ॥ १३ ॥

॥ अथ राजावली ॥

वैरिवर्गादलने गततंद्राहृवामकुलकैरवगंदः ।

यो नदूलन(ॐ)गरस्य नरेण आमराज इति वीरवरोऽभूत् ॥ १४ ॥

मयलवैरिदवानलवारिदः समरसिंह इति प्रथितस्तनः ।

महणसिंहभटः सुभटाग्रणीः पृथुयशा अजनिष्ट तद्रंजः ॥ १५ ॥

मत्तापमल्लस्तदनु मत्ता(ॐ)पी वभूव भूपालसदस्सु मान्यः ।

वीरावतंसोऽजनि बीजहो[ऽ]स्य मरुस्यलीमंडलभूमिभर्ता ॥ १६ ॥

आसन् त्रयस्तत्तनया नपाढ्या

मूर्ताः पुमर्था इव भांगभोजः ।

आद्यो धरित्रीपतिरक्षपालः

ख्यातः क्षितो(तौ) लूणिग(ॐ)नामधेय ॥ १७ ॥

न्यायमार्गशिखरीमधुमासः कालवक्ष(त्क)बलयन्नरिब्रजम् ।

मंडलीकपह्वी(द्वी)मपालहा(य)लुंठ इत्यभिधया धियां निधिः ॥ १८ ॥

विपक्षनारीनयनांघ्रिपूरैश्चकार यः कीर्ति(ॐ)लतां सपत्राम् ।

वभूव भूमिपतिलब्धमानो लुंभाभिधानो जगदेकवीरः ॥ १९ ॥

संहृत्य शत्रून् प्रवैलनुबलेन श्री अवु(वु)दे प्राप्य नगाधिराजम् ।

भुवत्वा स भूमंडलराज्यमुच्चैः स्वर्लो(ॐ)कलोकाधिपतिर्वभूव ॥ २० ॥

१ 'वशिष्ठा'-स्यात् । २ 'भोगमाजः' स्यात् । ३ 'प्रबलान्'
स्यात् ।

सद्धर्मकर्मकनिव(*)द्वुद्धि-

स्तदंगजः श्रीधनसिंहसाधुः ।

भार्या तदीया सदया वदाग्रा(न्या)

मान्या सतां धांधलदेविसंग्रा ॥ ३१ ॥

साधोभी(र्षी)मस्य सुतो हांसलदेवकुक्षिसंभवः श्रीमान् ।

म(*)हिमानिधिर्महौजा महापतिर्महणसिंहाख्यः ॥ ३२ ॥

मयणलदेवीवरकुक्षिशुक्ति-

मुक्तास्त्रयस्तत्तनया जयति ।

ज्येष्ठो(ष्ठो) जगद्व्यापियशःप्रकाशः

साध्वग्रणीला(र्ला)लिग(*) साधुराजः ॥ ३३ ॥

आश्विनेयाविव श्रेष्ठौ फनिष्ठौ गुणशालिनौ ।

सीहा-लापाभिधौ धर्मध्यानप्रवणमानसौ ॥ ३४ ॥

पद् सुता धनसिंहस्य मूर्ता(*)[इव प]हर्त्तवः ।

विश्वविश्वोपकारायावतीर्णाः पृथ्वीतेले ॥ ३५ ॥

तेषामाद्यः साधुवी(वी)जह इति विमलम(त)रयशःप्रसरः ।

गुणसागरः पिमधरः सप्त(ज्ज)न(*)मान्यः समरसिंहः ॥ ३६ ॥

राजसमाजश्रेष्ठो विख्यातो(तः) साधुविजपालः ।

निपुणमतिर्नरपालः सुकृतरतो वीरधवलख्यः ॥ ३७ ॥

स्वपितृश्रेयसे(*) जीर्णोद्धारं ऋषभमंदिरे ।

कारयामासतुर्ल्ल-वीजदौ साधुसत्तमो(मौ) ॥ ३८ ॥

वादिचंद्र-गुणचंद्रविजेता

भूपतित्रयविवोधविधाता ।

धर्मसूरि(*)रिति नाम पुरासीत(द)

विश्वविश्वविदितो धुनिराजः ॥ ३९ ॥

मूलपट्टकमे तस्य धर्मघोषगणार्यमा(ऋणः) ।

मभूदुः क्षमसंपूर्णा अमरमभसूरयः ॥ ४० ॥ (५)

तत्पट्टभूषणमदूषणधर्मशीलः

सिद्धांतसिधुपरिशीलनविष्णुलीलः

भीमानचंद्र इति नंदतु सूरिराजः

पुण्योपदेशविधिबोधितस(५)त्समाजः ॥ ४१ ॥

वर्तु-हंनि-तु(मु)ण-शंसि(ति) वर्ष(र्षे)

ज्येष्टे(ष्टे) सिति नर(व)मिसोमयुतदिवसे ।

भीमानचंद्रगुरुणा

मतिष्टि(ष्टि)तोऽर्पुदगिरी ऋषयः ॥ ४२ ॥

(५)११७९ ज्येष्ट(ष्ट)मुदि ९ सोमे ॥

(१३३)

॥ ६० ॥ संवत् १३५० वर्षे माघ मुदि १ भौमेऽधेह श्री-
मदणहिलपाटकाधिष्टि(ष्टि)त परमेश्वर परमभट्टारक उमापतिवरल-
क्ष्मभौदमतवा(वा)क्रांतदि(५)वचक्रपा(वा)लक्ष्मापालमासवेश
वि(व)द्य(धि)नीगजघटाकुंभस्थलविदारणकपंचानन समस्त(स्त)
राजावलीसमलंकृतआभिनवसिद्धराजमहारा(५)जाधिराज भीभीम-
त्सारंगदेवकल्याणविजयराज्ये तत्पादपघोषजीवनि(जीवि) महामा-
त्य भीवाभूये भीभीकरणादिसमस्तमुद्राव्यापारान् परि(५)पंथयति
सतीत्येषं काले मवन(वर्त)माने अस्यैव परममभो[ः]मसादप-
चलायां भुजयमानमष्टादशशतमंडले महाराजकुलभीवीसलदेव शा-
(५)सनपत्रं प्रयच्छति यथा ॥ स एव महाराजकुलभीवीसलदेवः

संवत् १३५० वर्षे म(मा)घ सुदि १ मीमे ज्येष्ठ श्रीचंद्रावत्यां ओस-
 वाल ज्ञातीय सा(ॐ)धु श्रीवरदेवमुन साधु श्रीहेमचंद्रेण तथा
 महा० भीमा महा० सिरधर श्रे० जगसीह श्रे० मिरपाल श्रे०
 गोहन श्रे० वस्ता महं० विरपाल प्रभृति स(ॐ)मस्तमहाजनेन भ-
 क्तयाराध्यविज्ञप्तेन श्रीअर्बुदस्योपरिसंतिष्ठ(ष्ठ)मानवसहिकाद्वये नि-
 श्रयमाणधनतरकरं मुक्त्वा उद्य(१)कृतकरस्य शासनपत्रं(ॐ)प्रयच्छति
 यथा ॥ यत् श्रीविमलवसहिकायां श्रीआदिनाथदेवेन श्रीमाता-
 देव्या सत्क तलहडाप्रत्ययं उद्य देय द्र २८ अष्टविंशति द्रम्माः
 तथा श्रीअर्बुदे(ॐ)त्यठकुरसेहलयतलारप्रभृतीनां कापडां प्रत्ययं
 उद्य देय द्र १६ षोडश द्रम्माः तथा कल्याणके अमीषां दिन द्वये
 दिनं प्रति देय कणह(ह)तां १० दश दा(ॐ)तव्यानि । तथा महं०
 श्रीतेजपालवसहिकायां श्रीनेमिनाथदेवेन श्रीमातादेव्या सक्त वर्षे
 प्रतिदेय द्र १४ चतुर्दश द्रम्मा तथा दिनैकेन कणहतां(ॐ)देय
 १० दश तथा श्रीअर्बुदेत्य ठकुर सेलहथ तलार प्रभृतीनां
 कापडां प्रत्ययं देय द्र ८ अष्टौ द्रम्मा तथा ममदाकुलसक्त
 नामां ६ षट् नामकं प्रति(ॐ)मल प्रत्ययं द्र ५ पंच द्रम्मा.....
 .....वर्षे प्रति दातव्या तथा वसहिकाद्वये पूजारकानां पा-
 र्श्वान् निप(श्र)यमाणकरो मुक्तो भणित्वा श्रीअर्बुदेत्य ठ(ॐ)-
 कुरेण सेलहथतलारप्रभृतिभिः[ः] किमपि न याचनीयं न गृही-
 तव्यं च । अस्य (न्य ?) दिन पूर्वं वसहिकाद्वयपार्श्वात्
 उपरिलिखितविधे ऊर्ध्वं श्रीअर्बुदे(ॐ)त्य ठकुरेण सेलहथतलारप्र-
 भृतिभिः तथा चंद्रावत्या श्रीमद्राजकुलेन महंतकसेलहथतलारडो-
 करप्रभृतिभिः त्य(यत्)किमपि न याचनीयं न(ॐ)गृहीतव्यं च ।
 अनया परयित विधिना प्रतिवर्षं वसहिकाद्वयपार्श्वात् ग्राम ठकुर

प्रधानिभिः हृदयानैः चन्दाणवद्वानिदहोन्त्येषु समायान्(०)नगमन-
 देवाय ददाय भगवन्मन्त्रिभिरुक्तं ॥ अत्र सर्व करणीयं कारा-
 पनीयं च ॥ उपरिष्ठादिगणनीयमानममानमंशमध्यात् यस्य
 करणापि विः ० पिबु गच्छति नगरे धीमर्चुदेत्यठहुरेण
 संरम्यं ॥ अत्रा गमपनीयं अम्यनसंज्ञैरपि अन्यैश्च
 भाविभोक्तृभिः राजभिः समारिकाटपे ॥ ० पट्टनकरांभं भाषद्राकं
 यावत् अत्यन्तस्य पातनीयं ॥ इति ॥ ॥ यगरना व्यामेन
 वदुभिर्गुणा हृता राजभिः गगनादिभिः यस्य यस्य पदा(०)
 भूमितमस्य तस्य तदा कर्त्तव्यं । संपादवीष्णनांषाषु शुष्ककाटैरवा-
 तिनः कृष्णमर्षा प्रजायेते देवदायापरारिणः । न दिवं विषमि-
 स्था(०) देवस्यविषमुत्पन्ने विषमेकाकिनं हन्ति देवस्यं पुत्रपौत्रकं
 एगानि वसुतिवाक्यानि अवलोक्य अमुनसंज्ञैः अन्यसंज्ञैरपि भा-
 विभो(०)क्तृभिः अम्यत्कृत्य उच्यते(०)काम्यास्य प्रतिबंधः क-
 दापि न करणीय । न कारापनीयं । यमादत्वा च इदमुक्तवान्
 पश्यं व्या अन्यसंज्ञया वा ये भ(०)विश्यंति पार्थिवा तेषामहं कर-
 लमोमि मेमदर्शं न लुप्यता ॥ ८० जयतामिह सुत० पारि० पैथाकेन
 स्तित्त ॥ हीनाक्षरं प्रमाणमिति ॥(०)महाराजकुल धीवीसल-
 देव ॥ महं सागण ॥ अत्र नासिणः धीअचलेभरदेवीपराड०
 नंदि धीवसिष्टेदेवीय तपोप(०,न.....अंशदेव्यासक्तं अबो०
 नीलवर्णः । प्रमाणाग्राधीपपट्ट्या राजामभूति समन्तपट्टवार ॥ सुत्र
 नर . . . .

(१३४)

सं. १३७८ धीमर्चिप्यपुर वास्तव्य सा० माहभर पुत्र
 16

रुला मेघा भार्या रिहमासिरी पु० धीरपालहीराभ्यां पितृमातृश्रे-
योऽर्थ कारितं प्र० श्रीधर्मघोषमूरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१३५)

सं. १२०२ आपाङ्ग सुदि ६ सोमे श्रीप्राग्वाटवंशे आसदेव-
देवकीसुताः महं० बहुदेव धनदेव सूमदेव असयु रामणाख्याः
[घन्ध?] वः । महं० धनदेवश्रेयोऽर्थ तत्सुत[बालण]धवलाभ्यां ध-
र्मनाथमतिमा कारिता श्रीककुदाचार्यः प्रतिष्ठिता ॥

(१३६)

राणानंदि पुत्र श्रे० ठाकुर भार्या हासु श्रे० पु० भीमदेव
भावदेवाभ्यां पितृश्रेयसे पार्श्वनाथः का० प्र० श्रीधर्मघोषमूरि-
पट्टे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१३७)

सं० १३०८ वर्षे माघ सुदि ६ गुरी धर्कटवंशीय श्रेष्टि....
पुत्र श्रीवच्छ भार्या धनसिरि पुत्र आमवीर भार्या पुत्र अ-
ह्वं(?) श्रे० आमसीहेन आत्ममातापिताश्रेयोर्थ श्रीआदिनाथविंब
कारितं प्रतिष्ठितं श्री..... शिष्यः श्रीअमरचंद्रमूरिभिः ॥

(१३८)

सं० १३७८ सुराणा[गोत्रे] सा० गुणधर पुत्र सा० रा-
हणपुत्र सा० जिणदेव हेमा जसदेव रामणैः मातृ पितृश्रेयसे श्री-
ज्ञानिनाथविंब का० प्र० धर्मघोषमूरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१३९)

सं. १२०२ आपाद शुदि ६ सोमे श्रीमागवाटवंशे
देवसुतस्य धनदेवस्य पत्न्याः श्रे० बोलहा शीलार्ई सुता श
मत्याः श्रेयोऽर्थं तत्सुत महं० बालणधबलाभ्यां श्रीशान्तिन
मतिमा कारिता श्रीककुदाचार्यैः प्रतिष्ठितेति ॥

(१४०)

संवत् १३७८ वर्षे ज्येष्ठ वदि ९ सोम दिने श्रीपुगादि
[जिनचैत्य]जीर्णोद्दारे अस्मिन् देहरिकायां श्रीवर्द्धमानमभूति
विशानि.....कुमल सुत महं० पुनसीहेन कारापितानि पुत्र
रिहा धांधल मूल गेहा सदा सहितेन महं० भ्रातृ पेपढ पुत्र पा-
(पा?) हट सहितेन.....

(१४१)

सं. १३७८ वर्षे सुराणा[गोत्रे] नाला पुत्र चेना भार्या
देवभी पुत्र पेया पुना हाला लोलाकेन मातृपितृश्रेयसे का० श्री-
धर्मसुरिपटे श्रीज्ञानचंद्रसूरीणां उपदेशेन ॥

(१४२)

सं. १३७८ वर्षे सुराणागोत्रे कुलधर पुत्र सा० थिरदेव
भार्या पेही पुत्र देणल वषा हरिचंद्र पदा कर्मसीह मभूति समुदा-
येन थिरदेवश्रेयसे जीर्णोद्दारः कारितः । श्रीज्ञानचंद्रसूरि म० ।

(१४३)

सं. १२०२ वर्षे आपाद शुदि ६ सोमे सूत्र० सोदा सार्ई

सूत सूत्र० कैला बोलहा सहव लोयपा वागदेन्यादिभिः श्रीविमल-
वसतिकार्त्तिके श्रीकुंभुनाथप्रतिमा कारिता श्रीककुदाचार्यः प्रति-
ष्ठिता ॥ मंगल महाश्रीः ॥ छ ॥

(१४४)

सं० १३७८ वर्षे प्राग्वाटज्ञातीय म० बीजडमुतेन ठ०
वयजलेन धरणिग जिणदेव सहितेन ठ० हरिपाल श्रेयसे श्रीमुनि-
मुघ्रतस्वामिर्विष कारितं म० मलधारी श्रीश्रीतिलकसूरिभिः ॥

(१४५)

सं० १३७८ वर्षे संघपति पोपा गेया श्रेयोऽर्थ सा० घन-
पाल सा० महणा देवसीहेन श्रीमहावीरर्विष कारितं प्रतिष्ठितं
मलधारी श्री [हेमचंद्र?] सूरियगच्छे श्रीश्रीतिलकसूरिभिः ॥

(१४६)

सं० १३९४ मण० महणा श्रे० बोहसीह धरणाभ्यां श्री-
जिनर्विष [कारितं] श्रीधर्मतिलकसूरिभिः [प्रतिष्ठितं ॥]

(१४७)

सं० १२०२ आपाद सुदि ६ सोमे श्री० ठ० अमारसेन
सुत महं० ताज..... स्वपितृ श्रेयोऽर्थ प्रतिमा कारिता श्रीककुदा-
चार्यः प्रतिष्ठिता । मंगलं महाश्रीः ॥

(१४८)

सं० १३७८ नाहरगोष्ठि सा० राहटपुत्र गेघु पु० महण-

सोह तथा चांद पु० रीत्तणेन का० [म०] थीपर्मघोषमूरिपदे ॥
ज्ञानचंदमूरिभिः ॥

(१४९)

सं० १३८२ वर्षे कार्तिक सुदि १५ माग्वद् वाणिअ-
रायी सुत ठ० मंतणराज भेयसे सुत जीवाकेन थीनेमिनायबिबं
कारितं ॥

(१५०)

सं० १२०२ आपाढ सुदि ६ सोमे थीकृपभनायबिबं म-
तिष्ठितं थीकृदुदाचार्यः ठ० जसराकेन स्वपितुः ठ० बबलु भेयोर्थे
मतिमा कारिता ॥

(१५१)

- (१) दधरय मूर्ति ।
- (२) हेमरय मूर्ति ।
- (३) महं० थीमहिंदूय मूर्ति ।
- (४) महं० थीलालिग मूर्ति ।
- (५) महं० थीनेट मूर्ति ।
- (६) महं० थीबीर मूर्ति ।
- (७) महं० थीलहर मूर्तिः ।
- (८) महं० थीनीना मूर्तिः ।

(१५२)

धीधीमालकुलोन्नव वीरमहामंत्रि पुत्र सन्मंत्रि थीनेट

लालिग तत्सुत महिंदुकेनेदं निजपुत्रकलत्रसमन्वितेन मन्मो
दशरथेन श्रीनेमिनाथविंव मोक्षार्थ कारितं रम्यं ॥

(१५३)

सं० १२०० जेष्ठ वदि ? शुके महं० श्रीवीरसंताने मह
वाहिल्ल सुत राणाक तत्सुत नरचिहिना कुटुंबसहितेन.....
श्रेयोऽर्थं धृतिमुग्रतप्रतिपा कारितेति प्रतिष्ठिता श्रीनेमिचंद्रमूरिभिः

(१५४)

संवत् १११९ ।

थारापद्रीयसंताने सोमरुपालवल्लभः ।

शान्त्यमात्यो महीरुयातः थावकोऽजनि सत्तमः ॥ १ ॥

भार्या तस्य शिवादेवी श्रेयसे प्रतिमामिमां ।

नील-गीग्ययोः मुन्वोः कारयामास निर्मलं ॥ २ ॥

(१५५)

संवत् १३७८ वेसलपुत्र माहण पुत्र लखमा भार्या ललि
तादेवी पुत्र जयताकेन थे० का० श्रीधर्मधोपमूरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्र
सूरीणां उपदेशेन ॥

(१५६)

वरवचनचारु कुसुम; संपादितमुनिमनोरथफलयैः ।

श्रीनक्षत्रसूरिरनघः कल्पतरुर्जयति शुभसेज्यः ॥

स्तौति श्रीककसूरिः ॥

हेलाहः-१५७-१९१ ।

(१५७)

सं० १२०६ ॥

श्रीशीलमद्रसूरीणां शिष्यैः श्रीचंद्रसूरिभिः ।
विमलादिसुसंघेन युतैस्तीर्थमिदं स्तुतं ॥
अयं तीर्थसमुदारोऽद्भुतोऽकारि विमल[स्य] ।
श्रीमदानंदपुत्रेण श्रीपृथ्वीशमंत्रिणा ॥

(१५८)

सं० १३९४ पूनसीह . . . . . श्रीआदिनाथविंश म०
श्रीमनिचंद्रसूरिभिः ॥

(१५९)

संवत् १३७८ वर्षे वै० शदि ९ श्रीपादप्यपुरीय देगा पुत्र
जगपर पुत्र समपर भार्या सिरियादेवी पुत्र सीहद आवा माला
भटसीहेन माव् थेयसे का० श्रीधर्मपोषसूरिपदे श्रीशानचंद्रगू-
रिभिः मतिष्ठितं ॥

(१६०)

श्रीपारापद्मीयसंताने महं० श्रीतिनाथवल्लभोः धेयोर्य माव-
कया छातिनाथविंश कारितं.....

(१६१)

सं० १३७८ व० वै० शदि ९ श्रीपादप्यपुरीय देगा पु०
जगपर पु० समपर भार्या सिरियादेवी पुत्र सीहद आवा माला

महसीहैः पितृ श्रेयसे का० श्रीधर्मघोषमूरिपदे प्रतिष्ठितं श्रीज्ञान-
चंद्रमूरिभिः ॥

(१६२)

सं० १३९४ सा० विजपाल पुत्री राणीनी आत्म श्रे०
श्री..... नाथचिंभं [का० म०] श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१६३)

संवत् १६९४ वर्षे महोपाध्याय श्री५ श्री.....गणि तत्
गिण्य पंडित श्रीहीरचंद्रगणिभिः पंडित श्रीकुशलभद्रग० गणि
श्रीभरार्णद्र निज भ्रातृद्वयं संयुक्तः । मुनि.....चंद्रे.....राम-
चंद्रमुनींद्रचंद्र प्रभुगदग परिवारैः यात्रा निर्म.....

(१६४)

सं० १३७८ वर्षे वैशाख शुदि ९ श्रीमहाद्वयपुरीय भाग्य-
वुध पौपदेसेन समरमरणे विज्ञानि कारितानि श्रीधर्मघोषमूरि-
पदे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः प्रतिष्ठितानि ॥ उपदेसेन ॥

(१६५)

संवत् १२२६ वर्षे वैशाख शुदि ३ गोमे श्रीमद्वृंदमहा-
नार्थे महाप्रान्त श्रीहृषटिना स्वर्गीय निवृ ४० श्रीवामना तथा
स्वर्गीय मान् ४० मीनादेव्यां पुनिर्दुर्गा देवश्री जगमनायाये
कृता भक्तपुत्रीया दिने आचार्य श्रीधर्मघोषमूरिभिः प्रतिष्ठिता ॥

(१६६)

स्वर्गदेवमूरिपदे श्रीवामनमूरि श्रीभरार्णमूरिभिः

हेलाहः-१६७-१७१ ।

८ श्रीज्ञानचंद्रसूरिसिष्य श्रीमुनिशेखरसूरीणां मूर्तिः श्रे० जाह्नव
बीलहणदेवी पुत्र भ्रातृ सुरा बालाभ्यां कारिता । शुभं भ
संवत् १३९६ वै० सु.....

(१६७)

.....बीजटभार्या बीलहणदेव्य[१] धांधलदेव्य[च] स
वसरण का० प्रतिष्ठितं श्रीधर्मयोपसूरिपदे श्रीज्ञानचंद्रसूरिभिः ।

(१६८)

संवत् १३७८ वै० व० ९ रिणस्तंभपुरवास्तव्य जांबव-
गोत्रे सा० हरिचंद्रपुत्र संपपति रतनधेयोर्ध्व पुत्र पुना हेमा गा-
जनैः पद्ममभ[प्रतिमा] कारिता श्रीसोममभसूरि उपदेशेन ॥

(१६९)

श्रीकृष्णभनायस्य । संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५
गुरौ मागवाट कुल.....धेयोर्ध्व धनपालेन
श्रीकृष्णभनायविंशं कारितं कोसहुद (कासहद) गच्छे श्रीसिंहसू-
रिभिः प्रतिष्ठितं ॥

(१७०)

श्रीशान्तिनायस्य । संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५
गुरौ दिने मागवाट महामात्येन श्रीधनपालेन.....
धेयोर्ध्व कोसहुद (कासहद) गच्छे श्रीसिंहसूरिभिः प्रतिष्ठितः ।

(१७१)

सा० गोसल पुत्र रुद्रपाल धेयसे संपपति महणसीह पुत्र
सा० छाला संपपति धनासिह पुत्र सा० विजय .....

(१७२)

श्रीसंभवनाथस्य । सं० १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ
महामात्य श्रीधनपालेन.....श्रेयोऽर्थ श्रीसंभवनाथ प्रतिमा कारि-
रिता । कोसहुद (कासहद) गच्छे श्रीसिंहसूरिभिः प्रतिष्ठिता ।

(१७३)

सं० १३९५ सा० धनसिंह पु० सा० विजदसमरसिंहस्य
भ्रातृ जिनपाल श्रेयोर्थ ॥

(१७४)

॥ श्रीअभिनंदनस्य ॥ [सं० १२४५ वर्षे] वैशाख वदि ५
गुरौ पृथ्वीपालात्मज महामात्य श्रीधनपालेन मातृ श्रीपद्मावती-
श्रेयोऽर्थ.....कारिता[म०] श्रीकोसहुद (कासहद) गच्छे श्री-
सिंहसूरिभिः ॥

(१७५)

॥ सुमतिनाथस्य ॥ संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५
गुरौ माग्वाद्.....पृथ्वीपाल आत्मश्रेयसे प्रतिमा करिता
कोसहुद (कासहद) गच्छे श्रीसिंहसूरिभिः प्रतिष्ठिता ॥

(१७६)

संवत् १२४५ वैशाख वदि ५ गुरौ.....
आत्मश्रेयसे.....श्रीपद्मा.....सिंहसूरिभिः
प्रतिष्ठिता ॥

लेखाः-१७७-१८२ ।

(१७७)

संवत् १२४६ वै० वदि ५ भृगौ माग्वाट.....
पृथ्वीपालात्मज ठ० जगदेव पत्नि ठ० श्रीमादलदे आत्मधे
भीषुपार्धनाथ मतिमा का० श्रीसिंह मूरिभि मतिष्ठिता ।]

(१७८)

सं० १३९४ धनपाल पुत्रि वो० नाम आत्म धेयसे आ
दिनायाबिंबं का० म० श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१७९)

सं० १३७८ वैशाख व० ९ दो० महणसुत सोहद भार्या
सुहददेवी पुत्र महिदेन पितृपातृधेयसे महावीर कारित । सा०
महिद भार्या रांभि धेयसे शांतिनाथः । सा० महिद भार्या स्वी-
रणि धेयसे पार्धनायजीर्णोदारः ।

(१८०)

सं० १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ माग्वाट .....वा-
स्तव्य अमात्य धनपाल भार्या महं० श्रीविणधी.....धेयोऽर्थ
चंद्रमभमतिमा कारिता मतिष्ठिता श्रीसिंहमूरिभिः ॥

(१८१)

भीषुनिमुयतजिनः । खरतर जाल्हणपुत्र तेजाकेन भीषुत्री
वीरी धे० कारितं ॥

(१८२)

सं० १२८६ वर्षे फागुण सुदि २ रवौ धे० आल्हण सा०

(१७२)

श्रीसंभवनाथस्य । सं० १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ
महामात्य श्रीधनपालेन.....श्रेयोऽर्थ श्रीसंभवनाथ प्रतिमा कारि-
ता । कोसहुद (कासहृद) गच्छे श्रीसिंहसूरिभिः प्रतिष्ठिता ।

(१७३)

सं० १३९५ सा० घनासिंह पु० सा० विजदसमरसिंहस्य
भ्रातृ भिनपाल श्रेयोर्य ॥

(१७४)

॥ श्रीअभिनन्दनस्य ॥ [सं० १२४५ वर्षे] वैशाख वदि ५
गुरौ पृथ्वीपालात्मज महामात्य श्रीधनपालेन मातृ श्रीपद्मावती-
श्रेयोऽर्थ.....कारिता[म०] श्रीकोसहुद (कासहृद) गच्छे श्री-
सिंहसूरिभिः ॥

(१७५)

॥ सुमतिनाथस्य ॥ संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५
गुरौ भागवाद्.....पृथ्वीपाल आत्मधेयसे प्रतिमा कारिता
कोसहुद (कासहृद) गच्छे श्रीसिंहसूरिभिः प्रतिष्ठिता ॥

(१७६)

संवत् १२४५ वैशाख वदि ५ गुरौ.....
आत्मधेयसे.....श्रीपद्मावती.....सिंहसूरिभिः
प्रतिष्ठिता ॥

(१७७)

संवत् १२४५ वै = यदि ५ भृगो मागवाट .....
पृथ्वीपालात्मज ठ० जगदेव पत्नि ठ० श्रीमादलदे आत्मधेयोर्ध
श्रीगुपार्श्वनाथ प्रतिमा का० श्रीसिंह [मूरिभिः प्रतिष्ठिता ।]

(१७८)

सं० १३९४ धनपाल पुत्रि यो० नाम आत्म श्रेयसे आ-
दिनाथविंशं का० म० श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१७९)

सं० १३७८ वैशाख व० ९ दो० महणगुप्त सोहद भार्या
गुहददेवी पुत्र महिदेन पितृमातृश्रेयसे महावीरः कारितः । सा०
महिद भार्या राभि श्रेयसे शान्तिनाथः । सा० महिद भार्या स्त्री-
मणि श्रेयसे पार्श्वनाथजीर्णोद्धारः ।

(१८०)

सं० १२४५ वर्षे वैशाख यदि ५ गुरो मागवाट .....वा-
स्तव्य अमात्य धनपाल भार्या महं० श्रीपिण्डीश्री.....श्रेयोऽर्थ
चंद्रमममतिमा कारिता प्रतिष्ठिता श्रीसिंहमूरिभिः ॥

(१८१)

श्रीमुनिगुप्तजिनः । खरतर जाल्हणपुत्र तेजाकेन श्रीपुत्री
वीरी थे० कारितं ॥

(१८२)

सं० १२८६ वर्षे फागुन , थे० जाल्हण सा०

रांवण व्य० जसधवल भार्या विजेमति सुत व्य० गांगणेन भ्रातृ
पुना पाहड चाहड व्य० गुणसिरि पुणिग कहुया सेजामति
नवल वधू धनसिरि.....कुटुंबेन श्रीरिखभदेव प्रतिमा कारिता ।
मतिष्ठिता चंद्रगच्छीय श्रीमलयचंद्रसूरिसिष्य संमतचंद्रसूरिभिः ।
शुभं भवतु ॥

(१८३)

सं० १२४५ वैशाख वदि ५ गुरौ प्राग्वाटहातीय भा०
शिवदेव भा० जसधवल ।

सं० १३७८ शरनीवाल पेया भार्या पाल्हणदेवि पुत्र लुणा
तथा पुत्री नीविणि आविकया संघ० सादल पुषामणभार्यया
स्वभे० महावीरः कारितः । म० श्रीधर्मघोषसूरिपट्टे श्रीज्ञानचं-
द्रसूरिभिः ।

(१८४)

सं० ११८७ फागुण वदि ४ सोमे भद्रसिणकद्रा स्थानीय
प्राग्वाटवंशान्वय श्रे० बाहिल संताने.....संतणागदेव देवचंद्र
आमपर भावा अंबकमार श्रीकृमार स्वारण..... भावक
आविद्याममृदायेन अर्पुदचैत्यनीधे रिगभदेवविंश निःश्रेयसे का-
मिन् । वृहद्गच्छीय श्रीमंनिष्ठविहारि श्रीवर्द्धमानसूरिपट्टे पद्मसूरि
श्रीभट्टेश्वरसूरिभिः मनिष्ठिन् ॥

(१८५)

सं० १२४५ वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीअनंतनाथ । प्रा-
ग्वाटहातीय भा० जगपदल भार्यालक्ष्मी ।

सं० १३७८ वर्षे उत्सववाला(?) सामंत पुत्र लाहट भार्या
लखमी पु० पुण्या कुसलीया लाखण झांझण हरदेव नेनाकैः
पितृमातृभे० कारितं प्रतिष्ठितं श्रीधर्मघोषसूरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्रमू-
रिभिः । सा० घनसिंह भार्या घांघलदेवी पुत्र भे० सा० विज-
देन कारितं ॥

(१८६)

सं० १२४५ वर्षे बैशाख वदि ५ गुरौ.....भे० श्रीदेव-
चंद्रमूरिभिः श्रीअनंतनाथमतिमा प्रतिष्ठिता ॥

(१८७)

संवत् १३९४ सा० कर.....सि पुत्र कुलचंद्र.....श्री
कुंघुनाथ का० म० श्रीमिनचंद्रमूरिभिः ॥

(१८८)

संवत् १२४५ बैशाख वदि ५ गुरौ श्रीमागवाटचंडीय य-
शोधवलमुत्त भा० घालिगेन देवश्रीभरनाथबिंबस्य भेषसे प्रतिष्ठा
कारिता । श्रीअर्जुदतीर्थे सकलाभ्युदयकारी भवतु भरनाथः ॥

(१८९)

सं० १३७८ वर्षे सा० श्रीकमुत्त लखमभार्या बकाई था-
विकया आत्मभेषसे श्रीमहिनाथः का० ।

(१९०)

सं० १२४५ वर्षे बैशाख वदि ५ गुरौ श्रीयशोदेवमूरिदि-
प्यश्रीदेवचंद्रमूरिभिः श्रीभरनाथमतिमा प्रतिष्ठिता । मागवाटकातीय

मां० जराधवल सुत शालिगेन आत्मनः श्रेयोर्ध्वं देवकुलिका
का० च ।

(१९१)

सं० १३७८ श्रीमाण्डव्यपुरीय सा० महाधर भार्या भार-
देवी पुत्र सांगणेन पितृमातृश्रेयसे शान्तिनाथः कारितः प्र० श्री-
धर्मधोपमूरिपदे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(१९२)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीवृहद्गच्छे श्री-
मदारासणसत्क श्रीयशोदेवमूरिशिष्य श्रीदेवचंद्रमूरिभिः श्रीभेषां
सन्निधा मनिष्ठिता । माग्वाटज्ञातीय महामास्य श्रीपृथ्वीपालसत्क
मनीहार वृनचंद्र ठ० धामदेव भ्रातृ मिरपाल भ्रातृप्यक देसल
ठ० तगरौर धरल ठ० देवकुमार ब्रह्मचंद्र ठ० आमचंद्र लखमण
गुणचंद्र परमार वनचंद्र ठ० कुंजरमी आसदेव ठ० चाहद गोमल
बीमल गजदेव आसचंद्र आज्ञा मभृतीनां ॥

(१९३)

सं० १३०४ वर्षे कागुण सुदि २ वृषे श्रीभर्पुदायमेकाग-
दृष्टयानवाप्त्यर्थे श्रीमंतिनाग मंताने श्रे० देदा भार्या वृन
मिदि कग्गुन वरदेव पाल्दण तयोर्भार्या पद्यमिति ... वरदेव
वृनवृषग भार्या वादिनि गुन भारवृन ... ठ० पूगल पूना
दिनि ... मभृति वृद्धवगदिनेन वृषग भारकेन ...

(१९४)

सं० १३९४ वर्षे गृष्मास्य वृष ठ० हरियाल दे धे० वा०
प्र० श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ।

(१९५)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीगृहद[गच्छे]
श्रीपदारासनसत्क श्रीपशोदेवसूरिशिष्य श्रीदेवचंद्रसूरिभिः श्री-
धर्मनाथप्रतिमा प्रतिष्ठिता ।

(१९६)

सं० १३७८ सा० सावद सुत नरदा मदन पून पदम
सलत्ताकैः पुत्री नाज धेयसे कारितं ।

(१९७)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीपशोदेवसूरि-
शिष्यः श्रीदेवचंद्रसूरिभिः श्रीशीतलनाथ प्रतिमा प्रतिष्ठिता ।

(१९८)

सं० १३७८ वैशाख वदि ९ नाहरगोत्रे भा० जगपालपुत्र
श्रीप्रम भार्या विजयदेवी पुत्र हीरा मुहटा सांगण लापाकैः भ्रातृ
हरपाल धेयसे श्रीशान्तिनाथ का० म० श्रीधर्मधोपसूरिपट्टे श्री-
ज्ञानचंद्रसूरिभिः ॥

(१९९)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ भागवतकुलोद्भव
ठ० देसल लघु भ्रातृ ठ० लाखणाभ्यां पिता.....
आसिणि धेयोर्य श्रीगुविधिनाथबिंब कारितं प्रतिष्ठितं श्रीदेव-
चंद्रसूरिभिः ।

(२००)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीयशोदेवमूरि-
शिष्यैः श्रीदेवचंद्रमूरिभिः श्रीकुंगुनाय प्रतिमा प्रतिष्ठिता ।

(२०१)

संवत् १२९९ वर्षे महा सुदि १२ शुके.....

(२०२)

सं० १३७८ ज्येष्ठ वदि ९ सोमे श्री चैत्रगच्छे ऊकेश-
स्यानीय सं० पद्मदेव सं० गुणघर सो० महणसि सो० लुणा
भार्या लुणादे पु० सो० माला घरणिग स्वाणा.....पित्रोः श्रे-
यसे श्रीसुमतिनायविंशं कारितं । प्रतिष्ठितं श्रीहेमप्रभमूरिशिष्यैः
श्रीरामचंद्रमूरिभिः ॥

(२०३)

सं० १३९४ वर्षे सो० खोखा भार्या लखमादेवी पुत्र लं-
ढाकेन पित्रोः श्रेयसे भ्रातृ ४ सहितेन पुनर्विंशं कारितं ॥

(२०४)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीयशोदेवमूरि-
शिष्यैः श्रीदेवचंद्रमूरिभिः श्रीमल्लिनाथप्रतिमा प्रतिष्ठिता ।

(२०५)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीमृद्गच्छे
श्रीमद्वारासन मन्त्र श्रीयशोदेवमूरिशिष्यैः श्रीदेवचंद्रमूरिभिर्वागु-
पूज्यप्रतिमा प्रतिष्ठिता ।

(२०६)

सं० १३७८ वर्षे ज्येष्ठ वदि ९ सोमे श्रीउपकेशिगच्छे
श्रीककुदाचार्यसंताने मेहटाह्माती[य] सा० लाहटान्वये सा० धा-
पल पुत्र सा० छाजू भोपति भोजा भरह.....प्रभृति श्रीआदि-
नाथः कारितः प्रतिष्ठितः श्रीकफसूरिभिः ।

(२०७)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीयशोदेवसूरि-
शिष्यैः श्रीदेवचंद्रसूरिभिः श्रीभजितनाथमतिमा प्रतिष्ठिता ।

(२०८)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीमृहदगच्छे
श्रीमदारासन सत्क श्रीयशोदेवसूरिशिष्यैः श्रीदेवचंद्रसूरिभिः
श्रीनेमिनाथमतिमा प्रतिष्ठिता कारिता च पुत्र महं० आमवीर
अयोध्या ठ० श्रीनागपालेन ।

(२०९)

संवत् १३०२ श्रीमदुदमहातीर्थे देवश्रीआदिनाथचैत्ये
कर्तालह्मातीर्थ ठ० उदयपाल पुत्र ठ० श्रीधर मणयिन्या ठ०
नाग पुत्र्या ठ० आंघ देवसिंह जनन्या बीरिकाया स्वत्तकसमेतं
श्रीनेमिनाथविं आत्मश्रेयोऽर्थ कारितं प्रतिष्ठितं रुद्रपल्लीय
श्रीदेवमद्रसूरिभिरेव ॥

(२१०)

संवत् १३०२ [वर्षे] मार्ग वदि ९ शनी.....संतानीय
18

श्रीरुद्रपट्टाय श्रीमदभयदेवमूरिशिष्याणां श्रीदेवभद्रमूरीणामुपदे-
शेन मं० ५६ पुत्र मं० चाहद पुत्र्या येदिकया श्रीमदादिनाथविवं
सपरिकरं आत्मश्रेयोऽर्थ कारितं [प्रतिष्ठितं] च श्रीमद् देवभद्रमूरी-
भिरेव ॥

(२११)

संवत् १२४५ [वर्षे] वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीकासहृदीप-
गच्छे श्रीउद्योतनाचार्यसंताने श्रे० जसणाग चांदणाग जिदा
सुत जसहृद जसोधण देवचंद्र जसहृद भार्या भालु तत्पुत्र पारस
भार्या साढी मातृ वसू पारस पुत्र आमवीर कुलधर राणु श्रे०
देवचंद्र सुत शालिग तत्पुत्र आसचंद्र आसपाल आलहण आमदेव
सुत अजिया भाग्येयी लखमिणि मोई मभृति आत्मीयकुटुंबसहि-
तेन श्रे० जसहृदपुत्रेण पार्श्वचंद्रेण आत्मश्रेयोर्थ श्रीपार्श्वनाथप्र-
तिमा कारिता प्रतिष्ठिता श्रीउद्योतनाचार्याय श्रीसिंहमूरिभिः ॥
मंगलमस्तु ॥

(२१२)

सं० ९३ [वर्षे] मार्ग सुदि १० श्रीअर्जुदाचले कुलधर
चेठा फतु सा० नादु पुत्री ॥ श्रेयोर्थ श्रीमहावीरविवं का०
शुभं भवतु ॥

(२१३)

संवत् १२४५ वर्षे ।

श्रीपंढेरकगच्छे महति यशोभद्रमूरिसंताने ।

श्रीशान्तिमूरिरास्ते तत्पादसरोजयुगध्वजः ॥ १ ॥

वितीर्णधनसंचयः क्षतविपक्षलसाग्रणीः

कृतोरुगुरुरैवतप्रमुखतीर्थयात्रोत्सवः ।

दधत्सिनिभृतां मुदे विशदधीः स दुःसाधता-

मभूदुदयसंज्ञया त्रिविधवीरचूडामणिः ॥ २ ॥

तदंगजन्मास्ति कवीद्रवंधुर्मन्त्री यशोवीर इति प्रसिद्धः ।

प्राङ्गीरमाभ्यां युगपद्गुणोत्थविरोधशांत्यर्थमिवाश्रितोयः ॥३॥

तेन सुमतिना जिनमतनैपुण्यात् कारिता स्वपुण्याय ।

श्रीनेमिर्बिवाभिष्टितमभ्या सदेवकुलिकेयं ॥ ४ ॥

॥ शुभं भवतु ॥

सा० लातुपुत्र तिहुणसिंह श्रीशांतिनाथं कारितं प्रतिष्ठितं
श्रीककसूरिभिः ॥

(२१४)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरी श्रीयशोदेवसूरि-
शिष्यैः श्रीनेमिनाथप्रतिमा श्रीदेवचंद्रसूरिभिः प्रतिष्ठिता । श्रीपंढे-
रकगच्छे दुसा० श्रीउदयसिंह पुत्रेण मंत्री यशोवीरेण मातृ
श्रीउदय श्रेयोऽर्थं प्रतिमा सत्तोरणा सदेवकुलिका कारिता सह
कुर्दुबेन.....

(२१५)

संवत् १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरी प्राग्वाटवंशकुलति-
लक महामात्य श्रीमदानंद सुत ठ० श्रीनाना सुत ठ० श्रीनाग-
पालेन मातृ त्रिभुवनदेव्याः श्रेयोर्थं श्रीमहावीरबिंबं कारितं प्रति-
ष्ठितं श्रीरत्नसिंहसूरिभिः ।

(२१६)

सं० १३७८ वर्षे वैशाख सुदि ९ श्रीसंतिनाथ देहरी ये
आमकुवर सुत वसा० जगपाल भार्या जासलदेवी वसा
भीमपाल जगसिंह.....श्रेयोऽर्थ जीर्णोद्दारे.....कारापितं॥

(२१७)

संवत् १२१२ ज्येष्ठ सुदि.....शुके श्रीपंढरेकगच्छे श्रीशालि
भद्राचार्यसंताने.....तद्भार्या सहजि पुत्र पासल तद्भाप
.....विणि तत्पुत्र पासल.....चांद्राहटा भार्या लहुदेवी पु
आसल सेलादि कुटुंब सहितेन श्रीमहावीरबिंब कारापितमिति

(२१८)

संवत् १२१२ माघ सुदि शुधे दशम्यां महं० ललितां
महं० शीतयोः पुत्रेण ठ० पद्मसिंहेन आत्मीय ज्येष्ठ भ्रातृ ठ०
नरवाहण श्रेयोर्थ श्रीमदनितनाथबिंबमर्पुदे कारितं प्रतिष्ठितं
शालिभद्रसूरिशिष्य श्रीमरतेश्वराचार्यः श्रीवैरस्वामिसूरिभिरिति ।
मंगलं महाश्रीः ॥

(२१९)

सं० १३७८ नाहरगोत्रे सा० उदयसिंह सुत जगपाल
भार्या जयतलदेवी पुत्र जयताकेन मातृपितृश्रेयसे का० प्र० श्रीधर्म-
सुरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(२२०)

संवत् १२१२ माघ सुदि शुधे १० ठ० घरमेण ठ० बीज-

लदेव्याः श्रे.....श्रेयोर्थे श्रीपार्श्वनाथः (विंशं कारितं)
प्रतिष्ठितं श्रीशीलभद्रसूरिशिष्य श्रीभरतेश्वर श्रीवैरस्वामिभिः ॥

(२२१)

संवत् १२१२ माघ शुदि १० मङ्ग० श्रीनञ्जकभार्यया
जामुक्या आत्मपुण्यार्थे.....अर्घुदे कारितः प्रतिष्ठितः श्री.....
.....[वर] स्वाप्तिसूरिभिः ॥

(२२२)

सं० १२४५ वर्षे वैशाख वदि ५ गुरौ श्रीविमलनाथप्रतिमा
प्रतिष्ठिता ।

(२२३)

संवत् १३९४ सा० लाला श्रे० संघ० नरपासेन श्रीमहा-
वीरविंशं कारितं प्रति० श्री[ज्ञानचंद्र]सूरिभिः ॥

(२२४)

संवत् १२१२ ज्येष्ठ वदि ८ भोमे चंद्रा० कडुदापार्यैः
प्रतिष्ठिता ।

(२२५)

सं० १३११ (१) हरिचंद्र पुत्र सा० रामा.....य०
श्रीज्ञानचंद्रसूरिभिः ॥

(२२६)

सं० १३७८ वर्षे वैशाख वदि ९ सोमे श्रीभद्रुदापसे श्रीवि-

मलवसीहकायां श्रीश्रीमालज्ञातीय महं० श्री... सुत महं.....
महावीरधिवं कारापितं ॥

(२२७)

संवत् १२१२ वर्षे माघ सुदि ध्रुवे दशम्यां महामात्य श्री
मदानंद महं० श्रीसत्तणस्य पुत्रेण ठ० श्रीनानाकेन ठ० श्रीत्रि-
मुवनदेवीकुक्षिसमुद्भूतस्वमुत दंड० श्रीनागार्जुन.....
श्रेयोऽर्थ श्रीसंभवधिवं कारापितं श्री... सुरिभिरिति । मंगल
महाश्रीः ॥

(२२८)

संवत् १३९४ सं० उदयराज पुत्र सं० धापा पु० चगुल-
देवी भान्म० श्रीशीतलका० म० श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(२२९)

संवत् १४०१ कारतक सु० ८ शुके सा० पातल धा०
मैमयदेवी मनीषदे पुत्र राहद श्रेयोऽर्थ श्रीवागुपूयधिवं कारितं
मनिष्ठितं मूरिभिः ॥

(२३०)

संवत् १२२२ काल्गुण सुदि १३ रवी श्रीकामचरदगण्डे
श्रीचतुर्गोतनाचार्य मंत्राने अयुदवाप्तय्य श्रे० वरणाग तद्भाषां
दुर्ल० ननुव श्रे० छारद व्यवहारी मयमभाषा ..... श्रीनगूय
देवचंद्र वीरचंद्र भागचंद्र प्रभृतिमयमनदुर्लभममृदायेन श्रीवाग्देना-
मदिवं भान्मश्रेयोऽर्थ कारितमिति मंगल महार्थः आपदाहं
शृणु ॥

(२३१)

सं० १३०८ वर्षे फाल्गुण वदि ११ शुक्ले श्रीनाणकगच्छे
श्रीआपाटवास्तव्य थे० आंमसाद लूण पाल्हण साल्हण आम्र-
मसादपुत्र सा० श्रीपति तत्सुत सा० पुत्राकेन आभा महणसिंह
रावण मातृ उदयसिरि आल्ह भार्या जयतु हीरु वधु भोपल
षाहदादि दुडुंमसहितेन पुत्र जगसिंह थेपोर्य श्रीरिखभदेवसर्वा-
गाभरणस्य जीर्णोद्धारः कृतः ॥

(२३२)

संवत् १३०८ वर्षे फाल्गुण वदि ११ शुक्ले श्रीवालीपुरवा-
स्तव्य चंद्रगच्छीय खरतर सा० दुल्हसुत सधीरण तत्सुत सा०
बीजा तत्पुत्र सा० सलखणेन पितामही राजमाता सावभार्या
माल्हणदेवी सहितेन श्रीआदिनाथसत्क सर्वागाभरणस्य सावथे-
पोर्य जीर्णोद्धारः कृतः ॥

(२३३)

संवत् १३७८ संघ० घनसिंह भार्या घांघलदेवी पुत्र बीजद
समरसिंह विजपाल धवल.....थेयसे श्रीमहावीर का०
म० श्रीधर्मघोषमूरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ॥

(२३४)

संघपति घनसिंह भार्या घांघलदेवी पुत्र बीजद समर-

मलवसहिकार्या श्रीश्रीमालज्ञातीय महं० श्री... सुत महं...
महावीरविंशं कारापितं ॥

(२२७)

संवत् १२१२ वर्षे माघ सुदि बुधे दशम्यां महामात्य श्री
मदानंद महं० श्रीसल्लणस्य पुत्रेण ठ० श्रीनानाकेन ठ० श्रीवि
भुवनदेवीकुक्षिसमृद्धतस्वमुत दंड० श्रीनागार्जुन...
श्रेयोऽर्थ श्रीसंभवविंशं कारापितं श्री... सूरिभिरिति । संग
महाश्रीः ॥

(२२८)

संवत् १३९४ सं० उदयरज पुत्र सं० घाघा पु० चतु
देवी आत्म० श्रीशीतलका० प्र० श्रीज्ञानचंद्रसूरिभिः ॥

(२२९)

संवत् १४०१ कार्तिक सु० ८ शुके सा० पातल श्री
मेमलदेवी प्रतीपदे पुत्र राहड श्रेयोऽर्थ श्रीवासुपूज्यविंशं कारि
प्रतिष्ठितं सूरिभिः ॥

(२३०)

संवत् १२२२ फाल्गुण सुदि १३ रवी श्रीकासन्हदग
श्रीमदुद्योतनाचार्य संताने अर्जुनवास्तव्य श्रे० वरणाग तद्भा
दुर्ला तत्पुत्र श्रे० छाहड व्यवहारी मयमभार्या... श्रीतत्पु
देवचंद्र वीरचंद्र मागचंद्र प्रभृतिसमस्तकुटुंबसमुदायेन श्रीपार्श्व
यविंश आत्मश्रेयोऽर्थ कारितमिति मंगल महाश्रीः आचंद्रा
मृतु ॥

(२२१)

सं० १३०८ वर्षे फाल्गुण वदि ११ शुके श्रीनाणकगच्छे
श्रीआघाटवास्तव्य थे० आंचप्रसाद लूण पाल्हण साल्हण आघ्र-
प्रसादपुत्र सा० श्रीपति तत्सुत सा० पुत्राफेन आभा महणसिंह
रावण मातृ उदयसिरि आरु भाया जयतु हीरु वधु भोपल
बाहदादि पुहुंपसहितेन पुत्र जगसिंह थेयोर्थ श्रीरिखभदेवसर्वा-
गाभरणस्य जीर्णोद्धारः कृतः ॥

(२२२)

संवत् १३०८ वर्षे फाल्गुण वदि ११ शुके श्रीवालीपुरवा-
स्तव्य पंद्रगच्छीय खरतर सा० दुलहगुन सधीरण तत्सुत सा०
धीजा तत्पुत्र सा० सलखणेन पितामही राजमाता साउभाया
माल्हणदेवी सहितेन श्रीआदिनाथसत्क सर्वागाभरणस्य साठथे
योर्थ जीर्णोद्धारः कृतः ॥

(२२३)

संवत् १३७८ संप० धनसिंह भाया पांपलदेवी पुत्र बीजद
समरसिंह विजपाल धवल.....थेयसे धीमहावीर का०
म० श्रीपर्वपोपगूरिपट्टे श्रीज्ञानचंद्रगूरिभिः ॥

(२२४)

संपपति धनसिंह भाया पांपलदेवी पुत्र बीजद समर-

सिंह विजपाल वीदाकैश्र्वातु खिमधर भार्या खेतलदेवी श्रेयसे
कारितं ॥

(२३५)

(पुरुष) माघ सुदि ७.....

(स्त्री) महं० सुहागदेवी ।

(स्त्री) महं० गुणदेवी सत्कमूर्ति सा० बीजडकारापितं ॥

(पुरुष) सा० सुहणसिंह सत्कमूर्ति सं० १३९८ ॥

(स्त्री) महं०.....

(२३६)

संवत् १६६१ वर्षे आसो सुदि ११ दिने वार शुक्र ओस-
वालहातीय सा० मृला संघवी रूपा राउत कचरा जगमाछ
श्रीसीरोहीनगरवास्तव्यैः श्रीअर्बुदाचलचैत्ये शुभप्रधान महारक
श्रीश्रीश्रीहीरविजयमूरिस्थापित महोपाध्याय श्रीलब्धिसागर
वाससेप.....

(२३७)

संवत् १३३८ वर्षे ज्येष्ठ वदि ९ सोमे मांडव्यपुरीय संप०
देमल गुन संघ० गोसल तथा सा० भीमा गुन संघ० महणमोहि
तथा सं० गोसलगुन संघ० धनसीह तथा संघ० महणसिंह सा०

स्नाना तथा धीमदाभ्यां स्वकुटुंब भेषसे धीमादिनाथविंशं श्रीधर्म-
पोषगुरीणां पदे धीज्ञानचंद्रगुरीणांमुपदेयेन कारितं ॥ शुभं भवतु ॥

(२३८)

संवत् १३७८ वर्षे ज्येष्ठ वदि ९ सोमे माटम्पपुरीय देसल-
गुत सेप० गोगल सा० धीमा गुत संप० महणसिंह तथा सं०
गोसलगुत सं० चणसिंह सं० महणसिंह सा० लाला सं० धन-
सिंह गुत सा० धीमद.....

(२३९)

सं० १४०८ वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे ५ पंचम्यां तिथौ
गुरुदिने धीकोरंटगच्छे धीनसाचार्यसंताने महं० कउरा भार्या
महं० नाकच गुत महं० पेयट महं० मदन महं० पूर्णसिंह भार्या
पूर्णसिरि महं० दूदा महं० धांपल म० पारलदे म० चापलदेवी
पुत्र मौरसिंह हापा उणसिंह जाणा नीछा भगिनी बा० धीरी
भागिनेय हाहा ममुख स्वकुटुंब भेषसे म० धांधुकेन धीपुगादि-
देव मासादे जिनपुगलं कारितं । प्रतिष्ठितं श्रीककमूरिधिः ॥

(२४०)

संवत् १४०८ वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे ५ पंचम्यां-
तिथौ गुरुदिने धीधोकोरंटगच्छे धीनसाचार्यसंताने महं०
कउरा भार्या कुरदे पुत्र महं० मदन म० पूर्णसिंह भार्या पूर्ण-
सिरि गुत महं० दूदा म० धांपल मूल् म० जसपाल गेहा रुदा

ममृदिकुटुंबश्रेयसे श्रीयुगादिदेवमासादे महं० धांतुकेन श्री[निन]
युगलद्वयं कारितः प्रतिष्ठितः श्रीनन्मूरिपदे श्रीरुद्रमूरिभिः ॥

(२४१)

संवत् १३८९ वर्षे [०००] मुदि ८ शुक्रे.....गोष्टि सा०
छाजल पुत्र भोजदेव भार्या पुनी पाल्हा पुत्र घोलीया पुत्री नी-
लहण भगिनी आत्मश्रेयसे श्रीशान्तिनाथविंशं कारितं प्रतिष्ठितं
श्रीज्ञानचंद्रमूरि[भिः].....॥

(२४२)

सं० १२७८ वर्षे फाल्गुण वदि ११ गुरौ श्रीमत्पत्तनवा-
स्तन्य मागवाटज्ञातीय श्रीठ० श्रीचंदेश्वरानुज ठ० मुमाकीयानुज(१)
ठ० श्रीआसराजतनुज महं० श्रीमालदेव श्रेयसे सहोदर महं०
श्रीवस्तुपालेन श्रीमल्लिनाथदेवखचकं कारितमिदमिति । मंगलं
महाश्रीः । शुभं भवतु ॥

(२४३)

मागवाटवंशतिलकः श्रेष्ठी देव इति नाम धेयः ।
सुतः संघीणोऽस्य पुत्रस्तस्यापि यशोधनस्तनयः ॥ १ ॥
नम्या यशोमतीनाम्नी पत्नी पुत्रास्तयो..... ।
अंबकुमारो गोतः श्रीधर आशाधरो वीरः ॥ २ ॥
द्वादशवर्षयुतेषु द्वादशसु शतेषु विक्रमार्कनृपात् ।
भोभे बटुलाष्टम्यां ज्येष्ठस्य युगादिजिनविंशं ॥ ३ ॥
अकार्यत् यत्पितुः स्वस्य श्रेयसे तैरिदं मुदा ।
अर्बुदाद्रिशिरोवप्रथीनाभेयजिनालये ॥ ४ ॥

(२४४)

संवत् १२७८ वैशाख यदि ९ श्रीश्रीमालज्ञाती-
य.....मं० ठ० आल्हा ठ० पेथट ठ० क्षांक्षणा प्रभृ-
तिभिः श्रेयसे कारापितं ॥

—:—

(२४५)

स्वस्ति श्रीसंवत् १५२० वर्षे आपाङ्गुदि १ पुष्ये श्री-
मागवाटज्ञातीय सं० वरसिंह भार्या मंदोवरि मुत्त मर्ह० आल्हाण
मर्ह० मुल्हाण अनुज मर्ह० फीका तट्भार्या भोली धेयोप श्री-
पद्ममभविषं ।

(२४६)

संवत् १५२१ वर्षे वैशाखमुदि १३ गुरौ सं० ठाकुरति-
हेन श्रीवर्द्धमानमतिमा कारिता श्रीचारिशुंदरगुरीणामुपदेसेन ॥

(२४७)

(१) संवत् १२०४ फागुणमुदि १० चर्ना दिने महा-
मात्य श्रीनेदकस्य ।

(२) .....दिने
महामात्य श्रीघवलकस्य ।

(३) संवत् १२०४ फागुणमुदि १० चर्ना दिने महा-
मात्य श्रीभानंदकस्य ।

(४) संवत् १२३७ आषाढशुदि ८ शुषदिने पठिरा
ठ० भीमगदेवर्य ।

(५) ..... १२३७ आषाढशुदि ८ शुषदिने पठिरा

महापात्य भीमनयालर्य ।

(६) संवत् १२०४ फागुणशुदि १० शनी महापात्य
भीमनयालर्य ।

(७) ..... १२०४ फागुणशुदि १० शनी

(८) संवत् १२०४ फागुणशुदि १० शनी दिने मा
महापात्य भीमनयालर्य ।

(९) ..... १२०४ फागुणशुदि १० शनी

महापात्य भीमनयालर्य ।

(१०) संवत् १२०४ फागुणशुदि १० शनी महापात्य
भीमनयालर्य ।

(२४८)

सं. १२१० श्रेष्ठशुदि ८ शोमे भीमनयालर्ये भीमना
महापात्ये भीमनयालर्ये मणिभातुरेन भीमनयालर्ये
महापात्ये भीमनयालर्ये मणिभातुरेन भीमनयालर्ये
महापात्ये भीमनयालर्ये मणिभातुरेन भीमनयालर्ये
महापात्ये भीमनयालर्ये मणिभातुरेन भीमनयालर्ये

श्रेष्ठि-भीमासाहकारित-मंदिरगतलेखाः ।

(२४९)

सं० १५२५ फा० सु० ७ जनि रोहिण्यां श्रीभर्षुदगिरौ
देवदा श्रीराजधरसायर इंगरसीराज्ये सा० भीमचैत्ये गुर्जर
भीमालराजमान्य मं० मंदनभार्या मोली पुत्र महं० सुंद पु०
मं० गदाभ्यां भा० हांसी परमाई महं० गदा भा० आसू पु०
भीरंग बापादि कुटुंबपुताभ्यां १०८ मणप्रमाणं परिकरं मथम-
जिनधिंयं का० तपागच्छनायक श्रीसोमसुंदरसूरिपट्टमभाकर श्री-
लक्ष्मीसागरसूरिभिः प्रतिष्ठितं श्रीमुपानंदनसूरि श्रीसोमजयसूरि
महोपाध्याय श्रीजिनसोमगणि प्रमुख [परिवार परिवृतैः] विज्ञानं
सूत्रधार देवाकस्य श्रीरस्तु ॥

(२५०)

मेवादाज्ञातीय सूत्रधार मिहिपा भा० नागळ सुत सूत्रधार
देवा भा० करमीसुत सूत्र० इला गदा हापा नाना हाना कळा
.....तत्पपापाताः ॥

(२५१)

(१) संवत् १५२५ वर्षे फा० सु० ७ जनि रोहिण्यां
भर्षुदगिरौ देवदा श्रीराजधर सायर

(२) इंगरा महाराज्ये गुर्जर सा० भीमचैत्ये गुर्जर
ज्ञाति शृंगार मं० मंदन भार्या मोली पुत्र राजा—

(४) संवत् १२३७ आपादसुदि ८ बुधदिने पा
ठ० श्रीजगदेवस्य ।

(५).....

महामात्य श्रीधनपालस्य ।

(६) संवत् १२०४ फागुणसुदि १० शनौ मह
श्रीपृथ्वीपालस्य ।

(७).....

(८) संवत् १२०४ फागुणसुदि १० शनौ दिने महा
मात्य श्रीवीरकस्य ।

(९).....

महामात्य श्रीलहेरकस्य ।

(१०) संवत् १२०४ फागुणसुदि १० शनौ महामात्य
श्रीनीलकस्य ॥

(२४८)

सं० १२१२ ज्येष्ठसुदि ८ भौमे श्रीकोरंठगच्छे श्रीनन्दा
चार्यसंताने श्रीओशवंते मंत्रिधाधुकेन श्रीविमलमंत्रिहस्तिशा
लायां श्रीआदिनाथसमवसरणं कारयांचक्रे श्रीनन्दासूरिपदे श्री
ककसूरिभिः प्रतिष्ठितं । वेलापल्ली वास्तव्येन ।

श्रेष्ठि—भीमासाहकारित—मंदिरगतलेखाः ।

(२४९)

सं० १५२५ फा० सु० ७ शनि रोहिण्यां श्रीअर्बुदगिरौ देवदा श्रीराजधरसायर डुंगरसीराज्ये सा० भीमचैत्ये गुर्जर श्रीमालराजमान्य मं० मंदनभार्या मोली पुत्र महं० सुंद पु० मं० गदाभ्यां भा० हांसी परमाई महं० गदा भा० आद्य पु० श्रीरंग बाघादि कुडुंबयुताभ्यां १०८ मणप्रमाणं परिकरं प्रथम-जिनधियं फा० तपागच्छनायक श्रीसोमसुंदरगूरिपट्टमभाकर श्री-लक्ष्मीसागरसूरिभिः प्रतिष्ठितं श्रीसुधानंदनसूरि श्रीसोमजयसूरि महोपाध्याय श्रीजिनसोमगणि प्रमुख [परिवार परिवृतैः] विज्ञानं मूत्रधार देवाकस्य श्रीरस्तु ॥

(२५०)

मेवाढाहातीय मूत्रधार मिहिषा भा० नागल सुत मूत्रधार देवा भा० करमीसुत मूत्र० हला गदा हापा नाना शाना कला
.....तत्पपाधाताः ॥

(२५१)

(१) संवत् १५२५ वर्षे फा० सु० ७ शनि रोहिण्यां अर्बुदगिरौ देवदा श्रीराजधर सायर

(२) डुंगरा महाराज्ये गुर्जर सा० भीमचैत्ये गुर्जर ज्ञाति शृंगार मं० मंदन भार्या मोली पुत्र राजा—

(३) धिराज श्रीरामदासमान्य मं० सुंदर भार्यया दो-
रत्ना भार्या जीविणीपुत्र्या आविक्रया

(४) पित्तलमय ४१ अंगुलप्रमाण प्रथमाजिनमूलनायक-
परिकरे श्रीशीतलनायविंबं कारितं

(५) प्रतिष्ठितं तपागच्छनायनायक श्रीसोमसुंदरसूरि-
पदे श्रीमुनिसुंदरसूरि श्रीजयचंद्रसूरि तत्प—

(६) द्वे श्रीरत्नशेखरसूरिपट्टभाकर श्रीलक्ष्मीसागरसू-
रिभिः श्रीसुधानंदन[सूरि] श्रीसोमजयसूरि

(७) महोपाध्याय श्रीजिनसोमगाणि प्रमुखपरिवारपरि-
वृतैः ॥ श्री ॥ सूत्रधार मंडन मुत्त

(८) सुतार देवा.....

————— १०: —————

(२५२)

(१).....

(२) इंगरसिंहराज्ये गुर्जरसाह भीमप्रासादे गुर्जर-
तीय.....

(३) .....मं० सुंदर सुत मंत्रीश्वर गदा भार्यया सा-
हीरा भार्या मदी पुत्र्या

(४) आमृनाम्न्या पुत्र श्रीरंग बाघादि परिवृत्या
पित्तलमय ४१ अंगुल प्रमाण प्रथम—

(५) सीर्षकर मूलनायकपरिकरे श्रीवासुपुत्र्यविंबं कारितं

(८) प्रतिष्ठितं तपागच्छनायक श्रीसोमसुन्दरसूरि पदे
श्रीसुनिमुन्दरसूरि श्रीनयचंद्रसूरि तत् पदे

(७) श्रीरत्नशेखरसूरिपट्टमभाकर श्रीलक्ष्मीसागरसूरि-
भिः श्रीसुपानंदन[सूरि] श्रीसोमनयसूरि

(८) महोपाध्यायश्रीजिनसोमगणिममुखपरिवारपरिवृतैः॥
महिंसाणावास्तव्य सूत्रधार देवा यदितं ॥

(२५३)

सो० सुहृदादे कारित श्रीशान्तिनाथविंशं प्र० श्रीवदय-
सुभमूरिभिः ॥

(२५४)

श्रीशीतलनाथविंशं मं० नाथा मं० वदनवन (१) प्रति[मा]
कारि[ता ॥]

(२५५)

(१) मूलनायकः श्रीसुविधिनाथ सा० इंगरकारितः ।

(२) श्रीआदिनाथः सा० खीया [कारितः]

(३) सं० ९४ (१) संपत्ति सा० सुंदर भार्या सं०
रत्निनिः पुत्री सा० श्रीनरभार्या मालहणदेवि.....
कारितः पुंडरीक[ः] म० श्रीज्ञानचंद्रमूरिभिः ।

(४) श्रीधर्मनाथः इंगरसुत जिनदत्तकारितः ।

(५) श्रीसंभवः सा० हुंगरमुत्त सा० वाधा कारितः । श्रीः॥

(२५६)

(दक्षिणपार्श्वे)

(वामपार्श्वे)

- (१) श्रीसर्वज्ञाय नमः ॥ — पु० राज्ये..... राजा
विक्रम नृप संवत् १५२५ वर्षे— भा० सूछी महं० x भा० मोछी
तत्पुत्रौ—
- (२) महं० नाथा गहिला
को सुंद्र भार्ये हासी..... — मं० सगरपुत्रौ..... मं०
सुंद्रगदाभ्यां श्रीअर्जुदाधिपति दे-
वदा श्रीवीसापुत्र कुंभा पुत्र
प्रति..... श्रीरामदास.....
- (३) श्रीराजधर सायर श्री
देवदा शुंदा राजपुत्र राजधर....
.....
—स्तरेण पत्तन अहम्मदावाद
- (४) आदेशात् मधमतीर्थ-स्तंभतीर्थ इलादुर्ग ममुत्त.....
करविंव [सपरिक] रं १०८. — च प्रतिष्ठितं श्रीतपागच्छ
- (५) बहु बहु स्थान श्रीसंघेः नायक श्रीदेवसुंदरमूरिपट्टालंकार
सह यात्रायै..... श्रीश्री—.....
- श्रीसोमसुंदरमूरि श्री.....
सुंदरमूरि श्रीनयचंद्रमूरि
रत्नदेसरमूरि..... यथाविधि श्रीसंघ परिपूजे ॥

(२५७)

सं० १५२१ वर्षे वैशाख सुदि १० रवौ सं० रत्ना स०
फताभ्यां धीशान्तिनाथविंशं कारितं ॥

(२५८)

सं० १५२३ वर्षे वैशाख सुदि १३ गुरौ धीशीतलनाथविंशं
सा० मुदा भा० धीमुहवदेन्या का० प्र० खरतरगच्छे धीजिन-
हर्षमूरिभिः विजयचंद्रेन ॥

—•••—

(२५९)

संवत् १५१५ वर्षे आपाद वदि १ शुक्ले धीउकेयवंशे दर-
डागोत्रे सा० आसा भा० सोस्तु पुत्रेण सं० मंडलिकेन भा०
हीराई पु० साजण भा० रोहिणि प्र० भा० सा० पाल्हादि परि-
वार संयुक्तेन धीचतुर्मुखमासादे धीअंबिकामूर्तिः का० प्र० धी-
जिनचंद्रमूरिभिः ॥

(२६०)

(१) प० मांजू भाविकाया धीमुमतिनाथविंशं कारितं ॥

(२) धीखरतरगच्छे धीपार्श्वनाथः सा० मत्ता भा०
मांजूभाविका कारितः ।

(३) का० सा० पद्माभावरकेन धीभादिनाथविंशं कारितं ॥

(२६१)

(१) द्वितीयभूमौ धीपार्श्वनाथः ।

(२) पार्श्वनाथः श्रीमंडलिकेन [कारितः]

---

(३) श्रीपार्श्वनाथः महं० श्रीमंडलिकेन [कारितः]

---

(२६२)

(१) श्रीमनोरथ कल्पद्रुम श्रीपार्श्वनाथः मंडलिकेन कारितः ।

---

(२) श्रीखरतरगच्छे श्रीजिनचंद्रमूरिभिः प्रतिष्ठितः श्रीचिंतामणिपार्श्वनाथः सं० मंडलिक कारितः ।

---

(३) श्रीखरतरंगच्छे श्रीमंगलाकर श्रीपार्श्वनाथः सं० मंडलिकेन कारितः ।

---

(४) श्री.....पार्श्वनाथः श्रीमंडलिकेन कारितः श्रीखरतरगच्छे ।

* * * *

(२६३)

संवत् १५६६ वर्षे फाल्गुनसुदि १० दिने श्रीअचलदुर्गे राजाधिराज श्रीजगमालविजयराज्ये प्राग्वाटझातीय सं० कुंरपाल पत्र सं० रत्ना सं० धरणा सं० रत्नापुत्र सं० लापा सं० सलपा
० सोना सं० सालिग भा० मुहागदे पुत्र सं० सहसाकेन भा०

लेखाङ्कः-२६३-२६४ ।

१५

संसारदे पुत्र पीमराज द्वि० अनुपमदे पुत्र देवराज पीमराज भा०
रमादे.....पु० जयमल्लमनजी प्रमुख[परिवार] पुतेन निजकारित
चतुर्मुखमासादे उचरद्वारे पिचलमय मूलनायक श्रीआदि-
नाथर्विचं कारितं प्र० तपागच्छनायक श्रीसोमसुंदरमूरि पढे
श्रीमुनिमुंदरमूरि धीजयमुंदरमूरि पढे श्रीविशालराजमूरि पढे
श्रीरत्नशेखरमूरि पढे श्रीलक्ष्मीसागरमूरि श्रीसोमदेवमूरिशिष्य
श्रीगुमतिमुंदरमूरिशिष्य गच्छनायक श्रीकमलकलशमूरिशिष्य
संमतिविजयमानगच्छनायक श्रीजयकल्याणमूरिभिः श्रीचरण-
मुंदरमूरि प्रमुखपरिवारपरिवृतैः ॥ सं० सोना पुत्र सं० जिणा
भ्रातृ सं० आसाकेन भा० आसलदे पुत्र ... ..पुतेन कारित-
मतिप्रामहे श्रीरस्तु ॥ मू० बाछा पुत्र मू० देवा पुत्र मू० अरबुद
पुत्र मू० हरदास ॥

(२६४)

संवत् १५१८ वर्षे वैशाखवदि ४ दिने मेदपाटे श्रीकुंभल-
मेरुमहादुर्गे रानाधिराज श्रीकुंभकर्णविजयराज्ये तपापसीय श्री-
संघकारिते श्रीअरबुदानीतपिचलमयमौढश्रीआदिनाथमूलनायक-
मतिमालंकृते श्रीचतुर्मुखमासादे द्वितीयादिद्वारे स्थापनार्थं श्रीतपाप-
सीय श्रीसंघेन श्रीआदिनाथर्विचं कारितं हुंगरपुरनगरे राजलश्री-
सोमदासराज्ये ओसवाल [ज्ञानीय] सा० साभा भा० कर्मादे पुत्र
सा० माला सा० सालहा कारित विस्मयावहमहोत्सवैः मतिष्ठितं
तपाश्रीसोमसुंदरमूरि पढे श्रीमुनिमुंदरमूरि धीजयचंद्रमूरि श्रीमुनि-
मुंदरमूरि पढे श्रीरत्नशेखरमूरि पढे श्रीलक्ष्मीसागरमूरिभिः
श्रीसोमदेवमूरि प्रमुखपरिवारपरिवृतैः ॥ हुंगरपुरे श्रीसंघोपक्रम-
गमूत्रधार लुंभा लांपाचैर्निर्मितं ॥

(२६५)

संवत् १५१८ वर्षे वैशाखवदि ४ शनी श्रीदुंगरपुरनगरे
 राउल श्रीसोमदासविजयि राज्ये ओसवाल [तृतीय] चक्रेश्वरी-
 गोत्रे सा० जुंजाय भा० धानू सुत सा० साभा भार्या करमादे
 नाम्ना स्वभर्तृ सा० साभा श्रेयसे श्रीश्रान्तिनाथविंश कारितं
 प्रतिष्ठितं तपाश्रीसोमसुंदरमूरि पट्टे श्रीमुनिसुंदरमूरि श्रीजयचंद्र-
 मूरि पट्टे श्रीरत्नशेखरमूरिपट्टालंकार श्रीलक्ष्मीसागरमूरिभिः
 श्रीसोमदेवमूरिभिश्चादि [पञ्चवार] परिवृतेः ॥ श्रीः ॥ दुंगरपुरे
 श्रीसंघोपक्रमेण सूत्रधार नाथा लुंभाद्यैर्निर्मितं ॥

(२६६)

संवत् १५२९ वर्षे वै० व० ५ शुक्ले दुंगरपुरनगरे राउल-
 श्रीसोमदास विजयराज्ये.....

(२६७)

सं० १५१८ वैशाखवदि ४ प्राग्वट दो० दुंगर भा०.....
 ...रि पुत्र दो० करमा करणा बंधुना दो० गोइंदेन करमा भा०
 करणू पुत्र आसा अपा अदा करणा भा० वछतिगदे पुत्र सीधर
 गोइंद भा० जयतू पुत्र बाछादि कुटुंबयुतेन स्वमातृबंधुश्रेयसे
 श्रीनेमिनाथविंश का० प्र० तपागच्छे श्रीश्रीश्रीरत्नशेखरमूरि पट्टे
 श्रीलक्ष्मीसागरमूरिभिः ॥ कुंभलमेरौ ।

(२६८)

संवत् १५६६ वर्षे फाल्गुनमुदि १० सोमे श्रीअचलगद
 महादुर्गे महाराजाधिराज श्रीजगमालविजयराज्ये सं० सालिग-

लेखाः-२६८-२७१ ।

सुत सं० सहस्राकारित श्रीचतुर्मुखविहारे भद्रमसादे श्रीसुपार्श्ववि
थीसंपेन कारितं प्रतिष्ठितं तपागच्छे श्रीसोमसूरिसंताने श्रीकमल
कलससूरिशिष्य श्रीजयकल्याणसूरिभिः । भट्टारक श्रीचरणसुंदर-
सूरिभ्युत्तपरिवारपरिवृतैः ॥ धीरस्तु श्रीसंपस्य ॥

(२६९)

संवत् १७२१ वर्षे ज्येष्ठसुदि ३ रवौ महाराजाधिराज
महाराय श्रीअपयराजजीविजयराज्ये श्रीराजनगरवास्तव्य श्रीश्री-
मालश्रीतीय वृद्धशास्त्रीय दो० पतीया सुत मनीया भार्या मनरंगदे
सुत दो० शांतिदासकेन श्रीआदिनाथार्षेवं कारापितं प्रतिष्ठितं
च तपागच्छीय भ० श्रीहीराविजयसूरि भ० श्रीविजयसेनसूरि भ०
श्रीविजयतिलकसूरि पट्टालंकार भ० श्रीविजयानंदसूरि पट्टोद्योत-
कारक भ० विजयराजसूरिः । धीरस्तु ।

(२७०)

शांतिनाथ ॥ श्रीजयकल्याणसूरि ॥

(२७१)

मागवाटान्वयवंशमौक्तिकमणेः श्रीलक्ष्म(०)णस्मात्पुत्रः
श्रीश्रीपालकवीन्द्रबन्धुरमलधा(०)शालतामण्डपः ।
श्रीनाभेयजिनाह्निपद्म(०)धुपस्त्यागाद्भुतैः शोभितः
श्रीमान् शोभित(०) एष सद्यविभवः(१)स्वर्णोक्त्यासेदिवान् ॥१॥

॥२॥

मुंडस्थलमहातीर्थलेखाः ।

(२७२)

- (१) दर्द॥ संवत् १२१६ वैशाखवदि ५ सोमे जासा
बहुदेवी सुत
- (२) वीसल देवदाभ्यां सलखण भार्या पद्मीराजश्री सुत
वीरदेवेन
- (३) सह आत्मश्रेयोऽर्थ स्तंभलता कारापिता परमभक्ति
वशादिति ।

(२७३)

- (१) दर्द । संवत् १२१६ वैशाखवदि ५ सोमे जासा
बहुदेवि नि-
- (२) मिशं वीसलेन स्तंभलता कारापिता भक्तिवशा-
दिति ।

(२७४)

- (१) सं० १४२६ वर्षे वैशाखसु -
- (२) दि २ रवौ श्रीकोरंटगच्छे
- (३) श्रीनयाचार्यसंताने मुंड-
- (४) स्थळग्रामे श्रीमहावीरना-
- (५) सादे श्रीचङ्कमूरिपट्टे श्री-
- (६) सात्रदेवमूरिभिः श्रीर्णो-

- (७) द्वारः कारितः प्रासादे कलश-
- (८) दंडयोः प्रतिष्ठा तत्र देवकुलि-
- (९) कायाधतुर्विज्ञातिवीर्यक-
- (१०) राणां प्रतिष्ठा कृता देवेषु व-
- (११) नमस्यस्येष्वाप्येष्वापि विवेषु च
- (१२) शुभमस्तु धीश्रमणसंपस्य ॥

(२७५)

- (१) स १४२६ वैशाखमुदि २
- (२) रवौ श्रुंढलस्थलग्रामे श्रीजीव(वि)-
- (३) तस्वामिधीमहावीरचैत्ये
- (४) माग्वाटज्ञातीय ठ० महीपा-
- (५) ल भा० रूपिणि पु० सिरपाले-
- (६) न जीर्णोद्धारः कारितः
- (७) धीमहावीरप्रासादे कल-
- (८) श-दंडयोः प्रतिष्ठा तथा दे-
- (९) व कुलिकायाधतुर्विज्ञाति-
- (१०) विमानां प्रतिष्ठा कारिता ॥
- (११) धीश्रमणसंपस्य शुभमस्तु ॥

(२७६)

- (१) सं० १४४२ वर्षे जेठ मुदि
- (२) ९ सोमं धीमहावीर०

- (3) राज श्रीकान्हडदेवे सु-
- (4) तु राज श्रीवीसलदेव स-
- (5) वाढीआघाट दातन्या
- (6) ग्रामं.....प्रिप्रदोशने
- (7) वापदे शासनं मद-
- (8) तः ॥ बहुभिर्वमुधा
- (9) भुक्ता राजभिः सग-
- (10) रादिभिः यश यश
- (11) जदा भूमि तश त-
- (12) श तदा फलः । (?)

आरासंणंतीर्थगतलेखाः ।

(२७७)

संवत् १६७५ वर्षे माघसुदि चतुर्थ्यां शनी श्रीभोक्श
 ज्ञातीय वृद्धसज्जनीय श्रीनेमिनाथचैत्ये श्रीनेमिनाथविवंकारितं
 प्रतिष्ठितं सकलक्षमापालमंडलाखंडल श्रीअकबरप्रदत्त जगद्गुरुवि-
 रुद्धधारिभट्टारक श्रीहीरविजयसूरीश्वरपट्टपूर्वाचलमार्तंडमंडलायमा-
 नभट्टारक श्रीविजयसेनसूरि शर्वरीसार्वभौमपट्टालंकारनीरधीश्वर-
 सौभाग्यभाग्यादिगुणगणरंजितमहात्तपाविरुद्धधारकभट्टारक श्रीवि-
 जयदेवसूरिभिः पंडित श्रीकुशलसागरगणि प्रमुखपरिवारसमन्वितैः
 चुहरा राजपालो० शुभ० सकलां० भवतीतिशुभम् ॥

संवत् १६७५ वर्षे माघवदि ४ शनौ धीमालीक्षातीय वृद्धशा-
स्त्रीय सा० रंगा भार्या कीलारी सुत लडुआ..... सुत पनीआ
समरसुत हीरजी श्रीआदिनाथर्विचं कारितं प्रतिष्ठितं तपागच्छे गुरु
प्रभावक भट्टारक श्रीविजयसेनमूरिपट्टालंकार भरतभूमिभामिनी
मृंगारहार भट्टारक श्रीविजयदेवमूर्तिभिः पंडितश्रीकुशलसागरगणि
प्रमुखपरिवारयुतैः ।

(२७९)

- (१) ॥ दं० ॥ माग्वाटवंशे धे० बाह्वयेन श्रीजिन-
- (२) भद्रमूरिसदुपदेष्टेन पादपराग्रामे लं-
- (३) देवसाहिकाचैत्यं धीमहावीरमतिमा-
- (४) पूतं कारितं । तत्पुत्रौ ब्रह्मदेवशरणदे-
- (५) वौ । ब्रह्मदेवेन सं० १२७५ अत्रैव श्रीने-
- (६) विमंदिरे रंगमंडपे दाढाधरः कारितः ॥
- (७) श्रीरत्नमभमूरिसदुपदेष्टेन । तदनुज श्रे०
- (८) शरणदेवभार्या लूहवदेवि तत्पुत्राः श्रे०
- (९) वीरचंद्र पासड० आबडरावण । यैः श्रीपर-
- (१०) मानंदमूर्तीणामुपदेष्टेन सप्ततिशततीर्थे का-
- (११) रितं ॥ सं० १३१० वर्षे । वीरचंद्रभार्या मुषामिनि-
- (१२) पुत्र पूना भार्या सोहग पुत्र लूणा क्षाक्षण । आं-
- (१३) बटपुत्र बीजा खेता । रावण भार्या हीरपुत्र बो-
- (१४) डा भार्या कामलपुत्र कडुआ द्वि० जयता भार्या मूं०-
- (१५) या पुत्र देवपाल । कुमारपाल ।....० अरिसिंहना-

- (१६) गउरदेवि प्रभृति कुटुंबसमन्वितैः श्रीपरमा-
 (१७) नंदसूरीणामुपदेशेन सं० १३३८ श्रीवासुपूज्य-
 (१८) देवकुलिका । सं० १३४५ श्रीसंमेताशिवर-
 (१९) तीर्थं मुख्यप्रतिष्ठां महातीर्थयात्रां विधाप्या-
 (२०) स्मजन्म एवं पुण्यपरंपरया सकलीकृतः ॥
 (२१) तद्यापि पोसीनाग्रामे श्रीसंधेनपूज्यग्राम(मान ?)-
 (२२) मस्ति ॥ शुभमस्तु श्रीश्रमणसंघमसादतः ॥

—*—

(२८०)

(१) ॥ दर्द० ॥ संवत् १३१० वर्षे वैशाखवदि ५ गुरौ
 मागवाटझातीय श्रे० वील्हण मातृ-

(२) रूपिणि श्रेयोऽर्थं सुत आसपालेन सीधपाल-पद्मसीह
 सहितेन निज-

(३) विभवानुसारेण आरासणे नगरे श्रीअरिष्टनेमिमंद
 श्रीचंद्रगच्छी-

(४) य श्रीपरमाणंदसूरि शिष्य श्रीरत्नप्रभसूरीणामुपदे
 देशेन स्तंभः कारितः ॥

(२८१)

(१) ॥ दर्द० ॥ संवत् १३४४ वर्षे आ-

(२) पाद सुदि पूर्णिमायां । देवश्रीने-

(३) मिनाथ चैत्ये श्रीकल्याणत्र-

(४) यस्थ पूजार्थं श्रे० सिरधर । त-

लंसाङ्कः-२८१-१८४ ।

- (५) तुष धे० गांगदेवेन । वीस-
- (६) लघीय द्रमाणां १२० धीनेपि-
- (७) नाथदेवस्य भाटागारे निक्षि-
- (८) सं । वृद्धफलभोगा[य] मामं प्रतिद-
- (९) य ३ चटांति । पूजार्थ । आचंद्र-
- (१०) कालं यावत् । शुभं भवतु ॥ छ । श्री ॥

(२८२)

- (१) संवत् १५२६ वर्षे आपादवादि ९ सोमे श्री
- (२) पचनवास्तव्य गृजरज्ञातीय महं० पूजा०
- (३) सुत सीधर नित्यं प्रणमनि ॥

(२८३)

कल्याणत्रये धीनेमिनाथविंशानि प्रतिष्ठितानि नवांगवर्ति
र धीमदभयदेवमूरिसंतानीय श्रीचंद्रमूरिभिः धे० सुमिग धे
रदेव धेष्ठिगुणदेवस्य भार्या जयतथी साहपुत्र वइरा पुन
१ विक्रम खेता हरपति कर्मट राणा कर्मटपुत्र स्त्रीमसिह तथा
देव सुव अरसिंह प्रभृतिठुंडंसहितेन गांगदेवेन कारितानि ...

(२८४)

- (१) संवत् १३३८ वर्षे ज्येष्ठशुदि १४ शुके धीनेमिनाथ-
चैत्ये संविज्ञविहारि धीचक्रेश्वरमूरिसंताने धीजपासिहसू-
रिनिष्य श्रीसोमप्रभमूरिनिष्यैः धीवर्द्धमानमूरिभिः
प्रतिष्ठितं । आरासणकर वास्तव्य-

(२) प्राग्वाटझातीय श्रे० गोनासंताने श्रे० आमिगभार्यात्
नी पुत्र तुलहारि आसदेव आ० पासढ तत्पुत्र सिरि
पाल तथा आसदेव भार्या सहजू पुत्र तु० आसपाले
भा० धराणि.....सीत्त सिरिमति तथा

(३) आसपालभार्या आसिणि पुत्र लिंवदेव हरिपाल तथ
धरणिग भार्या .. .. . ऊदा भाय
पाल्हणदेवि मभृति कुडुंब सहितेन श्रीमुनिसुव्रतस्वामि
विंयं अश्वावशोधसमलिकाविहारतीर्थोद्धारसहितं कारि
तं ॥ मंगलमहाश्रीः ॥

(२८५)

सं० १२६६ कागुणशुदि १० गुरी प्राग्वाटझा[तीय]...
.....रदेव.....[अष्टा]वद तीर्थ कारितं ।

(२८६)

संवत् १२०४ कागुणशुदि ११ कुने धीनेपिनायचैत्यमुख
वंदयन्तळे श्रीशानिविंदं.....

(२८७)

संवत् ११९१ चैत्र.....

(२८८)

संवत् १२०८ चैत्र कागुणशुदि १० रजो..... धारासनाएं
श्रीनेपिनायचैत्यमुखवंदयन्तळे कारितं

(२९५)

- (१) संवत् १६७५ वर्षे माघपक्षलेतर ४ शनौ धीओके-
श्वंशीय वृद्धसज्जनीय सा० जगड्ड भा० जमणादे
सुत राईआ भा० चापलदे
- (२) सुत नानजीकेन भा० नवरंगदेपुतेनात्मश्रेयोर्थ
श्रीपार्श्वनाथविनं का० प्र० श्रीतपागच्छेश्वर भ०
श्रीहीराविजयमूरीश्वर पट्टोदय-
- (३) दिनमणि भ० श्रीविजयसेनसूरि पट्टालंकारहार
भट्टारकधीविजयदेवसूरिभिः पं० कुशलसागरगणि
प्रमुखपरिवारपुत्रैः ॥ पु० राजपालदामेन ॥

(२९६)

संवत् १२१६ वैशाखशुदि २ श्रे० पासदेव पुत्र वीर पुना-
भ्यां भ्रातृ जेहड श्रेयोर्थ श्रीपार्श्वनाथप्रतिमेयं कारिता श्रीनेमि-
चन्द्राचार्यशिष्यैः देवाचार्यैः प्रतिष्ठिता ॥

(२९७)

संवत् ११६१ पिरापट्टीयगच्छे श्रीश्रीतलनाथविनं [कारितं]

(२९८)

संवत् १२७६ माघशुदि १३ रवौ श्रेष्ठि सलक्षण सुव
द्वितं धर्मपोषसूरिभिः ।

(२९२)

संवत् १२३७ वर्षे ग्रेष्ठमुदि १४ शुक्ल वृद्धशीर्ष श्री
 केशवमूर्तिसंताने पूज्यगीमोपनभमूर्तिभिः श्रीरामानमूरि-
 श्रीप्रतिनामसिंघं प्रतिष्ठितं कारितं धेष्टि भामन्भायां पंदाद
 तन्युध धेष्टि गन्ना भायां गीन् नत्पुत्र पंदा तदनुजेन सादृ सांग
 नेन निजहृदयभेगमे स्वकाग्निदेवकुम्भिकायां स्थापितं च
 मंगलमहाभीः । भद्रमस्तु ॥

— ० —

(२९३)

- (१) संवत् १६७५ वर्षे माघशुद्ध ४ द्विती श्रीउक्तेश्वरी
 वृद्धशास्त्रीय सा० अद्विया भायां तेजलदे सुत गाव
 भा० गोरदे
- (२) सुत सा० नानिभाकेन भा० नामलदे सुत सोमजीयु
 तेन श्रीमहावीरसिंघं कारितं प्रतिष्ठितं च श्रीतपागच्छे
 भ० श्रीहरिविजयमूरी-
- (३) श्वरपट्टप्रभाकर भ० श्रीविजयसेनमूरि पट्टालंका
 भट्टारक श्रीविजयदेवमूरिभिः ॥ श्रीआरासणनगरे ॥
 पु० राजपाळो दापेन ।

(२९४)

द० ॥ संवत् १११८ फाल्गुन सुदि ९ सोमे ॥ आरासण
 भिधाने स्थाने तीर्थाधिपस्य प्रतिमा कारिता ..... ॥

(२९९)

स्वस्ति श्रीविक्रमसंवत् १२५९ वर्षे आषाढसुदि २ द्वितीया
षष्ठ्यं देव पुण्याः श्रेष्ठं मणिभद्र सत्तत्प्राणायाः श्रेष्ठोर्ध्वं नागपुण्याविं
कारापितं प्रतिष्ठितं श्रीधर्मयोगमूरिभिः ॥

(३००)

स्वस्ति श्रीविक्रमसंवत् १२५९ आषाढसुदि २ द्वितीया श्रेष्ठ
गोवत्सुत श्रेष्ठ कुमारस्य श्रेष्ठं तत्पुत्र श्रेष्ठ सज्जनेन श्रीसंभव-
नायविं कारितं मूरिभिश्च प्रतिष्ठितं ॥

(३०१)

स्वस्ति श्रीविक्रमसंवत् १२५९ वर्षे आषाढसुदि २ द्वितीया
आरासणमंडले कशुरशंभु (१) श्री.....श्रीकुमारसुत श्रीसज्जनेन
स्वश्रेष्ठोर्ध्वं श्रीसुमतिनायविं कारितं प्रतिष्ठितं श्रीधर्मयोगमूरिभिः॥

(३०२)

वर्द० ॥ संवत् ११३८ धांग वल्लभदेवीसुतेन वीरकथाव-
केन श्रेयांसजिनप्रतिमा कारिता ।

(३०३)

वर्द० ॥ संवत् ११३८ सोमदेवसहोदरेण सुंदरीसुतेन शीत-
लजिनप्रतिमा कारिता ।

(३०४)

वर्द० ॥ संवत् १३४६ ज्येष्ठ सु० ९ शुक्ले पूर्णदेव भोलिका

- (१) २४ सार्वतसिंह २५ कुमारसिंह २६ मथनसिंह २७ पद्मसिंह
 (१०) २८ जैवसिंह २९ तेजस्विसिंह ३० समरसिंह ३१ चाडु
 (११) मान श्रीकीतूकनृप श्रीअल्लवदीनसुरत्राणजैववप्प-
 (१२) वंश्य श्रीभुवनसिंह ३२ सुतश्रीजयसिंह ३३ मालवेश-
 (१३) गोगादेवजैवश्रीलक्ष्मीसिंह ३४ पुत्र श्रीअजयसिंह
 (१४) ३५ भ्रातृ श्रीअरिसिंह ३६ श्रीहम्मीर ३७ श्रीखेतसिंह ३८
 (१५) श्रीलक्षाहयनरेन्द्र ३९ नंदनसुवर्णतुलादिदानपुण्य-
 (१६) परोपकारादिसारगुणसुरद्रुमविश्रामनंदनश्रीमोकल-
 (१७) महीपति ४० कुलकाननपंचाननस्य । विपमतमाभंगसारंग-
 (१८) पुर नागपुर गागरण नराणकाऽजयमेरु मंडोर मंडलकर पूर्वि
 (१९) खाट्ट चाट सूजानादि नानामहादुर्गलीलामात्रग्रहणप्रमाणि-
 (२०) तजितकाशित्याभिमानस्य । निमज्जुजोर्जितसमुपार्जितानेकभ-
 (२१) द्रगजैद्रस्य । म्लेच्छमहीपालन्यालचक्रवालविदलनविहंगमै-
 (२२) द्रस्य । प्रचंडदोर्दंडमंडिताभिनिवेशनानादेशनरेशभाळमा-
 (२३) छाछाछितपादारविदस्य । अस्वलितछालितलक्ष्मीचिला-
 (२४) सगोविदस्य । कुनयगहनदहनदवानल्लापमानप्रतापव्या-
 (२५) परल्लापमानसकलवलूलमतिहूलक्ष्मापभापदवृंदस्य ।
 (२६) प्रबलपराक्रमाक्रान्तिह्रीमंडलगूर्जरशामुरत्राणदत्तातप-
 (२७) श्रमयितहिंदुमुरत्राणविरुदस्य सुवर्णसत्रागारस्य परदर्थ-
 (२८) नथर्माधारस्य चतुर्गवाहिनीचाहिनीपारावारस्य कीर्तिपर्व-
 (२९) ज्ञापाटनसत्त्वादिगुणक्रियमाणश्रीरामगुप्तिष्ठरादिनरेभा ।

नुद्धा-

- (३०) रस्य राजाश्रीहृदयवर्णसर्वोर्विनिर्माहेमौपस्य ४१ विनय-
 (३१) दानराग्ये तस्य वसादयावेण विनयविरेकयेयोदार्पणमर्ह्य-

- (32) निर्मलश्रीलाघदुतगुणमणिमयाभरणभासुरगात्रेण श्रीमदह-
म्मद-
- (33) मुरत्राणदत्तफुरमाणसाधुश्रीगुणराजसंघपतिसाहचर्यकुनाथ-
- (34) येकारिदेवालयद्वंस्पुर. सरश्रीश्रुंजयाद्वितीयधात्रेण। अजा-
- (35) इरीपिंढरवाटकसाकेरादिवहुस्थाननवीनजैनविहारजीर्णोद्धार
- (36) पदस्थापनाविषमममपसत्रागारनानामकारपरांपकारार्थसंघस-
- (37) त्काराद्यगण्यपुण्यमहार्थक्रयाणकपूर्यमाणभवाण्वतारणक्षम-
- (38) मनुष्यजन्मपानपात्रेण प्राग्वटवशावतंससं. पागणमुनमं०कुर-
- (39) पाल भा० कामलदे पुत्र परमाईत सं० परणाकेन ज्येष्ठ-
भ्रातृ सं० रजा भा०
- (40) रत्नादे पुत्र सं० लापामजासोनासालिग स्वभा० सं० धार-
लदे पुत्रजाहा (जा)-
- (41) नावडादिमवर्द्धमानसंतानपुतेन राजपुरनगरे राजाश्रीकुंभ-
कर्ण-
- (42) नरेंद्रेण स्वनाम्ना निवेष्टित(ते) तदीयमुपसादादेशतस्तेकोवय
दीपका-
- (43) विधानः धीचतुर्मुखयुगादीश्वरविहारः कारित पतिष्ठितः
- (44) धीवृक्षपगच्छे धीजगचन्द्र[स]रि धीदे[वेदमूरिसंतानेधीमत्र]
- (45) [धीदेवमुंदर]मूरि [पहमभा]कर परमगुरु मुविहितपुरंद
[रगच्छा]धि-
- (46) राजश्रीसां[म] मुंदरमूरि [भिः] ॥ ॥ ॥ हुन निदं च
मृगधारदेपाकस्य
- (47) अयं य भी[चतुर्मुखमासाद भाचंद्रार्क , नंदता, ३॥ पुंभं यवतु॥

(३०८)

- (१) ॥ द० ॥ संवत् १६११ (१) वर्षे वैशाखशु-
- (२) दि १३ दिने पातसाहि श्रीअकृन्वरम-
- (३) दत्तजगद्गुरुविरुद्धा ॥ १] रु परमगु-
- (४) रु तपागच्छा(च्छा)धिराज भट्टारकश्री६ ही-
- (५) रविजयमूरीणामुपदेशेन श्रीराण-
- (६) पुरनगरे चतुर्मु(र्मु)खश्रीधरणविहार श्री-
- (७) मदम्हदावादनगरानेरुटवत्सु(स्यु)समा-
- (८) पुरवास्तव्यमाग(ग्वा) ट ज्ञातीय सा० रायम-
- (९) लभार्या वरजू भार्या मुरुपदे तन्पुत्र [सा०]
- (१०) खेता सा० नायकाभ्यां भावरधादि कुटुं-
- (११) वयुताभ्यां पूर्वदिगम(म)नोलया मेघनादालि(भि)-
- (१२) धो मंडप (पः) कारितः स्वश्रेयोर्थे ॥ सूत्रधा-
- (१३) र समलमंडपरिवनादविरचित (तः) [॥]

(३०९)

- (१) ॥ द० ॥ संवत् १६४७ वर्षे श्रीफाल्गुनमासे शुक्लपक्षे
- (२) पंचम्यां तिथौ गुरुवासरे श्रीतपागच्छाधिराजपात-
- (३) साह श्रीअकवरदत्तजगद्गुरुविरुद्धारक भट्टारि(र)क श्री-
- (४) श्रीश्री४ हीरविजयमूरीणामुपदेशेन । चतुर्मुखश्रीधरण-
- (५) विहारे प्राग्वाटज्ञातीयसुभ्रावक सा० खेता नायकेन
- (६) वर्द्धापुत्र यशवंतादि कुटुं(डुं)वयुतेन अष्ट चत्वारिंशत् ४८ प्र-
- (७) माणानि सुवर्णनाणकानि मुक्तानि पूर्वदिक् सत्कमतोली-
- (८) निमित्तमिति श्रीअहिमदावादपार्श्वे । उसमापुरतः ॥
धीरस्तु ॥

लेखाङ्कः-३१०-३१२।

(३१०)

संवत् १५५१ व० वैशाखवदि ११ सोमे से० जावि
निसमाह पु० गुणराज भा० सुगणादे पु० जगमाळ
श्री वडकरावितं

बा० गंगादे नागरदास व० साढापति श्रीमूना कारा
भा० नीचवि० रामा० भा० कम .....

(३११)

(१) ॥०॥ सं० १५०७ वर्षे माघसु० १० ऊर्फचवथे सं०
भीळा भा० देवळसुत सं० धर्मा सं० केल्हा भा० हेमादे
पुत्र सं० तोल्हा गांगा मोल्हा कोल्हा आल्हा सा०
ल्हादिभिः सकुटुंबैः स्वधेयसे श्रीराणपुरमहानगरं ब्रह्मो-
वयदीपकाभिधानश्रीचतुर्मुखश्रीगुणादिदेव मातादे

(२) .....महातीर्थशृंगयश्रीगिरिनारतीर्थद्वयपट्टिका
कारिता मतिष्ठिता श्रीगूरिपुरंदरेः ॥
तीर्थानामुत्तमं तीर्थं नगानामुत्तमोत्तमः ।
संप्राणामुत्तमं क्षेत्रं सिद्धादिः श्रीनि ... ॥

(३१२)

- (१) संवत् १५३५ वर्षे फाल्गुणशुदि.....दिने
(२) श्रीजसवंदे मंहोरागोत्रे सा० लाभा
(३) पुत्र सा० बीरपाळ भार्या नेमळादे
(४) पुत्र सा० गयणाकेन भा० येतादे म-
(५) सुखयुतेन माता विमळादे पुष्पार्थ
(६) श्रीचतुर्मुखदेवपुष्टिका कारिता ॥

(३१३)

- (१) संवत् १५५२ व० मा[ग]श्वर शुदि ९ गुरुदिने श्रीपा-
 (२) टणवास्तव्य उसर्वसद्गातीय मं० धणपति
 (३) भा० चांपाइ भाइ मं० हरपा भा० कीकी पु०
 (४) मं० गुणराज मं० मिहपाल ॥ करारवं ॥

(३१४)

- (१) सं० १५५६ वर्षे वै० सु० ६ शनौ श्री
 (२) स्तंभतीर्थवास्तव्य श्रीउसवंश सा०
 (३) गणपति भा० गंगादे सु० सा० ह[र]राज भा०
 (४) धरमाइ सु० सा० रत्नसीकेन भा० कपूरा
 (५) प्रमु० कुटंबयुतेन राणपुरमंडन-
 (६) श्रीचतुर्मुखमासादे देवकुलिका का०
 (७) श्रीउसवाल्लगच्छे श्रीदेवनाथ(१)सूरिभिः ॥

(३१५)

- (१) सं० १५५६ वर्षे वै० सु० ६ शनौ श्रीस्तंभतीर्थ वा-
 स्तव्य श्रीउसवंश सा० आसदे भा-
 (२) र्या सपांडु सु० सा० सांजा भार्या राजी सुत सा०
 श्रीजोगराजेन भ्रातृ समागा
 (३) स्वभार्या प्रथ० सोवती द्विती० संस्वा.....सहनो सा०
 भाकर प्रमु० कुटंबयु-
 (४) तेन स्वश्रेयसे श्रीराणपुरमंडन श्रीचतुर्मुखमासादे देव-
 कुलिका कारिता श्री
 (५) उदयसागरसूरिभिः [प्रतिष्ठि]ता ॥

(३१६)

- (१) ॥ संवत् १९०३
- (२) वैशाख शुद्ध ११
- (३) गुरौ दिने पूज्यपरम्पू-
- (४) ज्य भट्टारकश्रीश्रीकण्ठ-
- (५) मूरिभिः गणेश (विष्णु ?) सहिता यथा (याथा ?)
- (६) सफलीकृता श्रीकवचागच्छे ।
- (७) छि । पं० । शिवमुन्दरमुनिना ॥ धीरस्तु ॥

(३१७)

॥ संवत् १९०३ वर्षे वैशाख शुद्ध ११ । धीनिनेश्वराणां
चरणेषु । पं० शिवमुन्दर [र] समागतः ।

हस्तिकुण्डी-प्रशस्तयः ।

(३१८)

— — — — — ॥

विरके (?) ७७ — पजे (?) [रत्नासंस्था ?] अवस्तवः ।
परिज्ञातु ना — — परा[र्थरूपा ?] पना जिना ॥ १ ॥
ते वः पान्तु [जिना] विनामसमये [यथा] दपद्योन्मुख-
मैत्तासंख्यमयूख [छे] स्वरनस्वधेनीषु विद्यो[विष्णो] दयात् ।
मायेकादशभिर्गुणैश्च दशसती चकस्य शुभदृष्टा
कस्य रयाद् गुणकारको न यदि वा स्वच्छात्मना संगमः ॥२॥

७ — ७ — क — — नासत्करो को ? [प]शोभितः । (*)
 सु से (शे) [खर] ७ — — लौ मूर्द्धिन्न रुद्रो महीभृताम् ॥ ३ ॥
 अभिवि(वि)भ्रद्रुचिं कातां सानित्रीं [चतु] रा[न]नः ।
 हरिवर्म्मा व(व)भूवात्र भूविभ्रुवनाधिकः ॥ ४ ॥

सकललोकविलोक(च)नपंकज-

स्फुरदनंमुदवा (वा)ल्लदिवाकरः ।

रिपुवधूवदनेदुहृतशुतिः (*)

समुदपादि विदग्धनृप [स्ततः] ॥ ५ ॥

स्वाचार्यैर्यो रुचिरवच [नैर्वा]मुदेवाभिधानै-

वों(वों)धं नीतो दिनकरकरैर्नारजन्माकरो व ।

पूर्वं जैनं निजमिव यशो[कारयद्ध]स्ति कुण्ड्यां

रम्यं हर्म्यं गुरुहिमगिरेः शृंगसृं(शृं)गारहारि ॥ ६ ॥

दानेन तुलितव(व)लिना तुल्लादिदानस्य येन देवाय ।

भाग[द्वयं] व्यतीर्यत भागश्चा(*)[चार्यव]र्याय ॥ ७ ॥

तस्मादभू[च्छुद्ध] सत्त्वो(त्वो) मंसटाल्यो महीपतिः ।

समुद्रविजयी श्राध्यतरवारिः सदूर्म्म(र्मि)कः ॥ ८ ॥

तस्मादसमः समजनि [समस्त] जनजनितलोचनानन्दः

ध[व]ल्लो वसुधाव्यापी चंद्रादिव चंद्रिकानिकरः । ९ ॥

भक्तत्वा घाटं घटाभिः प्रकटमिव मदं मेदपाटे भटानां

जन्ये राजन्य(*)जन्ये जनयति जनताजं रणं मुंजराजे ।

[श्री] . माणे [प्र] णष्टे हरिण इव भिया गूर्जरेण विनष्टे

तत्सैन्यानां ण (श)रण्यो हरिरिव शरणे यः सुराणां

व(व)भूव ॥ १० ॥

श्रीमहर्षिभराजभूषणि मुनैर्भुजत्यभंगां भुवं
 दंटेर्भण्डनश्रीण्डचंदमुभट्टस्वस्याभिभूतं विभुः ।
 यो दैत्यैरिव तारक(७)भभृतिभिः श्रीपान्[म]र्दं पुरा
 सेनानीरिव नीतिपौरुषपरोऽनैपीन् परां निर्द्वेतिम् ॥ ११ ॥
 यं मूलादुरमूलयद्गुरुबलः धीमूलराजो नृपो
 दम्पाधो धरणीवराहवृषति यद्वद्वि(द्वि)पः पादपम् ।
 आयातं भुवि कांदित्रीकमभिको यस्तं शरण्यो दर्शो
 दंष्ट्रायामिव रुद्धमूढमहिमा कोलो महीमण्डलम् ॥ १२ ॥ (७)
 इत्थं पृथ्वीभर्तृभिर्नाधमानैः
 सा — — — गुस्थितैरास्थितो यः ।
 पाथोनाथो वा विपक्षात्स्वप[क्षं]
 रि(र)क्षाकाक्षे रक्षणं बद्धकक्षः ॥ १३ ॥
 दिवाकरस्येव करैः कठोरैः
 करालिता भूषकदं(व)कस्य ।
 अशिभिर्यं तापहृतोक्तार्पं
 यमुन्नतं पादपवज्जनोपाः ॥ १४ ॥
 धनुर्देरशिरोमणेरमलधर्ममभ्यस्यतो
 जगा(७)म जलपेर्गुणो[गु]हरमुभ्य पारं परम् ।
 समीगुरपि सम्मुखाः गुमुक्षमार्गणानां गणाः
 सतां परिममनुतं सकलमेव लोकोत्तरम् ॥ १५ ॥
 यात्रागु यस्य वियदौर्णविपुर्विषेपात्-
 व(द्व)त्तगुरंगरुरस्यातमहीरजाति ।
 तेजोभिरुज्जितमनेन विनिज्जितत्वाद्
 भास्वान् विज्जित इवातिवरां तिरोऽभूत् ॥ १६ ॥ (७)

ॐ — ॐ — क्त — — नासत्करो लो ? [प]शोभितः । (*)
 मु से (शे) [खर] ॐ — — लौ मूर्द्धि रूढो महीभृताम् ॥ ३ ॥
 अभिवि(वि)भ्रद्रुचिं कातां सानित्रीं [चतु] रा[न]नः ।
 हरिवर्मा व(व)भूवात्र भूविभ्रुवनाधिकः ॥ ४ ॥

सकललोकविलोक(च)नपंकज-

स्फुरदनंघुदवा (वा)लदिवाकरः ।

रिपुवधूवदनेदुहृतशुतिः(*)

समुदपादि विदग्धनृप [स्ततः] ॥ ५ ॥

स्वाचार्ययो रुचिरवच [नैर्वा]मुदेवाभिधानै-

वों(वों)धं नीतो दिनकरकरैर्नीरजन्माकरो व ।

पूर्व जैनं निजमिव यशो[कारयद्]स्ति कुब्ज्या

रम्यं हर्म्यं गुरुदिमगिरेः शृंगमृ(शृं)गारहारि ॥ ६ ॥

दानेन तुलितव(व)लिना तुलाविदानस्य येन देवाय ।

भाग[द्वयं] व्यतीर्यत भागधा(*)[चार्यव]र्याय ॥ ७ ॥

तस्मादभू[ऋद्ध] सत्वो(च्वो) धर्मदाहयो महीपतिः ।

समुद्रविजयी ध्राप्यतरवारिः सद्म्य(र्मि)कः ॥ ८ ॥

तस्मादसमः समजनि [समस्त] जनजनितलोचनानन्दः

ध' व]लो वमुषाम्यापी चंद्रादिव चंद्रिकानिकरः । ९ ॥

भक्त्या पाट घटाभिः प्रकटमिव मद्दं घेदपाटे भटानां

जन्ये रात्रन्य(*)जन्ये जनयति जनताजं रणं मुंनरात्रे ।

[श्री] माणे [प्र] ण्णे हरिण इव भिया गूर्जरेणे विन्दे

दरमैन्यानां त (च)रण्यो हरिरिव शरणं यः सुरावा

व(व)भूव ॥ १० ॥

समदमदना लीलालापाः प(०) ७ ७ नाकुलाः

कुवलयदृशां संदृश्यंते दृशस्तरलाः परम् ।

मलिनितमुखा यत्रोदृचाः परं कठिनाः कुचा

निविद्वचना जी[वौ] बंधाः परं कुटिलाः कचाः ॥ २५ ॥

गाढोलुंगानि सार्द्धं शुचिकुचकलशैः कामिनीनां मनोद्वै-

र्विस्तीर्णानि प्रकामं सह यनजघनेर्देवतामंदिराणि ।

भ्रान्तेऽदभ्युभ्रा[ण्य](०) तिष्ठयसुभगं नेत्रपात्रैः पवित्रैः

सत्रं चित्राणि धात्रीजनहृतहृदयैर्विभ्रमैर्यत्र सत्रम् ॥ २६ ॥

मधुरा घनपर्व्वणो हृद्यरूपा रसाधिकाः ।

यत्रेधुवाटा लोकेभ्यो नालिकत्वाद्भिदेलिमाः ॥ २७ ॥

अस्यां सूरिः सुराणां गुरुरिव गु[ह्य]भिर्गौरवाहो गुणौघै-

र्भूपालानां त्रिलोकीवल्लयविल(०)सितानंतरानंतकीर्तिः ।

नाम्ना श्रीशान्तिधद्रोऽभवदभिभवितुं भास[मा]नासमाना

कामं कामं सम[र्था] जनितजनमनःसंमदा यस्य मूर्तिः ॥ ८ ॥

मन्येऽनुना मुनीन्द्रेण [म]नोभूरूपनिर्जितः ।

स्वप्नेऽपि न स्वरूपेण सममस्ताविलज्जितः ॥ २९ ॥

प्रोद्यत्पद्मकरस्य प्रकटिताविकटान्नेपहा(भा)र(०)स्य सूरैः

सूर्यस्येवामृतांशुं स्फुरितशुभरुचिं वासुदेवाभिधस्य ।

अध्यासीनं पदव्यां यममलविलसज्ज्ञानमाळोत्थ लोको

लोकालोकावलोकं सकलमचकलत्केवलं संभवीति ॥ ३० ॥

धर्माभ्यासरतस्यास्य संगतो गुणसंग्रहः ।

अभयमार्गणेच्छस्य चित्रं निर्वाणवाञ्छ(छ) ता(ना) ॥ ३१ ॥ (०)

कमपि सर्वगुणानुगतं जनं विपिरियं विदधाति न दुर्विधः ।

इति कलकनिराकृतये कृती यमकृत कृताखिलसद्गुणम् ॥ ३२ ॥

न कामनां मनो धीमान् ध ७ — ७ लनां दधौ ।
 अनन्योद्धार्यसत्कार्यभारधुर्योऽर्थतोऽपि यः ॥ १७ ॥
 यस्तेजोभिरहस्करः करुणया शौद्धोदनिः शुद्धया
 भीष्मो वंचनवंचितेन वचसा धर्मेण धर्मात्मजः ।
 प्राणेन प्रलयानिलो व(व)लभिदो मंत्रेण मंत्री परो
 रूपेण प्रमदाप्रियेण(*)मदनो दानेन क[र्णो]ऽभवत् ॥ १८ ॥
 सुनयनयं राज्ये चा(वा)लमसादमतिष्ठिपत्
 परिणतवया निःसंगो यो व(व)भूव सुधीः स्वयम् ।
 कृतयुगकृतं कृत्वा कृत्यं कृतात्मचमु(म)त्कृती-
 रकृत सुकृती नो कालुष्यं करोति कलिः सताम् ॥ १९ ॥
 काले कलावपि किलामलमेतदीयं
 लोका विलोयय कलनातिगतं गुणौ(*)धम् ।
 [पार्थो]दिपार्थिव [गुणा]न् गणयंतु सत्या-
 नेकं व्यधाद्गुणनिधिं यमितीव वेधाः ॥ २० ॥
 गोचरयन्ति न वाचो यच्चरितं चंद्रचंद्रिकाचिरम् ।
 वाचस्पतेर्वचस्वी को बान्यो वर्णयेत्पूर्णम् ॥ २१ ॥
 राजधानी भुवा भर्तुस्तस्यास्ते हस्तिकुण्डिका ।
 अलका धनदस्येव धनाढ्य जनसेविता ॥ २२ ॥
 नीहारहारहरहास[हि(*)मां]शुहारि-
 [ष्ठा]त्का[र] वारि [भु १]वि राजविनिर्जराणाम् ।
 वास्तव्यभव्यजनचित्तसमं[स]मंतात्
 संतापमंपदपहारपरं परेषाम् ॥ २३ ॥
 धौतकृच्छ्रधौतकृच्छ्राभिरामरामास्तना इव न यस्याम् ।
 संत्यपरेऽप्यवहाराः सदा सदाचारजनतायाम् ॥ २४ ॥

समदमदना लीलाळापाः प(०) ७ ७ नाकुलाः

कुबलयदृशा संदृश्यंते दृशस्वरलाः परम् ।

पल्लिनितमुखा यत्रोदृचाः परं कठिनाः कुचा

निविडरचना नी[वौ] बंधाः परं कुटिलाः कचाः ॥ २५ ॥

गाढेलुंगानि सार्द्धं शुचिकुचकलशैः कामिनीनां मनोहै-

र्विस्तीर्णानि भ्रकामं सह घनत्रयर्नैर्व्यतामंदिराणि ।

भ्रान्तेऽद्भ्रशुभ्रा[ण्य](०)/तिशयमुभगं नेत्रपात्रैः पवित्रैः

सत्रं चित्राणि धात्रीजनहृदहृदयैर्विभ्रमैर्यत्र सत्रम् ॥ २६ ॥

मधुरा घनपन्वर्णो हृद्यरूपा रसाधिकाः ।

यत्रेधुवाटा लोकेभ्यो नालिकस्वाग्निदेलिमाः ॥ २७ ॥

अस्यां सूरिः सुराणां गुरुरिव गु[ह्य]भिर्गौरवाहो गुणौघै-

र्भूपालानां त्रिकोकीवल्लयविल(०)सितानंतरानंतकीर्तिः ।

नाम्ना श्रीघातिभद्रोऽभवदभिभवितुं भास[या]नासमाना

कामं कामं सप्त[र्था] जनितजनमनःसंमदा यस्य मूर्तिः ॥ २८ ॥

मन्येऽनुना मुनीन्द्रेण [म]नोभूरूपनिर्जितः ।

स्वमेऽपि न स्वरूपेण समगंस्तातिष्ठजितः ॥ २९ ॥

प्रोद्यत्पद्माकरस्य प्रकटितविकटाश्लेषहा[भा]र(०)स्य सूरैः

सूर्यस्येवामृतांतुं स्फुरितशुभरुचिं वासुदेवाभिधस्य ।

अध्यासीने पदव्यां यममलचिलसज्जानमालोचय लोको

लोकालोकावलोकं सकलयचकलत्केवलं संभवीति ॥ ३० ॥

धर्माभ्यासरतस्यास्य संगतो गुणसंग्रहः ।

अभयभार्गणेच्छस्य चित्रं निर्वाणवाञ्छ[छ]ता[ना] ॥ ३१ ॥ (०)

कमपि सर्वगुणानुगतं जनं विभिरियं विदधाति न दुर्विधः ।

इति कलकनिराकृतये कृती यमकृत कृतास्त्रिलसद्वृणम् ॥ ३२ ॥

तदीयवचनान्निजं घनकलत्रपुत्रादिकं

विलोक्य सकलं चलं दलमिवानिलांदो[लि] तम् ।

गरिष्ठगुणगोष्ठ्यदः समुददीधरद्वीरधी-

रुदारमतिसुंदरं प्रथम(*)तीर्थकुन्मंदिरम् ॥ ३३ ॥

[रक्तं] वा रम्यमाणां मणितारावराजितम् ।

इदं मुखमिवाभाति भासमानवरालकम् ॥ ३४ ॥

चतुरस्र [पट्टज ?] नघा[ड]निकं

शुभशुक्तिकरोटकयुक्तमिदम् ।

बहुभाजनराजि जिनायतनं

मधिराजति भोजनधामसमम् ॥ ३५ ॥

विदग्धनृपकारिते जिनगृहे(*)ऽतिमीर्णे पुनः

समं कृतसमुद्धताविह भवां[नु]धिरात्मनः ।

भतिष्ठिपत सोऽप्यथ प्रथमतीर्थनाथाकृति

स्वकीर्तिमिव मूर्ततामुपगतां सितांशुयुतिम् ॥ ३६ ॥

शान्त्याचार्यग्निरंवाशे सहस्रे शरदाभियम् ।

माघशुक्लत्रयोदश्या सुप्रतिष्ठैः प्रतिष्ठिता ॥ ३७ ॥

विदग्धनृपतिः पुरा यदतुलं तुलादे(*)देदी

मुदानमदानधीरिदमपीवलज्जान्दधुम् ।

यतो यवच्छ्रूयतिजिनपतेः स्वयं सात्म[नो]-

रपदमन विण्छोपा[द]कृत्तक मादिशत् ॥ ३८ ॥

पावच्छेपनिरस्थयेहरजनस्नानादिधनाभ्युत्तसत्

पावाच्छातुष्टमंद्यामष्टतुलापाचंरते पूनकम् ।

तारनार(*)रताभिरावरमणी[नं] रवे रीरन्नि-

र्द्धम्यन विनोतु वानिहिरिया[स] अद्वैतमविशो ॥ ३९ ॥

सांकेकारा समधिकरसा साधुसंपानर्षा

श्लाघ्यश्रेष्ठा लालितविलसच्छिनाख्यातनामा ।

सद्गुणाद्या रुचिररितिर्धुयैमाधुर्यवर्ग्या

‘गूर्याचार्यैर्व्यराधि रमणीया(०)नि[रम्या] यद्वस्ति ॥४०॥

ॐ संवत् १०५३ वर्षे माघशुक्ल १३ रविदिने पुष्यनक्षत्रे

धीरि(॥)पधनापदेवस्य मनिष्ठा कृता महाध्वजधारोपितः ॥ मृन्-

नायकः ॥ नारकनिन्दनसङ्घपूरुषद्वनागपोचि(म्य) भावक गो

ष्ठिकरुपकर्मसपार्थ स्वसंतानधकाग्निर(०)[नार्थ च]पापो-

पानितविद्येन कारितः ॥ छ ॥

परवादिदर्पमयनं हेतुनयसहस्रभंगकाकीर्णम् ।

भक्ष्यजननदुरितक्षमनं निनेद्वरदासन नयति ॥ १ ॥

भासीदीपनसंमतः ह्यमगुणो भास्वत्प्रतापोऽम्बुजं

विरपटुमतिभा मभावकलितो भूपोचपा(मा)गर्भितः ।

योवि(पी(०)नपपोपरातरगुत्वाभिप्लवंगसंल्लालितो

पाः धीमान् इरिचर्म उचपमाणिः सद्गुहादे गुरो ॥२॥

तस्माद्(॥)भूव हवि भूरिगुणोपपत्तो

भूपमाभूगमुकुटाधितपादपीठा ।

भीरापकूटकुलकाननपर्वतसः

धीमान् विदग्धवपुपति मकरप्रतापः ॥ ३ ॥

तस्माद्भूप(०)गणा - - - तस्मात्कीर्णः)रर भावनं

संभूता सुतनुः सुतोऽति मातिमान् भीष्मयो विभ्रा,भू,व ।

येनास्मिन्निराजवद्यगने भद्राधितं भावणा

तेनेदे पितृदासानं समधिकं दुरवा पुनः पापवेदे ॥ ४ ॥

तदीयवचनान्निजं धनकलत्रपुत्रादिकं

विलोक्य सकलं चलं दलमिवानिलादो[लि] तम् ।

गरिष्ठगुणगोष्ठ्यदः समुददीधरद्दीरधी-

रुदारमतिमुंदरं प्रथम(*)तीर्थकुन्मंदिरम् ॥ ३३ ॥

[रक्तं] वा रम्यमाणां मणितारावराजितम् ।

इदं मुखमिवाभाति भासमानवरालकम् ॥ ३४ ॥

चतुरस्र [पट्टज ?] नद्या[ड्ड]निकं

शुभशुक्तिकरोटकयुक्तमिदम् ।

बहुभाजनराजि जिनायतनं

प्रविराजति भोजनधामसमम् ॥ ३५ ॥

विदग्धनृपकारिते जिनगृहे(*)ऽतिजीर्णे पुनः

समं कृतसमुद्धताविह भर्वा[बु]धिरात्मनः ।

अतिष्ठिपत सोऽप्यथ प्रथमतीर्थनाथाकृतिं

स्वकीर्तिमिव मूर्ततामुपगतां सितांशुशुविम् ॥ ३६ ॥

शान्त्याचार्यैस्त्रिपंचाशे सदस्ते शरदाभियम् ।

माघशुक्लत्रयोदश्यां सुप्रतिष्ठैः प्रतिष्ठिता ॥ ३७ ॥

विदग्धनृपतिः पुरा यदतुलं तुलादे(*)र्ददौ

सुदानमवदानधीरिदमपीपलन्नाद्भुतम् ।

यतो धवलभूपतिर्जिनपतेः स्वयं सात्म[जो]-

रघट्मथ पिप्पलोपप[दक्]पकं प्रादिशत् ॥ ३८ ॥

यावच्छेषशिरस्थमेकरजतस्थूणास्थिताभ्युल्लसत्

पातालातुल्यपदं पामलतुल्यामालंबते भूतलम् ।

तावत्तार(*)रवाभिरामरमणी[गं]धर्वधीरध्वनि-

र्द्धमन्यत्र धिनोतु धार्मिकाभियः [स]धूपवेलाविधौ ॥ ३९ ॥

सालङ्कारा समधिकरसा साधुसंधानबंधा

श्लाघ्यश्लेषा ललितविलसत्तादिवाख्यातनामा ।

सद्रुताढ्या रुचिरविरतिर्धुर्यमाधुर्यवर्षा

सूर्याचार्यैर्व्यरचि रमणीवा(*)ति[रम्या] प्रशस्तिः ॥४०॥

❀ संवत् १०५३ वर्षे माघशुक्ल १३ रविदिने पुष्पनक्षत्रे
श्रीरि(कृ)पभनाथदेवस्य प्रतिष्ठा कृता महाध्वजधारोपितः ॥ मूल-
नायकः ॥ नाहकजिंदजसश्रंपूरभद्रनागपोचि[स्थ] श्रावक गो
ष्ठिकैरशेषकर्मक्षयार्थं स्वसंतानभवान्धितर(*)[णार्थं च]न्यायो-
पार्जितचित्तेन कारितः ॥ छ ॥

परवादिदर्पमधनं हेतुनयसहस्रभंगकाकीर्णम् ।

भव्यजनदुरितक्षयनं जिनेन्द्रवरशासनं जयति ॥ १ ॥

आसीद्धीधनसंमतः दृढगुणो भास्वत्प्रतापोज्ज्वलो

विस्पष्टप्रतिभः प्रभावकलितो भूपोचयां(मां)गर्धितः ।

योपित्पी(*)नपयोपरांतरमुखाभिध्वंगसंलालितो

यः धीमान् हरिवर्म उच्चममणिः सदंशहारे गुरौ ॥२॥

तस्माद्(ऋ)भूव भूवि भूरिगुणोपपेतो

भूपमाभू)तमुकृटार्धितपादपीठः ।

धीराएकूटकुलकाननकल्पवृक्षः

धीमान् विदग्धनृपतिः प्रकटप्रतापः ॥ ३ ॥

तस्माद्भूप(*)गणा ~ ~ ~ तमा[कीर्तेः]परं भाजनं

संभूतः सुतनुः सुतोऽति मतिमान् धीमंतो विभ(ध्रु)तः ।

येनास्मिभिजराजवंशगगने चंद्रापितं चारुणा

तेनेदं पितृशासनं समधिकं कृत्वा पुनः पान्पते ॥ ४ ॥

श्रीवल्लभद्राचार्यं विदग्धनृपपूजितं समभ्यर्च्य ।

अ (आ) चंद्रार्कं यावदत्तं भवते मया (*) ७ ७ - ॥ १५ ॥

[श्रीहस्ति] कुंडिकायां चैत्यगृहं जनमनोहरं भक्त्या ।

श्रीमद्वल्लभद्रगुरोर्यदिहितं श्रीविदग्धेन ॥ ६ ॥

तस्मिन्लो(हो)कान् समादूय नानादेशसमागतान् ।

आचंद्रार्कस्थितिं यावच्छासनं दत्तमक्षयम् ॥ ७ ॥

[रू] एक एको देवो रत्नाभिर्ह विवृतेः पदद्वयानाम् ।

धम्म(०) ७ - - - - ७ ७ - कपरिक्रमे प तथा ॥ ८ ॥

संभूतमग्ना देयस्तथा वदंत्याभ रूपरुः भेद्यः ।

पाणे घटे च कर्णो देयः सर्वेण परिपाटया ॥ ९ ॥

श्री(भट्ट)भोकरता पत्राणां चोदितानां त्रयोदाशिका ।

पेडा रणे रुमेन द्युन रु(रिः) शासने देयम् ॥ १० ॥

देयं पत्राण(घ.पाट)रुमर्थादायार्चिका(*) ७ - - - ॥

न-पर(पुष्टि) भाग्यादक तु गोभूमयः पूर्णम् ॥ ११ ॥

पेडा च पत्राणिका चर्मस्य विद्योपकृतया भारे ।

आमनंभन-पुष्टि विदग्धराजेन संदत्तम् ॥ १२ ॥

[रू] भो(रु)कान्(रु)कान् दृष्ट्वापुष्टि, पाणिश्यादिमर्थादाय ।

[दे] इति पत्राणि भारे देवानि विरु(०) ७ - - - ॥ १३ ॥

न-दानादेनस्यादाय देवमर्थादाय कर्तुं मुदया ।

देव-पुष्टि रत्नानां विद्या रत्नानामर्थादाय विहित ॥ १४ ॥

रत्ना रत्न-पुष्टि रत्नानां विद्या रत्नानामर्थादाय विहित ॥

पुष्टि रत्नानां विद्या रत्नानामर्थादाय विहित ॥ १५ ॥

देव-पुष्टि रत्नानां विद्या रत्नानामर्थादाय विहित ॥

पुष्टि रत्नानां विद्या रत्नानामर्थादाय विहित ॥ १६ ॥

टेसाहः-११८-११९ ।

१८

गोप्यमुद्रयवत्तणराज्य[वा]दिभ्यु मेयनानम्य ।
 दोषं मति माणकमेकमथ मर्मेण दानम्यम् ॥ १७ ॥
 बहुभिरंगुषा भुक्ता राजभिः मगरादिभिः ।
 यस्य यस्य यदा भुविस्त्रम्य तस्य तदा कृतम् ॥ १८ ॥
 रायगिरिनंदनानिने विममराते गते तु पुत्रिमा[ने] ॥ १९ ॥
 (धीय)ष्टमभटगुरोर्दिग्धराजेन दगदिदम् ॥ २० ॥
 नवगु यनेषु गनेषु तु पण्णानीममविष्टेषु मायस्य ।
 कृष्णैवाद्दयामिह समार्षितं धंमट्टपंन(ण) ॥ २० ॥
 यावत्तुपरभूमिभानुभरतं भार्गवधी भारनी
 भारवर्जा, नि धुमंगराजधर (ने) धातज्जवाभोपया ।
 तिष्ठे(०)त्यत्र गुगामुष्टमहितं नेन च मच्छागन ।
 धीमतेऽस्यगृहिभंतनिहने तावत्तुभूयादिदम् ॥ २१ ॥
 इदं चास्यधर्ममाधनं द्यागनं धीविदग्धराजा[नेन] दत्तं
 ॥ संवत् ०७१ धीमम ११८१ नेन मदीय न संवत् ९९६ ७
 गृधरासोज्ज्वलं धन, पागेश्वरेण उक्तं धीमतेऽस्य ॥

- ११८-११९ -

(११९)

- (१) श्री रावत १३३५ वर्ष भाववत्तण
- (२) बदि १ सोमेश्वर मयीपाहि-
- (३) धीविदग्धरा भार्या ११८३ भार्या
- (४) यदा ५६ राजनउ ५६ धीम
- (५) ३० धनानीह ३० देवानीह ५६
- (६) ति संवत्तु ७१ धीमम ११८१

श्रीवलभद्राचार्यं विदग्धनृपपूजितं समभ्यर्च्य ।

अ (आ) चंद्रार्कं यावद्दत्तं भवते मया (*) ७ ७ - ॥१॥

[श्रीहस्ति] कुंडिकायां चैत्यगृहं जनमनोहरं भक्त्या ।

श्रीमद्वलभद्रगुरोर्यद्विहितं श्रीविदग्धेन ॥ ६ ॥

तस्मिन्लो(लो)कान् समाद्रूय नानादेशसमाग[तान्] ।

आचन्द्रार्कस्थितिं यावच्छासनं दत्तमक्षयम् ॥ ७ ॥

[रू]पक एको देयो वहतामिह विंशतेः प्रवहणानाम् ।

धर्मः(*) - - - - - कयविक्रये च तथा ॥८॥

संभूतगंज्या देयस्तथा वहंत्याथ रूपकः श्रेष्ठः ।

घाणे घटे च कर्पो देयः सर्व्वेण परिपाटया ॥ ९ ॥

श्री[भट्ट]लोकदत्ता पञ्चाणां चोल्लिका त्रयोदशिका ।

३॥१०॥

1. ... .. 2. ... .. 3. ... .. 4. ... .. 5. ... .. 6. ... .. 7. ... .. 8. ... .. 9. ... .. 10. ... .. 11. ... .. 12. ... .. 13. ... .. 14. ... .. 15. ... .. 16. ... .. 17. ... .. 18. ... .. 19. ... .. 20. ... .. 21. ... .. 22. ... .. 23. ... .. 24. ... .. 25. ... .. 26. ... .. 27. ... .. 28. ... .. 29. ... .. 30. ... .. 31. ... .. 32. ... .. 33. ... .. 34. ... .. 35. ... .. 36. ... .. 37. ... .. 38. ... .. 39. ... .. 40. ... .. 41. ... .. 42. ... .. 43. ... .. 44. ... .. 45. ... .. 46. ... .. 47. ... .. 48. ... .. 49. ... .. 50. ... .. 51. ... .. 52. ... .. 53. ... .. 54. ... .. 55. ... .. 56. ... .. 57. ... .. 58. ... .. 59. ... .. 60. ... .. 61. ... .. 62. ... .. 63. ... .. 64. ... .. 65. ... .. 66. ... .. 67. ... .. 68. ... .. 69. ... .. 70. ... .. 71. ... .. 72. ... .. 73. ... .. 74. ... .. 75. ... .. 76. ... .. 77. ... .. 78. ... .. 79. ... .. 80. ... .. 81. ... .. 82. ... .. 83. ... .. 84. ... .. 85. ... .. 86. ... .. 87. ... .. 88. ... .. 89. ... .. 90. ... .. 91. ... .. 92. ... .. 93. ... .. 94. ... .. 95. ... .. 96. ... .. 97. ... .. 98. ... .. 99. ... .. 100. ... ..

मत्पराय[टं] धान्याढकं तु गोधूमयवपूर्णम् ॥ ११ ॥

पेडा च पंचपल्लिका धर्मस्य विशेषकस्तथा भारे ।

शासनमेतत्पूर्वं विद्मधराजेन संदत्तम् ॥ १२ ॥

[कर्णा]मकास[स्य] कुंडुम[पुर]मांजिष्ठादिसर्वभांडस्य ।

[द] द दृ ण्ढानि भारे देयानि विरू(*) - - - ॥ ११ ॥

आदानादितस्मान्नागदयमर्हतः कृतं गुरुणा ।

शेषस्तृतीयभागो विद्याधनमात्मनो विहितः ॥ १४ ॥

राज्ञा तन्पुत्रं त्रिंशत् गोष्ठ्या पुरजनेन च ।

गुह्यवचनं रक्ष्यं नापेक्ष्य हितमि(यी,ष्णुभिः) ॥ १५ ॥

दानं दाने फलं दानात्पात्रिणे पाप्मनात्कृच्छम् ।

[मांशना]मांशन पाप मुहद(०,[वधन]धिरुम् ॥ १६ ॥

ગોપીકૃષ્ણપદ્મવર્ણના પદ્યો, કેવળ મંદજાન્ય
 દોષો મતિ માગવ મંદ. ૫૩ માર્ગે જ દાગદાગ. ૧૧૭ ૧.
 સદૃશિર્વગુણા મુન્દા રાત્રિમિ મદરાઈરિમિ.
 યસ્ય યાસ્ય યદા મુખિયત્વમ્ નયમ્ નદા વચમ્ : ૧૧૮ ૧.
 રાધાગિરિર્નદવલિને વિદ્યમાનઽ ગત મુ મુખિયત્વમ્. ૨
 (શ્રી) પદ્મવર્ણમુગોર્વિદ્યાપરાનેન દુષ્ટિદુષ્ટમ્. ૩
 મથુ સનેમ્ ગનેમ્ મુ ગગનર્ન, માધવિર્વગુ માધવજ
 કૃત્તેવ, દાદ્યાધિદ માધવિર્ન મંદદુષ્ટન જા. ૪ ૧.
 માધવકૃપા મુખિયાનુમતેન માર્ગેર્વિ માતર્ન
 માધવ' દા, નિ મુનેગગાનમથ (નં) ખાનદકામાવજ
 નિ' છી. ૫૩ મુગાનુદાદિન. ન નં જ મદરાઈરિમિ.
 શ્રીમાર્ગેવિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્. ૬ ૧.
 રિષ્ માધવમુખિયત્વમ્ માધવેર્ન માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન
 ૥ રિષ્ ૧ ૭૩ શ્રીમાર્ગે રાદા ના માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન
 મુખિયત્વમ્, માધવમુખિયત્વમ્ માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન.

૧૧૭ ૨-૧૧૮ ૧.

(૬૬૧.)

- (૧) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૨) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૩) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૪) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૫) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૬) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૭) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૮) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૯) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્
- (૧૦) માર્ગેર્વિદ્યાપરાનેન માધવમુખિયત્વમ્

- (७) न भीमहावीरदेवस्य नेचाप-
 (८) चयं वर्षस्यितके कृत इ २४ चतु-
 (९) विंशति द्रुम्याः वर्ष वर्ष प्रति स-
 (१०) धी मंदपिका पंचकुलेन दातव्याः ॥
 (११) पाचनीयाश्च ॥ बहुभिर्-
 (१२) मुष्पाभुक्ता राजाभिः सगरादि-
 (१३) भिः । यस्य यस्य यदा भूमी तस्य
 (१४) तस्य तदा कथं ॥ शुभं भवतु ॥

—•••••

- (१५) म० ११११ वर्षं पेलिको नामधेयः
 (१६) यं धर्मोदयेन य (म ई ३१३३ वनद १२ ३५-
 १०११) वर्ष इ ११ ममीपाटी मंदपिका-
 (१७) नष्ट व्यापुष्यमाजर्जनकुलेन
 (१८) इति इति इति मा (११३३) या
 (१९) इति इति इति ॥ शुभं भवतु ॥

(२००)

१. ई० ११३३ वर्षं नना दीवतामा-
 २. क ३३३३ इति इति इति ।
 ३. क ३३३३ इति इति इति ।
 ४. क ३३३३ इति इति इति ।
 ५. क ३३३३ इति इति इति ।
 ६. क ३३३३ इति इति इति ।
 ७. क ३३३३ इति इति इति ।
 ८. क ३३३३ इति इति इति ।

- (१०) कोपि लोप[य]स्यति ग ब्रह्महत्यापापेन मृत्युने ॥पंगं
(११) महाश्री ॥

(३२५)

- (१) ओ० ॥ सं० ११६७ चैत्र गु० १ महाराजाधिराजश्री-
अभराजराज्ये । श्रीरुद्रराजगु गौवरा[ज्ये] सर्वा
पाटीयनैत्ये जगतां त्यां) श्री[प]र्मना[देवसां(स्य) नि-
त्यपूजार्थं (।) महासाहणियपूभविषीत्रे[ण] उचिमरा-
जपुत्रेण उप्पलराकेन (।) मांगट आंवळ (॥)
(२) वि० सलखणजोगरादि कुटुंब(व) समं (।) पद्मादा
ग्रामे] (।) तथा मे[द्रं] चा ग्रामे (।) तथा छेछडिया-
महडीग्रामे (॥) अ [रहटं अरहटं प्रति[द]त्तः
जवाहरकः (॥) एकः ॥ यः कोपि लोप[य]स्यति
(।) स गोस्त्रीग्रा(त्रा)[ह्य]णविनाशपापेनात्मा[नं]
(३) ऐतत् ये (।) प्रतिपालयि[प्यं]ति (।) ते स्मदीयध-
र्म[भ]ग्याः सदा भविष्यंति ॥ इति मत्वा प्रतिपाल-
नीयं ॥ यस्य यस्य यदा भूमिस्तस्य तस्य तदा फलं
व(व) हुभिर्वमुषा [धु]क्ता राजभिः सगरादिभिः ॥१॥छा॥

(३२६)

- (१) ओ० ॥ संवत् १२१३ चैत्रवदि ८ भौमे अथेह श्रीनदूले
दंडश्रीवईजाप्रतिपत्तौ महं श्रीजसदेव प्रभृतिपंचकुलप्रति-
पत्तौ बला० श्रीचांडदेव जसणामयो हस्ताक्षराणि
प्रयच्छति । यथा सीम्वाडीवास्तन्यवाणिक्(ग्)महणा पुत्र
जिणदा-

१ ' लेपयेत् ' इति शुद्धं प्रतिभाति ।

लेखकः-१९६-१२८ ।

(२) केन देवधीमहावीरजगत्या कारितदेवधीपार्श्वनाथदे-
नेचयनिमित्तं समीपाद्या तले संजातदंष्टापिकायां मासं मा-
ध्मेण उदरपूर्वं दत्त द्वास्तुक्त रु १ एकः । मदत्तः
बहुभिर्बुधा भुक्ता राजभिः तनरादिभिः ॥

(३) यस्य यस्य यदा भूभिस्तस्य तस्य तदा फलं ॥ कालं
कालान्तरेऽपि केनापि राजैर्बलाधिपैश्च तुंगद्विध परिपंथना
कारापय (यि) तस्या ॥ सरि - - - ॥ अत्र साक्षि
पो० पाल्हा ॥ गा० मालानिणि [कु]मारपालराजजोषण
आ-

(४) बहुरिचंद्र मध्यक कोइलभृतयः ॥ मासं मति रूपको
दत्तः ॥ छ ॥ दं । पाद्रादाग्राम सत्कठकुर आनदपुत्र मोख-
पाल सज्जनपालाभ्यां । धीपार्श्वनाथदेवाय दत्त पादजआ
अरहट लसाउरहाडिमध्यात् नवहार-

(५) रज १ तथा अरहट.....

(३२७)

(१) ओ० ॥ सं० १२५१ कार्तिकमुदि १ रवौ अवस्थाधिवासिना

(२) नालिकेर ध्वजा स्वासटीमूल्यं निजगुरु श्रीशालिभद्र-

(३) सूरिमूर्तिपूनाहेतोः श्रीसुमतिमूरिभिः प्रदत्तं । त-

(४) अ बला० ५ मासपाटके नेचके व्ययनीयाः ॥ छ ॥

(३२८)

१) ओ० ॥ संवत् १२९७ वर्षे ज्येष्ठगुदि २ गुरौ साराहट वा-
स्तव्य जन-ज-लायां .....

(१०) कोपि लोप[य]स्यति स ब्रह्महत्यापापेन मृद्यते ॥मंगलं

(११) महाश्री ॥

(३२५)

(१) ओ० ॥ सं० ११६७ चैत्र सु० १ महाराजाधिराजश्री-
अश्वराजराज्ये । श्रीकटुकुकराजयु यौ, वरा[ज्यं] सर्मा
पाटीयचैत्ये जगतां(स्यां) श्री[ध]र्मनाथदेवसां(स्य, नि-
त्यपूजार्थं (।) महासाहणियपूअविपौत्रे[ण] उत्तिमरा-
जपुत्रेण उप्पलराकेन (।) मांगट आंवळ (॥)

(२) वि० सलखणजोगरादि कुटुंब(व) समं (।) पद्मादा
ग्रामे] (।) तथा मे[द्रं] चा ग्रामे (।) तथा छेछडिया-
महडीग्रामे (॥) [अ]रहटं अरहटं प्रति[द]त्तः
जवाहरकः (॥) एकः ॥ यः कोपि लोप[य]स्यति
(।) स गोस्त्रीत्रा(ब्रा)[ह्म]णविनाशपापेनात्मा[नं]

(३) ऐतत् ये (।) प्रतिपालयि[प्यं]ति (।) ते स्मदीयध-
र्म[भ]ोग्याः सदा भविष्यंति ॥ इति मत्वा प्रतिपाल-
नीयं ॥ यस्य यस्य यदा भूमिस्तस्य तस्य तदा फलं ।
य(व) हुभिर्वसुधा [भु]क्ता राजभिः सगरादिभिः ॥१॥छ॥

(३२६)

(१) ओ० ॥ संवत् १२१३ चैत्रवादि ८ भौमे अयेह श्रीनदूले
दंडश्रीवईनामतिपत्तौ महं श्रीजसदेव प्रभृतिपंचकुलमति-
पत्तौ बला० श्रीचांडदेव जसणागयो हस्ताक्षराणि
प्रयच्छति । यथा सीम्वाढीवास्तव्यवाणिक्(ग्)महणा पुत्र
जिणदा-

१ ' केपयेत् ' इति शुद्धं प्रतिभाति ।

नाडलाई-स्थलस्थलेखाः ।

(३३१)

- (१) ओं ॥ संवत् ११८९ माघ सुदि पंचम्यां धीचाहमाना-
न्यय धीमहाराजाधिराज [रायपा]ल-
- (२) देव (वः) तस्य पुत्रो, त्रौ) रुद्रपाल अमृतपा[लौ]ताभ्यां
माता धीराज्ञी मा[न]लदेवी तथा [नद]ल [दा]गिका-
- (३) यां सतां परजतीनां [रा]नकुलपल्ल[व] म]ध्यात् पल्लि-
काद्वयं घाण[कं] प्रतिधर्माय प्रदत्त(चं) । भं० नागति-
- (४) वममुखसमस्तधामीणक रा० चिमटा वि० सिरिया
वणिक पोसरि लक्ष्मण एते सा-
- (५) सिं (एतान् साक्षिणः) कृत्वा दत्तं छोपकस्य पदु(व)
पापं गोहत्यासहस्रेण । ब्रह्म(ब्रह्म)हत्यास(श्च)तेन च
तेन पापेन लिप्यते सः ॥०॥ धी ॥

(३३२)

- (१) ओं० ॥ नमः सर्वज्ञाय ॥ संवत् ११
- (२) ९५ आसन्नं वदि १५ कुजे ॥
- (३) अयेह धीन[द]लदा[गि]कायां यहा-
- (४) राजाधिराज धीराय[पा]लदेवे । विज-
- (५) यी(यि)राज्यं कूर्चतीत्येतस्मिन् फाले धी-
- (६) मदुर्जिततीर्थः(त्थे)धी॥ ने]मिनाथदेवस्य

(२) — — देवसंधारणसुत आसपाल धणपाल गुणपाल
सेहढसुत सूमदेव सावदेव सूमदेवसुत धणदेव राहढभार्या
शीतपुत्रिका साजणि जाल्हू संधारण भार्या

(३) राही.....सेहढभार्या अइहच सूमदेव
भार्या मदाअरि सावदेव भार्या पटूजसिरि कुडुप(म्ब)
समुदायेन सेहढेन भार्या समन्वितेन देवकुलिका कारापिता॥

(३२९)

दे०॥ संवत् ११९८ आसौज वदि १३ रवौ अरिष्टनेमि-
पूर्वदिशायां अपवारिका अग्रे भित्तिं द्वारपत्रं च न लभ्यते कर्तुं
समस्तगोष्ठ्या मिलित्वा निषेधः कृतः ॥ लिखितं पं अभ्वदेवेन ॥

(३३०)

- (१) औ सं० १३२१ वर्षे चैत्र वदि-
- (२) १५ सोमे अयेह महाराज कु-
- (३) ल श्रीचाचिगदेवेन करहे-
- (४) ढाग्रामे श्रीपार्श्वनाथाय पू-
- (५) जार्ये । सोमपर्वणि नइल-
- (६) मंडपिकायां उदकम् . . . .
- (७) . . . [दय] द्र . . . . .

केसाहः-१११-११२ ।

नाडलाई-स्थलस्थलेखाः ।

—३४३३३३३३३३३३—

(३३१)

- (१) ओं ॥ संवत् ११८९ माघ सुदि पंचम्यां श्रीचाहमाना-
न्य धीमशाराजाधिराज [रायपा]ल-
- (२) देव (वः) तस्य पुत्रो, श्री) रुद्रपाल अमृतपा[लौ]ताभ्यां
माता श्रीराज्ञी मा[न]लदेवी तथा [नद]ल [दा]गिका-
- (३) यां सतां परजतीनां [रा]जकुलपल[म]ध्याद् पलि-
कादयं पाण[कं] प्रतिपम्याय मदत्त(चं) । भं० नागसि-
- (४) वममुखसमस्तप्राप्तीणक रा० चिमटा वि० सिरिया
वणिक पोसरि लक्ष्मण एते सा-
- (५) खि (एतान् साक्षिणः) कृत्वा दधं लोपकस्य यदु(व)
पापं गोहत्यासहस्रेण । ग्रहम(ग्रह)हत्यास(श)तेन च
तेन पापेन लिप्यते सः ॥०॥ श्री ॥

(३३२)

- (१) ओं० ॥ नमः सर्वज्ञाय ॥ संवत् ११
- (२) ९५ आसवज वदि १५ कुजे ॥
- (३) अघेह धीन[द]लडा[गि]कायां महा-
- (४) रानाधिराज श्रीराय[पा]लदेवे । विज-
- (५) यी(गि)राज्यं कूर्चतीत्येतस्मिन् काळे धी-
- (६) मदुर्जिततीर्थः(त्थे)धी[ने]मिनायदेवस्य

- (7) दीपधूपनैवे[द्य] पुष्पपूजाद्यर्थे गू-
- (8) द्विलान्वयः राज० ऊधरण सूनु-
- (9) ना भोक्तारि (१) ठ० राजदेवेन स्वपु-
- (10) प्यार्थे स्वीयादानमध्यात् मार्गे ग-
- (11) च्छतानामागतानां वृषभानां शेके[पु]
- (12) यदाभाष्यं भवति तन्मध्यात् वि[श]
- (13) तिमो भागः चंद्रार्कं यावत् देवस्य
- (14) मदत्तः ॥ अस्मदंशीयेनान्येन वा
- (15) केनापि परिपंथना न करणीया ॥
- (16) अस्मद(ह)त्तं न केनापि लोप[नी]यं ॥
- (17) स्वहस्ते परहस्ते वा यः कोपि लोप-
- (18) यिष्यंति(भ्य)ति । तस्याहं करे लग्नो
- (19) न लो[प्यं] मम शासनमिदं ॥ लि०
- (20) [पां]सिलेन ॥० स्वहस्तोयं साभि-
- (21) ज्ञानपूर्वकं गत० रा[ज]देवे-
- (22) न मतु दत्तं ॥ अत्राहं साक्षि[णा]
- (23) ज्योतिषिक[द्द]पामूनुना गृणि-
- (24) नः (ना) । तथा पला०[प] ला० । पृथि-
- (25) वा १ मांगु[ळ] ॥ देवसा । रा
- (26) पसा ॥ मंगळं महा[श्रीः] ॥

(३३३)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०० जेष्ठ (ज्येष्ठ) (तु)दि ५ गुरो
भीमहाराजाधिराजभीरायपालदेवराज्ये - - हास - -
- (२) समय (ये) रथयात्रायां आगनेन रा० राजदेवेन आत्म-
पाइला पध्यात् । (सर्व साउतपुत्र) विसो(शो)
- (३) पको दधः ॥ आत्मीयगणकतेलर(प) (ल)पध्यात् ।
माता (रु) निमिषं पलिकादयं तु २ दधः (चं) ॥ य
- (४) हाननग्र(प्रा)मीणजनपदसमक्षाय(सं) । धर्माय नि-
मिषं विसो(शो)पको(कः) पलिकादयं दधं ॥ गोद-
- (५) त्यानां सहस्रेण प्रह्ला[द]त्यास(श)तेन च ॥ श्रीहत्या
धूणहत्या च (ध्या) जतु (यत्) पापं तेन पापेन लि-
प्यते सः ॥

(३३४)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०२ आसोज यदि ५ शुके भीमहारा-
जाधिराज भीरायपालदेवराज्ये मवर्त्तमाने)
- (२) भीनदूलहागिकायां । रा० राजदेव ठगुरेण मवर्त्तमाने
न ॥ [भी]महानीर पंत्ये सायुत-
- (३) पोपननि(प्राये) भीअभिनरु रीय वहाय्या अ[ध्याये]पु स-
[म]गतवणजारकेषु देसी मिलित्वा (देस्या) मिलितेषु व
- (४) [प]म[भ]रित जतु (यत्) पाइत्यासगमाने, तं तजु (र)
वीसं मति रुभा २ विराट् रुभा गाहं मति रु० १ वण

- (7) दीपघूपनैवेद्य] पुष्पपूजाचर्ये गू-
 (8) हिलान्वयः राउ० ऊपरण सूनु-
 (9) ना भोक्तारि (?) ठ० राजदेवेन स्वपु-
 (10) प्यार्थे स्वीयादानमध्यात् मार्गे ग-
 (11) च्छत्तानामागतानां वृषभानां श्रेके[पु]
 (12) यदाभाव्यं भवति तन्मध्यात् विं[श]
 (13) तिमो भागः चंद्रार्क यावत् देवस्य
 (14) प्रदत्तः ॥ अस्मदंशीयेनान्येन वा
 (15) केनापि परिपंथना न करणीया ॥
 (16) अस्मद(इ)चं न केनापि लोप[नी]यं ॥
 (17) स्वहस्ते परहस्ते वा यः कोपि लोप-
 (18) यिष्यंति, प्य)ति । तस्याहं करे लशो
 (19) न लो[प्यं] मम दासनमिदं ॥ लि०
 (20) [पां]सिलेन ॥० स्वहस्तोयं साभि-
 (21) ज्ञानपूर्वकं गउ० रा[न]देवे-
 (22) न मतु दत्तं ॥ अत्राहं साक्षि[णा]
 (23) ज्योतिषिक्[द्]याम्नुना गूगि-
 (24) नः (ना) । तथा पञ्चा०[प]ा ला० । पृथि-
 (25) वा ? मांगु[छ]ा ॥ देवसा । रा
 (26) पसा ॥ मंगलं मरा[थीः] ॥

(३३३)

- १) ओं ॥ संवत् ११२०० जेष्ठ (ज्येष्ठ) [सु]दि ५ गुरो
श्रीमहाराजाधिराजश्रीरायपालदेवराज्ये - - हास - - -
- २) समष्ट (पे) रथयात्रायां आगतेन रा० राजदेवेन आत्म-
पाइला मध्यात् । [सर्व साउतपुत्र] विसो (शो)
- ३) पको दक्षः ॥ आत्मीयघाणकतेख (प. [ल] मध्यात् ।
माता (ह) निमिर्च पलिकादयं श्री २ दक्षः (चं) ॥ म
- ४) हाजनग्र (श्री) मीणजनपदसमक्षाय (क्षं) । धर्माय नि-
मिर्च विसो (शो) पको (कः) पलिकादयं दक्षं ॥ गोह-
- ५) त्पानां सहस्रेण ब्रह्म [ह] त्यास (श) तेन च ॥ स्त्रीहत्या-
भ्रूणहत्या च (भ्यां) जतु (यत्) पापं तेन पापेन लि-
प्यते सः ॥

(३३४)

- १) ओं ॥ संवत् १२०२ आसोज वदि ५ शुके श्रीमहारा-
जाधिराज श्रीरायपालदेवराज्ये प्रवर्त्तमाने
- २) श्रीनदूलडागिकायां । रा० राजदेव ठकुरेण प्रवर्त्तमाने
न ॥ [श्री] महावीर चेत्ये साधुत-
- ३) पोपन निगृष्टार्थे श्रीअभिनवुरीय वदार्थ्या अ[प्रत्ये]षु स-
[म]स्तवणजाकेषु देसी मिलित्वा (देस्यां मिलितेषु) द-
- ४) [प] भ [भ] रित जतु (यत्) पाइला लगमाने (नं) ततु (द)
वीसं प्रति रुभा २ किराटजआ गाढं प्रति रु० १ वण

लेखाङ्कः-३३२-३३४ ।

(३३३)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०० जेष्ठ (ज्येष्ठ) [सु]दि ५
श्रीमहाराजाधिराजश्रीरायपालदेवराज्ये- -हास-
- (२) समय (ये) रथयात्रायां आगतेन रा० राजदेवेन अ-
पाइला पध्यात् । [सर्व साजतपुत्र] विसो(शो)
- (३) पको दत्तः ॥ आत्मीयघाणकतेलव(प[ल]मध्या-
माता (वृ) निमित्तं पलिकाद्वयं शुी २ दत्तः (त्तं) ॥ म-
- (४) हाजनग्र(श्री)मीणजनपदसमक्षाय(क्षं) । धर्माय नि-
मित्तं विसो(शो)पको(कः) पलिकाद्वयं दत्तं ॥ गोह-
- (५) त्यानां सहस्रेण घट्टा[ह]त्यास(स)तेन च ॥ स्त्रीदत्या-
भूणहत्यां च (भ्यां) जतु (यत्) पापं तेन पापेन लि-
प्यते सः ॥

(३३४)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०२ आसोन वदि ५ शुक्ले श्रीमहारा-
जाधिराज श्रीरायपालदेवराज्ये प्रवर्त्तमाने]
- (२) श्रीनदूलडागिकायां । रा० राजदेव ठकुरेण प्रवर्त्तमाने
न ॥ [श्री]महावीर चैत्ये साधुत-
- (३) पोषननिष्ठार्थे] श्रीअभिनवुरीयषदाय्या अ[व्रत्ये]पु स-
[म]स्तवणजारकेषु देसी मिलित्वा (देश्यां मिलितेषु) व-
- (४) [प]म[भ]रित जतु (यत्) पाइलासगमाने(नं) ततु(द)
वीसं प्रति रूभा २ किराटजआ गाहं प्रति रू० १ वण

लेखाङ्कः-३३२-३३४ ।

१९३

(३३३)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०० जेष्ठ (ज्येष्ठ) [सु]दि ५ गुरौ श्रीमहाराजाधिराजश्रीरायपालदेवराज्ये- -हास- -
- (२) समष्टि (ये) रथयात्रायां आगतेन रा० राजदेवेन आत्म-
पादला पध्यात् । [सर्व साउतपुत्र] विसो(शो)
- (३) पको दत्तः ॥ आत्मीययाणकतेलव(प)[ल]मध्यात् ।
माता (तु) निमित्तं पलिकाद्वयं शुी २ दत्तः (त्तं) ॥ म
- (४) राजनग्र(ग्रा)पीणजनपदसमक्षाय(क्षं) । धर्माय नि-
मित्तं विसो(शो)पको(कः) पलिकाद्वयं दत्तं ॥ गोह-
- (५) त्यानां सहस्रेण ब्रह्म[ह]त्यास(श)तेन च ॥ स्त्रीहत्या-
भूणहत्या च (भ्यां) जतु (यत्) पापं तेन पापेन लि-
प्यते सः ॥

(३३४)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०२ आसोज वदि ५ शुके श्रीमहारा-
जाधिराज श्रीरायपालदेवराज्ये मवर्त्त[माने]
- (२) श्रीनदूलदागिकायां । रा० राजदेव ठफुरेण मवर्त्त[माने]
न ॥ [श्री]महावीर चैत्ये साधुत-
- (३) पोषननि[ष्ठार्थे] श्रीअभिनवुरीय वदाय्या अ[व्रत्ये]पुस-
[म]स्तवणजारकेषु देसी मिलित्वा (देश्यां मिलितेषु) द-
- (४) [प]भ[भ]रित जतु (यत्) पादलालगमाने(नं) ततु(द)
वीसं प्रति रुभा २ किराडउआ गाढं प्रति रु० १ वण

(३३३)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०० जेष्ठ (ज्येष्ठ) [तु]दि ५ गुरौ
भीमहाराजाधिराजभीरायपालदेवराज्ये- - हास- - -
- (२) समय (ये) रथयात्रायां आगतेन रा० राजदेवेन आत्म-
पाइला मध्यात् । [सर्व साजतपुत्र] विसो(शो)
- (३) पको दत्तः ॥ आत्मीयघाणकतेलव(प [ल]मध्यात् ।
माता (तु) निमिचं पलिकाद्वयं श्री २ दत्तः, चं) ॥ म
- (४) राजनग्र(ग्रा)मीणजनपदसमक्षाय(क्षं) । धर्माय नि-
मिचं विसो(शो)पको(कः) पलिकाद्वयं दत्तं ॥ गोह-
- (५) त्यानां सहस्रेण घट्ट[ह]त्यास(श)तेन च ॥ स्त्रीहत्या-
धूणहत्या च (भ्यां) जतु (यत्) पापं तेन पापेन लि-
प्यते सः ॥

(३३४)

- (१) ओ ॥ संवत् १२०२ भासोन वदि ५ शुक्ले भीमहारा-
जाधिराज भीरायपालदेवराज्ये मवर्ष(माने)
- (२) धीनदूलदागिकायां । रा० राजदेव ठकुरेण मवर्ष(माने)
न ॥ [धी]महावीर चेत्ये साधुत-
- (३) पोषननि[ष्टार्थे] धीअभिनवुरीय मदार्या अ[वर्षेत्ये]पु स-
[म]स्तवणजारक्षेपु देसी मिलित्वा (देस्यां मिलितेषु) द-
- (४) [प]भ[भ]रित जतु (यत्) पाइलालगदाने(नं) ततु(द)
वीसं प्रति रूपा २ किरादउआ गादं प्रति रू० १ वण

- (7) दीपधूपनैवे[द्य] पुष्पपूजाद्यर्थे गृ-
- (8) हिलान्वयः राज० ऊधरण सनु-
- (9) ना भोक्तारि (?) ठ० राजदेवेन स्वपु-
- (10) ण्यार्थे स्वीयादानमध्यात् मार्गे ग-
- (11) च्छतानामागतानां वृषभानां शेके[पृ]
- (12) यदाभाव्यं भवति तन्मध्यात् वि[श]
- (13) तिमो भागः चंद्रार्क यावत् देवस्य
- (14) मदत्तः ॥ अस्मद्वंशीयेनान्येन वा
- (15) केनापि परिपंथना न करणीया ॥
- (16) अस्मद(ह)त्तं न केनापि लोप[नी]यं ॥
- (17) स्वहस्ते परहस्ते वा यः कोपि लोप-
- (18) विष्यंति, प्य)ति । तस्याहं करे लशो
- (19) न लो[प्यं] मम शासनमिदं ॥ लि०
- (20) [पां]सिलेन ॥० स्वहस्तोयं साभि-
- (21) ज्ञानपूर्वकं राज० राज[देवे]-
- (22) न महु दत्तं ॥ अत्राहं साक्षि[णा]
- (23) ज्योतिषिक[दूद]पामूनुना गूगि-
- (24) नः (ना) । तथा पला०[प] ला० । पृथि-
- (25) वा ? मांगु[ल] ॥ देपसा । रा
- (26) पसा ॥ मंगलं महा[श्रीः] ॥

(३३६)

- (१) ॥ दं० ॥ धीयशोभद्रसूरिगुरुपादुकाभ्यां ।
- (२) नमः संवत् १९९७ वर्षे वैशाखमासे
- (३) शुक्लपक्षे पष्ठ्यां तिथौ शुक्रवासरे पुन-
- (४) र्वसुक्लमासचंद्रयोगे । श्रीसंदेरगच्छे ।
- (५) कलिकालगौतमानवतारः समस्तभावि-
- (६) कजनमनोऽयुजविबोधनैकादिन-
- (७) करः । सकललब्धिविधायः युगप्रधानः ।
- (८) जितानेकवादीश्वरचंद्रः प्रणतानेकनर-
- (९) नायकः मुकुटकोटिप्र(ष्ट)ष्टपादागर्विंदः । श्री-
- (१०) सूर्य इव महाप्रसादः चतुषष्टिगुरेन्द्रसं-
- (११) गीयमानसाधुवादः श्रीपंदेरकीयग-
- (१२) णयुधावतंसः । सुभद्राकुसिसरोवररा-
- (१३) जहंसः यशोवीरसाधुकुलावरनभाम-
- (१४) णिसकलचारित्रिचक्रवर्तिचक्रनुदाप-
- (१५) णिः भ० प्रभुधीयशोभद्रमूरयः । तत्प-
- (१६) द्दे धीचाहुमानवंशमृंगारः लब्धसम-
- (१७) स्तनिरवयविद्याजलाधिपारः श्रीवद-
- (१८) रादेवीदत्तगुरुपदप्रसादः । स्वविमलकु-
- (१९) लप्रबोधनैकमासपरमयशोवादः भ०
- (२०) धीशालिगूरिः त० श्रीगुप्तिसूरिः
- (२१) त० धीशान्तिसूरिः त० ईश्वरमूरिः । प-
- (२२) र्वं यथाक्रममनेकगुणमणिगणरो-

- (5) जारकै[र्धे]र्म्माय प्रदत्तं ॥ लोपकस्म ज[तु](यत्)
पापं [गो]हत्यासहस्रेण ॥ ब्रह्महत्यास(श)तेन पापेन
लिप्यते सः ॥

(३३५)

- (1) ओं ॥ स्वस्ति श्रीनृपाविक्रमसम-
- (2) यातीत सं [१]४४३ वर्षे कार्त्ति-
- (3) क वदि १४ शुक्ले श्रीनदूलाई-
- (4) नगरे चारुमानान्वय मडा-
- (5) राजाधिराजश्रीवर्णरीरदे-
- (6) वसुतगजधी[र]णवीरदेवनि-
- (7) जयराज्ये भ[ग्रस्थ] स्वच्छ श्रीमद(६)-
- (8) वृहद्र[च्छ] नभस्तत्पदिनरुरो-
- (9) पय श्रीमानतुंगमूरिवंशोत्त[व]-
- (10) श्रीधर्मचंद्रमूरिगदलक्ष्मी श्र-
- (11) वणोत्त[णो]त्पत्त्यागमानैः श्रीनि-
- (12) यचंद्रमूरिनि राजन)वपुणपाणि-
- (13) वयरत्नाकरस्य यदुवंशशृंगा-
- (14) रदारस्य श्रीनेमीश्वरस्य निरा-
- (15) कृतत्रयद(द, विपादः) प्रागाद(दः) म-
- (16) मुरो(३) आचंद्रा ६ नंदनात(नू ॥ श्री ॥

(३३६)

- (१) ॥ दे० ॥ धीयशोभद्रसूरिगुरुपादुकाभ्यां ।
- (२) नमः संवत् १९९७ वर्षे वैशाखमासे
- (३) गुरुपक्षे षष्ठ्यां तिथौ शुक्रवासरे पुन-
- (४) र्वसुशुभमासचंद्रयोगे । श्रीसंदेरगच्छे ।
- (५) कलिकालगौतमावतारः समस्तभवि-
- (६) कजनमनोऽपुत्रविवोधनैरुदेन-
- (७) करः । सकललब्धिविश्रामः पुण्यधानः ।
- (८) जितानेकवादीश्वरवृंदः प्रणतानेकनर-
- (९) नायकः मृकुटकोटिप्र(७)ष्टपादारविंदः । धी-
- (१०) सूर्य इव महाप्रसादः चतुषष्टिसुरेंद्रसं-
- (११) गीयमानसाधुवादः श्रीपंडेरकीयग-
- (१२) णसुधावतंसः । सुभद्राकुक्षिसरोवररा-
- (१३) जहंसः यशोवीरसाधुकुलांबरनभोम-
- (१४) णिसकलचारित्रिचक्रवर्तिचक्रगुहाप-
- (१५) णिः भ० प्रभुधीयशोभद्रमूरयः । तत्प-
- (१६) द्वे धीचाहुमानवंशभृगारः लब्धसम-
- (१७) स्तनिरव्यविद्याजलाधिपारः श्रीचद-
- (१८) रादेवीदत्तगुरुपदप्रसादः । स्वविमलकु-
- (१९) लप्रबोधनकमासपरमयशोरादः भ०
- (२०) धीशालिसूरिः त० धीगुप्तिसूरिः
- (२१) त० धीशान्तिसूरिः त० ईश्वरसूरिः । ए-
- (२२) वं यथाक्रममनेकगुणमणिगणरा-

- (२३) हणगिरीणां महामूरीणां वंशे पुनः
 (२४) श्रीशालिमूरिः त० श्रीसूमतिमूरिः
 (२५) तत्पट्टालंकारहारभ० श्रीशान्तिमूरि-
 (२६) वराणां सपरिकराणां विजयराज्ये ॥
 (२७) अथेह श्रीमेदपाटदेशे श्री
 (२८) सूर्यवंशीयमहाराजाधिराजश्री
 (२९) सि(शि)लादित्यवंशे श्रीगुह्मिदचराजल
 (३०) श्रीचण्पाक श्रीसुमानादि महारा-
 (३१) जान्वये । राणा हमीर श्रीपे(खे)त-
 (३२) सिंह श्रीलखमसिंह पुत्र श्रीमो-
 (३३) कलमृगांकुवंशोद्योतकारक मता-
 (३४) पमार्जडावतार । भासमुद्रमहिमं-
 (३५) इत्यादिदल अतुलमहावलराणा
 (३६) श्रीकुम्भकर्ण पुत्र राणा श्रीरायमल्ल
 (३७) विजयमानमाज्यराज्ये । तत्पुत्र म-
 (३८) हाहुमारश्री पृथ्वीराजानुशासना-
 (३९) त् श्रीऊकेशवंशे रायभंडारीगोत्रे
 (४०) राजलश्रीछाप(म)णपुत्र म० दूदवंशे
 (४१) म० मयूरगुप्त म० सादू(ह)लः । तत्पुत्रा-
 (४२) न्या म० सीदा सप्तदाभ्यां मद्राभा
 (४३) म० हर्ममो धारा आत्मादिमुकु-
 (४४) दुर्गाभाभ्यां श्रीनंददुर्गाभ्यां पु-
 (४५) र्वा ल० ५६४ श्रीयशोवदमूरिमं-
 (४६) वृद्धकिमशानीताया त० सायर-

- (47) कारितदेवकुलिकागुदारतः
- (48) सायरनामधीजिनवसत्यां ।
- (49) श्रीआदीश्वरस्य स्थापना का-
- (50) रिता (कृता) धीशांतिसूरिप-
- (51) द्वे देवसुंदर इत्यपराश्वेष्य-
- (52) नामभिः आ० धीईश्वरसू-
- (53) रिभिः । इति छगुमयस्तिरि-
- (54) यं लि० आचार्यधीईश्वरसूरि-
- (55) णा उत्कीर्णा मूत्रधारसोमाके-
- (56) न ॥ शुभं ॥

(३३७)

- (1) संवत् १६७४ वर्षे माघवदि १ दिने शुक्ल पुष्य(भ्य) योगे
उसवालहाती[प] भंडारी-
- (2) गोत्रे सायर पुत्र साहळ तत् पु० समदा कला धर्मा कर्मा
सीहा समदा पु० पहरान पद-
- (3) मा नामा तत् पु० भीमा भं० पहरान पुत्र कळा भं० नगा
पुत्र फाळा भं० पदमा पुत्र जयचंद
- (4) भं० भीमा पुत्र राजसी भं० फाळा पुत्र संकर उसवाल
जैचंदपुत्र जसचंद जादव भं० शिवा पुत्र
- (5) पुंजा जेठा संयुतेन धीआदिनाथविंभं कारितं प्रतिष्ठितं
तपागच्छापिरान भट्टा० धीहीरविजयसूरि
- (6) तत्पट्टालंकार धीविजयसेनसूरि तत्पट्टालंकार भट्टारक
धीविजयदेवसूरिभिः ।

(5) रपट्टालंकार भट्टारक श्रीविजयदेवमूरिभिः स्वपदप्रतिष्ठा-
ताचार्य श्रीविजयसिंहमूरिप्रमुखपरिवारपरिवृतैः श्रीनड्डला-
ईमंडनश्री-

(6) जेखलपर्वतस्य प्रासादमूलनायक श्रीआदिनाथविंश श्री ॥

(३४२)

- (1) ॥ दे० ॥ संवत् १२०० कार्तिक वदि ७ रवौ महाराजा-
धिराजश्रीरायपालदेवराज्ये श्रीन-
- (2) डूढागिकायां रा० राजदेवठकुरायां श्रीनड्डला(ई)य महा-
जनेन(नैः) सर्व्वैर्मिलित्वा श्री-
- (3) महावीरचैत्ये दानं दत्तं [घृ]ततैल चोषट् पाइय प्रति ।
क० १/२ धानलवनमपि
- (4) तद्द्रोणं प्रति । मा० १/२ कपास [लो]रगूढस्वांढर्द्दगुमांजीग
तोल्ये धडी प्रति । पु० १/२ पुगहरी-
- (5) तकीप्रमुखगणितैः सहस्रं प्रति पुगु १ एतच्च महाजनेन
वेतरेण धर्म्माय प्रदत्तं
- (6) लोपकस्य जतु (यत्) पापं । गोहत्यासहस्रेण ब्रह्महत्याश
तेन च । तेन पापेन लिप्यते ।

(३४३)

- (1) ॥ दे० ॥ संवत् ११८७ फाल्गुन सुदि १४ गुरुवार श्रीं
देरकान्वय देशीचैत्ये देवश्रीमहावीर[ाय]दत्तः
- (2) मोरकराग्रामे घाणक तैलबलमध्यात् चतुर्थभागचाहुमा
पापयरा सुत विंशराकेन कलशो दत्तः ॥ रा. वीच्छ-

- (३) रा समेतसाखियभराढीनागसिद्धजतिपरावीद्धरामोसरि ल-
लमण (१)
- (४) बहुभिर्विमुधा भुक्ता राजपिः सगरादिभिः न(ए)स्परे यदा
भूमिस्त्वस्य तस्य वदा फलं ।

(३४४)

- (१) संवत् १७६५ वर्षे वैशा-
(२) ख सुदी २ दिने ऊकेष्ट श्राती
(३) वोहरा कागगोत्रे साह
(४) ठाकुरसी पुत्र लालाके-
(५) न सुवर्णमयकलशकारा-
(६) पितं श्रीआदिनाथजी
(७) सप्तर भेदपूजा सहितेन
(८) संयति तथा माणिरयविभै
(९) शिष्य नितविजय शिष्य कुशल-
(१०) विजय उपदेशात्
(११) शुभं भवतु ॥

(३४५)

- (१) ओ नमः शिवाय भूर्भुवः स्वधरं देवं वंदे पीठं पिना-
किनं स्मरसि धेयसे यस्तं .....
पुरा.....समस्त राजा-
- (२) बलि विराजित महाराजाधिराज परमभट्टारक परमेश्वर-
निगमज्ञावेकमु(प)रणांगणविनिर्जित ... ..

- १) रपटालंकार भट्टारक श्रीविजयदेवमूरिभिः स्वपदप्रतिष्ठिताचार्य श्रीविजयसिंहमूरिप्रमुखपरिवारपरिवृतैः श्रीनड्डल-ईमंडनश्री-
- २) जेखलपर्वतस्य प्रासादमूलनायक श्रीआदिनाथविंश श्री ॥

(३४२)

- १) ॥ ६० ॥ संवत् १२०० कार्तिक वदि ७ रवौ महाराजाधिराजश्रीरायपालदेवराज्ये श्रीन-
- २) डूळडागिकायां रा० राजदेवठकुरायां श्रीनड्डल(ई)य महाजनेन(नैः) सन्वैर्भिलित्वा श्री-
- ३) महावीरचैत्ये दानं दत्तं [घृ]ततैल चोपढ पाइय प्रति। क० १ धानलवनमपि
- ४) तद्द्रोणं प्रति। मा० १ कपास [लो]इगूढखांडर्हीगुप्ताजीम तोल्ये धडी प्रति। पु० १ पुगहरी-
- ५) तत्कीप्रमुखगणितैः सहस्रं प्रति पुगु १ एतच्च महाजनेन वेतरेण धर्म्माय प्रदत्तं
- ६) लोपकस्य जतु (यत्) पापं। गोहत्यासहस्रेण ब्रह्महत्याश-तेन च। तेन पापेन लिप्यते।

(३४३)

- १) ॥ ६० ॥ संवत् ११८७ फाल्गुन सुदि १४ गुरुवार श्रीपं-ढेरकान्वय देवीचैत्ये देवश्रीमहावीर[ाय]दत्तः
- २) मोरकराग्रामे घाणक तैलवलमध्यात् चतुर्थभागचाहुमाण-पायमरा सुत विंशराकेन कलशो दत्तः ॥ रा. बीच्छ-

- ३) रा समेतसाखियभरादौनागसिद्धतिपरावीद्धरामोसरि ल-
ख्यण (?)
- ४) बहुभिर्बुधुभा भुक्ता राजभिः सगरादिभिः ज(य)स्य२ पदा
भूमिस्तस्य तस्य तदा फलं ।

(३४४)

- (१) संवत् १७६५ वर्षे वैशा-
- (२) ख सुदी २ दिने ऊकेश झाती
- (३) बोहरा कागगोत्रे साह
- (४) ठाकुरसी पुत्र लालाके-
- (५) न सुवर्णमयफलशकारा-
- (६) पितं श्रीआदिनाथजी
- (७) सत्तर भेदपूजा सहितेन
- (८) संप्रति तपा माणिवयविनै
- (९) शिष्य जितविजय शिष्य कुशल-
- (१०) विजय उपदेशात्
- (११) शुभं भवतु ॥

(३४५)

- (१) ओ नमः शिवाय भूर्भुवः स्वधरं देवं वंदे पीठं पिना-
किनं स्मरसि धेयसे यस्तं .....
पुरा.....समस्त राजा-
- (२) बलि विरानित महाराजाधिराज परमभट्टारक परमेश्वर-
निजभुजाविक्रमु(य)रणांगणविनिर्जित * * * * *

पार्वतीपतिवरलब्धमौदमतापश्रीकुमारपालदेवकल्याणवि
जयराज्ये

- (३) स्वे स्वे वर्तमाने श्रीशंभुनमादावाप्तसच्छास्त्रपुराणतु
राशिकायां महाराजभूपालश्रीरायपालदेवान्महासनमा
प्तश्रीपूजपासदेवश्रीमहाराज्ञीश्रीगिरिजादेवीसंसारस्या-
सारतां
- (४) विनिन्य प्राणिनामभयदानं महादानं मत्वा अथ नग-
रनिरासी(सिः)समस्तस्थाना(न)पतिग्राह्याणान् समस्ता-
षायां समस्तमहाजनान् तांशोलिकान् महुती(नि)
किंहुती(नि)नः संशोभ्य संविदिते शासनं संप्रयुञ्जी
यथा भय भ—
- (५) पारस्यापश्रीणि प्राणिनामभयदानशासनं मत्वा स्वा-
(स्ना)त्वा देवपितृमनुष्यान्—केन संतर्प्य चारासा-
पूर्वतां प्रसा(सा)य ऐदिकपारत्रिककलपंगीहृत्प्रेत्य
यशोनिददने नीरस्य भवारिदानं
- (६) मासे मासे एकादश्यां चतुर्दश्यां भवारस्या (प्रा)
उभयोः(ः) पते (पक्षयोः) श्रेष्ठतयो भूसहायशासनो
दक्षपूर्व स्तित्यसंशानिः मदनं मस्मदीयसुवि योऽह
महानायः प्राविनिप्रदिकवनीनरपुरुषोद्दिनयचनि
- (७) सदन्यददुःखां नवा कर्तुं नो अत्यन्तदुःखः सोऽपि
..... कासायनाय
(८) (८)

(८) महाननानां पणेन लिख्यते राज्ञा सभये निग्रहणीयः
भुत्रा घामनमिदमाचंद्रार्कं यावत् पालनीयं उक्तं च
यथा व्यासेन

षट्पुभिर्वगुषा भुक्ता राजभिः समरादिभिः ।
यस्य यस्य यदा भूमी तस्य तस्य तदा कलम् ॥
सर्वानित्थं भाविनः

(९) पार्थिवेन्द्रान्

भूयो भूयो याचते रामचंद्रः ।
सामान्योऽयं धर्म[से]तुर्नृपाणां
काले काले पालनीयो भवद्भिः ॥
अस्मद्देश्यसमुत्पन्नो धन्यः कोपि भविष्यति ।
तस्याहं करसंलग्नो न लोप्यं मम शासनं ॥
भमावस्यां पुण्यतिथिं भाटमना(ज्वा)लनं च [पौर्विकैः]
कुंभकारिभ्य नो कार्यं

(१०) तामु तिथिष्ववशाविभयः प्राणिबधं कुरुते तस्य
शिक्षापनां दधि द्र ४ चत्वारि नदूलपुरवासी माग्वाटवं-
शजः शुभंकराभिधानः सुश्रावकः साधुधार्मिकः तत्सुतो
इह हि योर्नो जातो पूतिगसालिगौ वै(ताभ्यां) कृपा
[पराभ्यां] प्राणिनामर्थे विवृण्व्य शासनं [कारापितं]

(११) ॥०० स्वहस्तः श्रीपूणपक्षदेवस्य लिखितमिदं
पारि० लक्ष्मीधरमुत ठ० जसपाठेन प्रमाणमिव ॥

पार्वतीपतिवरलब्धप्रौढप्रतापश्रीकुमारपालदेवकल्याण
जयराज्ये

(३) स्वं स्वं वर्तमाने श्रीः सुभद्रावाप्तम् रत्नपूरम् न पुरचतु
राजिकायां महाराजभूपालश्रीरायपालदेवान्महासनमा-
सश्रीपूनाक्षदेवश्रीमहाराज्ञीश्रीगिरिजादेवीसंसारस्या-
सारतां

(४) विचिन्त्य प्राणिनामभयदानं महादानं मत्वा भव नग-
रनिवासी (सि) समस्तस्थाना नोपनिब्रामणान् समस्त
चार्यान् समस्तमहाजनान् तावोल्लिखान् प्रकृती (ति)
किंकृती (ति) नः संबोध्य संविदिनं शासनं संप्रयुजति
यथा अथ भ—

(५) मावस्यापर्वणि प्राणिनामभयदानशासनं प्रदत्तं स्या-
(स्ना)न्वा देवपितृमनुष्यान् — केन संतर्प्य वारावार
पूर्ववत् प्रस्थाप्ता य पेष्टिपारश्रिकफलमयीकृत्य प्रेत्य
यशोभितृदये जीवस्य अमाभिदानं

६) मासे मासे पकादश्यां चतुर्दश्यां अमावस्या या
उभयोः पक्षे (पक्षयोः) त्रेष्टं तथा भूमहायशामनो
दक्षपूर्वं स्विन्यरंगराभिः प्रदत्तं अस्मदीयभुवि भोक्ता
महामातृ साधिविशिष्टिकमनीनस्वपुणोदितवभृति

७) समस्तदक्षुणाणां तथा सप्तन संबोध्यन्त्युक्तं संविदिनं

(करणाप)

- (८) महाजनानां पणेन लिख्यते राज्ञा सभयं निग्रहणीयः
भुत्वा शासनमिदमाचन्द्रार्क्षं यावत् पालनीयं उक्तं च
यथा व्यासेन

बहुभिर्बसुधा भुक्ता राजभिः सगरादिभिः ।
यस्य यस्य यदा भूमी तस्य तस्य तदा फलम् ॥
सर्वानित्थं भाविनः

- (९) पार्थिवेन्द्रान्

भूयो भूयो याचते रामचंद्रः ।
सामान्योऽयं धर्म[से]तुर्नृपाणां
काले काले पालनीयो भवन्निः ॥
अस्मद्वंश्यसमुत्पन्नो धन्यः कोपि भविष्यति ।
तस्याहं करसंलग्नो न लोप्यं मम शासनं ॥
अमावस्यां पुण्यतिथिं भाद्रपदा(ज्वा)लनं च (पौर्णिमा)
कुंभकारिणं नो कार्यं

- (१०) तामु तिथिम्बरज्ञाविभयः प्राणिबधं कुरुते तस्य
शिक्षापनां दक्षिद्र ४ चत्वारि नदूलपुरवासी प्राग्वाटवं-
शनः शुभंकराभिधानः सुधावकः साधुधार्मिकः तत्सुती
इह हि योनीं जातौ पूतिगतालिगौ तै(साभ्यां) कृपा
[पराभ्यां] प्राणिनामर्थे विज्ञप्य शासनं [कारापितं]

- (११) १०० स्वहस्तः धीपूजपातदेवस्य लिखितमिदं
पारि० लक्ष्मीधरमुत्त ४० असपाक्षेन प्रमाणमिति ॥

(३४६)

- (१) ओं ॥ संवत् १२०० माघवदि १४ शनी भयं
श्री . . . . . हागजाधिगजप-
- (२) रमेश्वर उमापतिवन्द्य मशासादमताप . . .
. . . . . निजिन[शा]कंभरी-
- (३) भूपालश्रीमत्कुमारपालदेवकल्याणविजय
. . . . . पश्रीमहादेवे[श्री]
- (४) श्रीकरणादा समस्तमुद्राव्यापागन परिप . . .
. . . . . [म भुमसादावा-
- (५) सश्रीकिराटकूपलाटईदशिवा . . . . .
. . . . . राजश्रीभालण-
- (६) देव शिवरात्रिचतुईश्यां शुचिर्द . . . . .
. . . . . पुण्ययशोऽभि-
- (७) वृद्धये प्राणिनामभयमदानं म . . . . .
. . . . . हा, जनतापुलि.
- (८) कसमस(स्त)मकृतीन्(ती.) संबोध्य अभय . . .
. . . . . से मामे उभय-
- (९) योः पक्षयो अष्टमी एकादशी चतुईशी . . . . .
. . . . . दत्तं अतोऽनंत-
- (१०) रं एतासु तिथिषु नगरत्रयेषि जी(व) . . . . .
. . . . . [जा?]च व्यतिक्रम्य नी-
-) वाना वध(धं) कारयति करोति वा स व्यापा . . .
. . . . . आर्जुनार्जुन

- (१२) त् केनापि न लोपनीयं । अपरं पुरोहिता[अमा] . .
 . . . . . सर्वैरपरैश्च ए-
- (१३) पा अमारिरुद्धिः प्रमाणीकार्या । [यः को] . . . . .
 . . . . . कालेन क्षीयते
- (१४) फलं । एष(त)स्याभयदानस्य सय . . . . .
 . . . . . स्य मदचाऽभ-
- (१५) यदक्षिणा न तु विप्रसहस्रेभ्यो . . . . .
 . . . . . कोपि पापिष्ठतरो जी-
- (१६) ववधं कुरुते तदा स पंचद्रुमैर्दं(र्द)द[नियः] . . . . .
 . . . . . [द्वयो]माहरानिकस्यैको
- (१७) द्रुमोस्ति ॥ स्वहस्तोयं महारा[जिधीआल्हण देवस्य] ॥
 श्रीमहाराजपुत्रधीकेल्हण-
- (१८) देवमेतत् ॥+महाराजपुत्रगजसिंहस्य[पु]तं ॥ सांधिवि-
 ग्रहिक ठ० खेळादित्येन लि-
- (१९) खितमिदं ॥ धीनदूलपुरवासिमाक(ग्)वाटवंशमभूतमु
 (शु)भंकराभिधानभावकः तत्पुत्रौ सि-
- (२०) तितल(ले)धर्मतया विख्यातौ पूवि(ति)गशालितौ ।
 ताभ्यामतीवट[प]ा पराभ्यां प्राणिनामभयमदानश-
- (२१) द्य(स,नं विद्म(द्वा)प्य कारापितमिति ॥ उत्कीर्णं पुत्र .
 भाइलेन ॥

- (1) ओ ॥ संवत् २२३३ ने उगे पु वदि १३ गुर्ग
- (2) अयेह [श्री] नदजे महागजाधिगतश्री-
- (3) केल्हणदेवराज्ये वनेमान ने श्रीर्हाणि,-
- (4) पालदेवपुत्रे, मिनाणवभोक्ता राजपु-
- (5) [त्र]लापणपाल, राजपुत्र अभयपाल जे, ग-
- (6) श्री श्रीमहिवच लदेविमहिर्नः श्रीशानि-
- (7) नाथदेवयात्रानिमित्तं भडियाउव भे-
- (8) रघटउगहाग्निमध्यान् गुजर[वृ]हार्-
- (9) . १ जवा ग्रामपंचकुलसमक्षिप पवत्
- (10) . दानं कृतं पुण्याय । साक्षिणी अत्र वास्-
- (11) . . . . . [इ]ण
- (12) . . . . .
- (13) . . . . .
- (14) . . . . . सी देवक
- (15) . . . . . समीपार्थ
- (16) . . . . . पाजून आ
- (17) . . . . . सिमभं आदा
- (18) . . . . . मितन्य २ व
- . . . . . हत्यापातकेन डि-

(३४८)

- (1) संवत् २२३३ वैशाख सुदि ३ (१)
- (2) संनाणभोक्ता[रौ] राजपुत्रलाखण-

लेखाङ्कः-१४८-१४९ ।

- पाल राजपुत्र अभयपाल(लौ) तस्मि-
 ५) नू राज्ये वर्त्तमाने चा० भीरवा प-
 ६) द्विदेह [व.।सी मू० आसपर.रैः) सम(स्त)-
 ७) सीरसदिर्गैः) स्वादिसीरजवमध्या-
 (७) त् ज(य)वाः) से ४ गूजरीजात्रानिमित्तं
 (६) [श्री] शान्तिनाथदेवस्य दत्ताः) पुण्याय
 (७) यः कोपि लुप्यते (लोपयति) स पापो(वे)न छिद्य-
 (१०) ते ॥ मं(ग)लं भवतू (तु) तथा भट्टियाउभ-
 (११) अ(र)ष्टे आसपर सीरोइय सम(स्त)-
 (१२) सीरण ज(य)वाः) इ(रो)धु १ गूजरतयात्रदि
 (१३) वील्ह(स्य) पुण्यार्थ ॥ १ ॥

(३४९)

- (१) ओ ॥ संवत् १२२१ माघवदि २ शुके अयेह धीके-
 व्हणदेव विजयरा[ज्ये] । तस्य मावुरात्री श्रीभान[ल]-
 देव्या श्रीपंढरेकीय मूलनायक श्रीमहावीरदेवाय [चै]-
 प्रवदि १३ कल्याणिक नि[भि]त्तं राजकीय-
 (२) भोगमध्यात् युगंधर्याः हाएल एकः प्रदत्तः । तथा राष्ट्र-
 फूट पानू केल्हण त[द्वा]नृजऊचमसीहसूद्रगकाल्हण आहट
 आसल अणतिगादिभिः तलाराभान्यथस (१) गट-
 (३) सत्कात् अस्मिन्नेव कल्याणके १ प्रदत्तः ॥ १ तथा
 धीपंढरेकवास्तव्य रथकार धणपाल सूरपाल नोपाल
 सिगढा अभियपाल जिसहटदेल्हणादिभिः [चै]त्र सुदि
 १३ कल्याणके

- (3) पाल राजपुत्र अभयपाल(लौ) तस्मि-
- (4) न् राज्ये वर्चमाने चा० भीरदा प-
- (5) दिदेह [चासी सू० आसधर.रैः) सम[स्त]-
- (6) सीरसहितैः) खादिसीरजवमध्या-
- (7) त् ज(य)वाः) से ४ गूजरीजाग्रानिमित्तं
- (8) [श्री] दांतिनाथदेवस्य दत्ताः) पुण्याय
- (9) यः कोपि लुप्यते (लोपयति) स पापो(पे)न छिद्य-
- (10) ते ॥ मंगलं भवतु (तु) तथा भडियाउअ-
- (11) अ[र]द्वे आसधर सीरोइय सम[स्त]-
- (12) सीरण ज(य)वाः) इ[रो]धु १ गूजगुयाग्रहि
- (13) बीरह[स्य] पुण्याय ॥ १ ॥

(३४९)

- (1) ओ ॥ संवत् १२२१ माघवदि २ शुके अघेह धीके-
ल्लहणदेव विजयरा[ज्ये] । तस्य मातुराज्ञी श्रीआन[ल]-
देव्या श्रीपंडरेकीय मूलनायक श्रीमहावीरदेवाय [चै]-
त्रवदि १३ कल्याणिक नि[मि]त्तं राजकीय-
- (2) भोगमध्यात् युगंधर्याः हाणल एकः मदचः । तथा राष्ट्र-
फूट पातू फेल्लहण त[द्वा]तृजऊचमसीहसुद्रगकाहण आहट
आसल अणतिगादिभिः तलाराभाज्ययस (१) गट-
- (3) सत्वात् अस्मिन्नेव कल्याणके द्र १ मदचः ॥ १ तथा
श्रीपंडरेकवास्तव्य रथकार धणपाल सूरपाल जोपाल
सिगदा अभियपाल जिसहटदेहणादिभिः [चै]त्र सुदि
१३ कल्याणके

(४) युगंधर्याः [हाण्ड] ए[क १ म] — —

(३५०)

- (१) ॥ [थां]था सुत राह्वा पाल्हा[भ्यां] मातृप[र]
श्रीनिमि[त्ते स्तं]भको(कः) मदतः(तः)
- (२) [सं]वत् १२३६ का[र्त्त]क वदि [२] युधे अ[धि]
श्रीनड्ळे महारा[जा]धिगज श्री -
- (३) केलहणदेवकल्याणविजयराज्ये प्रवर्त्तमाने [राणी]
श्रीजालहणदेवि
- (४) भुको चौ। थापं[देर]कदेवश्रीपार्श्वनाथपतापतः थांश-
मुतराल्हाके[न] भा(भ्रा)तृ-
- (५) पाल्हापुत्र सोडा मुभकर रा[म]देव धराणि [यतो]
हीणवर्द्धमा[न] लक्ष्मी-
- (६) परमहनिग स[ह]देव [सहियग] छा (१) [रा]सा-
धीरण हरिचंद्रवरदेवादि-
- (७) भिः युनेन म — — परमथेगोर्धे विदितनिजपृ[हं]पराः
(नं) ॥ राह्वाश(स)-
- (८) [त्क] मानुषे[ः] वगत्रिः व[र्त्त]मति द्राण्ळा ४ म-
देया[ः] । उपजनानां वस-
- (९) नां मा-नुभिः गोष्ठिकेः(कैः) सारा काया ॥ संग-
१२६६ वर्षे मे(उमे)-
- (१०) [ट] मुदि. १२ उनी सो[म] मानुषारमति पु-
(पुन्हावे ? , स्तंभको उगृ[ह]) ॥

जालोरदुर्गस्थलेखाः ।

—

(३५१)

- (१) — — (साक्षा ?) प्रैलोक्यलक्ष्मीविपुलकुलगृहं धर्म-
वृक्षालवालं धीमन्नाभेयनाथक्रमकमलयुगं मंगलं वस्त-
नोतु । मन्ये मांगल्यमाला प्रणतभवभृतां सिद्धिसौध-
प्रवेशे यस्य स्कन्धमदेक्षे विलसति गवलश्यामला कुंत-
लाली ॥ १ ॥ श्रीचाहुमानकुलावरमृगांकश्रीमहाराज
अणहिलान्वयोज्ज्वलश्रीमहाराजआलङ्कारगुत-
- (२) . . . . . र्यावलीदुर्ललितदलितरिपुबलश्रीमहा-
राजकीर्तिपालदेवहृदयानंदिनंदनमहाराजधीसमरसिंह-
देवकल्याणविजयराज्ये तत्पादपद्मोपजीविनि निजमौ-
ढिमातिरेकतिरस्कृतसकलपारिवाहिकामंडलत[स्क]रन्य-
तिरुरे राज्यचित्तके जोजलराजपुत्रे इत्येवं फालं(ले)
प्रवर्तमाने
- (३) . . . . . [ि]रपुकुलकमलेंदुः पुण्यलावण्य-
पात्रं नयविनयनिधानं धाम सौंदर्यलक्ष्म्याः । धरणि-
तरणनारीलोचनानंदकारी जयति समरसिंहलक्ष्म्यापतिः
सिंहवृत्तिः ॥ २ तथा ॥ औत्पत्तिकीप्रमुखबुद्धिचतुष्टयेन
निर्णीतभूषणवनोचितकार्यवृत्तिः । यन्मातुलः समभवत्
फिल जोजलाहो
- (४) — — ~ (दोईट ?) खंडितदुरंतविपक्षलक्षः ॥ ३
धीषेद्रगच्छमुखमंदनमुविहितयतितिलकमुगुरुधीधीर्ष-

द्रमूरिचरणनलिनयुगलदुर्ललितराजहंसश्रीपूर्णभद्रमूरि-
चरणकमलपरिचरणचतुरमधुकरेण समस्तगोष्ठिरुसमुदा-
यसमन्विनेन श्रीश्रीमाळवंशविभूषणश्रेष्ठियशोदेवसुतेन
सदाहाकारिनिज-

(५) — (आ)तु यशोराजजगधरविभीषमाननिखिलमनोरथेन
श्रेष्ठि (छि) यशोवीरपरपथावकेण संवत् १२३९ वैशाख-
शुद्धि ५ गुरौ सकलत्रिलोकीतळाभोगभ्रमणपरिधा(ता)-
कमळारिक्कासिनीविधामविलासमंदिरं अयं मंदपो नि-
र्मापितः ॥ तथा हि ॥ नानादेशसमागतैर्नयनैः स्त्रीपुं-
सर्गर्भु[हु]यैस्तै-

(६) — ~ ~ पावजोकरनपरेनो तृप्तिरासायते । स्मारं
स्मारमथो यदीयरनानेयिअविस्फूर्जितं तेः स्वरमान-
गनेरवि मनिदिनं मोत्कंडमारण्यते ॥ ४ मि[त्र]नसा-
वरकभूतिद्वं किमेतत्प्रीत्यारविद्रमथ किं दूहितुः पयोधं ।
दर्भं सुंदरमूर्तुद्विदं द्विपत्र यस्यावलोकरनरितो
विरिगाविद्वत्याः ॥ ५ गभांपूरेण पाताळं

(७) . . . (विस्तारे) (ण) यदीनके । तुंगरेन नमो येन
अनन्ये भुवनत्रये ॥ ६ किं य ॥ स्फूर्जद्वयोपमाः
सरोजनद्वयं द्युतादिद्वया[हु]कं मेवाह्यं गङ्गादी-
निर्दिष्टयुने नोपदृष्टाद्वेदने । नारादेरविद्वयापमद्विदं
सद्वद्वेपाभ्यदं पावमानदिवादिनायनने नपादनी
वंदयः ॥ ७ द्विर्गिरयं श्रीपूज्यं भद्रमूर्तिना ॥ भद्रमूर्ति-
श्रीनेष्टव ॥

(१) ओ ॥ संवत् १२२१ श्रीमालिपुरीयकावनि । ग]
रिगटस्योपरि मधुभीदेममूरिमचोभितश्रीगूर्जरपराधी-
श्वरपरमार्हतचौहवय-

(२) महारा[ज]।धिराजभी[कु]।पारपाळदेवकारिते श्रीपा-
[र्ध]नाथसत्कृष्[ळ] विव(विव)सहितश्रीकुवर-
विहाराभिधाने जैनचर्ये । सद्दिभिभव[र्ध]नाथ वृ(वृ)-
हद्रच्छीयवा-

(३) दींद्रश्रीदेवाचार्याणां पक्षे आचंद्रार्ध सपर्यिते ॥ सं०
१२४२ वर्षे एतदेसा(या)धिपचाहमानकुळतिलकम-
हाराजश्रीसमरसिहदेवादेवेन भा० पाम्पुश भा० यशो-

(४) वीरेण स[धु]द्धते धीमदाजकुळादेवेन धीर्दे[वा]चार्य-
शिष्यैः श्रीपूर्णदेवाचार्यः । सं० १२५६ वर्षे ज्येष्ठसु०
११ श्रीपार्धनाथदेवे तोरणादीनां प्रतिष्ठाकार्ये कृते ।
मूलाखिल-

५) रे व(व) कनकमयध्वनादंदस्य ध्वनारोपणप्रतिष्ठायां
कृतायां ॥ सं० १२६८ वर्षे दीपोत्सवदिने अभिनव-
निष्पन्नमेतामध्यमंडपे श्रीपूर्णदेवसूरीशिष्यैः श्रीराम-
चंद्राचार्य[ः] सुवर्णमयकलसारोपणप्रतिष्ठा कृता ॥
सु(सु)र्ध भवतु ॥ छ ॥

(३५३)

- (१) ओ ॥ [सं]वत् १३५३ [वर्षे]
- (२) वै[शा]ख वदि ५ [सोमे] श्री-
- (३) सुवर्णगिरौ अद्येह महा-
- (४) राजकुलश्रीसाम(मं)तसिंह-
- (५) कल्याणं(ण)विजयराज्ये त-
- (६) त्पादपशोपजीविनि
- (७) [रा]जश्रीकान्हडदेवरा-
- (८) ज्यधुरा[मु]द्गमाने इहै-
- (९) व वास्तव्यसंघपतिगुणध-
- (१०) र ठकुर आवडपुत्रव(ठ)कुर-
- (११) जसपु[त्र] सोनीमइणसीह-
- (१२) भार्या मालहणि पुत्र[सोनी]रत-
- (१३) न[सिं]ह णाखो मालहण गजसीह
- (१४) तिहणापुत्र [सो]नीनरपति ज-
- (१५) यता विजयपाल [न]रपतिभा-
- (१६) र्या नायकदेवि(वी) पुत्रलखमीध-
- (१७) र भुवणपाल [सु]हडपाल द्वि-
- (१८) तीय[भ]ार्या जालहणदेवि(वी)इ-
- (१९) त्यादि कुटंब(डुंब) सहिते[न] भा-
- (२०) र्या नायकदेवि(वी) [श्रे]योर्ये
- (२१) देवश्रीपार्श्वनाथचैत्ये पंच-
- (२२) मीवलिनिमित्त(त्तं) निभ्रा[नि]से-

- (२३) प[ह]ट्टमेकं नरपतिना दत्त(चं)
 (२४) तत् (दःभाटकेन देवश्रीपा[र्ष]-
 (२५) नाथगोष्टि[ष्टि](कः प्रतिव[र्ष]-
 (२६) आचां(चं)द्रार्क पंचमीत्र(च)लिः
 (२७) कार्पा(र्यः) [॥ शुभं] भव[त्तु] ॥ छ ॥

(३५४)

- (१) ॥ दे० ॥ संवत् १६८१ वर्षे प्रथम चैत्ररदि ५ गुरो
 अयेह भीराबोडवंदे श्रीसुरसिम्पदे श्रीमहाराज श्रीग-
 नसिंहजी
 (२) विजयिराज्ये मुहणोप्रगोत्रे वृद्ध वसवालज्ञानीय सा०
 जेसा भार्या जयवंतदे पुत्र सा० जयरानभार्या मनोर-
 पदे पुत्र सा० तादा शुभा सामल गुरताण ममूल
 परिवारपुण्यार्थ श्रीस्वर्णगिरिगह(द)दु-
 (३) गोपस्थितश्रीमत्कुमरविहारे श्रीमति महावीरवंदे
 सा० जेसा भार्या जयवंतदे पुत्र सा० जयमलजी वृद्ध-
 भार्या सरूपदे पुत्र सा० नहणसी मुंदरदाग आसकरण
 छपुभार्या सोदागदे पुत्र सा० जगमालादि पुत्रप्राप्ति-
 धेयसं
 (४) सा० जयमलजीनाभा श्रीमहावीरवंदे मनिहामदोत्तव-
 पूर्वकं कारितं प्रतिष्ठितं च श्रीनपागच्छपक्षे शुविदिता-
 पारकारक सिधिकाचारग(निवा)रक साधुविद्योदा-
 कारक श्रीभाणंदविमल्यूरि पद्मभाकरभौविभयदान-
 यूरि-

(३५३)

- (१) ओ ॥ [सं]नन् १३५३ [नरे]
- (२) वै[ना]र नदि ५ [मोमे] श्री-
- (३) सुवर्णमिरी भयेह यहा-
- (४) राजकृन्धीमाम(मं)तसिह-
- (५) कल्याणं(ण)विजयराज्ये त-
- (६) त्यादपयोपनीचिनि
- (७) [रा]जश्रीकान्ददेवरा-
- (८) ज्यधुरा[सु]दहमाने इहे-
- (९) व वास्तव्यसंघपतिगुणध-
- (१०) र ठकुर आचटपुत्रव(ठ)कुर-
- (११) जसपु[त्र] सोनीमहणसीह-
- (१२) भार्या मालहणि पुत्र[सोनी]रत-
- (१३) न[सिं]ह णाखो मालहण गजसीह
- (१४) तिहणापुत्र [सो]नीनरपति ज-
- (१५) यता विजयपाल [न]रपतिभा-
- (१६) र्या नायकदेवि(वी) पुत्रलखमीध-
- (१७) र भुवणपाल [सु]हदपाल द्वि-
- (१८) तीय[भ]ार्या जालहणदेवि(वी)इ-
- (१९) त्यादि कुटव(डुंव) सहिते[न] भा-
- (२०) र्या नायकदेवि(वी) [श्रि]योर्थे
- (२१) देवश्रीपार्श्वनाथचैत्ये पंच-
- (२२) मीबलिनिमिच(चं) निआ[नि]क्षे-

- (२) टाहा दूहा हांराकेन कारापितं प्रतिष्ठितं तपागच्छे
भ० श्रीविजयदेवसूरिभिः ।

(३५७)

श्रीमद्रवतकाभिधे शिखरिणि श्रीसारणाद्री च य-
द्विख्याते भुवि नन्दिवर्धनगिरौ सौगन्धिके भूधरे ।
रम्ये श्रीकलशाचलस्य शिखरे श्रीनाथपादद्वयं
भूयात्प्रत्यहमेव देव । भवतो भक्त्या नतं श्रेयसे ॥

(३५८)

- (१) ॥ दर्द० ॥ संवत् १६८१ वर्षे मथम चैत्रवदि ५ गुरीश्री
(२) श्रीमुहणोग्रगोत्रे सा० जेसा भार्या जसमादे पुत्र सा०
जयमल भार्या सोहागदेवी श्रीआदिनाथविंबं
(३) कारित प्रतिष्ठामहोत्सवपूर्वकं प्रतिष्ठितं च श्रीतपागच्छे
श्री६ विजयदेवसूरिणामादेशेन जयसागरगणेन (निना) ॥

(३५९)

- (१) ॥ संवत् १६८४ वर्षे माघशुदि १० सोमे श्रीमेहतानगर
वास्तव्य ऊर्फेच्छातीय -
(२) प्रामेचागोत्रातिलक सं० हर्षा लगुभार्या मनरंगदे मुत
संपपति सामीदासकेन श्रीकुंभुनाथविंबं कारित प्रति
ष्ठितं श्रीतपागच्छे श्री-
(३) तपागच्छाभिरानभट्टारकश्रीविजयदेवसूरिभिः ॥ आ-
वायश्रीविजयसिंहसूरिमिश्रपरिवारपरिष्कारितं । श्री-
रस्तु ॥

- (5) पट्टशृंगारहारमहाम्लेच्छाधिपतिपातशाहि श्रीअकबर प्रतिबोधकतद्वत्तजगद्गुरुविरुद्धधारकश्रीशत्रुंजयादितोर्थजीजीयादिकरमोचक तद्वत्तपण्मासअमारिप्रवर्तक भट्टारक श्रीदीरविजयमूरिपट्टमुकुटायमान भ०
- (6) श्री६ विजयसेनमूरिपट्टे संप्रतिविजयमानराज्यसुविहितशिरःशेखरायमाण भट्टारक श्री६ विजयदेवमूरीश्वराणामादेशेन महोपाध्याय श्रीविद्यासागरगणेशिष्य पंडित श्रीसहजसागरगणेशिष्य पं० जयसागरगणिना श्रेयसेकारकस्य ॥

(३५५)

- (1) ॥ संवत् १६८३ वर्षे आपादवदि ४ गुरौ श्रवणनक्षत्रे
- (2) श्रीजालोरनगरे स्वर्णगिरिदुर्गे महाराजाधिराजमहाराजाश्रीगजसिंहजीविजयराज्ये
- (3) महुणोन्नगोन्नदीपक मं० अचला पुत्र मं० जेसा भार्या जैवंतदे पु० मं० श्रीजयमल्लनाम्ना भा० सरूपदे द्विती-
- (4) या सुहागदे पुत्र नयणसी सुंदरदास आसकरण नरसिंहदास प्रमुख कुटुंबयुतेन स्वश्रेयसे ॥ श्रीधर्म-
- (5) नाथविंश कारितं प्रतिष्ठितं श्रीतपागच्छनायकभट्टारक श्रीदीरविजयमूरिपट्टालंकारभट्टारकश्रीविजयसेन .... ॥

(३५६)

- (1) ॥ संवत् १६८३ वर्षे । आपादवदि ४ गुरौ मूवभार ऊदराय तत्पुत्र तोदरा ईसर

(३६०)

- (१) ॥ संवत् ११७५ वैशाखवदि १ शनौ श्रीजावालिपुरी-
यचैत्ये पां(१)गतश्रावकेण वीरकपुत्रेण उबोचनपुत्र
शुभंकर पेहडात्पां (१) सहितेन च
- (२) तत्पुत्र देवंग देवधर स्या (१) पुत्रेण तथा जिनमति-
भार्या मोच्छा न्सा हितेन श्रीमुविधिदेवस्य स्वत्तरे द्वारं
कारितं धर्मार्थमिति ॥ मंगलं महाश्रीः ॥

(३६१)

९ संवत् १२९४ वषे(१) श्रीपालीपथे० वीसलमुन
नागदेवस्तत्पुत्रा देवहा सलक्ष्मण स्नापाख्या । स्नापापुत्रो
वीजाकस्तेन देवडसाहितेन पितृ स्ना[पा] श्रेयार्थं श्रीजा-
[पा]लिपुरीयश्रीमहावीरजिनचैत्ये करोदिः कारिता ॥
शुभं भवतु ॥

(३६२)

- (१) ॥ संवत् १३२० वर्षे माघपु-
(२) दि १ सोमे श्रीनाणकीपग-
(३) छत्रनिवृद्धाजिनालये महा-
(४) राजश्रीचंदनविहारे श्री-
(५) सांवरायेश्वरस्थाना(न)प-
(६) तिना भट्टारकरा[व]ल ल-
(७) र्द्वाधरेण देवश्रीपू हा]-
(८) वीरस्य आसीन्नपासे ॥

- (५) अष्टाद्विंशत्ये द्रव्याणां
 (१०) १०० अनेकेषु मदर्थे ॥ मद्व्या-
 (११) जयः यान् (नू) मठपतिना गोष्ठि-
 (१२) के.प द्रव १० दयकं वेपनी
 (१) यं पूजाविधाने देवर्ध्यामहारीरूप ॥

(३६३)

- (१) ई ॥ मंत्रं १३२३ रवं धार्म्यं-
 (२) दि ५ पृथं महागजधीचा-
 (३) विमदेवकन्धानविजय-
 (४) राजये नःपुद्गलंकाविणि
 (५) महाप्राय धीमदेवे ॥
 (६) धीमान्कीमनःपुनिसद-
 (७) महागजधीचंदनविहारे
 (८) विजयिनि धीमदनेभर-
 (९) मूर्ति निमग्नगोश्रोत्र-
 (१०) येन सह नरपतिना स्वयं
 (११) कारित विनयुगल पूजा-
 (१२) निमिषं मठपतिगोष्ठि(हि)क-
 (१३) मयसं धीमहारीरदेव-
 (१४) भांडागारे द्रव्याणां वना-
 (१५) ई मदर्थं ॥ तद्व्याजोत्रवे-
 (१६) न द्रव्यादेन नेचकं मासं
 (१७) प्रति करणीयं ॥ शुभं भवतु ॥

नाडोलनगरस्थलेखाः ।

(३६४)

- (१) संवत् १२१५ ॥ वैशाख शुदि १० भौमे वीसाढास्थाने
श्रीमहावीर चै[त्ये समु]दा-
- (२) यसहितैः देवणाग नागढ जोगढसुतैः देम्हाज धरण
जसचंद्रज-
- (३) सदेव जसधवल जसपालैः श्रीनेमिनाथविंबं कारितं ॥
गृह[द्रच्छी]-
- (४) य श्रीमद्देवमूरिशिष्येण पं० पञ्चचन्द्रगणिना प्रतिष्ठितं ॥

(३६५)

- (१) संवत् १२१५ वैशाख शुदि १० भौमे वीसाढास्थाने
श्रीमहावीरचैत्ये समुदायस-
- (२) हितैः देवणाग नागढ जोगढसुतैः देम्हाज धरण
जसचंद्र जसदेव
- (३) जसधवल जसपालैः श्रीशान्तिनाथविंबं कारितं प्रति-
ष्ठितं गृहद्र-
- (४) च्छीय श्रीमन्मृनिचंद्रमूरिशिष्य श्रीमदेवमूरिविनेपेन
पाणिनीय पं० पञ्चचं-
- (५) द्रगणिना यावद्विचि चद्रखी स्याता धर्मो जिनप्रती-
तोस्ति नाव[र्जनी]यादेत-
- (६) [मित्र] नयुगलं वीरजिनसुवने ॥

(३६६)

- (१) ॥ दे० ॥ सं. १६८६ वर्षे मथमापादव० ५ शुके राजा-
भिराजगनसिंहजीराज्ये घोषपुरनगरवास्तव्य मंणोत्र
- (२) जैसामुतेन जयमलजीकेन थीचांतिनाथविंबं कारितं प्रति-
ष्ठापितं स्वप्रतिष्ठायां प्रतिष्ठितं च थीवपागच्छा-
- (३) भिराजभट्टारक
- (४) [थी] ५ थीविजयदेवगूरिभिः स्वपट्टालंकार आचार्य-
थीभीविजयसिंहसूरिमधुसूतपरिवार [सरितः]

(३६७)

- (१) थीपद्मभविंबं
- (२) ॥ दे० ॥ सं० १६८६ वर्षे मथमापाद व० ५ शुके
- (३) राजाभिराजभीगनसिंहप्रदत्तसकलराज्यन्यापाराधिका-
रेण
- (४) मं० जैसा मुत मं० जयमलजीनाम्ना थीचंद्रमभविंबं
कारितं प्रतिष्ठापितं स्वप्रतिष्ठायां थीजा-
- (५) लोरनगरे प्रतिष्ठितं च तपागच्छाभिराज भ० थीहरि-
विजयगूरिपट्टालंकार भ० थीविजयसेनसूरिपट्टालंकार
पातशाहि थीजहांगीर प्रदत्त महातपाविरुद्धधारक-
- (६) भ० थी५ थीविजयदेवसूरिभिः स्वपदप्रतिष्ठिताचार्य
थीविजयसिंहसूरिमधुसूतपरिवारपरिकरितः । राणा थी-
जगत्सिंहराज्ये नाडुलनगररायविहारे थीपद्मभविंबं
- (७) स्थापितं ॥

नाडोलनगरस्थलेखाः ।

(३६४)

- (१) संवत् १२१५ ॥ वैशाख शुदि १० भौमे बीसाढास्थाने
श्रीमहावीर चैत्ये समुदा-
- (२) यसहितैः देवणाग नागढ जोगढसुतैः देम्हाज धरण
जसचंद्र ज-
- (३) सदेव जसधवल जसपालैः श्रीनेमिनाथविंबं कारितं ॥
वृहद्ब्रह्मी]-
- (४) य श्रीमद्देवसूरिशिष्येण पं० पद्मचन्द्रगणिना प्रतिष्ठितं॥

(३६५)

- (१) संवत् १२१५ वैशाख शुदि १० भौमे बीसाढास्थाने
श्रीमहावीरचैत्ये समुदायस-
- (२) हितैः देवणाग नागढ जोगढसुतैः देम्हाज धरण
जसचंद्र जसदेव
- (३) जसधवल जसपालैः श्रीशक्तिनाथविंबं कारितं प्रति-
ष्ठितं वृहद्-
- (४) च्छीय श्रीमन्मुनिचंद्रसूरिशिष्य श्रीमद्देवसूरिविनेयेन
पाणिनीय पं० पद्मचं-
- (५) द्रगणिना यावद्विचि चंद्ररवी स्पातां धर्मो जिनप्रती-
तोस्ति ताव[ज्जी]पादेत-
- (६) [जिज] नमुगलं वीरजिनभुवने ॥

(३६६)

- (१) ॥ दे० ॥ सं० १६८६ वर्षे मयमाषाढव० ५ शुक्ले राजा-
धिराजगजसिंहजीराज्ये योषपुरनगरवास्तव्य मंणोत्र
- (२) जैसामुतेन जयमलजीकेन भीष्मातिनाथविंशं कारितं प्रति-
ष्ठापितं स्वप्रतिष्ठायां प्रतिष्ठितं च श्रीतपागच्छा-
- (३) धिराजभट्टारक
- (४) [भी] ५ भीविजयदेवमूरिभिः स्वप्रह्मलंकार आचार्य-
भीभीविजयसिंहमूरिममुखपरिवार [सहितैः]

(३६७)

- (१) भीषमभविं
- (२) ॥ दे० ॥ सं० १६८६ वर्षे मयमाषाढ व० ५ शुक्ले
- (३) राजाधिराजभीगजसिंहमदक्षसकलराज्यव्यापाराधिका-
रेण
- (४) मं० जैसा मुत मं० जयमलजीनाम्ना भीषमभविं
कारितं प्रतिष्ठापितं स्वप्रतिष्ठायां श्रीजा-
- (५) लोरनगरे प्रतिष्ठितं च तपागच्छाधिराज भ० भीर्हीर-
विजयमूरिप्रह्मलंकार भ० भीविजयसेनमूरिप्रह्मलंकार
पातलादि भीनहांगीर मद्रक्ष महातपाविदधारक-
- (६) भ० भी५ भीविजयदेवमूरिभिः स्वप्रदमतिष्ठिताचार्य
भीविजयसिंहमूरिममुखपरिवारपरिकारितैः । राजा भी-
जगत्सिंहराज्ये नाडुकनगररायविहारे भीषमभविं
- (७) स्थापितं ॥

नाडोलनगरस्थलेखाः ।

(३६४)

- (१) संवत् १२१५ ॥ वैशाख शुदि १० भौमे वीसाढास्थाने
श्रीमहावीर चैत्ये समुदा-
- (२) यसहितैः देवणाग नागढ जोगढसुतैः देम्हाज धरण
जसचंद्रज-
- (३) सदेव जसधवल जसपालैः श्रीनेमिनाथविंशं कारितं ॥
बृहद्रच्छी)-
- (४) य श्रीमद्देवसूरिशिष्येण पं० पद्मचन्द्रगणिना प्रतिष्ठितं॥

(३६५)

- (१) संवत् १२१५ वैशाख शुदि १० भौमे वीसाढास्थाने
श्रीमहावीरचैत्ये समुदायस-
- (२) हितैः देवणाग नागढ जोगढसुतैः देम्हाज धरण
जसचंद्र जसदेव
- (३) जसधवल जसपालैः श्रीशान्तिनाथविंशं कारितं प्रति-
ष्ठितं बृहद्र-
- (४) च्छीय श्रीमन्मुनिचंद्रसूरिशिष्य श्रीमदेवसूरिविनेयेन
पाणिनीय पं० पद्मचं-
- (५) द्रगणिना यावद्विचि चंद्ररवी स्यातां धर्मो जिननदी-
तांस्ति ताव[जनी]यादेत-
- (६) [जिज्ञ] नयुगलं वीरजिनश्रवणे ॥

(३७०)

- (१) स्वस्तिश्री संवत् १४७५ वर्षे आसाद-
- (२) मुदि ३ सोमे राणा श्रीलापानिजयराज्ये
- (३) प्रधान ठाकुर श्रीमादणव्यापारे श्रीआसल-
- (४) पुरदुर्गे श्रीपार्श्वनाथमंत्रिचैत्ये । उपरुद्रवं-
- (५) श्रेष्ठ लिगागोत्रे साहकद्वारा भार्या कमलादे पु-
- (६) त्र्य जगसीह बाढरा नूतु केल्हा जगसीह भार्या
- (७) जाल्दणदे पुत्र सेढा भार्या जयती पुत्र मुहद स-
- (८) द्दू सहितेन आत्मपुण्यधेयसं बालाणामंदपजी-
- (९) जोद्धारः कागापितः शुभं भवतु सप्तस्तसंपमाद-
- (१०) न ठाकुर साक्षिक ।

(३७१)

- (१) ओ ॥ संवत् १३५२ वैशाखमुदि ४ श्रीवा(वा)हदमेरौ महारा-
- (२) [ज]द्वलश्रीसामंतसिंहदेवकल्याणविजयराज्ये तन्नि-
- (३) [यु]क्त श्रीरकरणे [पं०] वीरासेलवलाल भा० ि [म] ग [लमभृत]यो
- (४) ध[र्मा]क्षराणि प्रयच्छति(न्ति) यथा । श्रीआदिना[ध] मध्ये संति-
- (५) प्रमानश्रीमि[त्र]मर्दनसेनपाल श्रीचंड देवराजयोः।
- (६) उभयमाग्री(गी)य समायातसार्थजष्ट १० वृष २० उभ-
यादपि उर्द्ध (ऊर्द्ध्व)

(३६८)

सं० १४८५ वै० शु० ३ बुधे प्राग्वाट श्रे० समरसी सुत
 दो० धारा भा० सूहवदे सुत दो० मंहिषा भा० माल्णदे सुत दो०
 मुलाकेन पितृव्य दो० धर्माभ्रातृदो० मांइआभ्यां च दो० महिषा
 श्रेयसे श्रीसुविधिचिंभं कारितं प्रतिष्ठितं श्रीतपागच्छेश्वर्यासोमसुंद-
 रसूरिभिः ॥

(३६९)

- (१) ओ ॥ स्वस्ति श्रीनृपविक्रमकालातीतसंवत्(त्)१[३]९४
 व[र्षे चै]त्रशुदि १३ शुक्ले
- (२) श्रीआसलपुरे महाराजाधिराजश्रीविणवीरदेवराज्ये रा-
 जत-
- (३) माल्दणान्वये राजतसोमपुत्रराजतवांवीभार्पा जास्वळ-
 देवि-
- (४) पुत्रेण राजतमूलराजेन [श्री]पार्श्वनाथदेवस्य ध्वजारो-
 पणसमये
- (५) राजतवाळा राजतहा[या] कुमरत्नभा नीवा समक्षं मातृ-
 (ता)पित्रोः पु-
- (६) ण्यार्थं दिक्कुयड वा[ड]ी सहितः प्रदत्तः । आचंद्रार्थं
 यावदियं व्य-
- (७) वर्या प्रमाणा(णं) ॥ बहुभिर्वगुधा भुक्ता राजभिः
 सगरादिभिः य-
- (८) स्य यस्य यदा भूमी तस्य तस्य तदा फलं ॥ १ शुभं
 भवतु ॥ श्रीः ॥

(३७०)

- (१) स्वस्तिश्री संवत् १४७५ वर्षे आसाढ-
- (२) सुदि ३ सोमे राणा श्रीलाषाविजयराज्ये
- (३) प्रधान ठाकुर श्रीमांडणव्यापारे श्रीआसल-
- (४) पुरदुर्गे श्रीपार्श्वनाथपंक्तिर्चैत्ये । उपकंठ्यं-
- (५) दे लिमागोत्रे साहकद्वा भार्या कमलादे पु-
- (६) त्र जगसीह वादरा नूलु केव्हा जगसीह भार्या
- (७) जाल्दणदे पुत्र खेदा भार्या जयती पुत्र सुदद स-
- (८) हू सहितेन आत्मपुण्यधेयसे बालाणामंदपनी-
- (९) जोद्वारः कागापितः शुभं भवतु समस्तसंपदां-
- (१०) ण ठाकुर साक्षिक ।

(३७१)

- (१) ओ ॥ संवत् १३५२ वैशाखसुदि ४ श्रीवा(वा)हद्वेरी
महारा-
- (२) [ज]हलधीसामंतसिंहदेवदत्तपाणविजयराज्ये तमि-
- (३) [पु]क श्रीरकरणे [मं०] वीरासंलवेलाउल भा० । [म]
ग [उमभृत]यो
- (४) प[म]क्षराणि मयच्छति[न्ति] यथा । श्रीआदिना[प]
मध्यं संति-
- (५) सुपानधीमि[प्र]मर्दनसेप्रपाल श्रीचंड देवराजयोः
- (६) उभयमाध्री(गी)य समायातसार्थजपू १० नृप २० उभ-
यादपि उर्दे (उद्गर्भे)

- (७) सार्धं प्रति द्वयोर्देवयोः पादला पक्षे [भीम]मिय दद्युः
विशोपक [१०]
- (८) अर्द्धो(र्द्धो)र्द्धेन ग्रहीतव्याः । असौ लागो महानने
मानित(तः) ॥ यथाक्तं
- (९) व(व)हुभि(र्व)सुधा यु(धु)क्ता राजभिः सगरादिभिः यस्य
यस्य यदा भू-
- (१०) भी तस्य तस्य तदा फलं ॥१॥ ॥

(३७२)

- (१) सं० १५०८ वै० व० १३ प्राग्वाट सा० जगसीसुत सं०
- (२) केल्हा कड्ढा हेमा माला जयता रणसी लापा लळतादे
पुत्र सा० साङ्गळे-
- (३) न भार्या वाल्ही सुत नरसीह नगादि कु[डुंब]पुतेन
गुलधासित (?) चतुर्विंशति प्रतिमाः कारयता भी
शशुंजयेर
- (४) शीतलनाथविंव कारितं प्रतिष्ठितं तपाश्रीसो[मसुंदरसूरि
पट्टे] श्रीश्रीश्री[रत्नशेखरसू]रिभिः श्रीदेवकुलपाटकनगर
श्रीगिरनारविंवः
- (५) श्रीअर्जुदगिरौर श्रीचंपकमेरौर चित्रकूटेर जाडरनगरेर
कायदेर नागहृदेर ओसवालेर श्रीनागपुरेर कुंभ[ळ]
गदेर श्रीदेवकुलपाटकेर श्रीकुंडं . . . . .

(३७३)

- (1) धीपञ्चन्द्रोपाध्यापशिष्यैः
- (2) धीपञ्चन्द्रोपाध्या[यैः]नि-
- (3) जजननीसूरीधेयोऽर्थ ॥
- (4) स्तंभलता कारिता ॥

(३७४)

- (1) धीकुङ्कुभाचार्य-
- (2) शिष्येण भट्टा० धू-
- (3) लभद्रेण निजन-
- (4) ननी चेहणि धेयो-
- (5) र्थे स्तंभलता प्रदत्ता ।

(३७५)

- (1) संवत् ११४३ वैशाखे शुदि ३ मृहस्पतिदिने
धीवीरनाथदे-
- (2) वस्य भावको नाम जेदुकः ।
कारयामासस-
- (3) द्विवं पूर्णदेविमत् (!) - - ॥
[धीमन्तोऽग्नि]तदेवा-
- (4) स्वसूरिशिष्येण सूरिणा ।
धीमदिन-
- (5) पतिहेन जिनयुगं प्रतिष्ठितं ॥

(३७६)

(१) संवत् ११४३ वैशाखसुदि ३ नृदस्पतिदिने । आसीत्
फर्कटवंशेन—

(२) . . . . .

(३) . . . . . कारितं शान्तिनाथस्य विंशं . . . . .

(१) [जन] मनोहरम् ।

केर्कांदग्रामस्थजिनालप्रशस्तिः

(३७७)

॥ दे० ॥ ॐ नमो वीतरागाय ॥ श्रीमिदिर्भवतु ॥

स्वस्ति धियामास्पद्(*)माप्तसिद्धि—

ज्जगत्त्रये यस्य भवत्प्रसिद्धिः ।

सोऽस्तु श्रिये स्फूर्ज्जदनं(*)तरिद्धि—

रादीश्वरः शारदभास्वदिद्धिः ॥ १ ॥

यमाहताः शैवमतावलंबा

हिं(*)[दुष्प्र]कारा यवनप्रकाराः ।

सर्वेऽप्यमी मोदभृतो भजंतो

युगादिदेवो दुरितं स हंतु ॥ २ ॥

दूर्वाप्रसारः सवृष्टप्रसारः

कच्छप्रसारो(*)व्रततिप्रसारः ।

लेखादः-३७७।

इमे समे कोटितमेऽपि भागे
 ऽपत्यमसारस्य न यान्ति यस्य ॥ ३ ॥
 गीर्वाणसालो न हि काष्ठभावान्
 तथा पशुत्वाच्चरि(●)कामधेनुः ।
 मृदा विकाराच्चरि कामकुम्भ-
 धितामणिर्ध्रुवं च कर्पूरत्वात् ॥ ४ ॥
 सूर्यो न तापाकुलताकरत्वात्
 सुधाफरो नैव फलं(●)कवत्त्वात् ॥
 सुवर्णशैलो न फठोरभावान्
 नाभ्यंगजातेन तुलामुपैति ॥ ५ ॥
 दुग्धोदधौ संस्थिततोयविन्दून्
 पुष्पोद्ययाभ्रंदन(●)काननस्थान् ।
 करोत्करान् शारदचन्द्रसत्कान्
 कधिन्मिमीति गुणान् युगादेः ॥ ६ ॥
 यस्माद् जगत्या प्रभवन्ति विद्याः
 सुपर्वलोकादिव(●)कामगव्यः ।
 द्रयोऽपि बाञ्छापिकृदानदक्षाः
 पुण्यानु पुण्यानि स नाभिमूनु ॥ ७ ॥
 यतोतरायास्त्वरितं प्रणेशु-
 र्यगापिराजादिव मार्गपू(●)गाः ।
 यद्वा ययूरादिव छेलिहानाः
 स मारुदेवो भवताद् विभूत्यै ॥ ८ ॥
 रातोदयं प्रततिप्रतान-
 नीकोपयो नीकनिकायनेता । (●)
 मयापिरात्रांऽनानि मउदेव-

स्तिरस्कुतारिप्रनिमलदेवः ॥ ९ ॥
 तस्यौरसस्समजनिष्ठ वलिष्ठवाहू
 प्रत्यर्थितापनकदर्थनपव्वेगादुः(॥) ।
 श्रीमल्लदेवनृपपट्टसहस्ररश्मि-
 श्रीमानभूदुदयसिंहनृपः सरश्मिः ॥ १० ॥
 कमधजकुलदीपः कान्तिकुल्या नदीप-
 स्तनुजितमधुदीप सौ *म्यता कौमुदीपः ।
 नृपतिरुदयसिंहः स्वप्रतापास्तमिहः
 मितरदमुचुकुन्दः सव्वनीन्या मुकुन्दः ॥ ११ ॥
 राज्ञां समेषामयमेव वृद्धो
 वाच्यस्तद(॥)न्यैरथ वृद्धराजः ।
 यम्येति शाहिर्विहृदं स्म दद्या-
 दकव्वरो वव्वरवंशवंसः ॥ १२ ॥
 तत्पट्टहेम्नः कपपट्टशोभा-
 मवीभरत्संप्रति मूरसिंहः ।
 यो(॥) मापपेपं द्विपतः पिपेप
 निर्मूलकापं कपितार्त्तिनांतिः ॥ १३ ॥
 राज्यश्रियां भाजनमिदधामा
 प्रतापमंदीकृतचण्डधामा ।
 सपत्ननागावलिनाशसिंहः(॥)
 पृथ्वीपती राजति मूरसिंहः ॥ १४ ॥
 प्रतापतो विक्रमतश्च सूर्य-
 सिंही गता व्योमवनं च भीता ।
 अन्वर्थतो नाम जगाम सूर्य-
 सिंहेति यः सर्वत्र(॥)

यदीयसेनोच्छलितै रमोभि-

र्मलीमसांगो दिवसाधिनाथः ।

परो दयावस्त्वदिपेण यन्ये

स्नानुं प्रवेष्टुं कुरुते विनम्रः ॥ १६ ॥

अप्ये(७)कमीहेत न शुद्धवंशो

धारे च कं नृसिपुतो विशेषात् ।

स्वयं हतारातिवमुंघररत्नी-

परिग्रहाच्चद्रुताकरस्तः ॥ १७ ॥

तथापि राक्षयः परितोषभा(८)नः

स्तुवंति विज्ञा विविधैः कवित्वैः ।

वहति भक्तिं स्वकुटुम्बलोका

भक्षो यज्ञो भाग्यवशोपलभ्यं ॥ १८ ॥

आभ्यां गुप्तम् ।

सुरेषु पदन्मपरा विभाति(९)

यथैव तेजास्विषु चंद्रोधिः ।

न्यायानुयायिष्विव रामचंद्र-

स्तथाधुना दिदृषु भूषणोर्वं ॥ १९ ॥

द्रव्यं निनायोचिततुंगुमादि

दीपार्थमाग्या(१०)द्यमवारिणोर्वं ।

भाषामतोम्बादितपोविशेषं

विशेषतः वारयते स्वदेशे ॥ २० ॥

नापुत्रविद्याहरणं न पौरी

न न्यासमोषो न च दण्डपानं ।

नोत्त(११)टको नान्यवशा निषेधे-

स्यादिरिथानिः ज्ञासति राक्षसस्मिन् ॥ २१ ॥

स्तिरस्कृतारिप्रतिमल्लदेवः ॥ ९ ॥

तस्यौरसस्समजनिष्ट बलिष्ठबाहुः

प्रत्यर्धितापनकदर्शनपर्व्वराहुः(ॐ) ।

श्रीमल्लदेवनृपपट्टसहस्ररश्मिः

श्रीमानभूदुदयसिंहनृपः सरश्मिः ॥ १० ॥

कमधजकुलदीपः कांतिकुल्या नदीप-

स्तनुजितमधुदीपः सौ(ॐ)म्यता कौमुदीपः ।

नृपतिरुदयसिंहः स्वप्रतापास्तसिंहः

सितरदमुचुकुंदः सर्व्वनीत्या मुकुंदः ॥ ११ ॥

राज्ञां समेषामयमेव वृद्धो

वाच्यस्तद(ॐ)न्यरथ वृद्धराजः ।

यस्येति शाहिर्धिरुदं स्म दद्या-

दकन्वरो वध्वरवंशहंसः ॥ १२ ॥

तत्पट्टहेम्नः कपपट्टशोभा-

मयीभरत्संप्रति मूरसिंहः ।

यो(ॐ) मायपेयं द्विपतः विपेय

निर्मूलकापं कपितार्चितातिः ॥ १३ ॥

राज्यधियां भाजनमिद्धधामा

प्रतापमंदीकृतचण्डधामा ।

सपत्ननागावलिनाशसिंहः(ॐ)

पृथ्वीपती राजति मूरसिंहः ॥ १४ ॥

प्रतापतो विक्रमतश्च सूर्य-

सिंहो गता व्योमचनं च भीतो ।

अन्वपतो नाम जगाम सूर्य-

सिंहेति यः सर्वजन(ॐ)प्रसिद्धं ॥ १५ ॥

यदीयसेनोच्छलितै रनोभि-

र्मलीमसांगो दिवसाभिनाथः ।

परो दधावस्तमिषेण मन्ये

स्नानुं प्रवेष्टुं कुरुते विनम्रः ॥ १६ ॥

अप्ये(ॐ)कमीहेव न शुद्धवंशो

धारे च कं नृत्तियुतां विधेयान् ।

स्वयं इतारातिवमुंभरणी-

परिग्रहात्तद्गुवाकरस्तः ॥ १७ ॥

तथापि राश्यः परितोषभा(ॐ)नः

स्तुवंति विज्ञा विविधैः कवित्वैः ।

वहन्ति भक्तिं स्वकुटुंबलोका

अहो यद्यो भाग्यनन्दोपलभ्यं ॥ १८ ॥

दाभ्यां गुप्तम् ।

गुरेषु यद्वन्मपवा विभाति(ॐ)

पर्यव तेनास्वेषु चंदरोचिः ।

न्यायानुयायिभिर्व रामचंद्र-

स्वधाधुना हिंदुषु भूपरोपं ॥ १९ ॥

द्रव्यं निनाचोचितकुंडुमादि

दांपार्थमाज्या(ॐ)यमवारिषोपं ।

भावायतोम्लादितपोरिषेपं

विधेयतः कारयते स्वदेये ॥ २० ॥

नापुत्रविचारहरणं न धीरी

न न्यायमोषो न च मयपानं ।

नासे(ॐ)टको नान्यवशा निषेवे-

स्यादिरिषातेः ज्ञातवि रात्र्यमास्मिन् ॥ २१ ॥

अभूदधानो युवराजमुद्रां

तस्मात् कुमारो गजसिंहनामा ।

गत्वा गजो(*)ऽतीववलेन सिंह-

स्तेनैव लेभे गजसिंहनाम ॥ २२ ॥

श्रीओसवालाञ्जयवार्द्धिचंद्रः

मशस्तकार्येषु विमुक्ततंद्रः ।

विह्वमगेयोचितवालगोत्रः

पणे(*)ष्वपि स्वेष्वचलस्वगोत्रः ॥ २३ ॥

आसीन्निवासी नगरान्तरे च

प्रायः प्रभूतैर्द्रविणैरुपेतः ।

जगाभिधानो जगदीशसेवा-

हेवाभिरामो व्यवहारिमु(*)ख्यः ॥ २४ ॥

ब्राह्मणं युग्मं ।

विद्यापुरः सूरिसुवाचकानां

करे पुरे योधपुराभिधाने ।

दंतप्रमाणाद्वयया जगाख्यः

स एष तुर्यव्रतमुच्चचार ॥ २५ ॥

तदंगजन्मा (*) जनितप्रमोदः

पुण्यात्मनां पुण्यसहायभावात् ।

विशिष्टदानादिगुणैः सनाथो

नाथाभिधो नाथसभासमानः ॥ २६ ॥

तस्योज्ज्वलस्फारविशालशीला

भार्या(ः)भवद् गूर्जरदे सुनामा ।

रूपेण वर्या गृहभारधुर्या

श्रीदेवगुर्वोः परिचर्ययार्या ॥ २७ ॥

असूत सा पूर्वदिगेव सूर्ये
 मुक्तामणिं वंशविशेषयाष्टिः ।
 वज्रां(*)कुरं रोहणभूमिरेव
 नापाभिधानं गुन राजरत्नं ॥ २८ ॥
 गुणैरनेकैः सुकृत्तरनेकै-
 लेंभे प्रसिद्धिर्भुवि तेन निष्पन्नः ।
 तदधिगमोऽप्येव समर्जयंतु
 गु (*)णान् सपुष्पान्विधुवद्विशुद्धान् ॥ २९ ॥
 तस्यासीप्रवलादे वनिता वनितारसाररूपगुणा ।
 शीलालंकृतिरम्या गम्या नापादयेनेव ॥ ३० ॥
 आसाभिधा(*)नो धमृताभिधध
 सुधर्मसिंहोऽप्युदयाभिधोऽपि ।
 सादृशनामेति च संति पंच
 तयोस्तनूजा इव पांडुकृतयोः ॥ ३१ ॥
 आसाभिधानस्य यभूव भार्या
 सरू(*)पदेवीति तयोः मुखा द्वौ ।
 तयोरभूदादिमवीरदासौ
 छपूधिरे जीवितजीवरानः ॥ ३२ ॥
 वृद्धतरस्यामृतसंश्लितस्य
 सुमेक्षणा मौलिकृदेऽभिधाना ।
 गु(*)तावभूतामनयोस्तथा द्वौ
 मनोहरारूपोऽपरचर्द्धमानः ॥ ३३ ॥
 सदा सुदे पारस्वदेऽभिधाना
 सुधर्मोतिरस्य सधर्मिणीति ।
 कुंडुभिनी सा उच्छरगदेवी

प्रिया व(*)भूवोदयसंज्ञितस्य ॥ ३४ ॥

इति परिवारयुतथोज्जयंतशृङ्गजयेष्वकृत यात्रा ।

निधिशरनरपति १६५९ संख्ये वर्षे हर्षेण नापाख्यः ॥३५॥

अर्जुदगिरिरा(*)णपुरे नारदपुर्या च शिवपुरीदेशे ।

यात्रा युगपत्पदपदकला १६६४ मितेऽब्दे चकार पुनः ॥३६॥

श्रीचिकमाह्नीद्धनु(?)तर्कपदभू

वर्षे १६६६ गते फा(*)लगुन शुक्लपक्षे ।

तो दंपती स्वीकृतः स्म तुर्य-

प्रतं तृतीयाहनि रूप्यदानैः ॥ ३७ ॥

दान च शीघ्रं च तथोपकार-

श्रवारमहोगे शुभयोग भास्ते ।

नागानिधा(*)ने स्वरशरिमुख्ये

गथादि लोके गुरुगुणपूर्णैः ॥ ३८ ॥

हज्जाहेननाया निजचार्यगणेशे

भ्यामोनिनायाः कळमिश्रविच्छता ।

वागानपदवीनमु १६६६ सालव(*)दायने

वि सावित्रमेन दि मृ दमंशः ॥ ३९ ॥

न दुःखे के दे नानि गान्धर्वोदयो-

नोभानि सानेन वि साविने इमे ।

वि संवेद्यः दीर्घिकमेव च सन्तो-

१ कर्मा दं ७, तो दम्युव सारकः ॥ ४० ॥

वि वि रसादि स्तन न के मयो कपटं न संभ्रमं कृते कही ।

नर रते वि वि कुमने नरा नर रते न संभ्रमं दही ॥ ४१ ॥

ननु वनं १ ७, १ ७ न संभ्रमं

ननु वनं १ ७, १ ७ न संभ्रमं

विजयसेनगुरुस्तपगच्छराद

विजयते ज - त ज - दादृतः ॥ ४२ ॥

द्याभ्यां गुम्भ ।

तत्पट्टोदपिरवयो विज(●)यंते विजयदेवसूरीशः ।

श्रीउचितवालगोप्रावर्तसतुल्या अनूचानाः ॥ ४३ ॥

तेषां निदेशेन सदा विभाकरै-

र्गगातरंगालिलसद्यज्ञोभरैः ।

जिनाल(●)योयं प्रतिभावधूरैः

प्रतिष्ठितो वाचकलब्धिसागरैः ॥ ४४ ॥

पंडितपंक्तिप्रभवः श्रीविजयकुशलविपुधवरास्तेषां ।

शिव्येणोदयरुचिना मशस्तिरेषा वि(●)निरमायि ॥ ४५ ॥

श्रीसहजसागरमुधीविनेयजयसागरः मशस्तिमिमां ।

उदलीलितदुत्कीर्णा परतोदरसूत्रधारेण ॥ ४६ ॥

(३७८)

(१) दं० ॥ सं० १२३० आपाठ शुदि ९ किष्किधविधि-
धेत्ये मूलना . . . . .

(२) कर श्रीआनंदसूरिदेशनया थे० धाधल थे० वालामण-
दासददिवाराव पीवरदिया प्रमुखथेयो . . . . .

वैराटनगरस्थजिनालयप्रशस्तिः ।

(३७९)

- (१) ॥ दर्द० ॥ श्रीहीरविजयसूरीश्वरगुरुभ्यो नमः ॥ स्वस्ति श्रीमन्नृ . . . . .]
- (२) . - - शाके १५०९ प्रवर्तमाने फाल्गुनशुक्ल द्वितीयायां रात्रौ . . . . .
- (३) - - - अखिल प्रतिपक्षक्षमापालचक्रवालतमोजालरुचिरतर-
चरणकमल] . . . . .
- (४) . . . . . प्रसरतिलकित नम्रीभूत भूपालभालप्रवलवलमाक्रमकृत-
चतुर्दिग्[विजय] . . . . .
- (५) . . . . . न्यायैकधुराधरण धुरीण दुरपासनमादिरादिव्यसननिरा-
करण प्रवीण . . . . .
- (६) ण गोचरीकृतप्राक्तननलनरेंद्ररामचंद्रयुधिष्ठिरविक्रमादित्य-
प्रभृतिमहीमहेंद्र] . . . . .
- (७) कीर्तिकौमुदीनिस्तंद्रचंद्रश्रीहीरविजयसूरीद्रिचंद्रचारुचांतुरी
चंचुरचतुरनरानिर्वच[नी] . . . . .
- (८) न प्रोद्भूतप्रभूततरदयार्द्रतापरिणतिप्रणीतात्मीयसमग्रदेशप्र-
तिवर्षपर्युपणापर्व . . . . .
- (९) जन्ममास ४० रविवासर ४८ संबंधिषडाधिकशतदिनावधि-
सर्वजन्तुजाताभयदानपुर[मान] . . . . .
- (१०) वल्ली वर्ण्यमानप्रधानपायूष . . . . . देदीप्यमान
विशदतमनिरपवादयशावादधर्मकृत्य . . . . .

- (11) श्रीभक्तवरविजयमानराज्ये अयेह श्रीवृद्धादनगरे । पांडु-
पुत्रीयविधिधातदातध्वण . . . . .
- (12) घ्राघनेरुगैरिफत्तानिनिषानीभूतसमग्रमागरांचरे श्रीमाल-
ज्ञातीय रांचमाणगोश्रीय सं नात्हा . . . . .
- (13) श्रीदेवहीपुत्र सं० ईसर भार्या सुवहू पुत्र सं० रतनराल
भार्या मेदाई पुत्र सं० देवदत्त भार्या धम्मू पुत्र पानमा
. . . . .
- (14) टोट्टरमल सचहुमानमदत्त सुवहुग्रामस्वाधिवत्त्याधिकारी-
कृत स्वप्रजापालनानेकप्रकार सं० भारमठ भा
- (15) इंद्रराजनाम्ना प्रथमभार्या जयवंती द्वितीयभार्यादमा नन्पुत्र
सं० चूहटमल । स्वप्रथमलपुत्रात् सं० भज (यराज) . .
- (16) . . . . . रीना पुत्र सं० विमलदास द्वितीय भार्या जगीना
स्वद्वितीयलपुत्रात् सं० स्वाभीदाम भार्या .
- (17) फा पुत्र सं० जगजीवन भार्या मोती पुत्र सं० कचरा
स्वद्वितीयपुत्र सं० चतुर्भुज प्रभृति समस्त दुर्दुवपु
. . . . . [ब]-
- (18) इराटर्गस्वाधिवत्त्याधिकार विधत्ता स्वपितृनाममासं-
समयधीपार्थनाथ १ रीगीमपस्वनामपारितधीभी-
- (19) चंद्रप्रभ २ आत्भजयराजनामपातिगर्भापुत्रभदेव २
प्रभृतिप्रतिमालंकृतं मूलनायकधीविमलनाथदेव
- (20) स्वधेयमे वारित । यदुत्तमविषय्येन वारिते श्रीद-
विहारापरमाभि यदोदयमासाहे स्वमतिहा हा. पां

- (32) [औदा]र्यमभृतिगुणग्राम . . . . . हनीयमहा-
मणिगणरोहणक्षोणी—
- (33) [तलमंड]णगुर्वाज्ञापालनैक . . . . . बनीकु-
तानेकमंडलमहाढवरपुरस्सर—
- (34) — — — मातिष्ठमतिष्ठामष्ठ — — — — — क्षी-
वक्षीकरणकार्मणमाज्यमवज्यामदा—
- (35) — — — — — कर्मनिर्माण — — क — — माणभव्य —
जनमन.पवित्रक्षेत्रचोपिवीजवपनप्रधान—
- (36) — — — — — — — — — — — तिरस्कृतमुधारसवा-
ग्विलासराजमानतच्छेदीयदर्शनस्पृहया—
- (37) — — — — — — — — — — — मनोरथमथामपि-
तकल्पलता प्रवर्द्धनगुपर्वपर्वतायमानविभुभजन—
- (38) — — — — — — — — — — — कीर्ति — — —
पुरंदर महोपाध्याय श्री ५ श्रीकल्याणविजयगणिपरिवृत्ते-
- (39) — — — — — — — — — — — श्रीहृद्रविहार-
मासादमस्तितः पं० लाभविजयगणिकृता लिखिता पं०
सोमकुशल [ग० जिना]
- (40) भद्रचपुत्र मसरफ भगन् महमवाल ।

राजगृहगतपार्श्वनाथमंदिरप्रशस्तिः ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

(३८०)

- (१) प० ॥ आनमः श्रीपार्श्वनाथाय ॥ श्रेयश्रीविपुलाबला-
मरगिरिस्थेयः स्थितिस्वीकृतिः पत्रश्रेणिरमाभिरामभुजगा-
धीशस्फटासंस्थितिः । पादासीनदिवस्पतिः शुभफलश्रीकी-
र्तिपुष्पोद्गमः श्रीसद्भाय ददातु वाञ्छितफलं
- (२) श्रीपार्श्वकल्पद्रुमः ॥ १ ॥ यत्र श्रीमुनिसुव्रतस्य सुविभो-
र्जन्म व्रतं केवलं सम्राजां जयरामलक्ष्मणजरासन्धादि-
भूमीभूजां । जज्ञे चक्रियलाच्युतप्रतिहरिश्रीशालिनां
सम्भवः प्रापुः श्रेणिकभूधवादि-
- (३) भविनो वीराच जैर्नी रमां ॥ २ ॥ यत्राभयकुमारश्रीश-
लिधन्यादिमा घनाः । सर्वार्थसिद्धिसम्भोगभुजो जाता
द्विधाऽपि हि ॥ ३ ॥ यत्र श्रीविपुलाभिधोऽवनिधरो वैभार-
नामापि च श्रीजनेन्द्रविहारभूषणधरी पूर्वाप-
- (४) राजास्थिता । श्रेयो लोकयुगेऽपि निधितमितो लभ्यं
श्रुवाते नृणां तीर्थं राजगृहाभिधानमिह तर्कः कैर्न संस्तु-
यते ॥ ४ ॥ नत्र च संसारापारपारावारपरपारप्रापणप्र-
वणमदत्तमतीर्थं । श्रीराजगृहम्-
- (५) शतीर्थे । गजेन्द्राकारमहापोतप्रकारश्रीविपुलगिरि-
पुलचूलापीठे सकलमहीपालचक्रचूलाभाजिवयमरीचिप-
द्मरीचिञ्जरितचरणसरोजे । गुरशाणधीसाहिपेरोजे मरी-
मनुद्रामति । नदीय-

- (६) नियोगान्मगधेषु मलिकवयोनाममण्डलेश्वरसमये । तदीय-
सेवकसहणासदुरदीनसाहाय्येन । यादाय निर्गुणखनि-
र्गुणिरद्वभाजां ॥ पुंमौक्तिकावलिरलं कुरुते गुराज्यं वक्षः
श्रुती अपिशिरः
- (७) सुतरां सुतारा सोयं विभाति भुवि मन्त्रिदलीयवंशः
॥ ५ ॥ वंशेमुत्रपवित्रधीः सहजपालारूपः सुमुख्यः सतां
जङ्घेऽनन्यसमानसद्गुणमर्णानृद्धारितांगः पुरा । तत्सूनुस्तु
जनस्तुतस्तिहुणपालेति प्रतीतोऽभव-
- (८) उजातस्तस्य कुले शुभांशुधवले राहाभिधानो धनी ॥ ६ ॥
तस्यात्मजोजनि च ठकुरमण्डनारूपः सद्धर्मकर्मविधिशिष्ट-
जनेषु मुख्यः । निःसीमश्रीलक्ष्मलादिगुणालिधाम जङ्घे
गृहेऽस्यः गृहिणी धिरदेविनाम ॥
- (९) ७ पुत्रास्तयोः समभवन् भुवने विवित्राः पंचात्र संतति-
भूतः सुगुणैः पवित्राः । तत्रादिमास्त्रय इमे सहदेवकामदेवा-
भिधानसहराज इति प्रतीताः ॥ तुर्यः पुनर्जयति सम्प्रति
वच्छराजः श्रीमा-
- (१०) नृसुमुद्विलगुबान्धवदेवराजः । याभ्यां जटाधिकतया घन-
पद्मपूर्वदेशेषि धर्मरथधुर्यपदं प्रपेदे ॥ ९ ॥ प्रथममनवमाया
वच्छराजस्य जाया समजनि रतनीति स्फीतिसत्तीति-
रीतिः । प्रभवति पहराजः सद्गु-
- (११) नश्रीसमाजः सुत इह मुख्यस्तत्परमोदराख्यः ॥ १० ॥
द्वितीया च मिया भाति वीधीरिति विधिमिया । धनसिं-
हादयधास्याः सुता बहुरमाधिताः ॥ ११ ॥ अजनि च
दयिताया देवराजस्य राज्ञी गुणम-

- (12) निमयतारापारङ्गारसारा । स्म भवति तनुजातो धर्म-
सिंहोत्र धुर्यस्तदनु च गुणराजः सत्कलाकेंद्विषयः ॥१२॥
अपरमथ कलत्रं पद्मिनी तस्य गेहे तत उरुगुणजातः पी-
मराजोमजातः । मथम उदितपद्मः पद्म-
- (13) सिंहो द्वितीयस्तदपरघटसिंहः पुत्रिका चाच्छरीति ॥१३॥
इतथ ॥ श्रीवर्द्धमानजिनशासनमूलकन्दः पुण्यात्मना समु-
पदर्शितमुक्तिभन्दः । सिद्धान्तसूत्ररचको गणभृतमुधर्मना-
मानि मथमकोऽत्रपुग-
- (14) प्रधानः ॥१४॥ तस्यान्वये समभवद्वत्पूर्वियज्ञस्वामी मनो-
भवमहीपरभेदवज्र । यस्मात्परं प्रवचने प्रससार वज्र-
शाला मुपाश्रमुमनःसकलप्रज्ञाता ॥१५॥ तस्यामहर्निश-
मतीव विकाशवत्या चान्त्रे कु-
- (15) मे निमलसर्पकलाविलासः । उद्योतनो गुहरभाद्रिपुषो
पदीये पट्टेऽजनिष्ट सुप्रनिर्गणिवर्द्धमानः ॥१६॥ तदनु
ह्वनाथान्नपयातावदातगुणोद्यः सुचरणरमाभूरिः मूर्ति-
वैभूर निनेश्वरः । गतर इ-
- (16) नि कृपानि यस्मादवाप गणोप्ययं परिमलकल्पभीष - -
दुग्गणो वनो ॥ १७॥ ततः भीतिनचन्द्रास्यो वभूव मुनि-
पूजकः । संवेगं गदाच्छा यथकार च वमार य ॥ १८॥
सुन्ना कन्धरादात्रेरतनितः भीषा-
- (17) भविष्यति - - - - - ताकारिणं ।
स्वनेनेतमुयोदयं विररभं चक्रे नाराया पट्टेः भीषन्तो
अवदेवन्निगुरस्तेजः परं वदिते ॥ १९ - - -

- (१६) - - - जिनचन्द्र - - - चांगनोबल्लभो - - - - - मियः
यदीयगुणगौरवं ध्रुतिपुटेन सौपोषमं निषीय शिरसोऽ-
धुनापि कुरुते न पृस्ताद्वं ॥२०॥ तत्तद्वे जिनदत्तसूरि-
रभरणोगीन्द्रचूडामणिर्मिथ्याम्बा-
- (१७) तनिरुद्धदर्शन - - - - - अंकिण्या न्यदेशि सुगुरुः शे-
त्रेऽत्र सर्वोत्तमः सेन्यः पुण्यवर्ता सतां गुचरणज्ञानधिया
सत्तमः ॥ २१ ॥ ततः परं श्रीजिनचन्द्रसूरिर्बभूव निःसंग
गुणास्तभूरिः ।
- (२०) चिन्तामणिर्भालितले यदीयेऽधुवास वासादिव भाग्य-
लक्ष्म्याः ॥२२॥ पक्षे लक्ष्म्यगते गुसाधनमपि मेल्यापिदुः-
साधनं दृष्टांतास्थितिवन्धवंपुरमपि मक्षीणदृष्टान्तकं । वादे
वादिगतप्रमाणमपि यैर्बोवयं
- (२१) ममाणस्थितं ते बागीश्वरपुंगवा जिनपतिप्रख्या बभूवु-
स्ततः ॥२३॥ अथ जिनेश्वरसूरियतीश्वरा दिनकरा इव
गोभरभास्वराः । ध्रुवि विबोधितसत्त्वमलाकराः समुदिता
वियति स्थितिगुन्दराः ॥२४॥ जिन म-
- (२२) बोधा इतमोहयोधा जने विरेजुर्जनितमबोधाः । ततः
पदे पुण्यपदेऽदसीये गणेन्द्रचर्या यतिधर्मधुर्याः ॥२५॥
निरंधानो गोभिः प्रकृतिजदधीनां विलसितं भ्रमभ्रश्य-
ज्जोतीरसदृशकलाकौलि-
- (२३) विकलः । उदीतस्तत्पट्टे प्रतिहततपःकुग्रहमतिर्नवी-
नोऽसौ चंद्रो जगति जिनचन्द्रो यतिपतिः ॥२६॥ प्राकट्यं
पंचमारे दधति विषिष्यर्थाविलासप्रकारे पर्यापारे सु-
सारे विपुलगिरिवरे मानतुंगे विहा-

- (24) रे कृत्वा संस्थापनां श्रीप्रथमजिनपतेर्येन सौवैर्यशोभि-
 श्वित्रं चक्रे जगत्यां जिनकुशलगुरुस्तत्पदेऽसावशोभि॥२७॥
 घाल्येपि यत्र गणनायकलक्ष्मिकांताकेलिविलोक्य सरसा
 हृदि शारदापि । सौभाग्य-
- (25) तः सरभसं विललास सोयं जातस्ततो मुनिपतिर्जिन-
 पथसूरिः ॥ २८ ॥ दृष्टापदष्टसुविशिष्टनिजान्यशास्त्रव्या-
 ख्यानसम्यगवधाननिधानसिद्धिः । जज्ञे ततोऽस्तकलि-
 कालजनासमानज्ञानक्रियाः-
- (26) विजिनलब्धियुगप्रधानः ॥२९॥ तस्यासने विजयने सम-
 सूरिवर्यः सम्यगद्वगंगिगणरंजकचारुचर्यः । श्रीजैनशासन-
 विकासनभूरिधामा कामापनोदनमना जिनचन्द्रनामा॥३०॥
 तत्कोपदेश-
- (27) वशतः प्रभुपार्श्वनाथप्रासादमुत्तममचीकरत - - - ।
 श्रमिद्विहारपुरवस्थितिवच्छराजः श्रीसिद्धये सुमत्तिसो-
 दरदेवराजः ॥ ३१ ॥ महेन गुरुणा चात्र वच्छराजः
 सर्वाधवः । प्रतिष्ठां कारयामास मंदनान्वय-
- (28) मंदनः ॥ ३२ श्रीजिनचंद्रसूरिन्द्रा येषां संयमदायकाः ।
 शास्त्रेष्वध्यापकास्तु श्रीजिनलब्धियतीश्वराः ॥३३॥ कर्चा-
 रोऽत्र प्रतिष्ठायास्ते उपाध्यायपुद्गवाः । श्रीमंतो भुवनवि-
 ताभिधाना गुरुशासनात् ॥ ३४ ॥ न-
- (29) यनचद्रपयोनिधिभूमिते व्रजति विक्रमभूभृदनेहसि । बहुल-
 पट्टिदिने शुचिमासगे महमचीकरदेनमयं सुधीः ॥ ३५ ॥
 श्रीपार्श्वनाथजिननाथसनाथमध्यः प्रासाद एव कलस-
 ध्वजमण्डितो-

लेखः-३८० ।

(३०) र्द्धः । निर्मापकोस्य गुरवोत्र कृतमनिष्ठा नंदंतु सधंसादि
धुवि सुमतिष्ठाः ॥ ३६ ॥ श्रीमद्भिर्भुवनहिताभिपेक्षयैः
शस्ती रेपात्र । कृत्वा विचित्रवृत्ता लिखिता श्रीकीर्तिरि-
मूर्त्ता ॥ ३७ ॥ उत्कीर्णा च सुवर्णा ठकुरमा-

(३१) लडांगनेन पुण्यार्थ । बंझानिकमुश्रावकवरेण वीधाभिधा-
नेन ॥ ३८ ॥ इति विक्रमसंवत् १४१२ आपादवदि ६
दिने । श्रीस्वरत्तरगच्छशृंगारगुगुरुश्रीजिनलब्धिमूर्तिपटाल-
हारश्रीजिनेन्द्रमूरीणामुपदे-

२) येन । श्रीमंत्रिवंशमंदन ठ० मंदननंदनभ्यां । श्रीभुवन-
हितोपाध्यायानां पं० हरिप्रभगणि मोदमूर्त्तिगणि हर्ष-
मूर्त्तिगणि पुण्यमधानगणिसहितानां पूर्वदेशविहारश्री-
महातीर्थयात्रासंग्रह-

गादिमहामभावनया सकलश्रीविधिसंगममानंदनभ्यां ।
० वच्छराज ठ० देवराजगुश्रावकाभ्यां कारितस्य
पार्श्वनाथप्रसादस्य मयस्तिः ॥ शुभं भवतु श्रीसंप्रस्य ॥

पालीग्रामस्थलेखाः ।

—५८१५—

(३८१)

- (१) ओं ॥ संवत् १२०१ ज्येष्ठ वदि ६ रवौ श्रीपल्लिकाया
श्रीमहावीरचैत्ये
- (२) महामात्यश्रीआनन्दगुप्त महामात्यश्रीपृथ्वीपालेनात्मभे-
योऽर्थे
- (३) त्रिनगुगलं प्रदत्तं ॥ श्रीभनंतनाथदेवस्य ॥

(३८२)

९ ॥ संवत् ११४४ माघसुदि ११ वीरकल देवकुलिकाया
दुर्मेभानिताभ्यां शान्त्याप्तः कृतः श्रीग्राक्षीगच्छायश्रीदेवाचार्येन
प्रतिष्ठितः ।

(३८३)

- (१) ओं ॥ ११७८ कान्गुनसुदि ११ शनौ श्रीपल्लिका० श्री-
वीरनाथमहाचैत्ये श्रीपदुमोतनाचार्येभद्रराचार्याभ्यां
देवाचार्यमन्त्रे सादारमुन पारमभणदेवौ तयोर्भ्यो ५-
- (२) विजयदेव मुन देवर्षि पारम मुन दानिर्देशाभ्यां देवर्षि भार्या
रमुंरागिन्स्या निमित्तं श्रीरूपननाथप्रथमदीर्घकारि
कारिर्न ॥ गोवार्ध च संगलं महासीहः ।

(३८४)

ओं ॥ सं० १५३४ वर्षे ज्येष्ठसुदि १० श्रीऊकेसवंशे गण-
धरगोत्रे सा० पासड भार्या लखमादे पुत्र सा० भोजा सुधाव-
केण भ्रातृ सा० पदा तत्पुत्र सा० कीका प्रमुख परिवार सहि-
तेन सपुण्यार्थे श्रीसंभवनाथविंशे कारितं प्रतिष्ठितं श्रीखरतरगच्छे
श्रीजिनभद्रसूरिपदे श्रीजिनचंद्रसूरिभिः ॥

(३८५)

संवत् १५५५ वर्षे ज्येष्ठवदि १ शुके उकेसन्पातीय काक-
रेचागोत्रे साह जारमल्ल पु० ऊदा चापा ऊदा भा० रूपी पु०
बाला खेता बाला भा० बहरंगदे सद्गुंडुब थे० ऊदा पूर्व० पु०
श्रीचंद्रमभमूलनायकचतुर्विंशतिजिनानां विंशे कारितं प्रतिष्ठितं
श्रीसंढेरगच्छे श्रीजसोभद्रसूरिसंताने श्रीशांतिसूरिभिः ।

(३८६)

॥ ओं ॥ संवत् १५३६ वर्षे फागुणसुदि ३ रवौ फोफ-
लिया गोत्रे सा० मूला पुत्र देवदत्त भार्या सारू पुत्र सा० नरू
धावकेण भार्या नामलदे परिवारयुतेन श्रीआदिनाथविंशे थेपसे
कारितं श्रीखरतरगच्छे श्रीजिनभद्रसूरिपदे श्रीजिनचंद्रसूरिश्री-
जिनसमुद्रनूरिमतिष्ठितं ।

(३८७)

सं० १५१३ माघशुदि ३ दिने उकेस सा० पदा भा०
वाळहदे पुत्र सा० क्षेमाकेन भा० सेलखू भ्रातृ हेमा कान्हा
रमल प्रमुख कुंडुबयुतेन श्रीअजितनाथविंशे का० म० तपा
श्रीरत्नशेखरसूरिभिः ।

(३८८)

सं० १५३२ वर्षे चैत्रसुदि ३ गुरु ऊ० गुगलाचा गोत्रे
सा० खीमा पु० काजा भा० रतमादे पु० वरसा नरसा भादा
भार्या पुत्रसहितेन स्वश्रेयसे श्रीसंडेरगच्छे श्रीजशोभद्रमूर्ति-
संताने श्रीचंद्रप्रभसामिविवं कारितं प्रतिष्ठितं श्रीसालिगसूरिभिः]

(३८९)

संवत् १५३४ वर्षे फा० शु० २ गुरौ ऊ० चूदाळियागोत्रे
चउ० सा० सिवा भा० सुहागदे पुत्र सा० देवाकेन भा० दादि-
मदे पुत्र आसा भार्या ऊमादे इत्यादि कुटुंबयुतेन स्वश्रेयसे श्री-
शंभवनाथविवं का० प्रति० श्रीसूरिभिः वीरमपुरे ।

(३९०)

संवत् १७०० तर्षे माघसितद्वादश्यां बुधे श्रीश्रीयोधपुर
वास्तव्य उसवाल ज्ञातीय मुंहणोत्रगोत्रे जयराज भार्या मनोरथदे
पुत्र सुभा पु० ताराचंद भोजराजादियुतेन श्रीशीतलपार्श्ववीरनेमि
मूर्तिस्फुर्तिम[ति]विंशतिजिनविवविराजितदलदशकं चतुर्विंशति-
जिनकमलकारितं प्रतिष्ठितं तपागच्छे भट्टारकश्रीविजयदेवमूर्ति-
आचार्य श्रीविजयसिंहमूरिनिर्देशात् उ० सप्तम(?)चंद्रगणिभिः ।

(३९१)

सं० १५२९ वर्षे माह सु० ५ रवौ ऊ० भोगर गो० सा०
राणा भा० रत्नादे पु० चाहट भा० रङ्गा पु० खरहथ खादा
खात खना पितृश्रे० श्रीनमिनाथविवं कारि० श्रीनागेंद्रगच्छे
प्रतिष्ठितं श्रीसोमरत्नमूरिभिः ।

केसाहः-१९१-१९२।

२४५

(३९२)

॥ सं० १५ ..... सुदि २ सा० ..... का० सा०
यथा ..... स्वधेयसे धीकुंभनायविं का० म० धी-
भिद्यमात्लगच्छे .....

(३९३)

(१) ॥ संवत् १६८६ वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे पुष्ययोगे
अष्टमीदिनसे महाराजाधिराजमहाराजधीगजसिंहदिन-
यमान-

(२) राज्ये तत्पुत्रपुत्रराजकुमारधीभयरसिंहराजिते तत्तन्माद-
पात्रं चाहमानवंशावर्ततधीजगन्नाथनाथि धीपाळी-
नगररा-

(३) जयं कुर्यति तमगरवास्तव्यधीधीधीमाळहातीय सा०
मोटिख भा० सोभाग्यदे पुत्ररत्न सा० भास्वरनाम्ना
भा० भारखदे पु०

(४) सा० इतर अटोल मधुरतपरिवारपुत्रेन स्वधेयसे धीगुपा-
र्धविं कारितं प्रतिष्ठापितं च स्वमतिद्वारा प्रतिष्ठितं
च पातगाइधीमदकवरगाइमदपनगहुरविरुद्धभारकतप-
व्याधिराजभहारक-

०) धीहीरविजयसूरिपट्टभाकरभहारकधीविजयसेनसूरिप-
हासंभारभहारक धीविजयदेवसूरिभिः स्वपदमतिष्ठितावा
यधीविजयसिंहपट्टभारिकरितेः ॥

(३९४)

- (१) ॥ संवत् १६८६ वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे अतिपुष्पयोगे
अष्टमीदिवसे श्रीमेढतानगरवास्तव्य सूत्रधार कुधरण-
- (२) पुत्र मूत्र० ईसर दूदा हंसानामभिः [ईसर] पुत्र लता
चोखा सुरताण दूदा पुत्रनरायण हंसा पुत्र केसवादि
परिवारपरिवृतैः
- (३) स्वश्रेयसे श्रीमहावीरविंशं कारितं प्रतिष्ठापितं च श्रीर
लीवास्तव्य सा० हूंगर भास्वर कारितप्रतिष्ठापां प्र
तिष्ठितं
- (४) च भट्टारक श्रीविजयसेनमूरिपट्टालंकार भट्टारक श्रीभी
श्रीविजयदेवमूरिभिः स्वपदप्रतिष्ठिताचार्य श्रीविजयसिं
ह [प्रमुखपरिकरपरिकरितः]

(३९५)

- (१) ॥ संवत् १६८६ वर्षे वैशाखसुदि ८ शनौ महा-
- (२) राजाधिराजमहाराजश्रीगजसिंहविजयमानराज्ये युवराज
कुमारश्रीअमरसिंहराजिते
- (३) तत्प्रसादपात्र चाहमानवंशावतंसधीजसवतंसुतश्रीजगन्ना
थदासने श्रीपालीनगरवास्तव्यश्रीश्रीभीमाळ-
- (४) शालीय सा० मोटिल भा० संभाग्यदे पुत्ररत्न सा०
हूंगर भास्वरनामभ्रातृद्वयेन सा० हूंगर भा० नाथदे पुत्र
सा० रूपा रामसिंघ रतन सा०
- (५) पौत्र सा० टीळा सा० भास्वर भा० भास्वरदे पुत्र ईसर

अटोल मधुख कुटुंबयुतेन स्वद्रव्यकारित नवलखाख्यमा-
सादोदारे धीपार्थनापरिवं

- (६) सपरिकरं स्वधेयसे कारितं प्रतिष्ठापितं च स्वप्रतिष्ठायां
प्रतिष्ठितं च श्रीमदकबरमुरश्राणमदचनगङ्गुविहृदभारक
तपागच्छाधिराजभट्टारक-
- (७) श्रीहीरविजयमूरिपट्टमभाकर भट्टारकधीविजयसेनमूरिप-
हासंकारभट्टारकधीविजयदेवमूरिभिः स्वपदप्रतिष्ठिताचा-
र्यधीविजयसिद्धममुखपरिकरपरिकरितैः ।

(३९६)

- (१) ओ । धीपक्षिकीये मघोतनाचार्यगच्छे म(ह)दौ भादा-
यादाकौ तयोः धेयोर्ध लसमत्वामुव देवत्वेन रित्-
- (२) भनाथप्रतिमा श्रीविरनाथमहाचैत्ये देवकुलिकायां का-
रिता । संबत् ११५१ आपाद सुदि ८ गुरौ ।

(३९७)

- (१) ओ ॥ सं० ११४४ माघसुदि ११ भ्रंपतेरं मदेन्यास्तु
मृतुना जेज्जकेन स्वयं मपूर्णवज्रमानार्थमिलित्वा सर्व-
बांधवैः । १ खज्जके पूर्णभद्रस्य वीरना-
- (२) यस्य मंदिरे कारिता वीरनाथस्य धेयसे प्रतिमानमा ॥२॥
मूरैः मघोतनार्यस्य ऐंद्रदेवेन मूरिणा भूषिते सांप्रतं गच्छे
निःशेषनयसंजु(यु)ते ॥

(३९८)

॥ ॐ ह्रीं श्रीं नमः श्रीपातिसाह पुणसाह(१) विजयराज्ये ॥
 संवत् १६८६ वर्षे वैशाखसिताष्टमी शनिवासरे महाराजाधिराज
 महाराजाश्रीगजसिंहजीविजयराज्ये श्रीपालिकानगरे सोनिगरा-
 श्रीजगन्नाथजीराज्ये उपकेशज्ञातीय श्रीश्रीमालचंडालेचागोत्रे
 सा० मोटिलभार्या सोभागदे पुत्र सा० हुंगर भ्रातृ सा० भापर
 नामाभ्यां हुंगरभार्या नाथलदे पुत्ररूपसी रायसिंघ रतना भाप-
 रभार्या भावलदे पु० ईसर अटोल रूपा पु० टीळा युतेन स्व-
 श्रेयसे श्रीशांतिनाथविंशं कारापितं प्रतिष्ठितं श्रीचेन्नगच्छादूल-
 शाखायां राजगच्छान्वये भ० श्रीमान् चंद्रमूरितत्पट्टे श्रीरत्न
 चंद्रमूरि वा० तिलकचंद्र मु० रूपचंद्रयुतेन प्रतिष्ठा कृता स्वश्रेयोपे
 श्रीपालिकानगरे श्रीनवलपामासादे जीर्णोद्धारकारापितमूलनायरु-
 श्रीपार्श्वनाथप्रमुखचतुर्विंशतिजिनानां विंशति] प्रतिष्ठापितानि गु-
 षर्णमयकलकुटुंबो रूप्य सहस्र ५ द्रव्यव्ययकृतेनात्र बहुपुष्पउपार्जितं
 अन्यप्रतिष्ठागूर्जरदेशे कृता श्रीपार्श्वगुरुगोत्रदेवीश्रीअंबिकाप्रसादात्
 सर्वकुटुंबवृद्धिर्भूयात् ॥

(३९९)

संवत् १६८६ वर्षे वैशाखसुदि ८ दिने राजाधिराजमहा-
 श्रीगजसिंहविजयमानराज्ये मेढतानगरवास्तव्य उपकेशवंशे
 सा० हर्पा भार्या मीरादे पुत्र सा० जसवंतकेन स्व-
 श्रेयसे श्रीपार्श्वनाथविंशं कारितं स्थापितं च ॥ महाराणा श्रीगज-
 सिंहविजयराज्ये श्रीगोदवाढदेशे श्रीविजयदेवमूरीश्वरोपदेशतः
 वास्तव्य रुद्ररत्नसेपन शिशुरिण्या उपरिनिर्मापितेन

विनेन श्री० (१) मतिष्ठिनं च तपागच्छाधिराज भट्टारकधीमदकप-
रगुरयाणमदसजगद्रुचिरुदधारक भ० श्रीहीरविजयमूरीश्वर पट्ट-
प्रभाकर भट्टारकधीविजयसेनमूरीश्वरपट्टालंकार भट्टारकधीवि-
जयदेवमूरिभिः स्वपदमतिष्ठिताचार्यधीविजयसिंहममुखपरिकर
परिकरितैः ।

(४००)

संवत् १५४३ ज्येष्ठमुदि ११ शनी प्राग्वाटद्वातीय व्य०
धर्मा भा० नाई सुत जीवा बोगाकेन भार्या गोमति सुत हर्षा
हीरा व्य० कमला सु० काढा तागोरी निधितं पुत्री राजू नामा
धरणा श्रीसंघसमस्तकुटुंबयुतेन व्य० कमलाधेयोर्ये श्रीपार्श्वना-
थविंशं कारितं म० श्रीज्ञानसागरमूरिपट्टे श्रीउदयसागरमूरिभिः
श्रीविशालनगर वास्तव्य ।

(४०१)

संवत् १५२३ वर्षे वैशाख मुदि ११ पुषे श्रीमागवाटवंशे
सा० गांगदे भा० कपूरार्ई पुत्र सा० बछराजमुभावकेण भा०
पांवी पुत्रवस्तुपालयुतेन स्वधेयोर्ये श्रीअंचलगच्छेश्वरीजयकेसरी-
मूरीणांमुपदेशेन श्रीविमलनाथविंशं कारितं मतिष्ठितं संघेन ।

(४०२)

(१) दं० ॥ यः पुरात्र महास्थाने श्रीमाले स्वयमागतः ।
स देवः श्री

- (२) महावीरो देया[द्रः] सुखसंपदं ॥१॥
पुनर्भवभवत्रस्ताः संतो
- (३) यं शरणं गताः ।
तस्य वीरजिनेन्द्र[स्य] पूजार्थं शासनं नवं ॥ २ ॥
- (४) यारापद्रमहागच्छे पुण्ये पुण्यैकशालिनां ।
श्रीपर्णचंद्रसू[री]
- (५) नां प्रसादाल्लिरुयते यथा ॥ ३ ॥
स्वस्ति संवत् १३३३ वर्षे ॥ आश्वि-
- (६) नशुदि १४ सोमे ॥ अद्येह श्रीश्रीमाले महाराजकुलश्रीचा
- (७) चिगदेवकल्याणविजयि राज्ये तन्नियुक्त महं० गजसी॥
- (८) प्रभृति पंचकुलप्रतिपत्तौ श्रीश्रीमालदेशवहिकाधिकृतेन
- (९) नैगमान्वयकायस्थमहत्तमसुभट्टेन तथा चेष्टककर्मसीहेन
- (१०) स्वधेयसे अभिनमासीययात्रामहोत्सवे अभिनशुदि १४व-
- (११) तुर्दशीदिने श्रीमहावीरदेवाय प्रतिवर्षे पंचोपचारपू-
जानिमि-
- (१२) तं श्रीकरणीयपंचसेलहयदाभीनरपालं च भक्तिपूर्व संवो-
- (१३) ध्य तलपदेहलसहदीपदमध्यात् फरकरहलसहदीपकसत्क
- (१४) द्र ५।२ सप्तविंशोपकोपते पंचद्रम्मा स(त)था सेलहपा-
भान्ये आठ-
- (१५) डां मध्याद् ८ अष्टौ द्रम्माः ॥ उभयं सप्तविंशोपेतप्र-
योदशद्र-
- (१६) म्मा आचंद्रार्क देवदाये कारापिताः ॥ वर्तमानपंचकु-
लेन व-
- (१७) र्तमानसेलहयेन देवदायकृतमिदं स्वधेयसे पाळनीयं ॥

(४०४)

- (१) ओं संवत् १२६५ वर्षे श्रीनाणकीयगच्छे धर्कटगोत्रे
आसदेव तत्सुत जागू
- (२) भार्या धिरमती तत्सुतो गाहडस्तस्य भार्या सा
तत्पुत्र आजमटादि
- (३) समूर्तिकां लगिकां कारयामास ।

(४०५)

- (१) ओं ॥ संवत् १२६५ वर्षे धर्कटवंशे आद्व आसदेव
भार्या सुखमनि तत्सुत धांधा भार्या जिणदेवि तत्पुत्राः
पंच गोसा
- (२) काल्हा राल्हण खावसीह पाल्हण प्रमुखा गोसापुत्र
आम्रवीर यामजळ काल्हा पुत्र लक्ष्मीधर महीधर
राल्हणपुत्र
- (३) आखेशूर खावसीह पुत्र देवजस पाल्हणपुत्र धणवंदा
दधवदे स्वकळत्र समन्विताः स्वश्रेयोर्त्य स्तंभलता-
मिमां
- (४) कारयामास ।

(४०६)

- (१) ओं संवत् १२६५ वर्षे श्रे० साधिगभार्यामाल्ही तत्पुत्रा
आववीर धदाक आवधराः

(२) आववीरपुत्र साहजगुणदेवादि समन्वित आत्मधेयसे
लगिकां कारितवान् ।

(४०७)

(१) ओं ॥ संवत् १२६५ वर्षे उत्तमगोत्रे धेष्ठि भ्रास्व भार्या
वृद्धेवी तत्पुत्र द्वादशकेन

(२) भार्या राजनजिरात्तू तस्याः पुत्राधत्वारो लक्ष्मीपर
अभयकुमार भवकुमार शक्तीकुमारा लक्ष्मीधरपुत्र
वीरदेव अभयदेव पुत्र सर्वदेव . . . . .

(४०८)

सं० १५०६ वर्षे माघवदि १० गुरौ गोत्र वेङ्कहरा क०
ज्ञातीय सा० रतन भार्या रतनादे पुत्र दूदा वीरम महपा देवा
लूणा देवरामादि कुटुम्बमुत्तेन श्रीवीरपरिफरः कारितः प्रतिष्ठितः
श्रीशान्तिमूरिभिः ।

(४०९)

सं० १५०५ वर्षे माहवदि ९ शनी श्रीज्ञानकीयगच्छे
श्रीमहावीरविंशं म० श्रीशान्तिमूरिभिः ।

(४१०)

सं० १४२९ माहवदि ७ चंद्रे श्रीविद्यापरगच्छे मोदशा०
ठ० रतन ठ० अर्जुन ठ० तिशुणा सुत भूवदेव धेयसे भ्रातृ
टाहाकेन श्रीपार्श्वपंचतीर्थी का० म० श्रीवदयदेवमूरिभिः ।

(४११)

सं० १५३० वर्षे मा० व० ६ प्रागाट ज्ञानि व्य० चा
भा० राणी पु० व्य० वीटाकेन भा० वृष्टी पु० व्य० वेळा प्रमु
कुटुंबयुतेन स्वश्रेयसे श्रीसंभवनाथविंभं का० म० तपाश्रीलक्ष्म
सगारमूरिभिः । पुं पराग्रामे ।

(४१२)

संव० १६३० वर्षे वैशाखवदि ८ दिने श्रीवहदाप्रा
उसवालज्ञातीय गोत्रतिलाहरा सा० मृदा भार्या सोहळादे पु
नासण वीदा नासण भार्या नकागदे वीदा भार्या कनका
सुत वळा श्रीआदिनाथविंभं कारापितं श्रीहीरविजयमूरिभि
प्रतिष्ठितः ।

(४१३)

संवत् १५१५ वर्षे माघशु० १५ उक्तेष लाढागोत्रे सा
ज्ञाश्रु आ० कपूरी सुत सा० वीरपालेन भार्या गांगीपुत्र पनवे
कर्मसी भ्रातृ दील्हादियुतेन श्रीसंभवनाथविंभं कारितं प्रतिष्ठि
तपाश्रीरत्नशेखर मूरिभिः ।

(४१४)

॥ दं० ॥ संवत् १६२३ वर्षे वैशाखमासे शुक्रवारे १
दिने ईडरनगरवास्तव्य उसवाल ज्ञातीय मं० श्रीलह्मा सुत मं०
जसा० मं० श्रीरामा महाश्राद्धेन भार्या रमादे मं० सिंधरा
प्रमुख सकलकुटुंबयुतेन श्रीशांतिनाथविंभं कारितं ॥ श्रीतपाग
च्छयुगप्रधान श्रीविजयदानमूरिपदे श्रीहीरविजयमूरिभिः प्रतिष्ठितं

(४१५)

सं० १५३४ वर्षे माघसु० ९ उप० ह्यातीय मादहीपागोत्रे
सा० कोहा भार्या रतनादे पु० आका भा० यस्मादे पुत्र हराना
बटमेरादि सहितेन भीष्मसूय्यविधं कारितं भीउप० ककुदा-
चार्यसंताने म० देवगुप्तसूरिभिः ।

(४१६)

सं० १५०५ वर्षे राणा भीलात्तापुत्र राणा भीमोकल-
नंदन राणा भीकुंभकर्णकोशन्यापारिणा साह कौला पुत्ररत्न
भंदारी भीबेलाकेन भार्या बील्हणदे विजयमानभार्या रतनादे
पुत्र भं० मंधराज भं० धनराज भं० कुंरपालादिपुत्रपुतेन
भीअष्टापदाहः भीभीभीशांतिनाथमूलनायक प्रासादः[ः] कारितः
भीजिनसागरसूरिमिष्ठितः भीस्वरतरगच्छे चिरं राजतु । भीजि-
नराजसूरि भीजिनवर्द्धनसूरि भीजिनचंद्रसूरि भीजिनसागर-
सूरिपट्टांभोजार्कनंदतु भीजिनसुंदरसूरि मसादतः । शुभं भवतु ।
पं० उदयशीलगणि ननमति ॥

(४१७)

(१) ॥ संवत् १६१४ वर्षे भीवीरमपुरे ॥ भीशांतिनाथ-
चैत्ये मार्गशीर्षमासे मध्यमद्वितीयादिने ॥ भीस्वरतरगच्छे भीजिन-
चंद्रसूरिविजयराज्ये ॥ सभीकवीरमपुरे विधिचैत्यराजे मोक्षुंगचं-
गशिपरे नवदेवराजे । सौवर्णवर्णवपुषं मुचिशुद्धपक्षं त्रयोवितीर्थप-
तिम—वशुद्धपक्षं ॥ १ ॥

(२) अर्हत्तमर्हत्तगतां तलतांतभक्त्या श्रीशान्तिनामकम-
नंतनितांतभक्त्या । श्रीविश्वसेनतनुजं भजतात्मशक्त्या सारं-
गलक्ष्मणजिनं स्मरतोक्तयुक्त्या ॥ २ ॥ यस्यातीतभवेऽप्यकारि
महता शक्तस्तनामर्षिणा श्येनाकारभृता कपोततनुभृद्रिक्षापुरीक्षो-

(३) ईतः । भोक्ता योगिकयोगिचक्रिपदवीसाम्राज्य-
राज्यश्रियः । स श्रीशान्तिजिनोस्तु धार्मिकनृणां दातात्मसंपत्-
श्रियः ॥ ३ ॥ श्रीशान्तिदेवोऽवतु देवदेवो धर्मोपदिष्टामुददापि
सेवः । नन्तास्ति यस्यादिमवर्णनामा राजोपमास्यस्य तु भक्ति-
नाम ॥ ४ ॥ श्रीधनराजोपाध्यायानामुपदेशेन

(४) पंडित हृनिमेरुलिखितं ॥ मूत्रधार जोधा दंता गदा
नरसिंगकेन कारितानिकायानि चतुःक्रियामलपट्टके ॥ शुभं
भूषात् ॥ राउलश्रीमेघराजविजयराज्ये श्रीशान्तिनाथनालिमयो
निष्पन्नः ॥

(४१८)

(१) [संवत् १५६८ वर्षे वैशाखशुदि ७ दिने गुरुपुण्ययोगे]
राउल श्रीकुभकर्ण विजय[राज्ये]

(२) श्रीविमलनाथनासादे श्रीतपागच्छनायकभट्टारकभीरव-
विमलमूरिनिष्प पं० चारियसाधुगणि-

(३) नामुपदेशेन श्रीविरमपुत्रासिसकलश्रीसंघेन काल-
दिनो रंगमंडपः । मूत्रधारदेलाकेन कृतः । विरनरु।
श्रीरस्तु ॥

(४१९)

(१) ॥ दर्द० ॥ आपादादि संवत् १६८१ वर्षे चैत्रवदि ३ दिने सोमवारे हस्तनक्षत्रे वीरमपुरे राउलश्रीजगमाल-जीविजयराज्ये श्रीपल्लीबालगच्छे भट्टारकश्रीयशोदेव-सूरिजीविज[यमा]ने श्रीपार्श्वनाथजीचैत्ये श्रीपल्लीगच्छ-संघेन गवाक्षग्रय-

(२) सहिता सुशोभना निर्गमचतुष्टिका कारापिता उपा-ध्यायश्रीहरशेखराणां पट्टमभाकरोपाध्यायधीकनकशे-खरतत्पट्टालंकारोपाध्यायधीदेवशेखरैः स्वर्गतैः उपा-ध्यायकनकशेखरहस्तदीक्षितेने उपाध्याय श्रीसुमतिशेख-रेण स्वहस्तेन

(३) लिखितं ॥ श्रीः धेयोस्तु श्रीभावकसंपत्स्य शुभं भवतु ।
सूत्रधार हेमापुत्र . . . . . ।

(४२०)

(१) संवत् १६६७ वर्षे शके १५३२ प्रवर्तमान द्वितीय आपा-दमुदि ६ दिने शुक्र-

(२) वारे उचराफाल्गुनीनक्षत्रे राउलश्रीनेजसीजीविजय-राज्ये श्रीविमलना-

(३) यमासादे श्रीतपागच्छे भट्टारिक श्री ५ श्रीविजयसेन-सूरिविजयराज्ये आचार्य श्री[विजयदेव] - - - -

- (५) जुको बाळिगु छेई
- (६) बुराह छेई तहि के
- (७) रिप मदह पदह . . .

(४२४)

- (१) सं० १२४९ वर्षे मापगुदि १० गुरीऽयेइ धीनहके
महाराजाधिरानधीकेलहणदेवराज्ये तत्पुत्रराजधीनपत-
सीहदेवो
- (२) विजयी ज—तत्पादपयोपजीविनमहामात्यधीवाल्हणम-
भूतिपंचकुलेन सह० मूमदेवगुतराजदेवेन देवधीम-
- (३) हावीरमदच्छ १ पाहल्लोमध्यात् । बहुभिर्बगुधा भुक्ता
राजभिः सगरादिभि यस्य यस्य जदा दत्तं तस्य
तस्य तदा
- (४) फळे ।

(४२५)

- (१) ॥ दे० ॥ संवत् १२५९ वर्षे वैशाख शुदि १०
अनिदिने नहुलदेवे वापसीणग्रामे महाराजधी सामे-
तसिहदेवकल्याणविजयराज्ये एवं फाळे वर्तमाने सोलं०
पाथट पु० रजर सोलं०
- (२) गागदेव पु० आंगद मंडळिक सोलं० सीमाळ पु०
कुंता पारा सोलं० माला पु० मोहण त्रिभुवण पदा

सो० हरपाल सो० धूमण पटीयायत वणिग् सीरा
सर्वसोलंकीसमुदायेन वाघसीणग्रामीय अर-

(३) इट अरइट प्रति गोधूम से ४ ढीवडा प्रति गोधूम
सेई २ तथा धूलियाग्रामे सो० नयणसीह पु० जय-
तपाल सो० मंडलिक अरइट प्रति गोधूम सेई ४
ढीवडा प्रति गोधूम सेई २ सेतिका २

(४) श्रीशान्तिनाथदेवस्य यात्रामहोत्सवनिमित्तं दत्ता ॥ एतद्
आदानं सोलंकीसमुदायः दातव्यं पालनीयं च । आ-
चंद्रार्क ॥ यस्य यस्य यदा भूमी तस्य तस्य तद्
फलं ॥ मंगलं भवतु ॥

(४२६)

(१) सं० १३(२)०० वरपे जठ सुदि १० सोमे अयेइ च-

(२) द्रावत्यां महाराजाधिराज श्रीआल्हण-

(३) सिंहदेव कल्याणविजयराज्ये तस्मि-

(४) युक्तमुद्रायां महं श्रीपेताप्रभृति पं-

(५) चकुलं शासनमभिलिख्यते यथा

(६) महं श्रीपेताकेन - - नानकलागर

(७) ग्रामे - - - - - श्रीपार्श्वनाथ-

(८) देवस्य लो . . . . .

(९) - - - रहिता . . . . .

(१०) एव ॥ आचंद्रार्क - - - - - यस्य

- (11) यस्य यदा भूमी तस्य तस्य तदा फलं ॥
 (12) साखि राउळ० वा अलिणव वा दउव
 (13) वा जव - सोहण - - - - वणदेसणा-
 (14) . . . . . कल्हा . . . ॥

(४२७)

- (1) श्रीभिद्रमालनिर्यातः प्राग्वाटः वणिजां वरः । श्रीप-
 तिरिव ऋक्षीपुग्मोलच्छ्री राजपूजितः ॥ आफरो गुण
 रत्नानां बन्धुपद्यदिवाकरः । जज्जुकस्तस्य पुत्रः स्यात्
 नम्मरामो ततोऽपरौ ॥ जज्जुमुवगुणादपेन वामनेन
 भवान्नयम् ॥
 (2) हप्ता चके सहं जैनं सुवत्यै विश्वमनोहरम् ॥ सम्बत्
 १०९१ ।

(४२८)

- (1) ओ ॥ संवत् १२५१ आपादवदि ५ गुरौ धीनाणकी-
 याच्छे ऊयण सदधिष्ठाने । धीपार्थनायचैत्ये ॥
 धनेश्वरस्य पुत्रेण देवधरेण
 (2) धीमता ।
 संयुक्तेन यज्ञोभट आल्हा पाल्हा सहोदरैः ॥
 यज्ञोभटस्य पुत्रेण सार्द्धं यसधरेण भां (च) ।
 पुत्रपौत्रादियुक्तेन धर्महेतुमहायनाः ॥

- (३) भगिनी धरमत्याख्या भर्तृश्रेव यशोभटः ।
कारितं श्रेयसे ताभ्यां रम्येदस्तुंगमंडपम् ॥

(४२९)

- (१) ओं ॥ सं० १२४१ वैशाखसुदि ७ अघेह श्रीकेतव-
देवरा—
(२) ज्ये तस्यात्मजश्रीमोढलदेवस्वभुज्यमानघंघाणक—
(३) पद्मचैत्ये श्रीमहावीरदेववर्षगतिनिमित्तं पना—
(४) यिय भं० यदुवीर गुणधरेन मांडव्यपुरीय मंड—
(५) पिकायां दानमध्यात् द्रं० ॥ मासं प्रति दातव्या
(६) चंद्रार्कं यावत् ॥ बहुभिर्वसुधा भुक्ता राजभिः
(७) सगरादिभिः । यस्य यस्य यदा भूमि तस्य तस्य
(८) तदा फलं ॥ स्वदत्तं परदत्तं वा देवानां जो हरेत्
(९) धनं । पष्टिवर्षसहस्राणि नरके स कृमिर्भवेत् ॥

(४३०)

ओं ॥ श्रीवर्द्धमानविभुरञ्जुतशारदेन्दु-
दोपानुपम(ग)विमुखः सुभगः शुभाभिः ।
आढ्यं भविष्णुरमलाभिरसौ कलाभिः
संतापमतंतु कौमुदमातनोतु ॥ १ ॥
श्रीमति धारावर्षे विक्रमवर्षे प्रमारकुलहर्षे ।
भष्टादशशतदेशोचंसे चंद्रावतीहंसे ॥ २ ॥

भीमकेलह(०)णमंदलपतितनयायां नयैकशालिन्यां ।

तत्पट्टमणयिन्यां शृंगारपदोपपददेव्यां ॥ ३ ॥

एतद्वापमाभवैभवभृति तत्पदचसाचिन्ये ।

सकलकलाकुलकुशले गृहभोधिनि नागदे सचिवे ॥ ४ ॥

दिः (दिः) स्मरशरदिनकरमितवर्षे शुचिशस्पसंपदुत्कर्षे ।

दुंदुभिनामनि धामनि(०)विटपपल्लवितधर्मधिषां ॥ ५ ॥

एतत्पट्टकचतुष्किक्काविरचितथीमंदपोद्धारतः

गुण्यं पण्ययगण्यमाकलयति श्रीवीरगोष्ठीजनः ।

मन्ये किंतु चतुष्किक्काद्वयमिदं दद्याभिमुखवस्थिति-

स्पेयस्तत्कालिमोहभूषणगळी नित्वात्पद्मद्वयी ॥ ६ ॥

इंदुः कुंदसितैः करैः पुलकयत्पाकाशः(०)वर्छीं मृदु-

पावजानुरसौ तनोति परितोप्याशाः प्रकाशोऽञ्जलाः

तावद्दार्मिकधर्मकर्मरभसप्रारब्धकल्याणिक-

स्तोत्रागुच्छवगीतवाद्यविधेभिः जीवाधिकं सर्वतः ॥ ७ ॥

राज्ञा शृंगारदेव्यात्र वाटिका भूमिरञ्जिता ।

दद्या धीवीरपूजार्थं शास्वतः शेषसः धिये ॥ ८ ॥

साक्षिता दा(०)णिकः साक्षात्पेक्षा दाक्ष्यमूरस्पतिः ।

अत्राभूचीरदो बर्मा सौधधारेषु कर्मसु ॥ ९ ॥ ७ ॥

पूज्यपरमाराध्यतथीतिलकप्रभमूरीणां कृतिरियं ॥ ७ ॥

संवत् १२५५ आसोपमुदि ७ शुभवारे सकलगोष्ठी-

फलोक्तः त्रिकोद्धारं स्वधेयसे कारितवानिति ॥ ७ ॥

(४३१)

॥ दे० ॥ संवत् १६११ वर्षे नृहत्स्वरतरगच्छे श्रीजिनभा-
गिकयमूरिविजयराज्ये ॥ श्रीमालन्याताय पापदगोत्रे । वाङ्म-
रावण तत्पुत्र उणगदमन्त्र तन्नाया नमणी । तत्पुत्र जीवराजेन
श्रीपार्श्वनाथपरिगृह कारापितं । गउ धर्मसुंदरगहिमां (१)

(४३२)

संवत् १५६९ वर्षे माघशुदि १३ दिने स्तंभतीर्थवासी
ऊकेशध्वातीय सा० पातल भा० पातलदे पुत्र सा० जइता
भार्या फते पुत्र सा० सीहा सहिजा भा० पुरी पुत्री सापा
[पु०] दलिक भा० कमळापुत्र सा० जीराकेन सा० पुनी पितृव्य
सा० सोपा हापा विजा कुटुंबयुतेन . पितृवचनात् स्वसंतानश्रे-
योर्य श्रीसुमतिनाथविंव कारितं प्रति० तपागच्छे श्रीसोमसुंदर-
सूरिसंताने श्रीसुमतिसाधुसूरिपदे श्रीहेमविमलसूरिभिः महोपा-
ध्यायश्रीअनंतहंसगणि प्र० परिवारपरिवृतैः ।

(४३३)

॥ सं० १५०७ वर्षे फा० व० ३ शुभे ओशवंशे वहरा
हीरा भा० हीरादे पु० व० पेता भा० पेतलदे पु० व० हिमवि
पितृश्रेयसे श्रीशांतिनाथविंव कारितं श्रीस्वरतरगच्छे श्रीजिनभ-
द्रसूरि श्रीजिनसागरसूरिभिः प्रतिष्ठिता ।

(४३४)

(१) संवत् १६७७ ज्येष्ठ वदि ५ गुरुवारे पातसाहिश्रीजहा-

गीर विजयिराज्ये साहियादा साहिजहाराज्ये । ओस-
वालशासीय गणधरघोषटागोत्रीय सं० नगा भार्या
नयणादे

- २) पुत्र संश्राम भा० सोली पु० माला भा० मातरणदे पु०
देवा भा० देवलदे पु० कचरा भा० कउदिमदे चतुर-
गदे पु० अमरसी भा० अमरादे पुत्ररत्न संमासभी-
अर्जुदापलीविमलाचल-
- ३) संपपतितिलककारितपुगमपानभीजिनासिंहसूरिपद्मभा-
कर भट्टारक भीजिनराजसूरिपदनंदियहोत्सवविधिष-
धर्मकतव्यविधायक सं० आसकरणेन पितृव्य चापसी
भ्रातृ अभीपाल
- ४) कपूरचंद स्वभार्या अजारचंद पु० अपीदास सूरदास
भ्रातृव्य गरीबदासादिसारपरिवारेण भेषोर्ध्व स्वयंकारित
यम्माणीमयविहारमृंगारकभीजातिनाथनिवे कारितं प्र-
तिष्ठितं भीमहावीरदेवा-
- ५) वट्टिल्लपरंपरायातधीनृहरसरतरगच्छापियभीजिनभद्र-
सूरिसंतानीयप्रतिबोधितसाहि भीमदकम्बरमदचमुग-
प्रधानपदवीधर भीजिनचंद्रसूरिविहितकठिनकाष्मीर-
विहार बारसिद्गजगजादि-
- ६) [वि]विध देशामारि प्रवर्तक जहांगीरसाहिमदक्ष पुग-
प्रधानपदधारक भीजिनसिंहसूरिपद्मोत्तंसल्लभ श्रीभंवि-
कावरप्रतिष्ठितधीनृजयाष्टमोद्धारमदक्षितमाणवदमध्य-
प्रतिष्ठित धीपार्श्वप्रतिमापे(पी)-

- (10) यूपवर्षणप्रभावबोहित्यवंशमंडनधर्मशीधारलदेनंदनभार
रक चक्रचक्रवर्तीश्रीजिनसूरिदिनकरैः ॥ आचार्य श्री-
जिनसागरसूरिप्रभृतियतिराजैः ॥ सूत्रधारसुजा ।

(४३५)

- (१) संवत् १६६९ वर्षे माघसुदि ५ शुक्रवासरे महाराजा-
राज महाराज श्रीमूर्धसिंहविजयराज्ये उपकेन्द्रि-
(२) ज्ञातीय लोढागोत्रे सं० टाहा तत्पुत्र सं० रायमल भा०
रंगादे तत्पुत्र सं० लापाकेन भा० लादिमदे पुत्र वत्स-
पालसहितेन श्रीपार्श्वनाथविंशं कारितं प्रतिष्ठितं श्री-
भीष्टहस्तरतरगच्छे श्रीभायवशीयधी-
(३) जिनसिंहसूरितत्पट्टोदयाद्रिमार्तदभीजिनचंद्रसूरिभिः ।
शुभं भवतु ॥

(४३६)

- (१) सं० १६८७ व० ज्येष्ठगुदि १३ गुरौ ।
(२) भं० जसवंत भा० जसवंतदे पु० भचलदासदेव
श्रीविजयचिंतामणिपार्श्वनाथविंश-
(३) क्ता० प्र० तदाश्रीविजयदेवसूरिभिः ।

(४३७)

- (१) संवत् १६८४ वर्षे माघसुदि १० सोमे संघ० १९
भा० मीरादे तत्पुत्र संघी ज-

- (२) संवत् भा० जसवंतदे तत्पुत्र सं० अचलदास अपि-
राज सं० शामकरण कारितं प्रतिष्ठितं तपागच्छे भ-
(३) हारिक भीम विजयदेवसूरिभिः ।

(४३८)

- (१) संवत् १६७७ वर्षे अक्षयतृतीयादिने शनि
(२) रोहिणीयोगे मेटतानगरवास्तव्य सा० जापा भा०
सरूपदे नाम्ना धीमुनिमुद्रताविं कारितं
(३) प्रतिष्ठितं महारक भीविजयसेनसूरीश्वरपद्मभाकरनिहा-
मीर महातपाविरुदविरूपाक्ष
(४) युगमथानसमानसकलसुरिरितसूरिग्रभायुंगारमहारक
भीविजयदेवसूरिराजेंद्रः ॥

(४३९)

- (१) सं० १६७७ ज्येष्ठवदि ५ गुरौ ओसवालवातीपि गण-
परचोपदागोत्रीय सं० नगाभार्या नयणादे पुत्र
संग्राम भार्या सोली पु० माळा भार्या मात्तणदे पु०
देका भा० देवतदे पु० कचरा भार्या
(२) कज्जमदे चतुरंगदे पुत्र अमासी भार्या अमरादे पुत्र-
रत्नेन भीभुंदाचल भीविमलाचलादिमथानतीर्षपाश-
दिसद्धर्मकर्मकरणसम्प्राप्तसंपत्तिकेन भीभासकरणेन
पितृभ्य चापसी भ्रातृ
(३) अमीषाल कपूरचंद स्वपुत्र रूपभदास मूदास भा०

तुल्य गरीवदास प्रमुख सश्रीकपरिवारेण सं० रूपजी-
कारितशत्रुंजयाष्टमोद्धारमध्यस्वयंकारितप्रवरविहारशृं-
गारहारश्रीभादिश्वरविंशं कारितं

- (४) पितामहवचनेन प्रपितामहपुत्र मेघा कोशा रतना प्रमुख
पूर्वजनाम्ना प्रतिष्ठितं श्रीवृहत्स्वरतरगच्छाधीशसाधु-
पद्मधारक प्रतिबोधितसाहिश्रीमदकम्बरप्रदत्तयुगप्रधा-
नपदधारक श्रीजिनचंद्रसूरि
- (५) जहांगीरसाहिप्रदत्तयुगप्रधानपदधारक श्रीजिनसिद्धमू-
रिपट्टपूर्वाचलसहस्रकरावतारप्रतिष्ठितश्रीशत्रुंजयाष्टमो-
द्धारश्रीभाणवटनगरश्रीशान्तिनाथादिविंशप्रतिष्ठासमप-
निर्ज्जरत्सुधारसश्रीपार्श्वप्रति-
- (६) हारसकलभट्टारकचक्रचक्रवर्तिश्रीजिनराजमूरिशिरःशृं-
गारसारमुकुटोपमानप्रधानैः ॥

(४४०)

- (१) संवत् १६७७ वर्षे वैशाखमासे अक्षयतृतीया दिवसे
श्रीमेढतावास्तव्य उ० ज्ञा० समदहियागोत्रीय
- (२) सा० माना भा० महिमादे पुत्र सा० रामाकेन भ्रातृ-
रायसंग भा० केसरदे पुत्र जइतसी लपमीदास प्रमुख-
कुटुंब-
- (३) युतेन श्रीमुनिसुव्रतविंशं का० प्र० तपागच्छे भट्टारक-
श्री पं० श्रीविजयसेनमूरिपट्टालंकार भ० श्रीविजयदे-
वमूरिसिंहैः ।

(४४१)

सं० १६५३ वर्षे वै० शु० ४ बुधे श्रीजातिनाथविंशं गाद-
हीभागोत्रे सं० सुरताण भा० हर्षमदे पु० सं० हासा भा० लाद-
मदे पु० पदमसी फारितं प्रतिष्ठितं श्रीतपागच्छे श्रीहीरविजयसू-
रिपदे श्रीविजयसेनसूरिभिः ॥ पं० विनयसुंदरगणिः मणमति ॥
श्रीरस्तु ॥

(४४२)

॥ दं० ॥ संवत् १६८६ वर्षे वैशा० शु० ८ महाराजश्रीग-
जसिंहविजयराज्ये श्रीमेढतानगरवास्तव्य ओसवालप्रातीय सूर-
णागोत्रे बाई पूरानाम्बा पु० सकर्षणादिसपरिवारया श्रीसुम-
तिनाथविंशं फारितं प्रतिष्ठितं तपागच्छाधिराजभट्टारकश्रीविजय-
देवसूरिभिः स्वपदमतिष्ठिताचार्यश्रीश्रीविजयसिंहसूरिममुखपरिफ-
रपरि करितैः ॥

(४४३)

- (१) म० भट्टारकमधु श्रीजिनराजसूरिभिः ।
- (२) संवत् १६७७ ज्येष्ठवदि ५ गुरौ श्रीओसवाल प्रातीय
गणधरचोपडागोत्रीय सं० कचरा भार्या कज्जिमदे
चतुर्गदे
- (३) पुत्र सं० अमरसी भा० अमरादे पुत्र रत्न (ल) सं०
अमीपालेन पितृव्य चापसी वृद्धभातु सं० भासकरण
छपुभातु कपूरचंद स्वभार्या

- (४) अपूरवदे पु० गरीबदासादिपरिवारेण श्रीअजितनाथ-
विंवं का० प्र० वृ० खरतरगच्छाधीश्वरश्रीजिनरामनू-
रिसूरिचक्रवर्ति-
- (५) पट्टमभाकरैः । श्रीअकन्वरसाहिप्रदत्तयुगप्रधानपदप्ररैः
प्रतिवर्षापाढी-
- (६) याष्टादिकादिपाष्मासिकामारिमनर्तकैः । श्रीपंत(१)तीर्थो-
दधिमीनादिजीवरसकैः । श्रीशुभं-
- (७) जयादितीर्थकरपोचकैः । सर्वत्र गौरसाकारकैः पंचन-
दीपीरसाधकैः । युगप्रधानश्रीजिनचंद्रसूरिभिः ।
- (८) आचार्यश्रीजिनसिद्धमूरि श्रीसमयराजोपाध्याय वा०
हसममोद वा० समयगुंदर वा० पुण्यप्रधानादिसाधु
पुनः ॥

(४४४)

इं ॥ संवत् १२२१ मार्गसिर गुदि ६ श्रीकलवर्द्धिकापा
देवाग्निदेवश्रीगार्भनाथभैरवे श्रीमाम्बाटवंशीय रोगिमणि भं०
दसाहाय्या आत्मवेयोर्ध श्रीनिग्रहृतीयसिलकटमहिते पं०
वदयः पुनं भूयान्

(४४५)

इं० ॥ चैत्ये नरवरे येन श्रीसदुद्दमटकारिते ।
मंदपो मंदनं लुब्धाः कारितः मंथनाह्वना ॥ १ ॥
प्रवचनकर्त्रीश्रीभैरवे येन विराजिताः ।
श्रीदेवताः कदाः सयानाथगुर्विजनिविपराणि ॥ २ ॥

श्रेष्ठी धीमुनिचंद्राख्यः श्रीफलवर्द्धिसापुत्रे ।
उत्तानपट्टे श्रीपार्श्वचैत्येऽचीकरदद्भुतं ॥ ३ ॥

—४४२—

कच्छान्तर्गतखाखरग्रामस्थलेखः ।

—४४३—

(४४६)

व्याकरणकाव्यसाहित्यनाटकसङ्गीतज्योतिषछन्दोऽलङ्कार-
कारकवर्कशतकंशतैरनन्वितामणिप्रचण्डस्तण्डनमीर्मासास्मृतिपुराण-
देशभुविपद्तिपद्प्रिद्वयस्मद्विषाधिक ६ लक्षमितर्धाननागमप्रमुखस्व-
रसिद्धान्तगणितनाग्रपावनीपादिपद्दशैनीग्रन्थविशदेति ज्ञानचा-
तुरीदलितदुर्वादिजनोन्मादैः प्राप्तीपावनीपादिलिपीविष्णालिपी-
विचित्रचित्रकलापटोऽज्ज्वालनाचणिविधीयमानविशिष्टशिष्टैतत्तद्व-
त्कारकारिर्गृहगारादिरससम्प्रसिद्धावन्तृकारान्तरकृतगुरेन्द्रभा-
गपरिणतभूषणव्यकाश्यपद्प्रिद्वयगणिगीगणोपनीतपरमभाषरात-
सधुर्यधोतृजननामृतपीतगीतरासप्रबन्धनानाछन्दःमाध्यमहापुद्-
गचरित्रप्रमाणप्रवृत्तवादि करणयथोक्तमस्मात्पूरणरिविषयग्रन्थप्र-
वेन नैकस्तोत्रशतसङ्ख्यकरणादिलब्धगी.प्रतादेः धोतृधरणावृत्त-
गारणानुकारिसर्वरागपरिणतिमनोहारिमुच्यनादैः स्पष्टाष्टावराज-
शारधानकोष्टकपूरणादिषाण्डित्यानुरञ्जितमहारापूर्णादृक्कणेशधीवु-
र्हजिगादि-महाराजधीराजराज-धीरानसना धीनवररूपराज-
भूतपनेकभूषणधीवामरिप्रभूतवन्दिषोसादिमुकृतसमर्जितवय-म-
रादेः पं० धीविरेकर्धगणिप्रसादस्मदुक्तादेः सप्तद्वयारभैस्तेषांषे

श्रीपरमगुरुणामादेशप्रसादं महाराजश्रीभारमल्लजिदाश्रयानुगानि-
 नमासाद्य श्रीभक्तामरादिस्तुतिभक्तिप्रसन्नीभूतश्रीरूपभदेवोपासक-
 मुराविशेषाङ्गया प्रथमविहारं श्रीकच्छदेशेऽथचक्रे तत्र सं-
 १६५६ वर्षे श्रीभुजनगरे आद्यं चतुर्मासकं द्वितीयं च राय-
 पुरवन्दिरे तदा च श्रीकच्छमच्छुकाण्ठापाधिपपञ्चालरागद्वजसेतान-
 ण्डलायनेकदेशाधीशैर्महाराज श्रीखेड्गारजी पट्टालङ्करणैर्गोष्ठा-
 णकाव्यादिपारिज्ञानतथानिर्घण्यैर्ष्यैर्ष्यादिगुणापहस्तिनसरसश्री-
 महानवस्थाननिरोधस्याजकैर्यादववंशभास्करमहाराजश्रीभारमल्ल-
 जीराजाधिराजैः[निष्ठताः] श्रीगुरवस्ततस्तदिच्छापूर्वकं संनमि-
 वांसः । काव्यव्याकरणादिगोष्ठ्या स्वष्टाष्टावधानादिप्रवृत्त्या
 गिह्यगुणदर्शनेन च रञ्जिते राजेन्द्रे श्रीगुरुणा स्वदेशे गो-
 वामारिप्रसादधके ।

तद्व्यक्तिर्गोपासार्थं हि गवामारिः पर्युपजातपितृश्रीपु-
 नरादिनेषु तथा आद्यपक्षे गर्भकादशीरविचारदर्शेषु च तथा महा-
 जन्मदिने रात्र्यदिने गर्भजीवामारिरिति सार्धदिकी सार्धदिकी
 चोदयोपजाते । तदनु चक्रदा महाराजैः पातुविभीषमाननभो-
 दिहोदयोदयनिर्गता तच्छिष्टाकरणपूर्वकं श्रीगुरुभिः कारिता श्री-
 गुरुकां नमस्य सार्धदिव्यस्थायिकासिद्धान्तायैगुक्तिमाकर्ष्य त्रयो-
 रात्र्या जयवाद्ययामि ७ सप्तदशद्वितीयं श्रीगुरुभ्यः प्रसादात्पुष्प-
 कयवि स्मर्त्तव्यस्य च पराजितस्य तादृशराजनीतिनामृ-
 श्रीराज इह सम्यन् न्याय इव मन्त्रादिनाम् । किञ्च द्विपदेनैव
 दृक्मन्त्रः ।

यैर्जिग्ये मलसापुरे विवदिषुर्मूलाभिधानो मुनिः
 श्रीमज्जनमतं यवन्नुतिपदं नीतं प्रतिष्ठानके ।
 भट्टानां दत्तशोऽपीयत्सु मित्रितामूदीप्ययुक्तिर्निता
 र्थमोर्नं धर्मितः ॥ वोरिदपुरे वादीश्वरो देवजी ॥ १ ॥
 जैनन्यायगिरा विवादपटर्वामारोप्य निर्घाटितो
 प्राचीदेशगजालणापुरवरे दिगम्बराचार्यराट् ।
 धीमद्रामनरेन्द्रसंसदि किलान्मारामवादीश्वरः
 कस्तेषां च विवेकदर्पमुधियामग्नं धराचन्द्रकः ॥ २ ॥
 किं चास्मद्गुरुवचननिर्गतमहाशास्त्रावृतान्धो रतः
 सर्वधामितमान्यतामवदधे धीमशुभादिप्रभोः ।
 तद्गत्यै धुनपत्तने व्यरचयत् श्रीभारमल्लमभुः
 श्रीमद्रायविहारनाम जिनप्रासादपत्यद्भुतम् ॥ ३ ॥

अथ च सं० १६५६ वर्षे श्रीकच्छदेवान्तर्जसलापण्डले
 विहरद्भिः श्रीगुरुभिः प्रबलधनधान्याभिरामं श्रीस्वास्तरग्रामं प्रति-
 बोध्य सम्पत्तं धर्मक्षेत्रं चक्रे यथाधीशो महाराजधीभारमल्लजी
 भ्राता कुंभरधीपश्चापणजी ममदप्रबलपराक्रमाक्रान्तदिक्चक-
 थद्वयधुमतापतेना यस्य पट्टराज्ञी पुष्पाम्बाऽप्रभृति तनूजाः कुं०
 दुर्गाजी- हात्राजी- भीमजी- देसरजी- देवजी- कपोजी- नामानो
 रिपुगजघटाकेसरिणस्तत्र च दत्तशः श्रीओन्नवालपृहाणि सम्पत्त-
 जिनधर्मं प्रतिबोध्य सर्वध्यादसामाचारीशिक्षणेन च परम-
 ध्यादीकृतानि तत्र च ग्रामग्रामणी भद्रकत्त्वदानपूरस्वादिगुणो-
 पार्जितपद्मः प्रसरकर्पूरपूरगुरभीकृतधम्मपाण्डभाण्डः द्या० वयरसि-
 कः सकुटुम्बः धीगुरुणा तथा प्रतिबोधिनी यथा तेन पट्टर शा०
 शिवापेयामभृतिसमवहितेन न्ययोपाधयः धीतपागणधर्मराजपा-

नीव चक्रे तथा श्रीगुरूपदेशेनैव गुर्जरधरित्र्याः शिलातप्तकाना-
कार्यं श्रीसम्भवनाथप्रतिमा कारिता । शा० वयरसिकेन तत्पुत्रे
शा० सायरनाम्ना मूल्यनायकश्रीआदिनाथप्रतिमा ३ शा० बीजा-
ख्येन ३ श्रीविमलनाथप्रतिमा च कारिता । तत्प्रतिष्ठा तु शा०
वयरसिकेनैव सं० १६५७ वर्षे माघसित १० सोमे श्रीतपागच्छ-
नायक भट्टारकश्रीविजयसेनसूरिपरमगुरुणामादेशादस्पृहश्रीवि-
वेकहर्षगणिकरेणैव कारिता तदनन्तरमेष प्रासादोऽप्यस्मद्गुरुदे-
शेनैव फाल्गुनासित १० सुमरूचे उवपसगच्छे भट्टारक श्रीकृष्ण-
सूरिबोधितश्रीआणन्दकुशलभादेन ओशवाळग्रातीयपारिषिमांशे
शा० बीरा पुत्र डाहा पुत्र जेठापुत्र शा० स्वाखणपुत्ररत्नेन शा०
वयरसिकेन पुत्र शा० रणवीर शा० सायर शा० महिकरण स्तुण
उमा-रामा-पुरी पौत्र शा० मालदेव शा० राजा, खेतळ, खेमराज,
वणवीर, दीदा वीराममुखकुटुम्बयुतेन मारेभे । तत्र साक्षिपद-
रिणौ घडुरगोश्रीयो पौर्णिमीयककुळगुरुभट्टारकश्रीनिधाभादौ
शा० कन्धडगुत शा० नागीभा शा० मेरगानामानौ सहोदरौ पुत्रौ
शा० पाचा शा० महिपालामलप्रसादात् कुटुम्बयुतौ प्रसादोऽयं
श्रीचतुर्नयानारायण्यः सं० १६५७ वर्षे फा० कृ० १० दिने
मारब्धः । सं० १६५९ वर्षे फा० शु० १० दिनेऽथ सिद्धिपदरी-
माकरोह । आनन्दाथ कच्छमण्डनश्रीस्वास्तरिनगरसङ्घे श्रेयस सं०
१६५८ वर्षे फा० शु० १० दिने पं० श्रीविवेकहर्षगणिभिर्दिने
अर्चनार्थविहारोऽयं यतिष्ठितः । यथास्तिरियं विद्याहर्षगणिभिर्दि-
विता संवत्तो वेदमः ।

स्तंभनपुरस्यलेखाः ।

(४४७)

ओ अर्ह ॥ संवत् १३६६ वर्षे मताशक्रान्तभूतलथीमलावटीन
 गुरमाणमनिशरीरधीअल्पस्वानविजयराज्ये श्रीस्तम्भनीये श्रीगु-
 धर्मास्वामिमंताननभोनभोमणिगुविहितचूडामणिमधुर्याजिनेश्वरगु-
 रिपहालद्वारमधुभीजिनमवापगुरिधिप्यचूडामणिगुगमभानमधुभी-
 जिनचन्द्रगुरिगुगुरुपदेष्टन उकेष्टवंशीयमाहजिनदेव साहसहदेष्ट
 छमणनस्य धीजसलमेरी श्रीपार्श्वनाथविधिधेस्यकारितथीसम्भंत
 शिवरमासादस्य साहससवस्य पुत्ररत्नेन धीस्तम्भनीये विर्मापितग-
 कलरवपक्षपरपक्षमाकारिनानाविधमार्गणछोपदादिद्वयगुदापदा-
 रिगुणरत्नाकरस्य गुरुगुगुतरगुरमवेष्टकमहोरसवेन संवादिताद्यु-
 जयोअपंतमदातीर्णयाथागमुपार्मितपुण्यमागभारेण धीपानमंसा
 पितकोहदिकाजद्वारधीशान्तिनाथविधिधेस्यवालय धीधायकपोषप-
 क्षायाकारावर्णोपाधितयगुमरयक्षसंभारिण आत्माररागुदेव साह-
 योनिय साहजेहह साहसपपति साहगुणपर पुत्ररत्नेन साह नपांसाह
 साहनगपर साहसखपण साहरत्नगोह मगुगुपरिवारसारिण धीअ-
 नछासनमभावकेण सवअसाधमिवसमेव साहजेसकगुधावकण
 कोहदिकाव्यापनपूर्व धीधायकपोषपक्षायासाहितः सवअविचि-
 क्षयीविष्ठासाळया धीआनतरागमदेवविधिधेस्यवालय कारिण
 माय-दार्के वावअ-दवात् ॥ शुभपरतु । धीभूयात् अक्षयगद्वय । धीः

(४४८)

॥ ६० ॥ अहं ॥

श्रेयांसि प्रतनोतु वः प्रतिदिनं श्रीनाभिजन्मा जिनो

यस्यांकस्थलसीम्नि केशपटली भिन्नैद्रनीलप्रभा ।

सोत्कण्ठे परिरंभसंभ्रमजुपः साम्राज्यलक्ष्म्या . . . . .

. . . . . विटं(*), कंकणकिणश्रेणीव संभाव्यते ॥ १ ॥

सेव्यात्पार्श्वविभुर्नतौ फणिपतेः सप्तास्य चूडामणि-

संक्रान्तः किल योऽष्टमूर्तिरजनि स्पष्टाष्टकर्मच्छिदे ।

यद्भक्तं दशदिग्जनत्रयमभिघ्रातुं तथा(*) सेवितुं

यं यत्पादनस्वाविशत्तनुरभूदेकादशांगोऽपि सः ॥ २ ॥

त्र्यैलोक्यालयसप्तनिर्भयभयमध्वंसलीलाजय-

स्तम्भा दुस्तरसप्तदुर्गतिपुरद्वारावरोधार्गलाः ।

प्रीतिप्रोक्षितस(*) सतस्त्वविटपिप्रोद्धतरत्नादुराः

शीर्षे सप्तभुजद्वपुर्द्ववफणाः पार्श्वप्रभोः पान्तु वः ॥ ३ ॥

लांकाळोकलसद्विचारविदुरा विस्पष्टनिःश्रेयस-

द्वारः सारगुणालयस्त्रिभुवनस्तुत्याङ्घ्रिपङ्केरुहः ।

श(*) श्वद्विभजनीनधर्मविभवो विस्तीर्णकल्याणभा

आद्योऽन्येऽपि मुदं जनस्य ददतां श्रीतीर्थराजः सदा ॥ ४ ॥

दैत्यागिर्नियतावतारनिरतस्तत्रापि कालं मितं

त्रातार्केन्दु भवान्ववाय(*) पुरुषास्तेऽपि त्रुट्यौरुपाः ।

फः कर्ता दितिमूनुमूदनमिति ध्यातुर्विधातुः पुरा

सन्ध्याम्भध्रुलुकाद्भटो भवदसि दैत्यैः समं कम्पयन् ॥ ५ ॥

चौलुपयादमुतः समुद्ररसनोद्धारैकधौरेयता-

दुद्द(*) पादुदभूददं च दभयर्चालुपयनामान्वयः ।

[illegible][illegible]

የግብርና ሚኒስቴር ማህተም

[illegible]

2014 年 1 月 1 日 至 2014 年 12 月 31 日止 的 年 度 内 的 所 有 者 权 益 变 动 情 况

1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 1790, 1791, 1792, 17

† 1871 (1871) 1871 (1871) 1871 (1871) 1871 (1871) 1871 (1871)

[illegible]

المادة ١٤ من القانون رقم ٢٠٩ لسنة ١٩٦٣، التي تنص على أن:

$\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$

[illegible][illegible]

$\frac{1}{6} \times \frac{1}{6} = \frac{1}{36}$

(41) 1. (2) 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

[illegible]

KLINGSTADT, M. S. 1990. *Journal of Great Lakes Research* 16:1-11.

[illegible]

2014年12月15日

... ..

1991-1992, 1992-1993, 1993-1994, 1994-1995, 1995-1996, 1996-1997, 1997-1998, 1998-1999, 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002, 2002-2003, 2003-2004, 2004-2005, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024, 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027, 2027-2028, 2028-2029, 2029-2030, 2030-2031, 2031-2032, 2032-2033, 2033-2034, 2034-2035, 2035-2036, 2036-2037, 2037-2038, 2038-2039, 2039-2040, 2040-2041, 2041-2042, 2042-2043, 2043-2044, 2044-2045, 2045-2046, 2046-2047, 2047-2048, 2048-2049, 2049-2050, 2050-2051, 2051-2052, 2052-2053, 2053-2054, 2054-2055, 2055-2056, 2056-2057, 2057-2058, 2058-2059, 2059-2060, 2060-2061, 2061-2062, 2062-2063, 2063-2064, 2064-2065, 2065-2066, 2066-2067, 2067-2068, 2068-2069, 2069-2070, 2070-2071, 2071-2072, 2072-2073, 2073-2074, 2074-2075, 2075-2076, 2076-2077, 2077-2078, 2078-2079, 2079-2080, 2080-2081, 2081-2082, 2082-2083, 2083-2084, 2084-2085, 2085-2086, 2086-2087, 2087-2088, 2088-2089, 2089-2090, 2090-2091, 2091-2092, 2092-2093, 2093-2094, 2094-2095, 2095-2096, 2096-2097, 2097-2098, 2098-2099, 2099-2100, 2100-2101, 2101-2102, 2102-2103, 2103-2104, 2104-2105, 2105-2106, 2106-2107, 2107-2108, 2108-2109, 2109-2110, 2110-2111, 2111-2112, 2112-2113, 2113-2114, 2114-2115, 2115-2116, 2116-2117, 2117-2118, 2118-2119, 2119-2120, 2120-2121, 2121-2122, 2122-2123, 2123-2124, 2124-2125, 2125-2126, 2126-2127, 2127-2128, 2128-2129, 2129-2130, 2130-2131, 2131-2132, 2132-2133, 2133-2134, 2134-2135, 2135-2136, 2136-2137, 2137-2138, 2138-2139, 2139-2140, 2140-2141, 2141-2142, 2142-2143, 2143-2144, 2144-2145, 2145-2146, 2146-2147, 2147-2148, 2148-2149, 2149-2150, 2150-2151, 2151-2152, 2152-2153, 2153-2154, 2154-2155, 2155-2156, 2156-2157, 2157-2158, 2158-2159, 2159-2160, 2160-2161, 2161-2162, 2162-2163, 2163-2164, 2164-2165, 2165-2166, 2166-2167, 2167-2168, 2168-2169, 2169-2170, 2170-2171, 2171-2172, 2172-2173, 2173-2174, 2174-2175, 2175-2176, 2176-2177, 2177-2178, 2178-2179, 2179-2180, 2180-2181, 2181-2182, 2182-2183, 2183-2184, 2184-2185, 2185-2186, 2186-2187, 2187-2188, 2188-2189, 2189-2190, 2190-2191, 2191-2192, 2192-2193, 2193-2194, 2194-2195, 2195-2196, 2196-2197, 2197-2198, 2198-2199, 2199-2200, 2200-2201, 2201-2202, 2202-2203, 2203-2204, 2204-2205, 2205-2206, 2206-2207, 2207-2208, 2208-2209, 2209-2210, 2210-2211, 2211-2212, 2212-2213, 2213-2214, 2214-2215, 2215-2216, 2216-2217, 2217-2218, 2218-2219, 2219-2220, 2220-2221, 2221-2222, 2222-2223, 2223-2224, 2224-2225, 2225-2226, 2226-2227, 2227-2228, 2228-2229, 2229-2230, 2230-2231, 2231-2232, 2232-2233, 2233-2234, 2234-2235, 2235-2236, 2236-2237, 2237-2238, 2238-2239, 2239-2240, 2240-2241, 2241-2242, 2242-2243, 2243-2244, 2244-2245, 2245-2246, 2246-2247, 2247-2248, 2248-2249, 2249-2250, 2250-2251, 2251-2252, 2252-2253, 2253-2254, 2254-2255, 2255-2256, 2256-2257, 2257-2258, 2258-2259, 2259-2260, 2260-2261, 2261-2262, 2262-2263, 2263-2264, 2264-2265, 2265-2266, 2266-2267, 2267-2268, 2268-2269, 2269-2270, 2270-2271, 2271-2272, 2272-2273, 2273-2274, 2274-2275, 2275-2276, 2276-2277, 2277-2278, 2278-2279, 2279-2280, 2280-2281, 2281-2282, 2282-2283, 2283-2284, 2284-2285, 2285-2286, 2286-2287, 2287-2288, 2288-2289, 2289-2290, 2290-2291, 2291-2292, 2292-2293, 2293-2294, 2294-2295, 2295-2296, 2296-2297, 2297-2298, 2298-2299, 2299-2300, 2300-2301, 2301-2302, 2302-2303, 2303-2304, 2304-2305, 2305-2306, 2306-2307, 2307-2308, 2308-2309, 2309-2310, 2310-2311, 2311-2312, 2312-2313, 2313-2314, 2314-2315, 2315-2316, 2316-2317, 2317-2318, 2318-2319, 2319-2320, 2320-2321, 2321-2322, 2322-2323, 2323-2324, 2324-2325, 2325-2326, 2326-2327, 2327-2328, 2328-2329, 2329-2330, 2330-2331, 2331-2332, 2332-2333, 2333-2334, 2334-2335, 2335-2336, 2336-2337, 2337-2338, 2338-2339, 2339-2340, 2340-2341, 2341-2342, 2342-2343, 2343-2344, 2344-2345, 2345-2346, 2346-2347, 2347-2348, 2348-2349, 2349-2350, 2350-2351, 2351-2352, 2352-2353, 2353-2354, 2354-2355, 2355-2356, 2356-2357, 2357-2358, 2358-2359, 2359-2360, 2360-2361, 2361-2362, 2362-2363, 23

$$A_{\text{eff}} = \frac{1}{\pi} \int_0^{2\pi} \int_0^{\infty} \frac{1}{\sqrt{1 + \frac{1}{4} \left(\frac{r}{R_0} \right)^2}} \frac{r}{R_0} dr d\theta = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{r}{\sqrt{1 + \frac{1}{4} \left(\frac{r}{R_0} \right)^2}} dr$$

1. $\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$

[illegible]

॥ श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

नित्यं दैत्यजयोयमेन नयतः प्राणप्रियाकेलयः ।

इत्यति गुप्तदा रणेर्दनुजनुनिर्दोरणेर्दरुणि-

तुम्पत्यत्र (०) सुनोऽस्य नीरपचलो भारं वभार श्लेतेः ॥ १७ ॥

भीर्देव्या नन्यनीलोत्पलदलपटली कल्पिता केलिग्रन्था

शृङ्गनेद्रादृष्यरमोर्निरित्नीरपुवनमेषोपगो भूषणंकिः ।

नीरत्ने रद्विहोरोत्पल (०) यविलयकृते कज्जलस्यां क्लेशा (सा)

गगो कृत्वारिचक्ष्म्याः श्रुयन्तरकवरी यस्य रेमेऽसिपट्टि ॥ १८ ॥

पूजा साध्य यथां भुवनमभिभविष्यन्तपत्यन्ततापं

माने मानेन परा पृथुरपुभिषा पूर्वमेव प्रतेने । (०)

श्रीकृष्णायवा के शशिहरशिथिरस्वर्भुनीसभिषाने

सा द्वांशोर्वा निगमं पुनरिह भिद्विरो यज्जानोन्मज्जनामि ॥ १९ ॥

नीदी पुनृनृपयसि ररा कनिगीतकाठदृष्टयाः ।

मदवाकृती इत्यपिपुणेन्की (०) निमेषानि विस्मृतं ॥ २० ॥

रद्विहोरोत्पल (०) यविलयकृते कज्जलस्यां क्लेशा (सा)

गगो कृत्वारिचक्ष्म्याः श्रुयन्तरकवरी यस्य रेमेऽसिपट्टि ॥ २१ ॥

पूजा साध्य यथां भुवनमभिभविष्यन्तपत्यन्ततापं

माने मानेन परा पृथुरपुभिषा पूर्वमेव प्रतेने । (०)

श्रीकृष्णायवा के शशिहरशिथिरस्वर्भुनीसभिषाने

सा द्वांशोर्वा निगमं पुनरिह भिद्विरो यज्जानोन्मज्जनामि ॥ २२ ॥

नीदी पुनृनृपयसि ररा कनिगीतकाठदृष्टयाः ।

(४४९)

- (१) ..... तो जातं विग्रवि-
ध्वंसदैवतं ॥ १ ॥ छठदलकमठेन ग्रावसहातमुक्तं मस्त-
मकुक्षिशुद्धेः
- (२) .....
धियं वः ॥ २ ॥ औदासिन्येन येनेह विजितारातिबा-
हिनी । पार्श्वनाथजिनं नामि कौमारं मारसंस्तुतम् ॥ ३ ॥
- (३) .....
दिनोदयं स चके गुरुगगनाभ्युदिव सहस्रकीर्तिः ॥ ४ ॥
संवत् ११६५ वर्षे ज्येष्ठ वदि ७ सोमे सजय(ति)
- (४) ..... पाति जगन्ति ॥ ५ ॥
दिव्ये गुर्जरमण्डले ऽतिविपुले वंशोऽतिदीप्तगुतिधौलुवयो
विदितः परैरकलितः श्वेतावपश्रोज्ज्वलः ॥ क्ष्मा
- (५) ..... यागतोनिजभुजो-
पाज्यां च राज्यधियम् ॥ ६ ॥ भीमान् सृणिगदेव एव
विजयिष्यन्भुषसादोदितस्वस्माद्विरसैकवरिधवलः पुत्रः
प्रजापालकः
- (६) ..... जयी येनाभीश्रमुदस्य
फन्दमिव तं कीर्तेः पुना रोपितं ॥ ७ ॥ रिपुमह्यमदी यः
प्रतापमह्य इदितः ॥ तत्सूनुर्जर्जुनो राजा राज्येऽनन्यर्जु-
नो परः ॥ ८ ॥ क
- (७) ..... किं विजयी परेषां । तजन्द-
नोऽनिन्दितकीर्तिरस्ति ज्येष्ठोऽपि रामः किमु कामदेवः

॥ ९ ॥ उभौ धुरं धारयतः प्रजानां पितुः पदस्यास्य
च धुर्यकल्पौ । कल्पद्रुमौ

(८) . . . . . णौभुवि रामकृष्णौ ॥ १० ॥ श्री-
स्तम्भतीर्थं तिलकं पुराणां स्तम्भं जयश्रीमद्वितं मद्भिः ।
आस्ते पुरं मौढिममोदवंशे सुभूपिते भूपतिवर्णनीये
॥ ११ ॥ निदर्शनं साधुसुसत्यसन्धी वं

(९) . . . . . कीर्तिरामः । खलारुयया यो विदितो
महर्द्धिर्द्धि गतो धर्मधनी विनीतः ॥ १२ ॥ रूपलक्षण-
सौभाग्यधर्मदानमिदर्शनं जाता या मौदनारीषु सातोऽ-
स्य वादडा . . . ॥ १३ ॥ सं . . .

(१०) . . . . . देशात्साध्वी द्वाकापीजिनपार्श्वचैत्यं यम्पण्डनं
नागपतेः कणाग्ररत्नं नु किं पुण्यमूर्त्तमस्याः ॥ १४ ॥
अविकलगुणलक्ष्मीर्विकलः गुरुरातः समभवदिह पुण्यः
शीलमत्या स

(११) . . . . . लमुदयस्थ क्षेतपोर्येन धंरु रविरेव
भुवनं यो मानितः सर्वलोके ॥ १५ ॥ सत्तृर्न्यस्य
गुरः मुमण्डपं योऽकारयत्पूज्यमुधर्ममण्डनं । स्वमा च
तम्याजनि रत्नगञ्जिका मुरत्नसूर्या धनसिंहगेहिनी

(१२) ॥ १६ ॥ भीमदजान्दणकाकलवयजलसीमदगुणिना-
याः । नयोर्विभुम्ननया निजवंशोद्धरणगीरेया ॥ १७ ॥
विरुन्धकमुने गार्दि यशोशीरो यशोवनः । पादपत्र
स्ति दृग्गन्धा श्रेष्ठं धर्म्यं तिनस्य च

(१३) ॥ १८ ॥ आचरयन्त्या . . . गुमदनयाद्यानिधौ ५०

बृहन्नन्दितलोको भीत्या रामलक्ष्मणसदृशो (श्री) ॥ १९ ॥
जाया जालहणदेवीति स्वजनकैरवकांमुदी । तस्य पुत्रो
तया प्रमुक्तो दन्दार्थाविव भाग्यतीदेव्या ॥ २० ॥ पे-
(स्ते) तच्छः सितिपति-

(१४) गुणिगण्यो योऽच्छकृत्कृत्पुगं सुविबेकात् सिंहशव-
दभीर्विजयादिसिंहविधुत इत्तेन्द्रुरयं किं ॥ २१ ॥ दिवं
गते भ्रातरि तस्य सुनीं लाक्षाभिधं धर्मधुरीणमुख्यं
धेयोर्धर्मस्यैव जिनेन्द्रैत्ये येनेह जी-

(१५) गौद्धरणं कृतं तु ॥ २२ ॥ जयताद्विनयसिंह कच्छिकुम्भं
कविदारणेककृतपत्नः । निनकुम्भमण्डनभानुर्गुणी दीनो
द्धरणकल्पतरुः ॥ २३ ॥ सदुत्तरियच्छकीर्तिस्तस्यासी-
ष्टुणवन्धूः पुष्पपटोदयस्माभूत् पठप . . .

(१६) पदीपिती ॥ २४ ॥ अनूपमा नाम मुकृत्ततोऽपि धिया-
दिदेवीत्युभये तु नाये । पुरोगवन्धोरभवध तस्य
कान्ता वरा मूहवी धर्म्यशीला ॥ २५ ॥ देवसिंहः गुणो
ऽप्यस्य मेरुवन्महिमास्पदं दीपवद् द्योतितं येन हृत्
पार्थिवया . . . . .

(१७) ॥ २६ ॥ गुरुपदे पुर्णवर्ण्यो यच्छकीर्तिर्पद्मोनेधिः ।
तत्तोषादर्हतः पूर्वा यः करोति शिवाच्छत्रा ॥ २७ ॥
हुङ्कारवच्छत्रमहर्षमणीयमानः धीसाङ्गणः प्रगुणपुष्पवत्
वतारः । तारेच्छत्रमिभयद्योजिनश-

(१८) सनाहो निःशेषकल्पवृत्तिनाशनभयवर्ण्यः ॥ २८ ॥ तले-
हपुरवन्दन्या जयतारुयो विनिव एनसःपक्षः ।

शुभधर्ममार्गचारी जिनभूमौ ननु च कल्पतरुः ॥ २९ ॥
मल्हादनो महाभव्यो जिनपूजापरायणः । पात्रदाना
मृतेनैव साहितं वसुधात-

(१९) लम् ॥ ३० ॥ अपरं च अत्रागमन्यालवदेशतोऽप्रां
सपादलक्षादथ चित्रकूटात् । आभानुजेनैव समं वि
साधुर्यः शम्भदेवो विदितोऽय जैनः ॥ ३१ ॥ धानु-
र्बुधः साधुकल्हः प्रबुद्धो धन्यो धरित्र्यां धरणीधरोऽपि ।
श्रीसहभ ...

(२०) मुनिमानसाधुर्हालुस्तथा राहड इष्टदर्शी ॥ ३२ ॥
साधुर्गजपतिर्मान्यो भूपवेश्मसु सर्वदा । राजकार्यविषौ
दक्षो जिनश्रीस्कन्धधारकः ॥ ३३ ॥ नरवेपेण धर्म्मोऽयं
धामा नामा स्वयं भुवि । सुतोत्तमो विनीतोऽस्य जिन-
चिन्तामणिप्रभुः

(२१) ॥ ३४ ॥ नाम्ना नभोपतिरिहाधिपमाननीयः साधुः
सुभक्तः सुहृदः प्रसिद्धः । नोदेकितः साधुमदात्कदापि
यो दानशौण्डः शुभसौ(शौ)ण्डनामा ॥ ३५ ॥ धेइहो-
ऽपि सुधर्मस्यः साधुः सोमश्च सौम्यधीः । दानमभन-
सौभाग्य . . . . .

(२२) कः सतां मतः ॥ ३६ ॥ अजयदेव इह प्रकटो ब्रह्म
तदनु खेनहरिः कुशलो जयी । अनुजपूनहरिर्हरिचिह्नः
मुनननाम इहापि परिश्रुतः ॥ ३७ ॥ सल्लसणो धामन-
नामधेयो देवो विदां धेयतरथ साधुः । सना . . . . .

(२३) पुणेन्द्रो जिनपूजनोद्यतो रत्नोऽपि रत्नययभावनारुः
॥ ३८ ॥ धानुः सुधीः पण्डितमानमर्जनः साधुः सदा-

- दानरतश्च जैनः । एते जिनाभ्यर्चनपात्रभक्ताः श्रीपार्श्व-
नाथस्य विलोक्य पूजां ॥३९॥ सम्भूय सर्वविधिवत्सु-
(५) भव्यपूजाविधानाय विवेकदत्तैः । श्रीधर्मरत्न प्रभाय
श्वश्वत्कीर्तिस्थितिः सुस्थितकं महद्भिः ॥ ४० ॥ वस्त्र-
खण्डतथा कुण्डमुखासीसटंकणा । चर्मरत्नाद्यसद्व्य-
माकृत्या वृषभं प्रति ॥ ४१ ॥ एको द्रम्यस्तथा.....
(६) मालतीलघुवस्तुतः । गुटकम्बलतैलाद्यतद्वादिवृषं प्रति
॥ ४२ ॥ श्रीपार्श्वनाथस्येऽस्मिन् द्रमार्द्रं स्थितकेकृतं ।
भव्यलोकस्य कामानां चिन्तामणिफलप्रदं ॥ ४३ ॥
संवत् १३५२ वर्षे श्रीविक्रमसमतीतवर्षेण
(७) त्रिशता समं द्विपञ्चाशद्विनरेवं कालेऽस्मिन् रोषित ध्रुवं
॥४४॥ यावच्छिष्टान्ति सर्वज्ञाः श्वाश्वतमतिमामया । ताव-
न्न्यादिमे भव्याः स्थितकं चात्रमद्वलम् ॥ ४५ ॥
श्रीमान् सारङ्गदेवः पुरवरमहितः स्तम्बतीर्थं मुनीर्थं न-
(८) याचैत्यं जिनानामनघगुरुकुलं धारका दानपण्याः ।
नानाविजाधनायाः सुकृतपथपुपो मोपनायाहराष्ट-
देवो राजादिदेवो जिनभवनविधी मुख्यता ये गतास्ते
॥ ४६ ॥ भावाढ्यो भावभूपस्व-
(९) जनपरिचृतो भोजदेवोऽपि दाता जने धर्मेऽनुरक्ता । धृति-
गुणसहिता साहसस्ती वदान्यो । अन्ये केऽपि सन्तः
स्थितकमिह सदा पाळयन्त्यत्र वृद्धिं पुण्यनरतेषु पात्रां
विदधतु विपुला .....
(१०) ती नामहाधीः ४७ ॥ ४८ ॥ ६४ ॥ मयास्तिरियं प्रसिद्धा
उ० सोमन उत्कीर्णा यत्र० पाच्छाकेन ॥

(४५०)

॥ ओं ॥

श्रेयःसन्ततिधाम कामितमनःकामद्रुमांभोधरः

पार्श्वः श्रीतिपयोजिनीदिनमणिश्चिन्तामणिः पातु वः ।

ज्योतिःपङ्क्तिरिवान्जिनीप्रणयिनं पद्मोत्करोल्लासिनं

सम्पत्तिर्न जहाति यच्चरणयोः सेवां सृजन्तं जनम् ॥ १ ॥

श्रीसिद्धार्धनरेशवंशसरसीजन्मान्जिनीवल्लभः

पायाद्गुः परमप्रभावभवनं श्रीवद्धमानः प्रभुः ।

उत्पत्तिस्थितिसंहतिमकुतिवाग् यद्गर्जगत्पावनी

स्वर्वापीव महाव्रतिप्रणयभूरासीव रसोल्लासिनी ॥ २ ॥

आसीद्वासववृन्दवन्दितपदद्वन्द्वः पदं सम्पदां

तत्पट्टांशुधिचन्द्रमा गणधरः श्रीमान् सुधर्म्मोभिधः ।

यस्यादायैयुता बहुसुमना अद्यापि विद्यावनी

धत्ते सन्ततिरुचतिं भगवतो वीरप्रभोर्गौरिव ॥ ३ ॥

नभ्युः क्रमतस्तत्र श्रीजगच्चन्द्रगूरयः ।

यैस्तपायिरुदं लेभे बाणसिद्धपर्कवत्सरे (१२८५) ॥ ४ ॥

क्रमेणास्मिन् गणे हेमविमलाः मूरयोऽभवन् ।

तत्पट्टे मूरयोऽभवन्मानन्दविमलाभिधाः ॥ ५ ॥

साध्वाचारविधिपथःशियिलतः सम्यक्कथियां धाम यै-

रुध्रे स्तनसिद्धिसायकमुधारोचिर्मिते (१५८२) वन्सरे ।

जीमूतैरिव यैर्जगत्पुनरिदं तापं हरन्निर्भृशं

सश्रीकं विदधे गवां शुचितमैः स्तोमैरसोद्धातिभिः ॥ ६ ॥

पद्माश्रयैरल्लभ्यते क्रियते स्म तेषां

नान्यन्यासि नगना कमलोदयेन ।

पट्टः प्रसाह इव निर्झरनिर्झरिण्याः

श्रुदात्मभिर्विजयदानमुनीसहसैः ॥ ७ ॥

तत्पट्टपूर्वपर्वतपयोजिनीमाणवल्लभप्रतिमाः ।

श्रीहीरावेजयसूरिमभवः श्रीधाम शोभन्ते ॥ ८ ॥

ये श्रीफतेपुरं माप्ताः श्रीअकम्बरशाहिना ।

आहूता वत्सरे नन्दानर्कतुल्यशशभृन्मृते (१६३९) ॥ ९ ॥

निजाशेषेषु देशेषु शाहिना तेन योषितः ।

पाण्मासिको यदुवत्योघैरमारिपट्टः पट्टः ॥ १० ॥

स श्रीशाहिः स्वकीयेषु मण्डलेष्वस्त्रिलेष्वपि ।

मृतस्त्वं जीजिआख्यं च करं यद्वचनैर्जहौ ॥ ११ ॥

दुस्त्यजं तत्करं हित्वा तीर्थं शत्रुंजयाभिषम् ।

जैनसाध्विरा चक्रे क्ष्मासक्रेणामुना पुनः ॥ १२ ॥

ऋषीधीमेघजीमुख्या लुम्पाका मतमात्मनः ।

हित्वा यद्यरणद्वन्द्वं भेलुर्भृङ्गा हवाम्नुजम् ॥ १३ ॥

भत्पट्टमग्निमिवरम्यतमं यजन्तः

स्तोमैर्गवां सकलसन्तमसं हरन्तः ।

कामोहसत्कुवलयमणया जयन्ति

स्फूर्जत्कला विजयसेनमुनीन्द्रचन्द्राः ॥ १४ ॥

यत्प्रसापस्य माहात्म्यं वर्ण्यते किमितः परम् ।

अस्वमायकिरे येन जीवन्तोऽपि हि वादिनः ॥ १५ ॥

गुन्दरावरमाहूतैः श्रीअकम्बरभूभुजा ।

द्राग् यैरलंकृतं छाभपुरं पद्ममिवालिभिः ॥ १६ ॥

श्रीअकम्बरभूपस्य सभासीमंतिनीद्वरि ।

याकीर्तिर्षोण्डिनीभूता वादिद्वन्द्वनयान्धिया ॥ १७ ॥

श्रीपार्श्वनाथस्य च वर्द्धमान

प्रभोः प्रतिष्ठां जगतामभीष्टाम् ।

घनैर्धनैः कारयतः स्म बन्धू तां

वार्द्धिपायोन्धिकलामितेऽह्ने १६४४ ॥ ३३ ॥

श्रीविजयसेनसुरिनिर्मये निर्मयेश्वरः ।

इषां प्रतिष्ठां श्रीसङ्घकेरवाकरकौमुदीम् ॥ ३४ ॥

चिन्तामणेरिवात्यर्थं चिन्तितार्थविधायिनः ।

नामास्य पार्श्वनाथस्य श्रीचिन्तामणिरित्यभूत् ॥ ३५ ॥

प्रभुर्देवकचत्वारिंशता चिन्तामणोः प्रभोः ।

संमिता शोभने मूर्धिरेशा शेषादिसेविता ॥ ३६ ॥

सदेव विध्यापयितुं प्रचण्ड-

भयप्रदीपानिव सप्तसप्तान् ।

योऽनस्थितः सप्त कणान् दधानो

विमानि चिन्तामणिपार्श्वनाथः ॥ ३७ ॥

जोहेषु सप्तसप्तानि मुषकाश्च

किं दीपदीपा गुणवद्विधातुम् ।

देवः कणाः सप्त यदीयमूर्ति

यमिन्विषा अस्तनमःसमूहाः ॥ ३८ ॥

सहोदराभ्यां मुकुतादराभ्या-

भ्यामपिदं दनद्वयमोदम् ।

असौ चिन्तामणिपार्श्वदेव-

न्यन्यभुज्यां हविर्गवनायाः ॥ ३९ ॥

त्रिहारी कान्तिव हारं दत्तं हस्तदत्तं च

देव्य हस्तदत्तं मन्दं मुनिवै विजयवन्तुताम् ॥ ४० ॥

उत्तम्भा द्वादश स्तम्भा भान्ति यत्रार्हतो गृहे ।
 मधुपास्त्यै कियऽभ्येयुः स्तम्भरूपभृतोऽवः ॥ ४१ ॥
 यत्र मदचतृकुशैत्ये चैत्ये द्वाराणि भान्ति पद ।
 पण्णां प्राणभृतां रक्षार्थिनां मार्गा इवागतेः ॥ ४२ ॥
 शोभन्ते देवकुलिकाः सप्त चैत्येऽत्र शोभनाः ।
 सप्तर्षीणां मधुपास्त्ये सद्विमाना इवेयुषाम् ॥ ४३ ॥
 द्वौ द्वारपालौ यत्रार्धः शोभेते जिनवेश्मनि ।
 सौधर्म्यज्ञानयोः पार्श्वसेवार्यै क्विमितौ पती ॥ ४४ ॥
 पञ्चविंशतिदक्ष्या भान्ति मङ्गलमूर्चयः ।
 मधुपार्श्वे स्थिताः पञ्चग्रतानां भावाना इव ॥ ४५ ॥
 भृशं भूमिगृहं भाति यत्र चैत्ये महच्चरम् ।
 किं चैत्यधीदिदृक्षार्थमितं भवनमागुरम् ॥ ४६ ॥
 यत्र भूमिगृहे भाति सौपानी पञ्चविंशतिः ।
 मार्गालिरिव दुरितक्रियातिक्रान्तिहेतवे ॥ ४७ ॥
 संमुखो भाति सोपानोच्चारद्वारिद्विगणनः ।
 अन्तःमविद्यतां विप्रविध्वसाय क्विमीयवान् ॥ ४८ ॥
 यत्राति दशहस्तोर्धं पतुरसं महीगृहम् ।
 दशदिक्सम्पदां स्वैरोपवेशायेव मण्डपः ॥ ४९ ॥
 पदविंशतिर्विपुष्वन्दवितीर्णहर्षा
 राजन्ति देवकुलिका इह भूमिपानि ।
 भागद्वितीयदिवनाधरबीन्दुदेव्यः
 भीवाग्युताः मधुनमरकतये क्विमेताः ॥ ५० ॥
 द्वाराणि गुप्तपञ्चानि पञ्च भान्तीह भूगृहे ।
 निपरसवोःशोहरिणान् धर्मसिद्धमुखा इव ॥ ५१ ॥

द्वौ द्वास्थौ द्वारदेशस्थौ राजतो भूमिधामनि ।
 मूर्त्तिमन्तौ चमरेन्द्रधरणेन्द्राविव स्थितौ ॥ ५२ ॥
 चत्वारश्चमरधरा राजन्ते यत्र भूगृहे ।
 प्रभुपार्श्वे समायाता घर्मास्त्यागादयः किमु ॥ ५३ ॥
 भाति भूमिगृहे मूलगर्भागारेऽतिसुन्दरे ।
 मूर्त्तिरादिप्रभोः सप्तत्रिंशदङ्गुलसंमिता ॥ ५४ ॥
 श्रीवीरस्य त्रयस्त्रिंशदङ्गुला मूर्त्तिरुचमा ।
 श्रीशान्तेश्च सप्तविंशत्यङ्गुला भाति भूगृहे ॥ ५५ ॥
 यत्रोद्धता धराधाम्नि शोभन्ते दश दन्तिनः ।
 युगपज्जिनसेवायै दिशामीशा इवाययुः ॥ ५६ ॥
 यत्र भूमिगृहे भान्ति स्पष्टमष्ट मृगारयः ।
 भक्तिभाजामष्टकर्मगजान् हन्तुमिवोत्सुकाः ॥ ५७ ॥
 श्रीस्तम्भतीर्थपूर्भूमिभामिनीभालभूषणम् ।
 चैत्यं चिन्तामणेर्विद्वय विस्मयः कस्य नाभवत् ॥ ५८ ॥
 एतौ नितान्तमतनु तनुतः प्रकाशं
 यावत् स्वयं सुमनसा पथि पुष्पदन्तौ ।
 श्रीस्तम्भतीर्थधरणीरमणीललामं
 तावच्चिरं जयति चैत्यमिदं मनोज्ञम् ॥ ५९ ॥
 श्रील्लाभविजयपण्डितनिलकैः समशोधि बुद्धिधनधुर्यः ।
 लिखिता च कीर्त्तिविजयाभिधेन गुरुवान्धवेन मुदा ॥ ६० ॥
 वर्णिनीव गुणा क्षीर्णा सदलदृक्कृतिवृत्तिभाग् ।
 एषा मग्नस्तिरुत्कीर्णा श्रीधरेण मुनिद्विपना ॥ ६१ ॥
 श्रीकमलविजयकोविदग्निशुना विषुधेन हेमविजयेन ।
 रचिता मग्नस्तिरेषा कनीव सदलदृक्कृतिर्जयति ॥ ६२ ॥

इति धीपरीक्षक मयान प० वजिआ प० राजिआनाम
होदरनिर्मापितधीचिन्तामणिपार्श्वनिनपुत्रवमासादमशस्तिः सम्
र्णा । भद्रंभूयात् ॥

ओं नमः । धीमद्विक्रमातीत संवत् १६४४ वर्षे प्रवर्त्तमानशाके
१५०२ गंधारीय प० जसिआ तज्जायो बाई जसमादे सम्पति
धीस्त्वम्भतीर्थवास्तव्य तत्पुत्र प० वजिआ प० राजिआभ्यां वृद्ध-
भ्रातृभार्याविमलादे लघुभ्रातृभार्याकमलादे वृद्धभ्रातृपुत्रमेघजी व-
ज्जायामयगळदेममुखनिजपरिवारयुताभ्यां धीचिन्तामणिपार्श्वनाथ
धीमहावीर मतिष्ठा कारिता । धीचिन्तामणिपार्श्वचैत्यं च कारितं ।
कृता च मतिष्ठा सकलमण्डलाखण्डलशाहिधीअकब्बरसन्नानिन
धीहीरविजयसूरीछपहाळडारहारसद्वैः शाहिधीअकब्बरपर्यदि
मासवर्णवादैः धीविजयसेनसूरिभिः ॥

कावीतीर्थगतलेखाः ।

२०२३३३

(४५१)

॥ दं० ॥ ओं नमः । पातिशाहिधीअकब्बरजलासदांनमदव-
पुमानजगद्वधीधीधीधीधीधीधीहीरविजयसूरीअरणादानां पद-
भावकेभ्यो भहारकधीअधीविजयसेनसूरिगुहभ्यो नमः ।
यस्तत्तत्तिसिद्धिकारिपरितं सर्वेऽपि यं योगिने
ध्यायन्ति स्थिरतामपमनसो विधान्तरासंकनात् ।

(४५४)

॥दं०॥ अलाई ४५ सं० १६५६ वर्षे वैशाखशुद्ध ७ बुध
 भतीर्यवास्तव्यशृङ्गनगरीयलघुशाखानागरवार्ताय गां । अलुआ
 गांधी लाटिका भार्या पति मुन गांधी कुंरजी गांधी धर्मदास न
 वीरदासाभिधानः श्रीआदिनाथपादुका कारिता प्रतिष्ठिता च स
 मूरिशिरोमणिभट्टारकश्री ५ श्रीआनंदविमलमूरिपट्टालंकारभट्ट
 कश्री ५ श्रीविजयदानमूरीशपदवीप्रतिष्ठित सुविदितमूरीश्वरगुण
 रिष्ठसाहिश्रीश्रीअकबरभूपालप्रदत्त जगद्गुरुविरुद्विराजमानसमु
 लितवादिचुंदाभिमानतपागच्छाधिराजश्री ५ श्रीहीरविजयमूरि
 ट्टेन्दुसाहिश्रीअकबरसभाप्राप्तजयवादाप्तसर्वजगद्गुरुविरुद्वी ५
 विजयसेनमूरिसार्वभौमैरिति । मंगलं ।

(४५५)

॥ जामश्रीलक्षराजराज्ये ॥

श्रीमत्पार्श्वजिनः प्रमोदकरणः कल्पानकन्दाम्बुदो

विघ्नव्याधिहरः सुरासुरनरैः संस्तूयमानकमः ।

सर्पाङ्को भविना मनोरथतरुव्यूहे वसन्तोपमः

कारुण्यावसथः कलाधरमुखो नीलच्छविः पातु वः ॥१॥

क्रीडां करोत्यविरतं कमलाविलास-

स्थानं विचार्य कमनीयमनन्तशोभम् ।

श्रीउज्जयन्तनिकटे विकटाधिनाथे

हाल्लारदेशेऽवनिप्रमदाललामे ॥ २ ॥

उत्तुंगतोरणमनोहरवीतरागप्रासादपंक्तिरचनारुचिरीकृतोर्वी ।

नंधान्नवीननगरी क्षितिमुंदराणां वक्षःस्थले लळति सा हि लल-

न्तिकेव ॥ ३ ॥

सौराष्ट्रनाथः यणाति विधत्ते कच्छाधिपो यस्य भयाद्विभेति ।
 अर्द्धासनं यच्छति मालवेशो जीपाघशोजित् स्वकुलाचवंसः ॥४॥
 श्रीवीरपट्टकमसंगतोऽभूद्भाग्याधिक श्रीविजयेन्दुमुरिः ।
 श्रीमन्धरैः प्रस्तुतसाधुमार्गशकेशरीदचवरप्रसादः ॥ ५ ॥
 सम्यक्त्वमार्गो हि यशोधनाहो दृढीकृतो यत्सपरिच्छदोऽपि ।
 संस्थापितश्रीविधिपसंगच्छः संघैश्चतुर्धा पग्निसेव्यमानः ॥ ६ ॥
 पट्टे तदीये जयासिंहमुरिः श्रीधर्मघोषः प्रयदेन्द्रसिंहः ।
 सिंहप्रभक्षानितासिंहमुरिर्देवेन्द्रसिंहः कञ्चिचक्रवर्ती ॥ ७ ॥
 धर्मप्रभः सिंहविशेषकाहः श्रीमान्महेन्द्रप्रभमूरिरार्यः ।
 धीमेरुतुङ्गोऽमितशक्तिमांश कीर्त्यद्भुतः धीनयकीर्तिमुरिः ॥८॥
 वादिदिपोने नयकेन्द्रीशः सिद्धान्तासिन्धुर्धुवि भावसिन्धुः ।
 मुरीश्वरः श्रीगुणसेवधिश्च श्रीधर्ममूर्तिर्मधुदीपमूर्तिः ॥ ९ ॥

यस्याधिपद्वननिरन्तरगुप्तसमात्

सम्यक् फलन्ति गुप्तनोरपवृक्षमालाः ।

श्रीधर्ममूर्तिपदपद्ममनोमहंसः

कल्याणसागरगुरुर्जयतादिरिष्याम् ॥ १० ॥

पञ्चाणुव्रतपालकः सफरुणः कल्पद्रुमाभः सती

गाभीर्यादिगुणोद्भवसः शुभवर्तो धीर्जनधर्म्ये यतिः ।

द्वे काल्ये समतादरः सितितले धीभोम्वरंये विभुः

धीमहालक्षणगोयमो वरतरोऽभूत् साहि सिंहाभिधः ॥११॥

तदीयपुरो हरपालनामा देवाद्य नन्दोऽथ स पर्वतोऽभूत् ।

वन्दुरततः भीमराष्ट्रसिंहो भाग्याधिकः कोटिकस्यापशीलः ॥१२॥

भीमतोऽपरसिंहस्य पुत्रा मुक्ताफलापमाः ।

वर्द्धमान-पापासिंह-पद्मासिंहा अभी प्रयः ॥ १३ ॥

साहि श्रीवर्द्धमानस्य नन्दनाथन्दनोपमाः ।

वीराहो विजपालाख्यो भामो हि जगद्भूतधा ॥ १४ ॥

साहि श्री चांपसिंहस्य पुत्रः श्रीभामियाभिधः ।

तदङ्गजो शुद्धमती रामभीमावुभावपि ॥ १५ ॥

मंत्रीश्वरसिंहस्य पुत्रा रत्नोपमास्त्रयः ।

श्रीश्रीपाल-कुंरपाल-रणमल्ला वरा इमे ॥ १६ ॥

श्रीश्रीपालाङ्गजो जीयाच्चारायणो मनोहरः ।

तदङ्गजः कामरूपः कृष्णदासो महोदयः ॥ १७ ॥

साहि श्रीकुंरपालस्य वर्तेतेऽन्वयदीपकौ ।

गुप्तीलस्थानराख्यश्च बाघजिह्वागुन्दरः ॥ १८ ॥

[एवं] सपरिकरयुताभ्यामपमात्यशिरोरत्नाभ्यां साहिश्रीवर्द्धमान-वससिंहाभ्यां हाल्लारदेशे नव्यनगरे नाम श्रीशुशुब्धनाथश्रीनमदंतजीविजयराज्ये श्रीअंचलगच्छेशश्रीरुक्मणसागरमूर्तिभराणामुपदेशेनाथ श्रीशान्तिनाथप्रासादादिपुण्यकृत्यं कृतं श्रीशान्तिनाथप्रभृत्येकाधिकरुपंचशत प्रतिमाप्रतिष्ठापुर्णं कर्माणि च प्राया संवत् १६७६ वैशाखशुक्ल ३ शुभवामरे द्वितीया सं १६७८ वैशाखशुक्ल ५ शुक्रवामरे । एवं मंत्रीभरश्रीवर्द्धमानवससिंहाभ्यां मन्त्रशतकपुष्पमुद्रिका व्ययीकृता नरसेनेयु । संवत् १६९१ मार्गदर्शिशुक्ल २ शुक्रवामरे उपाध्यायश्रीविजयसागरमनेः विष्णुसौभाग्यवामरेरज्येयीयं प्रशस्तिर्मेनमोहनसागरवसादान् ॥

(४५६)

सं० इलाही ४८ संवत् १६५९ वैशाखवदि ६ गुरौ
धीगंधारचंदिरे समस्तसंघेन स्वभेयसे धीपार्श्वनाथविंशं कारितं
प्रतिष्ठितं च धीतपागच्छभट्टारकश्रीहीरविजयमूरिपट्टे मकराकर-
सुधाकरभट्टारकपरंपरापुरंदरवचनचातुरीचमत्कृतचित्रसरुलमेदि-
नीमण्डलाखंडलसाहि श्रीअकबरदत्तबहुमानसमस्तमुविहितावतंस
भ० परंपरापद्मिनीपाद्मिनीमाणमियभट्टारकश्रीविजयसेनमूरिभिः ।

(४५७)

॥ दे० ॥ सं० १६७७ वर्षे मार्गशिर्षे सित ५ रवौ स्तंभ-
तीर्थे पार्श्वनाथविंशं प्रतिष्ठितं तपागच्छभट्टारकश्रीः श्रीविजयदेव-
मूरिभिः श्रिये गंधारचंदिरस्य ।

(४५८)

॥ दे० ॥ सं० १६७७ मार्गशिर्षे सित ५ रवौ गंधारचंदिर-
संघेन कारितं धीपार्श्वनाथविंशं प्रतिष्ठितं तपागच्छ भट्टारक
श्रीविजयसेनमूर्तिभिरुपहालंकार श्रीविजयदेवमूरिभिस्तपरिकरैः ।

(४५९)

श्रीमुनिगुप्तविंशं प्रतिष्ठितं भट्टारक श्रीविजयदेवमूरिभिः
सपरिकरैः ।

राधनपुर-प्रशस्तिः ।

(४६०)

ऊनमोऽहंते ॥

स्वस्ति त्रिषां दानविधौ सुदसं
सत्साधुसिद्धेः परिवदकसम् ।
सुप्तां हठात् कुण्डलिनीं विबोध्य
ध्यातं मुदेऽस्मा(॥) कमिव सदास्तु ॥ १ ॥

श्रीशालिनीप्रवरधर्मविराजमानेऽ-
मानेऽत्र राधनपुरे जिनशान्तिनाथः ।
श्रीशान्तिकीर्तिसुमतिप्रतिभाप्रसादं(॥)
कुर्यादस्त्रिभुवनस्य जनस्य नित्यं ॥ २ ॥

जयति सदागमसिंधुगर्जन्नुच्चैर्नयास्त्रिकुण्डलैः ।
परिपूर्णक्रियारत्नैस्तपागणो भूतले खयातः(॥) ॥३॥

तत्रोद्भूतसमस्तवस्तुनिकरव्यापारसत्तां मुदा-
द्वैताद्वैतविनोदगोचरगता यः प्रोचिबान् वादिनां ।
वादे श्रीमदकञ्चरोत्तममही(॥) पालस्य सत्संसदि
स श्रीमानभिजातहीरविजयसूरीशसेन्याग्रणीः ॥४॥

तस्य पटाम्बरे दीप्तिं तन्वंतः सूर्यसन्निभाः ।
श्रीमद्विजयसेना(॥)ख्याः सूरयो ज्योतिशालिनः ॥ ५ ॥
यैर्विहितः खलु वादः संसदि भूपस्य सभ्यदीप्रायां ।
दर्शितनिजप्रतापा दर्शनपदङ्केऽस्त्वलङ्कृतयः(॥) ॥ ६ ॥

लेखा ६:-४६० ।

तत्पट्टशकहरिदद्रिविकाशभानुः

मूरीश्वरः सकललक्षणलाक्षितांगः ।

धीराजसागरगुरुर्वरमूरिवंशः

सर्वांगमार्थकलनावि(*)धिशुद्धबुद्धिः ॥ ७ ॥

धीमत्सागरगच्छनायकतयैश्वर्यं यदीयं स्फुर-

त्युच्चैः सस्वसमाधिशीलतपसां येषां प्रभावाः क्षितौ ।

गर्जति(*)प्रतिपक्षदर्पदलने सामर्थ्यभाजः स्फुटं

बंधास्ते वरमूरिमन्त्रमुदिताः सद्रत्नदीपोपमाः ॥ ८ ॥

तेषां च पट्टगगने रविविवृतुल्याः

पद्म(*)कर्तर्कदरिशीलनमुक्ततन्द्राः ।

धीवृद्धिसागर इति प्रथिताः प्रभावैः

मूरीश्वराः समभवन् बहुश्लिष्यवर्गाः ॥ ९ ॥

तत्पट्टधारकतया जग(*)ति प्रसिदाः (ज्ञाः)

सिद्धा इद(व)प्रसरदुग्धममंशवाताः ।

सचर्कर्कालविलिखिततवादिहंदाः

शान्त्यादिसद्गुणसमुल्लासितोरुदेहाः ॥ १०(*) ॥

लक्ष्मीसागरमूरयः समभवन्स्वस्वमदीपोद्भूत-

ध्यानध्यापृतिप्रमानसतया नित्यं स्वभावस्पृष्टः ।

ये ध्योमादिसमस्तवस्तुनिबद्धे(*)प्रोराद(य)मुद्रानुगं

साक्षात्स्यं कथयन्ति ते वरवराः मूरीश्वमन्त्रोद्भूताः ॥ ११ ॥

जातरतदीयवरपट्टधरो मुनीन्द्र-

स्तिग्मांशुविगमरुचिर र(*)दितवापसोपः ।

कल्याणसागरगुरुर्वरमूरिवर्धो

विद्योतितमबलमूरिपदप्रभावः ॥ १२ ॥

सूरीश्वरःसमभिजात इह प्रसिद्ध(*)—

स्तत्पट्टपूर्वगिरिभानुसमः पृथिव्या ।

श्रीपुण्यसागरगुरुर्वहुसिद्धमन्त्रः

शास्त्रार्थसार्थविदनुत्तरतत्त्वबोधः ॥ १३ ॥

तेषां गुरु(*)णामुपदेशमाप्य

प्रासादनिर्माणविधिः त्क(कृ)तोऽयं ।

यदीयशोभां बहुधा निरीक्ष्य

स्वर्वासिनो विस्मयमानुव्रंति ॥ १४ ॥

श्रीमाघमा(*)सस्य सितौ सुपक्षे

भृगौ तृतीयादिवसे प्रतिष्ठां ।

संप्राप्तवानद्भुततत्त्व विद्भिः (१)

संभावितोत्तुमयशःप्रकाशः ॥ १५ ॥

इतथ—

श्रीमालयं(*)श्रीयविशालगोत्रः

श्रद्धालुतां श्रीजिनधर्मव(त)त्त्वे ।

सुराभिधानः किल संदधानो

निजं कुलं दीपयति स्म दीपः ॥ १६ ॥

तदीयवंशप्रथ(*)नाय जातः सेमाभिधानः सलु पुत्ररत्नं ।

यदीयधर्म(र्मा)र्थसमर्थतायाः श्लाघां तनोति स्म गुरुः गुराणाम् ॥ १७ ॥

तदंशमालमु(म्भ)टोपमपुत्रभारं

प्राप्तः परं गुरुतसंततिसंग्रहायः ।

यो राजसागरगुरोर्मुखतः प्रपदे

धर्मवचोपमकुलं जयताभिधानः* ॥ १८ ॥

तस्यान्वयेऽननि गुतोऽभयचंद्रनामा

पुत्रैश्चतुर्भिरभितः परिशोभमानः ।

जूठा-कपूर-जसराज-सुमेधजीति

सन्नाम(*)भिः प्रथितकीर्त्तिभिरद्भुतश्रीः ॥ १९ ॥

सभ्येन मूढासुतजीवनेन सन्न्यायमार्गस्त्रिषवित्रलक्ष्म्या ।

युग्याधिकाविशतियु(*)ग्मसंख्याः कारापिताः स्वाकृतयो जिनानां

सत्संगतिप्रतीतिपरो समृद्धो(द्) कर्पूरनामा वणिजां वरेण्यः ॥

पुत्रस्त(*)दीयो सियवंतसंज्ञः संवा(रा,जमानः)गुरुतमभावं ॥ २१ ॥

कारापितानि विम्वानि द्विचत्वारिंशदुपमात् ।

सत्पुण्यशालिना नि(*)र्यं जयवतेन धीमता ॥ २२ ॥

मसिद्धिभाकसर्वजनेषु नित्यं सन्मार्गणानां क्लृप्त कल्पवृक्षः ।

वणिश्वरोऽभूजसराजनामा पु(*)त्रस्तदीयोऽननि देवजीति ॥ २३ ॥

देवजीतिशुना पुण्यशालिना सत्कलावता ।

मूलजीकेन जनानि विवानि निजद्र(*)व्यतः ॥ २४ ॥

द्वाविंशतिमितान्युर्ध्वस्तानि कारापितान्यथ ।

पादुकाः श्रीजिनेन्द्राणां तथा च गुरुपादुका ॥ २५ ॥

कारा(*)पिताः संति तेन धर्मकर्मविधापिना ।

शास्त्रसफे(?) ततः साक्षात् गुरुदर्शनसत्कलाः ॥ २६ ॥

मेघजीति विविधार्थकौ(*)शलपारयमामितबुद्धिर्विभवः ।

जन्मसागरतरंडसमिभं जैनधर्मसमुपासनं व्यधात् ॥ २७ ॥

संति पुत्रास्तयस्तरय(*)मोतीचंद्र इति स्फुटं ।

मथमोऽथ द्वितीयो सत् दानासिंहो लसपदाः ॥ २८ ॥

तृतीयो धनराजास्तयस्तद्विमानामृतार्णवः(?) ।

यस्यः बुद्धिस्तरीतुल्या नित्यं खेलति सद्गतिः ॥ २९ ॥

धीमोतीचंद्रसारानसिंहधीधनराजकाः ।

इमे काराप(*)यामागुर्वान्धवा धर्मशालिनः ॥ ३० ॥

विधान्यष्टादशप्रोचैः कान्तिकान्तानि साविनां (?) ।

कामिताधिकदत्त्वेन कल्पष्ट(*)क्षाधिकान्यपि ॥ ३१ ॥

कारापितैभिर्विविधप्रकारैर्विधाय संघस्य चतुर्विधस्य ।

अतुच्छवात्सल्यमुदारयुक्तया विवप्रति(*)ष्टा बहुभावपूर्व ॥ ३२ ॥

देशस्य सर्वस्य जनान् समग्रा-

नाकार्य सादरमयीभिरकारि भक्तिः ।

चतुर्विधाहारसुवस्त्रदानै(*)-

रानंदितांतःकरणाः कृतास्ते ॥ ३३ ॥

सुविज्ञप्ताः सत्त्वैः शुचिवहुप्रतिष्ठार्थकथकैः ।

प्रतिष्ठाया ग्रंथैः कृतपरिचयाः(*) सूरिपतयः ।

मुनीनां सद्ज्ञानश्रवणरसिकानां प्रियतमाः

समाजे लेखानां भवति खलु येषां गुणकथाः ॥ ३४ ॥

गुरुभित्तै(*)र्मुदा शास्त्रपारगैः सत्त्वसागरैः ।

सूरीणां सेव्यतां यातैः सूरिभिः पुण्यसागरैः ॥ ३५ ॥

वैश्वंशैकाष्टशंसिसंमितवत्सरे श्री(*)-

मत्फा(ल्लु)ने प्रवरमासि बलक्षपसे ।

शुके सदा विजयदेवरेवतिभे

लभे वृषे वहति मंगलमालिकादधे ॥ ३६(*) ॥

द्वितीयायां त्रियी जैनविधानां गुप्रतिष्ठिता ।

प्रतिष्ठा विहिता न्यासध्यानमुद्रापुरस्सरं ॥ ३७ ॥

धामतः शां(*)तिनाथस्य चैत्ये सर्वाण्यपि त्रिये ।

स्थापितानि जिनेशानां विधानि विधिपूर्वकम् ॥ ३८ ॥

आचन्द्रार्कमिमाधि(*)रं चिरतरं जीयामुच्छ्वासदाः

श्रीर्जनेश्वरमूर्चयो मतिमता मिध्यात्वविध्वंसकाः ।

यत्रोद्घोतितदिदमु(०)खाः खलु इमा तिष्ठन्ति सोऽपि स्वयं
मासादः स्थिरतां भजत्वभिमतं स्वर्णादिवत्सर्वदा ॥ ३९ ॥
धात्रीतले धन्य * तमे सुराणामानन्दकृत् राधननामधेयं ।
पुरं सदा यत्र जिनेश्वरं राज्यं बलालीकृतनुत्कार ॥ ४० ॥ (४॥
पुण्यनागरमूरीणां शिष्यैरमृतसामरैः ।
कृता मनास्तिः शस्त्रेण विलसत्सर्वमंगला । धियः सं०

(४६१)

- (१) तुतवाणावय ॥ ४० ॥ महं विजयेन स्वभावात्तदु-
दादेव्याः मूर्ति
- (२) ॥ भ्रातृ-मदन । सलपणसीह । देवसीह मभू० सपत्रिका-
- (३) ना मूर्तिसहिता स्वीया मूर्ति कारिता ॥ शिवमस्तु ॥
सं. १३०९ ।

(४६२)

- (१) ॥ ४० ॥ ठ० विजयेन स्वपितुः महं धीराणिगदेवस्य
मूर्ति आ—
- (२) ॥ तु ठ० अजयसीह । सोम । संग्रानसीह । मभूनि तक्र-
लया-नां मूर्तयः
- (३) ॥ तथा ठ० स्वभादेव्या मूर्तिश्च कारयांचके ॥ शिव
मस्तु ॥ सं. १३०९ । स्वधेयसे ॥

(४६३)

धीमत्तान्गणपते धीमत्तोभद्रमूरिभूषिणे स्वपितुरस्य-
तस्य धेयसे मूलपासादे..... कारितः
सं. ११२४ ।

(४६४)

सं. ११२४ श्रीब्रह्माणगच्छे श्रीजसोभद्राचार्या जसोर-
द्धनवैरसिंहज्जकप्रभृतैः पधरिनागदेव्यो पितृमात्रोर्निमित्त
कारितेयं प्रतिमा ।

(४६५)

ई० ॥ संवत् १३१६ वर्षे वैशाख वदि.....
श्रीब्रह्माणगच्छे श्रीमालज्ञातीय रांतयजग्रामवास्तव्यश्रेष्ठि-
जडमुत व्यष० लखमाश्रेयोर्थं सुत० हरिपालेन श्रीमहावीदे-
वस्य विवं कारितं ॥ प्रतिष्ठितं श्रीविमलसूरिभिः । भद्रं भवतु ॥

(४६६)

९ संवत् ११५७ वैशाख सुदि १० श्रीधारापट्टीगच्छे
श्रीशालिभद्रमूरी सुभद्रासुतया ठ० रघुकपा स्वात्मदुहितुः मू-
नायाः सं (श्रे)योर्थं रांतइत्तस्थ ॥ छ ॥ श्रीसुपार्श्वदेवविं
कारितमिति ॥

(४६७)

९ संवत् ११५७ वैशाख सुदि १० श्रीधारापट्टीगच्छे
श्रीशालिभद्रमूरी.....श्रेयोर्थं रांतइत्तस्थ
पार्श्वनाथविं कारितमिति ॥ छ ॥

(४६८)

संवत् ११७० वर्षे वैशाख सुदि ७ श्रीब्रह्माणगच्छे
शालिभद्राचार्येण गोवर्देन आचक्षेण निजजनश्रेयोर्थं
.....पंगडं महाश्री ॥

सलखणपुरे
दिनवासव-
गथीः छः॥

प्रद्याणगरु
नगोलाकेन
॥

ग्री श्रीमृ-
नगनपिन्
निनापविं
॥ ७ ॥

प्रद्यानगरु
नगोलाकेन

(४६४)

सं. ११२४ श्रीब्रह्माणगच्छे श्रीजसोभद्राचार्या जसोव-
र्द्धनवैरसिंहजज्जक्रमभृतैः पथरिनागदेव्यो पितृमात्रोर्निमित्त
कारितेयं प्रतिमा ।

(४६५)

ई० ॥ संवत् १३१६ वर्षे वैशाख वदि.....
श्रीब्रह्माणगच्छे श्रीमालज्ञातीय रांतयजग्रामवास्तव्यश्रेष्ठि
जडमुत व्यव० लखमाश्रेयोर्थं सुत० हरिपालेन श्रीमहावीर
वस्य विंवं कारितं ॥ प्रतिष्ठितं श्रीविमलमूरिभिः । भद्रं भवतु ।

(४६६)

९ संवत् १६५७ वैशाख सुदि १० श्रीथारापट्टीपगच्छे
श्रीशालिभद्रमूरौ सुभद्रासुतया ठ० रघुकया स्वात्मदुहितु मू-
नायाः मे (श्रे)योर्थं रांतज्ञस्थ ॥ छ ॥ श्रीसुपार्श्वदेवविं
कारितमिति ॥

(४६७)

पार्श्वनाथविंवं कारितमिति ॥ छ ॥

(४६८)

संवत् ११७० वर्षे वैशाख सुदि ७ श्रीब्रह्माणगच्छे श्री
शालिभद्राचार्येण गोवर्द्धन आचरेण निव्रजनश्रेयोर्थं ..
मंगलं महाश्री ॥

(४६९)

१. दं०॥ संवत् १३०२ वर्षे ज्येष्ठ वदि २ गुरोः सलखणपुरे
श्रीशान्तिनाथदेवचैत्ये पंडितश्रीरायकीर्तिश्रेयोर्थ पंडितरासच-
न्द्रेण श्रीपार्श्वनाथविंशं सपरिकरं कारितं । मंगलं महाश्रीः ॥

(४७०)

९ सं० १३३० चैत्र वदि [—] शनौ श्रीप्रह्लाणगच्छे
सलखणपुरे श्रीशान्तिनाथचैत्ये श्रीजगपालश्रेयोर्थ गुनगोलाकरेण
श्रीसुषामविंशं कारितं । प्रतिष्ठितं श्रीनजगमूरिभिः ॥

(४७१)

दं० ॥ संवत् १३२६ वर्षे माघ वदि २ रवौ श्रीधन-
पटीवास्तव्य श्रीध्रीमालहातीय श्रे० यशोधरबलागजपितृ
श्रे० वीरलश्रेयोर्थ तत्पु० कुमारपिरेण श्रीशान्तिनाथविंशं
कारितं प्रतिष्ठितं श्रीनार्गेद्रगच्छे श्रीसोममूरिभिः ॥ छ ॥
मंगलं महाश्रीः ॥ छ ॥ छ ॥

(४७२)

सं० १३३० वर्षे चैत्र वदि ७ शनौ श्री प्रह्लाणगच्छे
भ्रातृरत्नश्रेयोर्थ दो० पद्मेन विंशं कारितं । प्रतिष्ठितं
श्रीवीरमूरिभिः ॥

(४७३)

सं० १३४९ चैत्र वदि ६ रवौ श्रीप्रह्लाणगच्छे श्रीः
श्रीमालहातीय श्रे० जसवीरेण मानृधी ——देविभेषमे
श्रीनेमिनाथविंशं कारितं । प्रतिष्ठितं श्रीनजगमूरिभिः ॥

(४७४)

सं० १३३० चैत्र वदि ७ शनौ श्रीहारीजगच्छे व्य० उदय-
पालमुत व्य० घणपालमुतजयपालेन लघुभ्रातृ पाता श्रेयोऽर्थ
सलक्षणपुरे देवश्रीशांतिनाथचैत्ये श्रीमहावीरविवं कारितं
प्रतिष्ठितं श्रीगुणभद्रमूरिशिष्येन ॥ छ ॥

(४७५)

सं० १३४७ ज्येष्ठ वदि २ श्रीब्रह्माणगच्छे श्री-
श्रीमालज्ञातीय..... श्रेयोऽर्थ .....
श्रीनेमिनाथविवं कारितं ॥

(४७६)

९ सं० १३३० वर्षे चैत्र वदि ७ शनौ सलक्षणपुरे
श्रीश्रीमालज्ञातीय ठ० पद्मश्रेयार्थ मुत पाल्दणेन श्रीनेमिनाथ-
विवं कारितं प्रतिष्ठितं श्रीवीरमूरिभिः ॥

(४७७)

सं० १३५५ वर्षे वैशाख वदि ...श्रीहारीजगच्छे
पट्टीवालज्ञातीय श्रे० जस्ताश्रेयोऽर्थ मुत .. श्रीचन्द्रप्रभविं
कारितं म० श्रीमूरिभिः ॥

(४७८)

सं० १३३० वर्षे चैत्र वदि ७ शनौ सलक्षणपुरे श्रीशां-
तिनाथचैत्ये श्रीश्रीमालज्ञातीय श्रे० माणिकभार्या श्रे० सोम
श्रेयोऽर्थ मुत..... श्रीगुणमतिनाथविवं कारितं ।
मति० श्रीब्रह्माणगच्छे श्रीवरनेमिनाथविभ्रं ॥ छ ॥

लेखाङ्कः- ४७४-४८३ ।

३०

(४७९)

९० ॥ संवत् १३३० वर्षे चैत्र वदि ७ शनौ श्रीब्रह्माणगच्छे
श्रीश्रीमालज्ञातीयपितृमहणसिद्धभ्रातृ . . . . . श्रेयोर्थ
मुत्तमलदेवेन श्रीमहावीरविंश कारितं । प्रति० श्रीवीरभूमिभिः
॥ ७ ॥

(४८०)

१ सं० १३३० वर्षे चैत्र वदि ७ शनौ श्रीब्रह्माणगच्छे
श्रीश्रीमालज्ञातीयपितृश्रे० महाभ्रातृ . . . . . यो श्रेयोर्थ
मुत्तमलपतिना श्रीभरनाथविश कारितं ॥ प्रतिष्ठितं
श्रीजगन्नाथभूमिभिः ॥

(४८१)

संवत् १३४० वर्षे श्रीब्रह्माणगच्छे मातृरूपिणीबाइ-
नाइकीबाइकपुरीमालदेविपूज्यार्थ श्रीविंशानि कारितानि प्रति०
श्रीभुनिचन्द्रभूमिभिः ।

(४८२)

संवत् १३४७ वर्षे श्रीब्रह्माणगच्छे मातृ रूपिणीबाइ नाइ
किबाइ कपुरी मालदेविपूज्यार्थ विंशचतुष्के कारितं प्रति०
श्रीभुनिचन्द्रभूमिभिः ॥

(४८३)

१ सं० १३३१ मोदज्ञातीय परी० महणाकेन निमयाता
— — — नाइलदेवि श्रेयोर्थ श्रीपार्श्वनाथविंश कारितं ॥
प्रतिष्ठितं श्रीनाथोभरगच्छे श्रीदामभूमिभिः ।

(४८४)

दं० ॥ संवत् १३४९ वर्षे चैत्रवादि ६ रवौ मोदझातीय
परी० पूनासुत परी० तिहुणाकेन आत्महणाथेयोऽर्थ श्रीम
हावीरविंशं कारितं ॥ प्रतिष्ठितं श्रीजालपोधरगच्छे श्रीदेवमूरि-
संताने श्रीहरिभद्रमूरिशिष्यैः श्रीहरिमभमूरिभिः ॥ शुभं भवतु ॥

(४८५)

९० ॥ सं० १३३३ वैशाखसुदि ११ व्य० सोमाश्वेयोऽर्थ
सुतव्य० खीमाकेन श्रीनेमिनाथविंशं कारितं । प्रति । श्रीशील-
भद्रमूरिभिः ॥

(४८६)

सं० १३३८ ज्येष्ठव २ शुके ठ० वांना सु (५) मूरा बापा
या (१) संसारदेव्या आत्मार्थ श्रीमादिनाथ.....

(४८७)

दं० ॥ संवत् १३०५ वर्षे वैशाखसुदि ५--मे श्रीप्रमाण-
गच्छे सखक्षणपुरे श्रीजातिनाथदेवचैत्ये महं० साम्बत भेयोऽर्थ
सुतमहं० चारदेन निमलघुप्रातमहं० अभयसिंहमहं० रतन-
विजयपाल जगपालसहितेन श्रीरिषभदेवविंशं कारितं ॥ प्रति-
ष्ठितं श्रीवीरमूरिभिः ॥

(४८८)

सं० १३४३ वर्षे वैशाखमासे श्रीनागेन्द्रगच्छे — — ४
वातीय ठ० पारहण ठ० चारिणदेवि भेयोऽर्थ राजसिंहन विंशं
कारितं प्रतिष्ठितं श्रीमहेन्द्रमूरिभिः ॥

(४८९)

संवत् १३४३ वर्षे भीमकेतवातीय मातृशुक्लीश्रेयोऽर्थं
मुतविजपाल तथा बीसलबी गांगामभृतिभिः विवं कारितं ।
य० श्रीहारीजगच्छे भीमलीलभद्रमूरिभिः ॥

(४९०)

सं० १३३० वर्षे चैत्रवदि ७ द्वनी सलपणपुरे श्रीदांवि
नाथदेवचैत्ये श्रेष्ठिमाजाभेयोऽर्थं गुनसीपलेन विवं कारा-
पितं प्रतिष्ठितं भीमलीलभद्रमूरिभिः ॥

(४९१)

सं० १३३० चैत्रवदि ७ द्वनी हारीजगच्छे य० भाग्य-
पाल गुन पीमाकेन कुङ्ग गांगभेयोऽर्थं भीमपिननाथविवं कारितं
प्रतिष्ठितं भीमलीलभद्रमूरिभिः ॥

(४९२)

सं० १३३० वर्षे चैत्रवदि ७ द्वनी सलपणपुरे विना भे०
जैसल माता पाल्लणभेयोऽर्थं गुनमतापसिंहेन विवं काराविवं ।
प्रतिष्ठितं भीमदयदेवमूरिभिः ॥

(४९३)

ई० ॥ सं० १३३० वर्षे चैत्रवदि ७ द्वनी गान्धाटकाऽर्थं
महं राजसीह गुन महं बापाकेन पुत्र महं चनसिंहभेयोऽर्थं
भीमभवनापरिवं कारितं प्रतिष्ठितं भीमलीलभद्रमूरिभिः ॥

(४९४)

दं० ॥ सं० १३१० वर्षे चैत्रवदि १३ गुरौ सत्लक्षणपुरे
श्रीशांतिनाथचैत्ये चा--णावास्तव्य भां० तादृमुतसिपा-
केन पुत्र पद्मश्रेयोऽर्थ श्रीचन्द्रस्वामिविवं कारितं ॥ छ ॥ छ ॥
मंगलमस्तु ॥

(४९५)

सं० १३११ वर्षे चैत्र वदि.....शुभे भिलवास्तव्यश्रीमा-
ग्वाटज्ञातीय श्रे० वयरसिंहभार्याजयतश्रेयोऽर्थ सुतजयत-
सिंहेन श्रीप्रजितनाथविवं कारितं ॥

(४९६)

१ सं० १३३० चैत्र वदि ७ शुनी सलपणपुरे श्रीशांति-
नाथचैत्ये डीसावालज्ञातीयश्रे० सोभामुत ठ० भीमसीह-
भार्या श्रे० श्रीनारहणमुता ठ० मूढवपुण्यार्थ सुत ठ० सानग-
सीहेन श्रीशीतलनाथविवं कारितं प्रतिष्ठितं मूरिभिः ॥

(४९७)

सं० १३३० वर्षे चैत्र वदि ७ शुनी श्रीवृष्णाणगच्छे सल-
पणपुरे श्रीमालज्ञातीय श्रे० जसरा मुत देवधरश्रेयोऽर्थ आद-
ज्ञानणेन श्रीमुविधिनाथविवं कारितं प्रतिष्ठितं श्रीजग-
दमूरिभिः ॥

(४९८)

॥ ९ संवत् १३३४ वर्षे राध मुदि १० रवी श्रीपात-
गच्छे सलपणपुरे श्रीसर्वदेवमूरि संताने श्रीश्रीमालज्ञातीय-
भां०.....गुन तुणसीहकेन भगिनीश्रीमुरदश्रेयोऽर्थ
मुविधिनाथस्य परिकरकारितः विवं च कारितं ॥

उपमर्चंद बालनीका रु० ५००० अंके रुपेभा पांच हजार
नाणा सकाह रोकटा मोकळा ते मये कारखाना काम कराओ
एक काम चोवमांए तळीभाको दुसरो देवराकी जाली तीसरो
वाम चोवीस तीपंगरको परपर समारो. पांचमो काम नगरखाना
जेनाळाको फुटो टुटो समराओ. छठो काम महाराज धीसंपेतरजीने गलेप
संड दोको कराओ. छठो काम महाराज धीसंपेतरजीने गलेप
कराओ. रु० ५००० अंके रुपेभा हजार पांच साहा जीवन-
दात गोटीदास भीरापणपरवाला की मारफत गुमास्ता ३
भ्रमण हरनाराण तथा ईश्वरदास तथा मेणा टीकाराम पासे
रईने परचारा छे ॥

॥ धीपार्शनाय सत छे ॥

(५०६)

- (१) ॥ ई० ॥ सं० १२९८ वैशाखवदि ३ धनी भावक .....
- (२) लडाफेन निजगुरु धीअजितसिंह.....
- (३) मूर्तिः कारिता ॥ सित्गच्छे ॥ छ ॥

(५०७)

एई० ॥ संवत् १५१० वर्षे कार्तिकवदी ६ सोमे धीभाव-
दारगच्छे धीकालिकाचार्यसन्ताने आचार्य.....सुरिपट्टे
धीविजयसिंहमूर्ति मुकवि.....

(५०८)

॥ एई० ॥ संवत् १३८७ वर्षे धीपार्शनायचैत्य धीमदा-
गच्छे धीचक्रेश्वराचार्यसंताने धीपंचपद्मसुरिपट्टे, धीजय-

देवसूरिशिष्य श्रीयशोदेवसूरिणां मूर्तिः.... कारापिता
प्रतिष्ठिता श्रीज्ञातिसूरिभिः ।

(५०६)

एदं ॥ संवत् १३४९ वर्षे चैत्रवदि ६ रवौ श्रीगणा-
णगच्छे अरिष्टनेमिदेवजगत्या श्रीजज्जगसूरिभिः स्वकीयगुरु-
भ्रातृपंडि० रदनस्य मूर्तिः कारिता प्रतिष्ठिता च शुभं भवतु ॥

पं० जसचं० । पं० वयजा । पं० वीका ।

(५१०)

भीषापोत्कटवंशोज्ज्व महाराजश्रीचनराजगुरु श्रीनागे-
न्द्रगच्छे श्रीगील्लगुणसूरिशिष्य श्रीदेवचंद्रसूरिमूर्तिः ।

(५११)

(१) एदं ॥ सं० १६६२ वर्षे वैशाखगुदि १५ सोमे पञ्चम-
वास्तव्य दृढनासीय माग्यादृष्टातीय वी० छंदर भा०
बाइलीनाम्याः

(२) गुन दो० छंदरनी भ्रातृव्य दो० श्रीरंत भा० भताई
गुन दो० छालनी पुन रनननी प्रपुणपुनया राधेपोरं
पुदभ्याः—

(३) गच्छेय श्रीआदिगुणगारक भ० श्रीदेवसूरिमूर्तिपदसूत्र
भ० श्रीनागेन्द्रसूरिमूर्तिपदसूत्रभा—

(४) श्रीदेवराजसूरिमूर्तिपदसूत्रकाराणां स्वकीयसिद्धि-
वद्वत्पदार्थाभ्यासविहितमईवीरानवदान—

(५) मूर्तिनभीमपुत्रपादिकार्योपनादिविदितयप्रतां तुंकारुपतेषु
क० मंयर्मानाम्नो दक्षदीक्षाणां भट्टारक—

(८) भीरीराविनयगुराणां मूर्ति का० म० च तत्पटाङ्कार
कारिभिः पारिताह भीमकम्बरसभाजम्भनयवादय—

(९) मोहारिभिः गोरुषभमाहिषीमहिषवभयुनभरादानवदिप्रहण
निवारकपुरयानपारिभिः भट्टारकधी ६

(६) भीविनयसेनपारिभिः महोपाध्यायधीतोमविनयगणि-
परिवृष्टैः पचनादिग्रहं० अरुनीमस्तुस्वमकलसंयेन
संयमाना विरनन्दतात् ॥

(५१२ ,

(१) पर्द०॥ संबद् १६६४ वर्षे फाल्गुनशु० ८ शुक्ला पचन-
वास्तव्य वृद्धसात्वीय माग्वाट्यावीय दोसी शंक—

(२) र भा० बाहलीनाम्न्या भातृम्य दो० भीरवंत भा० अजा-
रिगुव दो० छाजनीगुव रतनमी म०

(३) कुटुंबपुत्रया स्वधेयोर्थे तपागच्छाभिरानभीरीरविजय-
एरिपटाङ्कारपावसा—

(४) हिथीभकम्बरसभाजम्भनयवाद गावलावदमाहिषीमहिष
मस्तुसवभयुतस्वा—

(५) दाननिवारकप्रतिबोपितानेकनरेष्ठसंयातीविजयमान थी
विजयसेनपुत्राभराणां

मूर्तिः कारिता म० च तत्पटाङ्कारहारभीविजयदेवमू-
रिभिः । इति भद्रम् ॥

(५१३)

- (१) पर्द०॥ संवत् १६६४ वर्षे फाल्गुनशु० ८ शनो पचन-
वास्तव्य वृद्धशास्त्रीय माम्बाटझातीय दोसी शंकर भा० वा-
- (२) हल्लीनाम्न्या भ्रातृव्य दो० श्रीवंत भा० अजार्दसुत
लालजी सुत रतनजी प्रमुखकुटुंबयुतया स्वश्रेयो-
- (३) र्थ तपागच्छाधिराजश्रीहीरविजयसूरिश्वरपट्टप्रभावकभट्टा-
रक श्रीश्री-
- (४) श्रीविजयसेनसूरिपट्टपूर्वाचलसहस्रकरानुकारिनीलादिगु-
णगणालं-
- (५) कृतगात्रभट्टारकपुरंदरसंप्रतिविजयमानयुवराजपदधारका-
चार्य-
- (६) श्री५श्रीविजयदेवसूरीश्वराणां मूर्तिः कारिता प्रतिष्ठापिता
च गीतार्थैः ।
- (७) मं० अचजी प्रमुखसंघभट्टारकण बंधमाना चिरं जीया-
दिति भद्रम् ॥०॥

(५१४)

- (१) पर्द०॥ संवत् १७०९ वर्षे फाल्गुनशुदिचतुर्थाया
रविवारे तपागच्छाधिरा-
- (२) जभट्टारकश्री५श्रीहीरविजयसूरिपट्टालंकारभट्टारकपातिसा-
हश्रीजहांगीर-

- (३) मदच जहांगिरीमहातपाविरुद्धधारकसकलसुविहितसाधु-
परंपरा-
- (४) पुरंदरश्रीविजयदेवसूरीश्वरे विजयिनि सति पट्टव्य-
वस्थापि-
- (५) तमेदपाटदेशाधिराजराणाथीजगत्सिंहप्रतिबोधदायक-
- (६) आचार्यथी ६ श्रीविजयसिंहसूरीश्वराणां पादुका का-
रिता थी-
- (७) पचनवास्तव्य ओसवालझातीय संघवी रता सुत सं०
मानसिंह
- (८) भार्या बा० माणिकदेनाम्न्या पुत्री नागबाई कल्याणबाई
सा० उग्रसेन-
- (९) सहितया भेयोऽर्थ मतिष्ठिता भाट्टरकथीविजयदेवसूरि
निर्देशात् महो-
- (१०) पाध्यायथी ५ श्रीभानुचन्द्रगणिशिष्यपंडितभीविरेकचन्द्र
गणिभिरिति मंगलम् ॥

(५१५)

सं० १७१३ वर्षे माघशुक्ल ७ दिने श्रीतपाच्छे
सार्वभौमभट्टारकश्रीविजयसेनसूरिपट्टालंकारभट्टारकश्रीविजयदे-
वसूरीश्वराणां पादुका व्य० रामसिंह चांपसी कारिता ।
मतिष्ठिता च भट्टारकश्रीविजयप्रभसूरीन्द्रनिर्देशात् श्री-
दीपसागरगणिनेति ॥

(५१६.)

- (1) सं० १४५२ वर्षे वैशाख. शुदि ३ बुधे श्रीवक्त्रेश्वरगच्छे
श्रीककुदाचार्यसं-
(2) ताने श्रीककुदामूर्तिनां मूर्तिः श्रीसंघेन कारिता. प्रतिष्ठिता
श्रीदेवगुप्तमूर्तिभिः ॥

(५१७)

- (1) संवत् १४३० वर्षे उक्त्रेश्वरगच्छे वेपटगोत्रे शा० सीधर
शा० समुहर पु० का—
(2) — — यमा सा० हंसराज. प्रभृतिभिः पुत्रैः
पौत्रैः.....

(५१८)

- (1) सं० १३३० वर्षे वैशाखसुदी ९ सोमे. श्रीब्रह्माणगच्छे
श्रीश्रीमालझातीय ठ० सांगा भा०
(2) ठ० मालझणीदेवी त्रयोर्थे ठ० सांगाकेन श्रीनेमिनाथविं
कारापितं ठ० सांगामूर्तिः [च कारिता प्रतिष्ठिता]
श्रीजज्जकमूर्तिभिः ।
(3) ठ० सांगा भा० ठ० सुजाण.-

(५१९)

- (1). [संवत् १३३० वर्षे] वैशाख सुदी ९ सोमे श्रीब्रह्माण-
गच्छे श्रीमालझातीय ठ० सांगा भार्या ठ० सुजाणदेवी
(2) .....ठ० ६. जयतपाल जगमाल जसपाल
प्रभृतिभिः श्रीशान्तिनाथविं. कारापितं
(3) .....प्रतिष्ठितं श्रीजज्जकमूर्तिभिः ॥

(५१९)

- (१) मेरुत् १२०१ वर्षे वैद्वान्गुदि ९ गुणं पूर्वमादित्तिरा
रत्नस्य-मोदयानीप-नागेन्द्र ... ..
- (२) गुण-धे० जाद्वान्गुदेण धे० रात्रुःसीतमुद्नेनाठ भावा
केन संमारासार.... ..
- (३) पाराश्रितिविधेन आस्मिन् महाराजधीरनराजविहारे
निजकीर्तिवर्द्धिवितान.....
- (४) कारितः तथा च भीमाशक्तस्य मूर्तिरित्यं गुण ठ० अरि-
सिंहेन कारिता मतिष्ठिता.....
- (५) संबंधे गच्छे पंचासराविषं भीष्मीलन(गु)णमूरिसन्ताने
द्विष्य भी.....
- (६) देवचन्द्रमूरिभिः ॥ मंगळमहाभीः ॥ शुभं भवतु ॥

(५२०)

.....गुण सा० तेजपाळनाम्ना भार्या अपु पुत्र
सा० विद्याधर सा० छधुभा ममुस्तपरिवारपुत्रेन स्वधेषसे
भीगुपार्थविषं कारितं मतिष्ठितं च भीतरागच्छे भ० भीदेम-
विमलमूरिपट्टालंकार भ० भीभाणंदविमलमूरिपट्टमुकुटमाणि
भ० भीविजयदानमूरिपट्टकोटीरहारभट्टारकभीशीरविजयमूरि-
पट्टमकराकरमुधाकरभट्टारकपरंपरापुणंदरगुविहित .....

(५२१)

संवत् १४२९ वर्षे माघवदि ०) साये भीकालिकाचार्य-

सन्ताने श्रीभावदेवाचार्यगच्छे श्रीविजयसिंहसूरि पट्टालंकार
श्रीवीरसूरीणां मूर्तिः श्रीजिनदेवसूरिभिः प्र०

(५२२)

संवत् १३६१ फाल्गुणशुदि ३ गुरुवारे अघेह श्रीसर-
स्वती.....श्रीमचन्द्रकुले.....वंसा(१)चार्य श्रीवर्द्धमानसंताने
साध्वी मलयसुंदरी शिष्यणी चार्ड सुहव आत्मश्रेयसे श्रीअंबि-
कादेवीमूर्तिः कारापिता श्रीसोमसूरिशिष्यैः श्रीभावदेवसूरिभिः
प्रतिष्ठिता ॥ ॐ ॥

(५२३)

संवत् १३४९ चैत्रवदि ६ शुनी श्रीवायटीयगच्छे श्रीजि-
नदत्तसूरिशिष्यपंडितश्रीअमरचंद्रमूर्तिः पं० महेंद्रशिष्यमदन-
चंद्राख्या(ख्येन) कारिता शिवमस्तु ॥

(५२४)

संवत् १३३४ वैशाखवदि ५ श्रीजिनदत्तसूरिमूर्तिः श्रीजि-
नेश्वरसूरिशिष्यश्रीजिनप्रबोधनसूरि.....

(५२५)

श्रे० जयता ।....संवत् १३३० वर्षे वैशाखसुदि १४ बुधे
श्रीरामणवसहीचैत्ये श्रीमाली.....

(५२६)

वायटीयगच्छे श्रीनेमिचंद्र उपाध्याय पं०.....

जेष्ठ ५२८-१११

१११

(५२७)

रायटीयगच्छे भीजनिष्ठ उपाध्याय पं० देवगणि.....
मितं ।

(५२८)

सं० १३७३ जेष्ठगुदि १२ सोमं समस्तपुराज (?)
कसंयेन सैद्धान्तिकधीविनयचंद्रमूरीणां मूर्तिः कारिता
तेष्ठिता भीमचंद्रमूर्तिभिः । भद्रमस्तु ।

(५२९)

.....अमरादे पुत्र से० कल्याणजी नामना तथाभट्टारक-
धीविनयदेवमूरीशपट्टभाकरभट्टारकधीविनयसिंहमूरीणां मूर्तिः

(५३०)

संवत् १२९४ वर्षे धी — — गच्छे धीसिद्धिसा-
गरस्य संतानं धीसिद्धसेनगुरुरिष्टे भीदेवभद्रमूरीणां मूर्तिः
भीमचंद्रमूर्तिविष्णुधीश्रील.....कारिता म०

(५३१)

संवत् १४३३ वर्षे आषाढगुदि १० शुभे धीनाथकीय-
गच्छे धीसिद्धसेनगुरुरिष्टे धीधर्मभरमूर्तिभिः कारापिता
दुर्भं ।

(५३२)

संवत् १६७३ वर्षे पोषकृष्णपंचमी शुक्ले धीपचननगर
वास्तव्येन बृहत्शास्त्रायां आर्षं कपिज्ञावाय दो० धनजी भार्याऽ-

मरवाईपुत दो० संतोपीकेन भार्या सहजलदे प्रगुलकुटुंबपुतेन
स्वश्रेयसे श्रीकृष्णभदेवपरिकरः कारितः प्रतिष्ठितश्च तपागच्छे
भट्टारकपुरंदरभट्टारकश्रीहीराविजयसूरीश्वराशेष्यभट्टारकश्रीविज-
यसेनसूरीश्वरपट्टालंकारहारानुकारिभट्टारकप्रभुभट्टारकश्रीविजय-
सेनसूरिभिरितिभद्रम् ॥

(५३३)

अथ शुभं संवत्सरे संवत् १७७८ वर्षे मासोत्तमश्रीभाद्र-
पदमासे शुरुपक्षे ८ तिथौ रविवासरे श्रीपूज्यश्रीपासचंद्रसूरिजी-
नाछत्रयधर्मप्रभट्टारकश्रीनेमिचंद्रसूरिजीविजयराज्ये श्रीअणरि-
छपरपत्तने समस्तश्रीसंघेन मंगलार्थं काराविताः श्रीरस्तुः॥ २॥

(५३४)

श्रीपार्श्वनाथ भीष्मभजनजी संवत् १८४४ वैशाख सु० १०
गुरौ धीवारेजावास्तव्यसमस्तसंघेन कारिता श्रीविजयलक्ष्मी
सूरिभिः प्र० ।

(५३५)

संवत् १८८१ ना वैशाखसुदि ६ रवौ अनिलनाथ (१)
प्रतिष्ठित (१) भट्टारकश्रीआणंदसोमसूरिभिः तपागच्छे ।

(५३६)

संवत् १६६१ अक्षाद् ५० वर्षे श्रीअद्वैतरचितपितामहे
वैशाखवादि ११ शुके भोतवाळज्ञानायनवस्रभायांये सा०

टोकरभा० दया शुत बाधा भा० पार्वती पुत्ररत्न सा० पु० (१)
रत्नपाल भार्या हंसाई ताभ्यां स्वपुण्याय श्रीशान्तिनाथविं
कारितं प्रतिष्ठितं श्रीबह्मरगच्छे श्रीजिनसिंहभूरयस्तत्पट्टा-
लंकारश्रीजिनचंद्रशरिभिः ॥ श्री ॥

(५३७)

सं० ११५६ ज्येष्ठशुदि १५ शुके ठ० छाडा व्यवह
(१) तथा ठ० कुमारदेवीमूर्तिसमं कारिता प्रतिष्ठिता च ।

(५३८)

संवत् १६८१ वर्षे ज्येष्ठशुदि ९ गुरुवासरे श्रीबह्मदपु-
रवास्तव्यवृद्धशास्त्रीयदीसावालशातीय सा० बीरा भार्या
वाई मुहब्दे पुत्रेण सा० वर्धमान — — — वाई बह्मज
पुत्र सा० — लक्ष्मी ममुखकुटुंबपुतेन स्वधेयोऽर्थं सपरिकरं
श्रीशान्तिनाथविं कारितं सा० श्रीशान्तिदासप्रतिष्ठायां प्रति-
ष्ठापितं प्रतिष्ठितं च तपागच्छे भ० श्रीविजयदेवमूरिवारके
महोपाध्यायश्रीविबेकहर्षगणीनामनुश्रित्यमहोपाध्यायश्रीश्रीशान्ति-
सागरगणिभिः धियेस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

(५३९)

॥ सं० । १८५४ माघशुदि ५ शौमे । श्रीविजयानंद-
मूरिगच्छे पारेजानगरवास्तव्यश्रीश्रीमाळि शातीयवृद्धशास्त्री-
यसा । नानचंद्र सीवचंद्र नाम्ना पार्श्वनाथविं का ।
श्रीविजयलक्ष्मीमूरिगच्छे प्रतिष्ठितं ।.....

(૫૪૦)

(૧) ॥ ૬૦ ॥ ધીમણેશાય નમઃ ॥ સ્વસ્તિ ધીમણિનેત્રાય
સિદ્ધાય પરમાત્મને । ધર્મતત્ત્વપ્રકાશાય જ્ઞાનભાષ્ય વચો
નમઃ ॥ સંવત્ ૧૭૩૨ વર્ષે શાકે ૧૫૮૦ મકરતિથિએ ।
વૈશાખશુકલ સપ્તમ્યાં । ગુરો પુણ્યનક્ષ-

(૨) ત્રે । ધીમેશ્વરપદ્મેષ્વરે । ધીમણેશ્વરપદ્મેષ્વરે ધીમણિ(વિ)ષ્ણુકોશવિ-
ભીષોરીયામોષે મહારાણાધીરાજતાસિદ્ધિની તદ્વિષ્ણુકોશ-
ધીરમહારામાધિરામમહારાણાધીરાજતાસિદ્ધિની વિવર-
ણામે । ધીમણે ભોલસાજગતીય

(૩) ગોમોદીયામોષે ગુરુપ્રભા(૧)વંશે સંવત્ ધીમેશ્વરી
તત્ત્વાર્થો નાયકદે તત્ત્વુષ સંઘ ધીમણની તત્ત્વાર્થો ગોમોદી
તત્ત્વુષ સંઘ રાજાની તત્ત્વાર્થો રણવંદે તત્ત્વો ગુરુપ્રભા
વ્યવસ્થા સંઘ ધીમણની તત્ત્વાર્થો નાયકદે તત્ત્વુષ સંઘ
ધીમણેશ્વરપદ્મેષ્વરે

(૪) તત્ત્વાર્થો ગોમોદીયે મહાવંદે તત્ત્વુષ સંઘ ધીમણની તત્ત્વાર્થો
નાયકદે તત્ત્વુષ જ્ઞાનમહારાણની દિગ્વિષ્ણુ ગુરુપ્રભા સંઘ
રાજાની દિગ્વિષ્ણુ ગુરુ સંઘ દુરાની તત્ત્વાર્થો રાજાની
મહાવંદે તત્ત્વુષ સંઘ ધીમણની તત્ત્વાર્થો નાયકદે તત્ત્વુષ
સંઘ રાજાની ગુરુપ્રભા

(૫) દુરુષ સંઘ દેશની તત્ત્વાર્થો વિવરણે જ્ઞાનમહારાણ ગુરુ
જ્ઞાનમહારાણની ગુરુપ્રભા સંઘ સંઘ રાજાની તત્ત્વાર્થો
સંઘ રાજાની તત્ત્વાર્થો ગુરુપ્રભા સંઘ સંઘ રાજાની

दासनी तज्जार्था मृगादे समग्ररिवारसहितौ श्रीकृष्णभ-
देव.....

(७) श्रीविजयगच्छे श्रीपूज्यकल्याणसागरमूरीन्द्रास्तत्पट्टे
श्रीपूज्यश्रीसुमतिसागरमूरिवरतत्पट्टे श्रीभाचार्यश्री-
विजयसागरमूरिभिः श्रीकृष्णभदेवविंश मतिष्ठितं
॥ श्रीसंदेशगच्छीपभट्टारकश्रीदेवसुन्दरस्य । श्रीरस्तु ।

(५४१)

संवत् १६८२ वर्षे ज्येष्ठवादि ९ गुरुवासरे श्री अहिमदा-
बादनगरवास्तव्यश्रीभोसबाळप्रातीय सा० सहस्रकिरण-
भार्यया बार्ह कुंभरि नाम्ना स्वधेयोर्थे श्रीगुनिमुग्रतस्वामिर्विंश
कारितं सा० शांतिदासकारितप्रतिष्ठायां प्रतिष्ठावितं मतिष्ठितं
श्रीतपागच्छे भट्टारकश्रीविजयसेनमूरिभिरपट्टालंकारभट्टारक-
श्रीविजयदेवमूरिवारके महोपाध्यायविवेकहर्षगणीनामनुशिष्या
(प्यैः) महोपाध्यायश्रीमुक्तिसागरगणिभिः ॥

(५४२)

संवत् १६८२ वर्षे ज्येष्ठवादि ९ गुरौ अहिमबादनगरे
भोसबाळप्रातीय सा० श्रीशांतिदास भार्यया श्रीयादिनाथविंश
प्रतिष्ठापितं प्रतिष्ठितं च तपागच्छे महोपाध्यायश्रीमुक्ति-
सागर.....

(५४३)

(१) द० ॥ स्वति श्रीविक्रमसंवत् १२८५ वर्षे फाल्गुणशुदि
२ रवौ । श्रीमदणहिलपुरवास्तव्यप्राग्नादान्वममूत ठ०

गङ्गा नदीमतेऽग्रमंमते

श्रीचण्डिकाव्यय ३ श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीसोम
३ श्रीभागाव्ययनन्दन ३० कृ—

पारः श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
रुनेन पद श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
शान्ति भाव्यनः श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
मन्त्रपिठं कारिन् प्रतिष्ठित श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०

(५०१)

ॐ अंनम मिदधे ॥

आमीन्निर्वतकान्वयंरुतिचक्र श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
श्रीमान् सूरिमेश्वर प्रज्ञपभूः श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
राज्ये श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३० श्रीचण्डिकाव्यय ३०
ततश्च—

नाशं यातु शतं महत्त्वमहितं संवत्सराणां व्रुतं
म्यामा (माया) भाद्रपदः स भाद्रपदर्वा मासः समारोहः।
सास्यैव क्षयमेतु सोममहिता कृष्णा द्वितिया तिथिः
पञ्चश्रीपरमेष्ठिनिष्ठद्वयः मासो दिवं यत्र सः ॥
अपि च

कीर्तिर्दिक्करिकान्तदन्तमुसलमादभूतलास्यकर्म
कापि कापि हिमाद्रिभू . महीसोत्पासहासास्थितिम् ।

काप्यैरावणनामगाजनिनस्तर्दानुबन्धोद्धुरं

भ्राम्यन्ती भुवनत्रयं त्रिपयगेनायापि न भ्राम्यति ॥

सं० ११०० भाद्रपदि २ चन्द्रे कल्याणकदिने प्रशस्तिरियं
साधुसर्वदेवेनोत्कीर्णैति ॥

—ॐ—

वावरीयावाडलेखाः ॥

(५४५)

ई० ॥ सं० १३०० वर्षे वैशाखवदि ११ बुधे सहनिग-
पुरवास्तव्यपल्लीजातीय ठ० देदा भार्या कट्टदेवीकृतिसंभूत
परी० महीपाल महीचंद्र तत्पुत्र रतनपाल विजयराजैर्निज-
पूर्वज ठ० शंकरभार्यालक्ष्मीकृतिसंभूतस्य संपरनिर्मुक्तिगद्देरस्य
निजपरिवारसहितस्य योग्यदेवकूलिकासहितवीपद्विनाथविं
कारितं ॥ प्रतिष्ठितं चंद्रगच्छीपधीहरिप्रभसूरिद्विष्यः धीपदो-
भद्रसूरिभिः ॥ छ ॥ मंगलं भरतु ॥ छ ॥

(५४६)

संवत् १३१५ वर्षे फागुणवदि ७ शनी अनुराधानक्षत्रे
अयेह धीमपुत्रया धीमहातीरदेवपत्न्ये आगराट्टजातीयभेष्टि
आतदेवगुण धी [आ] सवाल सुत गपि बीबीकेन आसन
येषोर्ध धीपार्थनापदेवविं कारितं चंद्रगच्छे धीपदोभद्रसू-
रिभिः प्रतिष्ठितं ॥

(५४७)

ई० ॥ संवत् १२७२ वर्षे वषेष्ठवदि २ रवी अयेह टिहा-
५९

नके मेहररानश्रीरणसिंहप्रतिपत्तौ समस्तसंघेन श्रीमहावीरवि
कारितं प्रतिष्ठितं श्रीचंद्रगच्छीयश्रीशांतिप्रभसूरिशिष्यैः श्रीह
प्रभसूरिभिः ॥ छ ॥

(५४८)

ई० ॥ संवत् १३४३ माघसुदि १० गुरौ गुर्जरमात्रा
ज्ञातीय ठ० पेशदश्वेयसे तत्सुत पालहणेन श्रीनेमिनाथवि
कारितं प्रतिष्ठितं श्रीनेमिचंद्रसूरिशिष्यश्रीनयचंद्रसूरिभिः ॥

पालणपुरलेखाः ॥

(५४९)

(१) ॥ ई० ॥ सं० १३५२ वर्षे कागुणशुदि १० बुधदिने
सोनी आरहणसुत धे० साछस भाया-

(२) ॥ सुवदोषपुत्र मुंजालेन यातापितामूर्तिद्वयं कुटुम्बभेयसे
कारितं ॥ छ ॥

(५५०)

(१) ॥ ९ संवत् १३३५ वर्षे.....धे० आम्प
भाया बीजू सु० काल भा० छपमिणि सु० उदा भा०
रान-

(२) ॥ तिरि पुत्र घीणा भा० पांपलदेवि पु० यतापसीह-
भा० रामदेवि तथा सुवदसीह मदनसीह तथा क० पु०
पराजे-

(३) ॥ ग पा० राधना भे० पीणाकेन मातृपितृधेयोर्थं गिन-
युगलं कारावितं ॥ म० मदाहदोष धीचक्रंभरसूरि-

(४) संताने भीतोममभसूरिशिष्यधीरर्द्धमानसूरिभिः)
मतिष्ठितं ॥ छ ॥

(५५१)

(१) ई० ॥ संवत् १३०५ वर्षे आषाढवदि ७ शुके सा०
वर्द्धमानसुत सा० जोरदेव सुत० सा०

(२) आसपर तथा सा० पेरद सुत सा० धुवनचंद्र-
पचचंद्रः समस्तदुष्टधेयोर्थं धीअजितनाथार्पितं कारितं ।
मतिष्ठितं वादीद्रधी-

(३) परमपोषसूरिपट्टमतिष्ठितधीदेवेंद्रसूरिकयायावधीजिनचंद्र-
सूरिशिष्यैः धीधुवनचंद्रसूरिभिः ॥ १ ॥

(५५२)

संवत् १२७४ वर्षे फाल्गुणशुदि ९ गुरौ धी कोरदक्रीय-
नरुळे धीककसूरिशिष्य सर्वदेवसूरीणां मूर्तिः ओसपुत्र रा०
आंबट संपरतिना कारिता धीककसूरिभिः मतिष्ठिता मंगलं
भरतु संपत्स ।

(५५३)

संवत् १३१५ (१) वर्षे वैशाखवदि ७ गुरौ (१) धीमदुं
रुगच्छे धीसिद्धाचार्यसंताने धीरदेवसुत अपचंद्रेय धीसि-
सूरीणां मूर्तिः कारिता । धीककसूरिभिः मतिष्ठिता ।

(५५४)

संवत् १३३१ वर्षे वैशाखशुद्धि ९ सोमे श्रीपटेरकगच्छे
श्रीयशोभद्रमूरिसंताने संघवी सादलेन समस्त कुटुंब भेषोर्ध
श्रीकपार्दिपक्षः कारापितः मतिष्ठितः श्रीशालिसूरिभिः ॥

(५५५)

.....माघशुद्धि १३ श्रीकोरंटकीयगच्छे नन्नाचार्य संताने
चैत्ये श्रीककमूरीणां शिष्येण पं०.....

(५५६)

॥ श्री ॥

- (१) ॥ एर्द० ॥ श्रीमदर्दिते नमः ॥ स्वस्ति श्रीमज्जिनं नत्ता ॥
मणम्य स्वगुरुं मुदा ॥ श्रीधर्मनाथचैत्यस्य ॥ मय-
- (२) स्तिर्गर्षिते परा ॥ २ ॥ अहम्मदावादपुरे ॥ श्रीकंपिनी अं-
गरिजगहादुरा ॥ रात्र्यं करोति विधिना ॥ मर्मादा-
- (३) पालने निपुणः ॥ २ ॥ तद्राज्ये वास्तव्यो ॥ गुह्यात्
वक्त्रेयं श्रुतातय ॥ जीरदयाधर्मार्थी ॥ साहः श्रीनि-
- (४) हाळचंद्रय ॥ ३ ॥ तत्पुत्रः श्रीगाहपुस्ताजचंद्र ॥ सत्त-
त्नी श्रीमागदी धर्मद्वयी ॥ तत्पुत्रः श्रीदेसरी-
- (५) मिदनाय ॥ तद्राया श्रीरुनिनाम्नी मनिदा ॥ ४ ॥ तस्याः
कुलेः सत्पुत्र्यः मनातः ॥ येष्टी साह-

- (६) श्रीदधीसिहनामा ॥ भाग्येनैरोपार्जितं द्रव्यहृदं ॥ भुक्तं
दधं स्वीयहस्तेन तेन ॥ ५ ॥ अहम्पदारा-
- (७) दपुरोपकंठे ॥ दिशुत्तरस्यां कृत्वाटिकायां ॥ यस्कारितं
श्रीजिनविचष्टं ॥ जिनैद्रव्यं तु यह-
- (८) न्नवीनं ॥ ६ ॥ द्वापंचाग्रैवत ॥ कुलिछापंदिर्तं त्रिभूमिकं
रम्यं ॥ मंदपयुगेन सचिरं ॥ त्रिचिस्तरं का-
- (९) रितं स्वचिः ॥ ७ ॥ तरिपन् जिनविचार्ता ॥ मातादानां
तथा गुपतिष्ठा ॥ इह कारिना कृतया ॥ श्रीश्री-
- (१०) तिसागरचरिभिध ॥ ८ ॥ जातोयं गुर्जरदेशे ॥ तस्माद्गु-
र्जरवर्णनम् ॥ क्रियते बुद्धियोगेन ॥ बुद्धि-
- (११) मात्रिभिर्भाव्यताम् ॥ ९ ॥ साजिभ्ये क्षीयंरानो विपलति-
रिवरो यस्य पैषोऽनयेत ॥ स्तारंगस्वभना-
- (१२) लयो गवदिपुरभवो यत्र संसेभ्यम् ॥ परसंधो संरिपतोयं
विततगिरिवरो योऽर्जुदास्यः गुधामा ॥ अग्ये
- (१३) मेहेपि तीर्था परभुवि नगरे यत्र देशे मतिज्ञाः ॥ १० ॥
भाज्याः कुर्वन्ति यद्विपन् जिनवरह्वाने भक्ति-
- (१४) गुणोत्कर्षी ॥ जूनां छार्थं च मायां विरचति नृलो
भाक्तनावर्द्धचित्तः ॥ अस्तोत्साहमानां पदव-
- (१५) मनुदिनंवादादानादिवर्ताः सौंदर्यं योति देशो न
भयति सद्गुणो गुर्जररंज्येह छह्म्या ॥ ११ ॥ विस्वीर्ण-

- (16) द्वावभिराजमार्गा ॥ उत्तमहर्म्या जिनशुभ्रनेहाः ॥ ११ ॥
भिर्धनाढ्यैश्च तथा गुणाढ्यैः ॥ रहस्यदावाद इ-
- (17) तीह दृगः ॥ १२ ॥ तस्मिन् चागिज्जरुर्त्तुगा ॥ गुरुग
बहर्धिनायकः ॥ संवेशः श्रीहरीसिंहो जातः-
- (18) पूर्वोपवर्णितः ॥ १३ ॥ श्रीलक्ष्मी च गुणरती ॥ तस्या
थमा हि रुक्मणी भार्या ॥ हरकुमारिका चान्या
- (19) ॥ पुत्रो जयसिंह इति नामा ॥ १४ ॥ हरीसिंहे गते सत्ये
पत्नी हरकुमारिका ॥ भर्तुर्वत्सलैः क्रियां सती ॥
- (20) चक्रे पूर्वोपवर्णिताम् ॥ १५ ॥ स्त्रीजातावपि संजाता ॥
धन्या हरकुमारिका ॥ पुरुषैः कर्तुमशक्यं यत् ॥
- (21) तरुकार्यं साधितं तथा ॥ १६ ॥ कुंकुमायितवसानि ॥
क्षितितानि पुरे पुरे ॥ आगच्छन्तु कथां कुरा ॥ दर्श-
- (22) नार्यं समागणे ॥ १७ ॥ तत्पुष्पमाकर्ण्य च दूतावर्य ॥
चतुर्विधा हर्षभरास्तु संघाः ॥ अहस्यदावादगुरो-
- (23) पदंते माताः मनिष्ठेस्तस्मै च द्रष्टुं ॥ १८ ॥ आचार्यः
संयतुष्याथ ॥ संघैः सह समागताः पश्यन् ॥ -
- (24) उमिना पत्न्या ॥ मित्रिना बहुदेवताः ॥ १९ ॥ पेशयितुं
वशिष्टान् ॥ ज्ञानयोगे सप्तभिन्नाम् ॥ तेषामु-
- (25) स्मृतिमानूनां ॥ बहु विनयवत् कृतम् ॥ २० ॥ धीमित्रिणां
कंसरदा ॥ यन्त्रिणेषु वर्षे १९०३ एकोनविंश-

- (26) विशवाधिके तृतीये ॥ याके ॥ सप्तदशसंख्य १७६८
शताधिकेष्ट ॥ पाष्टिपवर्तनमतं समये सुधी-
- (27) ले ॥ २१ ॥ माघे मासे शुक्लपक्षे ॥ पष्ठमी च भृगुवासरे ॥
कृतपादं परेणैव ॥ जलपात्राग्रहोत्सवं ॥ २२ ॥ ए-
- (28) वं क्रमेण सहस्र्यां ॥ विहितं कुंभस्थापनं ॥ अष्टम्यां च
नवम्यां तु ॥ नेद्यावर्तस्य पूजनं ॥ २३ ॥ दशम्यां ग्रह-
- (29) दिग्पाल ॥ क्षेत्रपालादिपूजनं ॥ निशतिस्थानपूजा च ॥
एकादश्यां विधौ कृता ॥ २४ ॥ द्वादश्यां च क-
- (30) तं आद्यैः ॥ सिद्धचक्रादिपूजनं ॥ त्रयोदश्यां विरचितं ॥
व्यवनस्य महोत्सवं ॥ २५ ॥ चतुर्दश्यां जन्मभावो ॥
- (31) दिग्कुमारिभिरीरितं ॥ पूर्णिमायां कृतं मेरा ॥ विद्रावैः
स्नायकर्म च ॥ २६ ॥ माघे कृष्णे मतिशदि ॥ कृतं
चंद्रे च-
- (32) वासरे ॥ अष्टादश्याभिषेकं तु ॥ द्वितीयायापयापरम् ॥ २७ ॥
वत्सवं पाठशालायां ॥ गमनस्य कृतं वरं
- (33) ॥ द्वितीयायां कृतं सन्नि ॥ विंशहस्योत्सवं वरं ॥ २८ ॥
दीप्तोत्सवं चतुर्थ्यां च ॥ पंचम्यां भृगुवासरे ॥ वृषभमे
- (34) च विंशतां नेत्रोन्मिलनकं कृतं ॥ २९ ॥ पष्टीतो
दशमी यावत् ॥ फलशृङ्खलदंडयो ॥ मासादानां मतिष्ठा-
- (35) च ॥ महोत्सवैः कृता वरा ॥ ३० ॥ एकादश्यां गुरुदिने ॥
विंशानां च मवेद्यने ॥ स्थापना च कृता वैत्ये ॥ ३१-

(૧૭) દુર્ગાભિરામનાર્તી ॥ ઝલેનદમ્પ્તો નિનકુખોદાઃ ॥ ૧૮ ॥
નિર્લેનાઢેર તસા ગુમાદયે ॥ રદમ્પ્તદામદ ૬-

(૧૮) ગીર દુર્ગાઃ ॥ ૧૯ ॥ તદિન્તુ તામિરદમ્પ્તેનાં તદુત્તમ
ચરુદિનાચક્રઃ ॥ સંચેડઃ શ્રીદીપતિસો ગાઃ-

(૧૯) પૂર્વેસામિતઃ ॥ ૨૦ ॥ ચીડાલી ન ગુમદી ॥ ૨૧ ૬
પસા દિ રમગી ખાપી ॥ રદકુમારેકા ખાપ્યા

(૨૦) ૧ પૂર્વે સપામિદ્દ દિપિ નાપા ॥ ૨૨ ॥ રદીસિદ્ધે ગો સારી
પાલી રદકુમારિકા ॥ ખનુદીપોઃ કિસા પારી ॥

(૨૧) ૧ રદે પૂર્વેસામિતમ્ ॥ ૨૩ ॥ શ્રીનામસામિ તેકામ
કપા રદકુમારેકા ॥ પુજ્યોઃ કનુચાપે વદ ॥

૨૨ ૧ રદકર્તે સામિતે વપા ॥ ૨૪ ॥ રદકુમારિકાપાપોઃ
રદકર્તેનાં રદ પુરે ॥ ખાપચક્ર દુર્ગા ઠરમ ॥ ૨૫-

૨૩ ૧ રદે કામસા ૨ ૨ ॥ વલગેનાકર્તે ન દુર્ગાપોઃ
રદકર્તેના રદ રદકુમારિકા ॥ ન રદકુમારિકાપાપોઃ

૨૪ ૧ રદકર્તે રદકર્તે રદકર્તેનાકર્તે રદકર્તે ૨ ૨ ॥ નાકર્તે
રદકર્તેના રદકર્તે રદકર્તેનાકર્તે રદકર્તે ૨ ૨ ॥

૨૫ ૧ રદકર્તે રદકર્તે રદકર્તેનાકર્તે રદકર્તે ૨ ૨ ॥ રદકર્તે
રદકર્તેના રદકર્તે રદકર્તેનાકર્તે રદકર્તે ૨ ૨ ॥

૨૬ ૧ રદકર્તે રદકર્તે રદકર્તેનાકર્તે રદકર્તે ૨ ૨ ॥ રદકર્તે
રદકર્તેના રદકર્તે રદકર્તેનાકર્તે રદકર્તે ૨ ૨ ॥

- (26) तिष्ठताधिके तृतीये ॥ शरके तु सप्तदशसंख्य १७६८
शताधिकेष्ट ॥ पष्टिपवर्जनमतं समये शुद्धी-
- (27) छे ॥ २१ ॥ माघे मासे शुक्ररसे ॥ पष्टयी च भृगुवासरं ॥
कृतपादं चरेणैव ॥ जलपात्राग्रमहोत्सवं ॥ २२ ॥ ए-
- (28) बं क्रमेण सप्तम्यां ॥ विहितं कुंभस्थापनं ॥ अष्टम्यां च
नवम्यां तु ॥ नैषाचर्तस्य पूजनं ॥ २३ ॥ दशम्यां प्रह-
- (29) दिग्पाल ॥ शेषपालादिपूजनं ॥ विंशतिस्थानपूजा च ॥
एकादश्यां विधौ कृता ॥ २४ ॥ द्वादश्यां च क-
- (30) सं धादैः ॥ सिद्धचक्रादिपूजनं ॥ त्रयोदश्यां विरचितं ॥
प्यवनस्य महोत्सवं ॥ २५ ॥ चतुर्दश्यां जन्मभावो ॥
- (31) दिग्कुमारिभिरीरितं ॥ पूर्णिमायां कृतं मेरा ॥ विंशत्यैः
स्नात्रकर्म च ॥ २६ ॥ माघे कृष्णे मतिशदि ॥ कृतं
चंद्रे च-
- (32) वासरे ॥ अष्टादशाभिषेकं तु ॥ द्वितीयायामपावरम् ॥ २७ ॥
चरत्सवं पाठशालायां ॥ गमनस्य कृतं चरं
- (33) ॥ तृतीयायां कृतं सद्भि ॥ विवाहस्योत्सवं चरं ॥ २८ ॥
दीप्तोत्सवं चतुर्थ्यां च ॥ पंचम्यां भृगुवासरे ॥ दृपछमे
- (34) च विद्वानां नेत्रोन्मिलनकं कृतं ॥ २९ ॥ षष्ठीवो
दशमी यावत् ॥ कलशपूजनदंडयो ॥ प्रासादानां मतिष्ठा-
- (35) च ॥ महोत्सवैः कृता चरा ॥ ३० ॥ एकादश्यां गुरुदिने ॥
विद्वानां च मयेयनं ॥ स्थापना च कृता पेत्ये ॥ ३१-

- (૩૬) સક્ષેપસમન્વિતા ॥ ૩૧ ॥ તન્મદિરે થીજિનપર્વનાપો ॥
 વિવરમવેગસ્થિતમ્લમ્ભિઃ ॥ સ્વધ્યેયોર્થ ચ કૃતા મ-
- (૩૭) તિષ્ઠા ॥ મને મને મંગલકારિણીયમ્ ॥ ૩૨ ॥ ઇયં મદ-
 સ્તિર્થત્યસ્ય ॥ સ્વરતરગચ્છે તુ સેમશ્વરતાપા ॥ મનો-
- (૩૮) થીદિતમમોદ ॥ જિના કૃતા પંચ સરૂપેણ ॥ ૩૩ ॥ ઇ-
 મશ્વસ્તિ લિસિતા ॥ લેરાકઃ વિજયસાંમેણ ॥ પનમાઙ્ગિ-
- (૩૯) દાતપુત્રેણ ॥ મોહચાતુર્વેદાતિમિમેણઃ ॥ ૩૪ ॥ ઝરહીરિં
 મૂવધારઃ રૂતકેન રહેવાંનુમેઘઃ ॥ ખીરસુ ॥ ખીઃ ॥

(૫૫૭)

તેમજ ૧૮૬૭ ના વર્ષે બેત્રમુદ ૧૫ દને સંવત્સમાન મઠિ
 કરીને સ્વામ્યું છે તે જાનીપોગના ખોલ મધ્યે કોઈદે દેરાગર
 કરતા ન પામે અને જો કદાચિન્ દેરાગર જો કોઈદે કાતોમે
 નિર્મ તમા મમલ સંવનો ગુનિ છે સમલ સંવ દેરાગરના પેલી
 મહોને ૫ રીને સ્વામ્યું છે તે જાંઠમધ્યે માંજી તમા કીવ
 જાની માદ્યા દક્ષગ તમા ઝનર દિશે તમા પૂર્વ ગમિય દેવે ને
 કોઈ દેરાગર કરાવે તેને સમલ સંવનો ગુનદો છે । મારિ છે ।
 સં ૧૮૬૭ ના વર્ષે બેત્રમુદ ૧૫ દને ॥

પ્રાચીનજૈનલેખસંગ્રહ ।

અવલોકન.

(સૂચન.)

સંગ્રહમાં આવેલા સમગ્ર લેખોનું, આ શિરો-
લેખ નીચે, અવલોકન કરવામાં આવેલું છે.
આમાં, દરેક લેખ ક્યાં આવેલો છે, અને
તેમાં શી હકીકત સમાવડી છે તેનું
સ્પષ્ટીકરણ આપવામાં આવ્યું છે. જે લેખો ઐતિ-
હાસિક દૃષ્ટિએ વિશેષ ઉપયોગી છે અને જેમની સાથે સં-
બંધ ધરાવનારા ઉલ્લેખો અન્યત્ર મળી આવે છે તેમના
વિષયમાં વિશેષ ઉદાપોદ પણ તત્ત્વસ્થળે કરેલો છે. જે લે-
ખોમાં ફક્ત નામ વિગેરે સાધારણ જ જાતોજ આપવામાં
આવેલી છે તેમનાં સંબંધમાં, તેમનું સ્થાન આદિ જણાવી-
નેજ આગળ ચલાવવામાં આવ્યું છે. આ સંગ્રહમાંના બધા
લેખો કોઈ એકજ સ્થાનથી પ્રાપ્ત થયેલા નથી પરંતુ જુદા
જુદા પુસ્તકોમાંથી અને જુદા જુદા સંસ્કૃતો તરફથી
પ્રાપ્ત થયા છે તેથી તત્સંબંધી ઉલ્લેખ પણ, તે તે
લેખના અવલોકનમાં આ દિપ્તિમાં, કરી દીધેલ છે. આ
અવલોકનનો ક્રમ, લેખોનાં સંખ્યા-અંક (નંબર) પ્રમા-
ણેજ રાખવામાં આવેલો છે જેથી મૂળ લેખ ઉપર જે
સંખ્યાક આવેલો હોય, તેના વર્ણન માટે આ અવલોકન-
માં પણ, તેજ સંખ્યાક સાથેનું પૂર્ણાંત લેખ લેવાં.

શત્રુજય પર્વત ઉપરના લેખો.

શત્રુજય પર્વત જૈન ધર્મમાં સૌથી મોટું તીર્થ મનાય છે. તેના ઉપર સેંકડો જિનમન્દિરો અને હજારો જિનપ્રતિમાઓ સ્થાપિત છે. તીર્થની મહત્તા અને પ્રાચીનતા જોતાં તેના ઉપર જેટલા શિલાલેખો મળ્યા છે તેટલા મળતા નથી. કારણે ઘણાં છે. જેમાં સૌથી મોટું કારણ તેના ઉપરના મંદિરોનું વારંવાર જે સમારકામ થાય છે, તે છે. આગળના વખતમાં ઐતિહાસિક વૃત્તાંતો તરફ લોકોનું વિશેષ લક્ષ્ય ન હોવાથી, મન્દિરોનો પુનરુદ્ધાર કરતી વખતે તેમની પ્રાચીનતા જાળવી રાખવા તરફ ખિલકુલ ધ્યાન અપાતું નહિ. તેથી શિલાલેખો વિગેરેને ઉખેડીને આડા અવળા નાંખી દેવામાં આવતા અથવા તેા અયોગ્ય રીતે ભેંતિ ઇત્યાદિમાં ચણી દેવામાં આવતા હતા. કેટલાક ઠેકાણે ચૂનો, સીમેટ, પાકળી આદિ પણ આવા શિલાપટ્ટો ઉપર લગાડી દીધેલાં જોવામાં આવે છે. કંઈક ટોડ ના કથન પ્રમાણે, પરસ્પર એક બીજા સપ્રહાયે પણ આપ-સગી ઈર્ષા અને અસહિષ્ણુતાના લીધે આવા શિલાલેખોને નષ્ટ કરવામાં મોટો ભાગ ભજવ્યો છે. આવાં અનેક કારણોને લીધે શત્રુજય ઉપર ખદુજ પ્રાચીન કે મહત્વના શિલાલેખોનું અસ્તિત્વ રહ્યું નથી.

સુખર્ષ સરકારના આર્કિઓલોજીકલ સર્વે તરફથી મી. ગાઉસેન્સે (Coomans) ઈ. સ. ૧૮૮૮-૮૯ માં, આ પર્વત ઉપરના બધા લેખોની નકલો લીધી હતી. આ લેખોમાં, ૧૧૮ લેખો તેમને સારા ઉપયોગી જણ્યા તેથી તેમણે એપીગ્રાફીઆ ઇન્ડિકા (Epigraphia indica) માં પ્રકટ કરવા માટે તેના પ્રકાશક ઉપર મોકલી આપ્યા. પ્રકાશકે, મુદ્રિત ઇન્ડિકાસર ડૉ. જી. હુહ્લર (Dr. G. Huhler,) ને તેમનું સંપાદન કાર્ય સોંપ્યું. તેમણે, ધ્યાનપૂર્વક નિરીક્ષણ કરી એપીગ્રાફીઆ ઇન્ડિકાના બીજા જાનના છઠ્ઠા પ્રકરણમાં, પોતાના વકતવ્ય સાથે, એ લેખો પ્રકટ કર્યા છે.

ડૉ. હુહ્લરનું એ લેખોના વિષયમાં, નીચે પ્રમાણે કથન છે.

૬૫

"નીચે આવેલા ૧૧૮ લેખો તથા તેમનો સાર મી. કાઉન્સેલર (ઇ. સ.) માં પાસીતાણા નજીકના યત્રુજ્ય ૧૪૧૮ ઉપર દેવાલયોમાંથી લીધેલા છે અને પ્રકાશકે તે મારા તરફ મોકલી તેના બે મોટા વિભાગ પડી શકે (૧) નં. ૧-૩૨ જેની મિતિ ૧૪૮૭ થી ૧૭૧૦ સુધીની છે, અને (૨) નં. ૩૩-૬૫ જેની મિતિ ૧૭૮૩ થી ૧૮૪૩ અગર ઇ. સ. ૧૮૮૭ સુધીની છે, ખીજા લેખોમાંથી ઐતિહાસિક જાળતો જનુ થોડી નીકળે તેવી છે તેથી મેં અલગ નથી પણ તેમના ટુંકસાર આપ્યા છે. ૧૨૧૭ નં. ૧૦૫ (આ સમઢમાં નો લેખ આપ્યો આપ્યો છે. કારણ કે તેમાં અંતઃસંગ્રહની હકીકત પૂરી અને તેના વિષે હજુ સુધીમાં જનુ થોડું જાણવામાં આવ્યું છે આ દાસના વખતના ચતિઓ કેવી સંસ્કૃતનો ઉપયોગ કરે છે તેના નમૂનો રૂપે તથા, જુના પુસ્તકો અને લેખોમાં ૧૫૨૧ની મિથલાપાત્ર જેરા કે મેરુ કાલવામાં એ સદાયજૂત થશે અને જુના જૈન વિદ્વાનો નિયમે લગાડવા રાજરોખર, અને જિનમંડનની ભાષાને સંસ્કૃતબાકરણના નિયમે લગાડવા ૧૫૫ સુધી ૬૭ પાંચે. આ લેખના ઉતારા અને નં. ૧-૩૩, તથા ન ૧૧૮ ની નકલ પ્રકાશકે (J. Kirsto), જે વીએના યુનિવર્સિટીના પ્રાઇવેટ ડોસન્ટ (Private Docent) છે તેમણે તૈયાર કરી હતી, અને તેમની નીચે આપેલી રીધે પણ તેમણે કરેલી છે. આ ૧૧૮ લેખો માં આવેલી ઐતિહાસિક હકીકતના નીચે પ્રમાણે વિભાગ થઈ શકે. —

(૧) પશ્ચિમ દિગ્ગની રાજકીય હકીકત;

(૨) જૈન સાધુઓના સંપ્રદાયો વિષેની હકીકત;

(૩) જૈન શાવકોના ઉપવિશાઓ વિષેની હકીકત.

૧૬૯૧ જાળતને માટે નં. ૧ નો લેખ પણ ઉપયોગી છે; કારણ કે તેમાં (નં. ૧) યુજ્યતના તથા સુસ્તાનોનાં નામ આપ્યાં છે; (૧)

૧ નં. ૬૧-૬૭ ની મિતિ નક્કી નથી. નં. ૬૮ તે ખરી રીતે નં. ૧૨ પણ ખૂબો લેખ છે.

• એવીમાણીયા હકિકતમાં એ જાણ લેખો, સિવાયકેલી પશ્ચિમોના અલગારે ઉપેક્ષા ઉપર મેં આ સમઢમાં, ૧૬૯૧ લેખોને તે પછાડસાર અને મધ્યલેખોને કેવલ સંલગ્ન આપી રીધા છે તેથી ટા. પુલ્હની સુચનેથી — જિએ પ્રમાણે ત્યાં ન લેવાં ૧૬૯૧ પ્રમાણે લેવું — સંચાલન

નામ આવતુ નથી તોપણ આ લેખના ખરાખરા વિષે સહ રાખવાની જરૂર નથી. આર રાખાએની યાદી ટોડની યાદી પ્રમાણેજ છે. મિરાન-ઈ-સિકંદરી (૪ ૩૫૦) માં કથા પ્રમાણે રત્નસિંહે સવત ૧૫૮૭ માં રાજ્ય ક્યું અને તેને મુઘરાનના સુલ્તાન સાથે મિત્રતા હતી.

આર બાદ ત્રીજા અમર ચોથા મોમત બાદસાહેબના વખતની મિનિએ આવે છે —

(૧) ન ૧૫, ૧૭—૨૦, ૨૩, ૨૪ ના લેખો જે બધા સંવત ૧૬૭૫ ના છે તેમાં તથા સવત ૧૬૮૩ ના નં. ૨૭ ના લેખમાં જહાંગીરને 'ગુરદીન જન્મ સવાઈ' તરીકે ઓળખાવ્યો છે. નં. ૧૭—૨૦ માં રાજકુમાર ખોસ (શાહિનદા સુરનાથ ખોસકુ) અને સુલ્તાન ખુમે' (સદિવાન સુરનાથ ખુમે), અમદાવાદ (રાજનગર) ના સુજાનનાં નામે આવે છે.

(૨) ન ૩૩ નો લેખ જેની મિનિ રિકમ સં. ૧૬૮૬ અને સહ સવત ૧૫૫૧ છે તેમાં શાહનિદાન (શાહ બપાઈ) ડું નામ એક વખત આવે છે. આ જે મિનિએ બરાબર રીતે મગલી આવે છે. વગેરે, સુરનાથ ખુમે', અમર, સુલ્તાન ખુરરમ અમર શાહનિદાન સંવત ૧૬૭૫ માં યુજ રાતનો સુખો હતો તે પણ ખરું છે, મરહુ કે મુસલમાન હતિદાસમારો જણાવે છે કે (અમર) યુજરાત પ્રાંત ઈ. સ ૧૬૧૭ માં મેગચો હતો. શાહનિદા સુરનાથ ખોસકુ એટલે કે શાહનદા ખોસ (નં. ૧૭—૨૦) જે રિકમ સંવત ૧૬૭૫ માં જીવતો હતો પણ તેના બાપના રાજ્યના ત્રીજા વર્ષથી ઠેકો હતો. તેણે નામ પણ ઉપયોગી છે.

મહીપાયાના જાનીરદારો વિષે તેમાં કહેતું છે કે—

(૧) જામ (યામ) યુજસ્થ તેનો પુત્ર જસવન્ત કે નેજો ૨૧, ૫. ૪) નવીનપુર, એટલે કે નવનગર, હાથ્યાર એટલે કે હાલ ૨ ના, વિ સ ૧૬૭૫ માં રાજ્ય ક્યું.

(૨) પાલીતાણાના કેટલાક મોદેસ રાજાઓ:—

(અ). ખાપુજ અને તેનો પુત્ર ચિરાજ, (ન ૨૦, ૫) વિ સ ૧૬૮૩;

(બ) ઉનાણ, (નં. ૫૧,) વિ સ ૧૬૯૧.

(ક) ખપાજ, તેનો પુત્ર નોપજી, અને તેનો પાત્ર પ્રધાન

પહેલાં ને મચ્છેનાં ગ્રંથોનાં નામો કાઠર કહે (Klatt) હિન્દીઅન એન્ડ્રીએરી (Indian Antiquary) . ય. ૧૧, ય. ૨૪૫ માં પ્રકટ થઈ છે તથા વાલિપુરપાર્શ્વનાથના દેવાલયની પ્રતિમાથી ૧૫૫ ખરતર પદાવલી ય. ૧, ય. ૩૧૬ માં આપી છે. મારા જાણુવા પ્રમાણે બીજી બે પદાવલીઓ કંજી સુધી બહાર આવી ન હોતી:—

૧. ખરતર ગચ્છની પદાવલી.

આ ચાલી નં. ૧૭ માં આપી છે:—

૧. ઉદ્દેશરોતનસુરિ.	૧૦. જિનેશ્વરસુરિ, બીળા.
૨. વર્ષમાનસુરિ, 'વસંતિમાસ' પ્રકાશક.	૧૧. જિનપ્રભોધસુરિ.
૩. જિનેશ્વરસુરિ, પહેલા.	૧૨. જિનચંદ્રસુરિ, ત્રીળા.
૪. જિનચંદ્રસુરિ, પહેલા.	૧૩. જિનકુચકસુરિ.
૫. અમલદેવસુરિ, નવાંગી રતિના કર્તા તથા સ્તંભનપાર્શ્વનાથને પ્રકટ કરનાર.	૧૪. જિનપદ્મસુરિ.
૬. જિનવલ્લભસુરિ.	૧૫. જિનચંદ્રસુરિ ચોથા.
૭. જિનદત્તસુરિ, જેમને એક દેવ-તાએ 'યુગ પ્રધાન' નો ઉ-છાળ આપ્યો.	૧૬. જિનોદયસુરિ.
૮. જિનચંદ્રસુરિ, બીળા.	૧૭. જિનરાગસુરિ.
૯. જિનપતિ સુરિ.	૧૮. જિનભદ્રસુરિ. ૫
૧૦. જિનચંદ્રસુરિ, છાં, જેમણે દોસ્તીના પાતિસાદિ અકબરને આપ્યો અને તેથી તેમને યુગ પ્રધાનનો ઉછાળ મળ્યો; તથા બધા દિવસ દિ સા નહિ કરવાનું ફરમાન મળ્યું; તેમણે જહાંગીરને મસન અને દેશપાર કરેલા સાધુઓને જમાવ્યા.	૨૦. જિનચંદ્રસુરિ, પાંચમા.
૧૧. નં. ૧૮ માં ૫મું પદેશ ૭ સ્ત્રિઓનાં નામ આપેલાં છે.	૨૧. જિનસમુદ્રસુરિ.
૧૨. પાટમુનીપ્રતિમામાં ૧૫ આજ નામ આપેલું છે અને તે કાઠર કહે (Klatt)	૨૨. જિનહંસસુરિ.
૧૩. જિનપતિ (૬A એન્ડ્રી ય. ૧૧, ય. ૨૪૫) કર્તા પદારે સર્વ છે.	૨૩. જિનમાણિક્ષકસુરિ.
૧૪. નં. ૧૮ માં ૫મું છે.	
૧૫. નં. ૧૮-૨૦, ૨૩ ૩૪ માં છે.	

૨૫. જિનસિંહસૂરિ જેમણે ૧૨૫૦૦૦૦૦ (સપાદકોટી) ન ખર્ચે મંત્રી કરમચંદ્ર પાસે નંદિનો ઉત્સવ કરાવ્યો.^૭ જેઓ કહિન કાશ્મીર અને અન્ય દેશોમાં ફર્યાદ, જેમણે અકબર સાહેબને પ્રસન્ન કર્યો, જળચરોનો વધ એક વર્ષ સુધી બંધ કરાવ્યો, શ્રીપુર, ગોલકુંડા (ગોલકોંડા) મળજી, (મજની) વિગેરે દેશોમાં પ્રાણિહિંસા બંધ કરાવી, તથા જેમણે જહાંગીર-નૂરહી-મહમ્મદ પાસેથી 'યુગપ્રધાન' નો ઇફતખ્ત મેળવ્યો.

૨૬. જિનરાજ જેમનાં મા બાપ સાહુ ધર્મસી, અને ધારલદે દત્તા, જેઓ મોહિત્ય જાતના હતા, જેમણે અંબિકા પાસેથી વરદાન મેળવ્યું અને ધંધાણીપુરની એક જુની પ્રતિમા ઉપરની પ્રસસ્તિ વાંચી. નં ૨૬ માં તેમને માટે બીજી મિતિ સં. ૧૬૮૨ ની છે.

અર્વાચીન લેખોમાં:—

જિનચન્દ્રસૂરિ, સંવત્ ૧૭૬૪^{૧૦} (નં. ૩૬); જિનહર્ષસૂરિ^{૧૧} સંવત્ ૧૮૮૭ (નં. ૬૦), સંવત્ ૧૮૮૮, સંવત્ ૧૮૬૧ (નં. ૧૮), સં. ૧૮૫૨ (નં. ૧૬); જિનમહેન્દ્રસૂરિ, જિનહર્ષસૂરિના અનુગ, સંવત્ ૧૮૬૩ (નં. ૮૦), જે પિંપલીયા શાખાના છે એમ કહેલું છે (નં. ૮૨-૫^{૧૧}) સંવત્ ૧૬૦૩ (નં. ૮૮).

જિનસાબાઅસૂરિ, જિનહર્ષના અનુગ, સંવત્ ૧૬૧૦ (નં. ૧૧). જિનમુક્તિસૂરિ, સંવત્ ૧૬૨૨ (નં. ૧૦૬). અર્વાચીન લેખો જણાવે છે કે ખરતરગમ્હના ધણા ગુરૂઓ હતા અને આ બાબત સર્વે સુવિરિત છે. ૧૮૭૪ માં જેસલમીરમાં જિનમુક્તસૂરિને દૂધમળ્યો, અને નિશાનેરમાં હેમસૂરિને પણ મળ્યો. આજ સંપ્રદાયના ત્રાંસ યુગ પ્રધાનના શિષ્યો ૧૮૭૬ માં મને સુરતમાં મળવા આવ્યા હતા, તે વખતે તેમના ગુરુ સુરત થ ને જતા હતા.

૭. નં. ૧૮-૨૭, ૨૩-૨૪ માં ' અકબર સાહેબ આજીવ ' એમ છે

૮. નં. ૧૮ પ્રમાણે શ્રીકારનીપુર, નં. ૧૬ પ્રમાણે શ્રીકાર-શ્રીપુર, નં. ૧૩ પ્રમાણે શ્રીપુર

૯ નં. ૧૪-૨૦, ૨૩-૨૪, ૨૬ માં એજ પ્રમાણે છે.

૧૦ કં. ૧૮૩૩ માં (૧૬૯માં) જિનચંદ્ર (નં. ૧૬) છે.

૧૧ ૧૬૯ની વાર્તા, ૬-૬૦ બે-૬૧. પૃ. ૧૧, ૫. ૨૬૫ માં આ ઉલ્લેખ છે.

૧૨ નં. ૮૨-૮૫ માં જિનદેવના અનુગ જિનચંદ્રસૂરિ જન્મતા હતા એવી વૃત્તિ

૭. પિંપલીયા ખાતે ૧૯૩૩-૩૪ વિરે લલિતે ૧૯૩૮. નં. ૫૬.

૨ તપામચ્છની પદ્ધતિ.

નં. ૧૨ માં પદેમાં વર્ધમાન (૧૪ ૨) નું નામ આવે છે; પછી સુધર્મ (૧૪ ૩), સુસ્થિત અને સુપ્રતિષ્ઠ, કૌટિક મલુના સ્થાપનાર (૧૪ ૪) વજ્ર, વજી સાખાનો સ્થાપનાર (૧૪ ૫) વજ્રસેન અને તેના સિધ્ધો નામેન્દ્ર, ચન્દ્ર, નિર્ટાનિ અને વિદ્યાપર; એમાંના ત્રીજાએ ચંદ્રકુલ (૧૪ ૬-૭) સ્થાપ્યું. જયચંદ્ર જેણે સવત ૧૨૮૫ માં ' તપામચ્છ' (૧૪ ૬) મેળવ્યું. ત્યારબાદ નિચે પ્રમાણે:—

(૧) * આનંદવિમલ (કચ્છ નં. ૫૬) જેણે સવત ૧૫૮૨ (૧૪ ૧૦-૧૧) માં ચતિઓની વર્ણવેલ સુધારી,

(૨) વિજયદાન (કચ્છ નં. ૫૭) (૧૪. ૧૨-૧૩),

(૩) હીરવિજય (કચ્છ નં. ૫૮) (૧૪ ૧૪-૨૪) જેમને સાદિ અમર મેવાતમાં બોલાવ્યા હતા, જેમણે સં. ૧૬૩૬ માં ૭ માસ સુધી પ્રાભિવશ અટકાવવાને, મરેલા માણસની મિશ્રિત જાત નહિ કરવાને, છ-

જિવ્યા વેરા અને યુદ્ધ છોડી દેવાને, કેદીઓને છુટા કરવાને, વાંધિયાં વધુ પડીઓને છુટા મૂકવાને, યતુજય જેનોના હસ્તમત કરવાને અને જેન પુસ્તકાલય સ્થાપવાને (પંજુકં માંદગાર), બાદશાહ પાસેથી હરમાન કરાવ્યાં, જેમણે ૧૪૫૫માં આગ્રા, ગુજરાત અને બીજા દેસામાં ધણાં મંત્રમાં ધણાં લોકોને ૧૪૫૫માં આગ્રા, ગુજરાત અને બીજા દેસામાં ધણાં દેવાલયો બંધાવરાવ્યાં તથા યુજરાત માળવા વિગેરેના ધણાં લોકોને યતુજયની તથા કરવાને કયુ. નં. ૧૧૮ (આ સંપ્રદર્શ નં. ૩૩) માં આવી એક ત્રાણ વધુન આવે છે જે વિમલદર્શ તથા બીજા ૨૦૦ સાધુઓએ કરી ની. વળી એજ લેખમાં કયુ છે કે હીરવિજય + સાફ (Sapha) ભતના

* જયચંદ્રદેવિ ૫મી તરવજ આનંદવિમલદેવિ વધા એમ નથી, પરંતુ તેમની ૫૪૧૧માં કેશવ આચાર્ય વધા ૫મી સોળમા સોળમી અવધમાં આ આચાર્ય ૧૩૬૭ બાવી જયચંદ્રદેવિ તો તેમના સોળમી અવધમાં ૩ એ ૪૫૪ ૧૩, ૬૨૫૩૦ વિષે જુલિયા સાન્દ્યાશાસ્ત્રો " સીપેટ બોન સં મેન્-પુરહીપ્પસ "

• મૂળ લેખમાં મુકિદિવાગુડીરવામરપ્રોત્તમવિવરિત્તારાનાં (વિદ્યાપત્ર એવા સંપ્રદર્શને ૧૬૬૧ ૧૧૧૧માં ચંદ્ર એવા) એક હીરવિજયદેવિ વિધેય છે. એ

૨૫. જિનસિંદસૂરિ જેમણે ૧૨૫૦૦૦૦૦ (સપાદકોટી) ના ખર્ચે મંત્રી કરમચંદ્ર પાસે નંદિનો ઉત્સવ કરાવ્યો. જેઓ કદિન કરમચંદ્ર અને અન્ય દેશોમાં ફર્યા, જેમણે અકબર સાદિને પ્રસન્ન કર્યો, જળચરોનો વધ એક વર્ષ સુધી બંધ કરાવ્યો, શ્રીપુર, ગોલકુંડા (ગોલકોટ) તથા (ધણી) વિગેરે દેશોમાં પ્રાણિદિંસા બંધ કરાવી, તથા જેમણે જહાંગીર-નૂરહી-મહમ્મદ પાસેથી 'યુગપ્રધાન' નો ઇફ્તાજ મેળવ્યો.

૨૬. જિનરાજ જેમનાં મા આપ સાહુ ધર્મસી, અને ધારધરે હતાં જેઓ બોદિત્ય જાતના હતા, જેમણે અંગિકા પામેથી વરદાન મેળવ્યું અને ધંધાણીપુરની એક જુની પ્રતિમા ઉપરની પ્રચરિત વાંચી. નં ૨૬ માં તેમને માટે બીજી મિતિ સં. ૧૬૮૨ ની છે.

અર્વાચીન લેખોમાં—

જિનચન્દ્રસૂરિ, સંવત્ ૧૭૯૪^{૧૦} (નં. ૩૯); જિનહર્ષસૂરિ^{૧૧} સંવત્ ૧૮૮૭ (નં. ૬૦), સંવત્ ૧૮૮૮, સંવત્ ૧૮૯૧ (નં. ૧૮), સં. ૧૮૫૨ (નં. ૧૯); જિનમહેન્દ્રસૂરિ, જિનહર્ષસૂરિના અનુગ, સંવત્ ૧૮૯૩ (નં. ૮૦), જે પિંપલીયા સાખાના છે એમ કહેલું છે (નં. ૮૨-૫^{૧૧}) સંવત્ ૧૬૦૩ (નં. ૮૮).

જિનસૌભાગ્યસૂરિ, જિનહર્ષના અનુગ, સંવત્ ૧૬૧૦ (નં. ૧૬).

જિનમુક્તિસૂરિ, સંવત્ ૧૬૨૨ (નં. ૧૦૬). અર્વાચીન લેખો જણાવે છે કે ખરતરગચના ધણા ગુરુઓ હતા અને આ બાબત સર્વને સુવિદિત છે. ૧૮૭૪ માં જેસલમીરમાં જિનમુક્તિસૂરિને હુમલો, અને મિત્રા નેરમાં હેમસૂરિને પણ મળ્યો. આજ સંપ્રદાયના ત્રાંજા યુગ પ્રધાનના શિષ્યો ૧૮૭૬ માં મને સુરતમાં મળવા આવ્યા હતા, તે વખતે તેમના ગુરુ સુરત થી ને જતા હતા.

૭. નં. ૧૮-૨૦, ૨૩-૨૪ માં ' અકબર સાદિ આચળ ' એમ છે.

૮. નં. ૧૮ પ્રમાણે શ્રીકારતીપુર, નં. ૧૯ પ્રમાણે શ્રીકાર-શ્રીપુર, નં. ૨૩ પ્રમાણે શ્રીપુર

૯ નં. ૧૪-૨૦, ૨૩-૨૪, ૨૬ માં એજ પ્રમાણે છે.

૧૦ સં. ૧૮૩૩ માં (કલેંદમાં) જિનચંદ્ર (નં. ૧૬) છે.

૧૧ કલેંદની વાદિ, પંડીત ઓંદી પુ. ૧૧, પૃ. ૨૪૫ માં આ ઉલ્લેખ છે.

૧૨ નં. ૮૨-૮૫ માં જિનદેવના અનુગ જિનચંદ્રસૂરિ જણતા હતા એવી રીત છે. પિંપલીયા ખરતરગચ વિષે જુઓ કલેંદ, નં. ૧૬.

નં. ૧૩ પ્રમાણે, તેઓ સં. ૧૬૫૨ માં જાડવા મુદ્ ૧૦ મના દિવસે ઉજન માં અનનો ત્યાગ કરી મરી ગયા, અને તેમની પાદુકાઓ નેજા વાંમાં પડિ હ ને દિવસે, એમવારે, અર્જુનીય (ખજાન) ના ઉદ્દેશ્યે આવવાની અને વિજયમેને તેમની પ્રતિષ્ઠા કરી.

(૪) વિજયસેન (કલ્લેટ, નં. ૫૬) (૫૭ ૨૫-૩૪). જેમને અરે સામપુર (સાહોર) માં બોલાવ્યા હતા, અને જેમણે તેની પસંદગી માન તથા એક હરમાન મેગમ્, જેમાં નૌવધ, જગદો તથા બેમોની કા, મરેલા મનુષ્યોની મિત્રકન જમ કરવાનું તથા વ્રજાનના કેદીઓ વાનું બંધ કરવામાં આવ્યું હતું. જેમણે ચોડી એમમ (ચોડી વેગમ) પુત્ર, રાગ, ના આવકારથી મુજરાનમાં આવવાની મહેરબાની કરી. ઉલ્લી ને સંવત ૧૬૫૦.

(૫) વિજયદેવ (કલ્લેટ નં. ૬૦) નું નામ નં. ૨૫. સ. ૧૬૭૧, ૨૬, સં. ૧૬૬૬, નં. ૩૨, ૩૩, સં. ૧૭૧૦ માં આવે છે આ લેખો થી જણાય છે કે તેમણે પાનિસાદિ જદાંથીર પામેથી 'મહાતપા' નો ઈર્ષ્યાય થો. નેમનો વારસ વિજયસિંહમરિજે, કલ્લેટના કહેવા પ્રમાણે, તેમના પહેલા પંચવતે પામ્યો (સં. ૧૭૦૬) તેનું નામ નં. ૩૨, સંવત ૧૭૧૦ આવે છે. તેમાં એમ કહેલું છે કે સદસકૂટ નીચે તેમના ઉપદેશથી અર્પણ માં આવ્યું હતું.

(૬) વિજયપ્રભ (કલ્લેટ નં. ૬૧) નું નામ નં. ૩૩, સં ૧૭૧૦, આવે છે. તેમને 'આચાર્ય' અને 'મરિ'ના ઈર્ષ્યાઓ મળેલા છે, અને તેથી લાગે છે કે તેઓ હળુ મુખી મુખ્ય ગુરુ નહિ હોય. વિજયદેવને અહીં બહારક છે; પણ આ કલ્લેટની પદ્માવળીની વિરુદ્ધ છે, કારણ કે તેમાં વિજય-મરિ સં. ૧૭૦૬ માં થયું એમ કહેલું છે. ૬

માં સાધુ રાખના 'ધુ' ને જુદાંદરે 'જ' વાંચી હીરવિજયસૂરિને સાફ (Sapha) બતાવવાની મહોરી અને દંડવા જેવી ભૂત કરેલી છે.—સંધ્યાલેક.

૬ આ આખો પેરો ભૂત ભરેલો છે હરીકન એમ છે, કે, વિજયદેવસૂરન પાટે બેસવા માટે પ્રથમ વિજયસિંહને સૂરિપદ આપ્યું હતું, પરંતુ તેમને સમય પછી સ્વર્ગસ્થ થઈ ગયેલા હોવાથી પછી વિજયપ્રભને સૂરિપદ આપવામાં; કલ્લેટ વિજયદેવસૂરિનો સ્વર્ગવાસ જે સંવત ૧૭૦૬ માં લખ્યો છે તે પણ છે કારણ કે તેમનો મૃત્યુ સ. ૧૭૧૩ માં થયો હતો.—સંધ્યાલેક.

અર્ચામીન લેખોમાં આ પ્રમાણે છે—

વિજયશામાસુરિ, નં. ૩૮

વિજયદયાસુરિ, નં. ૪૭, ભદ્રારક, સ. ૧૭૮૮. (સુમતિસાગર, નં. ૩૭ તથા ભદ્રારક, નં. ૩૮, સ. ૧૭૬૧)

વિજયગિરિનેન્દ્રસુરિ, નં. ૪૪, સં. ૧૮૪૩, નં. ૪૬-૪૬ સંવત ૧૮૧૦.

વિજયધનેશ્વરસુરિ, નં. ૭૮ સં. ૧૮૬૩.

વિજયદેવેન્દ્રસુરિ^{૧૪}, નં. ૮૬, સ. ૧૮૬૭, નં. ૮૭, સં. ૧૮૦૪,

નં. ૪૨, સં. ૧૮૦૮, નં. ૬૭, સ. ૧૮૧૧, નં. ૧૦૪, સંવત ૧૮૧૬, નં. ૧૦૭, સં. ૧૮૨૪

વિદ્યાનંદસુરિ, જે ધનેશ્વરના અનુમહતા, નં. ૧૦૩, સં. ૧૮૧૬, નં.

૭૬, સ. ૧૮૬૩ અને નં. ૪૩ સં. ૧૮૪૦ માં વિજયસિંહસુરિના વસના
૧ વિજયશામાસુરિ તપાસાચ્યું નામ આપ્યું છે.

૩-આશ્રયજી અગર વિધિપદ્ધતિ ગચ્છની પદ્ધતિ.

પદ્ધતિ સત્તર ગ્રંથોનાં નામો સં. ૧૧૭૫ ના નં. ૨૧ અને સં. ૧૬૮૩

નં. ૨૭ માં આપ્યાં છે, તથા બાકીનાં નામો સંવત ૧૬૨૧ ના નં.

૧૫ (આ સંમહમાં નં. ૩૨) માં છે.

૧) આયરસિંહ.

(૧૧) ધર્મપ્રતિ.

૨) જયસિંહ.

(૧૭) કમ્પાસાગર અગર કમ્પાસા-
અમુદ, સંવત ૧૬૭૫ અને ૧૬૮૩.

૩) ધર્મચિંત.

(૧૮) અમરસાગર.

૪) મહેન્દ્રસિંહ

(૧૯) વિદ્યાસાગરસુરિ (વિદ્યાબિંધ)

૫) સિદ્ધમહા.

(૨૦) ઉદયાચ્યુત અગર ઉદયસાગર

૬) દેવેન્દ્ર અમર દેવેન્દ્રસિંહ.

(૨૧) કીર્તિચિંત્ર અગર કીર્તિસાગર

૭) ધર્મપ્રતિ.

(નં. ૫૧, સંવત ૧૮૧૧)

૮) સિંહલિલક.

(૨૨) પ્રણયોદય અગર પ્રણયસાગર

૯) મહેન્દ્ર.

(નં. ૫૧, સં. ૧૮૧૧)

૧૦) મેરુત.

(૨૩) સુકિતસાગર, સંવત ૧૮૦૪, ૧૫

૧૧) જયકીર્તિ.

(૨૪) રત્નોદય, સં. ૧૮૨૧.

૧૨) જયકીર્તિ.

૧૪ તેની એકાદશી વાંચી આમ પાત્ર થાય છે: વિજયદેવીન્દ્ર અને વિજયદેવીન્દ્ર
૧૫ નં. ૧૦. તેના પદ્ધતિ રાજ્યદયાગર છે, સંવ ૧૮૮૬, નં. ૫૧ વ

- (૧૩) સિદ્ધાંતસમુદ્ર અગર સિદ્ધાંતસાગર. (૨૫) વિવેકસાગર, સંવત્
 (૧૪) ભાવસાગર. ૧૯૪૦, (નં. ૧૧૧.)
 (૧૫) ગુણનિધાન અગર ગુણસમુદ્ર.

૪ સાગરગચ્છની પદ્માવળી.

આપાદી, ધણી ખરી, નં. ૯૧ માં આવી છે અને તેમાં અર્વાચીન
 મિતિ સં. ૧૯૦૫ છે.

(૧) રાજસાગર.	(૨) શક્તિસાગર.
(૩) લક્ષ્મીસાગર.	(૪) કલ્યાણસાગર.
(૫) પુષ્પસાગર.	(૬) ઉદયસાગર.
(૭) આબુન્દસાગર.	

(૮) શાંતિસાગર, સંવત્ ૧૮૮૬, નં. ૫૫, નં. ૫૬; સંવત્ ૧૮૮૬,
 નં. ૬૨, નં. ૬૫; સંવત્ ૧૮૮૬, નં. ૭૦, નં. ૭૧, નં. ૭૨,
 નં. ૭૬.

બીજા બે મહાકાવ્યોના ગુરુઓનાં નામ.

- (૧) રાજસોમસૂરિ, લઘુપોસાથ મઝ, નં ૪૨, સં. ૧૮૧૫,
 (૨) પંડિત અણુન્દકુશળ, પાસચન્દ મઝ, નં. ૬૫, સં. ૧૬૦૮.

કાવ્યને એમ વિચાર ઉત્પન્ન થાય કે 'પાસચન્દ' એ પાસચન્દ
 અગર પાસચન્દને બદલે ભૂલથી વાપર્યું છે. પણ ભુલો બા-ગરકરનો 'રીપેર્ડ'
 એન સં. મેન્ચેસ્ટર ૧૮૮૩-૮૪, પ. ૧૩૫.

જન સાધુઓના વિભાગો પછી, શ્રાવકોના વિભાગો લખવા નરના
 છે, અને સુત્રાએ એવી બાબતોની માહિતી આપણા આ લેખોમાં આપી છે
 લેખોમાં જે જે ન્યાતોનાં નામો વપરાયેલાં છે તે સૌમાં, એસવામત્રું નામ
 ઘણીવાર આવે છે. કારણકે આ ન્યાત જો કે બહુ ઉમદા કૃતિમાંથી ઉતરી
 આવેલી નથી, * પરંતુ તે ધણી પૈસદાર છે. તેનાં ભુદાં ભુદાં રૂપે વાપર્યાં

* આ કૃતિમાં આ કાવ્ય બહુ જોડું છે. કારણ કે એસવામત્રું બહુ વિદ્યુત
 સ્વરિપ-અનુદોની બનેલી છે. સ્વરિપમાં માંસબળ અને મધ્યમ પ્રવૃત્તિ
 દેવાથી તેમનાથી બહુ કરવા માટે જરૂર છે. તેનાથી તેમનાથી સ્વરિપને
 એ એસવામત્રું બહુ રૂપે ગુણ છે. સંસ્કૃત.

- (૧૩) સિદ્ધાંતસમુદ્ર અગર સિદ્ધાંતસાગર. (૨૫) વિવેકસાગર, સંવત
 (૧૪) ભાવસાગર. ૧૯૪૦, (નં. ૧૧૧.)
 (૧૫) ગુણનિધાન અગર ગુણસમુદ્ર.

૪ સાગરગમ્ચની પટ્ટાવળી.

આયાદી, ઘણી ખરી, નં. ૬૧ માં આવી છે અને તેમાં અર્વાચીન
 મિતિ સં. ૧૬૦૫ છે.

(૧) રાજસાગર.	(૨) વૃદ્ધિસાગર.
(૩) લક્ષ્મીસાગર.	(૪) કલ્યાણસાગર.
(૫) પુણ્યસાગર.	(૬) ઉદયસાગર.
(૭) આણંદસાગર.	

- (૮) શાંતિસાગર, સંવત ૧૮૮૬, નં. ૫૫, નં. ૫૬; સંવત ૧૮૮૬,
 નં. ૬૨, નં. ૬૫; સંવત ૧૮૯૧, નં. ૭૦, નં. ૭૧, નં. ૭૨,
 નં. ૭૬.

બીજા બે ગમ્ચોના ગુરુઓનાં નામ.

- (૧) રાજસોમસૂરિ, લખુપોસામ ગમ્ચ, નં ૪૨, સં. ૧૮૧૫,
 (૨) પંડિત અણ્ણ-દુષ્ણ, પાસચંદ ગમ્ચ, નં. ૬૫, સં. ૧૬૦૬.

કાષ્ઠને એમ વિચાર ઉત્પન્ન થાય કે 'પાસચંદ' એ પાસચંદ
 અગર પાસચંદને બદલે ભૂમયી વાપર્યું છે, પણ જુઓ બાન્ગારરનો 'રીપોર્ટ'
 એન સં. મેન્ચુરીટસ' ૧૮૮૩-૮૪, પૃ ૧૩૫

તેન સાધુઓના વિભાગો પછી, ગ્રામિકોના વિભાગો જણાયા જારના
 છે, અને સુભાગ્યે એવી બાબતોની માહિતી આપણા આ લેખોમાં આપી છે.
 લેખોમાં જે જે ન્યાતોનાં નામો વપરાયેલાં છે તે સોમાં, એસવામનું નામ
 ઘણીવાર આવે છે. કારણકે આ ન્યાત જો કે બહુ ઉમદા કૃતિમાંથી ઉતરી
 આવેલી નથી, * પરંતુ તે ઘણી પૈસાદાર છે. તેનાં જુદાં જુદાં રૂપો વાપર્યાં

* ડૉ. મુન્ડાનું આ કથન જૂઠું બોલુ છે. કારણ કે એસવામ ભવિ વિદ્યુષ
 સુરિય-ચંદ્રાની બનેલી છે. સુરિયમા માલવરજી અને મવચન પ્રચલિત
 દે.વધી તેમનાથી જુદા કથા માટે પૂરેના જેવાયેલાં, જેનમાંનુંવાધી સુરિયને
 બે એસવામ ભવિયા રૂપમાં મુક્યા છે.-સં. ૧૯૬૬.

જે. (૧) ઉપરોક્ત સારિ (નં. ૨૧) વંચ, (નં. ૨૧) ; (૨) અમર ઉપર (નં. ૩૩ અને ૧૦). (૩) ઓપરિ વંચ (નં. ૪) ઓપર અમર ઓપર; પશ્ચિમી આ શબ્દો સાથે ' વાત ' અને (૫) ઉપર (નં. ૧-૩) અમર ઉપર (નં. ૧૦૨).

મૂળ સં. શબ્દ ' ઉપરોક્ત ' ઉપરની આ બીજા શબ્દો થયા કાંઈ સંચય નથી. ૧૫૩૧ રીતે જોકે, ઉપર, ઉપર અને ઉપર એ થયા છે એ સર્વને વિદિત થશે. ઓપર, ઓપર અને ઓપર, વિશે નોંધ્યો કે જન અને મહારાષ્ટ્રી પ્રાકૃત ભાષાના નિયમે પ્રમાણે ' ઉપર ' બાલે ' ઓ ' વાપરી રાજા (જુઓ હેમચંદ્ર. પ્રાકૃત ભાષા, ૧, ૧૭) આ પ્રખ્યાત જ્ઞાતિના ખરા નામ ઉપરાત. પાણિનાશ્રુના લેખો તેના મૂળ વિષેની દંતકથા આપી છે. નં. ૧ માં—

(૫૪૮) વગી—ઓપરોક્ત ઉપર, ધી આમરાજ નામનો મહો. (રાજ) થયો જેને ધી નામથી એ ઓપ આપ્યો. તેની ધી કાંઈ વેપારીન કન્યા હતી (૫૪૯) તેના મમમાંથી પવિત્ર રાજકોશાચાર વંચના તથા પવિત્ર ઓપરજ્ઞાતિના નીચે પ્રમાણે મનુષ્યો જન્મ્યા.

આનો અર્થ એવો જણાય છે કે ઓપરજ્ઞાતિ તથા રાજકોશાચારવંચ ને ઓપરજ્ઞાતિનોજ વિભાગ છે તેનું મૂળ, આમ રાજ અને તેની વૈશ્ય ઓપમાંથી ઉત્પન્ન થયું છે. પદ્માવતી અને પ્રજાપેતા કહેવા પ્રમાણે, આમ જેની દયાળી ઐતિહાસિક લેખોથી પૂરતાર કરવામાં આવી નથી, તે વિ. સં. ૮૦૦૧૭ માં થયો હતો. વિદેશમાં, કમરોજનો વંચ ને ૫૪ ૧૦-૨૦ સુધીમાં આપ્યો છે તે પૂરા નહિ હોય, તેમાં માત્ર સાત પુરોણનાં નામો છે અને આમ રાજની મિતિથી આ લેખની મિતિ સંવત ૧૫૮૭ સુધીના ૭૧ સંક્રમાં આદરજ પુરો થયા હોય એ અસંભવિત છે. †

૧૧. જુઓ, જી. ઓ. ડી. ૫. ૧૬, પા ૨૩૩.

૧૩. જુઓ, એસ. પી. ૫૬૧૭, ' મોંઘરો ' કામ. ૫. ૧૩૭.

† ઓપરવંચ જા ઓપરજ્ઞાતિ જ્ઞાતિનું મૂળ આમરાજ નથી પણ તેની એક ઓ એ અરહારીપુત્રી હતી તેની સંવતિ સ્થિતિ જ્ઞાતિમાં ન જાણવાં ઓપરજ્ઞાતિ જ્ઞાતિમાં બની. અને તેનું કૃષ્ણ રાજકોશાચાર (કોશાચી) ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયું કે જેમાં 'પા' જોઈ કોશાચીના પૂર્વે જન્મ્યા.

લેખોમાં ઓસવાળ યાત્રિના બીજા વિભાગો પણ આપ્યા છે:—

૧.—૨૬૬૪૫, જેના નીચે પ્રમાણે ગોત્રો આપેલા છે—(૧) બ્રહ્મ, નં. ૩૩; (૨) જજેડા, નં. ૧૦૬; (૩) નાદુલ, નં. ૩૮, ૩૯; (૪) નાદુટા, નં. ૮૦; (૫) મુખિયા, નં. ૬૬; (૬) રાજોદાસ, ગાર, નં. ૧, ૨, ૩; (૭) દુગડ, નં. ૬૮; (૮) સાલણ, નં. ૨૧; (૯) મુખીયા, નં. ૬૦; (૧૦) લોડા; નં. ૧૬.

૨.—સપ્તશાખા જેમાં (૧) નમઝ ગોત્ર (નં. ૬૦) અને (૨) સોત ગોત્ર (નં. ૧૧) છે.

૩.—+ અદૈશાખા, જેમાં કુંકુમલોચગોત્ર, (નં. ૬૧, ૬૮, અને ૬૯) છે. આ શાખા અને ગોત્રના મનુષ્યો જે અમદાવાદના નગરોના વંશનાં છે તેઓ મેવાડના સીસોદીઆ રાજપુતોનાં સગાં હોવાનો દાવો કરે છે.—જુઓ નં. ૬૨ વિસાઓસવાળ વિષે નં. ૬૫ માં આવે છે.

સાર પછી બીજી યાત્રિ થીમાલીની છે. આ નામ થીમાળ અથવા મિશ્રમાળ, હાલનું બીન્માળ, જે મેવાડની દક્ષિણે છે, તેના નામ ઉપરથી પડ્યું છે. તેમાં—

૧—૨૬૬૪૫, નં. ૩૭, ૧૧૨, જેના પેદા વિભાગો આપ્યા નથી;

૨—સપ્તશાખા, નં. ૨૬, ૩૪, ૭૬, જેમાં નં. ૪૪ માં કલા પ્રમાણે કાશ્યપગોત્રના લોકો આવે છે કે જેઓ પરમાર રાજપુતોની સાથે સંબંધ હોવાનો દાવો કરે છે.

ત્રીસાથીમાળીનું નામ, નં. ૬૫ માં આવે છે.

૪મી, ત્રીજી ઉપયોગી યાત્રિ પ્રાગઠ, અગર પ્રાગંસ, (નં. ૪, ૧, ૮) અગર હાલમાં પોરવાડ યા પોરવાળ, ની છે. નં. ૧૫, ૧૭, ૨૫ અને ૪૧ માં તેની સપ્તશાખા વિષે આવે છે. તેથી તેના પત્ન જે વિમાન હોય તેવ મનુ. ૪ છે. ત્રીસાપોરવાડ અગર પોરવાળ વિષે નં. ૫૦ અને ૬૩માં આવે છે, તથા ૬૩માં પોરવાડ વિષે ૧૦૭ માં આવે છે. બીજી કેટલીક યાત્રિઓ છે

• કેન્દ્રાચ • અદૈશાચ • નવી પરાંડુ • બારીલાખા • છે. ૬૮ પાકડા પાકડી • બારી • ના બારી • બારી (કાકડાં) વાલે છે અને તેને પત્ન કેન્દ્રાચ • રોજ યાચ • વાલે છે • બારીલાખા • જે • કાચલાખા • તેજ પદ્મવાચી યાચ છે • સમકડાં.

કે એક એક લેખમાં છે. નજરે નાનિ. (નં ૧૦૩) + મુદનામે
(નં ૧૦૪) અપરાધ એવ, અને કોચરસનામ (નં ૧૪)
કાનાઓની માનુષ્યમિ નીચે પ્રમાણે—

- (૧) અજમેર, એટલે, રાજપુતાનામાં આવેલું અજમેર.
- (૨) અબુલફઝપુર, તેને ૫૬૫ ૫૫૬ છે
- (૩) અબુલફઝ, વાગર ફેસ અમર કુંવરપુરમાં.
- (૪) અમદાવાદ, તેનું સંસ્કૃત નામ ' રાજનગર ' સાત વખત

વર્ણવે છે

- (૫) કિમનેનપુર

- (૬) કચ્છવજી, ગિયાહવામાં
- (૭) કાલી અમર જાનકી
- (૮) કાલી, કચ્છમાં
- (૯) અંગનગર, કાલ્ય અબાન.
- (૧૦) મન્દાર, કાલ્ય કચ્છમાં
- (૧૧) નિમરૂટ અમર મિત્રો, મેવામાં.
- (૧૨) મુલા (Chaul) , કાલ્ય ચોલ (Chaul) મુખ્ય ના
- (૧૩) જેસલમેર, મારવાડનું જેસલમેર.
- (૧૪) દમણ જન્દિર, દમણ મુજરાતમાં.
- (૧૫) દીવ જન્દિર, દીવ (Dir) કાલીઆવામાં.
- (૧૬) દેવમિરિ અમર દોડવાખાદ, દમણમાં.
- (૧૭) ધણપુર.
- (૧૮) નવાનપુર, કચ્છમાં
- (૧૯) નવિનપુર, કચ્છમાં
- (૨૦) નવાનગર, કાલીઆવામાં
- (૨૧) પાલપુર, ઉત્તર મુજરાતમાં.
- (૨૨) પાપુર.

+ મુદના, સંપ્રદાય અને કોચર જુદી જાતે નથી પણ એકસંસ્કૃતિનાજ
કે એક — સંપ્રદાય.
• ' કાનાઓ ' થી મળેલ મહિષા બનાવનારા અને મુલેઓ કાચનારા કાચો
પણ તે — સંપ્રદાય.

- (૨૩) ભાવનગર, કાલીઆવાડ.
- (૨૪) મકમુદાવાદ-ખાલુચર અગર મકમુદાવાદ.
- (૨૫) મુમ્બઇ (Bombay).
- (૨૬) મેસાણા, ગુજરાતમાં.
- (૨૭) રાધનપુર, ઉત્તર ગુજરાત.
- (૨૮) વીકાનેર, અગર બીકાનેર, ઉત્તર રાજપુતાનામાં.
- (૨૯) વીસલનગર, ઉત્તર ગુજરાત.
- (૩૦) સિરોહિ, દક્ષિણ રાજપુતાના.
- (૩૧) સુરત બદિર, ગુજરાતમાં.

અમદાવાદઅગર રાજનગરનું નામ ધણીવાર આવે છે.

અંગ્રેજ તારીખોને હિંદુ તિથિઓ સાથે સરખાવતા માટે શત્રુઙ્ગ્યના આ લેખો એક સંપૂર્ણ ખાન સમાન છે, કારણ કે એ દરેક લેખમાં દિવસોની સાથે વાર પણ આપેલા છે.”

અ. પ્રમાણે શત્રુઙ્ગ્યના સમગ્ર લેખોનું સંશ્લેષમાં વિવેચન કરી, ડૉ. બુક્કરે તેની નીચે ૩૩ લેખો તો મૂળ સંસ્કૃતમાંજ આપ્યા છે પણ બાકીનાનો ઇંગ્રેજીમાં માત્ર સારજ આપી દીધો છે. એજ ૩૩ મૂળ લેખો મહે આ સંગ્રહમાં સર્વથી પ્રથમ આપ્યા છે. ડૉ. બુક્કરે એ લેખોના વિષયમાં બહુજ સંક્ષિપ્ત નોંધ લખી છે તેમજ બહો પણ અનેક કરી છે; તેથી મ્હારે તેમના વિષયમાં કાંઈક વિશેષ અને લેખવાર પ્રથમ પ્રથમ, ક્રમપૂર્વક, લખવાની આવશ્યકતા હોવાથી આ પંક્તિઓની નીચે તેજ પ્રારંભ હું.

(૧)

નંબર ૧ નો શિલાલેખ, શત્રુઙ્ગ્ય પર્વત ઉપરના સૌથી મહોટા અને મુખ્ય મંદીરના પૂર્વ બાજુના દ્વારના એક સ્થંભ ઉપર, મહોટા શિલાપટ્ટમાં કાતરેલો છે. આની કુલ પદ પંક્તિઓ છે, અને દરેક પંક્તિમાં ૪૦ થી ૫૦ અક્ષરો ખેડેલા છે. આ લેખમાં, ત્રિકમ સંવત્ ૧૫૮૭ માં, ચિત્રકૂટ (ચિતોડ) વાસી એસવાલરાત્રિકુલમણિ કર્માસાહે, શત્રુઙ્ગ્યનો પુનરુદ્ધાર કરી, ફરીથી નવી પ્રતિષ્ઠા કરી તેનું

વર્ણન છે. એ ઉદારગુણ સવિસ્તાર વૃત્તાન્ત, પછિ શ્રીવિવે
ગણિયા રચેલા સત્ગુણવર્તીર્થોદ્ધારમંથ મા મ્હેં આપ્યું છે તેથી
પુનરુક્ત કરવાની આવશ્યકતા નથી માત્ર એ કેબોક્ત દર્શાવ
સૂચન કરવું આવશ્યક છે.

પ્રારંભમાં જે ગદ્ય-પદ્ધતિએ આપેલી છે તેમા જણાયું છે કે
સંવત ૧૫૮૭ માં, જે વખતે કર્માચાહે એ પ્રતિષ્ઠા કરાવી તે તમને
ગુજરાતનો મુસ્લમાન બહાદુરશાહ રાજ્ય કરતો હતો એ મુસ્લમાન બહાદુર
મહિમૂદ (મહમમદ બેગડ) ની મદદએ આવનાર બહાદુરશાહ મહમદ
(મુબ્બકશર) ની મદદએ બેઠો હતો. બહાદુરશાહ તરફથી સોનાપુ
(સોરઠ-કાઠિયાવાડ) નો રાજ્યકારોવાર મુબ્બક મહમદખાન (અમર
મુબહિદખાન) ચલાવતો હતો.

પર ૧ થી ૭ મુખીમાં મેદવાદ (મેવાડ) ની રાજધાની ચિત
૧૮ (ચિત્તોડ), તથા ત્યાં (૧) કુંભરાજ. (૨) રાજમસ્ત. ૩
સંભામચિંહ અને (૪) રાજસિંહ, એ ૪ રાજાઓનો ઉલ્લેખ કરેલો
છે. પ્રતિષ્ઠા સમયે ઉલ્લેખ રાજા-રાજાનિહ ત્યાં રાજ્ય કરતો હતો - થો
૨૨ મુખીના પ્રલોકોમા કર્માચાહના વચગાળા અને કુટુંબનું સંક્રિપ્ત
વર્ણન છે. એપગિરિ (હાલનું જાલીવર) મા પહેલા અનરજા કીને
એક રાજા રહ્યો છે જેને બાપભટ્ટ મૂરિન મળ્યો હતો ત્યાર પછિ તેને
આપી કૌન પમાનુયાયી બનાવ્યો હતો તેને એક સ્ત્રી અવધારી પુત્ર
(વણિકા) હતી. તેની કુસિમાં જે પુત્ર ઉત્પન્ન થયો તેણે રાજા
પ્રમાર (રાજા-કોઠારી = ભંડારી) કહેવાય અને તેમનું કુળ અંદરવાદ
(અંદરવાદ) સ્વતિમાં બન્યું. તે કુળમાં પાછળથી સારણદેવ નામનો
એક પ્રસિદ્ધ પુરુષ થયો કે જેનો કંઈ પેટીએ, એ પ્રસ્તુત ઉદારગુ
ણો કર્માચાહ દયો એ કે પેટીએનાં નામ આ પ્રમાણે છે—પ્રાણ-
૧, તેનો પુત્ર (૧) રામદેવ, તેનો પુત્ર (૨) હરમનિહ તેનો પુત્ર (૩)
૨, તેનો પુત્ર (૪) ભેજલજ, તેનો પુત્ર (૫) મારચિંહ તેનો
(૬) ખેત, તેનો પુત્ર (૭) નરસિંહ અને તેનો પુત્ર (૮) તેલ

સાહ થયો. તોલાસાહને લીલૂ નામની (કે જેનું બીજું નામ તાલે હતું) સ્ત્રી હતી. તે સુશીલા અને સાવધાનીની હતી. તેને ૬ પુત્ર અને એક પુત્રી થઈ. એ દરેક પુત્રને પણ પુત્રાદિ વિસ્તૃત સંતતિ હતી. બધાનાં નામો આ પ્રમાણે છે:—

પુત્ર-૧ રત્નાસાહ. ૨ પોમાસાહ. ૩ ગણાસાહ. ૪ દશરથ. ૫ ભોળસાહ.

પુત્રી-૧ રત્નમલદે. } ૧ પદમાદે. } ૧ ગહિરાદે. } ૧ દેવલદે. } ૧ ભાવલદે.
સ્ત્રી. } ૨ પાદમદે. } ૨ ગારલદે. } ૨ દુરમદે. } ૨ હામદે.

પાત્ર. શ્રીરંગ. માણિક. હીરા. દેવા. કામ્બા. મંડન.

૬ ઠો પુત્ર કર્માસાહ હતો. તેને પણ બે સ્ત્રીઓ હતી. પહેલી કપૂરદે અને બીજી કામલદે. કામલદેને એક પુત્ર અને ૪ પુત્રીઓ હતી. પુત્રનું નામ બીખલ અને પુત્રીઓનાં નામ બાઈ સોભા, બાઈ સોના, બાઈ મના, અને બાઈ પના, હતાં. કર્માસાહની બગિનીનું નામ મુકુન્દ હતું.

કર્માસાહનું રાજદરબારમાં મોટું માન હતું. વિવેકધીર ગ બિએ તેને કપડાનો મોટો વ્યાપારી બતાવ્યો છે પરંતુ આ પ્રશસ્તિમાં તેને રાજદરબારમાં પુરીબ (રાજ્યવ્યાપારભારધારી) અર્થાત્ પ્રધાન લખ્યો છે. કદાચ, એ વાક્યનો અર્થ ' રાજ્યની સાથે વ્યાપાર (વાણિજ્ય) કરવામાં અમેઝર (એટલે મોટો રાજ્યવ્યાપારી) ' એમ પડે શકે.

૨૪ થી ૩૨ પદ્યો માં કનુ છે કે, કર્માનાદે મુગુર અને યાગુમ્બ તીર્થનું મહાત્મ્ય સાંજળી તેને પુનરુદ્ધાર કરવા હવેલા કરી પેતાની જન્મભૂમિથી મુજરાતમાં આવી, બાદમાં બહુદુર પાનેલી, ઉદાર કરવાની અત્ય વિશ્વક ' સુરુન્માન ' (કર્માન) મિત્રની મુગુમ્બ નેપે. સેરાન્ડ મુનેદાર મહાકાવ્યને ત્યાં રવા (વા રવિરાજ) અને નરનિ કે નમ્બા જે દરબારિયે હતા તેઓ કર્માનાદેને બહુ બહાર નાકર કરે. તેઓ મહાનુભૂતિથી કર્માનાદે અનનિત્ર દ્રવ્ય પાની નિહ ચડને મુક ઉદાર કરી, ચંબર ૧૫૦૭ અને મુકે ૧૬૧૩ ના રજા

માસના કૃષ્ણપક્ષની ૬ ના દિવસે, અનેક સંધ્યો અને અનેક મુનિ
ચોના સમેતનપૂર્વક, કલ્યાણકર પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

પાછીના પદોમાં કર્માસાહુની. આ કાર્ય કરવા માટે, પ્રશસ્ત
વ.માં આવી છે. અંતમાં, ગણમા, મન્દિરોગુ' સમાર કામ કરનારા
ક સૂતધારો (સજ્જાટો-કાતીગરો) નાં નામો આપ્યાં છે. આમાંના
તો પુત્ર કર્માસાહુના જન્મસ્થાન-ચિત્તોડના રહેનારા છે અને બા
શુભરાતની રાજધાની અમદાવાદના વાસિઓ છે.

આ પ્રશસ્તિના કર્તા, પંડિત સમયરત્નના શિષ્ય કવિવર લાવણ
સમય છે કે જેમણે વિમલમ્બંધ આદિ અનેક પુસ્તકો લખ્યા
સપુંજયતીર્થોદ્ધારમ્બંધ ના લેખક પંડિત વિવેકધીર ગણિએ, સૂતધાર
કોતરવા માટે, શિલાપદ ઉપર આ પ્રશસ્તિ આવેલી છે.

(૨-૩)

બીજા નંબરનો લેખ, સપુંજય તીર્થપતિ શ્રીઆદિનાથ ભગવાનની
પ્રતિમાની બેઠક ઉપર, ૫ પકિતમાં, અને ત્રીજા નંબરનો, આદીશ્વર
ભગવાનના મંદિરની સન્મુખ આવેલા મંદિરમાં વિરાજમાન પુ'ડરીક ગણુ-
ધરની પ્રતિમા ઉપર, ૩ લીટીમાં કોતરેલો છે. આ બંને લેખોમાં, ફક્ત
પ્રતિમાની મિતિ અને કર્માસાહુના કૌટુંબિક નામો લખેલાં છે. ૨ જ લે-
ખમાં, કર્માસાહુને એ ઉદ્ધારકાર્યમાં સાહાય્ય કરનાર મંત્રી રવા અને
નરસિંહનાં શુભ નામો પણ આવેલેલાં છે.

(૪)

આ લેખ, આદીશ્વર ભગવાનના મંદિરની ભમતીના દક્ષિણ તરુ-
ફના ન્હાના મંદિરમાં, ૮ પકિતમાં કોતરેલો છે. એમાં લખ્યું છે કે-
સંવત્ ૧૬૨૦ ના આષાઢ સુદી ૨ અને સવિવારના દિવસે એ દેવકુલિકા *
ની પ્રતિષ્ઠા થઈ છે. ગચ્છાર બંદર નિવાસી પ્રાચ્યટ (પેરવાડ) રાત્રીય
દોસી ગ્રામજિના પુત્ર તેજપાલ (શ્રી ભોડકી) ના પુત્ર દો. પચ્ચારણાએ
* ન્હાનાં મંદિરો ' દેવકુલિકા ' મહેવાલ છે અને મોટાં પ્રાચ્યટીને ' પ્રાચ્યટ '

અથવા ' વિદાલ ' મહેવાલ છે.

પોતાના બાઈ દોઠ લીમ, દોઠ નના અને દોઠ દેવરાજ પ્રમુખ સ્વકીય કુટુંબ સાથે મહાવીર તીર્થ કરની એ દેવકુલિકા, તપગચ્છાચાર્ય શ્રી વિજયદાનસૂરિ અને તેમના પટ્ટધર શ્રીવિજયહીરગૂરિના ઉપદેશથી કરાવી

(૫)

આ લેખ, આદીશ્વર ભગવાનના મંદિરની ભમતીના ઈશાન પુણ્યમાં આવેલા ગંધારીયા ચૈત્ય-મંદિરમાં, ૬ પંકિતમાં ખોદેલો છે. સં. ૧૬૨૦ ના કાર્તિક સુદી ૨ ને શનિવારના દિવસે એ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા થઈ. ગંધાર નિવાસી શ્રીમાલજાતીય સા. પાસવીર (સ્ત્રી પૂતલ) ના પુત્ર વર્ધમાન (સ્ત્રીઓ બે, વમલાદે અને અમરાદે) ના પુત્ર સા. રામજી એ, સા. લહુજી, સા. હંસરાજ અને સા. મનજી આદિ પોતાના બાઈઓ વિગેરે કુટુંબ સાથે, શત્રુંજય પર્વત ઉપર ચતુર્દારવાણી શાંતિનાથ તીર્થ કરતું મોડું મંદિર, તપગચ્છાચાર્ય શ્રી વિજયદાનસૂરિ અને શ્રી હીરવિજયસૂરિના શુભ-ઉપદેશથી, બનાવ્યું.

(૬)

આ લેખ, ઈશાનકોણમાં, આદીશ્વરના મંદિરની દિવાલની સામેની દેહરીમાં, ૮ પંકિતમાં કોતરેલો છે. આની મિતિ સં. ૧૬૨૦ ના વૈશાખ સુદી ૫ શુક્રવારની છે. ગંધારના રહેવાસી પ્રાગ્વાટ જાતીય સંઘવી ભવડના પુત્ર સં. સીપા (સ્ત્રી ગિરસુ) ના પુત્ર જીવંતે, સં. કાઉજી અને સં. આહુજી પ્રમુખ પોતાના બાઈ વિગેરે કુટુંબ સાથે, શ્રીવિજયદાનસૂરિ અને શ્રી હીરવિજયસૂરિના સદુપદેશથી, પાર્શ્વનાથ તીર્થ કરની દેવકુલિકા બનાવી.

(૭)

આ લેખ, ઉપરના લેખવાળી દેવકુલિકાની જમણી બાજુએ આવેલી દેવકુલિકામાં, ૮ પંકિતમાં કોતરેલો છે. આની મિતિ ઉપર મુજબજ છે. અમદાવાદ નિવાસી ÷ ડીસાવાલ જાતિના, * મહં. વજ્રાઈગ (હાલડં

÷ વર્તમાનમાં માત્ર ઓશવાલ, પોરવાલ, અને શ્રીમાલ જાતોજ જનધર્મ પાલનારી દેખાય છે, પરંતુ પૂર્વમાં પ્રાચ. ડીસાવાલ, નાણાવાલ, મોદ, નાગર, ગુજર, ખડાપતા, વાપડા આદિ બધી વૈસ્ય જાતો જનધર્મ પાલતી હતી એમ આ પ્રાચીન લેખો વિગેરે ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે.

* ' મહં ' એ શબ્દ નામની પૂર્વે, આજુ વિગેરેના ધણા લેખોમાં

વિનાયક ?) ના મુત મહં. ગણા (સ્ત્રી મંગલ) ના મુત મહં. વીરહાસે સ્વકુટુંબ સાથે, યત્નુજ્ય ઉપર ધી આદિનાયની દેવકુલિકા, આચાર્ય ધી વિજયદાન અને વિજયહીરના શુભોપદેશથી કરાવી.

(૮)

આ લેખ, મુખ્ય મંદિરના ઉત્તર તરફના દ્વારની સામેની દિવાલની ડાબી બાજુએ આવેલી દેવકુલિકામાં, ૭ પંક્તિમાં, ક્રોતરેલો છે. મિતિ સં. ૧૬૨૦, વૈશાખ સુદી ૨. ઉક્ત આચાર્યદયના સદુપદેશથી ગંધાર નિવાસી પોરવાડ + બ્યેં પરબતના પુત્ર બ્યેં દ્વાકાના પુત્ર બ્યેં વ....આ (મધ્યનો અક્ષર દૂરી ગયેલો છે) એ, પોતાના કુટુંબ સાથે યત્નુજ્ય ઉપર આ દેવકુલિકા કરાવી.

(૯)

આ લેખ, મુખ્ય મંદિરના ઉત્તર દ્વારની પશ્ચિમે, જમણી બાજુએ આવેલી દેવકુલિકામાં, ૮ પંક્તિમાં ક્રોતરેલો છે. મિતિ સં. ૧૬૨૦ વૈશાખ સુદી ૫. ઉપર્યુક્ત નગર અને ભતિના બ્યેં સમરીઆએ, પોતાની ભાર્યા લોહુ અને પુત્રિઓ બાઈ વેરથાઈ તથા બાઈ કીબાઈ આદિ ભેરામાં આવે છે. આના સંબંધમાં, મસિદ્દ હતિદાસરા શ્રીયુત ગૌરીચંદર હીરાચંદ એઆ પોતાના 'સિરોદ્દીરાગવલ્લ હતિદાસ' નામક પુસ્તકમાં (પૃ. ૧૮ ની પાઠ દીકામાં) આ પ્રમાણે લખે છે. " (કેટલાક) લે. બોમાં નામેની પૂર્વે ' મહં ' લખેનું મળે છે, જે ' મહત્તમ ' ના પ્રાકૃત રૂપ ' મહંત ' નું સંક્ષિપ્ત રૂપ હોતું બોધ્યું. ' મહત્તમ ' (મહંત) એ એક પ્રકારનો ઇશ્વર હોવાનો અનુમાન થાય છે જે પ્રાચીનકાલમાં મનિષે (પ્રધાનો) આદિને આપણમાં આવતો હતો. રાજપૂતાનામાં હજુ સુધી કેટલાએ મદાજન (મદાજનો પણામાને એસરાલો મળ્યા છે પરંતુ માહે-અરી વિગેરે બીજી જાતોમાં પણ એ સખ્દ બપવહત ચર્ચ થયો છે.) ' મંતા ' અને ' મદના ' કહેવાય છે. જેમના પૂર્વજોને એ ઇશ્વર મળ્યો હતો; અને પાઠગથી વંશવંશમાંથી થયેલા નામનું સ્વયં થયું મળ્યો હતો. ' મંતા ' અને ' મદના ' એ જને ' મહત્તમ ' (મહંત) ના અપભ્રંશ હોવા બોધ્યું.

+ ' બેં ' એ સરસ્વતી ' બેવદારી ' અથવા ' બેવધારી ' નું અપભ્રંશ અને સંક્ષિપ્ત રૂપ છે. ' મેદસ ' અથવા ' મેદસ ' પણ એવાજ રૂપાવરો છે.

કુટુંબ સમેત, એજ આચાર્ય દયના સદુપદેશથી, શાંતિનાથની દેવપુત્રી
કા કરાવી.

(૧૦)

આ લેખ, મહોદય મંદિરની ઉત્તર તરફની દિવાલની સામે
અને ઉપરના લેખવાળી દેહરીની પશ્ચિમ તરફની દેહરીના એજ
દાખા ખૂણામાં, ૬ પકિતમાં કોતરેલો છે. મિતિ નં. ૬-૭ પ્ર
ગંધાર નિવાસી શ્રીમાતી જ્ઞાતીય + પરીં દેવા (સ્ત્રી બાઇ કમલકાં
પુત્ર પરીં મૂંધી (મૂંધા ?), તથા ગુજરાતીય દોસી શ્રી
(સ્ત્રી બાઈ અમરી) ના પુત્ર દોસી હંસરાજ, આ બંને મળી ૨
જય ઉપર, આચાર્ય શ્રીવિજયદાનસૂરિ અને હોરવિજયસૂરિના સદુપદે
શી, આદિનાથની દેવપુત્રિકા બનાવી.

નંબર ૪ થી ૧૦ મુખીના લેખો એકજ સાક્ષના છે. નં. ૭ ને કે
અમદાબાદનિવાસીનો અને બાકીના ગંધારનિવાસીના છે. એ વર્ષે તખ્ત
મળના પ્રતાપી આચાર્ય શ્રીવિજયદાનસૂરિ પોતાના પ્રભાવક શિષ્ય શ્રી
વિજયસૂરિ સાથે ચતુર્જય ઉપર યાત્રાએ આવ્યા હતા. યાત્રા કરીને વિજ
દાનસૂરિની ચતુર્જયની આ છેડતી યાત્રા હતી. કારણ કે તેઓ ચતુર્જય
ચિહ્નર કરી ઉત્તર ગુજરાતમાં ગયા હતા અને ચંવત્ ૧૧૨૨ માં પદ
ખુની પાસે આપેલા વટપટ્ટી (વટ્ટી) ગામમાં સ્વર્ગસ્થ થયા હતા
નં. ૪ માં વાળા ગંધારનિવાસી મા. સમજના એ મંદિરનો કહેલ
વિજયદાનસૂરિના પ્રચંડ શિષ્ય શ્રીધર્મસાગરજીએ પોતાની ગુર્જરી
(અમર તપગચ્છપટ્ટાવટ્ટી) માં પણ કરેલો છે.

તથા યદુરેડરાયજર્ગાન્ધારીય સાં રામરી, જહમરાયજર્ગા
નં. ૬ નરની પ્રતિનિધિ: શ્રીચતુન્દ્રયે ચતુર્વિદ્યાપ્રદારિણાસાર રોષ
કિલ્લધ કારિણ: । "

એજ પદ્મિન્યેન્ય અનુચિત, નંબરી જરતદાન પરિને ' છે
નૃસિંહજી ' માં પણ કરેલો છે.

" રામજી મધારી દુઓ જોડ, સેતુને ચોખુખ કરતો તેહ;
સંધરી કુંઅરજી જસવાદ, સેતુને કીધો પ્રાસાદ ૫૧.
પ્રભીમમા ત્રિદિવારો જોડ, પ્રથમ પેસનાં દેદરે તેહ;
વિજયદાનનો આવક સિરે, તે દેદરે કુંઅરજી કરે " ૫૨

આ ઉલ્લેખોથી જણાય છે કે ગંધારવાળા સા. રામજી અને
અમદાબાદના સં. કુંઅરજી તે સમયે બહુજ શ્રીમન્ અને પ્રસિદ્ધ પુરો
હોવા જોઈએ. છેલ્લા સંધવી સંજીથી કોઈ લેખ પ્રાપ્ત થયો નથી.

(૧૧)

આ લેખ, મોટા મંદિરની અગ્નિકોણમાં આવેલા મંદિરમાંની
ભિત્તિમાં નીચે બેઠક ઉપર, ૬ પકિતમાં કોતરેલો છે. મિતિ સં. ૧૬૪૦,
શુબ મુદી ૧૩, છે. મંદિર અને મૂર્તિ કરાવનાર કુટુંબનું વાતસ્થાન
આ લેખમાં જણાવ્યું નથી. ડીસાવાલ સાતિના ઠાકુર કરમસી (સ્ત્રી બાઈ
મલી), ઠાકુર દામા (સ્ત્રી બાઈ ચટી), ઠાકુર માહવ, ઠાકુર જસુ,
ઠાકુર ખીમા, ઠા. જસુ સ્ત્રી જસમાદે, ઠાકુર માહવસુત તેજપાલ (સ્ત્રી
તેજલદે) આદિ કુટુંબે આ પ્રાસાદ કરાવ્યો.

(૧૨)

મુખ્ય મંદિરના પૂર્વદ્વારના રંગમંડપમાં, નં. ૧ વાળા લેખની
સામી બાજુએ આવેલા સ્થંભ ઉપર, આ નં. ૧૨ નો ચિત્રલેખ આવેલો
છે. શત્રુજય ઉપરના વિષમાન લેખોમાં આ લેખ સૌથી મોટો છે એની
કુલ ૮૭ પકિતો છે અને દરેક પકિતમાં ૪૦ થી ૫૦ અક્ષરો આવેલા
છે. જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયનૂરિ અને તેમના પટ્ટધર આચાર્ય શ્રી વિજય
સેનના સદુપદેશથી, ખજાત જોડરના મહાન્ ધનિક સાહ તેજપાલ સાવ-
જિંકે શત્રુજયના એ મહાન્ મંદિરનો સવિશેષ પુનરુદ્ધાર કરી, તેને
સંતોષ કરાવી તે સંજીથી વર્ણન આમાં આપવામાં આવેલું છે. આ
લેખને સાર આ પ્રમાણે છે:—

કચું. આ ચૈત્ય સમસવવા માટે તેજપાલે જે ધન ખર્ચ્યું, તે લોકો તેને કલ્પવૃક્ષની ઉપમા આપતા હતા (૫ ૫૮ ૬૦) સંવત્ ૧૬૫૦ માં, બહુ ધામધુમથી તેજપાલે ચતુર્જયની યાત્રા કરી આ તેજ વખતે ધીરીરવિજયદિનૂરીના પવિત્ર હાથે એ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. (૫ ૬ ૧૨.)

આ મંદિરના ઉદ્ધારની સાથે, (૧) સા. રામજીનું (૨) જમું ઠક્કુરજીનું, (૩) સા. કુંઝરજીનું, અને (૪) મૂલા શેઠજીનું એમ બીજા પંજુ ૪ મંદિરો તૈયાર થયા હતા કે જેમની પ્રતિષ્ઠા પંજુ એ સૂરિવરે, આજ સમયે કરી. (૫ ૬૨ ૫)

વત્સા નામના સૂત્રધારે, કે જેનું શિક્ષપત્યાનુયંત્રે જોઈ વિશ્વકર્મા પંજુ તેનો શિષ્ય થયા હોય, તેણે આ રમણીય મંદિર બનાવ્યું છે (૫. ૬૬.) સદાચારના સત્પુત્રસમાન ધીકમલવિજયવિભુધના ચરણ-સેવક ધી દેમવિજય † કવિવરે અલંકરચુકત આ શુભ પ્રશસ્તિ બનાવી છે કે જે ચિરકાલ સુધી જગત્માં જયવતી રહે. (૫ ૬૭)

પંડિત સદુજસાગરના શિષ્ય જયસાગર † આ પ્રશસ્તિ શિલાપદ ઉપર લખી અને માધવ તથા નાના નામના શિલ્પિઓએ કાતરી છે. (૫. ૬૮.)

સંવત્ ૧૫૮૭ માં કર્મા સાહે ચતુર્જયના એ ગુપ્ત મંદિરને ઉદ્ધાર કર્યો હતો, ત્યાર બાદ ૬૦ જ વર્ષે † હરી તેજપાલ તેનું રમણકામ

† કવિવર દેમવિજય પોતાના સમયના એક સમર્થ વિદ્વાન અને પ્રતિભાશાલી કવિ હતા તેમણે પાર્શ્વનાથમહાશય કલ્યાણનાથર અશ્વાથામુકામહાદેવ, કીર્તિકાન્ધારીની બાદિ અનેક ઉત્તમ મંથોની રચના કરી છે જિજ્ઞાસુતાન નામના મહાકાવ્યની રચના પંજુ તેમજેજ આરબો હતી પરંતુ તે ૫૫૫ વર્ષ દેવાંજ તેમનો રચનાકાર થઈ જવાથી તેમના ગ્રંથાલ્પ અર્ધવિદ્યાર્થિના વિદ્વાન શિષ્ય પંડિત ગુપ્તરવિજય મંથિએ તેની પૂર્ણ કરી અને તેના પર સારલ રીતે પંજુ બનાવી દેમવિજયમંથિની ગ્રંથપર પદા, જિજ્ઞાસુતાન ની રીત માં સરિતર આપી છે.

* નંબર ૩૭૭ વાળો લેખ પંજુ એજ વિદ્વાનનો આલેખ્યો છે.

કરાવ્યું, એથી એમ અનુમાન થાય છે કે કર્મા સાહે કૃત મૂર્તિએ જ નવી સ્થાપન કરી હશે. જો કે શત્રુંજયતીર્થોદ્ધારમંથ્ર માં તે મંત્રી અને દેવપુત્રિકા-બધાને ઉદ્ધૃત કયન્તિ ઉદ્ધેષ છે પરંતુ આ લેખ ઉપરથી જણાય છે કે તે વખતે સ્મારકામ જેવું જોઇએ તેવું નહિ પડે. તેજપાલે મંદિરના બધા છાજી ભાગોને અપૂર્ણ રીતે નમતો અને દેવપુત્રિકાઓ પણ ફરીથી તૈયાર કરાવી. તેજપાલ પુરુષ ધર્મિષ્ઠ અને ઉદારચિત્ત પુરુષ હતો. તેણે અનેક ધર્મકૃત્યો કર્યા હતા અને તેમાં પુષ્કળ ધન ખર્ચ્યું હતું. સંઘવી જગબદાસે 'ક્ષીરમૂરિત્ર' માં તેનાં સુકાર્યોની નોંધ અને સ્તુતિ આ પ્રમાણે કરી છે.—

૧૬૮.—'ત્વ'મ કહે ચર દીરજ, નામિં જ્યજ્યકાર.

પિરશનિ પાટણી રત્ના, ધારે પછે વિદાર

૧૬૯.—પાટણથી પાંચેથી હીરો, આવે રંખાવતી વાહિ,

તોની તેજપાલ પ્રતિજ્ઞ કરાવે, હરખે જડ મન માહિ હો.

—હીરજ આવે રંખાવતી વાહિ,—આંચળી

૧૭૦.—સ ૧૧ તોલ છેતાવા વરો, પ્રગડયો નિકાં જેક માનો;
 અમુઆપી નેનિ જિન યાપ્યા, પોદોની મનની આનો હો. ૧૦૦
 અર્ધતપાજિ જિનરસિં યાપ્યા, નોદનો જેક જિખુંદો;
 ૧૭૧.—જન નંજા ને રાજ, નામિં અનિ આખુ હો હો. ૧૦૧
 રંખાવતી હનર રંખાવતી બરંખા, નિંખાવતીજા મહારો;
 ૧૭૨.—જુદજુ ૧૧૦ આપે, જાકમીરંજક કપોં આરે હો. ૧૦૨
 ને.જાકમીરંજક ૧૧૦ આપે, રંજકે સુરપતિ હારે;
 ૧૭૩.—રંજકે રંજકે ૧૧૦ આપે, રંજકે રંજકે ને તારે હો. ૧૦૩

૧૭૪.—'ત્વ'મ કહે ચર દીરજ, નામિં જ્યજ્યકાર. ૧૦૪
 પિરશનિ પાટણી રત્ના, ધારે પછે વિદાર ૧૦૫

૧૭૫.—પાટણથી પાંચેથી હીરો, આવે રંખાવતી વાહિ, ૧૦૬
 તોની તેજપાલ પ્રતિજ્ઞ કરાવે, હરખે જડ મન માહિ હો. ૧૦૭
 —હીરજ આવે રંખાવતી વાહિ,—આંચળી ૧૦૮

મંદ બુદ્ધિ વસ્તુ દેહ કરાવ્યું. ચિત્ર વખત અમિત્ય
 * જેથીસમી તીર્થ કર ચાલે, રિવરચિત્રામિત્ય નામ દે
 કાવચનામી તેજે મનિ વગી, અવન મોટા નામ
 બુંદમાં જંદને ભુદાં, અમિત્ય નિવસ દાપ દે.
 અનેક મિત્ર જેજે મિત્રના ભગ્યા, રૂપક કનક મોલ કે.
 આપરંક ઉદ્ધવ જેજે કરીએ કમળી નામ અતેના દે
 ચિત્ર સેતુ જે ઉદાર કરાવે, અમ્યા એક વચ્ચ આદર.
 રૂપી સમકિત પુરુષ પામે અનુભવે નરનારી દ.
 આનુભવો સપરી થાય, ભદિબી કમના નવ
 આનુભવે અનુભવે આવે, પુરં કાવચના પાપ ન
 માને જેજે જેજે પન વાચ્ય રૂપક નામે ભદિબ
 દીરનના આરક એ દોરે જાતુ મુચક પન મોલ ન
 મોની મી તેજપાત્ર બરાબર, નદિ કે પંચ પા
 રિવર વાગ ન અમી થામે, કાચે પોથી સારી દે.

સં. ૧૯૪૬ ત્રં શિમાયુ પાલકમાં કરી દીરવિજયમુદિ ત્યાથી
 અમદાવાદ પધાર્યા અને ત્યાથી પછી યતુજીવની યાત્રા માટે ને ત્રણ
 પ્રયાણ કર્યું. જે વખતે મુદિજી પોતાકે પધાર્યા ને વખતે ખબર પડે
 સોની તેજપાત્ર અને ખાઈ સાગરે, ત્યા હાજર થયા તેમની તથા
 ૩૬ તે * સહજપાત્ર (તાવદાન-મુખપાત્ર) હતા અને ખીજ અને
 ગાલી-પોદા હતાં. તેઓ મુદિમહાશયની સાથે યતુજીવ પડેલ અને

* આ પ્રવૃત્તિ અમિત્યના ને * આ દશાવસ્થા ન. ૬ ૭ ૮
 વાલેખ છે. બુદ્ધો પદ ૪૦.

* ખાત્ર સાંકે સોની તેજપાત્ર ખબર પડે ત્યાં
 પુદિ મેજામાં હાજર. અન્યા પાત્રો સગવડ નહોત
 રાંદી દારને નિરુદ્ધ થાય. આ પુ નવુ નવુ
 સોના રોનો મુચક ને. ત્રિ નિરુદ્ધ ૩ એ દે

-દીપાવલિ ૧ ૧૯૬-૬૦૦

ત્યાં તેમના પવિત્ર હાથે પોતે ઉદ્ધરેલા તીર્થપતિના મહાન્ મહિમ
ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

શત્રુજય ઉપર, એ પ્રતિષ્ઠાના સમયે, અગણિત મનુષ્યો
થયા હતા. ગુજરાત, મેવાડ, મારવાડ, દક્ષિણ અને માલવા આદિ
દેશોમાંથી હજારો યાત્રી યાત્રાથે આવ્યા હતા. તેમાં ૭૨ તો
સંઘો હતા. સં. ઋષભદાસે ' હીરસૂરિરાસ ' * માં એ દરેક સંઘ
સંઘપતિની લાંબી ટીપ આપી છે તે અવલોકવાથી, આ વાતનો ખ
આવે એમ છે. ખુદ હીરવિજયસૂરિની સાથે જે સાધુ સમુદાય
તેની સંખ્યા એક હજાર જેટલી મ્હોટી હતી.

ઋષભદાસ જણાવે છે કે—હીરવિજયસૂરિ પાલીતાણાની ખ
સ્થાંકિલભૂમિ જતા હતા તે વખતે તળાવની પાળ ઉપર યાત્રીઓ
રસોઈ બનાવતા બેઠા, ઉપાધ્યાય સોમવિજયને તે વિષયની સૂચના માં
ઉપાધ્યાયે તુરત સોની તેજપાલને બોલાવી કહ્યું કે તુમારી વિદ્યમ
નતામાં યાત્રીઓ પોતાના ઉતારે શંધીને ખાય એ શોભાસ્પદ નર્મ
સોનીએ તુરત બાઈ સાંગદેની સાથે વિચાર કરી, બધા યાત્રીઓ
આમંત્રણ કહ્યું અને પોતાના રસોડે જમવાની વિજ્ઞાપિત કરી. રસોડા
કરવા કરાવવાની બધી કસકૂટ ટળી ગયેલી બેઠા યાત્રીઓ બહુમ
આનંદિત થયા અને સોની તેજપાલની અનેકધા પ્રશંસા કરવા
લાગ્યા. +

(૧૩)

આદીશ્વર ભગવાનના મંદિરની પશ્ચિમે ન્હાના મંદિરમાં સ્થા-
પત કરેલાં બે પગલાંની આસપાસ, ન્હાની મ્હોટી ૧૧ પકિતઓમાં
આ નં. ૧૩ નો લેખ કાતરેલો છે.

* જુઓ, હીરસૂરિરાસ, પૃષ્ઠ ૨૦૬-૨૦૮.

- " મળ્યા સાધુ નિહાં એક દગ્ગર, હીરવિજયસૂરિનો પરિવાર. "

પૃ. ૨૦૮.

+ જુઓ પૃષ્ઠ ૨૧૨, પાલ ૧૪-૧૮.

(૧૫-૧૬.)

એજ ટુંકમાં, વાયવ્ય ખુલામાં આવેલી દેવકુલિકામાં આદિનાથ
જાનની જે ચરણે બેસી છે. તેમના ઉપર નં. ૧૫ અને ૧૬ વાળા
કોતરેલા છે. મિતિ જાનેની ઉપર પ્રમાણે છે. એમાં પ્રથ-
મ પાદુકાની સ્થાપના તો, નીચે આપેલા લેખવર્ણનવાળા થેડ ૩૫૭-
૪ કરેલી છે અને બીજીની, ઓમવાલ્મીકીય અને લોહ ગોત્રીય
રાયમદલ (શ્રી રંગાદે) ના પૌત્ર અને સા. જયવંત (શ્રી જયવંત
) ના પુત્ર સા. રાજસી, કે જેણે યત્રુજયની યાત્રા કરી મુદ્ધપતિનું
સંતિલક પ્રાપ્ત કર્યું હતું, તેણે કમુલદે અને તુદંગદે નામની
પત્ની બાને સ્ત્રીઓ તથા અખયરાજ અને અજયરાજ આદિ પુત્ર
પાત્ર અને અન્ય સ્વજનાદિ પરિવાર સહિત, આદિનાથ ભગવાનની આ
પાદુકા સ્થાપિત કરી છે.

(૧૭-૨૦)

નં. ૧૭ થી ૨૦ મુધીના ૪ લેખો, ચૈામુખની ટુંકમાં આવેલા
યત્રુમુખ-વિહાર નામના મુખ્ય પ્રાસાદમાં, આદે દિશાઓમાં વિરાજમાન
આદિનાથ ભગવાનની ભવ્યપ્રતિમાઓનો ગેડક નીચે, ૬ થી ૧૧
પદ્ધિતમાં કોતરેલા છે. આદે લેખોમાં પાડ અને વર્ણન લગભગ એકજ
સરખાં છે.

મિતિ મં. ૧૬૭૫ અને વૈશાખ મુદી ૧૩ શુક્રવાર છે. એ
વખતે મુલતાને તુરુદીન જહાંગીર બાદશાહ હતો. શાહબાદ મુલતા
ખોસદ (ખુસદો) ડું નામ પણ લખવામાં આવ્યું છે. લેખન
પ્રારંભના ભાગોમાં એ મંદિર અને મૂર્તિઓ કરાવનાર સં. ૩૫૭-
૮૬ બનાં નામો છે અને અંતના ભાગોમાં પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્ય
જિનરાજસૂરિ મુધીનાં બૃહત્પરતગચ્છના આચાર્યોના, લાંબા લાંબા
વિશેષણો સહિત નામો આપ્યાં છે. સારલાગ એટલેજ છે કે, અહીં
મદાબાદ નિવાસી પ્રાચીન રાષ્ટ્રીય અને લઘુશાખીય મં. સોમજીના

x એ નામોની રીપ ઉપર ૫. ૮-૬ માં આપેલી છે.

પ્રતિષ્ઠા કરનાર સૂરિના ગુરુ અને તેમના ગુરુના વિષ-
માં, આ લેખોમાં કેટલીક ઐતિહાસિક હકીકતો એવા રૂપમાં આપ-
માં આવી છે કે જે નં. ૧૨ ના લેખમાં, તપાસચળા આચાર્ય શ્રી
દીરવિજયસૂરિ અને વિજયસેનસૂરિની હકીકત સાથે ઘણી ખરી મળતી
ખાય છે. આવા સમાનાર્થ ઉદ્દેશથી કેટલાક વિદ્વાનોનાં મનમાં
મે લેખોકત ઇતિહાસ માટે ચકિત વિચારો ઉત્પન્ન થાય એમ છે, તેથી
મે વિષયમાં કાંઈક ખુલાસો કરવો આવશ્યક છે.

જિનચંદ્રસૂરિ માટે આ લેખોમાં લખવામાં આવ્યું છે કે,
મણે અકબર બાદશાહને પ્રતિબોધ આપ્યો હતો તેથી તેણે ખુશી
પ્રતેમને 'યુગપ્રધાન' તુ' મહત્વસૂચક પદ આપ્યું હતું. તેમના
ધનથી બાદશાહે બધા દેશોમાં અદ્યક્ષિક અમારી પગાવી હતી. તેવીજ
તે જહાંગીર બાદશાહનું મન પણ તેમણે રાજિત કર્યું હતું અને
પાતાના રાજ્યમાંથી સાધુઓને ખુદાર કાઢવા માટે તેણે ત્યારે
કે વખતે ફરમાન કાઢ્યું, ત્યારે તેમણે, બાદશાહને સમજાવી
હતું તે ફરમાન ખેંચાવી લીધું હતું અને આ પ્રમાણે સાધુઓની
રક્ષા કરી હતી.

જિનસિંહસૂરિ માટે પણ લખાયું છે કે-તેમણે પણ અક-
બરપાસેથી, એક વર્ષ સુધી, કાઠ મનુષ્ય માણલાં વિગેરે જલજંતુઓ
મારી ચકે તેવું ફરમાન ખેંચ્યું હતું, અને કાશ્મીર, ગોગકુંડ,
જામ્ની પ્રમુખ દેશોમાં પણ તેમણે અમારી-શવધા પગાવી હતી તથા
જહાંગીર બાદશાહે તેમને 'યુગપ્રધાન' પદ આપ્યું હતું.

આ બંને આચાર્ય માટે કરેલું એ કથન હામાકચ્છાજીની ખર-
રગચળની સંસ્કૃત પટ્ટાવલીમાં પણ મળે છે. ઉપર દીરવિજયસૂરિ
ને વિજયસેનસૂરિના ઉપદેશથી અકબરે જે જે કામો કર્યા, તેમને પાં
શિષ્ટ ઉદ્દેશ ધર્મજ ગણ્યા છે. આ ઉપરથી, એવી ચંકા મદને ઉપર
ય છે કે અકબરે આવી જાનનું માન તપાસચળા આચાર્યેને આપ્યું
પરતરગચળના આચાર્યેને ? કારણ કે બંને અમુકાએ પેનપેનના
પેમાં પેનપેનના આચાર્યેને તેવું માન મંજૂરના ઉદ્દેશ કરે છે. ને
કેનું નિર્મૂલન આ પ્રમાણે થાય છે.

અકબરે પ્રથમ ત્રણ ૧૬૩૬ ' માં હીરવિજયમૂર્તિને પેટાના
દરબારમાં લેવાવ્યા અને તેમના કથનથી પુનર્જન્મના આઠ દિવસના
સદાના માટે અવધિના બધા કરવાનું ફરમાન કરી આપ્યું.
હીરવિજયમૂર્તિ શાંતિચંદ્ર ઉપાધ્યાયને અકબરના દરબારમાં મૂકી પોને
પાછા ગુજરાતમાં આવ્યા. શાંતિચંદ્રે કુતારમકોંગ બતાવી બદલાવને
પ્રમત્ત કર્યો અને એક વર્ષમાં છ મહિના સુધી અવધિના બધા કરવાનું
ફરમાન કરાવ્યું. * પછી તેણે પુત્ર ગુજરાતમાં આવ્યા અને પેટાના
સ્થાને બાનુચંદ્ર પાંડિને મૂક્યા તેમજે યતુલક દત્તનાથ કરવા માટે
બાદશાહ પાસેથી ફરમાન મેળવ્યું. પછી બાદશાહે બાનુચંદ્ર પાંડેથી
વિજયનેનસૂરિની પ્રથમ સાંભળી તેમને કાઢેદમાં લેવાવ્યા અને તેમની
મુલાકાત લઈ પુરા થયો. વિજયનેનસૂરિના કથનથી તેમને મલ બદ
લેવ અને પાંડેના વધ તકને માટે નિરંધ કર્યો. ઉત્તમન તથા
૧૬૫૦ માં વિજયનેનસૂરિ પાછા ગુજરાત ગઈ વળા આવ
વમયની આસપાસ ખીજાનેર (રાજપૂતના) ના રાજા કર્ણજીક
ને મંત્રી કર્મચંદ્ર કે જે ખરતરમકોંગને અનેવાન અને ૧૬ મલ
હતો, તે પેટાના રાજાની ખાંડીના લીપે આપવાના ફરમાન આપીને
રહ્યો હતો અને પેટાની કાચી કુથાગતથી બદલાવની કહેલી કહેત
બાની મેગથી યાચો હતો. તેના કથનથી, તેના ગુરૂ વિજયકુરુરિને
બાદશાહે પેટાની મુલાકાત લેવા કહેત પેટાના હતા બાદશાહે
તેમની મુલાકાત લઈ તેમનું મન પુરુ રાહ પામવા માટે, બાદશ
પાસના યુગવેશના અતિમ ૮ દિવસમાં અવધિના બધા કરવા માટે
ફરમાન કરી આપ્યું હતું. મંત્રી કર્મચંદ્રના કથનથી તેમણે એ
મતે વિજયચંદ્રને આચાર્ય પદથી આપી કે તેના કહેવાનાં પેટ
થી અને તેણેમાં વળા પ્રમાણે કનચકે નવકે.૬ રૂપિયા મળ
હતા. બાદશાહની રજાની એ વખતે કારવીતરુએ એક હાડી
વિનયિતસૂરિ પુનુ તેની તા.૬ નવા હતા તેમની અવિરલવાદ
* વિજય કર્ણજીક માટે મુલાકાતે
* આ દરબારમાં ગઈ ફરમાનથી * આ બા.૧૦.૧૦.

અને કડિન તપશ્ચર્યા જોઈ અકબર ખુશી થયો અને તેમના પ્રેમ પ્રભાસે કાશ્મીર અને ગીજની પ્રમુખ દેશોમાં એક દિવસ છતાં પગાવી હતી. તથા જિનચંદ્રસૂરિના કથનથી, ખંભાતની પાસેના દરિયામાં એક વર્ષ મુઘી માછલીઓ મારવાનો પણ મનાઈ હુકમ કર્યો હતો.

આમુખના મંદિરના આ લેખેમા પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર તથા મંદિર
બનાવનાર તરીકે સેક રૂપાણુ નામ વખતમા અ.મુ. ઉ. પરંતુ પ્રતિ
દ્વિમાં તે એ આખી દુકા સિવા અને સોમજી, કે જે રૂપર વસાવવા
જગુઆ મુજબ ય. રૂપાણુ પિતૃઆ અને પિતા મામ જે
તેમને બાપાએથી કહેવાય છે. પદ્માવતિઓમા પણ એમનું
મામ છે. આ કારણે જગુઆ છે કે એ દુકા બાપાવાને મામ છે
રૂપાણુ પિતૃએ કયો દુકા પરંતુ પાછાથી તેનું મુખ્ય રૂક જગાના કયો
મંદિર વિનરે મંદિર રૂપાણુ કરાવ્યાં દુકા.

4. *Handwritten text in Tamil script, likely a continuation of the letter or a separate note.*

ભાઈએને ઉપદેશ આપી શ્રાવક બનાવ્યા. સૂરિની કૃપાથી પછી તે
પુત્રકા દ્રવ્ય પ્રાપ્ત કર્યું અને મહાન ધનવાન થયા + ”
જિનસિંહસૂરિએ, એ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા સમયે બધા મળી
જિનબિમ્બોની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી એમ ખરતર-પટ્ટાવલીમા ઉલ્લેખ છે
(૨૧)

વિમલરાસદિ કુકમાં, હાથીપાલ નજીક આવેલા મંદિરની ઉપ-
તરફની ભીંતમાં, ૩૧ પદ્ધિતમાં, આ લેખ કેતરેલો છે લેખનો પદો
ખરેભાગ પદમાં છે અને થોડોક ગદ્યમાં છે.

પહેલા ૫ પદોમાં, મંગલ, હાલાર પ્રાતના નવીનપુર (કે-
તરફની ભીંતમાં, ૩૧ પદ્ધિતમાં, આ લેખ કેતરેલો છે લેખનો પદો
ખરેભાગ પદમાં છે અને થોડોક ગદ્યમાં છે.

જેને હાલમાં જામનગર કહે છે) નું નામ મને ન્યાના જશવન અને
શત્રુશત્રુ નામના બે રાજાઓનો ઉલ્લેખ છે ૬ થી ૧૩ મુખીના
પદોમાં, અચલગચળા પ્રવર્તક આચાર્ય આચાર્યસિંહસૂરિથી તે લેખ
કાલીન આચાર્ય કશ્યપસાગરસૂરિ મુખીના આચાર્યોના નામે
આપ્યાં છે. (આ નામે ઉપર પૃષ્ઠ ૧૧ માં આવેલા છે.) ૧૪ માં

પદથી પ્રતિષ્ઠા કશવનાર કુકુંબનું વર્ણન છે

આસવાલ સપ્તિમાં, લાલજુઓત્રમા પહેલા હરપાલ નામે
મોટો થોક થયો. તેને હરીઆ નામનો પુત્ર થયો હરીઆને લિંહ,

તેને ઉદેસી, તેને પર્વત અને તેને વચ્ચ થયો વચ્ચની સી વચ્ચ
તરેની કુશિથી અમર નામનો પુત્ર જન્મ્યો. અમરની સી લિંગદેવી

નામની હતી જેને વર્ધમાન, આપની અને પદ્મસિંહ, એમ ત્રણ
પુત્રો થયા. તેમાં વર્ધમાન અને પદ્મસિંહ વિશેષ પ્રસિદ્ધ થયા આ

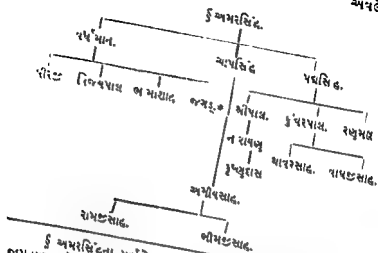
જાને ભાઈએ જામ રાજાના મંત્રિઓ હતા. લોકોમાં તેમનો સન્માન
પણ બહુ હતો. વર્ધમાનની સી વચ્ચદેવી હતી, જેને પીર અને

+ “ મહામાધાવાદનગરે જિનેદાશપારેભાગાવિજા કુશાંતી મિશાલિજુને/૫-ની
વા-સોમકાન.વાની હો ભાગાતે પ્રતિષ્ઠાવ લકુદામ્ને ખાલશે
કવચ્ચા: ”

• “ સંવત્ ૧:૦૫ વૈશાખસુ રવિવોદવાં હુંએ ખંડાજનનગરવાર ૧૦૫૫૨૫૨-ની
ક.તીવસંવતિમોમતીકારિગણુમ્મસોવરિ જનુહારીકાદાદમાવર્ધ.જવમંદે/૨૬૬-
પરવચાન(૫૦૧)પ્રતિષ્ઠાની પ્રતિષ્ઠા વિદિત ”

કુ. અમરસિંહના પૂર્વજોનાં નામ અને ક્રમમાં, સત્તુજ્યના અને
 ભમનમરના લેખમાં કાંઈક મિલન છે. જાનેનું કોષ્ટક આ પ્રમાણે છે—

સત્તુજ્યના પ્રમાણે—

૧ દરપાલ.

૨ દરીયા.

૩ સિંહ.

૪ ઉદી.

૫ પર્વત.

૬ વમ્બુ. (ભી વામ્બુદેરી)

૭ અમર. (ભી વીંદેરી)

ભમનમરના પ્રમાણે—

૧ સિંહ.

૨ દરપાલ.

૩ દેવનદ.

૪ પર્વત.

૫ વમ્બુ.

૬ અમર

* ભમનમરના પુસ્તક પ્રમાણે આનંદ દરીયાથી દેવસાગર પાલ
 નમ્બુની સંતતિ તરીકે જણાવે છે. જુઓ વિજયનગરના પુસ્તક કાન્ધ-
 લે.

ગદ્યભાગમાં લખવામાં આવ્યું છે કે—પોતાના પરિવાર સમેત, અમાલ્ય (પ્રધાન) શિરોમણિ વર્દમાનસાહુ અને પદ્મસિંહસાહે, હાલાર પ્રદેશમાં નવાનગર (જામનગર) માં, જામ શ્રી ચતુરશ્ય (છત્રશાસ) ના પુત્ર શ્રીજસવંતજીના વિજયવંતા રાજ્યમાં, અચ્ચગચ્ચના આચાર્ય શ્રીકલ્યાણસાગરસૂરિના ઉપદેશથી, શ્રીશાંતિનથનું મંદિર બંધાવવા રૂપ પુણ્ય કૃત્ય કર્યું. તથા ઉક્ત તીર્થંકર આદિની ૫૦૧ પ્રતિમાની બે પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી. તેમાં પ્રથમ સંવત્ ૧૬૭૬ વૈશાખ શુકલ ૩ બુધવારના દિવસે અને બીજી સંવત્ ૧૬૭૮ ના વૈશાખ શુકલ ૫ શુક્રવારના દિવસે એવી રીતે મંત્રીશ્વર વર્દમાન અને પદ્મસિંહે ૭ લાખ રૂપિયા પુણ્યક્ષેત્રોમાં ખર્ચ કર્યા.

આ બંને લેખો ઉપરથી જણાય છે કે વર્દમાન અને પદ્મસિંહ—બંને બ્રાતા જામનગરના તત્કાલીન પ્રધાનો હતા અને તેઓ ચુસ્ત જૈનધર્મી હોઈ જૈન ધર્મની ઉન્નતિ માટે પુષ્કળ પ્રયત્ન અને દ્રવ્યબ્યય કર્યો હતો. શ્રાવક હીરાલાલ હંસરાજે વર્દમાનના વિષયમાં વિજયનવામ્યુદયકાવ્ય માં નીચે પ્રમાણે હકીકત લખી છે.

= વર્દમાન સાહેનો ઇનિદાસ આ પ્રમાણે છે— તેઓ કાઠિયાવાડની ઉત્તરે આવેલા કચ્છ નામના દેશમાં આવેલા અલસાણ નામે ગામના રહેવાસી હતા. તેઓ ધણુજ ધનાઢ્ય તથા વ્યાપારના કાર્યોમાં પ્રવીણ હતા. તેજ ગામના રાવસી સાહ નામના પણુ એક ધનાઢ્ય સેઠ રહેતા હતા. તેઓ બંને વચ્ચે વહેવાઈનો સંબંધ હતો. તેઓ બંને જૈનધર્મપાળતા હતા. એક દિવસે જામનગરના રાજા જામસાહેબે તે અલસાણના દોકોરની કન્યા સાથે લગ્ન કર્યા. તેમાં જામશ્રીના કહેવાથી તે કુંવરીએ દાયગમમાં પોતાના પિતા પાસે તે બંને સાહુકારો જામનગરમાં આવી વસે એવી માગણી કરી. તે માગણી તેના પિતાએ કષુલ રાખવાથી એસવાલ ચાલિના દસ હજાર માણસો સહિત તે બંને સાહુકારોએ જામનગરમાં આવી નિવાસ કર્યો.

ત્યાં રહી તેઓ અનેક દેસો સાથે વ્યાપાર કરવા લાગ્યા અને તેથી જામનગરની પ્રગતિ પણ ધણી આગાદી વધી. વળી તે બંને સાહુકારોએ પોતાના દ્રવ્યનો સફુપયોગ કરતા માટે ત્યાં (જામનગરમાં) સાબો ફેસા ખર્ચાને મહેંટાં ચિરતારવામાં તથા દેવવિમાનો સરખાં જિનમંદિરો બનાવ્યાં.

તે મંદિરો વિશ્વ સંવત ૧૧૭૬ માં સંપૂર્ણ થયા અનેકમે શીવમંદિરો
 યુગ્મીય ત્રિરનાર વચેરેની વાચા કરી અને ત્યાં પણ ત્રિમંદિરો બનાવ્યા
 એવી રીતે પોતાના આપો પંચા અર્ચાને તેમણે આ સ્વપ્ન સ્વર્ગમાં આવે
 લીધો. વર્દમાનસાદનું સંસ્કરણારમા પાત્રુ સન્માન થવા સાન્ય. તથા
 ભમશ્રી પણ પાત્રુ ખર્ચ કર્યા તેમની સલાહ પ્રમાણે કરવા આન્ય આપી
 કરીને ભમસાદેના એક પુદ્ગલુ કારભારીને કર્યા થઈ, તેથી તે વર્દમાન
 સાદપરની ભમ સાદેનની પ્રીતિ ઓઝી કરાવવાની તજવીજ કરવા આન્યો
 એક દહાડે તે કારભારીએ ભમ સાદેનને કહ્યું કે, હાથમાં રાજવમા નાખાને
 ખપ છે, તેથી આપણા સહેરના પનાદય સાદુકાર વર્દમાન સાદ ઉપર નેત્ર
 દળર ઠેરીની ચીઠી ડખી આપો. ભમ સાદેને પણ તેના કહેવા
 પ્રમાણે ચીઠી ડખી આપી પછી તે કારભારીએ તે ચીઠી ઉપર ૧
 મીઠું પોતાના તરફથી ચડાવી નેત્ર દળરના બદલે નવ લાખની મીઠી
 બનાવી. પછી તેજ દિવસે સાજના વાગુ વખતે તે કારભારી વર્દમાન સાદ
 પાસે ગયો અને તેમને કહેવા લાગ્યો કે, ભમસાદેએ પૂકમ કર્યો છે
 કે, આ ચીઠી રાખીને નવ લાખ ઠેરી આજ વખત આપો વર્દમાન સાદે
 કહ્યું કે, જા વખત અમારે બાગુ કરવાનો છે મારે બાવની કાન મારા
 તમે આવજો, એટલે આપીશું પણ તે કારભારીએ તો, તેજ વખતે તે ઠેરી
 લેવાની હાં લીધી. તેથી વર્દમાન સાદે તેને તેજ વખતે કારા ચડાવી
 પોતાની જખારમાંથી નવલાખ ઠેરી તોળી આપી. કારભારીના આ કર્તવ્યથી
 વર્દમાનસાદને યુરતો ચડ્યો, તેથી પ્રભાતમાં રાવસીસાદ સાથે મંદિરને
 નેમણે દરાવ કર્યો કે, જે રાજવમાં પ્રભાતે આવેો ગુણમ દોષ ત્યાં આપણે
 રહેતું લાવક નથી, મારે આપણે બાળેજ બાળેથી ચારીને કબજા કર્યું તે
 સમયે રાવસી સાદે પણ તે વાત કંપુચ કરી. પરંતુ જ્યારે વર્દમાન સાદ
 લાચી નિકળી કબજ તરફ પ્રવાળુ કંપુચ લાચે રાવસી સાદે પુરામણ સંક
 કંપુ કે, મહારે તો આ દેહમાંથી કામ અપૂર દોષથી, મહારથી બાચી
 યાચી નહીં, પછી વર્દમાન સાદ એકલાએ લાચી પ્રવાળુ કંપુ તેમની
 સાથે બીજા સાદા સાદ દળર એલવાળો પણ કબજ તરફ રવાના થઈ તે
 મધા માળુનેત્રું ખાખ બોરાથી વિચેરેત્રું ખર્ચ વર્દમાન સાદે પોતાના
 સાથે લાધું. પ્રવાળુ કરી વર્દમાન સાદે મોગ મુકામે પહોંચા ત્યારે ભમ સાદે
 ને તે બાખની ખખર પડી. ભમ સાદેને તેમને પાખ ને ખખર કરે
 તાનાં માળુનો મોઢામાં, પરંતુ વર્દમાન સાદ આન્ય નહીં, ત્યારે ભમ

સાહેબ પોતે ત્યાં ગયા અને આવો રીતે એકાએક પ્રયાણ કરવાનું સેવે
કારણ પુણ્ય. સેવે જે દક્ષીણ જતી દત્તી તે નિવેદન કરી ત્યારે જમતરે
આમય સંવિત કવું કે મહેતા ફક્ત તેવું હજાર ફારીની ચીઠી તખી આપી
દત્તી. આ પાત જાણી કારભારી પર જામે સાહેબનો વજોજ ગુરમો મારે.
જમ સાહેબ મેંને મનાવી એકદમ પાત જામનગર આવ્યા ત્યાં ૧૨૫૫૮
હોં તે કારભારી જામસાહેબને મળ્યો જામ સાહેબે એકદમ ગુરમમાં
ત્યાં તેને જાણીયાથી પોતાના દાથે મારી ન્દાખીયમને દારે પહોચાડ્યો. એ
પુદાણા કારભારીનો પાળીઓ દાત પણ ત્યાં (જામનગરમાં) કમ્પાન્યના
મંદિરમાં મોજુદ છે. જે વખતમાં વર્દમાન સાહે તેને નવજાખ મારી તે
આપી દત્તી તે વખતનું, જામનગરમાં માંડી પાસે રહેતું મકાન, આ ૫૫
નવજાખના નામથી ઓળખાય છે તેમનાં ચણાવેલાં અત્યંત મનોહર મિત
મંદિરો પણ દાત, તે સમયની તેમની જાદોજ્જ્વાલી હાલિગોચર કરે છે. તેમાં
રહેતાનું મકાન પણ દાત જામનગરમાં જીજી અવરયામાં દયાત છે. તેમને
અનેક પમંકાપો તથા લોકોપકૃતિનાં કાર્યો કરેલાં છે. "

૫૪. ૩૧૨-૧૫.

(૪૨)

આ લેખ, નં. ૬ અને ૭ વાળા લેખો જે દેહરીમાં છે તેથી
પહેલે આપેલી અને આલીધરના મહેતા મંદિરના ઇશાન ખુણામાં
રહેલી દેહરીમાં આપેલાં છે.

ખ્રિ. સં. ૧૬૭૬ વૈશાખ શુકલ ૧૩ શુક્રવાર. અંબજીવજી
કમ્પાન્યના નરનુદિના વડે અને અનવાપરના શ્રીમાતજાનીય સા. જાત
(જો દાતરે) ના પુત્ર ના. જીમજી અને ૨૫૫૭-જાનેએ શુભ
૧૫૫ આ દેહરી કમ્પાની.

(૪૩)

૧૬૭૬-૧૬૮૬ દરમિયાં દેહરી નજીકના નાના નાના મંદિરો
નજીકનાં મંદિરોની નીચે, કે પડિના, આ લેખ મોરારી કે
દેહરી કે પડિના નજીકના.

નં. ૧૭ જે ૨૭ વાળા લેખમાં વર્ણવેલા નં. ૬૧૭૫ ના
સા. સં. ૧૭૫૬ (જો દાતરે) ના પુત્ર ના. જીમજી, નં. ૬૧૭૫

સી મુખમાટે અને હાલક પુત્ર ઈન્દ્રજી સહિત, આ શાંતિનાથનું કરાબુ. પ્રતિષ્ઠા કરનાર ઉક્ત લેખો વર્ણિત જિનરાજસૂરિ છે.

(૨૪)

ઉપરના લેખવાળી પ્રતિમાની સામે, અને ચતુર્થખમાસા અગ્નિ ખુણામાં આવેલી પ્રતિમાની નીચે, બે પકિતમા, આ લેખો કાતરેલા છે. મિતિ એજ.

ઉક્ત સં. રૂપજીના વૃદ્ધ જ્ઞાતા સં. રત્નજી (બાર્યા મુખમાટે) ના પુત્ર મુંદરદાસ અને સખરાએ પોતાના પિતાના નામથી શાંતિનાથ તીર્થકરની પ્રતિમા સ્થાપિત કરી. પ્રતિષ્ઠા કરનાર જિનરાજસૂરિ.

(૨૫)

વિમલવસહિ કુંકમાં, આદીશરના મંદિર પાસે આવેલા ન્હાના મંદિરમાં, ન્હાની મોટી ૬ પકિતમાં, આ લેખ કાતરેલા છે. મિતિ સં. ૧૬૭૬ વૈશાખ વદિ ૬ શુક્રવાર.

તપગચ્છાચાર્ય શ્રીવિજયદેવસૂરિના સમયમાં, શ્રીમાલગાતીય અને લખુચાખીય મંત્રી જીવા (શ્રી રંગાઈ) ના પુત્ર મંત્રી વાળાએ પોતાની સો ગંગાઈ આદિ પરિવાર સમેત, સેઠ શિવજી બખુચાહીની કૃપાથી પોતે પ્રતિષ્ઠિત કરેલું એવું એ વિમલનાથનું મંદિર કરાબુ.

(૨૬)

ખરતરવસહિ કુંકની પશ્ચિમે આવેલા મંદિરમાં, ઉત્તર તરફ નં. ૩ ના પગલાંની આસપાસ, ૧૧ પકિતમાં, આ લેખ કાતરેલા છે.

આદિનાથ તીર્થકરથી લઈ મહાવીર તીર્થકર મુખીના ૨૪ તીર્થકરના બધા મળી ૧૪૫૨ ગણધરો થયેલા છે. એ બધા ગણધરોના એક સાથે આ સ્થાને ચરણમુગલ સ્થાપન કરેલા છે. જેસલમેર નિવાસી, બોસવાલગાતીય અને બાંધ્યાલિક ગોત્રીય મુખાવક તા. શ્રીમલ (બાર્યા ચાપલહે) ના પુત્ર સં. થાદરૂ * (થાદરૂ) કે જેને લેલખ.

* વાસ્તવિક નામ ' થાદર ' છે. ૫૦૭ ડા. જુદરે ' ૬ ' ને ' ૬ ' અને ' ૧ ' ને ' ૧ ' વાંચી ' થાદર ' નામ ગણ્યું છે.

પત્તનના પ્રાચીન મંદિરનો અર્જોદ્ધાર કર્યો હતો, ચિંતામણિ પાર્શ્વ-
નાથની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી, પ્રતિષ્ઠાના સમયે દરેક મનુષ્યની
એક એક સોનામહોરની લઘુણી કરી હતી, સંઘનાયકને કરવા ચોક્કસ
દેવપૂજા, ગુરુ-ઉપાસના અને સાધર્મિવાત્સલ્ય આદિ બધાં ધર્મકાર્યો કર્યા
હતાં અને શત્રુજયની યાત્રા માટે મ્હોટો સંઘ કાઢી સંઘપતિનું તિલક
પ્રાપ્ત કર્યું હતું, તેણે, પુંડરીકાદિ ૧૪૫૨ ગણધરોનું, પૂર્વે નહિ થયેલું
એવું પાદુકાસ્થાન, પોતાના પુત્ર હરરાજ અને મેઘરાજ સહિત,
પુણ્યોદયને માટે બનાવ્યું અને સં. ૧૬૮૨ ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦
શુક્રવારના દિવસે ખરતરગચ્છના આચાર્ય જિનરાજસૂરએ પ્રતિ-
ષ્ઠિત કર્યું.

(૨૭)

હાથીપોળ અને વાઘણપોળની વચ્ચે આવેલી વિમલવસહિ
'દુ'કમાં, ડાબા હાથે રહેલા મંદિરના એક ગોળકામાં, ૪૪ પંક્તિમાં
આ નં. ૨૭ નો લેખ કોતરેલો છે.

મિતિ સં. ૧૬૮૩, બાદશાહ જહાંગીરના રાજ્યની છે. નં. ૨૧
ની માફક આ લેખ પણ અંચલગચ્છવાળાનો છે. આમાં પ્રારંભમાં
'૧૩ પદો છે અને પછી બાકીનો બધો ભાગ ગદ્યમાં છે. લેખનો ગદ્યભાગ
સંસ્કૃત અને ગુજરાતી મિશ્રિત છે.

આદિના ૫ પદોમાં તીર્થંકરોને નમસ્કાર કરેલો છે, અને પછી-
નામાં અંચલગચ્છના આચાર્યોના નં. ૨૧ પ્રમાણેજ નામો આપેલા છે.

ગદ્યભાગમાં જણાવ્યું છે કે—શ્રીમાલસાતીય મંત્રીશ્વર શ્રી-
ભંડારીનો પુત્ર મહં. અમરસી તેનો પુત્ર મહં. શ્રીકરણ, તેનો પુત્ર સહ-
ધન્ના, તેનો પુત્ર સોપા અને તેનો પુત્ર શ્રીવંત થયો. શ્રીવંતની સ્ત્રી બાઈ
સોભાગદેની કુક્ષિથી એક પુત્ર અને એક પુત્રી થઈ. પુત્રનું નામ સહ-
શ્રી૩૫ અને પુત્રીનું નામ હીરણ્ય હતું. એજ હીરણ્યએ પોતાના પુત્ર
પારીખ સોમચંદ્ર આદિ પરિવાર સહિત, સં. ૧૬૮૩ ના માઘ
શુકલ ૧૩ અને સોમવારના દિવસે, ચંદ્રપ્રભના મંદિરનો અર્જોદ્ધાર
કરાવ્યો. આ મંદિર પ્રથમ રાજનગર (અમદાવાદ) નિવાસી મહં. ભંડારી

રીએ કરાવ્યું હતું. તેની ૬ ઠી પેઢીએ ધાવિકા હીરબાઈ ધર્મ કે એનો પ્રથમ ઉધાર કર્યો. વળી એ બાઈએ શત્રુજયની ૬૬ વાર સહિત યાત્રા કરી. એના સ્વચરપણના, પારિખ મગદાસ (ભાર્યા ગુરુ) નો પુત્ર પા. કુંજરજી (ભાર્યા કમલાદે) ધર્યો. તેને બે પુત્રો થયા-પારી વીરજી અને સ્ત્રીયા. બાઈ હીરબાઈ x તે પારીખ વીરજીની સ્ત્રી, તે પોતાના પુત્ર પારીખ સોમચંદ્રના નામથી ચંદ્રમલ તીર્થ કરવું બિંબ કરાવ્યું અને દેશાધિપતિ ખાંધુજીના પુત્ર શિવાજીના રાજ્યમાં, પોતાની પુત્રી બાઈ કન્યાળી, ભાઈ રૂપજી અને બત્રીબ ગોડીદાસ સમેત આચાર્ય કન્યાળુ-ભાગરસરિના હાથે, ઉક્ત દિને તેની પ્રતિષ્ઠા કરાવી વાચક દેવસાગરગણિએ આ પ્રકારે બતાવી, પશ્ચિમ શ્રીવિજયમૂર્તિ નજીએ લખી અને પં. વિનયચૌખર ગણિના શિષ્ય મુનિ રવિ-શેખરે લખાવી (૧).

(૨૮)

આ લેખ, મોટાડી ડુંકમાંના આદીશ્વર ભગવાનના મુખ્ય મંદિરની પશ્ચિમ બાજુએ આવેલા નાના મંદિરમાં ચૈત્રપત્રની પ્રતિમા નીચે, બે પક્ષિતમાં કોતરેલો છે.

સં. ૧૬૮૪ ના માઘ વદી ૫ અને શુક્રવારના દિવસે, પાટણ નિવાસી, શ્રીમાલસાતીય ક. જલપાણના પૌત્ર ક. પાપાકે, પોતાના પિતા ક. રાબા અને માતા ક. સીવુના પ્રેરણે, ગોખલા (ખતક) સમેત આદિનાથ ભગવાનનું બિંબ બનાવરાવ્યું.

(૨૯)

બાલાવસંહિ (અગર બાલાભાઈ) ડુંકની ઘોરક ઉપર બે અદ્ભુત આદિનાથનું મંદિર કહેવાય છે અને જેમાં એવા અત્યંત પરા-બામાંથી વિશાલ આકારવાળી આદિનાથની મૂર્તિ કોતરી કાઢેલી છે, તેમાં એક પાંચર ઉપર, ૬ પક્ષિતમાં, આ નં. ૨૯ નો લેખ કોતરેલો છે. લેખમાં જણાવ્યું છે કે-સં. ૧૬૮૬ ના ચૈત્ર શુક્લ ૧૫ ના દિવસે, દશિયુદેશમાં આવેલા દેવગિરિનગર (દોડગાળા) ના વાસી x હીરબાઈનો બધાવેલો એક કુંડ ૧૫ ચરબંધ ઉપર નિર્મિત છે.

અને શ્રીમાલનાતિના લઘુશાખીય સા. તુક (કા) (ભાર્યા તેજક) ના પુત્ર સા. હાસુજીએ, પોતાની સ્ત્રી હાસલદે, ભાર્યા સા. વંચુ (ભાર્યા વંચાદે) અને સા. દેવજી (ભાર્યા દેવલદે), પુત્ર ધર્મ અને ભગિની બાઈ કુંઅરી પ્રમુખ સકલ કુટુંબ મમેત, સિદ્ધાચક્ર યાત્રા કરી અને અદ્ભુત-આદિનાથના મંદિરના મંડપનો કોટ સમી કરીથી ઉદ્ધાર કરાવ્યો.

છેલ્લી ત્રણ પંક્તિઓમાંનો ઘણો ખરો ભાગ દૂરી મમેત છે તેથી આચાર્ય વિગેરેનાં નામો જતાં રહ્યા છે. લેખની સ્થિતિ એ જણાય છે કે લેખનો એ ભાગ સ્વાભાવિક રીતેજ નષ્ટ થઈ ગયેલો નથી પરંતુ તાળી ભેંધને કોઈએ તેનો નાશ કરેલો છે કારણ કે તે જગાએ જ્યારે નામના શબ્દો જતા રહ્યા છે ત્યારે 'તત્પદ્ધાલકારે' ..... 'પદ્ધિતોત્તમ' આદિ વિશેષણો સ્પષ્ટ જણાય છે. આથી અવશ્યકે મંદપાદ્યદુરામહીની આ વર્તાણુંક હોવી ભેંધએ.

(૩૭)

મહોદી દુકમાં આદીધરના મુખ્ય પ્રસાદના કક્કિજદારની સામે આવેલા સદ્ગ્રહ-મંદિરના પ્રવેશદ્વારની પાસે આ લેખ આવેલો છે. પંક્તિ સંખ્યા ૧૦ છે.

નં. ૧૬૬૬ ના વૈશાખ શુકલ ૫ સંવિચારના દિવસે રીવમત નિચચી યં. સ્વા (સ્ત્રી તેજબાઈ) ના પુત્ર નં. ગોવિંદજીને (સ્ત્રી વવજબાઈ) સ્વકુટુંબ સાથે, યત્રુજય ઉપર ઉભા મળી બન્ધનું અને તેમાં મુખ્યનાથની પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત કરાવે પ્રતિષ્ઠા કરનાર આત્માએ શ્રીવિજયનેનના પદપદ વિષય દેવદરિ છે, કે જેની સાથે મુવત્તર વિજયવિંદુમ્હરિ પદ દર્શ

(૩૮-૩૯)

જેમ મંદિરના, જે તાળો ઉપર, નં. ૩૧ અને ૩૨ ના દેવે દેવદેવ છે. જેમાં જે ન પદમાં અને દુકો છે. બીજા નામ અને તે નામ વિષય છે. બીજાં પદો અંગ છે

સં. ૧૭૧૦ ના જ્યેષ્ઠ શુકલ ૬ અને સુરવારના દિવસે, ઉમ-
મેન (આઝા-શહેર) નિવાસી આગ્રવાલચારીય, પૂજનાખીય અને
કુદાડગોત્રીય માં વર્દમાન (સી વાઢાહે) ના પુત્ર, સા માનસિંહ,
સાયનિંહ. કનકનેન, ઉમનેન અને જયભદ્રાસ આદિએ સા. જગત્સિંહ,
અને જયભદ્રાસ પ્રમુખ પુત્રાદિપરિવાર સહિત, પોતાના પિતા (વર્દ-
માન) ના વચનથી, તેના પુત્ર માટે, આ સહસ્રકૂટ તીર્થ કરાવ્યું
અને પોતાનીજ પ્રતિષ્ઠામાં પ્રતિષ્ઠિત કર્યું. તપગચાઆચાર્ય શ્રીહીરવિ-
જયસૂરિના પદપર આચાર્ય વિજયસેનસૂરિના શિષ્ય વિજયદેવસૂરિ
અને વિજયમલસૂરિની આજ્ઞાથી, હીરવિજયસૂરિશિષ્ય મહોપાધ્યાય
શ્રીકીર્તિવિજય ગણિના શિષ્ય ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ એની પ્રતિષ્ઠા
કરી આ કાર્યમાં, યતુજયતીર્થ સંબંધી કાર્યોની દેખરેખ રાખનાર
પણ શાંતિવિજય ગણિ, દેવવિજયગણિ અને મેઘવિજય ગણિએ,
સહાયતા કરી છે.

આ લેખ, ખરતરવસહિ દુકમાં આવેલા શેડ નરસી કેશવજીના
મંદિરના ગર્ભાગારની બહારના મંડપમાં, દક્ષિણ દિશા તરફની દિવાલ
ઉપર એક શિલાપટ્ટમાં, ૪૩ પંક્તિમાં કોતરેલો છે. યતુજયના શિલા-
લેખોમાં, આ સૌથી આધુનિક છે.

(૩૨ A •)

આ લેખમાં, પ્રથમ ૧૮ પંક્તિ છે અને પછી ગદ્ય છે. ભાષા આપ-
પટ-સંસ્કૃત છે. આદિના ૧૧ શ્લોકોમાં, રત્નેદધિ (રત્નસાગર) સુધીની
પંથગચ્છની આચાર્યપટ્ટાવલી આપવામાં આવી છે. (જુઓ, ઉપર પૃષ્ઠ
૨.) પછી જગ્ગાનુ છે કે-કંઈ દેશમાં, કોણાલ નગરમાં, લઘુશાખીય
જૂંસી નામે શેડ થયો. તેનો પુત્ર નાયક થયો. નાયકની સ્ત્રી હીરબાઈની

* ૪૧ લેખના મથાળે ૩૩ ના બદલે જૂથથી ૩૨ નો અંક ઉપાઈ
છે (અર્થાત્ ૩૨ ના ઉપર અંકો મૂકાયા છે) અને તેના પછીના
તેનાજ અનુક્રમથી મૂકાયા છે તેથી આ જગ્યાએ, બીજાના ૩૨
પાના તરીકે દર્શાવનાર A ચિહ્ન મૂકવામાં આવ્યું છે

માબ્રિક્યસાગરના શિષ્ય વાચક વિનયસાગરે આ પ્રશ્નની
બનાવી અને તેલેજ શિડાપટ્ટ ઉપર લખી.

(૩૩)

મોટી દુકમાં આદીશ્વર જગવાનના મુખ્ય મંદિરની દક્ષિણ
તરફની દિવાલ ઉપર, ન્હાંની ન્હાંની ૨૨ પંક્તિઓમાં, આ નં. ૩૩
નો લેખ કોતરેલો છે. લેખમાં જણાવેલું છે કે—

સં. ૧૬૫૦ ના પ્રથમ વૈત્ર માસની પૂર્ણિમાના દિવસે, આદિ-
ત્રપાત્ર અને સન્માર્ગગામી એવા આપ ૩૫ અમુદ્રને ઉત્તરિત કરવા
માટે જેઓ સંદ્ર જેવા છે, જેમના વચનોથી રક્ષિત થઈ અકબર
બાદશાહે શત્રુજય પર્વત જેમના સ્વાધીન કર્યો છે અને ભદ્રારક વિજય-
સેનસૂરિ પ્રમુખ સુવિદિતજનો જેમની ભક્તિપૂર્વક ચરણનેવા કરે છે
એવા આદ્યાર્ય શ્રીહીરવિજયસૂરિના મહિમાથી આનંદિત થઈ બાદશાહે
શત્રુજયની યાત્રાએ જનાર બધા મનુષ્યો પાસેથી જે દિવસે મસાક
કર (માધા પેરા-મુંડકો) લેવાનો નિર્ણય કર્યો છે તેજ દિવસે, ઉત્તર
આદ્યાર્યવર્ધના શિષ્ય, સકલવાચક શિરમજી શ્રીવિમલદર્શ ઉપાધ્યાયે
૫ દેવદર્પ, ૫. પનવિજય, ૫. જયવિજય, ૫. જસવિજય, ૫. દાંત
વિજય અને મુનિ વેસલ આદિ ૨૦૦ મુનિઓના પરિવાર નામે નિર્ધિ-
ત રીતે, શત્રુજયની યાત્રા કરી છે.

(૩૪-૩૭)

નં. ૩૪ થી ૩૭ મુખીના લેખો, ‘ ચાલકવાડલુ આરીખેલ
મીરીજ ’ માં મનદ ધનાર પ્રાચીનગુર્જરકાવ્યસંગ્રહ માંથી ઉત્પન્નના
આવ્યા છે. સ્થલને એકકલ નિર્ણય નથી જણાયો. ૫૧મું મોટી
દુકમાંના ઠાઈમંદિરમાં જુદી જુદી મૂર્તિઓ ઉપર એ લેખો લખેલ
છે. બધા લેખો, સં. ૧૩૭૧ માં, પાટબુના સમસાગાંઠે, શત્રુજયને
(૧૫ મો) ઉદાર કરાવ્યો, તે સંજય છે.

મમસાસાહના એ ઉદારની વિભૂત દર્શકના આદ્યાર્ય ‘ રોતરા-
સિક-મરપો ’ નામક પુસ્તકમાં આપનામાં આવી છે તેથી અમે
આપને નથી.

૩૪ મો લેખ સચ્ચિદ્રાદેવી, કે જે એસવાલોની કુલદેવી ગણાય છે તેની મૂર્તિ ઉપર છે. મિતિ સં. ૧૩૭૧, માધ મુદી ૧૪ સોમવાર. ઉદેશવચના વેસટ ગોત્રના સાં સલખળનો પુત્ર આ બાળક અને તેનો પુત્ર સાં એસલ થયો. તેની ગુણમતી સ્ત્રીની કુખે ત્રણ પુત્રો થયા, - સંઘપતિ આસાધર, સાં લૂણમિંહુ અને સંઘપતિ દેસલ. તેમાં છેલ્લા દેસલે, પોતાના પુત્રો સાં સહજપાલ, સાં સહજ પાલ, સાં સામંત, સાં સમરા અને સાં માંગણ આદિ પરિવાર સમેત, પોતાની કુલદેવી શ્રીસચ્ચિદ્રા ડુંની મૂર્તિ કરાવી.

૩૫ મો લેખ, એક પુરૂષ-સ્ત્રીના મૂર્તિ-યુગ્મ ઉપર કોતરેલો છે. બીજી બધી હકીકત ઉપર પ્રમાણેજ છે, પરંતુ છેવટે લખવામાં આંબુ' છે કે, સં' દેસલે પોતાના વૃદ્ધજાતા સંઘપતિ આસાધર અને તેમની સ્ત્રી, શેઠ માલની પુત્રી રત્નચીત્ર', આ મૂર્તિ-યુગલ બનાંબુ' છે.

૩૬ મો લેખ, વચમાંથી દૂરી ગયેલો છે. ઉપલબ્ધ ભાગમાં લખેલું છે કે, સં. ૧૩૭૧ માં, સં' દેસલે રાણા શ્રીમહીપાલની, આદિનાથ ભગવાનના મંદિરમાં, આ મૂર્તિ બનાવી છે.

૩૭ મા લેખની મિતિ સં. ૧૪૧૪ ના વૈશાખ મુદી ૧૦ અને ગુરૂવારની છે. સં' દેસલના પુત્ર સાં સમરા અને તેની સ્ત્રી સમરશ્રી' આ મૂર્તિ-યુગલ, તેમના પુત્ર સાં સાલિગ અને સાં સત્ત્વને બનાંબુ' છે અને કક્કસૂરિના શિષ્ય દેવગુપ્તસૂરિએ એની પ્રતિષ્ઠા કરી છે.

* * * * *

ઉપર લખવામાં આંબુ' છે કે, ડૉ. જુહુરે, તેમને મળેલા ૧૧૮ લેખમાંથી ૩૩ લેખો તો મૂળ સંસ્કૃતમાંજ આપ્યા છે અને બાકીનાનો માત્ર અંગ્રેજીમાં સારજ આપી દીધો છે. એ સારમાં, શ્રીમદ્ કાળના ઘણા ખસ આવકો અને કુટુંબોનાં નામો આવેલાં

ફૂં મૂળ લેખમાં, ચંડિકા (!) આવો પ્રમિત પાઠ મૂકાયો છે પાછળથી તપાસ કરતા જણાયું કે તે 'ચંડિકા' નહિં પણ 'લલિકા' પાઠ છે અને તેજ યોગ્ય છે.

હોવાથી, અને તે ઐતિહાસિક દષ્ટિએ ત્રણ ઉપયોગી હોવાથી, એ સારનો સમગ્ર અનુવાદ, અત્રે આપવામાં આવે છે.

નં. ૩૪. ૧ સંવત્ ૧૭૯૩, માસ સુદિ ૫: સિંધવટ, પલ્લુપુરના રહેવાળી. શ્રીમાતી લલુ સાખાના નેના (ખેના) ની સ્ત્રી આજન્દખાએ અર્પણ કર્યું. ૨ નૃદત્ત ખરનરગરગ્ગી મુખ્ય સાખામાં ગિનચંદમુરિ થયા જેમને અઠગર બાદશાહે પુત્ર પ્રધાનનું પદ આપ્યું નેના સિંધ મહોપાધ્યાય રાજસારજી થયા. નેના સિંધ મહોપાધ્યાય જ્ઞાનધર્મજી. નેમના સિંધ ઉપાધ્યાય દીપચંદ, નેમના સિંધ પંડિતવર દેવચંદ, તેની પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૩૫. ૧ સંવત્ ૧૭૯૮, માસ સુદિ ૧, નૃદત્ત, ખરનરગરગ્ગી સાંતુ) કીકાના પુત્ર દુલીચંદે બીમબુનિની એક પ્રતિમા અર્પણ કરી; ઉપાધ્યાય દીપચંદગણિએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૩૬. ૨ (મિતિ ઉપર છે ને) . ઓપુધિદિર (પિર) મુનિની પ્રતિમા (ખીલું ઉપર પ્રમાણે).

નં. ૩૭. ૧ વિદ્યમ સંવત્ ૧૭૯૮, સક ૧૬૫૩, માસ સુદિ ૧, નૃદત્ત, નપામગ્ગના બર્જારક વિજયકપાશ્વરના ઉપદેશથી બીમાથી રૂદસાખાના પ્રેમજી એ (અદક-ચુલી Chooli, કારણ કે તે ચુલા Choola નો રહેવાળી હતો) ચંદ્રમતની પ્રતિમા અર્પણ કરી; અને તેજ ચંદના બર્જારક સુમતિસાગરે પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૩૮. ૫ સંવત્ ૧૭૯૧, વૈશાખ સુદિ ૮, પુખાકે: પામ્વ'નાથની પ્રતિમા, એસવાગે રૂપસાખા તથા નાડૂલગોત્રના બંધારી હીપાછના પુત્ર

૧ ખરનરગરગ્ગી કુંકના દક્ષિણ બાજુના પુત્રના વિભાગમાં સિંધવટ થિયા ઉપર બીરૂડ, પૃ. ૨૦૧, નં. ૩૩૭

૨ ' અર્પણ કર્યું ' એનો અર્થ ભગવંતુ-ગણતુ. સમજવો. આવક પણ કોઈ દેખમાં એવું અર્થ લેવાનો છે. સંદેશક.

૩-પામ્વ'નાથરહેવાણની મુખ્ય મૂર્તિની જગત્તી બાજુએ બારેબી બેઠા મૂર્તિની બેસળી ઉપર-બીરૂડ, પૃ. ૨૦૭, નં. ૩૫૦

૪ પંચપાદરહેવાણમાં. મુખ્ય મૂર્તિની પેસળી ઉપર-બીરૂડ, ૧ (૧) .

૫ મહાત્મ બાલીકેના દક્ષિણ-પશ્ચિમ પાસે સામેલ એક મંદિર દેવાલયના દ્વાર ઉપર-બીરૂડ, પૃ. ૨૦૭, કલક નં. ૧૦૦.

૬ વિમલગામી કુંકમાં દ્વાપીયેક તરફ જતાં જગત્તી બાજુએ બીરૂડ, પૃ. ૧૦૨, નં. ૧૪૭.

પેતસીહજના પુત્ર ઉદયકલ્પ (અને ઉદયવન્તદેવી) ના પુત્ર ભંડારી રત્નસિંહ* મહામંત્રી, જેણે સુજરાતમાં “અમારી” નો દરેરો પીટાવ્યો, તેણે અર્પણ કરી; તપાગચ્છના વિજયદામાસુરિના અનુગ્રહ વિજયદામાસુરિના વિજય રાજ્યમાં પ્રતિષ્ઠિત થયું.

નં. ૩૬. સંવત્ ૧૭૬૪, ચક્ર ૧૬૧૬, અપાદ સુદિ ૧૦, સરિવાર; ઓષ્ઠશયન, વૃદ્ધશાખા નાડુલગોત્રના ભંડારી ભાનાજના પુત્ર ભંડારી નારાયણજના પુત્ર ભંડારી તારાયંદના પુત્ર ભંડારી રથયંદના પુત્ર ભંડારી સિયંદના પુત્ર ભંડારી દરશ્યન્દ, એ દેવાવધ સમરાચ્યું અને પાર્શ્વનાથની એક પ્રતિમા અર્પણ કરી; જૃદ્ધત ખરતરગચ્છના જિનચંદ્રસુરિના વિજય રાજ્યમાં મહોપાધ્યાય રાગસારજના સિધ્ધ ઉપાધ્યાય જ્ઞાનધર્મજના સિધ્ધ ઉપાધ્યાય દીપચન્દજના સિધ્ધ પંડિત દેવચન્દ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૦. સંવત્ ૧૮૧૦, માહ સુદિ ૧૩, મંગળવાર; સંધરી કમચ કીકા વિગેરે આખા કુટુંબે સુમતિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; સર્વેશ્વરીએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૧. સંવત્ ૧૮૧૪, માહ વદિ ૫, સોમવાર; પ્રાગ્વાદયશ્ય લંબુશાખાના અને રાજનગરના રહેવાસી વો. સાકચચન્દના પુત્ર વો. દીપચન્દના પુત્ર વો. લોહા (અને પ્રાણકુમાર) ના પુત્ર વો. કેશરીસિંહે શિખર સહિત એક દેવાવધ અર્પણ કર્યું; ઉદયસુરિએ તે પ્રતિષ્ઠિત કર્યું.

નં. ૪૨. સંવત્ ૧૮૧૫, વૈસાખ સુદિ ૬, શુક્રવાર; ભાવનગરના

* ભંડારી રત્નસિંહ. ઈસ્વી સન ૧૭૩૩ થી ૩૭ સુધી સુજરાતનો નામજ સુબો હતો. તે મહાત્મ્ય થોડો અને કુશળ કારજારી હતો. તે મહાસભ્ય અસલસિંહનો વિશ્વાસુ અને બાહોશ પ્રધાન હતો. તેના વિશેષ વર્ણન માટે જુઓ, શ. ખા. ગોવિંદમાહ દાપીભાઈ દેમાઈ દત્ત = સુજરાતનો અર્વાચીન ઇતિહાસ " પૃષ્ઠ ૧૪૦-૧૦૦ —સંચાલક.

૬ બીપાવસી દુકમાંના એક દેવાવધનાં મંદિરની બહાર દક્ષિણ ભીત ઉપર લીરટસ, પ. ૨૦૭, નં. ૩૫૭.

૭ દાપીપાગ તરફ જતાં દક્ષિણે આવેલા એક દેવાવધમાં, વિમળવસી ૬૧- પ. ૨૦૪, નં. ૨૮૫.

૮ આદીશ્વર દેવાવધની બહાર દક્ષિણ પુખ્તાના એક દેવાવધમાં

૯ દાપીપાગ જતાં દક્ષિણ બાજુએ આવેલા દેવાવધની પ્રતિમાની બેઠાની ઉપર—લીરટસ, પ. ૨૦૬, નં. ૨૭૧.

માસા કુવરજી સાધાએ પાશ્વનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; લઘુ પોશાત્રગચ્છના ગજભોમનુદિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૩. ૧૦ સંવત્ ૧૮૨૨, શક ૧૮૦૫ સુદિ ૫, ગુરુવાર, મેશાલ્પના આષી પચ્ચાનમ સુદરજી અને તેના ભત્રીજા અચ્ચાદસ અને તેના ભાઈ નાથા અને કુબેર, એ સર્વે વિશા ગ્રેષ્ઠાચાર્ય; તપામચ્છની દેરીમાં એ પ્રતિમાઓ અર્પણ કરી. સંવત્ ૧૮૬૩, ચૈત્ર સુદિ ૨ શુક્રવારે કુબેરે આ લેખ દાખવે.

નં. ૪૪. ૧૧ સંવત્ ૧૮૪૩, શક ૧૭૦૮, માધ્ય સુદિ ૧૦, સોમવાર; કપુ સાખા અને કારવપ જોત તથા પરમાર વંશના શ્રીમાશ્રી, અને રાજનગર નિવાસી, પ્રમથન્દે આદિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી. તપામચ્છના વિજય-ગિનેન્દ્રસુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૫. ૧૨ સિકમ સવત્ ૧૮૬૦, શક ૧૭૨૬, વૈશાખ સુદિ ૫, મામવાર, રઢસાખાના શ્રીમાશ્રી, દમણ જનિદર (દમણ) ના રહેવાસી, અને દિરંધિ ભાતિ પુરતકાચ પાતિસાદિ (પોર્તુગીસના રાજ) ના માન પામેલા સા. રાયકરણના પુત્ર હીરાચંદ અને કુંભરનાથના પુત્ર હરવચંદે સાંતિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

નં. ૪૬. ૧૩ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) : સુરતના ઉચ્ચવાલ સાંતિના કુબેરી, પ્રેમચંદ કુબેરચંદ અને ભોળીના પુત્ર સવાલચંદ, પ્રેમચંદ વિગેરેના નામે વિજયઆણુ-દસુરિગચ્છના વિજયદેવચંદસુરિના વિજયે રાજ્યમાં, વિજય-હરા પાશ્વનાથના નવા દેવાલયમાં એક નવી પ્રતિમા અર્પણ કરી; તપામચ્છના વિજયગિનેન્દ્રસુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૭. ૧૪ (નં. ૪૫ પ્રમાણે મિતિ) ; વિજયઆન-દસુરિના

૧૦ મોટી પ્રેમચંદના દેવાલયમાં, નં. ૮૪ (૧)

૧૧ વિમલવસી કુંડમાં, વાપલુપોળની દક્ષિણે આવેલા એક ન્દાવા દેવાલયમાં, —લીરદસ, પ. ૨૦૪, નં. ૩૦૪.

૧૨ મોટી પ્રેમચંદની કુંડમાં. મુખ્ય દેવાલયની પ્રતિમા ઉપર, લીરદસ પ. ૨૦૭, નં. ૩૧૨.

૧૩ મોટી પ્રેમચંદની કુંડમાં જ્યાં જમણી બાજુએ આવેલા દેવાલયની પ્રતિમાની બેસણી ઉપર—લીરદસ, પ. ૨૦૮, નં. ૩૧૩

૧૪ મોટી પ્રેમચંદની કુંડમાં, સામે આવેલા દેવાલયની પ્રતિમાની બેસણી ઉપર— લીરદસ, પ. ૨૦૮, નં. ૩૧૪.

ગચ્છના, સુરતના ઉચ્ચવાલ.....ઝવેરી પ્રેમચન્દે વિજયદેવચન્દ્રસુરિના વિચિત્ર
રાજ્યમાં અસદુર (વિજયદેવ ?) પાશ્વનાથના નવા દેવાલયમાં એક ન
મૂર્તિ અર્પણ કરી; તપાગચ્છના ભટ્ટારક વિજયજિનેન્દ્રસુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૮. ૧૫ (નં. ૪૫ પ્રમાણે મિતિ); અંચલગચ્છના ૫૫
સાગરસુરિની વિનિયોગી શ્રીમાલી સાંભાષિતગચ્છના પાત્ર, સા. લાડુભાઈ
પુત્ર, ધટાભાઈએ સદસકુટલ (સદસકુટલ) ની પ્રતિમા અર્પણ કરી.
તપાગચ્છના વિજયજિનેન્દ્રસુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૪૯. ૧૬ ઉપર પ્રમાણે બધું.

નં. ૫૦. ૧૭ સંવત્ ૧૮૬૦, મહા સુદ ૧૩; વીસાપોરવાલ નાનિ
તથા વિજયઆણી-સુરિના ગચ્છના, અમદાવાદના પારેખ. હરપચન્દના પાત્ર
પિતામરના પુત્ર, વીરચન્દે સંવત્ ૧૮૬૧ ના શક્યુન વદિ ૫, શુધવારે એ
દેવાલય શરૂ કર્યું અને પૂર્ણ કર્યું.

નં. ૫૧. ૧૮ વિક્રમ સંવત્ ૧૮૬૧, શાલિવાહન શક ૧૭૨૬, પાત્ર
સંવત્સર માર્ગશીર્ષ સુદિ ૩, શુધવાર, પૂર્વાષાઢ નક્ષત્ર, વૃદ્ધયોગ, ગિરમણ
આચાર્યગચ્છના ઉદયસાગરસુરિના અનુગ કિર્તિસાગરસુરિના અનુગ પુણ્યસાગર
સુરિના વિજયિ રાજ્યમાં, સુરતના શ્રીમાલી, નિહાલચન્દભાઈના પુત્રધર્માજીભાઈએ
ધર્મજાકુંડ નામે એક કુંડ અર્પણ કર્યો તે વખતે ગોઢિલ રાજા ઉન્નત
પાલીતાણા ઉપર રાજ્ય કરતો હતો.

નં. ૫૨. ૧૯ સંવત્ ૧૮૬૭, ચૈત્ર સુદ ૧૫; હાથીપોળમાં કોઠે
દેવાલયો નહિ બાંધવા દેવા માટે શુજસતીમાં કરેલો કરાર.

નં. ૫૩. ૨૦ સંવત્ ૧૮૭૫, માધ વદિ ૪, રવીવાર; રાધનકુરના
મૂલજી અને માનકુંભરના પુત્ર સોમજીએ સુવિધિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

૧૫ પંચપાંડવના દેવાલયમાં સદસકુટલના એક સ્તંભ ઉપર-લીરદસ, પા. ૧૧૬
નં. ૩૫૧.

૧૬ એજ દેવાલયમાં.

૧૭ વિમલવત્સી કુંડમાં, એક સો સ્તંભની ગોમુખના દક્ષિણપૂર્વ-લીરદસ
પા. ૨૦૨, નં. ૨૪૫.

૧૮ ટેકરીથી ઉતરતાં રસ્તા ઉપરના વળાવ ઉપર.

૧૯ હાથીપોળ પાસેની બીંદ ઉપર અમર આદીશવની કુંડના ૩૧૬ અને
વિમલવત્સીકુંડના પૂર્વ ભાગ વચ્ચે આવેલા દ્વાર ઉપર.

૨૦ મોલી પ્રેમચન્દની કુંડમાં, ઉપર તરફના ભોંયરામાં.

મૂલજી અને (તે) ના પુત્ર સા. પૂંચરસીએ ચંદ્રપ્રભની મતિ અર્પણ કરી; રોકરસીના પુત્ર કોનિયા હેમજીએ મલ્લીનાથની એક પ્રતિમા અને એક ન્હાની રેઢી અર્પણ કરી.

નં. ૫૪ ૧૧ સંવત ૧૮૮૫ વંશાખ શુક્ર અક્ષય તુનીયા, શુક્રવાર; આષિઠા નૃસાંખજીદેવની વિનનિંદી. બાપુચરના રહેવાસી, દૂતઃપ્રોતના, સાદ બોદિયજીના પુત્રો હેમચરાસજી, પૂરનચદજી અને જોમજીજી, ના પુત્રો વિસનચદજી અને બાણ દર્શચંદજીએ ચંદ્રપ્રભનું દેવાલય બંધાવું, ખરતર મંચના વિનદર્શકરિએ પ્રતિષ્ઠિત કર્યું.

નં. ૫૫. ૧૨ સંવત ૧૮૮૬, યા ૧૭૫૧, ચાપ શુક્રવર્ષ ૫, શુક્રવાર, રાજનચરના રહેવાસી, ઓઘ યાતિની જદ સાખાના સોઠ વખતચદ ખુસ્યાચચંદની કન્યા મુધીવડુ અને સોઠ પાનાભાઇના પુત્ર લક્ષ્મીભાઇએ પોતાના બાપના મુખ સાથે પુત્રીક ચબુધરની એક પ્રતિમા અર્પણ કરી; સામરચંડના સાંતિસાચરચરિના રાખખમાં પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૫૬ ૧૩ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે); રાજનચરના રહેવાસી, ઓઘ યાતિની જદ સાખાના સાદ મજચંદના પુત્ર સાદ હરમચંદની સ્ત્રી બાઈ રામકુંબરના શુભ માટે તથા દોસી કુસલચંદની સ્ત્રી અને તેની (ચમકુંબરની) પુત્રી જીવેરબાઈના શુભ માટે, આંચિયચંડના બહારકે રાજેન્દ્રસાચરચરિના રાખખમાં, અર્પણ કરી.

નં. ૫૭. ૧૪ (ઉપર પ્રમાણે મિતિ); રાજનચરના રહેવાસી, ઓઘ યાતિની જદ સાખાના સાદ મજુકચંદ અને કુસલબાઈના પુત્ર મોતિચંદે દ્વિંકાર સદિન ' ચગુર્વિયાતિનીચંકરવદ ' અર્પણ કર્યો અને ખરતરચંડના બહારકે પ્રતિષ્ઠિત કર્યો.

નં. ૫૮. ૧૫ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) નં. ૫૭ રાગા હાતાએ ઓઠાર સદ્ર એક ' પરનેદિ (િ) ૫૮ ' અર્પણ કર્યો; ઉપર પ્રમાણે પ્રતિષ્ઠા.

૨૧ પુઠીના દેવાલયનો દક્ષિણે આવેલા એક નાના દેવાલયમાં.

૨૨ દેમાળ હીંદી કુંઠમાં દ્વાર આવજ-ચીરકસ, ૫૦ ૨૦૬, નં. ૪૦૮.

૨૩ દેમાળાઈ વખતચંદની કુંઠમાં દ્વાર આવજની પુંડરીકની પ્રતિમાને દક્ષિણે આવેલી પ્રતિમાની બેઠામ્પી ઉપર

૨૪ દેમાળાઈની કુંઠમાં, મુખ્ય દેવાલયના મંડપની ઉત્તર દિવાલ ઉપર ૫૦ ૨૦૬, નં. ૪૦૭.

૨૫ એજ દેવાલયમાં, દક્ષિણ બીજે.

નં. ૫૯. ૨૬ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે), રાજનગરના રહેવાસી એક સાતિની જ્ઞસાખાના શેઠ વખતચંદ ખુસ્તાગચંદના પુત્ર શેઠ દિમાખાની પુત્ર નગિનદાસની સ્ત્રી ઇચ્છાવલ્લભે પોતાના ધર્મીના મુક્ત માટે એક દેવાચર અને ચંદ્રપ્રભની પ્રતિમા અર્પણ કરી; સાગરમચ્છના શાંતિચામરમિના રાજ્યમાં પ્રતિષ્ઠા થઇ.

નં. ૬૦. ૨૭ સંવત્ ૧૮૮૭. વૈશાખ સુદિ ૧૩; પાદગિરનગરના મેદે ખાંધાજી, કુંવર નોધણજીના રાજ્યમાં, અગ્રમેર નગરના રહેવાસી શેઠ સાતીય જ્ઞસાખાના લુણીયા ગોત્રના સાદ નિજોક્તચંદના પુત્ર દિમાખાની પુત્ર ગજમલજી પારેખે, એક દેવાચર (વિદાર) અને કુંથુનાથની એ પ્રતિમા અર્પણ કરી; જૂહત્ ખરતરમચ્છના ભદ્રારક ગિરનદપરમિના રાજ્યમાં પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી.

નં. ૬૧. ૨૮ સંવત્ ૧૮૮૮ વૈશાખ વદિ -૦ સોરિવાસરે (૧) અમદાવાદના ઓશવાળ સાદ પાંનાચંદના પુત્ર નિદાલચંદની સ્ત્રી ખેમજી બાઈએ ચંદ્રપ્રભ વિગેરેની ત્રણ મૂર્તિઓ અર્પણ કરી ખરતરમચ્છના મિત્ત હર્પસરિના રાજ્યમાં દેવચંદ્રે પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૬૨. ૨૯ સંવત્ ૧૮૮૯, શક ૧૭૫૫, વૈશાખ મુક્ત ૧૩, શુક્ર વાર; રાજનગરના રહેવાસી જ્ઞસાખાના ઓશવાજી, વખતચંદની કન્યા કુમ્બ બાઈએ ધર્મનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; સાગરમચ્છના શાંતિચામરમિના રાજ્યમાં પ્રતિષ્ઠિત થઈ. તેમજ પાંચાભાઈના દેવાચર નજીક મોટી કુંડા એક ન્હાતું દેવાચર બાંધ્યું.

નં. ૬૩. ૩૦ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) રાજનગરના રહેવાસી શેઠ સાતિની જ્ઞસાખાના શેઠી વખતચંદના પુત્ર સુપ્રમજીની સ્ત્રી પાર્વતી વલ્લભે ઝવમજેવની પ્રતિમા અર્પણ કરી. સાગરમચ્છ વાળાએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

૨૬ દેમાખાઈની કુંડામાં આવેલા મંદિરમાં-શ્રીરૂદ્ર, ૫૦ ૨૦૦, નં. ૨૧

૨૭ ખરતર વસી કુંડાની બહાર, ઉનાર-પૂર્વે ખુલ્લામાં આવેલા એક દેવાચર શ્રીરૂદ્ર ૫ ૨૦૭, નં. ૩૪૭.

૨૮ દેમાખાઈની કુંડાની આબુબાબુ આવેલા મંદિરમાંના એકમાં

૨૯ તેમજ દક્ષિણ બાજુમાંના એક ન્હાતા મંદિરમાં

૩૦ દેમાખાઈની કુંડામાં આવેલી નં. ૪ ની બહારની જગ્યામાં આવેલા એ

મંદિરમાં

નં. ૧૪.^{૨૧} (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) ૧તાજી પારખના પુત્ર જસ-
રખજીના નાનાભાઈ ખુલચંદ, જસરખજીના પુત્ર, સિરોદિના રહેવાસી કપુર-
ચંદજીએ ચંદ્રપ્રભની પ્રતિમા અર્પણ કરી તપામચ્છત્રાએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૧૫.^{૨૨} (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) અમદાવાદના રહેવાસી ૬૬-
શાખાના ઓસવાળ નમિનદાસ, તેની સ્ત્રી હમ્મલરત્ન, તેના નાનાભાઈ પ્રેમા-
બાઈ, તેની સ્ત્રી સાંઠીરત્ન અને તેની બહેન રખમાબી, પ્રસન્ન, મોતી-
કુંબર-હેમાભાઈની સ્ત્રી કંડુવત્ત, મા-ભાઈ રામચંદ અને જમ્નાબાઈ,
દાદા ખુલચંદ; આ સર્વે કુટુંબે હેમાભાઈના શુભ મારે ચતુર્મુખ નિર્ગ
અર્પણ કર્યું. સામરમચ્છત્રા સાંનિધ્યે પ્રતિષ્ઠિત કર્યું.

નં. ૧૬.^{૨૩} (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) ૫જી શુક ૧૨. શુક્રવાર (૧)
ઉજમખાઈ (જુઓ નં. ૧૨) એ ઓઠારગણ એક ' પંચપરમેષ્ઠિ જિ]
૫૬ ' અર્પણ કર્યું. તપામચ્છત્રાએ પ્રતિષ્ઠિત કર્યું.

નં. ૧૭.^{૨૪} સંવત્ ૧૮૮૪, લાક ૧૭૫૪, વૈશાખ, શુક્રમયક ૧૨,
શુક્રવાર, ઉજમખાઈ (જુઓ નં. ૧૬) એ ઓઠારગણ એક ' મનુવિદ્યાનિ-
તીય' ૪૨૫૬ ' અર્પણ કર્યું; તપામચ્છત્રાએ તેની પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૧૮.^{૨૫} સંવત્ ૧૮૮૧, માગ, સિત ૫, મોમવાર, શાશિના
જુના મોદેશ ખાંધાજી, તેનો પુત્ર મોખજીજી અને તેનો પુત્ર મનાપસિંહજી
હતો, તેના રાજ્યમાં મહમુદાવાદ—ખાપુરના રહેવાસી, ઓસવાળ તાલિના
મુદત્તશાખાના કુતમોતના, નિદાજચંદના પુત્ર હંદજીએ આપમની એક
પ્રતિમા અર્પણ કરી; મુદત્ત ખરતરમચ્છત્રા શિવદર્શના રાજ્યમાં ૫૦ જન્મ-
વંતજીના સિખ ૫. દેવચંદે પ્રતિષ્ઠા કરી.

૩૧ હેમાભાઈની કુંઠમાં ઉત્તર બાજુએ મિ. ૧૬ નં. ૧ માં,

૩૨ બહાની બાજુએ ઉત્તર—પૂર્વમાં આવેલા દેવાલયના ધોરણો—સીડક
૫. ૨૦૦, નં. ૩૬૨.

૩૩ હેમાભાઈની કુંઠમાંના પુજ્ય ધોરણમાં, ઘણી દિવાલ ઉપર જુઓ નં. ૫૮,

૩૪ હેમાભાઈના દેવાલયમાં, પૂર્વે જુઓમાં, મહમની ઉત્તર દિવાલ ઉપર
જુઓ નં. ૫૩

૩૫ ખરતરકુંઠમાંના પુરહીના દેવાલયના કાચી બહાર આવેલા દેવાલયમાં—
સીડક ૫. ૨૦૧, નં. ૩૬૩.

નં. ૬૬. ૩૬ સંવત્ ૧૮૬૨, વૈશાખ, શિવ ૩ ગુકવાર, એકે
ખાંધાણ (વિગેરે લુઓ નં. ૬૮) ના રાજ્યમા, મહુદાવાદ-આપુરના
જૂદાયાખા ઉકેસનાથિય, દુમડોતના આજુ ગધાસિંગજીના પુત્ર બા
બહાદુરસિંગજીના ભાઈ આજુ પ્રતાપસિંગજીની સ્ત્રી મહેતાબ કુમ્બે
સંભવનાથ, પામ્વનાથ અને શીતલનાથની પ્રતિમાઓ અર્પણ કરી; જૂદા
ખરતરગમ્જીના ગિનહારના રાજ્યમા ૫૦ કનક મેખજીના શિષ્ય પં
જયભદ્રના શિષ્ય, ૫૦ દેવચંદ્રે પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૭૦. ૩૭ સંવત્ ૧૮૬૩, ચક્ર ૧૭૫૮, માધ વદિ ૩, બુધવાર,
વખતચંદ (લુઓ નં. ૪૫) ના પુત્ર અનેપ્રભાઈ અને મછીની પુત્રી
કુલકુંવરે એક દેવાસય બંધાવ્યું અને આદિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.
સાગરગમ્જીના શાંતિસાગરે પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૭૧. ૩૮ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) રાજનગરના રહેવાસી, એક
વાળ, વૃદ્ધશાખાના, મોતીચંદના પુત્ર દત્તેભાઈની સ્ત્રી ઉજ્જવીવડુએ એક
દેવાસય બંધાવ્યું તથા શાંતિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; સાગરગમ્જીના
શાંતિસાગરે પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૭૨. ૩૯ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) મોતીચંદ (લુઓ નં. ૭૧)
ના પુત્ર દત્તેભાઈ (તેની સ્ત્રી અંચરનવડુ) ના પુત્ર ભગુભાઈએ એક દેવાસય
બંધાવ્યું અને શાંતિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; સાગરવંશના શાંતિસાગરે
પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૭૩. ૪૦ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) ખંભનગરના રહેવાસી ઉસ
વાળ વૃદ્ધશાખાના સાં હીસચંદના પુત્ર સાં જેસંધના પુત્ર સાં લક્ષ્મીચંદ
(તેની સ્ત્રી-પારવતી) હેમાચાઈની કુંકમાં એક દેવાસય બંધાવ્યું અને
અજીતનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

૩૧ પૂર્વ તરફ મહેલા ઓમખને એળ ફરતા કોસની બદાર, ઉપરના લેખની
સાથે, એક પ્રતિમાની ખેસગી ઉપર—હીરકસ પૃ ૨૦૬, નં. ૩૩૯.

૩૩ હેમાચાઈની કુંકમાં પશ્ચિમ બાજુએ, એરડી-નં. ૧.

૩૮ " " " " " " , મંદિરમાં.

૩૯ " " " " " " , એરડી નં. ૫.

૪૦ " " " " " " , ઉપર બાજુએ, એરડી-નં. ૧.

નં. ૭૪ ૪૧ સંવત ૧૮૬૩, જ્યેષ્ઠ સુદિ ૩ બુધવાર; જ્યેષ્ઠમેરના બાપજી ગુમાનચંદણ બહાદરમંદવજીએ ત્રોબુખવણની એક પ્રતિમા અર્પણ કરી ખરતરમંજના જિનમહેન્દ્રસુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી

નં. ૭૫ ૪૨ સંવત ૧૮૬૩, શક ૧૭૫૮, માધ શુક્ર ૧૦, બુધવાર પ્રેમચંદ વિગેરે (જુઓ નં. ૭૬) એ પાચનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; પદ્મવિજય વિગેરે (જુઓ નં. ૭૬) એ પ્રતિષ્ઠિત કરી

નં. ૭૬, ૪૩ સંવત ૧૮૬૩, શક ૧૭૫૮, માધ શુક્ર ૧૦, બુધવાર અમદાવાદના શ્રીમાઝી ત્રુપાખાના સાં દામોદરદાસના પુત્ર સાં પ્રેમચંદના પુત્ર સાં સાકચંદના પુત્ર સાં પીનામરની પહેલી તથા બીજી મા, અન્ન અને માનકુંઝરે પાચનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી તપામંજના વિભવસિંહ સુરિના વંદના, સંવિજમાર્ગે પદ્મવિજયમણિના સિંહ ૨૫વિજયમણિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૭૭, ૪૪ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે), સાં પ્રેમચંદ (વિગેરે જુઓ નં. ૭૬) ના પુત્ર સાં હરમચંદ ના પુત્ર સાં મૂલચંદે પદ્મનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; ૨૫વિજયમણિ (વગેરે જુઓ નં. ૭૬) એ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૭૮, ૪૫ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) મુંબાઈના રહેવાસી, યોગ શુભાખાના પ્રેમચંદ અને જીજ્ઞાસના પુત્રસ્ત્રી પ્રેમચંદ અને દેવકુંઝરના પુત્ર અમરચંદ (અને તેના કુટુંબે) પદ્મનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; તપામંજના, વિજયઆશુન્દસુરિના મંજના, વિભવધનેશ્વરસુરિના રાજ્યમાં પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૭૯ ૪૬ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) અમદાવાદના રહેવાસી, ૪૬-

૪૧ મેમુખ દેવાલયમાં પેસગાંજ, ત્રોબુખના મરિયાં-ઘીરદાસ-પુ. ૨૦૫, નં. ૩૧૧
૪૨ મુખ દેવાલયના પશ્ચિમ બાજમાં આવેલા ભોંસગાં, પ્રતિમા (મિત્તમણિ પાચનાથ) ની બેસડીઉપર, સાકચંદ પ્રેમચંદની કુંઝમાં-ઘીરદાસ, પુ. ૨૧૨, નં. ૪૪૪.
૪૩ સાકચંદ પ્રેમચંદની કુંઝમાં, મુખ દેવાલયની સામે પુંડરીકીબેઠા ઉપર.
૪૪ સાકચંદ પ્રેમચંદની કુંઝમાં ઉત્તર-પૂર્વે પ્રભુખાંડ દેવાલયમાં ઘીરદાસ, પુ. ૨૧૩, નં. ૪૦૮.

૪૫ મોડીયાદની કુંઝમાં, મુખ દેવાલયની દક્ષિણ બાજુએ આવેલા દેવાલયમાં-ઘીરદાસ, પુ. ૨૧૦, નં. ૪૨૦.

૪૬ મોડીયાદના કુંઝમાં, મુખ દેવાલયની ઉત્તરે આવેલા એક દેવાલયની પ્રતિમાની બેસડી ઉપર-ઘીરદાસ, પા. ૧૦, નં. ૪૩૩.

સાધના ઓચાણ. માં નાદાનમંદના પુત્ર માં પુણ્યમંદના પુત્ર
દેશરિમંદના પુત્ર માં માદિનિદે પમંનાયની પ્રતિમા અર્પણ કરી; અને
ગમના સાંતિસાગરમુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૮૦. ૧૦ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) મુન્યાર્ધ જિનદર (ઉપર
ના રહેવામી, એ સનાતન દેવસાખા અને નાદદામોડના, શેઠ અમીય
રૂપાબાઈના પુત્ર શેઠ મેલીચંદ અને રીયાવીયાબના પુત્ર બેમચંદ (નવા કુંડ)
આદિનાયની પ્રતિમા અર્પણ કરી; ગોહેત્ર પ્રતાપસિંધુના રાજ્યમાં
ખરતરમઝ (ખરતર પિંપતીય) ના જિનમહેંદ્રસુરિના અનુજ્ઞા જિનમહેંદ્ર
સુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૮૧. ૧૦ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) ખરતર ધાનવી
(પિંપતીય) મઝમાં શેઠ બેમચંદ શેઠ (મેલીચંદ) અને તેની
ધરણાબાઈની મુક્તિ બેસાડી.

નં. ૮૨. ૧૦ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) શેઠ અમીયંદ (વિગેરે
જુઓ નં. ૮૦) સાંતિનાયની પ્રતિમા અર્પણ કરી; (ચાતર-વીપવ
ગણેશ-જં. ૬૦. શ્રીચિત્રદેવસૂરિત્વમ-જં. ૦. શ્રીચિત્રચન્દ્રસૂરિવિપનાને સ્મરણકરું)
જિનમહેંદ્રે પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૮૩. ૫૦ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) શેઠ અમીયંદ (વિગેરે
જુઓ નં. ૮૦) ની બી રૂપાબાઈએ સુપાથનાયની પ્રતિમા અર્પણ કરી;
જિનમહેંદ્રસુરિ (વિગેરે જુઓ નં. ૮૨) એ પ્રતિષ્ઠિત કરી.

નં. ૮૪. ૫૧ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) બેમચંદની બી (વિગેરે

૧૭ મોતીસાહની કુંડમાં ઉપરના દેવાલયની સાથેના દેવાલયમાં કુખ
પ્રતિમાની બેસણી ઉપર.

૧૮ મોતીસાહની કુંડમાં મુખ્ય દેવાલયમાં, શેઠ અને તેની બીની પ્રતિમાઓની
નીચેના સામ ઉપર-લીટરસ, પૃ. ૨૦૬, નં. ૪૧૭.

૧૯ દેવાલય નં. ૪૨૦ માંની મુખ્ય પ્રતિમાની જમણી બાજુએ આરેલી
પ્રતિમાની બેસણી ઉપર-લીટરસ પૃ. ૨૧૦.

૨૦ વચ્ચેના દેવાલયની ઉત્તર-પૂર્વના દેવાલયમાંની મુખ્ય પ્રતિમાની ડાબી
બાજુની એક પ્રતિમાની બેસણી ઉપર.

૨૧ મોતીસાહ અમીયંદની કુંડમાં મુખ્ય દેવાલયની જમણી બાજુએ
(ચહેશરી) ની પ્રતિમાની બેસણી ઉપર.

૮૦.) મુંગીવડુએ શીખવ્યકેસરીદેવીના દેવાવધમાં એક પ્રતિમા
જેનમહેન્દ્રસુરિ (જુઓ નં ૮૨)એ પ્રતિષ્ઠા કરી
નં. ૮૫. ૫૨ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) જેમયદે (અને તેના
વિગેરે, જુઓ નં. ૮૦) પુણરીકની એક પ્રતિમા અર્પણ કરી;
નં. ૮૬. ૫૩ સંવત્ ૧૮૬૭, શક ૧૭૧૩, વૈશાખ, શુકલ ૧૩,
ર: મુખાર્મ બિંદરના રહેવાસી, શોમાલી રૂઢ શાખાના પારખ નિજોયા
અને લખીના પુત્ર કપુરચંદ અને કસબીના પુત્ર દુસચંદે આદિનાથની
પ્રતિમા અર્પણ કરી; તપામચળના વિજયદેવેન્દ્રસુરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરી.
નં. ૮૭ ૫૪ સંવત્ ૧૮૦૦, શક ૧૭૬૫, માધ શુકલ ૭. શુકવાર;
યદે એક દેવાવધ બધાંમું.

નં. ૮૮ ૫૫ સંવત્ ૧૬૦૩, શક ૧૭૬૮, માધ, ૧૫ ૫, શુકવાર;
ખાધ (વિગેરે, જુઓ નં. ૮૩)ની પ્રતિમા જેમયદે અર્પણ કરી; બુદ્ધ
તર પિપ્પલીયમચળના જિનમહિંદ્રસુરિના રાજ્યમાં.

નં. ૮૯. ૫૬ સંવત્ ૧૬૦૫, વૈશાખ, શુકલ ૧, સોમવાર; પાસણપુરના
દેવાસી, ઝોસવાલ રૂઢશાખાના મહેતા જેતસીના પુત્ર મહેતા મોતીચંદે
આદિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી, બીજા બે આદિનાથની પ્રતિમાઓ તેની ઓ
રામકુબર અને હરિરાએ અર્પણ કરી; બીજા બે આદિનાથની પ્રતિમાઓ
મૂલચંદના પુત્ર જેતસીની ઓ દિલુખાઇએ, તપામચળના દેવિન્દ્રસુરિના
રાજ્યમાં અર્પણ કરી.

૫૨ મોતીલાલની કુંઠમાં પેસવાંજ દેવાવધમાંના પુણરીકની બેસણી ઉપર
આદિનાથના મંદિરની સામે બાલુબેજ પુણરીક દેવાવધ હમેશાં આવે છે. શીરદહ,
૫૦ ૧૦૦, નં. ૪૧૮.

૫૩ મોતીલાલની કુંઠમાં મુખ્ય દેવાવધની પાછળના દેવાવધમાં આવેલી
પ્રતિમાની બેસણી ઉપર-શીરદહ ૫૦ ૨૧૦, નં. ૪૨૨.

૫૪ સાકચંદ પ્રેમચંદની કુંઠમાં હસિજી-પૂર્વના દેવાવધના દારની રાખી
દિવાલ ઉપર-શીરદહ ૫ ૨૧૩, નં. ૪૦૦.

૫૫ મોતીલાલની કુંઠમાં મુખ્ય દેવાવધના દાર આગળનો એક ઓની બાજુ
તિની બેસણી ઉપર.
૫૬ મોતીલાલની કુંઠમાં, હસિજી બોરી નં. ૬;

નં. ૬૦. ૫૭ સંવત્ ૧૬૦૫, શક ૧૭૭૦, માધ, શુકલ ૫, મોમ
વાર કચ્છના નજીનપુરના રહેવાસી આંચલગચ્છના, નાગડાગોત્રના તથા એક
વાળી લઘુશાખાના ભારમલ્લ અને મંકાબાઈના પુત્ર સાં નરસી અને
કુચરબાઈના પુત્રો સાં હીરજી અને સાં વીરજીએ પોતાની સ્ત્રીઓ પુરબાઈ
અને લીલાબાઈ સાથે, એક દેવાલય બંધાવ્યું, ચંદ્રધ્રુ અને બીજાઓની
૩૨ પ્રતિમાઓ અર્પણ કરી, પાત્રીતાણામાં દર્શિલુ બાલુએ ૧૨૦ ગજ લાંબી
અને ૪૦ ગજ પહોળી એક ધર્મશાળા બંધાવી તથા આંચલગચ્છ માટે પાત્રી-
તાણામાં એક ઉપાશ્રય સમરાળ્યો આ બધું આંચલગચ્છના મુક્તિસાગરસુરિના
ઉપદેશથી કરવામાં આવ્યું.

નં. ૬૧. ૫૮ શેઠ વખતચંદ તેમના પુત્ર હેમાબાઈ અને પૌત્ર, અમ-
દાવાદના નગરશેઠ પ્રેમાબાઈના વંશ તથા દાનની વિગત. તે કુકુમલોક
ગોત્રના, શિશોદિઆવંશના, ઓચવાલસાતિની આદિશાખાના હતા તથા
કુળદેવી આસાપુરી, અને ક્ષેત્રપાત્ર બરડાને પૂજતા. તેના વંશના નામો
(૧) કુસૌતપતિરાજી સમંતસિંધ રાણો, (૨) તેનો પુત્ર કારપાત્ર, તેને
ધર્મધોષસુરિએ જન બનાવ્યો (૩) તેનો પુત્ર સાં હરપતિ, (૪) તેનો
પુત્ર સાં વચ્છા, (૫) તેનો પુત્ર સાં સહસકરજી, (૬) તેનો પુત્ર
રાજનગરનો શેઠ [સા]ન્તિદાસ, જે દિલ્લીપતિ પાતિસાહ સાહબહાનના
વખતમાં રાજસભાસહ (રાજસભાશૃંગાર) હતો, તેનો પુત્ર શેઠ
લખમીચંદ; (૮) તેનો પુત્ર ખુસાલચંદ તેની સ્ત્રી અમકુ; (૯) તેમનો
પુત્ર શેઠ વખતચંદ ત્યારબાદ તેની સ્ત્રીઓ, પુત્રો, પૌત્રોનાં નામો તથા તેના
વંશની બહિસો, તથા વિ. સં. ૧૮૧૪ થી ૧૯૦૫ સુધીની મિતિઓ, અને
સાગરચંડાની પદાવલી આવે છે; (૧) રાજસાગરસુરિ; (૨) વહિસાગર
સુરિ (૩) લક્ષ્મીસાગરસુરિ; (૪) કમ્પાલ્યુસાગરસુરિ (૫) પુત્ર-
સાગરસુરિ, (૬) ઉદયસાગરસુરિ, (૭) આબુન્દસાગરસુરિ, (૮) શાંતિ-
સાગરસુરિ, વિ. સં. ૧૯૦૫.

૫૭ ખત્રાસરી કુકમાં, નરસી દેસરજીના દેવાલયની પાછળ ધોળા મોઢી
બહાર એક દેવાલયમાં.

૫૮ હેમાબાઈ વખતચંદની કુકમાં. હેમાબાઈને બધાએ જાણ્યું હતું
દેવાલયની બહાર દર્શિલુ આવેલી બાવડી છોટકપા—શ્રી. પૂ. ૬૦૦, નં. ૧૦૨

૧૩. ૧૦ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૮ રજાના રોજ, મોરબાર, રાજનગરના
ધોમાશી, દીપચંદના પુત્ર પુરાગજીભાઈ પર્માનાથજીની પ્રતિમા

કરી
નં ૬૪. ૧૧ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) લિખ્ય છે કે
જા પુત્ર જોનાભાઈએ મુમતિનાથની એક પ્રતિમા અર્પણ કરી
નં ૬૪. ૧૨ (મિતિ ઉપર પ્રમાણે) પાવ્ય હમગના જોનાભાઈ
રે, જુઓ નં ૬૪) એ લખ્યું હમરિના રાજ્યનલે. આજની એક પ્રતિમા
પાવ્ય હમગને પ્રતિમા કરી

નં ૬૧ ૧૩ સપ્ટે ૧૯૧૦, ચંત્ર, શુક્ર ૧૫, ગુરવાર; પાણિતાજીના
 રાજેશ્વર મદારાજપિરાજ (૧) જોદિયથી નોપળના રાજ્યમાં તેનો પુત્ર
 અપસિદ્ધ હતો; અજમેરના રહેવાસી, શ્રીમુખીજોતના, ઓઝવાળ
 નામના અને પનરમમજના પુત્ર સેઠ વાપમચ્છમે
 આદિનાથ, નખીનાથ, અડીનાથ

અન્યથા મદારાજના અજમેરના રહેવાસી, તે સૌ વાલમથકમાં નથી
પાસિ થઈ હતો: અજમેરના રહેવાસી, તે સૌ વાલમથકમાં નથી
વાળાના, તથા કુવરનાથ અને ધનરૂપમજાના પુત્ર નથીનાથ, અડીનાથ,
રાજ્ય બંધાવ્યું તથા આદિગિન, મુવન, આદિનાથ, નખીનાથ, અડીનાથ,
મુવન, શાંતિનાથ અને પાશનાથની પ્રતિમાઓ અર્પણ કરી; ખરતરમજાના
ગિનદર્શના અનુમ જિનસોભાનમુરિના રાજ્યમાં, ૫૦ કનકમેખરજાના સિંધ
જયમંદજ તેમના સિંધ દશવિષ્ણુસહ તેમના સિંધ દર્શકીર્તિ, તેમના સિંધ,
અને માનમુંદરજાના બધું દેવમંદે પ્રતિષ્ઠા કરી

૧૦ મિત્રશાહની કુંભમાં લલિતે બાવેલી એ મિત્રશાહમાં.

૧૦. ગાંધીજીના જીવનની ઓળખ

12 ઉપરથી મોડીમાં

12 ઉપજી આગ્રહ
12 નં. જે તેજ રજવે

१२ नं. के तेल रस
१३ मीमा देवावनी

13 મેડા દેવાયેલી પાલિકાઓ
અંકમાંની ૪૦ સંખ્યા સુધી
પાલિકાઓની ક્રમાંક, દરિયે આવેલી એ આસપાસી.

૧૪ પ્રવિધા વપસતી બિલ ૧૦૩ (૧૦૦૩)

નં. ૧૦૮. ૪૮ સંવત ૧૪૩૦, ચૈત્ર વદ ૨; અમદાવાદના સં-
માનકચંદ મોતીચંદે ધર્મનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

નં. ૧૦૯. ૪૯ નિકમ સંવત ૧૬૩૬, ફાલ્ગુ ૧૨, મંચજવાર; અમદા-
વાદના રહેવાસી, તપુચાખાના પોરવાડ, આં નાના, પૂત, પીતાઅરદાને દર્શિ-
નાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

નં. ૧૧૦. ૫૦ સંવત ૧૬૪૦, શક ૧૮૦૫, વૈશાખ શુકલ ૩, સોમ-
વાર (મૃદ પદિ ૩ પત્ર ૧૦ મુર્ગોદ્યાત); પાત્રીનાજીના ગોવિંદ મુરસિંહજીના
રાજ્યમાં, આંચકમજીના વિવેકસાગરચરિતા ગ્રંથમાં પેનાગોત્ર અને શુ-
ચાખાના એમવાસ, કમ્બ નડિનપુરના અને પાછળથી મુ(મ)આગિંદ
(મુખ્ય)ના, રહેવાસી સાદા નિકમે, સાં કેચરાનાપકની કુંકમાં, પુડીના
દેવાલયમાં આદિનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; મુત્રી જેનસીએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૧૧૧. ૫૧ સંવત ૧૬૪૦, માધ, શુકલ, ૬, યનિવાર; અમદા-
વાદના રહેવાસી, રહસાખાના શ્રીમાલી, જ્યસિંહ હિંમચંદના પુત્ર પરમેશ્વર
ધિયાએ પાશ્વનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી; પંચાસ મણિવિજયના શિષ્ય
પંચાસ શુભાખવિજયગણિએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૧૧૨. ૫૨ સંવત ૧૬૪૦, ફાલ્ગુન શુકલ ૩, શુક્રવાર, અણ્ણ-
લપુરના રહેવાસી, વૃહ શ્રીમાલી, રામચંદ કુલચંદે ધર્મનાથની પ્રતિમા અર્પણ
કરી; તપામજીના સંવિગપદના પંચાસ મણિવિજયમણિના શિષ્ય પંચાસ
શુભાખવિજયગણિએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

નં. ૧૧૩. ૫૩ સંવત ૧૬૭૩, વૈશ, ફાલ્ગુશ્રી, સોમવાર; અમદા-
વાદના હસા સરમાલી (શ્રીમાલો) સાં કેવલ લખમીચંદે તથા તેની બી
કેસરબાઈ, તેનો પુત્ર સુનીલાઈ તેની બી પરસનબાઈ તેમની પુત્રી બેન સાંકુએ
એક વાસુપૂજ્યગિન અર્પણ કર્યા.

૭૮

"

"

"

નં. ૩૫.

૭૯ સાલચંદ ધેમચંદની કુંકમાં, પશ્ચિમે, નં. ૧૮ ના મદિરમાની બે

પ્રતિમા ઉપર

૮૦ ચિમળવસી કુંકમાં, કેસરબાઈ નાપકના દેવાલયમાં પુડીના મદિરમા.

૮૧ જમણી બાજુએ " દેવાલયમાં.

૮૨ ઉપરની જગ્યાએ

૮૩ સાલચંદ ધેમચંદની કુંકમાં, મુખ્ય દેવાલયની જમણી બાજુના દેવાલયની
પ્રતિમા નીચેની બેક ઉપર.

નં. ૧૧૪. ૮૪ સંવત્ ૧૯૪૩, મ.પ મુકામ ૧૦, મુલાકાત: અમદાવાદના પીસા એસવાળ સા. કુલુ વખતવંદ તથા તેની સ્ત્રી બાઈઅંબીર, પુત્રી ધીરજ અને પુત્રી વામીલાલ અને બેટાભાઈ, એમણે ચાંતીનાથની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

નં. ૧૧૫. ૮૫ મિતિ નથી. વૈશાખ સુદિ ૩ શુક્રવાર ને દિવસે, આંધ્રમંડળના કાપાબુસાગરસુદિ ૮ ના ઉપદેશથી શ્રેષ્ઠાંસની પ્રતિમા અર્પણ કરી.

આ લેખો સિવાય, બીજી પણ મૂર્તિયો જિગેરે ઉપર એવા લેખો છે કે જે હજી મુખી લેવાયા નથી. પરંતુ તે બધા ન્હાના ન્હાના અને તેમાં પણ બધા ખરા તો ખડિત અને અપૂર્ણ છે. ચતુર્થ ઉપર પ્રાયઃ કદીને બધા પ્રભાવક કાવકોએ મદિરો બનાવ્યાના ઉત્કલેષો મંથોમાંથી મળી આવે છે, પરંતુ તેમનું નામ નિશ્ચય પણ આજે દેખાતું નથી. મંથી વિમલસાહ, રામ કુમારપાલ અને ગુર્જરમહા પ્રાપ્ત વસ્તુપાલ તેજપાલ અદિકોએ પુજાન થત ખર્ચી એ પર્વત ઉપર પ્રસાદો બનાવ્યા છે, એમ તેમના અદિત્રેમાં સ્પષ્ટ અને વિશ્વ-સનીય ઉત્કલેષ છે. પરંતુ તે મદિરો વિદ્યમાન છે કે નહિ ? અને છે તો ક્યા ? તે એજાબી ચક્રુ મુરકેલ છે. વસ્તુપાલ તેજપાલે પોતાના કદેશ કેશણે બધાવેલાં મદિરોમાં લેખો કેતલવેલા છે, તેથી ચતુર્થ ઉપર પણ તેમણે તેવા લેખો અવશ્ય કેતલરાખ્યાજ હોવા જોઈએ. પરંતુ આજે તેમનું અસ્તિત્વ જણાતું નથી. આચાર્ય વલ્લભજી હરિસે (રાજકોટના વોટસન મ્યુઝિયમના કુરુદેરે) પોતાના કૌર્તિકીમુદી ના સમલેખિ ગુજરાતી ભાષાંતરની મસ્તાવનામાં ચતુર્થ ઉપરના વસ્તુપાલ તેજપાલને એક ખડિત લેખ આપ્યો છે. લેખ અને તેના વિષયમાં તેમનું વક્તવ્ય આ પ્રમાણે છે.

“ ચતુર્થમાં વસ્તુપાલને તેજપાલના લેખો છે એમ મી. કાથરે લખે છે; પણ મારા જોશમાં માત્ર ૧ અને તે પણ ખડિત લેખ આપ્યો

૮૪ સામ્રાજ્યકે દેવચંદની કુળમાં, પશ્ચિમ બાજુએ એક પ્રતિમા નીચે.

૮૫ હાપીપોળની બહારના એક દેવાલયની પ્રતિમાની બેસણી ઉપર.

૮૬ આ ઉપરથી જણાવ છે કે આ લેખ સંવત્ ૧૧૭૪ અથવા ૧૧૮૩ નો છે: દેવાલયની મિતિ ૧૧૭૪ ની છે.

છે. બીજા નદિ હોય અથવા દમે નો નટ થવા દમે એક જ છે તેનું ત
પહેરે આગળ કાપ્યું છે * નેના પાકી મેંદા ભાગમાં નીચે પ્રમાણે
પંક્તિમાં ૪૬ અક્ષરો છે

(૧).....વાસ્તવ્ય પ્રાગ્વાટાવન્વય

(૨).....ઠં શ્રીચંદ્રપ્રસાદા-

(૩).....ઠં આશારાજનં-

(૪).....શ્રીમાલદેવ સંઘપ-

(૫).....જમહં. શ્રીતેજપાલે-

(૬).....સંચારપાજા કારિતા

ગિગિનાગના દેવજમા પોતાની, પોતાના
તાના તરંગેની, મિત્રો અને કુટુંબીઓની
જાઓની મુર્તિઓ બેઠામાંની વાતો
લેખમાં છે પણ તે આજ કાલે
નથી પણ આશુના દેવજમા હોય
તથા પોતા ઉપર બેસાડેલી મુર્તિઓ
જોવામાં આવી છે ખરી.

આ સંતુલ્યના લેખનો ૦૧ કટકો જણાય છે અને મત બાજમાં
પ્રમાણે અક્ષરો હરો એમ કમ્પના કરી શકાય છે.

(૧) [શ્રીમદ્ગણહિલપ્તન] વાસ્તવ્ય પ્રાગ્વાટાવન્વય-

(૨) [ઠં શ્રીચંદ્રપતનુજ] ઠં શ્રીચંદ્રપ્રસાદા-

(૩) [ગજ ઠં શ્રીસોમપુત્ર] ઠં શ્રીઆશારાજનં-

(૪) [ઘન ઠં શ્રીલુણિગ ઠં] શ્રીમાલદેવ સંઘપ-

(૫) [તિ મહં. શ્રીવસ્તુપાલાનુ] જ મહં. શ્રી તેજપાલે-

(૬) [ન શ્રીશત્રુંજયતીર્થે] સંચારપાજા કારિતા ।

આ ઉપરથી હવે આખા લેખનો અર્થ એવો થાય છે કે, શ્રીમદ્
હિલપુરના રહેનાર પ્રાગ્વાટ સાતિના ૬૬૩૨ શ્રીચંદ્રપતના પુત્ર ૬૬૩૨ શ્રીચં
પ્રસાદના પુત્ર ૬૬૩૨ શ્રીસોમના પુત્ર ૬૬૩૨ શ્રીઆશારાજના પુત્ર ૬૬૩૨
શ્રીલુણિગ તથા ૬૬૩૨ શ્રીમાલદેવ તથા સંઘપતિ મહં. શ્રીવસ્તુપાલાના અનુગ
મહં. શ્રીતેજપાલે શ્રીશત્રુંજયતીર્થમાં રસ્તાની પાઠ બેઠાવી."

૫૪ ૩૬-૩૭

* " સંતુલ્યમાં કારકુની કોટલી પાસે અગાથી જેવા બાજમાં દોઢામાં
ની કુંડ જેવી કુંડ છે તેની ઉપર બીજામાં ખડિત પાટા ચોટલી છે તેમાં આ
છે. "

ગિરનાર પર્વત ઉપરના લેખો.

નંબર ૩૯ થી ૬૩ મુખીના (૨૩) લેખો ગિરનાર પર્વત ઉપર આપેલા સિન્ન સિન્ન જૈનમંદિરમાના છે. આ બધા લેખો, રીવાઈઝ્ડ લીસ્ટ્સ ઓફ એન્ટીકવેરીઅન રીમેન્સ ઇન્ ધી બોમ્બે પ્રેસીડન્સી, વોલ્યુમ, ૮, (REVISED LISTS OF ANTI-QUARIAN REMAINS IN THE BOMBAY PRESIDENCY, Vol., VIII.) માન. પરિશિષ્ટ (APPENDIX.) માં આપેલા છે, ત્યાંથી લેવામાં આવ્યા છે. એ પુસ્તકમાં, આ બધા લેખો મૂલ રૂપે આપી તેની નીચે અંગ્રેજી અનુવાદ પણ આપવામાં આવ્યો છે. પરંતુ અનુવાદ કેટલીક ઠેકાણે તે બહુ જ ભૂલ ભરેલો અને વિવેચન વગરનો છે. ડૉ. જેમ્સ બર્ગેસ (Dr. James Burgess) ના આર્કિયો લૉજીકલ સર્વે ઓફ વેસ્ટર્ન ઇન્ડિયા, વોલ્યુમ ૨ (Archaeological Survey of Western India. Vol. II) માં પણ યોગ્ય લેખો આપેલા છે. આદિની વસ્તુપાલની જે ૬ પ્રકારિતો છે, તે નિર્ણયસાગર પ્રેક્ષ, યુગ્મધ,ની પ્રાચીનહેલમાલા-ભાગ ૩, માં પણ મૂલ માત્ર આપેલી છે. ગિરનાર ઇન્સક્રીપ્શનસ નામનું એક લુકું પણ પુસ્તક પ્રકટ થયેલું છે પરંતુ તે ખૂબ જ લેવામાં આવ્યું નથી. મેં જે આ સંગ્રહમાં લેખો આપ્યા છે તે ઉપર લખેલા અને પુસ્તકોમાંથી તારવી કાઢી જે ઉપયોગી જણાયા છે તેજ આપ્યા છે. સ્પષ્ટ માટે ઉપરોક્ત પ્રયત્ન પુસ્તકનોજ આધાર લેવામાં આવ્યો છે.

(૩૯-૪૩.)

ગિરનાર પર્વત ઉપરના વિષમ્બન જૈન લેખોમાં નં. ૩૯ થી ૪૩ મુખીના (૬) લેખો મોટા અને મહત્વના છે. આ છએ લેખો, ગુજરાતના પ્રાકૃતી પ્રધાનો અને જૈનધર્મના પ્રભાવક આવકો :વસ્તુ-પાલ અને તેજપાલ જાતીઓના છે. અર્થાત્ વસુભટ્ટ હરિદત્ત, આ લેખોનું સ્થાન આ પ્રમાણે જણાવે છે—

“ વસ્તુપાલ તેજપાલનાં દેવળો જે કોટના દરવાજામાંથી ગિરનાર તરફ જવાના રસ્તામાં જમણી બાજુ ત્રણ હારદોર છે જે પ્રથમ એક સળંગ લાંબા પર્યાર ઉપર ખુલ્લા ભાગમાં હતાં ત્રણ હાથ (લગભગ ૨૦-૨૫ વર્ગ ફીટ) જેનોએ તેને વંડી કરી બંધેયમાં લખ લીધાં છે. (કે જેથી યાત્રાગુઓ તેના પર્યારનો ઉતારા તરીકે લાભ લેતા, તે બધ પડ્યો છે.) તે ત્રણ દેવળમાંનાં બે પડખાનાં દેવળને ત્રણ ત્રણ બાર છે (દક્ષિણ બાજુનાને પશ્ચિમ, દક્ષિણ તથા પૂર્વમાં; તથા ઉત્તર બાજુનાને પશ્ચિમ, ઉત્તર, તથા પૂર્વમાં) તેની છાંટી ઉપર મ્હોરી ઢાળ દુટ સાંત્રી, ગાળ દુટ મ્હોળી અને ૧૩ પત્રિની (કાષ્ઠમાં સેહેજ ફેરફાર હશે) ૬ પાટયો છે તેમાં આ ૬ લેખો છે. ”

આ છબે લેખો એકજ પદ્ધતિથી રચાયેલા, લખાયેલા અને કોતરાયેલા છે. ઐતિહાસિક વર્ણન અને તેટલા ભાગનો રાખપાડ પણ સરખોજ છે. દરેક લેખમાં, પ્રારંભમાં એક પદ્ય, પછી ૭-૮ પંક્તિ જેટલો ગદ્ય અને પછી અંતે કેટલાક પદ્યો આવેલાં છે. પ્રારંભના પદ્યમાં, તીર્થંકરોની સ્તવના દરેક લેખમાં જુદી જુદી રીતે કરેલી છે. ગદ્યભાગમાં ‘ વસ્તુપાલ અને તેજપાલનું ’ ઐતિહાસિક વર્ણન છે. અંતના પદ્યોમાં, વસ્તુપાલ અને તેજપાલની (મુખ્ય કરીને વસ્તુપાલની) અનેક પ્રારંભ પ્રશંસા કરવામાં આવી છે. આ પ્રશંસાત્મક પદ્યોના કર્તા કવિઓ નિશ્ચય નિશ્ચય છે અને રચના પણ જુદી જુદી ભાતના છંદોમાં કરવામાં આવી છે.

લેખોના વર્ણનનું અવલોકન આ પ્રમાણે છે—

ઉપર લખવામાં આવ્યું છે કે, વસ્તુપાલ તેજપાલનાં જે ત્રણ મંદિરો ગિરનાર ઉપર એકજ સાથે આવેલાં તેમાંના મધ્ય મંદિરની બંને બાજુએ આવેલાં ૨ મંદિરોને જે ત્રણ ત્રણ હારદોર છે, તે દરેક દ્વારની છાંટી ઉપર અડેક એમ ૬ લેખો જેને પ્રથમ (નં. ૩૮ ને) લેખ, દક્ષિણ તરફના, એટલે નવમી મંદિરની ડાબી બાજુના મંદિરના પશ્ચિમમાં ફરવામાંની ગણી ઉપર છે. લેખની તિલા લખ ચોરસ છે અને ૧૩ પત્રિના

લેખ પૂર્ણ કરવામાં આવેલો છે. દરેક પંક્તિમાં સુમારે ૧૨૦ લગભગ અક્ષરો છે. અક્ષરો મુંઠર અને સ્પષ્ટ છે. લેખ બિલકુલ શુદ્ધ છે.

પ્રારંભના પદમાં નેત્રિનાથતીર્થકરની સ્તુતિ છે. કેટલાક અક્ષરો ધસાઈ ગયેલા હોવાથી વાંચી શકાતા નથી. પછી ગદ્ય પ્રારંભ પામ્ય છે. મિતિ ધીવિક્રમસંવત્ ૧૨૮૮ ના ફાલ્ગુણ શુદ્ધિ ૧૦ અને બુધવારની છે. ગદ્યનો અનુવાદ આ પ્રમાણે છે—

અણહિલપુરમાં વસનારા, પ્રાગૃષાટ જ્ઞાતિના ૬૦ (૬૬પુર)
 શ્રીચંડપત્ને પુત્ર ૬૦ શ્રીચંડપ્રસાદપત્ને પુત્ર ૬૦ શ્રીસોમપત્ને પુત્ર ૬૦
 શ્રીઆશાસજ તથા તેની સ્ત્રી કુમારદેવીપત્ને પુત્ર મહામાત્ય વસ્તુપાલ ધર્મે
 કે જે ૬૦ શ્રીકુલિંગ તથા ૬૦ શ્રી મણદેવપત્ને ન્હાનોભાઈ અને મહા.
 શ્રી તેજપાલપત્ને મોટોભાઈ હોય. તેને મહા. શ્રી લલિતદેવીથી મહા.
 શ્રીજયલસિંહ નામનો પુત્ર ધર્મે જે સં. ૭૬ ના વર્ષ પહેલા સ્તંભતીર્થ
 (ખંભાત) માં મુદ્રાબ્યાપાર (નાણાનો બ્યાપાર-નાણાવડીનો ધર્મે) કરતો
 હતો. વસ્તુપાલ, કે જે, ૭૭ ની સાલ પહેલાં, શત્રુજય અને ગિરનાર
 આદિ મહાતીર્થોની યાત્રા કરી તથા મોટાં મોટાંસંધે કરી શ્રીદેવાદિ
 દેવ (તીર્થકર-પરમાત્મા) ની કૃપાથી “ સંધાધિપતિ ” તું ૧
 પ્રાપ્ત કર્યું હતું. તથા ચૌકુમ્બપુલકિનિમણિ મહારાજાધિરાજ ધર્મ
 લવણપ્રસાદદેવના પુત્ર મહારાજ શ્રીવીરધવલદેવની પ્રીતિથી જે
 “ રાજ્યસર્વેશ્વર ” (રાજ્યનું સર્વાધિકારત્વ-કારભાર) પ્રાપ્ત કર્યું
 હતું. અને જેને સસ્તવતીએ પેાતાના પુત્ર તરીકે સ્વીકાર કર્યો હતો
 (અર્થાત્ જે સસ્તવતીપુત્ર-કવિ કહેવાતો હતો) તેણે, તથા તેના ન્હા
 ભાઈ તેજપાલે, કે જે પણ સં. ૭૬ નો સાલ પહેલાં, ગુજરાતના ધર્મ
 ક્ષેત્ર (ધિગકા) આદિ નગરોમાં મુદ્રા બ્યાપાર કરતો હતો, એ બંને ભાઈએ
 શત્રુજય અને અણંદચલ (અણુ) પ્રમુખ મહાતીર્થોમાં, તથા અણ
 હિલપુર (પાટણ), બૃહુપુર (બરુચ), * સ્તંભનકપુર, સ્તંભતી

* ‘ સ્તંભનકપુર ’ તે ખેડા જિલ્લાના આણંદ તાલુકામાં આવેલા કા
 રેડ નામના ગામની ધાને આવેલું અને સેડી નદીના કાંઠે રહેલું જે ‘ ધાંગળા

(ખંભાત), દર્શવતી (ડભોઈ) અને ધવલક્રક (ધોળકા) આદિ નગરોમાં, તથા અન્ય સમસ્ત સ્થાનોમાં પણ કોટિ નવા ધર્મસ્થાનો બનાવ્યાં અને ઘણાં છોજોદ્ધાર કર્યાં.

તથા, સચિવેશ્વર વસ્તુપાત્રે, આ (ગિરનાર) પર્વત ઉપર પોતે કરાવેલા, શત્રુજય મહાતીર્થાવતાર શ્રીઆદિતીર્થકર ઋષભદેવ, સ્તંભન કપુરાવતાર શ્રીપાર્શ્વનાથદેવ, + સત્યપુરાવતાર શ્રીમહાવીરદેવ અને

નામનું ગામ છે, તે છે. ' યાંભણા ' એ પ્રાકૃત ' યંભલ્યુપ ' નુંજ રૂપાન્તર છે. અભયદેવસૂરિએ, એજ કોટાખેડી " જયતિદુઃખજ " એ આદિ વાક્યવાળું પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર રચી, પદ્માચાર્યા વૃદ્ધોની ઘટા નીચે ભૂતલમાં દટાએલી પ્રાર્શ્વનાથની પ્રતિમા પ્રકટ કરી હતી. અને એ ગામના નામથીજ તે મૂર્તિની 'સ્તંભનક-પાર્શ્વનાથ'ના નામે પ્રસિદ્ધિ થઇ. સ્વયં અભયદેવસૂરિએ પોતાના સ્તોત્રમાં પણ ' જિજ્ઞેષ ! પાત ! ચંમળવપુરકિમ !— (સ્તંભનકપુરસ્થિત છે પાર્શ્વજિનેશ્વર !) આવો ઉદ્ધેખ કરી તે મૂર્તિને ' સ્તંભનક પાર્શ્વનાથ ' તરીકે ઓળખાવે છે. કેટલાક વિદ્વાનો ' સ્તંભનક ' અને ' સ્તંભતીર્થ ' બંનેને એકજ (ખંભાત જ) સમજે છે, પરંતુ તે ભૂલ છે. આ ઘોટાળો પાછળથી સ્તંભનકપાર્શ્વનાથની મૂર્તિ જ્યારે ' સ્તંભનકપુર ' માંથી લાવી ' સ્તંભતીર્થ ' (ખંભાત) માં સ્થાપન કરવામાં આવી, તેના ક્ષીધે થયેલો છે. કારણ કે વર્તમાનમાં ' સ્તંભનક પાર્શ્વનાથ ' ની પ્રતિમા પણ ' સ્તંભતીર્થ ' માં જ વિદ્યમાન હોવાના કારણે તેનેજ ' સ્તંભનક ' સમજવાની ભૂલ ઉભી થઇ છે. મેરૂતુંગસૂરિએ, વિ. સં. ૧૪૧૩ માં 'સ્તંભનાથચરિત' નામનો એક ગ્રંથ બનાવ્યો છે કે જે ૧૩૧ પાટલોના એક ભંડારમાં અપૂર્ણરૂપે વિદ્યમાન છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે— સં. ૧૩૬૮ વર્ષે રૂદ્ર વચ્ચં શ્રીસ્તંભતીર્થે સામાયાતમ્ (સં. ૧૩૬૮ માં આ -સ્તંભનકપાર્શ્વનાથનું-ખિંબ સ્તંભતીર્થ (ખંભાત) માં આન્યું છે.) આ ઉદ્ધેખથી જણારો કે વસ્તુપાત્રના સમયમાં તો સ્તંભનકપાર્શ્વનાથ મૂળ સ્થાન (સ્તંભનકપુર) માંજ વિરાજમાન હતા અને તેથી એ મહામાત્રે તે ગામમાં મંદિર બનાવ્યું હતું.

+ ' સત્યપુર ' તે મારવાડમાં, રીસા પ્રાંતમાં આવેલું હાલનું ' સાયેર ' ગામ છે, તે છે. સાયેર રીસા કેપથી વાયુકોણમાં ૨૦ માડિ ઉપર આવેલું છે ' સત્યપુર ' નું પ્રાકૃતરૂપ ' સત્યકિર ' થાય છે અને તેનુંજ અપભ્રંશ ' સાયેર ' છે

પ્રચલિત સહિત કરમીરાવતાર ધીસસ્વતીમૂર્તિ; એમ દેવકુવિદા ૪; ૨ જિન; અંબા, અવલોકન, શાળ અને પ્રલુપ્ત નામના એ ચાર શિખરમા ધીનેમિનાથદેવવિભૂષિત દેવકુવિદા ૪: પોતાના પિતામહ ૬૦ ધીન્યમ અને પિતા ૬૦ ધીઆદરાજની અધાવરુદ મૂર્તિઓ ૨; ત્રણ મુંદર તોરણ; ધીનેમિનાથદેવ તથા પોતાના પૂવજ, અંબજ, (મેહાદા ભાઈઓ), ઇનુજ (ન્હાના ભાઈ) અને પુત્ર આદિની મૂર્તિઓ સહિત મુખેદૂપાદનક સ્તંભ, અષ્ટાષ્ટ મહાતીર્થ; ઇત્યાદિ અનેક દીર્ઘાંશી મુચોલિત અને ધીનેમિનાથદેવથી અત્રંકૃત એવા આ ઉદ્ભવંત (ગિરનાર) મહાતીર્થ ઉપર, પોતાના માટે તથા પોતાનો સ્વધર્મચારિણી પ્રાચાટ જ્ઞાનીય ૬૦ ધીકાન્હડ અને તેની સ્ત્રી ૬૦કુરસી સહુની પુત્રી મહા: ધી લલિતાદેવોના પુત્ર્ય માટે, અલિતનાથ આદિ વીસ તીર્થકરોથી અત્રંકૃત ધીસમેતમહાતીર્થાવતાર નામનો મંડપ સહિત આ અલિનવ પ્રાસાદ બનાવ્યો અને નામેંદ્રગચ્છના ભટ્ટારક ધીમહેંદ્રસૂરિના શિષ્ય, શ્રીશાંતિસૂરિના શિષ્ય, ધીઆણ્દસૂરિના શિષ્ય, ધીઅમરસૂરિના શિષ્ય, ભટ્ટારક શ્રીહરિભદ્રસૂરિના પદ્મધર આચાર્ય શ્રીવિશ્વસેનસૂરિએ એની પ્રતિષ્ઠા કરી.

આટલી હકીકત ગદ્યભાગમાં આપ્યા પછી ગુર્જરેશ્વરપુરોહિત ૬૦ સોમેશ્વરદેવના + સ્વેચ્છા ૬ પદ્યો આપેલાં છે. તેમા વસ્તુપાત્રને કહ્યું અને બલિ જેવો ઇનેશ્વરી તથા અસંખ્ય પૂર્વો * કરાવનાર અને તેજપાત્રને

+ સોમેશ્વરદેવ આશુકેનો કુવ ગુર હશે. એ વસ્તુપાત્રનો માદમિત્ર હતો. તેણે વસ્તુપાત્રની કીર્તિને અમર કરવા માટે “ કીર્તિકેમુદી ” નામનું ઉત્તમકાવ્ય બનાવ્યું છે. મુરખોસજ, રાજાવજ, રામચતક આદિ બીજા પાંચ તેના કૌશ મધ્યે વિદાનેશમાં આદર પામેલા છે.

* પાવ, કૃપા, તળાવ, દેવમંદિર, સદાચર અને આરામ વિગેરે બનાવવાં તે પૂર્વ કરેલા છે.

વાર્ષાકૃષ્ણકાગાર્દદેવતાવતનામિ પ ।

મમપ્રજાનમારામઃ પૂર્વમિત્તિમીદને ॥

(સમ્પાદનનામધ્યેષ, ૧૦ ૮૧૨.)

ચિંતામણિ જેવો વર્ણવ્યો છે. આ પછો પછી છેવટે બીજા ત્રણ શ્લોકો છે જેમાં, પહેલામાં લખ્યું છે કે— સ્તંભતીર્થ (ખંભાત) નિવાસી કપર વાજડના પુત્ર જૈનસિંહે, આ પ્રચસ્તિ (શિલાપટ ઉપર) લખી છે બીજામાં લખ્યું છે—સૂતધાર (સલાટ) બાહુડના પુત્ર કુમારસિંહે આને (ટાંકણા વડે) કોતરી છે. ત્રીજા શ્લોકમાં જણાવ્યું છે કે— ત્રણ જગતના સ્વામી એવાં શ્રીનેમિનાથ અને તેમની શાસનમુરી દેવી અંબિકાના પ્રસાદથી, વસ્તુપાલના વંશને આ પ્રચસ્તિ સ્વસ્તિ કરનારી થાઓ.

એજ (દક્ષિણ બાજુના) મંદિરના દક્ષિણાદ્ય દરવાજા ઉપર આ લેખોમાંનો ૬ ઠા (નં. ૪૩) લેખ આવેલો છે. પ્રારંભમાં સમેત તીર્થની સ્તુતિવાળું પદ આપ્યું છે. પછી ઉપરના લેખ પ્રમાણેજ ગણ ભાગ છે. અંતના ૬ પદો નાગેન્દ્રગચ્છના ભટ્ટારક × વૃદ્ધપ્રભસૂરિના કરેલાં છે અને તેમાં વસ્તુપાલનાં યશ, રૂપ, દાન, અને પુણ્ય વિગેરેનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. છેવટે પ્રચસ્તિ લખનાર અને કોતરનારનાં વિષયના તેના તેજ ત્રણ શ્લોકો આવેલા છે.

એજ દેવલના પૂર્વ બાજુના દ્વારની છાંદીમાં ૫ મે (નં. ૪૪) લેખ આવેલો છે. પ્રારંભનો શ્લોક યજ્ઞોખરો ધસાઈ ગયેલો છે. ૧૭ ભાગ ઉપર પ્રમાણેજ છે. ગદ્ય પછીના ૧૧ પદો મહધારી × નરચન્દ્રમુરિના કરેલાં છે. તેમાં વસ્તુપાલનાં વિદ્યા, વિત્ત, ન્યાય, પરાક્રમ, દાન, વિદ્યા, ધર્મ અને કુટુંબનું વર્ણન છે. અંતિમ ત્રણ શ્લોકો તેજ છે.

મુખ્ય—એટલે મધ્યના-મંદિરની જમણી બાજુએ ૧૫ નં. ૪૫—આવેલા મંદિરના પૂર્વ દ્વાર ઉપર, આ લેખોમાં નં. ૪૬ (નં. ૪૬) લેખ આવેલો છે પ્રારંભના શ્લોકના

સ્તવના કરવામાં આવેલી છે. પછી ઉપરના લેખો પ્રમાણે જ ગદ્યભાગ આવેલો છે. પરંતુ, + સ્તંભતીર્થને વેણુલ (ખંડર) નું વિશેષજ્ઞ વધારેલું છે. તેમજ લલિતાદેવીને ઠેકાણે સોખૂકાનું નામ અને સમેત શિખરના સ્થાને અષ્ટપદનું નામ આપવામાં આવ્યું છે. ગદ્ય પછી ૧૩ પદ્યો આવેલાં છે, જે મહાધારી નરેન્દ્રસૂરિના રચેલા છે અને તેમાં વસ્તુપાલના, શૌર્ય, વૈર્ય, દાન, બુદ્ધિ, વિદ્યા, કવિત્વશક્તિ, કીર્તિ અને યશ આદિ ગુણો વર્ણવ્યા છે. પ્રશસ્તિ લખનાર અને કોતરનાર એના એ.

એજ મહિરના ઉત્તર દાર ઉપરની શિલામાં ૩ ભે (ચાકુ નં. ૪૦ વાળો) લેખ કોતરેલો છે. પ્રારંભના રચકમાં, શિવાંગજ નેમિન, ધ તીર્થ'કરની સ્તુતિ કરેલી છે. આમાં ઉદ્ધા ૧૬ પદ્યો છે અને તે એમ. નરદેવનાજ કરેલાં છે. તેમાં પણ વસ્તુપાલના પૂર્વ, દાન, પરાક્રમ, યશ, રૂપ અને ઉદારતા આદિ ગુણો વર્ણવ્યા છે. પ્રશસ્તિ લખનાર એના એ. પણ, જૈત્રસિંહને બદલે જયંતસિંહ નામ-કે જે અને એકજ છે- વાપર્યું છે. તથા તેના પિતાના નામ ઉપરાંત, પિતામહ, પ્રપિતામહ અને વૃદ્ધપ્રપિતામહનાં, વાલિંગ, સહાજિંગ, અને આનાકાં, એ નામ વિશેષ આપ્યાં છે. તેમજ પ્રશસ્તિ કોતરનાર, હરિમંદપ અને નંદી નરનાં મહિરો કન્નાર સોમદેવનો પુત્ર બહુસસ્વામીમુત પુરોચતમ છે તથા ઉદ્ધા પદ્યોમાં " મહામાતૃ ધીવસ્તુપાલની સ્ત્રી સોખૂકાનું " ધર્મસ્થાન છે. " એટલું વિશેષ લખ્યું છે.

એજ મહિરના પશ્ચિમી દાર ઉપર, આ લેખોમાંથી ૨ ભે (ચાકુ નં. ૩૬ વાળો) લેખ આવેલો છે. પ્રારંભનો રચક કિષિવ ખડિત

+ જૂન લેખોની નકલો પ્રથમ નિર્ણયસાગર પ્રેસની ખપાવેલી ૨૦ લેખમાળામાંથી કરવામાં આવી હતી અને પાછળથી તેજ પ્રેસમાં આપવામાં આવેલી દોઢાથી આ લેખમાં " સંભારકે " અને પછી " વેણુલ " પિરે પડી ગયું છે. પ્રારંભ કે, તે પ્રાચીનલેખમાળામાં આવેલું નથી. મારે લેખમાં આ વિશેષજ્ઞ રધારીને વાંચવાની સૂચના છે.

અને તેમાં ઉલ્લેખ્યંત (ગિરનાર)ની સ્તવના કરેલી છે. ગદ્યપાઠ ઉપર પ્રમાણે જ. અંતિમ ૭ શ્લોકો નરચંદ્રસૂરિના રચેલા છે. તેમાં વસ્તુ પાત્રના ધર્મ, ઘન, લક્ષ્મી, સરસ્વતી, શાંતિ, તેજસ્વિતા, અપ્રતિમતા અને મંત્રિત્વ વિગેરેનું વર્ણન છે. એવ સમગ્ર ઉપર પ્રમાણેજ છે.

(૪૪)

નંબર ૪૪ નો લેખ, ગોમુખના રસ્તાની પશ્ચિમે અને રાણિક વેળુલની ગુફાની પૂર્વ બાજુએ શિલાપટ્ટ ઉપર કોતરેલો છે.

પ્રથમ એક શ્લોક આર્યો છે, તેમાં જણાવ્યું છે કે-ઉત્તરવર્ષ અને કાંતિવાળા હારવડે જેમ કંઠ ચોલે છે તેમ દેહીપ્રમાણ એવ વસ્તુપાત્રના કરાવેલા વિદ્વાદો (મંદિરો) વડે આ ગિરનાર ગિરિરાજના મધ્ય ભાગ વિરાજમાન છે. પછી ગદ્યપાઠ છે, અને તેમાં જણ્યું છે કે-વિક્રમ સં. ૧૨૮૬ ના આગિન વર્ષ ૧૫ અને સોમવારના દિવસે મહામાત્ય ધીવસ્તુપાદે પોતાના કન્યાણ માટે, જેની પાછળ કાંઈ પશ્ચત્તું મંદિર છે એવું ચતુર્જયાવતાર નામનું આદિનાથ ભગવાનું મંદિર; તથા તેના અગ્રભાગમાં, વામપક્ષે (ડાબી બાજુએ), પેનારી સ્વધર્મચારિણી મહાં ધીલક્ષિતાદેવીના પુણ્ય માટે, પીઠ મિત્રવૈદ્ય અર્ચનું એવું સંમેતચિખરાવનાર નામનું મંદિર; અને તેના દક્ષિણ ભાગમાં (જમણી બાજુએ), પોતાની બીજી પત્ની મહા ધીલક્ષ્મીપુત્રના એવ સાક, ધ્યાવીસ તીર્થકરોથી જૂવિત એવું અર્ધાપદાવલ નામનું મંદિર; આવી રીતે અપૂર્વ ઘાટ અને ઉત્તમ રચનાવાળા આ નવીન પ્રસાદો બનાવ્યા છે.

(૪૫-૪૬.)

વસ્તુપાત્રના આ ચતુ મંદિરોમાન્ય મધ્ય મંદિરના નામ અનુસારે જે નેહલા નોખડા છે તેના ઉપર બાજુના પેનારી મહા ભગવાન નં. ૪૫ ને, અને દક્ષિણ બાજુના પેનારી મહા ભગવાન નં. ૪૬ ને, કોતરેલ છે કે ' મહામાત્ય ધીવસ્તુપાદે '.

મહાં શ્રીલલિતાદેવીની મૂર્તિ ' અને બીજામાં ' મહાબાલ્ય શ્રી વસ્તુપાલ અને (૧) અને મહાં શ્રીસોપુત્રી મૂર્તિ ૨ ' છે.

(૮૭-૮૮)

ગિરનારના રસ્તામાં પહોંચે ઉપર જે ઠેકાણે આ બંને રથોકો ખોદેલા છે અને તે નં. ૪૪ ના લેખના મારબમાં જે છે, તેજ છે.

* * *

આ લેખો ઉપરથી જણાયે કે, આ બંધામાં વસ્તુપાલ ગિરનાર ઉપર જે જે ધર્મસ્થાનો કસાવ્યાં અથવા તેઓમાં જે જે ફાતર કાઢ્યાં, તેમનો સંલેપમાં ઉઠેલ છે. હેબેકલ વર્ણન અગ્રિમ દો-વાથી અસ્પષ્ટ અને કેટલાકને પૂરેપૂરું નહિ સમજાય તેવું છે. તેથી એ વિષયમાં સ્પષ્ટ કથનની આવશ્યકતા છે. પંડિત જિનદુર્ગ ખળિએ પોતાના વસ્તુપાલ ચરિત્ર નં, ૭૬૫ પ્રસ્તાવમાં, ૧૯૧ ના રથોકથી તે ઉરફ સુધીના રથોકોમાં, વસ્તુપાલે ગિરનાર પર્વત ઉપર શું શું બનાવ્યું તેની સ્થિતિ નોંધ આપી છે અને તે આ લેખોની સામે પૂરેપૂરી મળતી આવે છે. તેથી એ નોંધનો સાર અને આપણે ઉપયોગી ધર્મ પડ્યો.

“ ગિરનાર તીર્થપતિ શ્રીનેત્રિનાથના મંદિરના પાછાગળા બાજમાં પોતાના કસાવે મઠે શત્રુંજયસ્વામી આદિનાથનો પ્રસાદ બનાવ્યો અને તેનું “ વસ્તુપાલ વિહાર ” એવું નામ આપ્યું. આના ઉપર સુવર્ણનું દેહિમ્બમાન કલશ સ્થાપન કર્યું અને મુંદર સહિત સમાન નિર્મલ પાપા.

• આ લેખની મતલબ એવી જણાય છે કે, આ બંને ગોખલાઓમાં વસ્તુપાલે પોતાની પ્રતિમાઓ સ્થાપન કરી હતી અને સાથે એમાં પોતાની પ્રથમ પત્ની લલિતાદેવીની અને બીજામાં દ્વિતીય પત્ની સોપુત્રાની મૂર્તિ સ્થાપિત કરાવી હતી. આ ગોખલાઓમાં હાથ તે મૂર્તિઓ નથી પરંતુ આજ ઉપરના નેજાવડના મંદિરમાં વસ્તુપાલ અને તેની જન્મે બીજાની મૂર્તિઓ સાથેજ સ્થાપન કરેલો રિવાજ છે. આ મૂર્તિઓનું નિર્મ “ નાથકરાગ્નુ મોરીએન્ડલ સીરીઝ ” માં પ્રમટ થયેલા જ્ઞાનગદ્યાનન્દ નામના વસ્તુપાલના રથેલા ગાળમાં પ્રકટ થયું છે.

જુની જગત્તાનની જગમૂર્તિ સ્થાપિત કરી. તે મૂર્તિની આજુબાજુ પેતાના પૂર્વજોના મેષ માતૃ અજિતનાથ અને વામુપૂજાર્તીયકરની પ્રતિમાઓ વિરાજમાન કરી. એ મંદિરના મંડપમાં ૬. મંડપની મુખે મૂર્તિ તથા અભિષેકેડી અને મહાપીરજિનનાં જિંઓ સ્થાપિત કર્યાં. ગર્ભગાર (મૂળ મંદાર) ના દ્વારની દક્ષિણ અને ઉત્તરની ત્રણે કુમરો પોતાની અને પોતાના જ્ઞાના બાઈ તેજપાત્રની અચારુક મૂર્તિઓ બનાવી. એ મંદિરની ઘણી બાજુએ પોતાની પ્રથમ પત્ની દક્ષિણે વીના પુરુષાયે " સુએનાવનાર " નામનું મંદિર બનાવ્યું અને તેમાં ૨૦ તીર્થકરોની મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરી. એમાં જ પોતાના બીજા પૂર્વજોની પણ મૂર્તિઓ વિરાજિત કરી. પોતાની બીજી સ્ત્રી સેનુકા (જિ. હર્ષગણિએ પોતાના ચરિત્રમાં આનું નામ સંસ્કૃત કરી ' સૈવકા એવું આપ્યું છે.) ના શ્રેય માટે, મૂળ મંદિરની જમણી બાજુએ " અષ્ટાપદાવતાર " નામનું મંદિર કરાવ્યું અને તેમાં ચોવીસે તીર્થકરોનાં જિંઓ સ્થાપ્યાં. તથા એમાં જ પોતાની માતા કુમારદેવી અને પોતાની ૭ બહેનો (જેમનાં નામો, આગળ આપુના લેખમાં આપવામાં આવેલાં છે.) ની મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરી. આ ત્રણે મંદિરોને મુંદર અને વિચિત્ર ત્રણ તોરણો કરાવ્યાં. ' વસ્તુપાત્ર વિકાર ' - અર્થાત્ એ ત્રણે મંદિરોની મધ્યમાંના મંદિરની પાછળ, અતુત્તર વિમાન જેવું કપદિયક્ષતું મંદિર બનાવ્યું. તેમાં એ યક્ષની અને આદિનાથ ભગવાનની માતા મરૂદેવીની ગબરૂક (હાથી ઉપર ચઢેલી) મૂર્તિ વિરાજમાન કરી.

તીર્થપતિ નેમિનાથતીર્થકરનું જે મંદિર છે તેના દક્ષિણ પાશ્વિમ અને ઉત્તર એમ ત્રણે દિશાના દ્વારો ઉપર મુંદર તોરણો કરાવ્યાં. એજ ચૈત્યના (મંડપમાં ?) દક્ષિણ અને ઉત્તર બાજુએ પોતાના પિતા અને પિતામહુની અચારુક મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરી તથા, પોતાના માતા-પિતાના કલ્યાણાર્થે એજ ચૈત્યના મંડપમાં અજિતનાથ અને શાંતિનાથની કાયેત્સર્ગસ્થ (ઉભી) પ્રતિમાઓ બનાવી. એ મંદિરના મંડપમાં સ્નાત્રોત્સવ કરવી વખતે સક્રમણ

લેખો. નં. ૪૮]

હતી તેથી તેના આગળ બીજું “ ઇન્દ્ર ” નામનું વિશાલ મંડપ

એ મંદિરના અગ્રભાગમાં, પોતાના વંશજોની મૂર્તિઓ મહિત
 મેનાથ તીર્થકરની મૂર્તિવાળો “ સુખોદ્ધાટનક ”—(સુખનું ઉદ્ધાટન કરનાર) નામનો મુંદર અને ઉચ્ચત આંબ બનાવ્યો. ત્યાંજ
 આશ્વારાજ (પોતાના પિતા) ના પિતા અને પિતામહનું પણ
 મથારુદ મુતિયુગ્મ સ્થાપ્યું. વળી, ‘ પ્રપામક ’ (પરણત્રી ?) થી પાસે
 ત્રણ વીર્યકરોની ત્રણ દેવકુલિકા (તે આ લેખોમાં જણાવ્યા પ્રમાણે
 શત્રુજન્માવનાર, સ્તંબનકાવનાર અને મત્યપુરાવનાર નામે) તથા, પ્રગસ્તિ
 સંહિત સરસ્વતી દેવીની દેવકુલિકા, કે જેમાં પોતાના પૂર્વજોની પણ
 એ મૂર્તિ હતી, એમ ચાર દેવકુલિકાઓ (દેહરિઓ) બનાવી નેમિ-
 નાથના મુખ્ય મંદિરના મંડપ ઉપર મુવર્ણકલશે સ્થાપ્યાં. અખિકાના
 મંદિર આગળ એક મંદોડું મંડપ બનાવ્યું તથા એક તીર્થકરની
 દેવકુલિકા પણ ત્યાં બનાવી. આરાસણના ઉત્તરવલ્લ આરગ-પાપાળનો
 અખિકાદેવીની આમ્રપાસનો પરિકર બનાવ્યો. એ અંબાવાળા શિખર
 ઉપર ૬૦ ચંડપના કચ્છાણ માટે નેમિનાથની એક મૂર્તિ તથા એક પુદ
 ચંડપની મૂર્તિ અને પોતાના બાઈ મદલદેવની એક મૂર્તિ, એમ ત્રણ
 મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરી. આવીજ રીતે, અરલોકન નામના શિખર ઉપર,
 ‘ ૦ ચંડપસાદના પુણ્ય માટે નેમિજિનની તથા પુદ ૬૦ ચંડપસાદની અને
 પોતાની એમ ત્રણ મૂર્તિઓ સ્થાપી. પ્રહુમ્ન નામના શિખરે પણ ૬૦ એમના
 એવાઈ નેમિજિનની તથા ૬૦ સોમ અને પોતાના ન્દાના બાઈ તેજપાલની
 એમ ત્રણ પ્રતિમાઓ પ્રતિષ્ઠિત કરી. એજ પ્રમાણે શાંખશિખર ઉપર,
 ૬૦ આશ્વારાજના પુણ્યાર્થે નેમિજિનની અને પુદ ૬૦ આશ્વારાજ તથા
 તેની સ્ત્રી કુમારદેવી (મંત્રીની માતા) ની, એમ ત્રણ આદૃતિઓ
 વિરાજિત કરી.”

લેખોક્ત હકીકતનું આવી રીતે આ ચરિત્રોક્ત વર્ણનથી સ્પષ્ટી
 કરણ થાય છે. વર્તમાનમાં વસ્તુપાલના એ મંદિરોમાં, ઉપરોક્ત કામનાંથી
 પાંખે દેરશર યઈ નયેલો એવાય છે. લેખોમાં જણાવેલી રચના પાંખે

ખરી નષ્ટબ્રષ્ટ થઈ ગઈ છે. વસ્તુપાલના કૌટુંબિકોની મૂર્તિઓ વિગેરે માનુ' આજે કશું દેખાતું નથી. અંબા અને અવલોકન આદિ શિખરો ઉપર જે દેવ કુલિકાઓ કરાવી હતી તે પણ કાલના કરાડ ગરબાં ગઈ થઈ ગયેલીઓ છે. નેમિનાથના મહાન મંદિર આગળ જે ' કન્દ્ર મંડપ ' અને ' મુખ્યદઘાટનકસ્ત'લ ' કરાવ્યો હતો તે પણ દષ્ટિગોચર થતો નથી. ફક્ત ચતુર્ગયાવતાર, ત્ર્યંબકાવતાર, અષ્ટાપદાવતાર અને કપરિયક્ષવાળું એમ ૪ મૂળ મંદિરોજ આજે વિદ્યમાન છે અને તેને લોકો " વસ્તુપાલ-તેજપાલની ટુંક "ના નામે ઓળખે છે.

(૪૯)

નેમિનાથના મહાન મંદિરના ઉત્તર તરફના દરવાજા તરફ આવેલા ' ઘડીઘટુકા'ના મંદિરનો અંદરના ન્હાના દરવાજા પાસેની દેવ કુલિકાની દક્ષિણે આવેલી દિવાલ ઉપર નં. ૪૬ નો લેખ કોતરેલો છે.

મિતિ સં. ૧૨૧૫ ના ચૈત્ર સુદી ૮ રવિવાર, છે એ દિવસે આ ઉત્તરથંત (ગિરનાર) પર્વત ઉપર, સંઘવિ ૬૦ સાક્ષવાહુણી દેખરેખ નીચે સૂત્રધાર જસહુડના પુત્ર સાવહેવે, જગતી (કોટ) ખી સઘળી દેવકુલિકાઓના છાબ, કુવાલિ (?) અને સવિરણી (?) પૂર્વ કર્યા. તથા ૬૦ ભરથના પુત્ર ૬૦ પંડિત સાક્ષિવાહુણે નાગઝરા નામના ઝરા (?)ની આસપાસ ચાર બિંબ યુક્ત કુંડ કરાવ્યો અને તેની અધિષ્ઠાત્રી અંબિકાદેવીની પ્રતિમા અને દેવકુલિકા કરાવી x

(૫૦-૫૧)

સુવાવડી પરબની પાસે ' ખળુતરી-ખાણ 'ના નામે ઓળખાતી જે ખાણ છે ત્યાં આંગળ, પર્વતના રસ્તાની ઉત્તર બાજુની દિવાલ ઉપર આ નં. ૫૦ અને ૫૧ ના લેખો કોતરેલા જોવામાં આવે છે.

પહેલાની સાલ ૧૨૨૨ ની અને બીજાની ૨૩ ની છે. બંનેની મતલબ એકજ છે. શ્રીમાત્રજાતિના મહં. શ્રીસલિંગના સુત મહં. શ્રીઆંબાંકે પદા (પાજ) કરાવી. એ કથન આ બંને લેખોમાં છે.

x આ લેખની પૂરેપૂરી મતલબ ૨૫૪ રીતે સમજાવી નથી.

આ લેખે સાથે સંબંધ પાત્રનો પ્રતિદાસ આ પ્રમાણે છે—

ગુણદેશ્વર પરમાર્જુન ચૌકુચનૃપતિ કુમારપાત્ર અંધ સમેત
શત્રુજયની યાત્રા કરી ગિરનાર તીર્થ ઉપર મથો હતો. તે વખતે પર્વત
ઉપર ચઢવા માટે રસ્તો બાપેલો ન હતો તેથી ચઢનારને બહુ પરિ-
શ્રમ પડતો હતો. સભા કુમારપાત્રદેવ એ કડિનતાના લીધે પર્વત
ઉપર ચઢી શક્યો નહિ અને તીર્થપતિ નેમિનાથના પવિત્ર દર્શન કરી
શક્યો નહિ. આના લીધે તેના મનમાં બહુ ખેદ થયો. પછી
તેણે એ કડિનતાનું નિવારણ કરવા માટે પાત્ર બંધાવવાનો વિચાર કર્યો
અને પોતાના સભાસદોને પૂછ્યું કે ‘ આ ગિરનાર પર્વત ઉપર ચઢવા
માટે મુગમ પાત્ર કોણ બંધાવી શકે એમ છે? ’ ત્યારે મહાકવિ સિદ્ધપાત્રે,
બળાબુધ, કે- ‘ મહારાજ ! ધર્મિષ્ઠ, નિષ્પણ અને સદ્ગુણી એવો આ
શબ્દિગને પુત્ર આમ્ર (અસલ નામ આમ્રક યા આંબાક) બંધાવી
શકે તેમ છે. ’ કુમારપાત્રે આમ્રની એ વિષયમાં ચોખ્ખતા બાણી તેને સૌ-
રાષ્ટ્રનો અધિપતિ (મુખે) નીમ્યો અને પર્વતની પથ (પાત્ર) બં-
ધાવવાનો હુકમ આપ્યો. તદનુસાર આમ્રે કુશલતા પૂર્વક યોગ્ય
સમયમાં એ કાર્ય પૂર્ણ કર્યું અને તેના સ્મરણ માટે આ લેખે
કોતરણ્ય. આ વૃત્તાન્ત સોમપ્રભાચાર્યના કુમારપાત્રપ્રતિબોધ અથવા
હેમકુમારચરિત્ર માં છે કે જે સં. ૧૨૪૧ માં પૂર્ણ થયું છે.

(કુમારબાલો) ઝર્જિષ્ઠતે નેમિજિજ્ઞો ન મણ નમિઓ વિ શુરેદ ।
જંપદ સદાનિસજ્ઞો ‘ મુગમં પજ્ઞં ગિરિમિ ઝર્જિષ્ઠતે કો ફારવિઝં સકો ! ’
તો મણિઓ સિદ્ધવાલેય—

પ્રથા વાચિ પ્રતિષ્ઠા જિનગુરુચરણામ્યોજમસ્કિર્ગરિષ્ઠા .

મેષ્ઠાઽનુષ્ઠાનનિષ્ઠા વિષયમુસ્તરસાસ્વાદસક્તિસ્ત્વનિષ્ઠા ।

વંદિષ્ઠા સ્યામલીલા સ્વમતપરમતાલોચને યસ્ય કાષ્ઠા,

પીમાનામ્ર. સ પર્વાં રવચિતુમચિરાદુઝ્વવન્તે નદીપ્પાઃ ॥

‘ સૂક્તં ત્વયોક્તં ’ હત્યુક્ત્વા પદ્યાં કારાયિતું નૃપઃ પુત્રં શ્રીરાજિગત્યા
સુરાદ્યાધિપતિં વ્યધાત્ ।

યાં સોપાનપરમ્પરાપરિગતાં વિશ્રામમૂમિયુતાં
સદૃં વિદ્યપમૃદ્ધિપુદ્ગમહિમા ત્રણાપિ જિહ્વાયિતઃ ।
મન્દસ્ત્રીસ્થવિરાર્ભકાદિસુગમાં નિર્વાણમાર્ગોપમાં
પદ્યામામ્રવચસ્પતિર્મતિનિધિર્નિર્માપયામાસ તામ્ ॥

મહામાત્ય વસ્તુપાલના ધર્માચાર્ય શ્રીવિજયસેનસૂરિએ
રેવંતગિરિરાસુ નામનો ગિરનાર પર્વત વિષયક એક રાસો બનાવ્યો છે કે
જે પ્રાચીનગુર્જરકાવ્યસંગ્રહ નામના પુસ્તકમાં મુદ્રિત થયો છે. તેમાં
જણાવ્યું છે, કે આ અબડનો ભાઈ ધવલ હતો તેણે માર્ગમાં એ
‘ પરવ ’ (સં. પ્રપા) બનાવી હતી.

દુવિદિ ગુજ્જરવેસે રિજરાયવિહંડણ,
કુમરપાલ મૂપાલ જિણસાસણમંડણ ।
તેણ સંઠાવિઓ સુરઠદંડાહિવો,
અંબઓ સિરે સિરિમાલકુલસંભવો ।
પાજ સુવિસાલ તિણિ નઠિય,
અંતરે ધવલ પુણુ પરવ ભરાવિય ॥
ધનુ સુ ધવલ ભાડ જિણિ પાગ પયાસિય,
નારવિસોત્તરવરસે જસુ જસિ દિસિ વાસિય ।

પ્રભાવકચરિત્ર માં, આ પદ્યા કરવનાર વાગ્બટ મંત્રી જણા
યો છે કે જે કુમારપાલનો મહામાત્ય અને ઉદયન મંત્રીનો પુત્ર હતો. *

* જુઓ, એ ચરિત્રમાનો છેલ્લો હેમચંદ્રમૂરિ પ્રબન્ધ.

દુરાયેહં ગિરિ પદ્યામ. વાગ્બટ ॥ વાગ્બટમ્ ।

મંત્રિણં તદ્ વિષ્ણનાય સમાદિશત્ સ તાં વર્ષો ॥ ૮૪૫ ॥

એજ કથનનું ચેરનું આચાર્ય પલ્લુ ચોતાના પ્રવચનચિન્તામણિ
અયમા અનુસરણ કર્યું છે અને વધારામાં ઉમેર્યું છે, કે એ પલા બધા-
વધામાં તેને ૬૩ લાખ રૂપિયા ખર્ચ થયા હતા x. પરંતુ એ બંને કથન
જમ બદલાં છે. કારણ કે પ્રથમ તો ખાસ એ લેખોમાંજ સ્પષ્ટ રીતે સંખ્યા
પુત્ર અખડ યા આમનું નામ છે. અને બીજું, સાક્ષાત્ તે સમયમાં
વિદ્યમાન એવા સોમપ્રભાચાર્યનું તથા તેજ ચતાખીના વિજયસેનસૂરિનું
કથન પલ્લુ એ લેખોને પુષ્ટિ આપે છે. અનેક અંશેનું અવલોકન
કરી કુમારપાલનું વિસ્તૃત અને કાંઈક અવસ્થિત ચરિત્ર લખનાર પંદરમી
સદીના જિતમંડનગણિએ પલ્લુ કુમારપાલપ્રવચ્ચ માં પદ્ય કરાવનાર
સંખ્યા પુત્ર આમ યા આંબડેજ જ જણાવ્યો છે. *

(૫૨)

નં. ૪૬ વાળો લેખ જ્યાં આગળ આવેલો છે ત્યાંજ આ
નં. ૫૨ નો પલ્લુ લેખ આવેલો છે.

આ લેખ ખડિત છે તેથી બાવાર્થ સ્પષ્ટ જણાતો નથી, તેમજ
ડૉ. બર્નેસની નકલમાં અને આ નકલમાં કેટલોક પાકફેર પણ છે.
આ સંપ્રદાય આવેલા પાક પ્રમાણે એનો અર્થ એવો કાંઈક જણાય
છે— ક્ષીપનેશ્વરસૂરિ નામના આચાર્ય થયા જેઓ નીરીરબદ્ધના પુત્ર
હતા. તેમના ચરણકમલમાં જમર સમાન કીડા કરનાર અંદ્રસૂરિ ---
જેમણે આ રેવત પર્વત ઉપર પ્રતિષ્ઠિત કર્યો કર્યા. તથા તેમણે સંગ્રાત
(૧) મહામાત્યના પૂછેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપ્યા હતા. તથા તેઓ

x અમ્બપયાકરણ્ય ધીરામન્દરેજ માદિશ્ઃ, પવાનાઃ પદ્મ દ્વેષ્ય સ્વદીકતાશ્ચિ-
વત્સલ્યાઃ । * પ્રવચનચિન્તામણિ, પૃ. ૨૨૧ ।

• તતો મત્સ્યા કુણ્ડોદેં ગિરિ શ્રાસકરપયા ।
મુણ્ડાદ્વજનાયેન ધીમાલિહાતિર્મોલિયા ॥
રણધોમન્દરેવેન ઝીર્ણકુર્ગદિયાભિતન્મ ।
પર્વો મુસાવહો નમ્હો ધીવીરુદ્ધો સ્વદીપપર ॥

કુમારપાલપ્રવચ્ચ, પૃ. ૧૦૫ ।

આ શ્લોકો કૃષ્ણાર્જુન વ્યસિંહચરિત્રના રચેલા ક. ૨ માંથી લેવા
આવેલા છે.

ચંદ્રાદિ જનસમુદાય સહિત આ પર્વત ઉપર આવ્યા હતા. બન્ને પોતાની નકલની અંતે [૨ મં. ૧ (૨૭૬)] આ પ્રમાણે સાદના આંકડા આપ્યા છે અને તેના આધારે મ્હેં પણ સં. ૧૨૭૬ ની સાલ આપી છે. બન્નેએ નિર્ગીરમટ્ટાત્મજા ના ઠેકાણે શ્રીગીલમદ્ર પાક આપ્યો છે જે કદાચ ઠીક હોય તે તે નામ ધનેશ્વરના ગુરૂ યા શિષ્યનું પણ હોઈ શકે. પરંતુ એ બધું લેખની અપૂર્ણતાના લીધે અસ્પષ્ટ જ છે.

(૫૩)

વસ્તુપાલના જે ત્રણ મંદિરોનું વર્ણન ઉપરના લેખોમા કરવા માં આવ્યું છે તેમાના મધ્ય મંદિરના મંડપમાં એક પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા વિરાજમાન છે તેની બેઠકની નીચે આ નં. ૫૩ નો લેખ કોતરેલો છે લેખનો અર્થ આ પ્રમાણે છે—

મિતિ સં. ૧૩૦૫ વર્ષના વૈશાખ શુદ્ધ ૩ શનિવાર. શ્રીપત્ત (અણહિલપુર) નિવાસી શ્રીમાલસાતીય ૬૦ વા (આ) હડના પુત્ર મહં પદ્મસિંહના પુત્ર-૬૦ પદ્મિભિદેવીના અંગજ, મહાવૃસિંહના નાના ભાઈ-એ શ્રીસામંતસિંહ તથા મહામાત્ય શ્રી સલખણસિંહ (સલ્લ) એ-એએ પોતાના માતાપિતાના શ્રેય સાડ અત્ર (ગિરનાર ઉપર વસ્તુ પાલના મંદિરમાં ?) શ્રીપાર્શ્વનાથનું બિંબ કરાવ્યું, જેની પ્રતિષ્ઠા ૫ હજારગ્રામીય શ્રી પ્રવુસૂરિના પદ્મધર શ્રીમાનહેવસૂરિના શિષ્ય શ્રીજ્ઞાનંદસૂરિએ કરી છે.

આ લેખ મહત્વનો છે. કારણ કે આમાં પ્રથમ પુરૂષ જે વાહક અથવા ચાહડનું નામ આપ્યું છે તે સુપ્રસિદ્ધ મંત્રી ઉદયનનો પુત્ર હતો. આ લેખોક્ત વ્યક્તિઓ સાથે સંબંધ ધરાવતો એક શિલાલેખ, પોરબંદર રાજ્યમાં કાંટેલા નામના ગામમાં મહાકાલેશ્વરના મંદિરમાં આવેલો છે. એ લેખ ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી (અમદાવાદ) તરફથી પ્રકટ થતા ગુદ્ધિપ્રકાશ નામના માસિક પત્રમાં-સન ૧૯૧૫ ના જાન્યુઆરી માસના અંકમાં (પુસ્તક ૬૨ મું, અંક ૧ લો) દ્રીયુત તનમુખરામ મુખરામ ત્રિપાડી. બી. એ. એમણે પ્રગટ કર્યો છે. લેખાંતર્ગત

પણ અને ઇન્દિયાના સ્પષ્ટીકરણ માટે તેમજ એ લેખની સાથે કેટલુંક ઉપયોગી એટલું ઐતિહાસિક વિવેચન પણ આપેલું છે. આ પ્રસ્તુત લેખમાં, તે લેખ વિશેષ ઉપયોગી હોવાથી, તેના વિદ્વાન્ લેખકના વક્તવ્ય સાથે અપેક્ષિત ભાગ અગ્ર આપણે ઉચિત યર્થ પડશે.

“ આ લેખ (એક પૃષ્ઠ નવ હિંચ) ૧-૬ ” પહોળા, “ ૧૧૧ ” લાંબા કાગળ માનિત પચ્ચર ઉપર કાનરેલો બુધિનયથી ૧-૬ ” ઉંચાઈ એ પૂર્વેના મંદિરમાં કાળી બાલુંએ ગજુપતિની મૂર્તિ નીચે છે. “ અને બને બાલુંએ ઉપાની કીનારીઓ છે. ” “ તેથી બપતી વખતે (‘રાજમ’ લેવાં) સંક્રમણ પડે છે. અને પ્રુણાનો ભાગ બહુજ મુશ્કેલીથી હપાય તેમ છે. ” તેમાં અક્ષરોની ૧૭ પકિતઓ છે પ્રતિપકિત અક્ષરો આશરે ૪૦-૮૫ છે. અક્ષરો સુંદર છે. (ચિ. ૨) ”

“ આ મુદ્રાપણમાં ઓછાં મળે ન્યાં અંક આવે છે તે મૂલ લેખની પંખિના આરંભરસકે છે. ”

(લેખ.)

(૧) ૧૦ ॥ સ્વસ્તિમાવસ્યુ દૈત્યારિગુણો ધર્મમહીરુહઃ ।

મહેન્દ્રાદિપદં યસ્ય પરિપાકોઽગ્નિજ્વલં ફલમ્ ॥ ૧ ॥

શ્રીધીમાલ કુલે મંત્રી પ(૨) વિગ્રીકૃતભૂતલઃ ।

હૃદયો નામ શ્રીતાંગુસિતકીર્તિરબાયત ॥ ૨ ॥

અંગમૂરબિધગંભીરસ્તતઃ શ્રીવાહ્નોઽભવત્ ।

પ(૩) ઘસિંહં કુલગ્યોતિ સુતરત્નમસૂત યઃ ॥ ૩ ॥

બભૂવ પદસિંહસ્ય ગુરુમત્સ્ય મેહિની ।

મિથા વૃથિમદેવીતિ મૈથિલી(૪) વ સ્થુમમોઃ ॥ ૪ ॥

તયોદયોઽભવન્ પુત્રાઃ મુન્નામગુરુવામ્મિનઃ ।

મિથઃ પ્રીતિનુષાં શેષાં ન ત્રિવર્ગોપમેયતા ॥ ૫ ॥

જ્યા(૫) યાન્યદ્દણસિંહોઽમૃત્ સલક્ષસ્તેષુ ચાનુજઃ ।

લેખે સામંતસિંહસ્તુ કનિષ્ઠજ્યેષ્ઠતાં તયોઃ ॥ ૬ ॥

શ્રીચીસલમહીપાલઃ શ્રી(૬) સલક્ષકરાનુજમ્ ।

चक्रे सौम्यपुष्पमङ्गलमुद्राङ्गुलीयाम् ॥ ७ ॥
 स त्वाट्टंभाभिहृत पद्मोन्मथैः जामनान् ।
 दशैः त्रिदश ७) तनु रेसत्यस्तनूनगाहतिः ॥ ८ ॥
 धेयमे प्रेयममम्य भानु. सामंनमत्रेगा ।
 सन्धनारायण इत्यम्यानि प्रतिभा हरे (८) ॥ ९ ॥
 रैवतानलनूके धोनेमिनिन्याग्रत. ।
 प्राङ्गु प्रासादमम्यानि विवं पार्श्वजिनेत्रितु. ॥ १० ॥
 यथा वीसलधूपा(९.) ल मुद्राप्ताधिकृत व्यधात् ।
 सामंतसिद्धसचिवं तथेवानुनभूतिः ॥ ११ ॥
 स जातु जलधेन्तीरे पथि द्वारस्तीरतेः ।
 शु(१०) श्राव रेवतीकुंडमिदं कालेन जर्जरम् ॥ १२ ॥
 निजप्रभाववीजेऽस्मिन् पूर्व दि किञ्च रेवती ।
 चिकोड सह कान्तेन धेलावनवि(११) क्षरिणी ॥ १३ ॥
 अत एतन्मशतीर्थं जननीश्रेयसेऽमुना ।
 नवैरुलसोपानैः सुरवापीसमं कृतम् ॥ १४ ॥
 गणेशक्षेत्रपाला(१२) क्वचंडिकामातृभिः समम् ।
 कारितौ कृतिना चेह महेशजलशायिनौ ॥ १५ ॥
 किं चात्र सचरित्रेण रेवतीवलदेवयोः ।
 (१३) अस्यापि मूर्तियुगलं नवायतनपेशलम् ॥ १६ ॥
 अकारि कूपकोप्यसिद्धरघट्टमनोहरः ।
 धयंति धेनवो यस्य निगाने (१४) वुं सुवाससम् ॥ १७ ॥
 रेवतीमहमुज्झंति शिशवो यत्र मज्जनात् ।
 तदेतदस्तु कल्पांतसाक्षि साभंतकीर्तनम् ॥ १८ ॥
 स(१५) नेत्रानलशीताङ्गुमित्रे विक्रमवत्सरे ।
 ज्येष्ठे सितचतुर्थ्यां ज्ञे मूर्धमेतत्प्रतिष्ठितम् ॥ १९ ॥

મગસિમેતાં સા(૧૬) મંતમગિગોત્રસ્ય પૂજિતઃ ।

મોક્ષાર્કપીમતઃ સુનુશ્વકે હરિહરઃ કવિઃ ॥ ૨૦ ॥ છ ॥

મંગલં મહાશ્વીઃ ॥ છ ॥ (૧૭) સંવત્ ૧૩૨૦ વર્ષે જ્યેષ્ઠશુદ્ધ ૪
તુષ્ટે ॥ પ્રતિષ્ઠા ॥ છ ॥

(આપાંતર.)

(૧) દિત્યોના ચતુ (ચિત્ત) થી રક્ષાપત્રો ધર્મરૂપ રક્ષા, જેના પરિપાત્ન ઉન્નતરૂપ રૂપ મહેન્દ્ર આદિનું ૫૬ (૨૨૫) છે તે, ' રસિન ' (કમ્પાલ) વાળો થાયો.

(૨) શ્રીશ્રીમાધવકૃતમાં, બૃત્તજ જેણે પરિત્ર કયું છે અને મંદ્ર સમાન પ્રાપ્ત છે જેની એવે, ' ઉદય ' નામે મંત્રી થયો.

(૩) તેનાથી સમુદ્રગુપ્ત જંબીર શી'આદક' પુત્ર થયો, જેણે કુશને દીવાવનાર એ ॥ ' પદસિંહ ' નામે પુત્રરત્નને જન્મ આપ્યો.

(૪) ગુરુઓમાં (વીણે નથા ધર્મબોધોમાં) બહિર્માન પદ-
સિંહની ' પૃથિમદેવી ' નામે રામચંદ્રની મેયિણી (સીતા) ગુપ્ત ગ્રિપ શ્રદ્ધિથી હતી.

(૫) દેવોના ગુરુ (મૃદસ્પતિ) ગુપ્ત વાગ્મી (૫૬, કુસલ) એવા તેઓને ત્રણ પુત્ર થયા, જેઓ પરસ્પર પ્રીતિપુર હોતાં તેઓ (ધર્મ, અર્થ, કામ એ) ત્રિવર્ણના ઉપમેષ થઈ સજ્જા નથી. (કારણ ધર્માદિઓના તો પરસ્પરમાં વિરોધ પ્રસિદ્ધ છે.)

(૬) તેઓમાં જન્મેજ ' મહાસિંહ, ' અને કનિષ્ઠ (સડધી નાનો) ' સપ્તશ ' હતો. અને ' સામંતસિંહ ' તે તેઓના કનિષ્ઠ અને જન્મેજ (અર્થાત્ મુપમ-વચ્ચે) થયો હતો.

(૭) શ્રીવીસલ રાજાએ ' સપ્તશ ' ના હસ્તરથી કમલને સૌરાષ્ટ્ર (દેશ) ની કચ્છ (રાજ્યકાલ) ની સ્વર્ણમુદ્રા (સોનાનો ખનાવેલો સિક્કો) ના કિરણથી તેજસ્વી કયું. (અર્થાત્ તેને સૌરાષ્ટ્રદેશનો સ્વપ્રતિનિધિરૂપ રાજ્ય-
ધિકારી સ્થાપ્યો.)

(૮) તે જ પ્રભુના (અર્થાત્ વીસલદેવના) સાસુનથી (વિખિન આસાથી) ગાદદેશ (મરમના પ્રદેશ) ના અધિકારને પામેલો તે નર્મદા તીરે બૃનમથ આગુતિને (સ્મૃતદેવને) ત્યાગીને દિવ્ય સરીરને પામેલો. (અર્થાત્ નર્મદા તીરે મૃત્યુ પામેલો.)

(૬) તે પ્રિયભાક્ષના પેલ (કપ્પાન) આઠ ' સામંત (સિંહ) મંત્રી ' એ ' સપ્તશ નારાયણ ' નામે દર્શિ (વિષ્ણુ) ની પ્રતિમા સ્થાપી.

(૧૦) અને રેવનાથના (ચિત્રિનાર) ના સ્થિતર ઉપર નેનિનયન મંદિર પાસે એક ઉચ્ચ પ્રામાદ અને પાશનાથનું નિર્માણ (પ્રતિમા) નામનાં.

(૧૧) જેમ ત્રીમંત્રીને સામંતમંદ સમિતિ (મંત્રી) તે મુદ્રાપદો અધિકાર સોંપેલો હતો, તેમજ અમુન (રેવ) ગમનએ પણ મોંવેલ.

(૧૨) કોઇ એકધારે તેજે, મમુદનીએ દ્વારકાપતિના મામંત્રી આ રેવની કુંડ કાલે કરી જઈ (જઈ) ગયો કે એમ માન્ય.

(૧૩) પૂર્વે ' વેજાવન'મા નિદાર કરનારી ' રેવતી ' પોતાના પ્રજાપતિ ઉત્પત્ત આ કુંડમાં પોતાના કાંત (જલદેવ) સાથે સંગ કરી હતી.

(૧૪) એથી આ મહાનીય, એજ પોતાની માતાના જવાઈ નવાં પત્થરનાં પગથીઆંથી (તે જવાઈ), દેવોની સાથ મમાન કુંડ.

(૧૫) અને તે કૃતી (ધન્ય પુરુષ) એ અદિ મહેશ, સંતપાદ, દર્શ, અને ચંદ્રિકાદિ (નવ) માતાઓ સહિત મહાદેવ અને જલદાપી (વિષ્ણુ) કરાખા.

(૧૬) અને વળી તે સારા ચરિત્રવાળાએ નવા મંદિરથી મુદ્ર એવી રેવતી અને જલદેવની એ મૂર્તિઓ સ્થાપી.

(૧૭) વળી અરધદ (પાણીનો રેટ) થી મનોહર એવો કુંડો પણ કરાખ્યો. જેના નિષાન (અવેશ) માં અમુન નુસ્ય પાણીને માયો પીએ કે

(૧૮) ત્યાં મજ્જન (સ્નાન) કરવાથી બાલકો રેવતી (નામે સિંહ પીડક) મદથી મુક્ત થાય છે,

તે આ સામંત (સિંહ) નું કીર્તન (મંદિર) કંપના અત મુખી મહો. (કીર્તન-નો અર્થ મંદિર થાય છે, સરખાવે—કાંતિ સિંહો તરુ મતીરિવ કીર્તનામિ, કરું સમારમત મંત્રિયોલેવતંમઃ । મુદ્રતસકીર્તન-૧૧૧૧)

(૧૯) વિક્રમના વર્ષ ૧૩૨૦ જ્યેષ્ઠ સુદિ ૪ બુધવારે આ મૂર્તિમંદ (' બધાવેલું તે) પ્રતિષ્ઠિત (પ્રતિષ્ઠા કરાધ) થયું.

(૨૦) સામંત મંત્રીના ગોત્રે (કુલ-વંશે) પૂળવણા, એવા બુદ્ધિ માન મોક્ષાક (મોક્ષાદિત્ય) ના પુત્ર હરિહર કવિએ આ પ્રગ્નિ રમી

મંગલ મહાત્રી. સંવત ૧૩૨૦ વર્ષ જ્યેષ્ઠ સુદિ ૪ બુધે પ્રતિષ્ઠા.

... એ લેખના ' ઐતિહાસિક વિવેચન ' માંથી આ સંપ્રદવાળા પ્રસ્તુત લેખમાં અપેક્ષિત વર્ણનનું અત્ર અવતરણ કરવામાં આવે છે.

કલ્પના સમયમાં શ્રીમાત્ર (જિન્નમાત્ર) થી તે પ્રથમ યુગ્મદાનમાં જ્વાલમ્ભા સાથે આપ્યો. સિદ્ધરાજે તેને સ્નંહનતીર્થ (ખંબાન) નો અધિકારી નિયમ્યો હતો. કુમારપાલ જ્યારે સિદ્ધરાજથી નામતો રહેતો હતો ત્યારે મંત્રી ઉદયન રજા ગયો હતો અને પાથેય (બાથુ) માગ્યું હતું પણ રાજમયથી તેણે આપ્યું ન હતું. પરંતુ હેમચંદ્રે (જેના પિતાએ ઉદયનની પ્રેરણાથી તેને રજા થવા દીધો હતો અને જે ઉદયનનો આશ્રિત (૧) હતો) તેને કુમારપાલ અધિષ્ઠામાં રાગ્ન થશે એ વચન કહેવડી તેણે પાથેયાદિ આપી જતા દીર્ઘ (પ્રભાવક ચરિત.) કિંજુવાડના પ્રાચીન કિંદાના કેટલાક ભાગમાં મહા (૧) ઉદલ એમ અક્ષરો છે, તે દર્શાવે છે કે તેની અધ્યક્ષતાએ તે બધાનો હશે. (રાસમાલા ભા. ૧, પૃ. ૩૭૬) કુમારપાલ રાગ્ન થયો ત્યારે તેણે તેના બદલામાં ઉદયનના પુત્ર વાહડને (મહાકવિ વાગ્મદ વા વાગ્મદ) મહા માત્ય પદ આપ્યું. (કુમારપાલ ચરિત.) સવત ૧૨૧૩ ના એક લેખમાં એ વાત સ્પષ્ટ છે.

કુમારપાલે ઉદયનને સૌરાષ્ટ્ર છોડવા મોકલ્યો હતો, ત્યાં તે આશરે સં. ૧૨૦૫ (કે ૧૨૦૮) માં અવિતાત પામ્યો.

(મ્લોક ૩) આહડ—એ ઉદયનનો તૃતીય પુત્ર હતો (૧) (મહાકવિ-મહામાત્ય) વાહડ (વાગ્મદ વા વાગ્મદ) (૨) (રાજપિનામક-રાજસંહાર (પ્ર. ચિ.) આંબડ (આત્રલદ) (૩) (રાજવરદ (પ્ર. ચિ.) આહડ (પાંદમેદ-મોહડ-આહડ-વા આસ્થકદેવ) અને (૪) (મત્રાગાર) મોહવાક.

અત્ર આ અવધેય છે કે પ્રાચીન લિપિમાં જ અને જ બધું સમાજ બખાતા અને તેથી કેટલીકવાર પ્રતિકૃતિ કરનારા અને બધુવાર અપરિચિત વાચકો તેથી ઉભય મધ્યે ભ્રમમાં પડી જતા. એ કાગ્જથી પ્રત્યક્ષિતામયિ આદિ ગ્રંથોમાં અને તેને અનુસાર રાસમાલા આદિમાં ઉત્તમના નામ અને તેથી તેમનાં ચરિતોમાં બધું ભ્રમ અને મિથ્યલુ થઈ ગયા જણાય છે.

સં. ૧૩૦૫ ના ગિરિનાર ઉપરના એક મુદ્રિત લેખમાં (જેના જ વિષયમાં આ અવતરણ કરવામાં આવ્યું છે અને જેનો અર્થ ઉપર ૩૫૭ મેળો છે) પર્વસિંહના પિતાનું નામ વાહડ મુદ્રિત થયું છે, પણ પ્રગુત (આ મહાકાલેશ્વરવાળા લેખના) સુપ્રતિષ્ઠિતમાં વાહડ એમ સ્પષ્ટ છે.

દિસ્ટ્રી. એક સુજ્ઞાત માં (પૃ. ૧૫૦) ઉદયનને પાંચ પુત્રો હતા બધું છે, તે આહડ અને આહડને બ્રમથી લિપિ ગણી લખાયું છે.

૧૨૭૧ ઉદયનના પુત્રોમાં વાહક અને આંગક અધિક પ્રતાપી હતા. ૧૨૧૨ ભયળી અને પ્રગુપ્ત કર્મક અપ્રસ્તુત દોષથી અને તેઓના ચરિત્રનો અવતાર કવો નથી.

વાહક અને મોરચાકે રાજ્યકાર્યમાં જડુ ભાગ લીધેા જણાવે નથી.

કુમારપાત્રના આદ્યપુરાણ અર્જોરાજ (આનાક) સાથે મુદમાં (મ. ૧૨૦૦-૨ ની પૂર્વે) ઉદયન પુત્ર વાહક આનાકના પત્નમાં મવાનો સ્થિતિ ઉપર છે (સં. પ્ર. ચિ. ૫૦ ૧૬૩ મુ. રાસમાલા ૫૦ ૨૫૩-૩) ૫૨૭ એ મર્ગ નિર્મિત છે. એમ બાલે છે. એ કુલ અપર એક આદ્યમાર 'ગ' દગ ને ઉદયનપુત્રથી મિલ છે મૂળે દુષ્યામવમા (સપ ૧૧. મોઠા ૧૪) વાહક એમજ પાડ છે. પ્ર ચતુર્વિંશતિમાં કુમારપાત્ર પ્રત્યક્ષમાં લખે છે કે—

ધીજયમિહદેવવિષ્ણે ૩૦ દિનાનિ પાદુકામ્યાં રાજ્યં કૃતં ।
માલવીયરાજપુત્રેણ વાહકકુમારેણ રાજ્યં પ્રધાનપાર્થે યાચિતં । પ્રથમસ્તુ
પરવંશપત્ન્યા જલ । તતો રુદ્રા વાહક આનાસેવકઃ સંજાતઃ । સ
મગદ્દણ્વમાજપુર્યઃ ।

શ્રી જયસિંહદેવ મુનુવંશ થયા પછી (કુમારપાત્ર આરતા સુધી) ૩૦ દિન પાદુકાએ (પાડીએએ) રાજ્ય કયું. માત્રવંશના રાજપુત્ર વાહક કુમારે (ગુજરાતનું) રાજ્ય પ્રધાનો પાસે માગ્યું. પણ પ્રધાનોએ તે પારકા વંશનો (અર્થાત્ જમારવંશનો) દોષથી આપ્યું નહિ. તેથી રાજ પાછો વાહક (સાકંબરીના રાજ) આનાનો સેવક થયો. તે (મહાભારતના હસ્તિ મુદ પ્રવીણ) ભગલા રાજની ગુપ્ત હસ્તિવિધામાં પ્રવીણ હતો, હત્યાદિ. દુષ્યામવર્ગના પણ વાહકના હસ્તિચાલના ચાલને ઉપરેએ છે. એ ઉપરથી ગ્રંથ થાય છે કે એ વાહક સિદ્ધરાજનો કોઈ સંબંધી અને પ્રીતિ-પાત્ર હશે. અને તેથીજ નેજે ગુજરાતના રાજ્ય સાથે પ્રવલ્ન કરેલો, અને

* પ્રતાપક ચરિત્રમાં આનું નામ વાહકનું લખ્યું છે. (જયસિંહચરિત્રા ગુમાવત્ત ચરિત્ર મા અને વિનમ કનના ગુમાવત્તચરિત્રમાં વાહક અને છે.) એ પ્રાગુવ વાહકનું સરકુટ રૂપ કરવામાં આનું હશે આ નામ સમયથી - પ્ર. ચિ. ૧૨૨ જમમાં ૫૧ વાહકનું જલ ઉદયન પુત્ર વાહકની સાથે એકી રીતું લખે છે.

તેમાં જ્યાં ન મળવાથી તેણે કુમારપાલના વિરોધીનો આશ્રય લીધેલો એ દુશ્વરિત કોઈ પણ ઉદયન પુત્રમાં સંભવી શકતું નથી, તેથી ન પ્ર. ચિં. નો લેખ એ સિદ્ધ ચાહડ એક માની લેવાના બ્રમથી થયો છે. ત વાહડને ' ધર્મસિદ્ધરાજસ્ય પ્રતિષ્ઠાપુત્રઃ ' કહે છે. તે (Godson) ના માલવીય રાજકુમાર ચાહડની સંભવી શકે.

ભિક્ષસા કને ઉદયપુરના એક મહિરના લેખમાં સં. ૧૨૨૨ માં રા. ચાહડે રંગારિકા (જુકિત. District.) માં સાંગવાડનામનું અપરાધ કર્યું છે. તે પછી આજ રાજકુમાર ચાહડ સંભવી શકે, કે જેને પાછળથી કુમાર પાસે નવીન જીતેલા માલવદેશનો કંઈક ભાગ મંડલીક બનાવી આપ્યો હોય.

' મુદ્રિત પ્ર. ચિં. (૫૦ ૨૮૦) માં વાગ્લડના નાનામાર્ગ વડાને સેનાપતિ કરી સાંભર જીતવા મોકલવાનું અને તેણે બંબેરા (બંબેરી-પ્ર. ચ.) નગર જીત્યું આદિ જણ છે. ત્યાં ' દિરડી ઓર મુજરાત ' માં ' ચાહડ ' અને ' બાબરા નગર ' એમ પાઠ છે, તેમાં દ્વિતીય અશુદ્ધ છે. પ્રથમ સદિષ્ય છે. ' દિરડી ઓર મુજરાત ' ના કર્તાએ વાગ્લડ એજ વાહડ છે તેથી તથા જ, જ નો બ્રમ થયો હશે એમ માની એ ચરિત ' ચાહડ ' નું મપ્તું છે. તેટલા અંશમાં એ શુદ્ધ બાસે છે.

× × × × ×

આ ચાહડનું સચિસ્તર જણુ. રાસમાલા બા. ૧ ૫૦ ૨૧૦-૨૬૭ દિપ્પનમાં છે. ત્યાં ગિરનારને બોધ લેતું

' પ્રબાવક ચરિત ' તથા ' કુમારપાલ પ્રબન્ધ ' માં તે એને જુદોજ જગ્યામાં બતાવે છે. પ્ર. ચ. ૧૧૬ એને સિદ્ધરાજનો પુત્ર (સ્વીકૃત પુત્ર-પાલિત) જણાવે છે.

તથા ચાહમદ. ધર્મસિદ્ધરાજસ્ય પુત્રક ।

આજ પ્રવાસે જ્યસિંદનુરિના ક. ચ. માં છે.

ગિરિજાપરવેશુજોડવ મટચાલમશે વલ્ય ।

ચંદ્રાચક્રમવજાય બેવડજોરાજમુનુચમ્ ॥

-તૃતીયગર્વ, શ્લોક ૧૧૧ ।

આવડ સંભવમાં વિદે. ૧ બજવા માટે જુઓ પ્ર. ચ. ૧૧૬ ૧૧૧-૧૧૨

ઉપરના લેખો. નં. ૫૩] (૯૩)

આ (ચિરનાર વાળા) લેખને (ઉપર લિખિત)... મદાક લના મંદિરનો નવો લેખ ઉદ્ધવનંદ સંપ્રદાયમાં ૧૫૧ પૃષ્ઠિ આપે છે, અને પદ્મચિંદનો દેહાંત સં. ૧૩૦૫ પહેલાં થયેલું સૂચવે છે કારણના લેખમાં ૨૫૬૫૬૨ આઠ પાક છે તેથી અત્ર મૂલમાં તેમજ દો એમ અનુમાનાવ છે.

(મો. ૧) પદ્મચિંદના અત્ર (કારણ વાળા લેખમાં) ત્રણ પુત્રો મળ્યાં છે. પરંતુ ચિરનાર ઉપર લાથીપત્રે જવાના માર્ગ ઉપર કાળી બાલુએ એક દશિબુભિમુખ મંદિરમાં લેખ છે, તેમાં આ વચન વિસ્તારથી વર્ણન છે, તેમાં આર પુત્રો મળ્યાં છે. તેથી એ લેખ એનો ત્રણમાં સંવત નથી તે કારણ લેખ સમય પછી એટલે સં. ૧૩૨૦ પછીનો હોવાનું અનુમાની શકાય એ લેખ પહેલાં પસાર થયો છે તેથી તેનો ઉપયોગી જતાં નહીં થયો છે. (એનું ઇતિહાસ આધારે બહુ જાણીતું છે) એ લેખ ઉપરથી ઉદ્ધવનંદ સંપ્રદાયમાં નીચે પ્રમાણે સમય થાય છે

મદાક (૧) ને સાત પુત્ર હતા— (૧) કુમારચિંદ. જે કુમારપાલને. જામાગરાધિકારી (મોહારી) હતો. (૨) જગત્સિંદ (૩) પદ્મસિંદ (૪) જયંત (૫) પાનાક (૬) પીલિખ (૭) નામ અરપદ છે) અનુત લેખના ૮ માં મોહારમાં (૩) પદ્મચિંદને બિં (બી ૧) દેવીથી (૧) મદ-જુચિંદ (૨) સામંતસિંદ. (મુદિત લેખમાં સમયસિંદ છે.) (૩) સત્રક અને (૪) તેજ એ આર પુત્ર અને સમયસિંદ એ પુત્રી હતી એમ લખ્યું છે અને બિં (બી) દેવી એ પ્રથિમદેવીને રથને પાકનો જમ જમાવ છે

સત્રક (પ્રા. સત્રપજ) (કારણ વાળા)... લેખથી જમાવ છે ૩ શાંતિસત્ર કેવે પ્રથમ તેને કારણક (કારણવાળો મોટો બાપ) નો અધિકારી થયો હતો અને પછી ઘાટ (બરખ બાદિ) દેવનો અધિકારી બનાવ્યો હતો. આ તેનો દેહાંત થયો હતો (જે મદાક લેખના એટલે સં. ૧૩૨૦ ૧૫૧ થયેલ) સંપત્તિ મોહારના બાપ એકે સરખાવો—કાંતિદામુતી. ૪-૧૬

સ્વામિના સત્રપસાદેન પાણિયસપિ મુદિત : ૧

(આ ચિરનારવાળા)..... સં. ૧૩૦૫ ના લેખમાં સત્રપજુચિંદને મદાકમાં જમાવે છે. ને... (કારણના) સં. ૧૩૨૦ ના લેખમાં મુરખાધિકારી જમાવે

છે, એ કંઈક વિરોધ યુક્ત લાગે છે. જ સં. ૧૨૬૭-૮ માં નામર- પ્રકર-
નાગર મહામાત્ય હતો અને સં. ૧૩૨૦ માં માલદેવ હતો. મધ્યમાં બીજો
અમાત્ય થયા હશે પણ તે અજ્ઞાત થયા નથી. "

ઉપર જે ગિરનાર પર્વત ઉપર હાથી પગલે જવાના માર્ગર-
લેખનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તે લેખ, ગિરનારના લેખે-
ઉક્ત પુસ્તકમાં આવેલો છે, પરંતુ તે બહુજ ખડિત અને અગુ-
હોવાથી મહે' આ સંગ્રહમાં લીધો નથી. પરંતુ, ઉલ્લેખના વ-
સંબંધી વૃત્ત બાણવાની ઇચ્છાવાગ્દાને તે કેટલીક રીતે ઉપર-
અવશ્ય થઈ પડે છે. તેથી તે મૂલ માત્ર જેવી રીતે એ પુસ્તક-
આવેલો છે તેજ પ્રમાણે અત્ર આપવામાં આવે છે.

.....પ્રભો નામં વન

.....પ્રસમપુત્રવતી

.....[શ્રી] માલવંશમણિરુચ્ચરકર્તા

.... પ્રમુરજાયતાવત્સોદયન રત્નોદય

.....કુહરનામધેયઃ ॥ ધેય.પદં મંત્રિરિતુરંશ

.... .ઉક્તા સધમિંણી નિર્મલધર્મયુક્તા ॥૪॥

યોઃ સતા....મદોદ્રમા ॥ અજાયતમુતાઃ સસ ગેષોદ્ધારકુલાચરાઃ ॥૫॥

પાત્ર કુમારકમાપાલકોષ્ઠાગારાધિકારવાન્ ॥ કુમારસિંહઃ પ્રથમોપ્તુ-

ષ્ઠમ પુરુષઃ સતા ॥૬॥ જગત્સિદ્ધોથ રમ્યસ્તુ પદ્મસિંહઃ દિવઃ ૧૬

તનો જયંત-

પાતાદો પીળિમ—નિમગ્નતે ॥ ૭ ॥ યુગ્મં ॥ શ્રીપદ્મસિંહસિના (૧૬)

ચીંદેવી તનુ-

જે અહીં વિષયક પ્રમાણે લેવા વિરોધ નેક કહી નથી. પ્રાચીન રાજા
દેવેશ ૧૨૬૭-૮ માં નામર- પ્રકર- નાગર મહામાત્ય હતો અને સં. ૧૩૨૦ માં માલદેવ
હતો. મધ્યમાં બીજો અમાત્ય થયા હશે પણ તે અજ્ઞાત થયા નથી. "

બલશાસ્ત્રાયાં શ્રીધનેશ્વરવિનેયઃ

યસિંહસૂરિઃ પ્ર-

શસ્ત્રિમેતામિતિ વ્યતનોત્ ॥ ૨૬ ॥ ઝર્ષસિનિપ્રમાઃ ॥ સંવદા-

સ્તામશૌ શસ્ત્રા પ્રશસ્તિઃ સ્વ

સ્થિ ઠ૦ હરિપાતેન મારેસ

ત્કીર્ણેતિ ॥

[આ ઉપરથી જણાયે કે ઉદયનના વંશ માટે આ પ્રશસ્તિ બહુજ મહત્વની છે પરંતુ કમ નમ્રીએ એનો અધિકાંશ ભાગ જ બ્રહ્મ ઘણ ગયેલો છે; તેથી એમાંથી સ્પષ્ટ દ્વિતીકા કાઢી પાડી નથી. છુટા છુટા નામો ઉપરથી સમજાય છે કે, શત્રુગ્ન્ય અને વંશ માનપુર (વઢવાણ) આદિ અનેક સ્થળે આ પ્રશસ્તિ વર્ણિત બાકી એએ જે મંદિરો, દેવકુલિકા, મંડપ અને ખસકો આદિ બનાવ્યાં તેને આમાં નોંધ આપેલી છે. ઘણું કરીને આ તે મંદિર સંખ્યાની પ્રશસ્તિ હોયી નેહંએ, જેનો ઉલ્લેખ, કાટેલા વાળા લેખના ૧૦ માં ૧૩૦ ક્રમાં કરવામાં આવ્યો છે.]

(૫૪)

નેમિનાથના મંદિરના ઉત્તરદ્વાર તરફ જે સ્થળો છે તે બંને ઉપર લેખો કાલરેલા છે. તેમાંના જમાની બામી ઉપરના સ્વર્ણ ઉપર આ નં. ૫૪ નો લેખ આવેલો છે.

મિતિ ચં ૧૩૩૩ વર્ષના જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૪ ભામ (મનક) ૬૦ શ્રીજિનપ્રત્યેષ્ઠાસૂરિ ગુરુના ઉપદેશથી ઉચ્ચાપુરી નિવાસી બેલી બાપ પાડના પુત્ર શ્રેષ્ઠી હરિયાલે પાતાના તમા પાતાની ભાગ્ય હરિયાલે શ્રેષ્ઠ ઉપદેશ (વિસ્તાર) મહાતીર્થ ઉપર શ્રીજિનપ્રત્યેષ્ઠાસૂરિ પાડેલા પૂજ્ય તારુ ૨૦૦ ૧૦૦ (એક પ્રકારના જંગમ વિષ્ણુ) બાપ બેનના બાપનાથી નિવસનિ ૨૦૦૦ (જે હમર) કુલે. ૧૦૫૫ જાણીયાનાથી કં.....પૂજા કરાવી.

આ લેખમાં મહાદેવ શ્રીજિનપ્રત્યેષ્ઠાસૂરિ ને બોલાવવાની ૫૪ લેખ ૬૮ નંબરે લેખે શ્રીજિનપ્રત્યેષ્ઠાસૂરિ છે. તેના પાછા ૫૪ નંબરે શ્રેષ્ઠ અને બાપના નિવસનિ ૬૦૦ વિષ્ણુ નં ૧૦૫૫ નેન્ને એક એક લેખે એક એક ૧૦૫૫ નંબરે બે ૧૦૫૫ નં

સં. ૧૨૬૧ માં ફાગુણ વદિ ૪ અને ૬૨૧ નવત્રયા, વિદાપદ (વાગુ' મનાદ, તે પાત્રાપુરુષ સ્વજન્મીમાં આવેતું છે) નામના નામના લીલા લીલી દાંડી ને વખતે તેમના ગુરુએ પ્રત્યેકમૂર્તિ એતું નતું નામ આપ્યું પછી વિદાબ્યાન કરી એવા ઉમરે પદોઆમો વચ્ચે ૧૬ મેઘગુ' અને અને નં. ૧૩૩૧ માં આપીન વદિ ૪૨૨મીના દિવસે મૂર્તિપદ પ્રાપ્ત કરું તેજ નામના ફાગુણ માસની ૪૬ ૮ ના દિવસે બાઝાર (મારવાડ) માં ગણપુરનાં પદમદોલવ થયે જેમાં માતૃગોત્રીય તાલ પીમમી છે ૨૪ હજાર રૂપિયા ખર્ચ કર્યા હતા વિ. સં. ૧૩૪૧ માં તેમનો સ્વર્ગવાસ થયો હતો. (સ્મરણપદાવનિ - હમાકસ્વાણકા)

(૪૪-૪૬)

જે સ્થળ ઉપર, ઉપરનો ઉપ આવેલો છે તેનીજ સામે આવેલા ખીલ સ્થળ ઉપર નં. ૪૪ અને ૪૬ ના લેખો કાતરેલા છે.

નં. ૪૪ નો લેખ અપૂર્ણ અને ખડિગ છે. અવશિષ્ટ ભાગમાં જણાવેતું છે કે—સં. ૧૩૩૪ ના વૈશાખ મુદિ ૮ ગુરુવાર ના દિવસે, શ્રી ઉદ્ધવચંદ મહાતીર્થ ઉપર.....શ્રીનેમિતાયની પૂજા માટે ૫૪૩૩૩ (પાંચ) નિવાસી શ્રીમાતૃસતિના, સં. પીરકુલ.....

નં. ૪૬ માં ઉલ્લેખ છે કે—સં. ૧૩૩૬ ના જ્યેષ્ઠ મુદિ ૮ બુધ-વારના દિવસે, શ્રીઉદ્ધવચંદ મહાતીર્થ ઉપર, યજ્ઞચાલુ નિવાસી પ્રમુદ-જ્ઞાનિના મહંં તિલકધરના પુત્ર મહંં પૂનસિંહની બાપાં ગુનસિરિના હસ્થાજી માટે ૩૦૦ (ત્રણસો) દ્રુમ નેચકે (દેવપૂજા માટે ?) આપ્યા. આપી (આના આજ્ઞામાથી) પ્રતિદિવસ ૩૦૪૦ (ત્રણ હજાર અને પચાસ) કુલો વર્ષદેવની પૂજા કરવી.

(૪૭)

આ લેખ ક્યાં આગળ આવેલો છે તે જણાયું નથી. “ સં. ૧૩૪૬ ના જ્યેષ્ઠ મુદિ ૧૪ ને શુક્રવારના દિવસે, શ્રી પદ્મીવાલ સતિના યંદિ પામૂના પુત્ર તાદુ પદમની બાપાં તેજગાદે.....ગુલગુરુ શ્રીકમનિ (?) નુનિના ઉપદેશથી નુનિમુગસવામિજિંજ, દેવકુલિમ, પિતામહના મેવાયે.....” આજ આઠવી હુકીત મળે છે.

(૫૮)

મી. નરસિંહપ્રસાદ હરિપ્રસાદની લાઈબેરીમાં એક મુંદર કોતરેલો આરસપહાણની શિલા પડી છે તેના ઉપર નં. ૫૮ નો લેખ કોતરેલો છે. લેખ અપૂર્ણ છે. ફક્ત “ સં. ૧૩૭૦ ના વૈશાખ સુદિ ૨ ગુરુચરણ દિવસે લીલાદેવીના પુણ્ય માટે શ્રી આદિનાથજિન, ચિરપાલે.....” આટલી હકીકત ઉપલબ્ધ છે.

(૫૯)

નેમિનાથના મુખ્ય મંદિરના દક્ષિણ દ્વાર પાસે, કોટની પશ્ચિમ બાજુના ન્હાના મંદિરમાં એક ભાંગેલો સ્થંભ છે અને તેના ઉપર બે પ્રતિમ. એ કાંઢેલી છે જેમની બરાબર નીચે આ નં. ૫૯ નો લેખ કોતરેલો છે.

મિતિ સંવત્ ૧૪૮૫ ના કાર્તિક સુદી પંચમી બુધવાર. શ્રીગિરનાર મહાતીર્થ ઉપર ઠા. પેતાસિંહનું નિર્વાણ થયું (મૃત્યુ પામ્યો). મત્તિ દક્ષિય (૫૧) વંશમાં, શ્રીમાન્ મુનામડગોત્રમાં, મરૂતીયાણા (કસી ?) ઠા. જહા પુત્ર ઠા. લાપૂ તેનો પુત્ર ઠા. કદ્દુ.....તેના વંશમાં વીસલ, તેનો પુત્ર ઠા. મુરા, તેનો પુત્ર ઠા. માયૂ, ઠા. જીમસિંહ, ઠા. મ. જીમસિંહની બાર્યા ઠા. જીમા, પુત્રી બાઈ મોહણની કુશિથી ઉત્પન્ન થયેલો ઠા. પેતાસિંહ તેની બાર્યા બાઈ ચંદાગહ, શ્રીનેમિનાથના ધ્યાનને પ્રણામ કરે છે.

(૬૦)

એજ મંદિરની પૂર્વ બાજુની દિવાલ ઉપર નં. ૬૦ નો લેખ કોતરેલો છે.

મિતિ સં. ૧૪૬૬ ના આષાઢ સુદી ૧૩ ગુરુવાર. જંઝણપુરના મહાતીઆણી, ખરતરગચ્છ, નન્હડ ગોત્ર, કાહ ચાકુણના વંશમાં ઠા. રુણરાજ પુત્ર કાહ જ્ઞાન, વીરમ. દેવાપુત્ર માતુકચંદ, જાના સપ્તે રાત્રિએ શ્રીગિરનારે યાત્રા કરી શ્રીનેમિનાથની.....

(૬૧)

હાથીપત્રાની પાસે આ નંબર ૬૧ નો લેખ આપેલો છે. “ વં.

૧૯૮૩ ના કૃતિશ્વરે વરિ ૨ એમચરના રિચને, ગિરનાર નીચની પૂર્વની જે (૨૨૩) પાલ દત્તી તેમજ ફરીથી, રીચ (બંદર) ના સુધે.... પ્રામાત્રીગાનિના મંથની એવડના પ્રયત્નથી ઉદ્ધાર કરાવે. "

(૬૨)

નજર પર એ લેખ જ્યાં અનગ અપેડો છે ત્યાં આ નં. ૬૨ ના લેખ પણ આવેડો છે. આ લેખ જલુ જુનો છે. અર્થાત્ સિદ્ધરાજ જનનિદ રેખના સમયનો છે. કેમકે આની અંદર તેનું નામ છે. પરંતુ લેખ એટલે જાણે પ્રુટિન થઈ ગયો છે કે એમાંથી કાઢી પણ જાણે ૧૫૪ રીને જાણે નથી. ફક્ત સંમતી રાખવા માટે જ આને સ્થાન આપવાના આવ્યું છે.

(૬૩)

નજર ૫૬ ના લેખવળા સ્થાનમાં આ નં. ૬૩ લાગે લેખ પણ રહેડો છે. આ લેખ પણ ઉપરના લેખ જેવોજ અપૂર્ણ છે. પત્યસ્થે આપો બામ તૂટી ગયેડો દોઢાથી આપો લેખ જાણે રહેડો છે. અવશિષ્ટ જાનમાં આ પ્રમાણે ઉલ્લેખ છે-સ્વસ્તિ થી પૂર્ણ.....નમસ્કાર થીને-મિનાયને.....વર્ણના કાઠગુણ મુદી ૫ ગુરુવરે.....નિલક મહારાજ થી મહાપ.લ....વપરિલેહ આપો કાઠ, પુત્ર સા.....મુત સાં સાઈ આ સાં મેડા મેડા.....મુત રૂની આંથી અદિએ....નાયનો પ્રામાત્ર કરાવે. પ્રનિજ કરન.ર.....મુરિયા પદ્મપર થીમુનિસિંહ.....

આટલા લેખો ગિરનાર પર્વતના પ્રકાશમાં આવ્યા છે. આ સિવાય બીજા પણ ન્હાના મોટા લેખો હજી ત્યાં હશે, પરંતુ, તે પ્રકટ થયા નથી. ડૉ. બર્જેસના રીપોર્ટમાં, સિદ્ધરાજના સમયના-કે જ્યારે નેમિનાયના મુખ્ય મંદિરનો ઉદ્ધાર થયો હતો-લેખનું સૂચન છે. તે લેખો ખાસ લેવા અને તપાસવા લાયક છે. યજુર્જયની માફક ગિરનારમાં પણ પ્રાચીન લેખોની રિપોર્ટ જલુજ થોડી રહી છે. તેમજ કેટલીક મોટી પ્રાચીન, કે જે મધ્યાહનમાં બનેલા મંદિરો વિષયની હતી, તે નદબદ્ધ થઈ ગયેલી છે, એમાં બીજા ઉલ્લેખો ઉપરથી જણાય છે.

ગદના દરવાખથી જરાક આગળ જતાં, મુખ્ય રસ્તાની યાત્રી બહુ ઉપર, નેમિનાથના મહોટા મંદિરના પ્રથમ દ્વાર સમીપની દિશા ઉપર એક મહોટો શિલા લેખ લાગેલો છે, કે જેમાં ૨૪ પંક્તિઓ કોતરેલી છે. આ લેખ સૌરાષ્ટ્રના ચૂડામ્ભા સજપૂતોના ઇતિહાસ ઉપર કેટલોક સારો પ્રકાશ પાડે છે. આ લેખની નકલ, જે પુસ્તકાલય ઉપરના બધા લેખો લેવામાં આવ્યા છે તેમાં તથા ડૉ. બર્નેનના ઉક્ત રીપોર્ટમાં પ્રકટ થયેલી છે. પ્રથમ શાયદ એસીયાટિક સોસાયટીના ચોપાનીઆમાં પણ એ પ્રકટ થઈ ચૂક્યો છે. પરંતુ આ લેખ બહુજ અપૂર્વ છે, એમ જોનારને તુરતજ જણાઈ આવે છે. કારણ કે, આમાં ફક્ત એકલો પ્રારંભનો 'રાજવંશ વર્ણન' જેટલોજ ભાગ ઉપલબ્ધ છે. આ લેખ ક્યાનો અને કોની પ્રશસ્તિ રૂપે છે, તે, એ ઉપલબ્ધ ભાગ ઉપરથી બિસ્ફુલ જણાતું નથી. ઉપલબ્ધ ભાગમાં જે વિસ્તૃતરૂપે 'રાજવંશ વર્ણન' કરવામાં આવ્યું છે તે ઉપરથી સહજે જણાઈ આવે છે, કે એ લેખ બહુજ મહોટો હોવો જોઈએ. અને વાસ્તવિકમાં છે પણ એમજ. આ લેખનો કેટલોક ભાગ મુને અન્વય પ્રાપ્ત થયો છે તે ઉપરથી કહી શકાય છે કે એ શિલાખંડ, આખા લેખના અર્ધા ભાગ કરતાં પણ ન્યૂન છે. ૧૫ માં સૈકાની અંતમાં, ખંભાતમાં શાલુરાજ નામનો એક મહાન્ ધનિક અને પ્રભાવક શાયદ થઈ ગયો. તેણે ગિરનાર ઉપર વિપુલ દ્રવ્ય ખર્ચી, વિમલનાથ પ્રસાદ નામનો એક મહાન્ મંદિર બનાવ્યો હતો. તેનીજ પ્રશસ્તિરૂપે આ લેખ કોતરવામાં આવ્યો છે. પરંતુ પાછળથી આ સંપૂર્ણ લેખ, કેઈ કારણથી, મૂળસ્થાનથી જાદ થઈ એના બીજા શિલાખંડે અસ્તોભવ થયા અને ફક્ત આટલોજ ભાગ બચવા પામ્યો છે. આ લેખને વિસ્તૃત વિવેચન સાથે એક સ્વતંત્ર જુદા પુસ્તક રૂપે હું પ્રગટ કરવા વિચાર રાખું * છું, તેથી, અત્ર સ્થાન આપવામાં આવ્યું નથી.

* કદાચ, આ પુસ્તક પ્રકટ થતાં પહેલાંજ એ લેખ જુદા પુસ્તક રૂપે પ્રકટ થઈ જશે.

આબુ પર્વત ઉપરના લેખો.

નંબર ૬૪ થી તે ૨૭૧ સુધીના (૨૦૭) લેખો, સુપ્રસિદ્ધ પર્વત આબુદાયત (આબુ) ઉપર આવેલાં લિખિત લિખિત જૈન મંદિરોમાંના છે. તેમાં આદિના ૬૮ (નં. ૬૪ થી તે ૧૩૧ સુધીના) લેખો ગુર્જર મહામાન્ય તેજપાતના બનાવેલા ભારતીય સિંચપટ્ટાના આદર્શભૂત અને ઉત્કૃષ્ટ કારીગરીવાળા 'ત્રુણસિંહ વસદિગ્રા' નામના જગપ્રસિદ્ધ મંદિરમાં રહેલા છે. આ લેખોમાંના ૩૨ લેખો, 'એપીગ્રાફીઆ ઈન્ડીકા'ના, ૮ માં બામમાં, (EPIGRAPHIA INDICA, Vol. VIII) પ્રોફેસર એચ. ફ્યુડર્સ (Professor H. Luders, Ph. D.) પ્રકટ કરેલા છે. પ્રારંભમાં જે બે મહોદી પ્રશસ્તિઓ છે તે પ્રથમ પ્રો. વિષ્ણુ અબાજી પ્રથવટે એ સંપાદિત કરેલી સોમેશ્વરદેવકૃત કીર્તિ કૌમુદી ના પરિશિષ્ટમાં, તથા બાવનગર રાજ્યના 'પુરાણવસ્તુ શોધ-ખોળ ખાતા' તરફથી પ્રકટ થયેલા 'પ્રાકૃત અને સંસ્કૃત લેખસમૂહ' (Collection of Prakrit and Sanskrit Inscriptions) નામના પુસ્તકમાં પણ અમોજી ભાષાંતર સહ પ્રકટ થયેલી છે. તથા આ બંનેને કેવળ અમોજી સારાથી સૌથી પ્રથમ ઈ. સ. ૧૮૨૮ માં એચ. એચ. વી. ફર્સને (H. H. Wilson) એશીયાટીક રીસર્ચિસના ૧૬ માં પુસ્તકમાં (પૃષ્ઠ ૩૦૨) (Asiatic Researches Vol. XVI. P. 302 ff.) પ્રકટ કરેલા છે. બાકીના બધા લેખો પ્રથમજ વાર અત્ર પ્રકટ થાય છે.

પ્રો. ફ્યુડર્સ, એ. ઈ. માં પોતે પ્રકાશિત કરેલા ૩૨ લેખોની ભૂમિકામાં આ પ્રમાણે જણાવે છે.—

“ આબુ પર્વત ઉપર આવેલાં બિલ બિલ દેવાયપોમાંના અનેક લેખોના સારીથી ઉતારા, ઈ. સ. ૧૮૦૨ માં મુબબ હવાઝના આર્કાઓ લોશકવ સર્વેના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ મી. એચ. કાઉસેન્સે (Mr. H. Cousens.) તંબર કર્યાં અને તે ઉતારા પ્રો. હુલ્ત્ઝ્ક (Prof. Hultzsch.) તરફથી

૧૮. પીકોન (Prof. Kielhorn) ને મત્તા અને નેમકું કૌનક કો
માટે કૌનક નામ નીચે નામના પાલી ના નેમનામના રેવાદકો
મોપા છે અને ને એમ મુજબ કે ૬ લીનકા (નાકુત નામ) ના પ્રકાર
નેમનામે આ મત્તા નામના આપેલું કુટુંબ, આના, આ પુત્રકાકું
નામ ' વચ્ચા' અને નેમનામ મરિ' એમ છે. પરંતુ ની પદે
નેમનામ એવાએજ ન્દાનેપો દેવામાં આ અનિવર્ય આપણું જુદા નેમકું
છે. આમ મત પ્રમાણે જે મદન્મા (નીવકું) આ મંદિર આપેલું કુટુંબ
છે નેમના નામ કેળી આ નામ પાડણું અનર લેખોનાં બનાવના પ્રકારે
' જુનુમિદામરિ' અથવા ' જુનુમરિ' : એમ ની નામ આપે
રતાં છે "

માથી પ્રથમનો (નં ૬૬ નો) કોળ, દેવાકાયાના અવસ્થામાં
આવેલા એક ગોખતામા અનુસાર કાળ પથર ઉપર કોનરવામાં
આવ્યો છે. પ્રોફ ક્યુલર્ન જણાવે છે કે—

" આ લેખ વચ્ચા ૩૦૬૬ " પડેલો તપ. ૨૦૬૬ " વાંચો છે. તે વચ્ચા
સુદર રીતે કોનરવામાં આવ્યો છે અને સારી સ્થિતિમાં છે. દરેક અક્ષર
માપ ૬ " છે લેખ જનનાગરી લિપિમાં લખાયેલો છે. જૂનુ લેખમાં જે
જ વચ્ચે નકાવત માત્ર વચમાં કીચા દપકાનેજ રાખેલો છે, તેથી નકાવમાં આ
તકાવત રાખેલ રીતે મ જુમ પડેલો નથી તેથી કેટલીક વખત તથા જે ઓળખના
અપરા પડે છે આખો લેખ સરજી પડ્યો છે. માત્ર અરંભનો ૩૦ તથા
પંક્તિ ૧૭, ૨૦ ને ૩૦ માં આવેલાં કેટલાંક વાક્યો તેમજ પંક્તિ ૪૬-૪૭ માં
આપેલું કેટલુંક અંતનું વિવેચન ગદ્યમાં છે. આ લેખ રચનાર ચાલુક્ય રાજાએનો
પ્રખ્યાત પુરોહિત તથા કીર્તિકૌમુદીનો પ્રણેતા સોમેશ્વર છે. પરંતુ, જો કે કેટલાંક
વાક્યો પદો ' કીર્તિકૌમુદીની રચનાલેખી સાથે સરખાવી શકાય તેવાં છે, તો પણ
ધણીવાર પિંટપેણ કરવામાં આવ્યું છે. તેમજ કેટલાંક પદો અસંબદ્ધ છે
લાપ વિષે વિચાર કરતાં કેટલાંક સિદ્ધાંતના સંજોગ વપરાયલા છે જે ખાન
જેએ લેવા છે. જેમકે વલ્લનક (પદ ૬૧) અને સતક (પદ ૬૧). વલ્લનક

† ' વસલિ' (જેન મંદિર) જે સરજી (વસલિ) ઉપરથી
વચ્ચું છે તેના માટે જુઓ પ્રો. પીચેલનું " ગ્રામાટિક ડેર પ્રાકૃત સ્પ્રાચન (Prof
Pischel's Grammatik der Prakrit Sprachen) કાન્દક શબ્દ ' જસલી' અથવા
' જસલી' એ ' વસલિ ' નોજ વર્ણવ છે. ઇ. એચ.

એ મરાઠી શ્લોકો દોષ એમ લાગે છે. અને તેનો અર્થ 'મોલેવર્થ' (Moleworth) અને કેન્ડી (Candy) ના સંદર્ભ (Dictionary) માં "દેશાવરના 'અમાર' (અમાર) અર્થ" સમા મહત્વની બીજીને વેદીને બનાવેલી ઉંચી ખેડ" એમ આપે છે. 'સત્તક' નો અર્થ કોઈ પણ સંદર્ભમાંથી અને મર્યાદા નથી. સંબંધ ઉપરથી તેનો અર્થ 'ગાદી' અથવા 'ખેડ' થાય છે. ૦ કેટલાંક વિશેષ નામો પ્રાકૃતરૂપમાં જ વપરાય છે. હવેના નિયમોને ક્રીપે તેજાવાસને બદલે અસ્પષ્ટરૂપ તેજાવાસ વાપરવું જાય છે. (ભુએ ૫૦ ૫૩)

• શ્લોક અને સત્તક સંદર્ભ મત કેટલાંક લેખ લેખોમાં લેવામાં આવે છે અન્યથા હિંમોયજ થતા નથી. તેથી આ સંદર્ભમાં જરૂરના સમજવામાં આવનારા વિદ્વાનો તે જાણીતા થયા છે. કેટલાંક પોતાના પોતાના સંજ્ઞાના સાર વિવિધ અને જાણીતા અર્થો રજૂ છે. જરૂર વર્ણન અર્થ કોઈનામાં જાણવામાં આવેલા દોષ તેમ જાણવું નથી. આ બંને સંદર્ભ પદોમાં બાદમાં, પદોમાં કોઈનામાં પ્રયોજન થતા અને તેમના વાચ્યમાં આ પ્રમાણે છે.

અર્થાત્—

- (૧) દેશમ વિરના પ્રવેશદ્વારના ઉપરનો મંડપ.
- (૨) વાપી (વાવ)ના મુખ ઉપરનો મંડપ
- (૩) કુંડના અંત બાજના ઉપરનો મંડપ.
- (૪) શાસ્ત્રાલના સિદ્ધાંત ઉપરનો મંડપ

અર્થાત્ સંદર્ભના આ પ્રમાણે બાદ અર્થો વાચ છે જાણવું વપરાયના રૂઢ થઈ શીદિમત્વિજ્ઞાન, જેનો વિદ્યારાજના બેજ-અદ્વિતીય શાસ્ત્ર શ્રી વષા જેના મંદિર નિર્માણ વિદ્યામાં પૂર્ણ નિપુણ છે, તેમજ આ સંદર્ભના ઉપરના અર્થો જાણવામાં છે આ ઉપરથી જરૂર લેખમાં જે અર્થના સંદર્ભ છે તેનો અર્થ મંદિરના આવકા અર્થમાં રહેલા દ્વારની ઉપરનો મંડપ સમજવાનો છે. જરૂરના સંજ્ઞાના બદલ અને કે લેખોમાં અને અર્થમાં જાણવું છે કે, તેમજ અન્ય રસને અન્ય અર્થોમાં અર્થના રસપૂ, તેનો અર્થ પણ ઉપર જાણવા પ્રમાણે મંદિરના પ્રવેશદ્વાર ઉપરનો મંડપ સમજવો.

અર્થ—જેને મુજબથી 'મોલેવર્થ' અને સંદર્ભના અર્થમાં 'આપો' અર્થ 'ના' કે દેશમાં આવે છે તે છે 'મોલેવર્થ' ને રા રોડ લેખ આઈ ને કુજાણના 'કુજાણે રાજ કોષમાં' આ પ્રમાણે અર્થ આવે છે. 'મોલેવર્થ', પુણ દરોહ બીજા મુજબને અર્થ દેશ વિશેષે ને સંદર્ભને વિષય સંજ્ઞાને સંદર્ભ સંજ્ઞાને દોષ તે, જાણવા જરૂર નાનું વક્ત્રુ ને ઉપરની જાણે કે (૧) મુર્તિ રજાવિત રજા મારે જે ન્દાના અર્થમાં રહેલા ને સંજ્ઞાના અર્થમાં છે તે અર્થમાં રહેવા છે તેજાવા પે. રાની બીજા બે કુદરતે રોડ પુણે આજ દુનિયામાં રહેવા.

લોકમાં, આ મંત્રિઓની જ પહેલોનાં નામે છે:—(૧) બાસ્કી. (૨) માલિ. (૩) સાડી. (૪) પનદેવી. (૫) સોદગા. (૬) વચબૂ. અને (૭) પરમલદેવી. ૧૮ માં રજાકમાં કવિ કહે છે કે—અધરાગના આ ચારે પુત્રો બીજા કોઈ નહિ પણ પૂર્વે દશરથ રાજાના શામાલિક ને ૪ પુત્રો હતા તેજ, એકજ માતાના ઉદરમાં જન્મવાના લોકથી ફરી પૃથ્વી ઉપર અવતર્યાં છે. ૧૯ માં કાવ્યથી ૨૪ મા લગીમાં, વસ્તુપાલ અને તેજપાલ—અને બાપાઓના અદ્વિતીય સોદાઈ અને સત્પુત્રોમાં સદૈવ મહારાણી પ્રથમ કરવામાં આવી છે. કવિ કહે છે કે, પોતાના જ્ઞાનાબાઈ તેજપાલ સંહિત વસ્તુપાલ, મધુમાસ અને વસંતર્તુની માફક કેને આનંદ નહિ આપે?—અર્થાત્ સર્વને આપે છે. (પ. ૧૬) સ્મૃતિમાં કહેલું છે કે—મનુષ્યે માર્ગમા એકાકી સચરણ ન કરવું, તેથીજ જાણે વસ્તુપાલ અને તેજપાલ બંને બાઈ ધર્મમાર્ગમાં સાથે વિચરણ કરતા ગયા તેમ લાગે છે. (પ. ૨૦) આ બંને બાઈઓએ, આ ચતુર્થ (કલિ) ગમાં પણ, પોતાના છવનદ્વારા કૃતયુગનો સમવતાર કર્યો છે. (પ. ૨૧) કૃતામય (શાગરદિત-નિરોગી) એવું, આ જ્ઞાતાઓનું મુંદર શરીર ચેરકાક મુખી આ જગતમાં વિદ્યામાન રહે, કારણ કે એમની કીર્તિથી આ મહીવડય કૃતામય (આકૃતિ ૩૫) પ્રતિભાસે છે. (પ. ૨૨) પૃથ્વીને સર્વે જાણુથી, ધર્મસ્થાને વડે અકિત કરતા આ બંધુયુગલે કલિકાલના મળે પગજ મૂક્યું છે. (પ. ૨૪.)

પછીના ૩ કાવ્યોમાં ચૈાકુત્યોની (વાયેલા) શાખાનું વર્ણન છે. એ શાખામાં, અર્જુનરાજ નામનો એક તેજસ્વી પુરૂષ થયો. તેનો પુત્ર લવણમસાદ અને તેનો વીરધવલ * થયો. અનંતરના (૨૮-૨૯) બે પલ્લમાં, આ બંધુયુગલે વીરધવલને તેના રાજકર્મમાં ને અપૂર્વ સદાચતા કરી છે અને તેના રાજ્ય અને યથાને ને વિસ્તાર વધાર્યો છે તેની

* આ રાજાઓ—(રાજા) વિષ્ણુ, મુજરાની રાસમાલા ભાગ ૧, માં = વાપેલા વિષે બાપાંતર કર્તાનો વધારો "શીર્ષક પ્રકરણ (૧૪૪૧ થી ૫૦૬) માં સચિત્તર પ્રજામાં આપ્યું છે. તેથી જિતાવએ ત્યાં નોંધ લેવું.

પ્રશસા કરી છે. કવિ કહે છે કે—વીરધવલ, ધુન્ધ મુખી લાંબી બુઝએ સમાન પોતાના બાનુ પાને રહેનારા આ બંને મંત્રિએ હાથ મુજ અને લક્ષ્મીનું આલિંગન કરે છે.

૩૦-૩૧ પદોમાં અયુદ્ધગિરિ (આબુ પર્વત) નું મહાત્મ્ય વર્ણન છે. અને પછી પરમારોને ઇતિદ્વામ પ્રારંભ થાય છે. એ આબુ પર્વત ઉપર વસિષ્ઠર્ષિના પક્ષકુટુંબાંથી એક પુરૂષ ઉત્પન્ન થયે જેને ‘ પર ’ (યતુએ) ને સંહાર કર્યો. આથી તેનું નામ “ પરમારણ ” (પરમાર) પડ્યું. (પ. ૩૨) પછી એનો વંશ પણ ‘ પરમાર ’ના નામે પ્રસિદ્ધિ પામ્યો. એ વંશમાં પાછળથી ધૂમરાજ નામનો પરાક્રમી પુરૂષ થયો. (પ. ૩૩) તદનંતર ધંધુક અને ધ્રુવલટ આદિ અનેક રાજા એ વંશમાં પણ પછી રામદેવ નામે રાજા થયો. (પ. ૩૪) રામદેવને યશોધવદ નામનો પ્રતાપી પુત્ર થયો, જેણે ચૌહુકચનૃપતિ કુમારપાલના શત્રુ માલવપતિ બલ્લાલને ચઢી આવેલો જાણી તુરત તેની પ્રાપ્તિ થયે અને તેને મારી નહાંખ્યો.

* આ યશોધવલના સમયનો એક લેખ, સં. ૧૨૦૨ (ઇ. શ. ૧૧૪૬) ના માધ સુદી ૪ ના દિવસનો સિરોહી રાજ્યમાં આવેલા અમીની નામના ગાંવમાંથી મળેલો છે, તેમાં આને ‘ મહામંડલેશ્વર ’ (સામંત) —પરમારવંશોદ્ભવમહામંડલેશ્વર યશોધવલ—લખેલો છે. આની પટરાણીનું નામ સૌભાગ્યદેવી હતું. અને તે સોત્રાંકીવંશની હતી. હેમચંદ્રચાર્યના દ્વિપાદવમહાકાવ્ય માં જણાવેલું છે, કે કુમારપાલ ન્યારે ચૌહાણરાજા અર્જુનરાજ ઉપર ચડાઈ લઈ ગયો. તે વખતે (વિક્રમ સં. ૧૨૦૭-૮. સ. ૧૧૫૦) આણનો રાજા વિક્રમસિંહ હતો અને તે આણથી કુમારપાલની સેના સાથે થયો હતો. જિતમંડનના ‘ કુમારપાલપ્રબંધ ’ અને બીજા ચરિત્ર ગ્રંથોમાં જણાવેલું છે, કે વિક્રમસિંહ લગામના વખતે કુમારપાલના શત્રુ અર્જુનરાજ સાથે મળી ગયો હતો, જેથી કુમારપાલે તેને કેદ કરી તેના લગ્નગળા યશોધવલને આણના રાજ્ય આપ્યું હતું. આ ઉપરથી જણાય છે કે યશોધવલ, કુમારપાલનો સામંત હતો અને ન્યારે માલવાના રાજા બલ્લાલે, યુજરાત ઉપર ચડાઈ કરી, ત્યારે, કુમારપાલ તરફથી યશોધવલ તેની સામે થયો અને અંતે તેને પકડી મારી નહાંખ્યો.

૩૬-૩૭ પદમાં, યશોધવલના પરાક્રમી અને પ્રતાપી પુત્ર ધારા-વર્ષનું વર્ણન છે. તેણે કોંકણાધીયને માર્યો હતો અને તે મૃગયાને બૂબ વિલાસી હતો.*

કુમારપાલે માધવપતિ બ્રહ્માવને હત્યો હતો એ વાત સોમનાથ પાટણના ભાવનુદ્ધરપતિ ચાળા વરવળી સંવત્ ૮૫૦ (ઈ. સ. ૧૧૬૬) ના લેખમાં, તથા શાંતિકાંમુદ્રા ચિત્રે બીજા પાણી અનેક પ્રામાણિક ઐતિહાસિક ગ્રંથોમાં ઉપલબ્ધ થાય છે પરંતુ એ રાજા કયા વંશનો હતો તે હજી સુધી જાત નથી. પ્રો. મુકુન્દજીભુવે છે કે—“ બ્રહ્માવ નામનો કોઈ પણ રાજા માધવના પરમાર વંશની વાદીમાં નથી, અને તે એ વંશનો હતો એ માનવું પણ અશક્ય છે. તેથી, તે કેવી રીતે માધવનો રાજા થયો, એ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવો દાઝમાં સરખ નથી. પણ, પ્રો. કાશદોને આ બાબત ઉપર જે વિચાર કર્યો છે તે તરફ ધ્યાન ખેંચુ છું—“ (માધવના પરમાર રાજા) યશોવર્ધનનું નિધન ઇ. સ. ૧૧૩૫ થી ૧૧૪૪ ની વચમાં થયેલું હોયું જોઈએ, અને તે પછી માધવનું રાજ્ય અસ્તવ્યસ્ત સ્થિતિમાં મૂકાઈ હતું. આ સ્થિતિ, કેટલાકોના મનમાં તેને છત્રવાળો અમર પચાવી પાડવાનો મનોરથ પ્રગ્લબિત કરે, એ બનવા જોઈ છે. ” તેથી, બ્રહ્માવ માધવનો કોઈ પ્રથમ ખંડિયો રાજા હોય અને પછી તે સ્વતંત્ર થઈ, ગુજરાત ઉપર મદી આવવા જેટલો સાદાસ કરે તો તેમાં અસંભવ જેવું નથી.

■ આના સંબંધમાં, પં. નૌરીસંકર હીરાચંદ ઓજા એ પોતાના ‘ સિંધોદી રાજ્ય કા હાનિકા ’ નામના હિન્દી પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે—“ યશો-ધવલનો પુત્ર ધારાવર્ષ આણના પરમારોમાં બહુજ પ્રસિદ્ધ અને પરાક્રમી થયેલો એવું નામ અદ્યપિ “ ધાર પરમાર ” ના નામે પ્રસિદ્ધ છે. ગુજરાતના સોલંકી રાજા કુમારપાલે કોંકણના રાજા * ઉપર ચડાઈ કરી તેમાં આ સાથે હતો, અને તેણે (કુમારપાલે) ત્યાં (બીજા ચડાઈમાં) જે વિજય મેળવ્યો તે, એનાજ વીરત્વને આભારી હતો. ‘ તાલુક અગાસિર ’ નામે ફરસી તારીખથી જાણી, કે, દિ. સ. ૫૬૩ (વિક્રમ સં. ૧૨૫૪=ઈ. સ. ૧૧૬૭) ના સર મદિનામાં કુતબુદ્દીન એબે અહમદિલરાઝ ઉપર ચડાઈ કરી તે

* આ ઉપર કોંકણના સિલ્હાવર્ષી રાજા મહિષાશુન હતો.

† આ ચડાઈ ગુજરાતના સોલંકી રાજા મુવરાજ (બીજો-આલ-મુવરાજ) ના સમયે થઈ હતી.

પાછીના બે કાબ્યોમાં, ધારાવર્ષના ભાર્ય પ્રદ્વાદનની + પ્રથમ કા
વામાં આવી છે. તેણે સામંતસિંહ x આથેની લગ્નમાં અનુપમ વીર
દેખાડી હતી અને તેની તલવારે ગુર્જરપતિનું રક્ષણ કર્યું હતું.
(પ. ૩૮-૩૯).

વખતે આણુની નીચે † ખૂબ લગ્ન થઈ જેમાં ને (ધારાવર્ષ) ગુર્જરની
સેનાના બે મુખ્ય સેનાપતિઓમાંના એક હતો. એ લગ્નમાં ગુર્જરાના
સૈન્યની હાર થઈ, પરંતુ એજ જગ્યાએ વિ. સં. ૧૨૩૫ (ઇ. સ. ૧૧૭૮) માં
જે લગ્ન થઈ તેમાં શાહુદ્દીન ગોરી હાથે થયો હતો અને હારીને તેને
પાછું ફરવું પડ્યું હતું. આ લગ્નમાં પણ ધારાવર્ષનું વિદ્યમાનત્વ જણાય
છે. એના રાજ્યકાલના ૧૪ સિદ્ધાંતો અને એક તામ્રપત્ર મળ્યું છે, જેમાં
સૈથી પ્રથમનો લેખ વિ. સં. ૧૨૨૦ (ઇ. સ. ૧૧૬૩) જ્યેષ્ઠ સુદી ૫
નો કાયદાં ગાંધમાંથી અને સૈથી છેલ્લો વિ. સં. ૧૨૭૬ (ઇ. સ. ૧૨૧૬)
શ્રાવણ સુદી ૩ નો મહાબલ ગાંધથી થોડીક દૂર આવેલા એક ન્હાના સરખા
તળાવની પાળ ઉપર ઉભા રહેલા આરસના સ્તંભ ઉપર ખોદેલો છે. આ
લેખો ઉપરથી જણાય છે કે એણે ઓછામાં ઓછ ૫૬ વર્ષ મુધી રાજ
કર્યું હતું ”.

+ પ્રદ્વાદને પોતાના નામથી ‘ પ્રદ્વાદનપુર ’ નામનું નવીન રહેર +
સાબ્યું હતું જે આજે ‘ પાલજીપુર ’ ના નામે ઓળખાય છે. એ વીર હોવા
ઉપરાંત વિદ્વાન પણ ઉત્તમ પ્રકારનો હતો. એની વિદ્વાતાના વખાણ સોમેશ્વર
પોતાની કીર્તિકાંમુદી માં (સર્ગ ૧, શ્લોક ૨૦-૨૧) તથા આજ પ્રચલિત
આના પછીના આમણ પદોમાં કરેલાં છે. એનું રમેયું પાર્શ્વરામ
નામનું સંસ્કૃત નાટક ઉપલબ્ધ છે. મારજીવરપદ્ધતિ અને જસ્ટિસની કૃષ્ણ
મુક્તાવલી માં પણ આના જનાવેલાં કેટલાંક પદો ઉપ્પૃત કરેલાં છે.

x આ સામંતસિંહ કયાનો રાજા હતો એ વિષયમાં હજી મુધી પૂર્ણ
નિશ્ચાયક પ્રમાણ મળ્યું નથી. તોપણ ધણી ખરા વિદ્વાનો ધારે છે તેમ ને
મેવાડનો ગુદિલ રાજા સામંતસિંહ હોવો જોઈએ. ડૉ. ફ્યુડર્સ આ વિષયમાં
જણાવે છે કે—

“ જે ગુર્જર રાજાનું રક્ષણ, સામંતસિંહના હાથમાંથી પ્રદ્વાદને

† આ લગ્ન આણુ નીચે કાયદાં ગાંધ અને આણુની વચ્ચે થઈ હતી, જેનું
સ્થાન ‘ તાલુકમઆસિર ’ નામે ફારસી ગવારીખમાં છે

ધારાવર્ષને મુત સોમસિંહ યથોક્તે પોતાના પિતાથી તે શૂરતા પ્રાપ્ત કરી હતી અને પિતૃવ્ય (કાકા-પ્રદુલાદન) થી વિદ્વતા પ્રાપ્ત કરી હતી. (પ. ૪૦) સોમસિંહને પુત્ર, - વસુદેવના કૃષ્ણની માફક, કૃષ્ણરાજ નામે યથોક્ત +

કુવું હતું તે ગુર્જર રાજ બીમદેવ (બીમ) દ્વારા જ્ઞેષ્ઠએ. પરંતુ આ સામંત-સિંહ કોણ છે તે નહીં કરતું મરત કાવું નથી પ્રસ્તુત લેખમાં, તે વિવેચના કાઠ પજુ વિરોધ આપ્યું નથી. તેમજ તે વખતે આ (સામંતસિંહ) નામના પણા રાજાઓ દ્વારાથી તે કોયે રાજા દરો એ સહેલાઈથી સિદ્ધ થઈ શકે તેમ નથી. મદારા મત પ્રમાણે આ લેખનો સામંતસિંહ તે આશુ ૬ પર્વત ઉપરના તથા સાદડીના * લેખમાં આવેલો સામંતસિંહ નામનો ગુદિસરાજ દરો પજુ આશુના લેખમાં, છ. સ. ૧૧૨૪ માં ચણેલા વિગ્ધસિંહ પછી તે પાંચમે નંબરે છે અને તેજસિંહથી પાંચ પેઠી પ્રથમ છે. આ તેજસિંહનો ચિત્રારચનો લેખ રિ. સં. ૧૩૨૪ (ઈ. સ. ૧૨૫૭) નો છે આ ઉપરથી એમ માન્ય થઈ છે કે તે ઈ. સ. ૧૨૦૦ માં રાજ્ય કરતો દ્વારો જ્ઞેષ્ઠ અને તેનો પ્રતિરૂપી પ્રદુલાદન ઈ. સ. ૧૨૦૬ માં ગુરુરાજ દત્તે, તેથી આ બેનો સમય બરાબર મળી રહે છે. ૧૭મી ગુદિસનો રજા મેદપાટ (મેરાડ) ચંદ્રાવલીના ૫૨મારોના રાજ્યની નીચા નજીક આવેલો છે આથી પજુ મદારા મત ગુદિનગુરુ જાણીએ. તેમજ પોતાના રાજ્યનો ગુદિસ રાજાના દાયમાંથી પ્રદુલાદન જમાવ કરે એ પજુ રચનારિજ છે. આગુકયો અને ગુદિસનો આવો વિરોધાત્મક સંજોગ હતો, એ વીરધરમના પુત્ર પીસમદેવના એજ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે. આ લેખમાં રાજ્યને આ પ્રમાણે વિરોધાત્મક આપવામાં આપ્યું છે. “ મેદપાટકદેસકહાલરાગ્યજાકરોપ્તેદવકુરાકકસવ-” ઈત્યાદિ.

+ સોમસિંહે, તેજપાટના જાણેલા એ મદિરની પૂજા આદિના ખર્ચ માટે પોતાના રાજ્યના ખારે નામના ૫૨મણામાંનું રૂપાની નામનું મામ દેવદાન તરીકે અર્પણ કર્યું હતું. એ મામ આજે રૂપાનીના નામે પ્રસિદ્ધ છે. ત્રણી રિ. સં. ૧૨૬૧ (ઈ. સ. ૧૨૩૬) ના આશુ સુદી ૫ ના રિવસનો એક લેખ આપ યથોક્તે જ્યાં એ મદિરનું અને તેજપાટ

૪૩ થી ૪૬ મુખીનાં કાવ્યોમાં, વસ્તુપાલ અને તેના પુત્ર જૈનસિંહ (અથવા જયંતસિંહ) જે લલિતાદેવીનો પુત્ર હતો, તેની પ્રશસ્ત કરવામાં આવી છે. તથા તેજપાલ મંત્રીની બુદ્ધિ અને ઉદારતાનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.

આ પછી તેજપાલની પત્ની અનુપમાદેવીનું વંશવર્ણન મુક્ય છે. ચંદ્રાવતી નગરીમાં પ્રાગ્વાટવંશમાં શ્રીગામ્ના નામે શેઠ થયો. (પ. ૫૦) તેનો પુત્ર ધરણિજ થયો. (પ. ૫૧) તેની સ્ત્રી ત્રિભુવનદેવી હતી જેનાથી અનુપમા નામે કન્યા થઈ. અને તે તેજપાલને પરણાવવામાં આવી. (પ. ૫૨-૩) એ અનુપમા, નીતિ, વિનય, વિવેક, આચાર્ય દાક્ષિણ્ય અને ઉદારતા આદિ ગુણે કરી અનુપમજ હતી. તેણે પોતાના ગુણોથી પિતા અને ચશુરના બંને કુટુંબ ઉબજવલ કર્યાં હતાં. (પ. ૫૪) એ અનુપમા દેવીથી તેજપાલને લાવણ્યસિંહ (અથવા લૂણસિંહ) નામે પુત્ર થયો. (પ. ૫૫-૬) તેજપાલના મ્હોટા ભાઈ મંત્રિ મહારાજે વને પણ તેની લીલુકા નામે પત્નીથી પૂર્ણસિંહ નામે પુત્ર થયો અને તેને પણ તેની સ્ત્રી અરહુણદેવીથી પેથડ નામનો મુપુત્ર જન્મ્યો. (પ. ૫૮) મંત્રી તેજપાલે પોતાની પત્ની અનુપમાદેવી અને પુત્ર લાવણ્ય સિંહના કલ્યાણાર્થે, આ નેમિનાથનું મંદિર બનાવ્યું. (પ. ૬૦) તેજપાલ મંત્રિએ, શંખ જેવી ઉજ્જલી-આરસ પહાણની શિલાઓ વડે એ ઉચ્ચ અને લઘ્ય નેમિનાથનું મંદિર બનાવ્યું છે. તેની આગળ એ વિશાલ મંડપ અને આબુખાબુ બલ્લાનકો સહિત પર બીજા ન્હાના મિત્ર મંદિરો બનાવ્યાં છે. (પ. ૬૧) તથા, એમાં (૧) ચંડપ. (૨) ચંડપ્રસાદ

તથા તેની સ્ત્રી અનુપમાદેવીનું નામ ઉદ્ધિત્તખિત છે. એના સમયના ૪ લેખે મળ્યા છે જેમાં સાથી પ્રથમનો તો સં. ૧૨૮૭ નો આ પ્રસ્તુત લેખ છે અને સાથી પાછળનો ઉક્ત સં. ૧૨૯૩ નો ડમાણીનો દેવલેખ સંબંધી છે. સોમસિંહે, પોતાની દયાનીમાંજ પોતાના પુત્ર કૃષ્ણરાજદેવ (અથવા કાન્દર્ભદેવ) ને ચંદ્રરાજ બનાવી દીધો હતો અને તેના લાવણ્ય માટે નાણા નામક ગામ (જે જોધપુર રાજ્યના જોડવાસ પટ્ટાકમાં આવેલું છે) આપ્યું હતું. સિંહો રાજ્ય કા દિનદાસ । વૃદ્ધ, ૧૫૧-૪ ।

(૩) સોમ. (૪) અશ્વત્થા, અને (૫) લૂણિચ. (૬) મહાદેવ. (૭) વસ્તુપાલ. (૮) તેજપાલ; એ તેના ચાર પુત્રો; તથા (૯) વસ્તુપાલ સુત લૈત્તસિંહ અને (૧૦) તેજપાલ પુત્ર લાવણ્યસિંહ; એમ ૧૦ પુરુષોની હાથિણી ઉપર આરૂઢ એવી ૧૦ મૂર્તિઓ બનાવી શ્રી. આ મૂર્તિઓ એવી દેખાય છે, કે બહુ દય દિશ્પાલો જિનેશ્વરના દર્શન માટે ન આવતા હોય ? (પ. ૬૨-૩) વગી, આ દશે હસ્તિનીરૂઢ મૂર્તિઓની પાછળ ખસતે બનાવ્યા છે અને તેમાં આ દશે પુરુષોની, તેમની શિષ્યો સાથે મૂર્તિઓ બનાવી સ્થાપન કરવામાં આવી છે. (પ. ૬૪) આના પછીના શ્લોકમાં જણાવેલું છે કે—સકલ પ્રજા ઉપર ઉપકાર કરનાર મંત્રી વસ્તુપાલની પાસે તેજપાલ તેવીજ રીતે શોભે છે જેમ સરેશ્વરના કિનારે આમ્રવૃક્ષ શોભે છે. (પ. ૬૫) આ બંને બાઈઓએ દરેક શહેર, ગામ, માર્ગ, અને પર્વત આદિ સ્થળે, જે વાવ, કુવા, પરબ, બગીચા, સરેશ્વર, મંદિર અને સત્રાગાર આદિ ધર્મસ્થાનોની નવી પરંપરા બનાવી શ્રી તથા શ્રીજીના દ્વારા કર્યા છે તેમની સખ્યા પલ્લ કોઈ બાબતે નથી. (પ. ૬૬-૮).

આ પછી, ચંડપના વંશના ધર્માચાર્યોની નામાવલી આપવામાં આવી છે. ચંડપના ધર્માચાર્યો નાગેન્દ્રગચ્છના હતા અને તેમાં પૂર્વે શ્રીમહેન્દ્રસૂરિ યથા. તેમના શિષ્ય શ્રીશાંતિસૂરિ યથા. તેમના પદ્મધર શ્રીઆનંદસૂરિ અને તેમના શ્રીઅમરસૂરિ યથા. અમરસૂરિની પાઠે શ્રીહરિભદ્રસૂરિ યથા અને તેમના શિષ્ય શ્રીવિજયસેનસૂરિ યથા કે જેમણે એ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરી. વિજયસેનસૂરિના શિષ્ય શ્રીઉદય-પ્રભસૂરિ છે કે જેમના પ્રતિભારૂપ સમુદ્રની સુંદર સૂકિતએ સ્વરૂપ મુક્તાવલિઓ વિશ્વમાં શોભી રહી છે. (પ. ૬૯-૭૧) ૭૨ માં શ્લોકમાં કવિએ મંત્રવ હિંદી આ પ્રમાણે સમાપ્તિ કરી છે—જ્યાં મુખી આ અર્જુન પર્વત વિદ્યમાન છે ત્યાં મુખી આ ધર્મસ્થાન અને એના બનાવનાર જગત્માં ઉદિત રહો. (પ. ૭૨) ચૌકુચ રાજા વડે જેના ચરણ કમલ પૂજાયલા છે એવા શ્રીસોમેશ્વરદેવે, એ ધર્મસ્થાનની, આ રમણીય પ્રશસ્તિ બનાવી છે. (પ. ૭૩) શ્રીનિમિનાય તીર્થંકર

ઉપર ગુજરાતીના ૨૬ શબ્દોની અસર દૃષ્ટિએ ચાલુ છે. વિશેષનામે પ્રાકૃત રૂપમાં છે અને અર્થ સંસ્કૃત છે. વળી પકિત ૩૬ માં 'કુમાર' ને બદલે 'કુમાર' નો ઉપયોગ કર્યો છે તે પ્રાકૃત અસરના લીધે છે. ધબ્બીવાર ૬૬ સમાસના એક પદને તથા થી જોડવામાં આવે છે. (૫. ૮-૯-૧૨-૧૩-૨૦) નીચેના શબ્દો જાણવા જેવા છે—મવમા (૫.)=મોળો. (૫. ૨૬). અગ્રાહણ (સ્ત્રી.) આઠ દિવસ સુધી ચાલનારો ઉત્સવ (૫. ૧૨, ૧૪, ૧૬ વિશેષ); કલ્યાણિક (ન.) એક આમોદપ્રદ દિવસ (૫. ૨૬); તથા જ્ઞાતીય=ઉપયુક્ત જાતનો (૫. ૧૦); મહાજન (૫.) વેપારી (૫. ૧૦); દહીય (૫) એક જાતના અધિકારીએ (૫. ૨૬); વર્ષપ્રગ્નિ (૫.) વાર્ષિક દિવસ (૫. ૧૨); રાજનુ દોડુ (૫. ૩, ૭, ૧૦) તાલ (સ્ત્રી.) કાળજી. દેખરેખ (૧) (૫. ૬); પકિત ૬ માં પ્રતિષ્ઠાપિત ના અર્થમાં પ્રતિષ્ઠિત વાપરવામાં આવ્યો છે. " આ લેખમાં નેમિનાથજી દેવાચય બધાંજાની, તથા તેમના ઉત્સવોના નિયમોની, તેમજ દેવાચયના રાજ્ય વિશેષની રાજકીય તોષનો સમાવેશ થાય છે. "

(લેખનો સાર.)

સંવત ૧૨૮૭ ના શાસ્ત્રુન વહિ ૩ રવિવારના દિવસે, શ્રીમદ્ અણ્ણિલપુરમાં, ચૌલુખ્યકુલકમવરાજકંથ અને સમસ્તરાજાવલી સમલકૃત મહારાજાધિરાજ શ્રી (ભીમદેવના) વિજયિ રાજમાં,..... શ્રી વસિષ્ઠપિના વસકુંડમાંથી ઉત્પન્ન થયેલા-(પરમાર વંશમાં) શ્રી મુમરાજદેવના કુલમાં અવતરેલા મહામંડલેશ્વર શ્રી સોમસિંહદેવના આધિપત્યમાં, તેજ શ્રીમહારાજાધિરાજ શ્રી ભીમદેવના પ્રસાદ..... જાતમંડલમાં, શ્રી ચૌલુખ્યકુલોત્પન્ન મહામંડલેશ્વર રાજુક શ્રી લવણ-સાદેવ સુત મહામંડલેશ્વર રાજુક શ્રી વીરધવલદેવનો સમસ્ત મુદ્રા-પાર કરનાર (મહામત્ય), શ્રીમદ્ અણ્ણિલપુર નિવાસી પ્રાગ્વાટ તેના ૬૦ શ્રી ચંડપ સુત ૬૦ શ્રી ચંડપ્રસાદ પુત્ર મહં ૬૦ સોમ ૬૦ શ્રી આસરાજ અને તેની ભાર્યા ૬૦ શ્રી કુમારદેવીનો પુત્ર, અને ૬૦ શ્રી મહાદેવ તથા સંધ્યપતિ મહં ૬૦ શ્રી વસ્તુપાવનો જ્ઞાને ભર્ષ ૬૦ શ્રી તેજપાવ, તેજ પેતાની ભાર્યા મહં ૬૦ શ્રી અનુપમદેવોના તથા

અને પૂજન આદિક સંઘના (દેવપૂજ સંઘથી) કાર્યો સદૈવ કરવા અને નિર્વાહવાં.

તથા, ધી સંદ્રાવતીના બીજા પલ્લુ સમસ્ત મહાજન અને સકલ જિનમંદિર પૂજક આદિ ધાવક સમુદાયે પણ તેમજ કરવું.

પછી, ઉવરણી અને ક્રીસરઉઘી ગ્રામના, પ્રાચીન, ધર્મકંડ આદિ જુદી જુદી જાતોના આગેવાન ધાવકોના નામે આપ્યા છે. અને જણાવ્યું

પદામુના હમલાએ છે, તે રજા રીતે આપી રવા છે. મંત્રી તેજપાણી ધર્મપદામુના અને પતિવત્તા પત્ની અનુપમાદેવી આજ નયરીના રહેવાસી પોતાના મહાજન માતાના પુત્ર મરણિમત્રી પુત્રી હતી. કહેવાય છે કે, ભવાઈ ભવાઈ મુસલમાનોની સેનાએ આ રસ્તે ચલે નિગળી ત્યારે ત્યારે આ વેલવસાવિની નયરીને લૂટવામાં આવતી હતી. આથી વિપત્તિના લીધે આખો આ નયરી સરંચા ઉત્કટ થઈ ગઈ અને અહિંના રહેવાસિઓ ત્યાગીને કુલશાત્રમાં જઈ ગયા. અહિં આરયપદામુના બનેલા થયા મંદિરો હતા ગામના ઠેઠાભાગમાં દારો, તોળાએ અને મુલેએ આદિ હપ્તસોજા હપ્તાદી હપ્તાદી કામે દૂર દુરના બીજા મંદિરોમાં લખાઈ રીપાં, અને એ બાકી રહ્યા હતા

રાજપૂતાના માલવા રહેના કંદુકારોએ તોડી નાંખ્યાં. ક. સ. ૧૮૨૨ (વિ ૧૮૭૭) માં 'રાજપૂતા' નામક કલિદ્વિદ્યાસના લેખક ભૂલ દાઝ સાહેબ 'આખા હવા તેમણે પોતાના 'દાવેલસ દિ વેરલ' દિલીશ' નામના પુસ્તક અહિંના બંધેલા ઠેઠાંક મંદિરોમાં વિશેષ આપ્યાં છે, એમનાથી તેમની

...રી અને મુન્દરાના આદિત્તુ અનુમાન થઈ શકે છે કે ક. સ. ૧૮૨૨ (વિ ૧૮૮૮) માં સારી માલિકી હોયિવ સાહેબ પોતાના મિત્રો સાથે અહિં આખા ત્યારે આરયપદામુના બનેલા ૨૦ મંદિરો અત્યંત ઘટાં હતાં એમની પ્રથમ એ સાહેબે કરી છે, વર્તમાનમાં આ જગ્યાએ બેઠા પશુ મંદિરો સારી સ્થિતિમાં નથી રાખેલા અનેક મંદિરો વિલપ્ત થઈ પાડેલા પડેલાં તો આ ઠેકાણે અનેક મંદિરો લઈ જવા માટે કંદુકાર લીધા ત્યારે તેમણે તે જ્યાં રહેવા કંદુકારોએ અહિંના મંદિરો લઈ જવા બંધ કરવા આ વાતથી ભવાઈ રાજપૂતાને ખબર પડી ત્યારે તેમને અત્યંત મુશ્કેલી પડી અને આજની રજામાં ઠેકાણે ઠેકાણે પડી રહેલા છે. અને પાંચે સાંવપુરની પાસે પડેલા છે આથી રીતે એ પ્રાચીન નયરીના નામના આંત આખો હવે તો તે અનુપમ મંદિરોમાં હોય પદામુના પડેલા આપેલા મુન્દરા મિત્રો સિવાય કોઈપણ રીતે થઈ શક્યાં નથી—

છે કે તેમણે આ મહિરની પ્રતિષ્ઠાની વર્ષશયિ (દરેક વર્ષમાં) ડાં જે આશાદિક મહોત્સવ કરવામાં આવે તેના પહેલા દિવસે—ચૈત્રી ૩ ત્રીજે સ્નાત્ર અને પૂજન આદિક ઉત્સવ કરવો.

આવીજ રીતે બીજા દિવસે—ચૈત્ર વદિ ૪ ના દિવસે, કાસદુદ્ધમજા ભુદી ભુદી ભાતોના આગેવાન આવડોએ, વર્ષમાંડના આશાદિક મહોત્સવ બીજા દિવસનો મહોત્સવ ઉજવવો.

પાંચમીના દિવસે, ઘણાજ વાસી આવડોએ, આશાદિક મહોત્સવના ત્રીજા દિવસનો ઉત્સવ કરવો.

છઠ્ઠા દિવસે, ધડેલીગામના આવડોએ ચોથા દિવસનો ઉત્સવ કરે સાતમના દિવસે, મુન્ડરયાગ મહાતીર્થવાસી તથા શિત્તિગી આગ નિવાસી આવડોએ પાંચમા દિવસનો મહોત્સવ ઉજવવો.

અષ્ટમીના દિવસે, હંડગંડા ગામના અને ડવાળી ગામના આવડોએ છઠ્ઠા દિવસનો મહોત્સવ કરવો.

નવમીના દિને મગદુડના આવડોએ સાતમા દિવસનો મહોત્સવ કરવો.

દશમીના દિવસે સાહિતવાગ્રના રહેવાસી આવડોએ એ મહોત્સવના આઠમા દિવસનો મહોત્સવ ઉજવવો.

તથા અર્જુન ઉપરના દેડિતવાગ્ર ગામના નિવાસી વામના આવડોએ નેમિનાથ દેવના પાંચે કચ્છાણકો વચ્ચે દિવસે, પ્રતિષ્ઠા કરે.

આ પ્રમાણેની વ્યવસ્થા, શ્રી ચંદ્રાવતીના તમા પ્રીતોમતિક દેવે, તથા તેમના પુત્ર રાજકુમાર શ્રીકાન્હારદેવ પ્રમુખ કુમારેને અને બીજા વામના સમજવને, તથા ચંદ્રાવતીના ન્યાયપતિ નાગરિક સ્વિકારેને (કવિ વર્ન-પરિજિ વર્ન ?), તથા પૂજારી અને નાગરિક મહારાજના વનુદને, તથા આજુ ઉપરના બીજાઓ અને શ્રીવરિક વ્યવસ્થા, તેમજ નાગર રહેવા દેડિતવાગ્ર, શ્રીવરિક મહારાજ, અનુપ વામ, બે.સત્રા વામ, ઉપરજી વામ, પિંડર વામ, દેડિતજી વામ, આબી વામ અને શ્રીવરિકેપર દેવના દે.

आदि अथर्व आमेमा रीतेनाचं स्थानपनि, तपोधन, गृध्रही आदि
अने रात्रि आदि नमस्त प्रभवां, तथा अति, आः प्रभु
अमेमा रीतेनाचं श्री मरीहाश्चर्यामर् र. अपुरेपेये. पोतपोतानी
प्रभु प्रभां श्री नेमिनाथ देवना. मंडपमा लेही लेहीने मंडप श्री
नेमिनाथनी पामेशी पामेशाचाना आनंद पूर्वक श्रीगुणसिंहवद-
दिना नामन आ धर्मस्थानतु चरित रक्षण कार्य करवानुं स्वीकारुं
ते तेही पोतानु अ वचन प्रभाविही रीते पाठवा भाटे आ सधगा
अनेमा तथा अमेमनी चतान परंपराये पण अथा मुधी आ पमं.
स्थान अमलमा विद्यमान रहे त्या मुधी आनुं रक्षण करुं.

कारण ते—उदाचित्त वागा पुरेपानुं अथ वृत्त होय ते ते कार्य
स्वीकारुं होय तेनु अत मुधी निर्वंदण करुं. आही केवळ उपाय
मंडप, वरुण, अथवा वा रक्षा वम अने अदापटव पारण करवाची ते
मुं अ. ५५ ते.

तथा महाशय श्रीसोमसिंहदेवे आ गुणसिंहवसद्धिमां विशाखमान
श्रीनेमिनाथ तीर्थकरणी पूजा अदिना अचं भाटे उवाली नामनुं ग्राम
देवदान तारीके आः मुं ते. तेही सोमसिंहदेवनी प्रार्थना ते, ते-तेमना
-परभार-वंधमा ते के र्भविष्यमा शासक धाय तेमजे 'अथर्द्राई',
मुधी आ दाननुं पाठन करुं.

जे पही जे पहा ते ते मृ-मूर्ध्नीय नयचंद्रसुरिना रवेअं ते अने
तेमां अर्जुनसिंहि मंडाअय वर्जवाभा आः मुं ते.

अंतमां, 'स' संरक्षणमे पुत्र सः सिंहराज, सधू साजण
सद्धसा, साधुदेपुरी मुनयव प्रभुम करे ते. 'अ' प्रभां उरुअ
आ बीटीना अक्षर, उपरना आः अमेमनी मुद पडे ते ते
मुं ते के कोअ पाठवाची उनेमुं ते. अथ तीर्थ स्थाने अ
अमेमनी रीते पोतानुं नाम कोतचर्यामां पुण्य समजता अद
तेना भाटे आस द्रव्य आपी आपां नमे कोतचर्या अदा कोरि
विजेरे धजा उकांजे आच अथाचे नामे यत्र तत्र कोलरेअं ते

વાપરવામાં આવી છે પરંતુ તે ધર્મીજ વ્યક્તિ વિરૂદ્ધ છે તથા પ્રાપ્ત પ્રયોગોથી બરેલી છે. આ લેખમાં, વસ્તુપાત્ર અને તેજપાત્રે અનેક રથોને મંદિર અને મૂર્તિ આદિ દીર્ઘનો કરાવ્યા હતા તેમાંના કેટલાની નોંધ આપેલી છે. લેખનો આર આ પ્રમાણે છે—

સ્થિતિ. સં. ૧૨૬૧ ના વૈદ્યાન ધુરી ૩.

શત્રુજય મહાનીય ઉપર મહામાત્ર તેજપાત્રે નંદીચર (નંદીચર) ના પશ્ચિમ મંડપ આગળ એક ધીમહિનાયજમગ્ધાનુ' જિંબ, તથા ૧૬૫૬ અને ૬૭૬ સદિત દેવકુલિકા બનાવી. તથા આજ (આજુ) તીર્થમાં મહં' ધીવસ્તુપાત્રે ધીમહિનાયજમગ્ધાનુ' જિંબ અને ખસક બનાવ્યાં. તથા વળી અદિયાજ પાષાણમય જિંબ, બીજી દેવકુલિકામાં બે ખસક અને જયજગ્યાદિ તીર્થ'કરોની ધીપીસી બનાવી. તથા મૂકમંડપમાં પૂર્વ બાજુના દ્વાર આગળ ખસક, મૂર્તિયુગ્મ અને તે ઉપર (૧) ધીમહિનાયજમગ્ધાનુ' જિંબ બનાવ્યું. ઉત્તર (નિરુપર) ઉપર ધીનેમિનાયજ પાકુકામંડપમાં ધીનેમિનાયજુ' જિંબ અને ખસક બનાવ્યું. આજ તીર્થ ઉપર મહં' ધીવસ્તુપાત્ર તથા કરાવેલા અદિનાયની આગળ મંડપમાં ધીનેમિનાયજુ' જિંબ અને ખસક બનાવ્યું. ધીમહિનાયજમગ્ધાનુ' જિંબ અને ખસક બનાવ્યાં.

બવાલીપુર+ માં ધીપાર્થનાયજ મંદિરમાં અદિનાયજુ' જિંબ અને કુલિકા કરાવી.

ધીતારજુગઢ (તારંગ) ઉપર ધીમહિનાયજ દેવચૈત્યના મૂકમાં ધીમહિનાયજિંબ અને ખસક કરાવ્યાં. •

બવાલીપુર તે મારવાડમાં જોપપુર રાજ્યમાં આવેલું જાણીતું સ્થળ છે. તારંગમાં, મંદિરના પ્રવેશદ્વારની બંને બાજુએ બે મોટા જોખવાઓ છે, અને તેમાં દાસમાં વસ-પશ્ચિમિઓની મૂર્તિઓ સ્થાપન તેના માટે આ ઉદ્દેશ છે. આ બંને જોખવાઓ-ખસી વસ્તુ-જાના આમંત્રેયમાટે બનાવ્યાં છે. એનાં તે રૂપને અદિનાય

શ્રીઅણુહિલપુર (પાટણ) માં હથીઆવાપી (વાંવ) ની નજીકમાં આવેલા શ્રીમુવિધિનાથ તીર્થ કરના મંદિરનો છલોદ્ધાર કર્યો તથા તેમનું નવીન બિંબ સ્થાપન કર્યું.

વીજપુર * માં બે દેવકુલિકા તથા શ્રીનેમિનાથ અને શ્રીપાર્શ્વનાથનાં બિંબો બન્યાં. શ્રીમૂલપ્રાસાદમાં કવંલી (ગાદી) અને ખત્તક તથા આદિનાથ અને મુનિસુવ્રતસ્વામિની પ્રતિમાઓ કરાવી.

લાટાપદલી † માં આવેલા શ્રીકુમારવિહારના છલોદ્ધારના સમયે શ્રીપાર્શ્વનાથના આગળના મંડપમાં પાર્શ્વનાથનું બિંબ અને ખત્તક કરાવ્યું.

ભગવાનની મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી. પાછળથી કોણુ નાણે છ કારણથી અને કંઈ વખતે તેમનું ઉત્થાપન થયું તે જાણી શકાયું નથી. વર્તમાનમાં તે એમાં ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે યદ્ય અને યદિશ્ચીની મૂર્તિ સ્થાપિત છે. આ બંને ગોખલાઓ ઉજ્જવલ આરસપાયાલુના બનેલા છે. પરંતુ ઉપર દાઝમાં યુનો અને રંગ ચડાવી દીધેલાં છે તેથી તેમની મૂર્તિઓ અને સુંદરતા બિંધકુલ જણાતી નથી. આ ગોખલાઓમાં ગાદીના નીચેના ભાગ ઉપર વસ્તુપાલના લેખો પણ કોતરેલા છે. પરંતુ તેમની ઉપર ૧૪ યુનો વિગેરે ચોપડેલા છે તેથી તે લેખો પણ કોષ્ટને જણાતા નથી. ખૂબી ખારીક રીતે તપાસ કરતાં તે લેખો જણાઈ આવે તેમ છે. બંને લેખોમાં એક પ્રકારનો ઉક્તેષ અને પાદ છે. એ લેખ આગળ " તારંગના લેખો " માં આપવામાં આવેલો છે.

* વીજપુર, ઉત્તર ગુજરાતમાં આવેલો એક કસ્બો છે. અને † ભાવનગરની રાજ્યના કહી પ્રાંતમાંના એ નામના તાલુકાનું મુખ્ય સ્થાન છે.

‡ લાટાપદલી તે દાઝનું ઘાટોલ નામનું ગામ છે જે ઉપર કંઈ રીતે રથી ઉત્તરે ત્રણ ગાઉ ઉપર આવેલું છે. એ સ્થાન પૂર્વદાઝમાં સમદ હો એમ એની આસપાસ પડેલા કોતરકામવાળા પત્થરોના કમડાઓ ઉપર જણાય છે. એના ઉલ્લેખો ધણી જગ્યાએ જોવામાં આવે છે. આ લેખ જણાવેલો કુમારવિહાર વર્તમાનમાં વિદ્યમાન નથી તેમજ તે ક્યા અંદર આવેલો હતો એનું પણ કાઈ ચિન્હ જણાતું નથી, હાલમાં એ ક્યા કંઈ એક જિનામંદિર છે અને તે અર્ચાતીત છે. યોગ્ય વર્ત પદેનાં એ ક્યા

મહાદેવપુર (પાલનપુર) માં આવેલા પાદશીલવિહાર નામના મંદિરમાં ચંદ્રમલતીધર્મકરના મંડપમાં બે ખત્તકો કરાવ્યા.

આ જ મંદિરની જગતી (ભમતી=મદલિયામાર્ગ) માં નેત્રીનાથની આગળવાળા મંડપમાં મહાવીર જિનની પ્રતિમા કરાવી આ બધું (એ ભાઈઓએ) કરાવ્યું છે.

નાગપુરીય અને વરહુદીયા વંશના સા. નેમડના પુત્રો સા. રાહડ અને સા. જયદેવ, તેમનો ભાઈ સા. સહદેવ, તેનો પુત્ર સંધપતિ સા. ખેડા તથા તેનો ભાઈ ગોસલ; સા. જયદેવના પુત્રો સા. વીરદેવ, દેવકુમાર અને હાલુય; સા. રાહડના પુત્રો- સા. જિજ્ઞાસુ, ધણેશ્વર અને અબયકુમાર, તેમના લગ્ન ભાઈ સા. લાહડે પોતાના કુટુંબ સાથે આ કરાવ્યું (શુ કરાવ્યું છે, તે લેખમાં જણાવ્યું નથી, પરંતુ એમ જણાય છે કે જે દેવકુલિના ઉપર આ લેખ કોતરવામાં આવ્યો છે, તે દેવકુલિના એણે કરાવી હશે) નાગેન્દ્ર ગણના આચાર્ય વિજયસેનસૂરીએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

૩૩ મી પંક્તિથી તે ૪૫ મી પંક્તિ સુધીની ૧૩ પંક્તિઓ પાછળથી ઉમેરવામાં આવી છે એમ વર્ણન અને કોતર કામ બંને ઉપરથી જણાય છે એમાં જણાવ્યું છે કે:-

સા. રાહડના પુત્ર જિજ્ઞાસુની ભાયાં દ્વારિનીની કુદીમાં પવનરેણા સંધપતિ સા. દેવચંદે પોતાના માગ્યખિનાના યેપાર્યે બધા પુરુષાના મુવર્ણગિરિ પર્વત ઉપર આવેલા પાર્શ્વનાથ-મંદીરની કે જેથી જગીનમાં દરાએડી કેટલીક પ્રતિમાઓ મળી આવી હતી એ ન અખંડિત અને ધમ્મીજ સભાગપૂર્વક સવરાએથી જનુનાં દરી એ પ્રતિમાઓ હાથમાં ત્યાંના નવીન મંદિરમાંજ પધરાવેલી છે એ મંદિરની કેટલીક ઉપર લેખો પશુ કોતરેલા છે જે થી સુદિસ્યસ્વરૂપિ તર-ાથમાં જ બહાર પડેલા ' કેવ પાતુ પ્રતિષ્ઠા એજ સંમલ ' ના ભાગ ૧. ૭૮-૭૯ માં આવેલા છે રિજયસેનસૂરી પદ્મીક વખતે એ સ. ૧૫૫૫ અને રહેલા છે એમ વિશ્વવંશ મહાગ્ધ ઉપરથી જણાવ છે પૂર્વે (પુનઃપ્રાપ્ત) ની એક સાખાવામાંથી એ મુખ્ય રચાન ૬૩. ૧૯૫૦ રાતોની મદલિયાઓથી સમુગ્ધ છે.

જગતીમાં-અષ્ટાષ્ટકનામના ચૈત્યમાં જે ખસક કરાવ્યા; લાટપટ્ટિમાં
કુમારવિહારની જગતીમાં અગ્નિતનાથનું બિંબ તથા કંડ અને કાંઈ
સહિત દેવકુવિકા કરાવી; આ જ મંદિરમાં અગ્નિતનાથ અને શંખિનર-
નું-એમ પ્રતિમાયુગલ કરાવ્યું.

અણહિરપુર (પાટણ) ની સમીપમાં આવેલા ઘરો

* આરપ, એ પાટણથી ત્રણ ગાઉ ઉપર આવેલું ન્દાનું ઘરનું ૨૫
ઉ. કાલમાં ત્યાંએક સાધારણ પ્રકારનું મંદિર છે અને તેમાં એક પાષાંદક
સ્થાપવળું મૂર્તી (કે જે સામગાજના નામે ઓળખાય છે) અને એક નેક
ચૈતવળુંની અન્યપ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત છે. ઐતિહાસિક ઉદ્દેશો તરફ નજર માર
આરપ એ બહુ જૂનું અને પ્રસિદ્ધ તીર્થ સ્થાન જણાય છે પૂરે ત્યાં નોક
મંદિરો હોવાનો એક પ્રવાસક ચરિત્ર માં એક સ્થળે, એ સ્થાનના વિષયમાં
પ્રમાણ ઉદ્દેશ કરેલો હિંદોગ્રંથ થાય છે—

શ્રીકાન્તીનગરીમરકપનેશ્વરકેળ ચત્ર ।

શરિષેન્તરાયાનપાયેણ મદતા તતા ॥

તવગિજ્ઞવરકુસુમસ્થાનિને શાસ્ત્રે તતઃ ।

શાંતિનિધ્યન્તરસ્યોપદેશેન ક્વચદ્દર્શિત ॥

તસ્મા ભુજઃ સમાકુચ્ય પ્રતિમાનો પર્વતશત્રુ ।

તંદામેકા ન શાક્યમામે તીર્થે પ્રતિષ્ઠામ્ ॥

અન્વા ધીપન્ને નિષાનતોનુંકે નિર્દેશતા ।

શરિષેન્તરાયાનમા પ્રાગ્દાન્ત. પ્રાંતકુલ ॥

નૃતીયા સર્વનનમામે ગૌરકાનાંનીવંદે ।

તદવાસાન્તરે નૃમયન્કે સિનાંદનાંદે ન ॥

(-નમસ્કારકર, ૧૧૮-૧૧૯)

આ પેઢીએ આ કાંઈ એ ઉકેલેલાં નવરત્નો રહેલાં કે જે
અનેક સુવર્ણ સુવર્ણી કરેલાં હોય તારે એક જગતીમાં ૧૫
દેવતાને રાજીર કરી દેવાં. આવી સુવર્ણી કે જે દેવતાને રાજી
કરે તે આ રાજી સુવર્ણીનવરત્નો રહેલી જે કે દેવતાને કે જે
દેવતાને રાજીર કરે તે આ રાજી સુવર્ણીને કે જે દેવતાને રાજી
અનેક સુવર્ણ સુવર્ણી કરેલાં હોય તારે એક જગતીમાં ૧૫
દેવતાને રાજીર કરી દેવાં. આવી સુવર્ણી કે જે દેવતાને રાજી
કરે તે આ રાજી સુવર્ણીનવરત્નો રહેલી જે કે દેવતાને કે જે
દેવતાને રાજીર કરે તે આ રાજી સુવર્ણીને કે જે દેવતાને રાજી

(હાલનું ચારુપ) નામના સ્થાનમાં આદિનાયનું બિંબ, એક મંદિર અને ૬ ચક્રિકા (વેદીઓ) સહિત જૂઠમંડપ બનાવ્યું.

૧૫૮ ૭૧ ઉપર ખુલાસો કરવામાં આવ્યો છે, ત્યાં જુઓ) આ ઉપરથી એમ સમજાય છે કે પ્રમાણક કોરેક્ટર ના સમયમાં એ સ્થાન બહુ મહત્વનું અને પ્રાચીન ગણાતું હતું. એ જ ચરિત્રમાં વીરમૂરીના પ્રજાધર્મ સમયમાં આવ્યું હતું. વીરમૂરિ પાટણ આવ્યા ત્યારે પ્રથમ તેઓ ચારુપ આવીને રજા હતા અને ત્યાં તેમનો સિદ્ધરાજ જયસિદ્ધે નથા પાટણના સર્વે ખૂબ સત્કાર કર્યો હતો. ૧૪ મા સદીમાં ઘણ મરેજ માંડવડના પ્રસિદ્ધ ધનાઢ્ય પેશસાહે ચારુપમાં એક શાંતિનાયન મંદિર બનાવ્યું હતું, એમ મુજબતાવર અને મુનિસંદર-મૂરીની બનાવેલી શુભાંતકે માં ૨૫૮ ઉલ્લેખ છે કરદેવનંતિની માં કેટલાક પ્રસિદ્ધ પ્રસિદ્ધ તીર્થસ્થળોનાં નામો ગણાવ્યાં છે તેમાં ૧૫ ચારુપ નું નામ જોવામાં આવે છે—

“ ધીર્જાણક-કલ્પર્ષિ-કલ્પકુંડ-કુંડેશ્વર-વાલક-આરાવન-સંવેશ્વર-વાલક-રાવનશર્ષ-વીંદાદીશ્વર-વિગ્રહ-આવાટ-ધીપુર-સંમનશર્ષ-રાણપુરકનુમુચે હાણવેકતીર્ણાનિ કમલોત્તમે વર્તમાનાનિ । ”

આ સિવાય બીજાં ૧૫ અનેક તીર્થંશાળા આદિ પ્રકરણોમાં તથા સ્વતંત્ર સ્તોત્ર-સ્તવનોમાં ચારુપને એક પવિત્ર તીર્થ તરીકે કથવામાં આવ્યું છે. એ બધા ઉપરથી એમ ૨૫૮ જણાય છે કે જુના સમયમાં એ સ્થાન બહુ પ્રસિદ્ધ હતું અને ત્યાં અનેક મંદિરો હતાં. જામાનમાં એ રોજાણે પ્રાચીનતા-સાથે જાણ વિશેષ પ્રમાણે દેખાતાં નથી. પરંતુ જો ખોદકામ કરવામાં આવે તો કેટલીક મૂર્તિઓ વિગેરે મળી આવવાનો ખાસ સંભવ રહે છે. એ દેવદારી મુજબાન દરમ્યાન એ સ્થાને એક પરિકરનો ખડિન જામ જોયો હતો એના ઉપર આ પ્રમાણે લેખ હોતરેલો હતો—

(૧) ... .. દિ ૧૧ ધીનાવે-દ્રવ્યે ધીતીજગુપ્તસૂરિહંતે એ. તથા દ્રવ્ય એ. હોમા તથા એ. જતણ મુન

(૧) ..... દેવાદર્શ વક્રમાને ધીમદત્તે ધી.વાર્ષનકપરેકરકર્તૃ

(૧) કલિદત્ત ધીરંવજગુપ્તભિઃ ।

આ લેખમાં જણાવેલા દેવચંદ્રસૂરી સાથે સંગ્રહે પચાવનારે સંવત્ર-૧ નો એક લેખ પાટણમાં છે. તથા ખાસ એ બનાવની એક એવું ૧૫ ના ૧૫૦૦૦૦ ૧૫૦૦૦૦ મંદિરમાં વિચલિત છે.

આ લેખ તથા નં. ૧૦૬, ૧૦૭, ૧૨૧, ૧૨૨, ૧૨૩, ૧૨૬, અને ૧૨૭ વાળા લેખો એકજ કુટુંબના છે. નં. ૧૦૬-૭ વાળા લેખોમાં જણાવ્યું છે કે-પૂર્વે નાગપુરમાં (મારવાડમાં-જોધપુર રાજ્યનાં) તામે આવેલું હાલતું નાગોર ચહર) વરદેવ નામે શ્રેષ્ઠી હતો જેનેથી 'વરહુડીયા' આપું નામ એ વંશનું પડ્યું. તે વરદેવને બે પુત્રો હતા એક આસદેવ અને બીજો લક્ષ્મીધર. આસદેવને સા. નેમડ, આતડ, માણિક અને સલખણ; તથા લક્ષ્મીધરને ચિરદેવ, ગુણધીર, જમખા અને ભુવન નામે પુત્રો થયા. તેમાં ફક્ત એકલા નેમડના જ વંશજો આ બધા લેખોમાં વર્ણન છે. ડૉ. પીટર્સનના ૩ જા રીપોર્ટમાં (૧૫ ૬૦ અને ૭૩) એ વંશ સંબંધી બે પ્રશસ્તિઓ આપેલી છે. જેમાં એકમાં નેમડના વંશનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે. નેમડ જનિએ પદ્મીવાલ વૈશ્ય હતો. તે કોઈ કારણથી પોતાના મૂળ વતન નામપુરને છોડી પાઠહણપુરમાં આવીને રહ્યો હોય એમ બીજી પ્રશસ્તિના ઉદ્દેશ ઉપરથી જણાય છે. એના સંતાનો તપાગચનો બિરૂડ પ્રાપ્ત કરનાર જગન્ન્યાંદ્રસૂરિના શિષ્યો દેવેન્દ્રસૂરિ, વિજયચંદ્રસૂરિ અને દેવભદ્રમણી-એ ત્રિપુટીના અનુરાગી હતા. એમના ઉપદેશથી નેમડના સંતાનોમાંથી દરેકે જુદા જુદા અનેક ધર્મકાર્યો કર્યાં હતાં. એ પ્રશસ્તિ તથા પ્રગૃહ લેખોમાંથી નેમડની વંશાવલી આ પ્રમાણે બને છે:—

પ્રશસ્તિમાં એમ પણ જણાવ્યું છે કે—જિનચંદ્રના પુરોહિત
વીરધવલ અને ભીમદેવે દેવેન્દ્રસૂરિની પાસે દીક્ષા લીધી હતી તેમ
તીર્થયાત્રા માટે સંઘ કાઢી મંથપતિ પદ પ્રાપ્ત કર્યું હતું. એક
જિનપ્રતિમા બરાવવામાં અને પુસ્તકો લખાવવામાં પુરુષોત્તમ મંથ
હતું. પેલા અને એમણે બન્ને બાંધ્યોએ સનુંગ્ય અને ગિરનાર
તીર્થોની યાત્રા માટે મોટા મંથો કાઢ્યા હતા. આવી રીતે એક
અનેક ધર્મકૃત્યો કરી સ્વદ્રવ્યનું ફળ ભોગવ્યું હતું. મહામાત્ય તે
પાળના આ મંદિરમાં આ કુટુંબે આવી રીતે દેવકુલિકા અને જિન
મૂર્તિઓ કરાવી છે તેનાથી એમ સમજાય છે કે એ બંને કો
કુટુંબોમાં પરસ્પર કોઈ કૌટુંબિક-સંબંધ કે સંબંધ સ્નેહસંબંધ હો
જોઈએ. કારણ કે તેજપાળનો આ આદર્શ મંદિર બનાવવામાં જે
સંબંધિઓ કે સ્નેહિઓનું સ્મરણ શાસ્ત્રવતરૂપે સમવાતોજ મુખ
દેશ હતો.

(૬૭-૬૮)

નં. ૩૯ અને ૪૦ વાળી દેવકુલિકા ઉપર આ બંને દેવ
ક્રમથી કોતરેલા છે. પહેલામાં લખ્યું છે કે—તેજપાલે પોતાના મો
બાઈ વસ્તુપાલની સોખુકા નામની સ્ત્રીના પુણ્યથે, કુપા
પ્રતિમા વડે અલંકૃત થયેલી આ દેવકુલિકા કરાવી છે; અને બી
એજ મહામાત્યની લલિતાદેવી નામની પત્નીના શ્રેય માટે આ
કુલિકા કરાવી છે.

(૬૯-૭૨)

નં. ૪૧ થી ૪૪ સુધીની દેવકુલિકાઓ ઉપર ૬૯ થી ૭૨
ખર વાળા લેખો કોતરેલા છે. મહામાત્ય વસ્તુપાલના પુત્ર વપક
અને તેની ત્રણ સ્ત્રીઓ જે જ્યોતલદેવી, સુહવદેવી અને કમ
નામે હતી તેમના પુણ્ય માટે આ ૪ દેવકુલિકાઓ ક્રમથી બનાવી દે

(૭૩-૭૪)

ક્રમથી ૪૫ અને ૧ નંબરની દેવકુલિકા ઉપર કોતરેલા છે.

દીએ (અહિં ઘણાં નામો આપ્યાં છે) શાંતિનાથદેવનું બિમ્બ કરાવ્યું. તેની પ્રતિમા નવાંજનવૃત્તિકારક શ્રીઅભયદેવસૂરિના સંતાનીય ધીર્ધર્મધોપસૂરિએ કરી.

આ ધર્મસૂરિ મધુકર નામની ખરતર-ગચ્છની શાખાના હતા, એમ સમયગુન્ધશાખાધ્યાયે સામાચારી સતક્રમાં આ જ લેખને ઉતારે. આપી જણાવે છે. (—' અત્ર મદુકરામરતરગચ્છે શ્રીધર્મધોપસૂરયો જ્ઞેયાઃ । ') વિશેષમાં વળી એમ પણ જણાવે છે કે દીવ (ખ'૬૨)ની પાસે આવેલા ઉના નગરમાં શેઠ્યંરમાં રહેલી એક પ્રતિમા ઉપર પણ એ આચાર્યના નામનો લેખ કેતરેલો છે. યથા—

एवमेव धीर्द्वीपासज्जधीऊनानगरे भूमिगृहान्तर्वर्त्तिप्रतिमामद्यस्तावपि
 ळितितमस्ति । यथा—' नवाङ्गवृत्तिकारधीअभयदेवगुरितान्तानीयैः धी-
 धर्मधोपसूरिभिः प्रतिष्ठितम् । "

હામાકસ્થાળુક ગણિની બનાવેલી તરતરગચ્છપદ્માવલી પ્રમાણે મધુકર ખરતરશાખાની ઉત્પત્તિ સંવત ૧૧૬૭ ની આસપાસ જિનવજ્ર-ભસૂરિના સમયમાં થયેલી છે. યથા—

" तद् (जिनवज्रमसूरि) वारके च मधुकरततरसाम्ना निर्गता ।
 अयं प्रथमो गच्छभेदः * ।

(૮૫)

૧૫ નંબરની દેવકૃતિકા ઉપર.

સંવત્ ૧૨૬૩, ચૈત્રવદી ૮, શુક્રવાર. ધવ્વોખરો બાગ ઉપર પ્રમાણે જ લખેલો છે. ચંદ્રાવતી નિવાસી પ્રાચીનસાત્વીય મહા • કડવી ના પુત્ર યે • સાજ્યે પેતાના પિતૃવ્યભાઈ વરદેવ આદી (૧૮૩૩

• ૫મી મળીને ખરતરગચ્છની ૬ શાખાઓ મધેપ' ૭ એમ એ જ પદારથી ઉપરથી જણાય છે તેમાં સાંધી પ્રથમ એ જ ખા. ૬૧ છે. તેથી બાને પ્રથમ, ગચ્છજેઠ જણાવ્યો છે.

શ્રીપદ્મદેવસૂરિ અને સૂત્રધાર ૬ ચોલનદેવની સમજ, નેમિનારોરે
નેચા (પૂજા ?) માટે ૧૬ દ્રમ (તે વખતે ચાલતા એક પ્રાચીન
સિદ્ધાંતો) દેવના ભંડારમાં મુક્યા છે. તેમનો પ્રતિમાસદ વિદિષ
(૮૩) બ્યાજ આવશે તેમાંથી અર્ધાથી તે મૂર્તિખંડની અને અર્ધ
આ દેવપુત્રિમાં, પૂજારીઓએ હમેશાં પૂજા કરવી.

(૮૩)

૧૦ નંબરની દેવ પુત્રિકા ઉપર.

સંવત્ ૧૨૬૩, વૈશાખ સુદિ ૧૫, યનિવાર. કોળનો સાલક
એ છે કે—મહંમદ શી તેજ પાત્રે બનાવેલા આ મૂર્તિખંડ સમજી
નામના પ્રીતેમિનામદેવના મદિરની જગતીમાં, ચંદ્રાદી નિષર્ગ
પ્રત્યાહ સ્થાપિત કરાવે મહાદેવપુત્ર ૩૦ નિરદેવપુત્ર ૩૦ તોમનિંક પુત્ર
૩૦ માણનીક, મુકક આદિ કુટુંબ (આ ઉકાળે વાળા જાણના તમે
છે) તેમના મલા-ગિનાના પ્રેમ માટે પાવનામ તીર્થપુત્ર વિદ
૧૬૦૦, ત્યારે દ્રમપણા આપ્યાં છીનિજવસંતસુરિએ તેની પ્રતિષ્ઠા મટે

(૮૪)

૧૪ નંબરની દેવપુત્રિકા ઉપર.

સંવત્ ૧૨૬૩ વૈશાખ સુદિ ૧૫, યનિવાર. કોળનો પાળ
જાન, દેવના દેવને નામંદા છે. આ કાળે નિષર્ગના નામના
૩૦ ધંધક દ્રમનાં નિષર્ગદેવોના પુત્ર એક ગાદકે, ૪૦ મહકે

કુ. ૧૨૬૩, આ નિષર્ગ પ્રાચીન મૂર્તિ મુકકે ૧૨૬૩
કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩
કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩
કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩
કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩

૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩

૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩

૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩ કુ. ૧૨૬૩

પુત્રી બડલદેવીના શ્રેયાર્થે આ દેવકુલિકા કરાવી છે. અને દક્ષિણદારના લેખમાં લૂણસિંહની પુત્રી ઝડરાદેવીના હિતાર્થે આ દેવકુલિકા કરાવી છે.

(૯૨-૯૩)

૨૦ અને ૨૨ નંબરવાળી દેવકુલિકા ઉપર II (૨૧ નંબરની દે. ઉપર લેખ નથી.)

આ બંને લેખો ઉપરના ૮૩-૮૪-૮૫ નંબરવાળા લેખો જેવા જ છે. ચંદ્રાવતી નિવાસી પ્રાગ્વાટોએ કોતરાવેલા છે. જુદા જુદા કુટુંબનાં મનુષ્યોનાં નામો આપ્યાં છે. જે ઘણા બધાં, આ મંત્રીઓના મેસાળ પાસના કે તેજપાલના સાસરા પાસના હશે.

(૯૬ થી ૯૮)

આ ૬ લેખો અનુક્રમે ૨૫ થી ૩૦ નંબર મુખીની દેવકુલિકાઓ ઉપર કોતરેલા છે.

મહામાત્ય વસ્તુપાલ અને તેજપાલને ૭ બહેનો હતી. તેમના પુત્ર્યાર્થે આ જુદી જુદી દેવકુલિકાઓ તેજપાલે કરાવી છે અને દરેક ઉપર અકેક બહેનનું નામ આપેલું છે. આ ૭ બહેનોના નામ આ પ્રમાણે છે:—

૧ ગ્રાન્હણદેવી, ૨ માક, ૩ સાક, ૪ પલ્લુદેવી, ૫ સોહમા, ૬ વયજી અને ૭ પદ્મલા. (આ પદ્મલાનું નામ ૧૦૩ નંબરના લેખમાં છે.)

(૧૦૦—૧૦૧)

આ બંને લેખોમાંથી પ્રથમનો લેખ ૩૦ નંબરની દેવકુલિકાના પશ્ચિમદાર ઉપર છે. અને બીજો ૩૧ નંબરની દે. ઉપર III. પહેલો લેખ બહુ જ ખોટો લખાયેલો છે. ચંદ્રાવતી નિવાસી પ્રાગ્વાટ સ્મૃતિના બે કુટુંબોએ આ દેવકુલિકાઓમાં અમુક અમુક જિનની પ્રતિમાઓ કરાવી, એ લેખની હકીકત છે.

(૧૦૨)

૩૨ નંબરની દેવકુલિકાના પૂર્વદાર ઉપર.

મહામાત્ય તેજપાત્રે પોતાના મામાના પુત્ર ભાભા અને રાજ
પાત્રના કથનથી, તેમના પિતા મહં પૂનપાત્ર તથા માતા મહં
પૂનદેવીના ધેયાથે આ દેવકુલિકામા ચંદ્રાનનદેવની પ્રતિમા કરાવી.
(૧૦૩)

એજ દે. ના ઉત્તરદ્વાર ઉપર.
તેજપાત્રની ૭ મી બહેન પદ્મતાના કથ્યાણુથે વરિસેજીદેવની
પ્રતિમાવડે અવધૂત એવી આ દેવકુલિકા કરાવી.
(૧૦૪)

૩૩ નંબરની દેવકુલિકા.
શ્રીમાત્રજ્ઞાતિના ક. રાજાના પુત્ર ક. રાણજીયે પોતાની મુક
દેવી નામની સીની કુળે અવતરેતા ક. સીકક નામના પુ
પુત્રાથે યુગાદિગિનનું બિંબ કરાવ્યું.
(૧૦૫)

૩૪ નંબરની દેવકુલિકા.
શ્રીમાત્રજ્ઞાતિના શ્રે. ચાંદાના પુત્ર શ્રે. જોગના પુત્ર શ્રે.
જેતરે પોતાની અગુન્યામની માતાના ધેયાથે અગિત દેવની પ્રતિ
મા કરાવી.

(૧૦૬-૧૦૭)
૩૫ અને ૩૬ નંબરની દેવકુલિકાઓ ઉપર આ નંબરે કે
અનુક્રમે કેતરેલા છે.

નં. ૧૬ ના લેખના અવધાનના અખરેલા ૧૧મી
દુઝાના નં. ૧૬ ના લેખના અખરેલા આ લેખો છે વિશેષ ૧૧મી
૧૬મી લેખના વિશેષના આવી જ રીતે છે.

આ નં. લેખના અખરની ચીજ પાછાળેલા પ્રાંતનારે ના
કારિદેશ આ નં. લેખની ઉપર કાળી પ્રાંતનારે અને પ્રાંતનારે
આ નં. લેખની અખરેલા આવી છે તેથી નાંકના નાંકના
નાંકના ૧૬મી લેખના અખરેલા ૧૬મી લેખના ૧૬મી
અખરેલા ૧૬મી લેખના ૧૬મી લેખના ૧૬મી લેખના ૧૬મી

તે લેખમાં એ પાછળથી કાંઈ ફેરફાર કરવાનો હોય છે તે આવી રીતે મૂળ લેખે ઉપર ખીણું લખાણ કરાય છે.

(૧૦૮-૦૯)

નંબર ૩૭ અને ૩૮ ની દેવકુલિકાઓ ઉપર આ બંને લેખો લાંબી લાંબી બળ્લે પકિતઓમાં ફેરવેલા છે.

આ બંને લેખો એકજ પ્રકારના છે. પ્રારંભમાં સંવત્ પુરતો ભાગ ગણમાં છે અને બાકીનાં ૪-૪ પદો છે. જેમાંનાં ત્રણ પદો તો એકનાં એકજ છે અને અંતિમ પદ બંનેમાં જુદા જુદા પ્રકારનું છે. ભાવાર્થ આ પ્રમાણે છે—

શ્રીપંડરકગમીય શ્રીયશોભદ્રસૂરીની શિષ્યસંતતિમાં શ્રીઆતિ-સૂરી થયા. તેમના ચરણ કમલમાં જામર સમાન મંત્રી શ્રીઉદયસિદ્ધ થયો, જે વિપુલ પાનનું દાન કરવાથી તો દાનવીર, મિત્રનાર વિગેરે તીર્થોની મહાન આકંઠર સાથે યાત્રા વિગેરે ધર્મકૃત્યો કરવાથી પર્મવીર અને રાજા-મહારાજાઓનું પજ્જ માન મહંત કરવાથી મુદ-વીર—એમ ત્રિવિધવીર જૂથમણી કહેવાતો હતો. તેનો પુત્ર યદિવીર જે 'કલિન્દ્રખન્ડુ' નો બિરૂદ પાસે છે અને જેને સરસ્વતી અને વરૂનીએ એકીસાથે આજીકાર કર્યો છે અર્થાત્ જે ઉત્તમ વિદ્વાન્ દોષ મહાન્ ઔદ્યયવાન્ છે, તેણે પોતાના પિતાના પુરુષાર્થે શુભનિનાય તીર્થકરની પ્રતિભાચુકત અને માતાના પ્રેમાર્થે પદ્મપ્રભાવિંબચુકત આ બે દેવકુલિકાઓ કરાવી છે.

આ મંત્રી યદિવીર, અવાલીપુરના આદ્યમાન રાજા દેવસિંહનું પ્રધાન હતો. એ બહુમુલ્ય વિદ્વાન્ અને રાજનીતિનિપુણ મહામાત્ય હતો. મહામાત્ય વસ્તુપાલ અને તેજપાલની સાથે બાબી મદનની હતો. તેજપાલના બનાવેલા આ નેમિનાય ચૈત્યના સિરપકામમાં એણે કેટલાક દોષો બતાવ્યા હતા. બિનદુર્ભગજિરંચિત વસ્તુપાલ પારિશ્ર આ બાબ તંબપમાં કેટલુંક વર્ણન કરેલું છે.

(૧૧૦-૧૧૧)

આ મદિરના મૂળ ગભારના બાલકની બંને બાજુએ-૨-૪-

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
(सुमन्त्रदेव)

देवकी
(सुमन्त्रदेव सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव
(सुमन्त्रदेव सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव
(सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव
(सुमन्त्रदेव सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव
(सुमन्त्रदेव सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव
(सुमन्त्रदेव सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव
(सुमन्त्रदेव सुमन्त्रदेव)

सुमन्त्रदेव

सुमन्त्रदेव

सुमन्त्रदेव

सुमन्त्रदेव

सुमन्त्रदेव

(सुमन्त्रदेव) सुमन्त्रदेव

सुमन्त्रदेव

જિનપ્રભસૂરિ રચિત વિવિષતીર્થકલ્પ નામના પુસ્તકમાં,
 સં. ૧૩૪૬ (ઇ. સ. ૧૨૬૨) ની લગભગ રચાયું ચર યયું હવું
 સં. ૧૩૮૪ (ઇ. સ. ૧૩૨૭) ની આસપાસ સમાપ્ત થયું
 તેમાં, જ્ઞાન્યું છે કે મુસલમાનોએ આ મંદિરને તોડી નાં
 હવું તેને પુનરુદ્ધાર ચક્ર સં. ૧૨૪૩ (વિ. સં. ૧૩૭૮)
 ચંદ્રસિંહના પુત્ર સંઘપતિ પીથકે (અથવા પેથકે) કરાવ્યો હતો.
 બાબતનો એક લેખ પણ આ મંદિરમાં રંગમંડપમાં એક સ્તંભ
 ઉપર કોતરેલો છે. લેખ આ પ્રમાણે છે.

ઓમ્ ।

આવન્દ્રાર્ક નન્દતાવેપ સંયા-

પીથઃ શ્રીમાન્ પેથકઃ સંપયુક્તઃ ।

ત્રીર્ણોદ્ધારં વસ્તુપાલસ્ય ચૈત્યે
 તેને ચેનેહાર્મુદાદ્રો સ્વસારઃ ॥

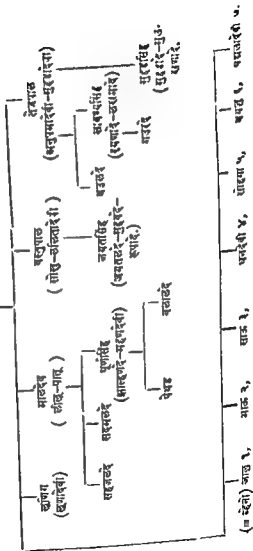
અર્થાત્—સંઘપતિ પેથક સંમયુક્ત પારશ્વદેવ દિવાકરૌપર્ણ
 ઇવિન રહે જોલે પોતાના દબાવે આશુપર્ણ ઉપરના આ વસ્તુપાલના ચૈત્યનો
 ઇર્ણોદ્ધાર કરે.

આ સંઘપતિ પેથક ક્યાને રહેવાસી હતો તે બાબી સકાયું નથી.

* કયા મુસલમાન સુત્રતાને બને કયારે આ મંદિર તોડયું તે બોધક
 જ્ઞાન્યું નથી પરંતુ પં. મારીસેરજી એઆના અનુમાન પ્રમાણે “ અચાઉદીન
 ખીલજીની ફોળે જાતોરના ચાદાન રાજા કાન્હાદેવ ઉપર વિ. સં. ૧૩૬૧ (ઇ.
 સ. ૧૩૦૬) ની આસપાસ ચલાર્ક કરી ત્યારે આ મંદિરને તોડયું હોયું
 નેહએ.”

સીરોહીયા इतिहास, पृ. ૭૦

આસપાસ
(કુમારદેવી)

ઉપર મેં પ્રસિદ્ધ કરેલા અચલેશ્વરના દેવાચય નજીકના ગ્રહિત લેખનું ઉપર પાન ૭૬ ' માં મેં આપેલા અચલેશ્વરના દેવાચયના લેખનું આ આખું જ. બીજા લેખો વિશે માત્ર કુંક હકીકત આપી છે જેનો આધાર મેં વિદ્યાને લખેલા લીલી પુસ્તક ઉપર રાખ્યો છે.

ત્યારબાદ ધણા વર્ષો સુધી આજુબા લેખોના અભ્યાસ વિશે કાંઈપણ કરવામાં આવ્યું નથી. પરંતુ ૧૯૦૦-૦૧ ના સિયાળામાં જ્યારે વેસ્ટન* સર કલના આર્કાઇવોલકલ સન્દે* આજે છડીઆના સુપરી-ટેન્ડેન્ટ મી. કાઉસેન્સ આજુ ઉપર હતા ત્યારે ૧૪^મ ઉપરના સર્વ લેખોની નકલો તેમજ કારાની હતી. તેમજ આ બધી નકલો મેન મેન્ટ એપીમારીસ્ટના તરફ નોકલાવી તેથી આ લેખોની સારી રીતે તપાસ થાય તેવા વખત તેમજ આપણને આખો જ ઉ તેમાંના ધણા લેખો ધણા જ નાના છે. તેમાંના કોઈ ધણ લેખ ઈ. સ. ના ૧૧ મા સદીથી જુનો નથી આ સર્વમાંથી કાલ લાગતી ઐતિહાસિક બાબતો ધણીજ થોડી છે તેમાંના કેટલાક ઉપયોગી છે અને એવા લેખોનો દેશાવેશ કરવાની જરૂર છે તથા બાકીના કેટલાકમાં તો માત્ર નામ, વાક્ય અથવા સંખ્યા વિશેજ જોવામાં આવે છે પરંતુ આવા લેખો અવિશ્વમાં કોઈ વખત ઉપયોગી થઈ શકે.

મી. કાઉસેન્સે મેળવેલા લેખો જે પ્રો. વુલ્ફજે (Prof. H. P. Wolf) મારા તરફ મોકલ્યા છે, તે બધા મળીને ૨૬૮ છે, જેમાંના ૨૭૦ થાલીના છે અને ૧૮ નજરથી કાઢેલા છે ૨૬૮ માંથી ૧૪૮ લેખો કાગળ (પાદિનાથ) ના દેવળમાંથી મળેલા છે જે દેવળ વિમલેજ બધાંબુ હતું. ૬૭ લેખો

૧ વધારામાં, પ્રો. વીલ્સને ઈ. ઈ. એન. બેંચેરેરી, યુ. ૧૧ પાન ૨૨૧ ઉપર કાઢાર કાઢેલી (Cartellieri) જે પ્રસિદ્ધ કરેલા વિ. સં. ૧૨૧૫ નો લેખ જે દાલમાં સિરોલી ચામમાં રાખવામાં આવ્યો છે તેનું બાધાંતર ખૂબ આખું છે; જુઓ પ્રાથમિક રીપોર્ટ ઓફ ધી આર્કાઇવોલકલ સન્દે ઓફ ઈ. ઈ. એન. વેસ્ટન સરકાર, સન. ૧૯૦૫-૦૬ પાન ૩૪.

(૧) (ડો. વીલ્સને બાધાંતર કરેલા લેખો ઉપરાંત) પ્રસિદ્ધ થયેલા લેખો માટે જુઓ - માઈ નોર્થન લીસ્ટ નં. ૨૧૧ અને ૨૧૫.

(૨) લેખોમાં દેવાચયનું નામ વિમલ વસદિષ્ય, વિમલવ વસદિષ્ય, વિમલવ-સદી અને વિમલવસદિષ્યનાંઈ છે તથા બાધાંતર પુસ્તકમાં ખૂબ વિવલવસદિ છે ઉપર પાન ૮૧ માં મેં પ્રથમથી કાઢેલું છે કે ' વિમલસાહ ' બધા ' વિમલસાહ ' અને હાલત ' વિમલસા ' આ નામો ' વિમલવસદિશા '.

સેવો વિશે એટલજ કહેતું જોઈએ કે ઉપર કહેવા પ્રદિષ્ઠ લેખ (નં. ૧૬) મિતિ [વિ.] સં. ૧૩૪૨ છે અને જાકીનાઓની મિતિ ત્યાર પછીની નેમીનાખના દેવાલયના લેખોમાં જે મોટા અને પશુજા ઉપર તથા બીજા ત્રીસ નાના લેખો માં કાઢેલે-સની નકલો ૧૨૫૧ પ્રો. પ્રસિદ્ધ થયાં છે (જુઓ પ્ર. ૮; પાન ૨૦૦) હવે હું [વિ.] સંવત્ ૧૩૭૮ લેખ આપુ પુ. ને સમજના દેવાલયમાં છે અને તેમાં માત્ર જાણુવા લાગે છે કે તે દેવજ વિ. સ. ૧૦૮૮ (અગત્ય ૪) સ. ૧૦૩૧) માં કાઢેલો વિમલે બધાનુ છે; આ વિમલને અર્થુદ ઉપર (આપુ ૪૫) બીમદેવ (પહેલાં) દર્શવતિ નીચે દતો, એવી દર્શવતિ છે.

લેખનુ વર્ણન કર્યા પહેલાં મારે કહેતું જોઈએ કે અહીં આપેલી દેવજ નો પાપો નાખ્યાની મિતિ બીજી રીતે પણ આપણા જાણુવામાં આવે છે. ઉડીઅન એન્ડ્રીક્સેરી, પ્ર. ૧૧, પાન ૨૪૮ માં ક્રાટર ક્લૅટ (Dr. Klatt) ખરતર અગ્રણી એક પદાવલીમાંથી એક વિસ્તાર આપ્યો છે. આ ક્રાટરમાં કહેવા પ્રમાણે પ્રધાન વિમલ ને પોરવાડ (પ્રાગાદ) વંસનો હતો અને જેણે ૧૩ સ્વતાનોના ઉગેલાની નાખ્યા અને અદ્યતી નગર વસાવ્યું તેણે અર્થુદ ૧૨૫૧ ઉપર કાલમદેવનુ દેવાલય બાંધ્યું. — આ દેવાલય દ્વાસ પણ ' વિમલ વસતી ' ના નામથી ઓળખાય છે, અને એવી પ્રતિષ્ઠા વધુમાનસૂરીએ ૧૦૮૮ માં કરી હતી આજ દર્શવતિ અને આજ મિતિ સાથે, પ્રો. વેખરના ' ઇલ્લોઅ એક થી ખરલીન એન્ડ્રુકીપ્રસ, ' પુસ્તક ૨ પા. ૧૦૩૬ ને ૧૦૩૭ ઉપર પૂછું રીતે આપી છે અને ત્યાં, વિશેષમાં, એમ કહેતું છે કે દેવાલય બાંધવાની જમીન આજબો પાસેથી મેળવવામાં વિમલે સોનાના સિંચા જમીન ઉપર પાપમાં અને દેવજ બાંધવામાં તેણે ૧૮૫૩૦૦૦૦૦ ખર્ચા. વળી પ્રો. પીટરસનના અર્થુદ રીપોર્ટ, પાન. ૬૨ માં જિનપ્રમસૂરીના તીર્થકંપમાંથી લીધેલા એક ક્રાટરમાં પણ આજા સંબંધે ઉલ્લેખ છે; ત્યાં પણ ' વિમલવસતિ ' ની મિતિ ૧૦૮૮ આપી છે અને ' લુખિય વસતિ ' ની

૧ માસમન પ્રમાણે પ્રો. પીટરસને આપેલા ૩૬-૪૦ પલોમાં મોટા ભૂત છે પણ ' વિમલ વસતિ ' બધાખાની મિતિ વિશે કાઢે પણ નવની સંજ્ઞા નથી. ૨ આ ક્રાટરમાં કાલા પ્રમાણે ' લુખિય વસતિ ' નાંખનાર ' સુરપાર ' માનદેવ હતો એના વિશે ' પ્રજન્ય ચિન્તામણિ, ' ઇન. ૨૫૪ માં પ્રસાદ-માત્ર સુરપાર રીતે ઉલ્લેખ છે. પ્રો. કાઢેલે-સના લીરદમાં નં. ૧૧૪ માં બાંધનારુ નામ આવે છે. ૩ લેખ વિ સં. ૧૨૮૮ એ છે.

સંમત : ૧ દંતરથાની કથાક્ષરને બદલે તાલચ વાપરેલા છે જેમકે:—લી. ૪ મનથી, લી. ૬ સમ્ય (સંમ લેખને), લી. ૮—સદ્ય, ૧૩ તાલચને બદલે દંતરથાની પણ વાપરેલા છે જેમકે:—લી. ૮ મિલેગિતમ્ લી. ૧૮ પેતન અને લી. ૨૬—સતિ ૧. ૪ ને બદલે દિ વાપરેલું છે જેમકે:—લી. ૨૬ ને ૨૬—રિપમ, તથા લી. ૨૪ માં કતાએ જાતેજ વરદાન ને બદલે લી. ૨૪ માં વરદાન એમ લખ્યું છે. પણ તે જદને લીધે જામેયુ છે ૧ વિશેષ જાણુવા યા-યક એ છે કે લી. ૪ માં વૃણ્ણ ને બદલે વૃણ્ણ તથા લી. ૨૧ માં વદામ્યા ને બદલે વદામ્યા લખેલું છે. આ ઉપરથી છીંચન ઝેલીકેરી માં યુ. ૧૩ ના પાન ૬૩ લી. ૨૬ માં (જાનસાકને બદલે) વાપરેલું જ્ઞાનસાકિ યાદ આવે છે. આ ઉપરથી એમ પ્રતિપાદન થાય છે કે રાજ્ય-તાનામા તથા કાનડી લોકોમાં જ અને જ્ઞ વચ્ચે કાંઈજિન્નના નલિ દોષ તેમજ વૃણ્ણ ઉપરથી તથા તથા એવા બીજા જુના લેખોમાં વપરાયેલા પરી વિમ્મિતના ચબ્દો યાદ આવે છે અને આ ઉપરથી મ થાય છે કે જ નો ઉચ્ચાર જોગદાર જ ના જેવો થતો હશે. લી. ૩ માં વાપરેલું વિદ્યાન ખ્યાન બેંચે તેમ છે. આ યાદ પડે છે એ પાન ચોક્કસ છે. પણ કતાએ વિદ્યાન ચબ્દ વિન્ધા ધાતુના સિદ્ધ ના ચોક્કસ પૂરક એક વચન તરીકે વાપરેલું છે આ એક બૂલ છે કારણ કે વિદ્યાન વર્તમાન હવેન છે. (વિદ્યે વાપરેલું જોઈએ). ૨ જે કે લેખો તથા કારીમરે બેદરકારીથી કામ ક્યું છે અને કેટલુંક તદ્દન જુનું રહ્યું છે અને ખાસ કરીને પાન ૨૧ ના ઉપર ચબ્દો મયા છે, તો પણ ખાતરીપૂર્વક આપો લેખ કળી યાચ અને તાને કરી યાચ.

આ લેખનો હેતુ એ છે કે [નિઃખ] લ. ૧૩૭૮ માં બે માણુનો નાને લક્ષ (લામિમ) અને લી. ૨૬, એમણે પોતાના માતા પિતાના પુત્રપાદે આશુ ઉપરનું આગમ (આદિનાય) ૩ દેવાચ સમરાણ્ય આ લેખના જમ્

૧ ૧૩૬૭ની ખાતર કદેડ' લેખને ૬ લ. ૬૪, જર્મન દલ (Haro) અને અલેક્ષ' દેલ' (Haro) આ સંસ્કૃત મૂલ જાણ દોડુ લેખને . જુઓ એ ૨૨ નેમતો (First Wackoragun) બેલ્કોડ યાચ યુ. ૧ પાન ૬૧૬

૨ સેલ્કીસેખનં રીસનરીખાંસી જુલુ અને સાર્વે બેને સમપાસે.

૩ આ લેખમાં સિદ્ધ નાં જે હોય છે તે—જમૂલ, જમૂલુ:— વકાર, ૧૬૬૬, ૧૬૬૬, અને કારકમાણુ: ॥

માંગ કરવામાં આવ્યા છે. પ્રથમ વિભાગ (કડી-૧૩) માં અર્જુન પર્વતની પ્રચરિત' આપેલી છે; અને એ પ્રદેશ તથા અંગિકા અને શ્રીમાતા વિરોધે માણુ ક્યાં પછી દેવાક્ષ્ય વિરોની કેટલીક ઐતિહાસિક બાબતો તેમાં છે. ૧૧ માં વિમલના આદિનાથના દેવગના વિક્રમ સંવત-૧૦૮૮ માં પાપો નાંખ્યા પછી મૃત પશુ આવે છે. બીજા વિભાગ (કડી ૧૪-૨૩) માં આ મંદિરના ઇર્ષાદાર કરાવ્યાના વખતે પર્વતના માલીક જે રાજ્ય કરતાં હશે તેવેની રાજ્યવલી' આવે છે. અને ત્રીજા વિભાગમાં (કડી ૨૪-૩૮) ઇર્ષાદાર કરાવનાર માણુસોના વંશનું વર્ણન છે. અતમાં (કડી ૩૯-૪૨) ઉદ્ધર કરેલા દેવાક્ષ્યની પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્યનું નામ તથા તેમનો વંશ અને પ્રિય આપેલાં છે.

ઐતિહાસિક રસ વિનાની બાબતો બાદ કરતાં, પ્રથમ વિભાગમાં અર્જુન ઉપર વસિષ્ઠ રૂપિના અનલકુડમાંથી પરમારની ઉત્પત્તિની વિગત આવે છે. તેના વંશમાં કાન્દકદેવ કરીને પ્રતાપી રાજા થયો; તેના વંશમાં ધનુ (ધનુરાજ) નામનો એક રાજા થયો જે અંદ્રાવતીનો અધિપતિ હતો, અને જે (ચાપુક) રાજા ભીમદેવ પહેલાને નહિ નમતાં અને તેના કોષમાંથી ભયરા ધારાના રાજા બોજના પક્ષમાં ગયો. ત્યારબાદ એકદમ કર્તા આપણને કહે છે કે, વિમલ નામનો એક પ્રખ્યાત માણુસ પ્રાચીન વંશમાં થયો જેનામાં તે વખત માણની કુશળતાના અંધકારમાંથી ધર્મની પ્રજ્વલિત જ્વાળા ઝળકી ઉઠી. તેને ભીમ રાજાએ 'દંડપતિ' (સેનાપતિ) નિમ્નો અને ત્યાં એક પ્રસંગે રાત્રે ધી અંગિકાએ પર્વત ઉપર યુગાદિલતાં (યુગાદિજનન, આદિનાથ) નું એ સુંદર દેવાક્ષ્ય બાંધવાનું તેને કરમાન કયું. આ આચાર્યે વિમલ આધીન થયો એ વાત પછમાં કર્તાએ આ પ્રમાણે મૂકી છે:—

“વિગ્રહાદિતના વખતથી ૧૦૮૮ વર્ષ પછી શ્રી વિમલે અર્જુનના સિખર ઉપર સ્થાપિત કરેલા શ્રી આદિનાથની કું પ્રસંસા કરે છે.”

ઉપર કહ્યો તે ધનુ અગર ધનુરાજ, ઉપર પાન ૧૧ માં કહેલો પ્રમાર (પરમાર) ધનુક છે. જેનો પુત્ર પૂર્ણપાળ વિ. સં. ૧૦૯૬ અને ૧૧૦૨ માં અર્જુન પ્રદેશમાં રાજ્ય કરતો હતો. ખરેખર તે ચાપુક ભીમદેવ પહેલા તથા માણવાના પરમાર બોજદેવના વખતમાં થયો હતો.

ધનુકું નામ અંદ્રાવતીના પરમારોની વસાવટીમાં આ આવે છે. ૮. ધન રા

એ દેવસપના બીજા લેખમાં વિમલનું નામ આવે છે, આ લેખની મિતિ વિ. સં. ૧૨૦૧ છે. એ લેખ ૧ (કાઉસેન્સ લીસ્ટ નં. ૧૭૧૭) માં ૧૦ લીટીઓ છે અને તે ૨૬ " લાંબો તથા ૫૬" ઉંચો છે. તેમાં ૧૭ કડીઓ છે. ટાલીથી પાંચેથી અનુક્રમિતમાં પહેલી બે લીટીઓ ચોક્કસપણે વાંચી શકાય તેમ નથી. પણ 'કુ' 'એઈ' 'ચકુ' 'હુ' તેમ તેમાં એક માલુમ વિશે કંઈક છે જે શીમાસ કુથનો અને પ્રાગ્વાટ વંશનો હતો. તેના પુત્ર લલ્લપર હતો જેનો મૂલ રાજા (સાપુકમ મૂળસાજ પહેલા) સાથે કાંઈ પણ પ્રકારનો સંબંધ હતો અને જે 'વીરમદત્તમ' ના નામથી પણ ઓળખાતો હતો. લલ્લપરને બે પુત્રો હતા. પહેલો પુત્ર પ્રધાન નેહ હતો તથા બીજો વિમલ હતો જેના વિશે જ શ્રી કડીમાં આ પ્રમાણે છે:—

હિતાયર્થેન્દ્રમતીવલ્લભી (મ્હો) (૧) દગ્ધર્થપદ ધી વિમલો ર (૨) મૂલ ૧

દેનેદપુર્વર્ભશસ્ત્રપુત્રનુકલ્પં વિનિર્માપિતમગ્ન વેદ્ય ॥

નેદનો પુત્ર સાક્ષિય હતો તેનો પુત્ર મદિદુક પ્રધાન હતો. ૧ વળી તેને બે પુત્રો હતા હેમ અને હસરથ. આ લેખનો હેતુ આ પ્રમાણે છે—જયમના મંદિરમાં હસરથે નેમિનિનેષ (નેમિતીય^૧ કર એટલે કે નેમિનાથ) ની પ્રતિમા બેસાડી, જેની પ્રતિષ્ઠા વિ. સં. ૧૨૦૧ ના જ્યેષ્ઠના પડવાને શુક્રવારે

૧ શ્રી. પીઠદોર્નનું આ કથન અસંબદ્ધ છે. કારણ કે શીમાસ અને પ્રાગ્વાટ અને જુદી જુદી દરજ્જા અને છે એકલ અનુપ્પ શીમાસુત્ર અને પ્રાગ્વાટ વંશનો હોય ન શકે. શ્રી પીઠદોર્નના વાંચનમાં ચરબદ્ધ થઈ છે. જે લેખના વિષયમાં આ કથન છે તે મ્હારા એવામાં આવેલી નથી તેથી તેના વિષયમાં કું કાંઈ કહી શકું તેમ નથી નીચે જે લેખનો હવાલો છે પીઠદોર્ન સાથે છે તેમાં તે વીર મદામચીને ૧૫૫ શીમાસુત્રોલ્લખ લખ્યા છે (એ લેખ આ સમયમાં પણ નં. ૧૫૧ નીચે આપેલો છે) તેથી વીર મદામચી અને નેહ આદિ તેના પુત્ર-પોત્રો પ્રાગ્વાટ નહિ પણ શીમાસુત્રાવિના હતા—સંમ્યાદક.

૧ મો. કાઉસેન્સના કહેવા પ્રમાણે આ લેખ વિમલના દેવાલયના અવધારમાં નં. ૧૦ ના ભાગના દારે ૧૫૧૭ે તેના વિષે એલોચાટી રીકર્વોસ પ્ર. ૧૧ પા ૩૧૧ માં લેખેલ છે—એક લેખની મિતિ સ. ૧૨૦૧ છે પણ તેમાં કાંઈ પણ વાંચી શકાય તેવું નહીં હોવાને કારણે તે જૂઠું જરથેય નથી

૨ કંઈ ૧૫૧૭થી જણાય છે કે નામ ખરૂં છે કે અવધારમાં નં. ૧૦ ના ભાગના દારે ૧૫૧૭ે તેના વિષે એલોચાટી રીકર્વોસ પ્ર. ૧૧ પા ૩૧૧ માં લેખેલ છે—એક લેખની મિતિ સ. ૧૨૦૧ છે પણ તેમાં કાંઈ પણ વાંચી શકાય તેવું નહીં હોવાને કારણે તે જૂઠું જરથેય નથી

કે ઈ. સ. ૧૧૧૪, એ. ૫ ને શરૂવારે કરવામાં આવી. મારે કહેવું કે અહીં આપેલી વિગતો વિખાતના મહિના જીવન લેખ (જી. ૧૬) ના લીસ્ટ ૧ ના નં. ૧૭૬૮) ઉપરથી આપેલી છે. જે આ પ્રમુખે-

- ૧ શ્રી શ્રીમાલકુલોદય- । વીરમદામન્ત્ર પુત્ર (૫) સ્મર- । ધી-
- ૨ નેટુપુત્રલ્લિગતમુલ મહિન્દુલ મુનેનેદમ્ ॥ નિવુ-
- ૩ વલ્લપ્રમમન્ત્રિતેન મમ્મત્રિ દમર્યેનેદં । શ્રી નેન-
- ૪ નાથ (૫) સ્મર । મોક્ષાર્થ કરિતં સ્વમ્ ॥

જાણુવા યાવક વિગત મુખ્યત્વે કરીને એ છે કે આ લેખોના પ્રથમ લેખમાં દશરથની મિત્રિ આપી છે અને તે મિત્રિ વિ. સં. ૧૨૦૧ કે તેથી એમ જણાય છે કે દશરથના પ્રપિતામહ તેડનો નાનો ભાઈ વિમલ વિ. સં. ૧૦૮૮ માં (જે મિત્રિમાં આ દેવાવધનો પાયો નાખ્યો હતો એવી કથા છે) મોલુદ હશે

આ લેખના જીવન વિભાગ (કડી ૧૪-૨૩) ની વિગત મે ૮૧ માં પાન ઉપર આપી છે. ૧૪ મી કડીમાં રામવત્રી યર યાવ છે પહેલો રામ આસરાજ છે જે ચાકુરામ (ચાકુરાલુ-ચાકમાન) હોઈ નદલ (નદલ) નો રામ હતો. તેના પછી સમરસિંહ થયો અં પુત્ર મહાસિંહ ભટ્ટ (કડી ૧૫) થયો ત્યારબાદ પ્રતાપમલ્લ થયો પુત્ર વીજડ જે મરથલી મંડલ (કડી ૧૬) નો અધિપતિ થયો. તેને ત્ર્ય પુત્રો હતા, જેમાંનો પહેલો લક્ષ્મીરામ (કડી ૧૭) હતો કડી ૧૮ માં કુંડલ વખાલુ આવેલાં છે, આ કુંડલ ' વમની જેમ ચતુ સમૂહનો નાચ કરતો ' કડી ૧૯ માં કુંડલ વિશે છે, તેના વિશે ૨૦ મી કડીમાં એમ કહેવું છે કે તેણે અનુદ પવંત હતો અને પૃથ્વી ઉપર રાજ્ય કરીને સ્વર્ગમાં પ્રયાણ કર્યું (મરીગયો) ૨૧ મી કડીમાં લક્ષ્મીના પુત્ર તેજસિ હતાં વખાલુ કર્યાં છે, ૨૨ મી કડીમાં " તિલુણક ' ધણુ ' હતો " એમ છે. ' શણુ ' થએલી કડી ૨૩ માં એમ જણાય છે કે તિલુણ અને તેજસિંહની સાથે મળીને કુંડલને અનુદ પવંત રાજ્ય ન્યાયપુરઃસર ચલાવ્યું (શ્રીમાલ હુમ્મકનામા સમન્વિતસ્તેર્જમહતિદુના-પામ)

વીજડ સુધી, રામવત્રીના પ્રથમ વિભાગ વિશે કોઈ જાતની યાંકો તેમ નથી. તેમજ મેં કહ્યું છે તેના કરતાં વધારે કહેવાનું પાલુ નથી. વીજડના પુત્રો વિશે કંઈ ફરકવ આવે છે. લુદ્ધિય દેવના લેખમાં (પાન ૮)

કલ્યા પ્રમાણે વીજડ જેને દસસ્પન્દન (દસરથ) કહેા છે તેને ચાર પુત્રો દના-સારવણકર્ણ, લુંદ (હુટિય), લક્ષ્મણ, અને પૂર્ણવર્માન આપનાં હાવણ કર્ણ ' જ્યેષ્ઠ ' છે એમ સ્પષ્ટ કહેતું છે. હાલના લેખ પ્રમાણે વીજડને ત્રણ પુત્રો દના તેમાંનો ' આલ ' લુપ્તિય હતો. લેખમાં લુપ્તિય પછી લુંદ અને હુમ્મ આપેલા છે પણ એમ નથી કહેતું કે તેઓ તેના નાના ભાઈ દના અમર તેઓનો કાઈ પણ જાનનો સંબંધ હતો. હુટિયદેવના લેખની હરીકનમાં મેં લુપ્તિય અને હાવણકર્ણ ને એક જણેલા છે, અને હું તથા હુમ્મને ભાઈઓ ત્રણેને લુંદ (હુટિય) અને હુમ્મને હાવણ-વર્માન કહ્યો છે. બીજા લેખો જડી આરસો જેના ઉપરથી માર ખરા પહાં અમર ખોટા પહાં જદાર આવરી. વળી મારે કહેતું જોઈએ કે મારા મિત્ર મી. ઓઝા જેમનું પોતાના દેશનું જ્ઞાન અચાપ છે તેમના કહેવા પ્રમાણે લુપ્તિય, લુંદ અને હુમ્મ (હુમ્મક) એકજ માણસનાં નામ છે. અને જે વાંધાં 'હુમ્મ' યજ્ઞના સરૂત રૂપો છે અને જે " આજુનો પ્રખ્યાત છતનાર 'રાવડલા' " નું નામ છે. જો મી. ઓઝાનું કહેતું ખરું હોય તો ઉપર પાન ૮૩ ઉપર પ્રસિદ્ધ યજ્ઞેલી વચાવળીની ઉછી લીટીઓ દેરવરી પડે મારી જેમ મી. ઓઝા પણ નિદુલ્લ (નિદુલ) તેજ-સિંદનો નાનો ભાઈ છે એમ કહે છે: પણ તેમના મન પ્રમાણે તેજસિંદના પુત્ર કાન્દકદેવ સાથે આ જાન્નેને હુટિય (હુંદ, લુપ્તિય, હુમ્મ) ની નીચે મૂકે છે. જ્યારે આ લેખ વિ. સ. ૧૩૭૮ માં રચાયે ત્યારે હુમ્મ મરણ પામ્યો હતો, અને તે વખતે આજુનો રાજ્યકારભાર તેજસિંદ યથાવતો દરો.

આલેખના ત્રીજા વિભાગમાં (કડી ૨૪-૩૮) જે માણસોએ દેવજ સમરાણ્યું (હાલ અને વીજડ) તેમના વંશના માણસોનાં કેટલાંક નામ વિશે કહેતું છે બીજું કાઈ વધારે નથી. એ નામો નીચે પ્રમાણે:--

એટલે કે ઈ. સ. ૧૧૧૪, મે, ૫ ને શુક્રવારે કરવામાં આવી. મારે કહેવું જો-
ઈએ કે અહીં આપેલી વંશાવળી વિમળના મંદિરના જીજ્ઞ લેખ (મી. કાઉ-
સેન્સના લીસ્ટ નં. ૧૭૬૮) ઉપરથી આપેલી છે, જે આ પ્રમાણે:-

૧ ધી ધીમાલકુલોદ્ભવ- । વીરમદામાન્વિ પુત્ર (સ) સ્વપ્રી- । ધી-

૨ નેરુપુત્રલાર્કમત્સુન મહિન્દુક મુનેનેરમ્ ॥ નિરુપુ-

૩ પ્રકલપસમન્વિતેન સન્મત્રિ દશરથેનેદં । ધી નેત્રિ-

૪ નાય િ (સ) સ્વમ્ । મોશાર્થ કારિતં રમ્યમ્ ॥

જાણવા લાયક વિગત મુખ્યત્વે કરીને એ છે કે આ લેખાંના પ્રથમના
લેખમાં દશરથની મિતિ આપી છે. અને તે મિતિ વિ. સં. ૧૨૦૧ છે.
તેથી એમ જણાય છે કે દશરથના પ્રણિતામદ નેત્રો નાનો ભાઈ વિમળ વિ
સં. ૧૦૮૮ માં (જે મિતિમાં આ દેવાવળનો પાયો નાંખ્યો હતો એવી રીત
કથા છે) મોજુદ હશે

આ લેખના જીજ્ઞ વિભાગ (કડી ૧૪-૨૩) ની વિગત મે ઉપર
૮૧ મા પાન ઉપર આપી છે. ૧૪ માં કડીમાં રામચંદ્રી સર માય છે જેમાં
પહેલો રામ આસરાજ છે જે આકૃષ્ટામ (માનુષાણુ-આદમાન) વંશનો
દેવ નરુદ (નરુદ) નો રામ હતો. તેના પછી સમરસિદ્ધ થયો અને તેનો
પુત્ર મદનસિદ્ધ જાટ (કડી ૧૫) થયો ત્યારબાદ પ્રતાપમાન થયો. તેનો
પુત્ર વીરજ જે મારથત્રી મંદુ (કડી ૧૬) નો અધિપતિ થયો તેને વળી
પુત્રો હતા, જેમાંનો પહેલો સુપ્રીયરામ (કડી ૧૭) હતો કડી ૧૮ માં પુત્રો
વળી આપેલાં છે, આ પુત્ર ૧૪ માં જેમ વળી સમુદનો નાય કરેલો. કડી
૧૯ માં મુન્ન વિ છે, તેના વિને ૨૦ માં કડીમાં એમ કહેવા છે કે તેને અપુર
૧૦ માં હતો અને પુત્રી ઉપર રાજ્ય કરીને રાજાના પ્રજાણ કુળે (મરીતો),
૨૧ માં કડીમાં સુપ્રીયા પુત્ર તેજસિદ્ધિ દત્તા વળી કથા ૨૦ માં કડીમાં
" નિરુપુત્ર " કહેવા છે. " નેત્રિ " એટલે કે " નેત્રિ " એટલે કે " નેત્રિ "
જનુવરે કે નિરુપુ અને તેજસિદ્ધિની સાથે મળીને ૧૦ માં અપુર ૧૦ માં
૨૦ માં ૧૩ માં વરે વળી (પંચાંગ મુજબ ૧૩ માં ૧૩ માં ૧૩ માં ૧૩ માં ૧૩ માં)

કેવલ મુલે, રામચંદ્રના પ્રથમ વિગત વિ. સં. ૧૨૦૧ વાલ રહે
તેવ નરુદ તેજસિદ્ધિ ને કુળ છે તેના કુળ વંશરે ૧૨૦૧ ૧૩ માં, વિજ
૧૩ માં વિ. સં. ૧૨૦૧ વાલ છે. પુત્રિવ દેવ વળી (૧૩ માં)

અથા પ્રમાણે વીજડ જેને દ્યવ્યન્દન (દ્યવ્ય) કહ્યો છે તેને ચાર પુત્રો હતા—સાવરપકજી, લંદ (હુદિય), લક્ષ્મણ, અને પૂર્ણવર્મા આમતો સાવરપક જી 'જ્યેષ્ઠ' છે એમ સ્પષ્ટ કહેતું છે. હાલના લેખ પ્રમાણે વીજડને ત્રણ પુત્રો હતા તેમાંના 'આશ' લક્ષ્મણ હતો. લેખમાં લક્ષ્મણ પછી હુદ અને હુમ્મ આપેલા છે પણ એમ નથી કહેતું કે તેઓ તેના નાના ભાઈ હતા અથવા તેઓનો કોઈ પણ સ્વતંત્ર સંબંધ હતો. હુદિયદેવના લેખની હકીકતમાં મેં લક્ષ્મણ અને સાવરપકજી ને એક જણેલા છે, અને હુદ તથા હુમ્મને ભાઈઓ મળી લંદને હુદ (હુદિય) અને હુમ્મને સાવરપ-વર્મા કહ્યો છે. બીજા લેખો જડી આવશે જેના ઉપરથી ચાર ખરા પણ અમર ખોટા પણ બહાર આવશે. વળી મારે કહેતું જોઈએ કે મારા મિત્ર શ્રી ઓઝા જેમનું પોતાના દેશનું જ્ઞાન અગ્રાધ છે તેમના કહેવા પ્રમાણે લક્ષ્મણ, હુદ અને હુમ્મ (હુમ્મલ) એકજ માણસનાં નામ છે. અને જે ત્રણ 'હુમ્મ' શબ્દના સંસ્કૃત રૂપો છે અને જે = આશુનો પ્રખ્યાત જ્ઞાનનાર 'સાવરપક' નું નામ છે, જો મી ઓઝાનું કહેતું ખરું હોય તો ઉપર પાન ૮૩ ઉપર પ્રસિદ્ધ ધ્યેયશ્રી વંચાવળીની ઉછેરી શીડીઓ દેવવતી પડે મારી જેમ માં ઓઝા પણ તિલુખ (તિલુખ) તેમ-સિદ્ધનો નાનો ભાઈ છે એમ કહે છે; પણ તેમના મત પ્રમાણે તેમજિંદના પુત્ર કાન્દકદેવ સાથે આ જ-જોને હુદિય (હુદ, લક્ષ્મણ, હુમ્મ) ની નીચે મૂકે છે. ત્યારે આ લેખ વિ. સં. ૧૩૭૮ માં રચાયેલા ત્યારે હુમ્મ મરણ પામ્યો હતો, અને તે વખતે આશુનો રાજ્યકારવાર તેમજિંદ ચલાવતો હતો.

આલેખના ત્રીજા વિભાગમાં (કડી ૨૪-૩૮) જે માણુમેએ દેવગ સુમરાણુ' (લક્ષ અને વીજડ) તેમના વંશના માણુતોનાં દેવલોક નામ વિશે કહેતું છે બીજી કાઈ વધારે નથી. એ નાનો નીચે પ્રમાણે:—

આ જોડામાં જનારેલા માખુઓ નુરન રીને યેન ધર્મને વજમેલા દતા. જેમ્લા મુગ પુરુષ છે. તે એક આચારી હતો અને તેના ગ્રાધર્મસૂરી દતા. રેસવરિને એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે તેણે સાત પરિવ રથને ૧૪ વાર સપ કાઢ્યા હતા આ રથો તે સત્ગુણ વિગેરે છે. આ વસ્તુનાં ખીળાં માખુઓનાં સત્કારણ રીને વખાણ કર્યાં છે.

રિમજના મંદિરમાં તેના વંશના લોહોના ખીળ લેખે છે; આ લેખોની મિતિ [રિમ] સંવત ૧૩૭૮ છે. વગેરે આ વંશનો એક લાનો લેખ છે. (નં ૧૩૬૧ ને ૧૩૬૨ ની ૧૩૬૩) જેની મિતિ સંદોષા અને આંકમાં લેખેલી છે — રિ સ ૧૩૦૬. આ લેખમાં ૨૧ વીટીઓ છે અને તે ૧૫ કી. ઓમાં છે તેમાં આનાં સૂરીએ કરેલી, રિમજની ' રસદિશ ' માં નેમિજિન (નેમિનાથ) ની પ્રતિમાની સ્થાપના વિષે આપરામાં આવ્યું છે. તેમાંથી એમ જણાય છે કે આ વસ્તુ કો [સ] વંશનો છે અને તેના મુગ સ્થાપક જેલદા મોંઘપુર (મંડાર) ને રહેવાસો હતો. ૩૩૫૨ પછી તેના પાંચ પુત્રાનું વખૂંન છે. પશુ લેખનો મોટો ભાગ જોયે રહેલો છે તેથી કું તેમનાં નામો જાણી શકું તેમ નથી.

આ લેખની ખાતીની (૩૬-૪૨) કીઓમાં [રિ.] સંવત ૧૩૭૮ ના એક વિચરે ' ગ્રા ' અમર ' સૂરી ' યાનચક્ર અર્જુન ૧૪૧૮ ઉપર કાપસતી પ્રતિમાની સ્થાપના (પુનઃ સ્થાપના) કરી. યાનચક્રના ધર્મિષ્ઠવંશ વિરે જાણુ જોઈએ કે તેના પદેમાં અમરમસૂરી થયા હતા અને આ વંશને સ્થાપનાર ધર્મસૂરી દતા જેમને ધર્મસોવણસર્વજ્ઞ એટલે કે ' મણુ ' ના સુવં કલા છે અને જેમણે વારિચક્રને અને ગ્રુચક્રને દરખા દતા તથા મણુ રાગતોને મોજ આપ્યો હતો. (રિમ) સંવત ૧૩૭૮ ના ખીળ

૧ જુઓ પાન ૧૫૪, આવક.

૨ આ સાત રથો જાણ કરેલા વિષે વારંવાર કહેવામાં આવ્યું છે પણ એ સાત રથોનાં નામો મળી શક્યાં નથી.

૩ આવી રીતે ખીળે [રિમ] સં. ૧૩૦૬ અર્જુને છે પણ ' ખીળુ ' માં નહિ આપા સંદોષમાં, મેલિયાકી રીસર્ચીસ પૃ. ૧૧, પા. ૩૧૨ ઉપર કહેલો લેખ તે આ છે.

૪ એટલે કે એકલા જ બલ, જુઓ નેપીયાકીસ કીકી, પૃ. ૨, પાન ૪૦.

૫ ખી. કીકીસના કીરકના નં. ૧૭૫૦, ૧૮૨૨ ને ૧૮૫૨

લેખોમાં જ્ઞાનચંદ્રને ધર્મસૂરી^૧ અમર ધર્મધોયસૂરીના પદ્મ ૪૨ તરીકે ઓળખાવ્યા છે. કાઉન્સેલના લીસ્ટના નં. ૧૭૫૬ નો એક લેખ જેના ઉપર મિતિ નથી તેમાં આરંભમાં આવા અક્ષરો છે:—

શ્રીમદ્મધોયસૂરિપદે શ્રીઆજ (ન) ન્દમૂરિ શ્રીઅમરપ્રભસૂરિપદે શ્રીજ્ઞાનચંદ્રસૂરિ-આમાં વર્ણવેલા આનંદસૂરી એજ વિ. સં. ૧૩૦૯ ના ઉપર કહેલા આનંદસૂરી હશે; અને એ લેખના આનંદસૂરી તથા અમરપ્રભસૂરી તે, તે આનંદસૂરી અને તેના શિષ્ય અમરપ્રભસૂરી હશે જે પ્રો. પીટરસનના ચતુર્થ રીપોર્ટ પાન ૧૧૦, લી. ૧ માં કહ્યા પ્રમાણે, અમરચંદ્રસૂરીની મૂચનાથી [વિ.] સં. ૧૩૪૪ માં લખાયેલા એક હસ્તલિખિત પુસ્તકમાં વર્ણવેલા છે. આ પુસ્તકમાં ૧૦૯ મા પાને આનંદસૂરિની પહેલાં ધર્મસૂરી (રાજગચ્છના શીલભદ્રસૂરિના શિષ્ય) વર્ણવેલા છે, જે ઉદ્ધત વિવાદ કરનારાઓ તરફ-જેમ હાથીને સિંહની ગર્જના તેમ—હતા અને જેમણે રાજા વિઘ્નહના ચિત્તને ચમત્કૃત કર્યું હતું. પ્રો. પીટરસનના ત્રીજા રીપોર્ટના એપેન્ડિક્સ, પાન ૧૫ ને ૩૦૭ ઉપર આજ માણસને ધર્મધોયસૂરીનું નામ આપ્યું છે અને તેમાં તે સાકમ્ભરિના રાજાને ખોધ આપતા હોય તેમ વર્ણવ્યા છે. વળી આજ પુસ્તકના પાન ૨૬૨ ઉપર તેમણે સપાદન લક્ષ દેશના રાજાની સમક્ષમાં ધણા વાદ કરનારાઓને હરાવ્યા હતા એમ કહેતું છે. આ ઉપરથી નિઃસંશય એમ કહી શકાય કે આ લેખમાં વર્ણવેલા તથા રાજાઓમાં એક સાકમ્ભરિનો રાજા વિઘ્નહરાજ છે. (આ સાકમ્ભરિ સપાદન લક્ષ દેશનું મુખ્ય શહેર છે) હું ધારું છું એ રાજા તે વીસળદેવ—વિઘ્નહરાજ હશે જેના દિલ્હી સિવાસિક સ્થાન લેખો (મારા નોર્થન લીસ્ટનો નં. ૧૪૪) માં [વિક્રમ] સંવત ૧૨૨૬ એટલે કે (ઇ. સ. ૧૧૭૦) મિતિ આપેલી છે. જે રાજાઓ કયા તે હું એજાળખી શકતો નથી, તેમજ વાદિચંદ્ર અને ગુણચંદ્ર જેમને ધર્મસૂરિએ હરાવ્યા તે કાણુ તે કહી શકતો નથી.

૪૨ મી કડીમાં આપેલી મિતિ આ પ્રમાણે:—

વસુઓ (૮) મુનિઓ (૭) ગુણો (૩) અને ચંદ્ર (૧) થી બનેલા વર્ષમાં એટલે કે [વિક્રમ] સં. ૧૩૭૮ માં જ્યેષ્ઠ ' સિતિ ' (વદિ) નવમી

૧ મી. કાઉન્સેલના લીસ્ટના નં. ૧૭૫૬, ૧૭૫૮ અ. ૧૭૬૪ ને ૧૭૬૩.

૨ એક વાદિચંદ્ર તે છે કે જેણે ' જ્ઞાન સર્વોદય ' રચ્યું છે; આ લેખમાં વર્ણવેલા વાદિચંદ્ર તે એ હશે કે કેમ તે કહી શકાય નહિ

‘ નિધિ ’ ને વાર સોમ અહીં એક દરકત છે. અહીંઆ ‘ મિતિ ’ સખનો અર્થ મે વહિ કર્યો છે પણ તે ‘ મુદિ ’ એ હોય છે અને ‘ નેનાં નો ’ ‘ મુદિ ’ ખરું માને છે કારણ કે લેખની ૩૦ મી લીટીમાં મિતિ ફરીથી આપી છે; ૧૩૭૬ ના ન્વેષ મુદિ ૬ સોમ પરંતુ આના વિરુદ્ધમાં એટલુંજ કહેવાનું કે બીજા જુલાન ચાર લેખોમાં (ન ૧૭૭૧, ૧૮૨૧, ૧૮૨૬, ૧૬૦૪ મી કાઉમેન્સ ‘ લીસ્ટ) ‘ સવત્ર (સ) ૧૩૭૮ વર્ષે ન્વેષ વહિ ૬ સોમ દિને (અમર મે.મે) આપી છે જે દેખીતી રીતેજ આપણા લેખમાં આપેલી મિતિ છે વિશેષમાં, ‘ ન્વેષ મુદિ ’ એ મિતિ ૧૩૭૮ માટે નહન ખોટી થાય (કારણ કે ચંચાદિ માત્ર અમર મન, અથવા કાલિકાદિ મન વર્ષ) અને કાલિકાદિ વિષય સ. ૧૩૭૮ ના પૂર્ણિમા ન્વેષ વહિ માટે છ સ. ૧૩૨૨ ની ૧૦ મી મે ભરોચર થાય આ કારણથી તે મિતિનું મારું લાઘાવ ખરું છે અને તેનો ખરી મિતિ ૧૩૨૨ ની ૧૦ મી મે સોમવાર જઈ ૧૩ અને ૩૦ મી લીટીમાં ફરીથી મિતિ આપતી રીત (ન્યાં ૧૩૭૬ સંક્રા પાત્ર હોય જ) ખોટા છે એમ કહું પાડે ૧૩.”

(૧૩૩)

આ લેખ એજ મંદિરમાં એક તરફની બીજા ઉપર ચિત્રમાં દેવા રહેલો છે. આમાં બધી મળીને ૨૪ પક્ષિતએ છે. લેખની બાબ સંસ્કૃત છે પણ તે અપભ્રંશ પ્રયોગોથી ભરપૂર છે અને લાંબીજ બહુ-રજુ વિરુદ્ધ છે.

પ્રારંભમાં, સંવત્ર ૧૩૫૦ વર્ષે, માધ મુદિ ૧, બૈશ (મંમ-લવાર) ની મિતિ લખ્યા બાદ અમૃદિલપુર (પાટણ) ના રાજા સારંગ-દેવનું * વર્ણન છે. પરમેશ્વર, પરમમહારક, ઉમાપતિવરહબ્ધ અદિ

* સારંગદેવ, વાપેલા વચના રાજા અમુનંદેરને પુત્ર હતો તેને સંવત્ર ૧૩૩૧ થી ૧૩૫૩ મુખી (૨૨ વર્ષ) રાજ્ય કર્યું હતું એના રખા-તનો એક લેખ કચ્છમાં આવેલા કચ્છોદ પાને ખોખર નામના મ.મમાં એક પાળીના ઉપર છે માઝીથી ૩૫ માઝક છેડે આવેલા બેખર રમ પ્રાચીનને જેનોજ તીર્થસ્થાન મળ્યું છે-એ લેખ ત્યાં કારકના અન્ને હતો તેથી ઉપર સવત્ર ૧૩૩૨ ની સાચ છે અને તેવા એને ‘ મ.રાજા પિરાજ ’ લખ્યો છે. તેમાં એના પ્રધાનનું નામ મ.કરેવ લખેલું છે જો-એ એક લેખ જેની ઉપર સવત્ર ૧૩૪૩ ની સાચ છે તે કચ્છ ને.મન ૧માં

પાઠી પુરાણના કેટલાક મંત્રોએ આપ્યો છે જેમાં 'દેવદાન' નો દેવ દેવવાદી સ્વામી પાસે ઇન્દ્રનાથ' વર્ણન છે. કાકુત્સ્થાનના પુત્ર પારિખ જેણે આ દાખાનપત્ર લખી આપ્યું.

આમાં શ્રીમદ્દેવદાન મંદિરવાળા રાડો નહિ, વધિપદેવના મંદિરવાળા નંદેવન..... નામ જન્મ રજુ છે.) અંબાદેવીવાળા નીલકંઠ નામ પ્રામના બધામાં આવેલાન પદ્યાર (લેહો) આપી શકેલા છે

(૧૩૪-૨૪૮)

નંબર ૧૩૪ થી ૨૪૮ સુધીના (૧૧૪) લેખો એજ મંદિરની જુદી જુદી દેવકુલિઓ ઉપર તથા તેમાં રહેલી પ્રતિમા વિશેષ ઉપર લેખવા છે. આ બધા લેખો ન્દાના ન્દાના છે અને તેમાં મંવત્, દાતાનું નામ અને પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્યના ઉરોચ્ચ ચિત્રાય ખીલું હાઈ વધારે વધુવા લાપક લખાવું નથી. એ લેખોમાં નં. ૧, ૩૪-૩૮-૪૦-૪૧-૪૨-૪૪-૪૫-૪૮-૫૫-૫૬-૬૧-૬૨-૬૮-૭૬-૮૩-૮૫-૮૬-૮૧-૮૨-૨, ૦૨-૦૬-૧૧-૧૬-૨૬-૩૩-૩૭-૩૮ અને ૨૪૪ ના (૨૮) લેખો સંવત ૧૩૭૮ ની આવના છે. અર્થાત્ મુખ્ય લેખમાં જણાવ્યા પ્રમાણે માંડવ્યપુર (મંડાકર) નિવાસી લગ્ન અને પીજડે બપોરે આ મંદિરને સંસ્કાર કર્યો તેજ વખતના આ લેખો છે. આ લેખો ઉપરથી એમ જણાય છે કે લગ્ન અને પીજડે તે મૂળ મંદિરને ઉદાર કર્યો હતો અને ખીલ દાતાઓએ કેટલીક દેવકુલિઓને ઉદાર કર્યો હતો તથા કેટલાકે પ્રતિમાઓ પપરાવી હતી. આ દાતાઓમાંથી ઘણા ખરા તે માંડવ્યપુરના જ રહેવાસી હતા. પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્યોમાં મુખ્યભાગ રામચંદ્રસૂરિએ જ લખ્યો જણાય છે. તથાપિ નં. ૧૪૪-૪૫ માં મલધારી શ્રીનિરંજનસૂરિ, નં. ૧૬૮ માં લેખમલસૂરિ, નં. ૨૦૨ માં હેમમલસૂરિ શિષ્ય રામચંદ્રસૂરિ અને નં. ૨૦૬ ના લેખમાં ઉકેલનગરીય કુલધાર્ય સંતાનીય

ક્રમસૂરિનું પદ નામ આવેલું છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે એ અંગ્રેજી દ્વારા વખતે, આ આચાર્ય પદ ત્યાં વિદ્યમાન હતા.

નંબર ૧,૬૬-૭૦-૭૨-૭૪-૭૫-૭૬-૭૭-૮૦-૮૩-૮૫-૮૬-૮૮-૮૯-૯૨-૯૫-૯૭-૯૯-૨૦૦-૦૬-૦૫-૦૭-૦૮-૧૧-૧૩-૧૬-૧૫, અને ૨૨૨ વાળા (૨૭) લેખો સંવત્ ૧૨૪૫ ના છે આ લેખો ઉપરથી જણાય છે કે એ વખતે પદ એ મંદિરનો ઉદ્ધાર કે પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ જેવું કાંઈ વિશેષ કાર્ય થયું હશે. એ લેખોમાં મુખ્ય રીતે પ્રાજ્ઞાટ જ્ઞાતીય મહામાત્ય પૃથ્વીપાલના પુત્ર મહામાત્ય ધનપાલનું નામ આવે છે. એ મહામાત્ય કયાનો રહેવાસી હતો તે આ લેખો ઉપરથી જણી શકાતું નથી. હસ્તિયાળાની અંદર એના નામનો પણ એક હાથી ઉભો છે.* ૧૫૭ નંબરના લેખમાં, જે સંવત્ ૧૨૦૪ નો છે, આનંદ પુત્ર પૃથ્વીપાલ મંત્રીનું નામ છે તે ઘણા ભાગે એ ધનપાલનો પિતા જ પૃથ્વીપાલ હશે. કારણ કે હસ્તિયાળામાં ધનપાલના હાથી સાથે પૃથ્વીપાલ અને આનંદના નામના પણ અડેક હાથી ઉભો છે અને જેના ઉપર એજ ૧૨૦૪ ની સાલ છે. ૨૧૩ અને ૧૪ નંબરના લેખો મંત્રી યશોવીરના છે, જેનું વર્ણન ઉપર ૧૦૮-૦૯ નંબરના લેખાવલોકનમાં કરવામાં આવ્યું છે. ૨૧૩ નો લેખ તો ઉક્ત બંને લેખો જેવો જ છે. ૧૪ નો લેખ ગદ્યમાં છે અને તેમાં લખેલું છે કે, - મંત્રી યશોવીરે પોતાની માતા ઉદયશ્રીના શ્રેયાર્થે તોરણ સહિત દેવકુલિકા બનાવી તેમાં આ પ્રતિમા પધરાવી છે.

આ લેખોમાં પ્રતિષ્ઠા કરનાર તરીકે એક તો આરાસનવાળા બૃહદ્ગાયત્રીય આચાર્ય યશોદેવસૂરિના શિષ્ય દેવચંદ્રસૂરિનું નામ છે, અને

* એ હાથી ઉપરથી સંવતનો આંક જુદાઈ થયો છે પરંતુ ૫. ઝારીશંકર બોઝાએ તેના ઉપર ૧૨૩૭ ની સાલ વાંચી છે, એમ તેમના ' સીરોદ્ધા રાજ્યકા ઇતિહાસ ' (પૃ. ૬૩) ના લખાણથી જણાય છે,

ખીજા + કાસદ્દદમચ્છના ઉદ્યોતનાચાર્ય સંતાનીય સિંહસૂરિનું નામ છે. ૨૧૫ ના લેખમાં રત્નાસિંહસૂરિનું નામ પણ આપેલું છે.

નંબર ૨, ૧૭-૧૮-૨૦-૨૧-૨૪-૨૭ અને ૪૩ વાળા (૭) લેખો સંવત્ ૧૨૧૨ ની સાલના છે પ્રતિષ્ઠાકારક આચાર્ય (નં. ૨૧૮-૨૦-૨૧ માં) શીલભદ્રસૂરિના શિષ્ય ભસ્તેશ્વરસૂરિના શિષ્ય ધીવેરસૂરિ જણાવ્યા છે.

નં. ૨૪૮ નો લેખ પણ એજ વર્ષનો છે. તેમાં લખ્યું છે કે— કોશટગચ્છીય ઓશવરીય મત્રિ ધાંધુકે વિમલમંત્રીની હસ્તિશાળામાં આ આદિનાયનું સમવસરણ બનાવ્યું ■ અને નલસૂરિના શિષ્ય કકકસૂરિએ એની પ્રતિષ્ઠા કરી છે.

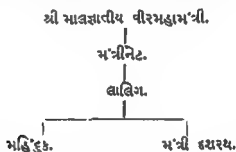
૧૫૬ નંબરનો લેખ જે ૧૦ નંબરની દેવકુલિકાની જમણી ખાત્રી ઉપર કોતરેલો છે તે એક આયાંઈનું પણ છે. તેમાં એજ કકકસૂરિએ પોતાના ગુરૂ નલસૂરિની સ્તુતિ કરેલી છે.

૧૩૫-૩૬-૪૩-૪૭ અને ૫૦ નંબરના લેખોની મિતિ સં. ૧૨૦૨ છે. પ્રતિષ્ઠા કરનાર કકુદાચાર્ય છે જેઓ ૨૦૬ નંબરના લેખમાં જણાવેલા ઉકેશગચ્છીય આચાર્ય કકકસૂરિના પૂર્વજ છે.

૨૦૬ અને ૧૦ નંબરના લેખો સં. ૧૩૦૨ ના છે. તેમાં પ્રતિષ્ઠાતા તરીકે રૂદ્રપચ્છીય અતયદેવસૂરિના શિષ્ય દેવભદ્રાચાર્યનું નામ છે.

+ કાસદ્દદમચ્છ એ કાસદ્દદ નામના ગ્રામ ઉપરથી પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યો છે. આજીપર્વતની પાસે આર. એમ. રેલ્વેના કોરલી-સ્ટેશનથી ૪ માઈલ ઉત્તરે ' કાસદ્દા ' નામનું જે વનખાનમાં ગ્રામ છે તેજ પુરાતન ' કાસદ્દદ ' છે એમ પં. નારીસંહર ઓઝા પોતાના ' ચિત્રોદી રાજ્ય કા હિતહાસ ' (૫૪ ૩૬) માં જણાવે છે. એ ગ્રામમાં એક પુરાતન જિનમંદિર પણ છે જેનો ચોડા વર્ષ પહેલાં ઇર્ષોદ્ધાર થયો છે. તેમાં મુલમંદિરની ચારે ખાલુ બીજી ન્હાની ન્હાની દેવકુલિકાઓ છે જેમાંની એકના દ્વાર ઉપર વિ સં ૧૦૬૧ નો લેખ છે. ત્યાં એક બીલું પણ પ્રાચીન જનમંદિર હતું જેના પથ્થરો વિચેરે ત્યાંથી લઈ જઈ રોહડામાં નવા બનેલા મંદિરમાં લગાડી દેવામાં આવ્યાં છે.

નં. ૧૫૧ નીચે આપેલા આઠ નામો, ૧૦ નં. ની દેવકુલિકાની અંદર શ્રાવકની જે આઠ મૂર્તિઓ છે તેમના નીચે કોતરેલા છે. આ આઠનો પરસ્પર શો સંબંધ છે તે બહુી શકાયો નથી પરંતુ ૧૫૨ નં. વાળો લેખ જે એ જ દેવકુલિકામાં આવેલી પ્રતિમાના પદ્માસન નીચે આરસના એક કટક ઉપર કોતરેલા છે તેથી આ આઠમાંના પ નો સંબંધ આ પ્રમાણે જણાય છે:—

હસ્તિશાળાની અંદર વીર અને નેટના નામનો અડેક હાથી મૂકેલો છે, જેના ઉપર સંવત્ ૧૨૦૪ ની સાલ કોતરેલી છે.

નં. ૧૫૩ નો લેખ પણ એજ કુટુંબ સાથે સંબંધ ધરાવતો હોય તેમ જણાય છે. એની મિતિ સં. ૧૨૦૦ ના જેઠ વદિ ૧, ગુક વાર છે. એમાં પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્ય નેમિચંદ્રસૂરિ છે.

૧૫૪ નંબરનો લેખ, આજુના લેખોમાં સર્વથી જુનો છે અને તેની સાલ સં. ૧૧૧૬ ની છે. આ લેખ ૧૩ નંબરની દેવકુલિકામાં આવેલી મુખ્ય પ્રતિમાના પદ્માસન નીચે કોતરેલો છે. આ બે પ્રલોકોમાં છે. યાત્રાપદ્મ (જેને વર્તમાનમાં ઘરાલ કહે છે) નિવાસી કોઈ કુટુંબના ચાંતી નામના ધર્મી પ્રગિદ્ધ અને પરમશ્રાવક અમાત્યની સ્ત્રી શિવાદેવીના પુણ્ય માટે તેના નીત્ર અને ગીગી નામના અપત્યોએ આ પ્રતિમા કરાવી, એવી એ લેખની મતલબ છે.

૧૬૩ નંબરના લેખમાં જણાવ્યું છે કે—સં. ૧૬૬૪ માં પાંડવ હરિચંદ્રગણિએ ખીખ ૧૦ યતિઓ સાથે (આજુની) યાત્રા કરી છે.

જુના લેખોમાં બીજો નંબર ૧૮૪ નંબરવાળા લેખનો છે. કારણ કે તે સં. ૧૧૮૭ ની સાલનો છે. ભદ્રસિંહુક નામના ગામ નિવાસી પ્રાચીન જ્ઞાતિના કેટલાક ધાવકોએ (નામો આપ્યા છે) મળીને આખુ તીર્થ ઉપર આદિનાથની પ્રતિમા બનાવી જેની પ્રતિષ્ઠા બૃહદ્ગચ્છના સંવિરવિહારી આચાર્ય ર્ધમાનસુરિના પદ્મધર પદ્મસુરિના શિષ્ય ભદ્રેશ્વરસુરિએ કરી; એટલે ઉલ્લેખ કરેલો છે.

૨૩૫ ના નંબર નીચે આપેલા નામો વિગેરે, જુદી જુદી સંપૂર્ણ પોતી મૂર્તિ ઉપર કેતરેલા છે જે મૂલમંદિરના રંગમંડપમાં બેસાડેલી છે.

નંબર ૨૩૬ અને ૪૦ વાળા લેખો, એજ રંગમંડપમાં મહારાના હસ્થાલાની બંને બાજુએ બે કાયોત્સર્ગસ્થ પ્રતિમાઓ વિરાજિત છે તેમના ઉપર કેતરેલા છે. સં. ૧૪૦૮ છે. કોરંટમચ્છના મહં ધાંધુકે પોતાના કુટુંબના ધેયાધે, [આખુ ઉપરના] યુગાદિદેવ (આદિનાથ) ના મંદિરમાં આ 'લિનયુગલ' કરાવ્યું છે, અને જેની પ્રતિષ્ઠા કકકસુરિએ કરી છે; એવું લેખનું તાત્પર્ય છે.

મૂળ મહારામાથી બહાર નિકળતાં ઘણી બાજુએ જે ગોખલો છે તેમાં રહેલી પ્રતિમાના પદ્માસનની નીચે પથ્થર ઉપર ૨૪૨ નંબરનો લેખ કેતરેલો છે. આ લેખ વસ્તુપાલનો છે. સંવત્ ૧૨૭૮ ની સાલમાં, મહામાત્ય વસ્તુપાલે પોતાના ભાઈ મસ્તકદેવના પુર્યાર્થે મસ્તિનાથ-દેવસંહિત ખતક (ગોખલો) બનાવ્યો છે. એમ એ લેખમાં ઉલ્લેખ છે.

બાકીના કેટલાક લેખોમાં સાધારણ રીતે મૂર્તિ કરાવનારોઓનાં નામો શિવાય વિશેષ કંઈ નથી.

(૨૪૨-૨૪૬)

તેજ પાલના મંદિરની પાસે જે બીમસિંહુનું મંદિર કહેવાય છે તેમાં મૂલનાયક તરીકે પિત્તલમય આદિનાથ તીર્થંકરની પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત છે તેની નીચે નં. ૨૪૬ નો લેખ, તથા તેની બંને બાજુએ

પરિકરની. જે મૂર્તિઓ છે તેમની નીચે ૨૫૧ અને ૫૨ ના લેખો કોતરેલો છે. લેખનો સાવાર્ય આ પ્રમાણે છે:—

સંવત્ ૧૫૨૫ કાર્તિક સુદી ૭, શનિવાર, રોહિણી નક્ષત્રના દિવસે આખુ પર્વત ઉપર દેવડા શ્રીરાજધર સાગર ડુંગરસીના રાજ્યમાં સાઠ જીમના મંદિરમાં, ગુજરાત નિવાસી, શ્રીમાલસાતિના અને રાજમાન્ય મં. મંડનની ભાર્યા મોલીના પુત્ર મહંડ સુંદર અને તેના પુત્ર મં. ગદાએ પોતાના કુટુંબ સમૈત ૧૦૮ મણ પ્રમાણવાળા પરિ- કર સહિત આ પ્રથમજિનનું જિંબ કરાવ્યું છે અને તપાગચનાયક શ્રીસોમસુંદરસૂરિના પદ્ધર આચાર્ય શ્રીલક્ષ્મીસાગરસૂરિએ, સુધાનંદન- સૂરિ સોમજયસૂરિ, મહોપાધ્યાય જિનસોમગણિ આદિ શિષ્ય પરિવાર સાહિત તેની પ્રતિષ્ઠા કરી છે.

૨૫૦ નંબરવાળો લેખ, એજ મૂર્તિની નીચે જે દેવીની મૂર્તિ છે તેના ઉપર કોતરેલો છે. એ લેખમાં, એ મૂર્તિઓ કરનારા કરીગણનાં નામો કોતરેલા છે. મુખ્ય કારીગર દેવા નામે હુતો જે મહિસાણા (હાલનું મહેસાણા) નો રહેવાશી હતો.

નં. ૨૫૩-૫૪ અને-૫૫ નીચે આપેલા લેખો પણ એજ મંદિ- રના રંગમંડપમાં જુદે જુદે ઠેકાણે બેસાડેલી મૂર્તિઓ ઉપર કોતરેલા છે.

૨૫૬ નંબર વાળો લેખ ખુદ મૂલનાયકની પ્રતિમાના પદ્મા- સનવાળા ભાગની ડાબી અને જમણી બાજુએ તથા પાછળના ભાગમાં કોતરેલો છે. પાછળના ભાગનો લેખપાઠ વાંચી શકાતો નથી કારણ કે તે ભીંતને અટકે છે. તેથી એ લેખ ખડિત જ આપેલો છે. એમાં પણ ઉપર પ્રમાણે જ હકીકત લખેલી છે.

આ લેખોમાં જણાવેલા લક્ષ્મીસાગરસૂરિ તથા તેમના સહચરોનું વિસ્તૃત વર્ણન ગુરુગુણરતનાકર નામના કવ્યમાં આપેલું છે. મંત્રી. ગદાનું વર્ણન પણ થોડુંક એજ કવ્યમાં, તૃતીયસર્ગમાં બે ઠેકાણે આપેલું છે. એ અમદાવાદનો રહેવાસી હતો. ગુર્જર સાતિના મહાજનોનો

આગેવાન અને મુલનાનને મંત્રી હતો. જૈનધર્મને એ પ્રભાવક
પ્રાવક હતો. ધણી વર્ષો મુખી એણે સરલભાવે પ્રત્યેક ષષ્ઠિક (ચતુર્દશી)
દિવને ઉપવાસ કર્યા હતા અને તેમના દરેક પારખે જસો ત્રણસો ધાવ-
કોનું વાત્સલ્ય કરતો. એણે ૧૨૦ મળની પિત્તલની પ્રતિમા કરાવી
આ આયુ ઉપરના બીમસાદના મંદિરમાં ધણી આડંબરની સાથે પ્રતિ-
ષ્ઠિત કરી એ પ્રતિષ્ઠા કરવા માટે એણે અમદાવાદથી મોટા સંઘ કાઢ્યો
હતો. જેમાં દુબરો આજુસો અને સોંકડો ઘોડાઓ અને ૭૦૦ ગાદાઓ
હતા. જ્યારે તે આયુ ઉપર આવ્યો ત્યારે ' જાનુ ' અને ' લખ '•
આદિ શબ્દોએ તેનો સંકાર કર્યો હતો. આયુ ઉપર એણે એક
લાખ સોના મહોરો ખર્ચી સાધર્મી વાત્સલ્ય, સંઘબંધિત અને પ્રતિ-
ષ્ઠાદિ મહત્કાર્યો કર્યા હતાં. તથા એની પહેલાં એણે સોર્ગીચિકા (હાલનું
સે.જી.આ. જે ચરોતરમાં પ્રસિદ્ધ હસ્યો છે) નામના ગ્રામમાં ૩૦૦૦૦
દ્રુમ દેંક (તે વખતે આવતા સિંહાઓ) ખર્ચી નવીન જૈન મંદિર
બનાવ્યું હતું. *

(૨૫૩-૨૬૨)

આ નંબરો વાચા લેખો ' ખરતરવસતિ ' નામના ચતુર્મુખ પ્રાસા-
દમાં આવેલા છે જેને હાલમાં કેટલાક લોકો ' સલાદનું મંદિર '
કહે છે.

+ આ ગુજરાત ક્ષેત્રે હોય તેનું નામ આયુ નથી. પરંતુ અનુમાનથી
જાણાય છે કે તે મદમદ મેચેડો દશે. કારણ કે એ સમયમાં એજ ગુજરાત
નો સુવર્ણ હતો.

* ' જાનુ ' શબ્દ તે દરિયા રાત જાણુછ છે જેની હકીકત હાલ સ
સાહેબની ' રાસમાયા ' જાત ૧, ના પત્ર ૧૨૧ ઉપર આપેલી છે. અને
' લખ ' શબ્દ તે સીરોદીનો મહારાજ લખ્યા છે જે સં. ૧૫૦૮ માં રાજ્ય-
આદીને આવ્યો હતો અને સં. ૧૫૬૦ માં મરણ પામ્યો હતો.

* આ યજ્ઞાન્ત માટે જુઓ ' ગુરુગુણવત્સરકાન્થ ' (કાગીની જૈન-
પરીવિજય મન્યમાલમાં પ્રાપ્ત) પૃ. ૩૪ અને ૩૬.

• મુખ્ય કોને આ લેન્ડો ઓશાચક સાનિયા હરકમોવચકા કોઈ મંદિર નામના આવડના છે. પ્રતિષ્ઠા કરનાર ખરનારમગળના આવડાં જિનચંદ્રમુરિ છે.

પ્રમાણદલ્લા મજિની પદ્માવતી પ્રમાણે આ આવડાં સં. ૧૫૧૪ માં આવડાં પદ પદ્યા કાતા અને સં. ૧૫૩૦ માં જેસકમેરમાં હરકમોવચકા કાતા એ પદ્માવતીમાં આવડુ ઉપર કરેલી એમની એ પ્રતિષ્ઠાને ખબર ' મહારાજગેવરિ નરકળપાર્થનાથપતિશ્ચારિપાયક ' આપે રીતે કહેલ કરો છે.

(૨૧૩-૧૦૦)

આ નવો નીલે આપેલા લેન્ડો અવડવક ઉપર આવેલા નોમુખ દુન્યા નીલેઆપે પ્રતિમાઓ ઉપર કોતારેલા છે. આ પ્રતિમાઓ રિમાલ ને અમે કોતારવક નમે સો ડિ.

• ૧૬૧ અને ૧૬૨ થયા લેન્ડોની મિલિ સં. ૧૫૧૬ થા રામુન કાકે ૧૦ માં ડિ.

૧.૧૬૨ કોતારિયા ને પદ્માવતી અવડવક ઉપર, મહારાજાધિનાજ ને ને કાકે કોતારિયા રામુન, આ ' નવગુર્જી ન રિહાર ' અવડવકે એની પ્રતિષ્ઠા કાકે રામુન કોતારિયા રામુન નીલે કાકે રામુન નીલે અવડવકાનું પ્રમાણ કરે. કે કાકે રામુન નીલે અવડવક કરમાર્જિ આપે નીલે પાનુ કે ૧૦ ૧૦૦ ને ૧૦૦૦ ને.

• ૧૬૩ કોતારિયા ને કાકે રામુન નીલે કાકે રામુન નીલે અવડવક કરમાર્જિ આપે નીલે પાનુ કે ૧૦ ૧૦૦ ને ૧૦૦૦ ને.

• ૧૬૪ કોતારિયા ને કાકે રામુન નીલે કાકે રામુન નીલે અવડવક કરમાર્જિ આપે નીલે પાનુ કે ૧૦ ૧૦૦ ને ૧૦૦૦ ને.

ઈન્દ્રનંદી અને કમલકલશ નામના બે શિષ્યોને આચાર્યપદ આપ્યું હતું. પરંતુ પાછળથી તેમને સૂરિમંત્રના અધિષ્ઠાયક રહેવે હતું કે આ બેને આચાર્યપદ આપ્યું તે ઠીક નહિ કયું કારણ કે બેબે મરણને લેઈ કરશે. તેથી મુમતિસૂરિએ ફરી એક નવા આચાર્ય બનાવ્યા અને તેમનું નામ હેમવિમલસૂરિ એવું આપ્યું. મુમતિસૂરિના સ્વર્ગસ્થ થયા પછી ઉક્ત બંને આચાર્યોએ પોતપોતાના શુદ્ધ સમુદાયો પ્રવર્તાવ્યા. જેમાંથી ઈન્દ્રનંદીસૂરિની શાખાવાળા ' કુલ-બપુરા ' કહેવારાવા લાખ્યા અને કમલકલશસૂરિની શાખાવાળા ' કમલકલશ'ના નામથી બોળાવા લાખ્યા. મૂળ સમુદાય ' પાલમ્બુપુરા ' ના નામે પ્રખ્યાત થયો. એજ કમલકલશસૂરિના શિષ્ય જયકલ્યાણસૂરિ આ લેખોક્ત પ્રતિષ્ઠા કરનાર છે.

નં. ૨૬૪, ૬૫ અને ૬૭ વાળા લેખો સંવત ૧૫૧૮ ની સાલના છે.

પ્રથમના લેખમાં નીચે પ્રમાણે દર્શાવ્યું છે:—

મેઘપાટ (મેવાક) માં આવેલા કુંબલમેર નામના મહાકુર્મમાં,

* દિપ્તજ્વામાં જાણાનું છે કે—

' કુલબપુરાગણદર્શનવચાસૂરિણ વિગમવતે દર્શિતે, અપરવાય ' મૂર્છિતા ' વતે, વધાત દર્શનવચાસૂરિણ મુક્તો વિગમવચ્ચઃ શાસ્ત્રે રક્ષિતઃ (૧) '

અર્થાત—કુલબપુરા મંઠમાંથી દર્શનવચસૂરિએ ' વિગમવન ' કાઢ્યું કે જેનું ખીલું નામ ' ભૂકટીવામત ' છે. પાછળથી દર્શનવચસૂરિએ એ મત મૂકી દીધું હતું તે પછી બાહ્યોએ રાખ્યું (૧)

કું આ ' કુંબલમ્બુ ' તે મેવાકનો પ્રખ્યાત મહારાજો ' કુંબો ' છે. આ રાજો બહુ સરસીર અને પ્રતાપી હતો. મેવાકના રણજી પાટે જે ૮૪ કિશોરો આવેલા છે તેમાંથી ૩૨ તો આ રાજા કુંબાએ જ નખાવ્યા છે. કુંબલમેરનો કિશો ૫૫ એણે જ નખાવ્યો છે. મેવાકના ૧૫૫ કિશોરોમાં એ કિશો બહુજ મહત્ત્વના અને મહત્વનો મહાપુર છે. સુમલિદ સ્ત્રીનનીષ ' રાનુપર ' ની પાસે આવેલા પર્વત ઉપર એ કિશો આવેલો છે.

રાજાધિરાજ ધી કુંભકર્ણના વિજય રાજ્યમાં, તપાગચ્છના સંધે કરાવેલા, અને આબુ ઉપર આણેલી પિત્તલની પ્રાદ એવી આદિનાથની પ્રતિમાવડે અલંકૃત થયેલા ધીચતુર્મુખ પ્રાસાદમાંના, બીજા આદિ દ્વારોમાં સ્થાપન કરવા માટે, ધીતપાગચ્છના સંધે આ આદિનાથનું બિંબ કરાવ્યું. તેની પ્રતિષ્ઠા ડૂંગરપુર નગરમાં રાઉત ધીસોમદાસના રાજ્યમાં, એસસવાલ રાતિના સા. સામાની સ્ત્રી કમદિના પુત્ર સા. માતા અને સાહુલા નામના બાઈઓએ કરેલા આશ્ચર્યકારક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવપૂર્વક, સોમદેવસૂત્રિ આદિ શિષ્ય પરિવારની સાથે તપાગચ્છનાયક ધીતશ્મી-સાગરસૂત્રિએ કરી છે. ડૂંગરપુરના સંધની આસાથી સૂત્રધાર લુંભા અને લુંભા આદિકોએ આ મૂર્તિ બનાવી છે.

આ લેખોમાં જણાવેલા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો ઉચ્ચેષ ગુરુગુણરત્નાકર ના તૃતીયસર્ગના પ્રારંભમાં ૩ જ અને ૪ થા પદમાં કરેલો છે. એ પદોમાં જણાવ્યા પ્રમાણે સા. સાહુલા ડૂંગરપુરના રાવડ સોમદાસનો મંત્રી હતો. તેણે ૧૨૦ મહુના વજનવાળી પિત્તલની મોટી જિનપ્રતિમા બંનેવી હતી એના કરેલા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવમાં એ પ્રતિમાની તથા બીજા પદ્મ અનેક પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠાઓ કરવામાં આવી હતી.

૨૧૬ નંબરવાડો લેખ, સંવત્ ૧૭૨૧ ની સાતમે છે. તેખની હકીકત આ પ્રમાણે છે:—

મહારાજાધિરાજ ધીઅખયરાજના મમયમાં અમદાવાદ નિવાસી ધીનાથ રાખિનો વદયાખાવાળા દોઝી પનીયાના મુત્ર મનીયાનો ખાવાં અનરંનદેના પુત્ર દો. સાંનિદાને આદિનાથનું બિંબ કરાવ્યું તેની પ્રતિષ્ઠા તપાગચ્છના ધીદીત્તવિજયરાત્રિના પદ્મપર આનાઈ ધીવિજયગેનના પદ્મપર વિજયવિજયનુરિના પદ્મપર વિજયાનંદનુરિના શિષ્ય બદારક વિજયરાજ સૂત્રિએ કરી છે.

આ લેખનું નામ 'લે નીરે, લેખો ૩૩૦ નીચે જોવા' ના હેતુએ ૧૩૩૦ નાં જાન્યુ. ૧૯૧૬ નાં અંક ૧૬૪૬ નાં ૩ મુખ્યા ૬૮૮ થા ૬૮૯ નાં ૧૬૨૬ નાં ૧

(૨૭૧)

આપુ દેવચાલ ઉપર વિમલસાહન્ય મંદિરના મુખ્ય રંગમંડ-
પમાં આવેલા એક સ્તંભની પછવાડે એક ગ્રહસ્થની મૂર્તિ કાતરેડી
છે તેની નીચે ૮-૧૦ પંક્તિમાં આ નંબર ૨૭૧ વાળો લેખ કાતરેડો
છે. લેખ પદ્યમાં છે પરંતુ મુને જે આની નકલ (પ્રતિપૂતિ-૨ખીંગ)
મળી છે તે એટલી બધી અસ્પષ્ટ છે કે પૂરેપૂરી વાંચી શકાતી નથી.
પ્રારંભની ૪ પંક્તિઓ ધારી મહેનતે વાંચી શકાણી છે. આ લેખ ઉપ-
યોગી છે કારણ કે આમાં તે શ્રીપાલકવિની હકીકત છે જે શુદ્ધ-
પતિ સિદ્ધરાજ જયસિંહનો મિત્ર (ભાઈબંધ) હતો. તે ભતિએ પ્રાગ્યાદ
વલ્લિગ હતો અને આ લેખમાં જણાવ્યા પ્રમાણે તેના પિતાનું નામ
લક્ષ્મણ હતું. એ મહાકવિ હતો અને ' કવિરાજ ' એવું એનું ઉપનામ
હતું. પ્રભાચંદ્રના રચેલા પ્રભાવકચરિતના ' દેવસૂરિ પ્રબંધ ' અને
' હેમચંદ્રપ્રબંધ ' માં અનેક સ્થળે એ કવિનું વર્ણન આવેલું છે.
એનો પુત્ર સિદ્ધપાલ હતો તે પણ મહાકવિ હતો. તેને પણ વિજય-
પાલ નામે પુત્ર હતો અને તે પણ કવિ હતો. વિજયપાલનું બંનેલેલું
દ્રૌપદી સ્વયંવર નામનું નાટક હાલમાં મળ્યું છે જે મહે પ્રકટ કર્યું
છે. તેની પ્રસ્તાવનામાં આ કવિવંશનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે
તેથી છતાંમુએ વિશેષ ત્યાગેલું લેવું.

આ લેખ ઉપર જે ગ્રહસ્થની મૂર્તિ છે તે ઘણું જાણે કવિરાજ
શ્રીપાલનીજ હોય તેમ જણાય છે.

એ લેખને ફરી તપાસવાની આવશ્યકતા છે અને એની સંપૂર્ણ
નકલ લેવાની ખાસ જરૂર છે. મહારી પાસે જે આની પ્રતિપૂતિ છે
તેમાં અસ્પષ્ટ જણાતા નીચેના ભાગમાં જે કેટલાક અક્ષરો જણાય
છે તેમનાથી અનુમાન થાય છે કે એ ભાગમાં એના પુત્રોનાં નામે
આપેલાં હોવા જોઈએ.

(૨૭૨-૨૭૬)

આપુ પર્વતની નીચે, ખરાડીથી લગભગ ૪ માઈલ પશ્ચિમે

મૂંગથલા કરીને એક ગામ છે તેજ પ્રાચીન મુંડસ્થલ મહાતીર્થ છે. એ ગામ પૂર્વે ઘણી સારી રીતે આબાદ હતું એમ ઐતિહાસિક ઉલ્લેખોથી જણાય છે; પરંતુ વર્તમાનમાં તે એ તદ્દન ઉગ્ગડ જેવું લાગે છે. ગુરુગુણરત્નાકર કાવ્ય ઉપરથી જણાય છે કે તપગચ્છાચાર્ય શ્રીમુનિસુન્દરસૂરિએ મુંડસ્થલમાં સં. ૧૫૦૧ માં લક્ષ્મીસાગરને વાર્ય-કપટ આપ્યું હતું અને તે વખતે તેમના ભાઈ સંઘપતિ બીમે એ પદનો ઘણા ઠાઠથી મહોત્સવ કર્યો હતો.* એ ગામમાં હાલમાં કેટલાંક દુટલાં, મંદિરો પડ્યાં છે. તેમાં એક જૈન મંદિર પણ વિશાલ આકારવાળું હોવાતું દષ્ટિગોચર થાય છે. એજ મંદિરના સ્તંભો વિગેરે ઉપર નં. ૨૭૨ થી ૭૬ સુધીના લેખો કોતરેલા છે.

પ્રથમના બે લેખો સં. ૧૨૧૬ ના છે તેમાં વીસલ અને દેવડા નામના શ્રાવકોએ આ સ્તંભો કરાવ્યાં છે આજે ઉલ્લેખ કરેલો છે. બીજા બે લેખો સં. ૧૪૨૬ ની સાલના છે. તેમાં જણાવ્યું છે કે-કોરંટ ગચ્છવાળા નન્નાચાર્યના વંશમાં, મુંડસ્થલ ગામમાં શ્રીમહાવીર સ્વામિના મંદિરને પ્રાગ્વાટ સાતિના ઠ. મહિપાલની ભાર્યા રૂપિણીના પુત્ર સિરપાલે જીર્ણોદ્ધાર કર્યો. કલશ અને દંડની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. આગુખાગુની ૨૪ દેવ કુલિકાઓમાં બિંબોની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. પ્રતિષ્ઠા કરનાર કક્કસૂરિના શિષ્ય સાવદેવસૂરિ.

૨૭૬ નંબરનો લેખ સં. ૧૪૪૨ ના વર્ષનો છે. તેમાં રામ કાન્હડદેવના પુત્ર વીસલદેવે, આ મહાવીરના મંદિરમાં સવાડીયા ધાટ (૧) ઢાનમાં આપ્યાને ઉલ્લેખ છે.

● મુળ્લસલેડય મુનિમુન્દરસૂરિભિર્યે—

ર્યે સ્થાપિતાસ્તદનુ વાચકતાપદવ્યાપ્ ।

મીમેન સ્ત્રક્ષપતિના નિગ્ધાન્વેના—

ડ્ઝરન્થોદ્ધવે વિપુવિયત્તમુધાદ્ધવર્થે ॥

—મયમસર્ગ, ૯૦ પદ ।

આ મંદિરમાંની એક મૂર્તિ આજુ ઉપરના તેજપાવના મંદિરમાં છે તેના ઉપર ૧૨૮ નવર વાળો લેખ કોનરેલો છે. આથી જણાય છે કે જ્યારે આ ગામ જાગ્યું ત્યારે આ મંદિરમાંની મૂર્તિઓ આજુ ઉપર લઈ જવામાં આવી હશે. તેજપાવના મંદિરમાંના બીજા લેખમાં (નં. ૧૫) મુદ્દપદ ને મહાતીર્થ નરીકે વળ્લુજી છે તેથી સમજાય છે કે તે વખતે એ સ્થાન મહાનગર મનનું હશે અને ત્યાં પ્રાચીન જૈન મંદિરો વધારે હશે. વંદ્વજાની જગ્યાએ ચંદની કડા હતી ત્યારે તેની આસપાસનો આ બધો પ્રદેશ નમુદ્ધિ અને જૈન પ્રજાથી ભરપૂર હતો એમ નિશ્ચય રીતે આ લેખો ઉપરથી જણાય છે. મુસલમાનોના આક્રમણના ક્ષીપે ચંદાજની ઉલ્લેખ થઈને તેની સાથે તેના સમીપમાંથી સ્થળો જળ નદ ધ્યાન કાઢના કહેર પ્રદારથી જર્જરિત થઈ સદાના માટે નામચોપ થઈ જવાની આવી ઉપર આવી રહેલા આ મુદ્દપદ જેવા સ્થાનોના બનાવશેષ મંદિરોને તેમ ધર્મ અટકાવનાર કોઈ સિરખાડ જેવે પ્રવાહ વહાર પડે તો પડું સારું થાય.

આરાસણ તીર્થના લેખો.

આજુ પર્વતની પાસે આવેલા અંબા નામના હિંદુઓના પ્રસિદ્ધ કેવલ્યાનથી દક્ષિણ-પૂર્વ દિશામાં એક-દોઢ મહાંકને ઉટે કુંભારિઆ નામનું એ નાનું સરખું એક ગામ વસે છે તેજ પ્રાચીન આરાસણ તીર્થ છે. તીર્થ એટલા મટે કે ત્યાં આગમ ઈનોના ૫ મુન્દર અને પ્રાચીન મંદિરો આવેલા છે. મંદિરોની કરીમરી અને બાંધણી ઘણી જ ઉંચા પ્રકારની છે. બધાં મંદિરો આજુનાં મંદિરો જેવાં ધોળા અરણ્યપ્રદાણના બનેલાં છે. એ સ્થાનનું જુનું નામ ‘આરાસણાકર’ છે તેને અર્થ ‘આરસની ખણ’ એવો થાય છે. જૈનમતે જોતાં એ નામની યથાર્થતા તુરત જણાઈ આવે છે. પૂર્વે એ સ્થળે આરસની મોટી ખાણ હતી. આખા શુભસત પ્રાંતમાં અહીંથી જ આરસ હતો હતો વિમલસાદ અને વસ્તુપાત્ર તેજપાત્ર આદિએ આજુ વિગેરે

ઉપર જે અનુપમ કારીગરીવાલા આરસના મંદિરો બનાવ્યા છે તે આરસ આ જગ્યાએથી જ લઈ જવામાં આવ્યો હતો. ધણી ખરી જિન-પ્રતિમાઓ પણ અહીંના જ પાપાણની બનેલી હોય છે. તારંગા પર્વત ઉપરના મહાન્ મંદિરમાં જે અજિતનાથ દેવની વિશાલકાય પ્રતિમા વિરાજિત છે તે પણ અહીંના જ પાપાણની બનેલી છે એમ સોમસૌ-ભાગ્ય કાવ્ય જોતાં સ્પષ્ટ જણાય છે. એ કાવ્યમાં એ મૂર્તિના નિર્માણ બાબત આશ્ચર્યકારક રીતે લખવામાં આવ્યું છે કે—

જ્યારે ઈડરના સંઘપતી ગોવિંદ સેઠને તારંગા ઉપર અજિતનાથ ની નવીન પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત કરવાનો વિચાર થયો ત્યારે તે આરા-સણમાં જઈને ત્યાંની પર્વતવાસીની અંખિકા દેવી (અંબામાતા) ની આરધના કરી. દેવી કેટલાક કાલ પછી સંતુષ્ટ થઈ સેઠને પ્રત્યક્ષ થઈ અને ઇચ્છિત વર માંગવા કહ્યું. સેઠે જણાવ્યું કે મહારે ખીજ કોઈ વસ્તુની અપેક્ષા નથી ફક્ત એક જિનપ્રતિમા બનાવવી છે માટે એક વિશાલ શિલા આપો. એ સાંભળી દેવીએ જણાવ્યું કે પ્રથમ તહારા પિતા વચ્છરાજ સેઠે પણ મહારી પાસે આવી રીતે એક શિલાની યાચના કરી હતી પરંતુ તે વખતે શિલા નહાની હતી; હવે તે મોટી થઈ છે તેથી તું સુખેથી તે લે અને પ્રતિમા બનાવ. દેવીની અનુમતિ પામી સેઠે ખાંભુમાથી શિલા કઢાવી અને તેને એક રથમાં મૂકી. પછી નૈવેદ્ય આદિ ઉત્તમ પદાર્થો દ્વારા દેવીની પૂજા કરીને ત્યાંથી તે શિલા લઈ રથ તારંગા તરફ ચાલ્યો. તેને ખેંચવા માટે કોંકરો બગવાન બગદો જોડવા પડ્યા હતા તથા સંખ્યાબંધ માણસો હાથમાં કોદાળા, કુહાડા અને પાવડા વિગેરે લઈ આગળ ચાલતા હતા અને રસ્તામાં રહેલા પથરો ફાડતા, ઝાડો કાપતા અને ખાડાઓ પૂરતા થકા રથને ચાલવા માટે માર્ગ સાફ બનાવતા હતા. આવી રીતે ધીમે ધીમે ચાલતા તે રથ કેટલાકે મહિના પછી તારંગે પહોંચ્યો હતો. વિગેરે. (જુઓ સોમસૌભાગ્ય કાવ્ય, સર્ગ ૭, પદ ૪૨-૫૦.)

આર્કીઆલોજીકલ સર્વે ઝોફ ઇન્ડિયા, વેસ્ટર્ન સાઈડ, ના સન્ ૧૯૦૫-૬ ના પ્રોગ્રેસ રીપોર્ટમાં કુંભારીઆના એ જૈન મંદિરો માટે વિસ્તારપૂર્વક લખાણ કરવામાં આવ્યું છે જેમાંથી કેટલોક ભાગ અત્ર આપવો ઉપયોગી થઈ પડશે.

“ કુંભારીઆમાં જૈનોનાં સુંદર મંદિરો આવેલાં છે જેમની ધ્યાત્મ કરવા પ્રતિવર્ષ ઘણા જૈનો ભવ્ય છે. દંતકથા એવી ચાલે છે કે વિમલસાહે ૩૬૦ જૈન મંદિરો બંધાવ્યાં હતાં અને તેમાં અઘ્ના માતાએ ઘણી દોડત આપી હતી. પછી અઘ્નાજીએ તેને પૂછ્યું કે દેાની મદદથી તે આ દેવાલયો બંધાવ્યાં ? ત્યારે તેણે કહ્યું કે ‘ મ્હારા ગુરૂની કૃપાથી ’ માતાજીએ ત્રણવાર તેને આપી રીતે પૂછ્યું અને એનો એજ જવાબ મળ્યો. આવી કૃતજ્ઞતાથી ગુરૂએ થઈને તેમણે તેને કહ્યું કે જો જીવનું હોય તો ન્હાસી જ, તેથી તે એક દેવાલયના ભોંય-રામાં પેઠો અને આજુ પર્વત ઉપર નિકળ્યો. ત્યાર બાદ માતાજીએ પાંચ દેવાલયો સિવાય સર્વ દેવાલયો બાળી ન્હાંખ્યા અને આ બળેલા પત્થરો હજુ પણ સર્વત્ર રખડતા એવામાં આવે છે. ફાર્જસ સાહેબ કહે છે કે આ બનાવ કોઈ જવાબામુખી પર્વત કાઢવાથી બનેલો છે. પણ ગમે તેમ હોય તો પણ ત્યાં એટલો બધો બળેલા પત્થરો પડેલા છે કે જેથી ત્યાં પાંચ કરતાં વધારે મંદિરો હશે એમ અનુમાન થઈ શકે. ”

“ કુંભારીઆમાં મુખ્ય કરીને ૬ મંદિરો છે જેમાંનાં પાંચ જૈનોનાં છે અને એક હિંદુનું છે જૈનોનાં ચાર મંદિરોને આકાર આજુ ઉપરના, તથા નાગઝ અગરબદ્ધેશ્વરના મંદિર જેવો છે. તે સર્વના ઉત્તર તરફ મુખ છે તથા આગળ પરસાગવાળી દેવકુતિકાઓની દ્વાર તેમની આજુ-બાજુ આવેલી છે. આ મંદિરો વખતો વખત સમસ્તવવામાં આવ્યાં છે, તેથી કરીને જુનું અને નવું કામ ભેગસેળ થઈ ગયું છે. કેટલાક સ્તંભો, દ્વારો અને છતમાં કરેલું કેળવકામ ઘણું જ ઉત્તમ છે અને તે આજુનાં દેવવાલના મંદિરોના જેવું છે. મી. ક્રાઉસેન્સના બતાવ્યા પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં જુનું કામ સંપેલું છે તે નવા કામ કરતાં જુદું પડી જાય છે.

સ્ત્રીઓ ભેદએ તેટલા ઉચ્ચ નહિ હોવાને લીધે તથા છત ભેદએ તે કરતાં નીચી હોવાથી મહોટા પાટડાઓની વચમાં અવેલી છત ઉપરનું ઘણું કોતરકામ એક દમ ભેદ શકાય તેમ નથી, તે બધું એક પછી એક ભેડું પડે છે અને તે પણ છતની બરાબર તળેજ ઉભા રહીને ડાકને તસ્દી આપીનેજ ભેદ શકાય છે.”

નેમિનાથ મંદિર.

“ જૈન દેવાલયોના સમૂહમાં સૌથી મહોટામાં મહોટું અને વધારે જરૂરનું દેવાલય નેમિનાથનું છે. બહારના દ્વારથી રંગમંડપ સુધી એક દાઢર બાય છે. દેવગૃહમાં એક દેવકુલિકા, એક ગૃહમંડપ અને પરસાળ આવેલાં છે. દેવકુલિકાની લીંતો જુની છે પણ તેનું શિખર તથા ગૃહમંડપની બહારનો ભાગ હાલમાં બચાવેલાં છે. તે ઇંટથી ચણેલા હોઈ, તથા પ્લાસ્ટર ઈઈ, આરસ જેવાં સાફ કરવામાં આવ્યાં છે. આનું શિખર તારંગમાં આવેલા જૈન મંદિરના ઘાટનું છે અને તેના તથા ધુમ્મટના આમલસારની નીચે ચારે બાજુએ મહોટાં મુકેલાં છે. મંદિરના અંગે આવેલી દેવકુલિકાઓના અમ્મ ભાગના છેડા ઉપર આવેલા તથા દેવગૃહની પરસાળમાં આવેલા સ્તંભો સિવાય મંડપના સ્તંભો આખા ઉપરના દેવવાડના વિમલસાહવાળા મંદિરના સ્તંભો જેવા જ છે. પરસાળના એક સ્તંભ ઉપર લેખ છે જેમાં લખેલું છે કે તે એક આસપાસે ઈ. સ. ૧૨૫૩ માં બંધાયેલ હતો. અહીં જુના કામને બદલે નવું કામ એવી જ સફાઈથી કરેલાને દાખલો આપણને મળી આવે છે. રંગમંડપની બીજી બાજુએ ઉપરના દરવાજામાં તથા છેડેના બે ન્હાના સ્તંભોની વચ્ચેની કમાનો ઉપર મકરના મુખે મુકેલાં છે. આ મુખેથી ચરૂ કરીને એક મુંદર તોરણ કોતરવામાં આવ્યું છે જે ઉપરના પથરની નીચેની બાજુને અડકે છે અને જે દેવવાડના વિમલસાહના મંદિરમાંની કમાનો ઉપર આવેલા તોરણના જેવું જ છે. મંડપના સ્તંભોની ખાડી કમાનો તથા પરસાળના સ્તંભોની ખાડી કમાનો જે ગૃહમંડપના દ્વારની બરાબર

સામે આવેલી છે તે, તથા ઉપરના પાટકાની નીચે આવેલા આગળના ઉપરથી એમ જણાય છે કે પહેલાં આમાં બીજાં તોરણો હતાં જે હાલમાં નાશ પામ્યાં છે. મંદિરની બંને બાજુએ મળીને આઠ દેવ કુલિકાઓ છે. પાંચમા નંબરની દેવકુલિકા છે તે બધી કરતાં મોટી છે. મંદિરની જમણી બાજુ વાળી દેવકુલિકામાં આદિનાથની અને ઘણી બાજુવાળીમાં પાર્શ્વનાથની ભવ્ય મૂર્તિઓ વિરાજમાન છે. મંડપના મધ્ય ભાગ ઉપર હાલના જેવું એક છાપડું આવેલું છે જે પુરમટના આકારનું છે અને તેને રંગ દર્શક સુરોચિત કરવામાં આવ્યું છે. તેની આજુબાજુએ આમવીડીયાં તથા વકલીઓને અટકાવે એવું વાંસનું પાંજરું બાંધેલું છે. મંડપના બીજા ભાગની છત તથા ઓસરીની છત સારી અને હાલના જેવી છે. મંડપ અને ઓસરીના વચ્ચેના ભાગમાં એટલે કે મૂળ ગર્ભાગારની જમણી બાજુએ ઉપરના ભાંગેલા પાટકાને મદદગાર થવા માટે બેઠેલ ત્રણ કમાનો ચણી છે અને તે સાથેના સ્તંભ સુધી લખાવેલી છે જેથી કરીને ઘણું કેલરકામ લેવાઈ ગયું છે."

(૨૭૭)

ઉપર વર્ણવેલા એ નેમીનાથનું મંદિરમાં મૂલનાથક તરીકે જે પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત છે તેના આસન નીચે આ નં. ૨૭૭ નો લેખ ફાતરેલો છે. લેખોક્ત ઉલ્લેખનો તાત્પર્ય આ પ્રમાણે છે—

સં. ૧૬૭૫ ના માધ્યમથી ૪ ને શનિવારના દિવસે એકેશ (ઓસવાલ) જાતિના વૃદ્ધ શ્યામપાળા બુદ્ધરા (બેદરા) સંબંધે ધીનેમિનાથના મંદિરમાં નેમિનાથનું બિંબ કરાવ્યું. તેની પ્રતિષ્ઠા દીરવિજયસૂરિના પદપર આચાર્ય ધીવિજયસેનસૂરિના શિષ્ય આચાર્ય ધીવિજયદેવસૂરિએ, પદિત પુરાલસાગરગણિ આદિ સાધુ પરિવાર સાથે કરી છે.

પરમ સાગરગણિવાળો સપાગચ્છપદાવલી માં જણાવેલું છે કે વાલી દેવસૂરિએ (સમય વિ. સં. ૧૧૭૪-૧૨૨૬) આરાસજીમાં નેનિ-

નાયની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. (તથા આસપાસે જ નેમિનાથપ્રતિષ્ઠા ક્રૂતા) એથી જણાય તો કે પ્રથમ આ મંદિરમાં ઉક્ત આચાર્યની પ્રતિષ્ઠિત કરેલી પ્રતિમા વિરજિત હશે પરંતુ પાછળથી કોઈ કારણથી તે ખડિત કે નષ્ટ થઈ જવાના લીધે તેના સ્થળે, પોહરા રાજપાદે આ નવી પ્રતિમા બનાવી વિજયદેવસૂરિના હાથે પ્રતિષ્ઠિત કરી છે, એમ જણાય છે.

(૨૭૮)

એજ મંદિરમાં ઉપરમુકત પ્રતિમાની હસ્તિજા બાજુએ આ-
દિનાથ તીર્થકરની પ્રતિમા સ્થાપિત છે તેની પહોંડી નીચે આ નં.
૨૭૯ નો લેખ કોતરેલો છે. લેખની સાલ અને પ્રતિષ્ઠાતા આચાર્યનું
નામ ઉપરના લેખ પ્રમાણે જ છે. પ્રતિમા કરાવનાર શ્રીમાત્રસાતીના
પુત્રાભાવાળા સા. રંગા (શ્રી કીલારી) મુત લલુઆ.....મુત પાનીઆ
જીવ સમર મુત કીરણ છે.

(૨૭૯)

આ લેખ મૂળ મંદિરની ડાબી બાજુએ આગેડી ભમતીમાંની
છેલ્લી દેવગુરુજીની ભીલ ઉપર કોતરેલો છે. હકીકત આ પ્રમાણે છે:-

પ્રાચીન વંશના એ. બાહુકાએ શ્રીગિરનાથસૂરિના તદ્દપદેરાથી
પ્રકાશ (ધણું) કરીને વડોદરાની પાસે આગેડું ' કાકરા ' ના
નાથ નામનાં ઉદેવગુરુજીના નામે એજ મહાપીર જ્ઞાપિતું મંદિર બ-
નાવું હતું. તેના બે પુત્રો પણ ' પ્રસાદેવ ' અને ' યાત્રુદેવ ' પ્રસાદેવે સા.
૧૨૭૬ માં અહિંનાજ (અણગણમાં) શ્રીનેનિનાથ મંદિરના રતન
કાચ ' કમલ પર ' કરાવ્યો. તેના ન્યાયા સાર્થકે યાત્રુદેવ (આ
લુહારોડે) ના પીરવાંડ, ' ધનક, આનક અને શાવડ નામના પુત્રોએ
અણગણનાજિય જહુરોડેનાથી સંવત્ર ૧૩૧૦ માં ચતુર્વિધારીય (એ-
વંશ સિદ્ધર સિવ સિંહપદ) કરાવ્યું. ૧૩૧૬ માં અણ-
ગણનાજિય કોડેડેની ' જાળા જામરક ધરિદાર પદ્ધિ ' ના નામનાં
જહુરુડેના ઉપેડેની દેવગુરુજી કરાવે. સ. ૧૩૪૬ માં અહિંનાજ
૧ જામરક ' સાર્થકે જામરક ' નામનાં આજે આજે નામનાં
જે અણગણનાજિય જામરક નામનાં સંતકાકોડે ૧૫૦૬

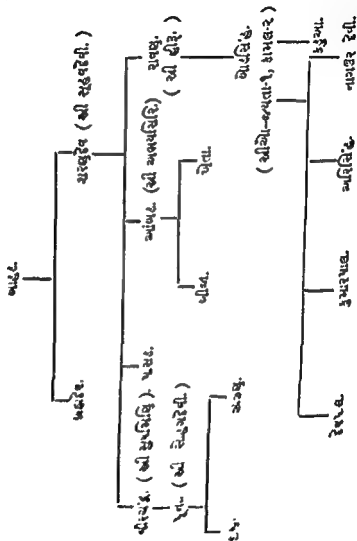
આ લેખમાં જણાવેલા બાહુડને કૌર્ણસે કુમ્ભરપલ ચૌહાણને મંત્રી બાહુડ માન્યો છે પરંતુ તે પ્રકટ જૂલ છે. મંત્રી બાહુડ તે (ઉદયનનો પુત્ર) જાતિએ શ્રીમાલી હતો અને આ બાહુડ તે જાતિએ પ્રાજ્ઞાટ (પૌરવાહ) છે. તેથી આ બંને બાહુડો જુદા જુદા છે. સમય બંનેનો લગભગ એક જ હોવાથી આ જામ થયો હોય તેમ જણાય છે.

આગળનો નં. ૨૬૦ વાળો લેખ પણ આ લેખ સાથે મળતો છે. એ લેખ મૂલનાયકની કાળી બાજુએ આવેલી ભમતીમાંની વા-સુપૂન્ય દેવકુલિકામાં પ્રતિમાના પદ્માસન ઉપર કોતરેલો છે. પ્રસ્તુત લેખમાં જણાવેલી-સંવત્ ૧૩૩૮ માં બનાવેલી-વાસુપૂન્ય દેવકુલિકા તે આજ છે.

લેખોક્ત હકીકત સ્પષ્ટજ છે. આ બંને લેખોમાં આવેલાં મનુ-ષ્યોનાં નામોનો પરસ્પર સંબંધ આ પ્રમાણે છે:—

---

* પેત્રીના આમ, મહીકાંતમાં આવેલા હર રાજ્યમાં આવેલું છે. ત્યાં દાલમાં એક જૈન મંદિર છે એ સ્થલ તીર્થ જેવું ગણાય છે. પૂર્વે આ વધારે મંદિરો દોષાં જોઈએ એમ જણાય છે.

આ લેખોમાં જણાવેલા પરમાનંદસૂરિ અને નીચેના લેખમાં જણાવેલા પરમાનંદસૂરિ જાને જુદા છે. આ પરમાનંદસૂરિ બૃહદ્ગચ્છીય છે અને નીચેના અંદ્રગચ્છીય છે. આ સૂરિની ગુરૂ પરપરા આ પ્રમાણે છે:—

જિનભદ્રસૂરિ.

રાત્રમભસૂરિ.

હરિભદ્રસૂરિ.

પરમાનંદસૂરિ.

(૨૮૦)

આ નંબર વાળો લેખ, એજ મહિના એક સ્તંભ ઉપર કોતરેલો છે.

સં. ૧૩૧૦ ના વર્ષે વૈશાખ વદિ ૫ ગુરુવાર. આઘાટ રાત્રિના એ વીસઠ્ઠા અને આઠા રૂપિયાના એપેયે લેમના ગુન આસપાલ, સીમપાલ અને પદમીદે પોતાના વિલવાનુસાર આરાસણ નગરમાં શ્રી-નેમિનાથ ચૈત્યના મંડપમાં, અંદ્રગચ્છના આચાર્ય શ્રી પરમાનંદસૂરિના શિષ્ય શ્રી રત્નમભસૂરિના સદુપદેશથી એક સ્તંભ કરાવ્યો.

દક્ષિણવચિન્દ નામના આચાર્યની (શક સંવત્ ૭૦૦ માં) રચેલી કુવલયમાલા નામની પ્રાકૃત કથાને સંસ્કૃતમાં સંક્ષેપ કરનાર આજ રત્નમભસૂરિ છે એમ તે જાણના હરેક પ્રસ્તાવને અતે “ દત્તા-ચાર્ય કીપરમાનંદસૂરિ શિષ્યકીરત્નમભસૂરિચિરવિતે કુવલયમાલાકથા સંક્ષેપે ” આવી રીતે કરેલા ઉલ્લેખથી નિશ્ચિત રૂપે જણાય છે.

(૨૮૧)

આ લેખ એક ખીત ઉપર કોતરેલો છે.

સંવત્ ૧૩૪૪ ના આઘાડ ગુલી પૂર્ણિમાના દિવસે. શ્રી નેમિનાથ દેવના ચૈત્યમાં ત્રણ કથાસુત્ર (દીક્ષા, કેવલ અને એકા ?) દિવસે

પૂજા માટે, . સિંધરના પુત્ર શ્રે. ગાંગદેવે વીસલપ્રિય ૧૨૦ દ્રમ (તે વખતે ચાલતા વીસલપુરીયા ચાંદિના શિકકઓ) નેમિનાથ દેવના બ'ગરમાં ન્હાંખ્યા છે. તેના વ્યાજમાંથી પ્રતિમા ૩ દ્રમ પૂજા માટે ચઢાવાય છે.

(૨૮૨)

આ લેખ એક ઢાંબલા ઉપર કોતરેલો છે. સં. ૧૫૨૬ ના આઘાઠ વદિ ૬ સીને સોમવારના દિવસે પાટણુ નિવાસી ગુજરાતીય મહં. પૂજાના પુત્ર સીધરે અહિંની યાત્રા કરી હુચે તેથી તેના સ્મરણ માટે આ લેખ કોતરાવ્યો હોય એમ જણાય છે.

(૨૮૩)

આ લેખ પણ એક ભીંત ઉપર કોતરેલો છે. શ્રે. ગાંગદેવ નામના કોઈ શ્રાવકે પોતાના પરિવાર સહિત નેમિનાથનાં બિ'બા કરાવ્યાં જેમની પ્રતિષ્ઠા નવાંગવૃત્તિકારક શ્રી અભયદેવસૂરિની શિષ્યસંતતિમાં થએલા આચાર્ય શ્રી ચંદ્રસૂરિએ કરી છે.

(૨૮૪)

આ લેખ, ગૃહમંડપમાં આવેલા એક શિલાપટ્ટ ઉપર કોતરેલો છે. જેમાં મુનિસુમતતીર્થંકરની પ્રતિમા તથા તેમણે કરેલો અશ્વને બોધ અને સમલિકાવિહારતીર્થ વિગેરેના આકારો કોતરેલા છે. લેખનો અર્થ આ પ્રમાણે છે:—

સં. ૧૩૩૮ ના જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૪ શુક્રવાર. શ્રીનેમિનાથ ચૈત્યમાં સંવિગ્નવિહારી શ્રી ચક્રેશ્વરસૂરિના સંતાનીય શ્રીજયસિંહસૂરિ શિષ્ય શ્રીસોમપ્રભસૂરિ શિષ્ય શ્રીવદ્ધમાનસૂરિએ પ્રતિષ્ઠિત કરેલું; આરાસણ આકર નિવાસી પ્રાગ્વાટ શાંતિના શ્રે. ગોનાના વંશમાં થએલા શ્રે. આસપાલે પોતાના કુટુંબ સાથે અશ્વાવબોધ અને સમલિકા વિહાર તીર્થોદ્ધાર સહિત શ્રીમુનિસુમતબિંબ કરાવ્યું.

(૨૮૫-૮૮)

આ ત્રુટિત લેખો બુદ્ધી બુદ્ધી જાતના બનેલા શિલાપટ્ટો તથા પ્રતિમાઓ ઉપર કોતરેલા છે. સાલ અને તિથિ સિવાય વધારે જાણવાનું એમાં કશું નથી.

(૨૮૯)

આ લેખ એક પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ઉપર કેતરેલો છે. સં. ૧૨૦૬ ના જ્યેષ્ઠ સુદિ ૯ મંગળવારના દિવસે શ્રે. સહજિમના પુત્ર ઉદ્ધા નામના પરમ શાવકે પોતાની શ્રી સલક્ષ્ણના શ્રેય માટે, પોતાના બાઈ, બાણજ અને બહેન આદિકે પરિવાર સહિત, શ્રીપાર્શ્વનાથનું 'જિંબ કરાંબુ' જેની પ્રતિષ્ઠા શ્રીઅજિતદેવસૂરિના શિષ્ય શ્રી વિજયસિંહસૂરિએ કરી.

આ અજિતદેવસૂરિ તે સુપ્રસિદ્ધ આચાર્ય શ્રીમુનિચંદ્રસૂરિના શિષ્ય અને પ્રવરવાદી શ્રીદેવસૂરિના ગુરુઆતા હતા. મુનિમુન્દરસૂરિની ગુર્વાવલીમાં લખ્યા પ્રમાણે તેઓ કમલુ ભગવાન શ્રીમદ્ધાવીર દેવની ૪૨ મી પાટે થયેલા છે. ૪૩ મી પાટે વિજયસિંહસૂરિ થયા જેમણે આ લેખોક્ત પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી છે. સિદ્ધમહાર, કુમારપાલમતિવોષઃ સુમતિનાથપરિત્ર આદિ અનેક યત્નીના કર્તા અને 'શતાર્થી' ની બુદ્ધિ-પ્રભાવ જણાવનારી પદવીના ધારક સોમપ્રભાચાર્ય આજ વિજયસિંહ સૂરિના પદપર હતા. વિશેષ માટે જુઓ ઉક્ત ગુર્વાવલી પૃષ્ઠ ૭૧-૭૭ તથા 'જૈનદર્શિણી' પૃષ્ઠ ૧૨ અંક ૬-૧૦, તથા ભાગ ૧૩ અંક ૩-૪;) સોમપ્રભાચાર્ય અને સુકિતમુકતાવલી વિષયે પ્રકટ થયેલા મહારા મે લેખો.

(૨૯૦)

આ લેખ સંજની હકીકત ઉપર ૨૭૬ નંબરના લેખાવલોકનમાં આવી ગયું છે.

(૨૯૧)

આજ મંદિરની એક દેવમુલિકા ઉપર આ લેખ કેતરેલો છે. સં. ૧૩૩૫ ના માઘ સુદિ ૧૩. ચંદ્રાવલી નિવાસી સાંચા નામના શાવકે પોતાના કથાણુ માટે શાંતિનાથ 'જિંબ કરાંબુ' જેની પ્રતિષ્ઠા વદ્-માનસુદિએ કરી છે.

* આ મંથ, 'માયકથાણુ ઓરીઅં-૮૯ સીરીઝ'માં મહારા તાર્થી શ રો.પિત્ર દર્શ મુદિત થાય છે. એમાં દેવચંદ્રાચાર્ય કુમારપાલ રાખને જન દર્શ સંજની કરેલા નોંધનું વર્ણન છે.

(૨૯૨)

આ લેખ પણ એજ દેવકુલિકામાં કોતરેલો છે. સં. ૧૩૩૭ વ્યેષ્ટ સુદિ ૧૪ શુક્રવાર. ખાંખણ નામના શ્રાવકે પોતાના શ્રેય માટે શાંતિનાથ પ્રતિમા કરાવી. તેની પ્રતિષ્ઠા પણ વર્દ્ધમાનસૂરિએ કરી છે. તેઓ પ્રહરૂગચ્છીય શ્રીચક્રેશ્વરસૂરિના શિષ્ય સંતતિમાં થએલા સોમપ્રભસૂરિના શિષ્ય હતા.

મહાવીર તીર્થકરનું મંદિર.

“ નેમિનાથના દેવાલયથી પૂર્વમાં મહાવીરનું દેવાલય છે. બહારની બે સીડીઓથી એક આચ્છાદિત કરવાજમાં અવાય છે જે હાલમાં બનાવેલો છે. અંદર, તેની બંને બાજુએ ત્રણ મહોટા ગોખલા છે, પણ અમ્મ ભાગમાં તે દેવ કુલિકાઓ છે.

“ રંગમંડપના વચલા ભાગમાં ઉંચે કોતરેલો એક પુરુષ છે જે ભાંગેલો છે તથા રંગેલો તેમજ ધોળેલો છે. આ પુરુષમટનો આધાર અંદર કોણપ્રતિમાં આવેલા આડ સ્તંભો ઉપર છે જેમાંના બે દેવકુલિકાની પરસાવના છે અને તે આજુબા વિમલસાહના દેવતપના સ્તંભો જેવા છે. બાકીના સાદા છે. પહેલાં આ સ્તંભોની દરેક બેડને મકરના મોઢાથી નિકળેલા તોરણોથી ચણગારવામાં આવી હતી પણ હાલ એક મિવાય બધાં તોરણો જતા રહ્યાં છે. રંગમંડપના બીજા ભાગોની છતના બુદ્ધ બુદ્ધ વિભાગે પાડ્યા છે જેના ઉપર આજુબા વિમલસાહના દેહસમાં છે તેમ જૈનચરિત્રોનાં બુદ્ધ બુદ્ધ દરેક કાઠવામાં આવ્યાં છે.

“ દેવ કુલિકાની બીજી હાલમાં બધાવેલી છે, પણ ચિખર બુદ્ધ પ્રચરના કદકાનું બનેલું છે. ત્ર્યમંડપ બુદ્ધ છે અને તેને, પહેલાં, જે બજુએ બરજાં તથા દાદરા હતા. હાલમાં તે બરજાં પૂરી નાંખેલાં છે અને તેમને ઠેકાણે નાત્ર બે બગીચાં સંખેલાં છે જેથી અંદર અમ્મ વનું આવી ચકે છે ત્ર્યમંડપની બરજાખમાં મહાવીર કોણસામ છે પણ દેવકુલિકાઓની બરજાખોને નથી અંદર મહાવીરોની બેઠાં જાત્ય મુદિ છે જેના ઉપરના લેખમાં ઈ. વ. ૧૧૧૮ ની મિતિ

આપેલી છે, પણ જે બેઠક ઉપર તે પ્રતિમા બેસાડેલી છે તે બેઠક જુની છે અને તેના ઉપરના લેખમાં ઇ. સ. ૧૦૬૧ ની મિતિ આપેલી છે.

“ ઘણી અગર પાંચમ બાબુએ જે જુના સ્તંભોની સાથે જે નવા સ્થંભો છે જે ઉપરના શાંગેડા ચોરસાના આધાર રૂપ છે. દક્ષિણ પુણાની પૂર્વ બાબુમાં આવેલી ત્રીજી તથા ચોથી દેવકુલિકાની બારસાખે બીજી દેવકુલિકાઓ કરતાં વધારે કાતરેલી છે. ત્રીજી દેવકુલિકાની આગળ, ઉપરના ચોરસાની નીચેની બાબુને અડકનારી એક કમાનના આધાર રૂપ સ્તંભો ઉપર જે બાબુએ ‘ કીચક ’ પ્રોટેક્શન લેવામાં આવે છે. આ બાબત લખવા જેવી છે, કારણ કે બીજે કોઈ કોણે અમબાગમાં અગર દેવકુલિકામાં આ પ્રમાણે નથી. ” ૬

આ દેવાલયમાં મૂલનાયક તરીકે જે મહાવીર દેવની મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠિત છે તેની પાંદડી ઉપર નં. ૨૬૩ નો લેખ કાતરેલો છે. મિતિ ૧૬૭૫ ના માસ શુક્રિ ૪ ચનિવાર. એકેશ વંશના અને વૃદ્ધશાખાના સા. નાનિઆ નામના ધાવકે, આરાસજી નગરમાં શ્રી મહાવીરનું બિંબ કરાખું જેની પ્રતિષ્ઠા વિશ્વકેવલસૂરિએ કરી છે. આટલી હદીકત છે.

૨૬૪ નો લેખ પણ એજ સ્થળે-મૂર્તિની બેઠક નોંધે કાતરેલો છે. લેખ ખડિત છે. ફક્ત—સં. ૧૧૧૮ ના કારનુજી શુકલ ૭ સંમવારના દિવસે આરાસજી નામના સ્થાનમાં તીર્થપતિની પ્રતિષ્ઠા કરાવી આટલી હદીકત વિદ્યમાન છે. આરાસજીના લેખેમાં આ સંથી જુનો લેખ છે. આ લેખથી જણાય છે કે નેમિનાથ ચૈત્યની આફક આ વૈત્યની મૂલપ્રતિમા પણ ખડિત કે નહિ થઈ ગઈ હોય તેથી તેના સમયે આ વિદ્યમાન પ્રતિમા વિરાજિત કરવામાં આવી હોય તેમ જણાય છે.

પાર્શ્વનાથ મંદિર.

(૨૬૫-૩૦૧)

૨૬૫ થી ૩૦૧ નંબર સુધીના લેખે પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં આવેલા છે. જેમાંનો ૫૬૯૦ લેખ મૂલનાયક ઉપર કાતરેલો છે. મિતિ ૩-

૬ આર્દ્રિઓષોદ્ધવ, કામેશ રીપાદ* સન ૧૬૦૪-૦૧.

પર પ્રમાણે જ ૧૯૭૫ ની છે અને પ્રતિષ્ઠાતા આચાર્ય પણ તેજ વિજયદેવસૂરિ છે.

મૂલ ગર્ભાગારની બહાર જે ન્હાનો રંગમંડપ છે, તેના દરવાજાની જમણી બાજુ ઉપર આવેલા ગોખતાની વેદી ઉપર ૨૯૬ નંબરનો લેખ કોતરેલો છે. મિતિ સં. ૧૨૧૬ ની વૈશાખ સુદિ ૨. શ્રે. પાસદેવના પુત્ર વીર અને પુનાએ પોતાના ભાઈ જેહુડના શ્રેયાર્થે પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા કરાવી જેની પ્રતિષ્ઠા નેમિચંદ્રાચાર્યના શિષ્ય દેવાચાર્યે * કરી.

બાકીના લેખો એજ મંદિરમાંની જુદી જુદી પ્રતિમાની બેડકો ઉપર કોતરેલા છે. છેલ્લા ત્રણની મિતિ સં. ૧૨૫૬ ના આષાઢ સુદિ ૨ શનિવારની છે. એ લેખોમાં પ્રતિષ્ઠાતા તરીકે આચાર્ય ધર્મધોષતું નામ આપેલું છે.

એ મંદિરનું વર્ણન ઉક્ત રીપોર્ટમાં આ પ્રમાણે આપ્યું છે:—
“ પહેલાં, પાર્શ્વનાથના દેવાલયને ત્રણ દ્વારો હતાં તેમાંનાં બે બંધ કર્યા છે તેથી પશ્ચિમ તરફના દ્વારમાં થઈને અંદર જઈ શકાય છે. દરેક બાજુએ મધ્યની દેવકુલિકા ખીણ કરતાં વધારે કોતરકામ વાળી છે.

* આ દેવાચાર્ય તે કદાચ સુપ્રસિદ્ધ તાર્કિક વાદી દેવસૂરિ હશે. કારણ કે પદ્માવલી પ્રમાણે તેમનો સ્વર્ગવાસ સ. ૧૨૨૬ માં થએલો છે. જે કે તેઓ સ્વરચિત સ્વાદવાદલાકર નામના મહાન ગ્રંથમાં પોતાને મુનિચંદ્રસૂરિના શિષ્ય તરીકે પ્રકટ જણાવે છે તેમજ પદ્માવલી ત્રિમેરે ખીળ ગ્રંથોમાં પણ મુનિચંદ્રસૂરિશિષ્ય તરીકે જ તેમને ઉલ્લિખિત કરવામાં આવ્યા છે, પરંતુ કદાચ એમ હોય કે તેમના દીક્ષા ગુરુ તો નેમિચંદ્રસૂરિ હોય (કે જેમણે પોતાના ગુરુજાતા વિનયચંદ્ર ઉપાધ્યાયના શિષ્ય મુનિચંદ્રને પોતાના પદ્ધતિ જનાવ્યા હતા) પરંતુ પાછળથી મુનિચંદ્રસૂરિની ગાદીએ આવેલા હોવાથી તેમના જ શિષ્ય તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવ્યા હોય, કે જેમ ખીળ ધણા આચાર્યોના વિનયમાં બનેલું છે. એ કેવલ એક નામના સામ્યને લખને અનુમાન કરવામાં આવ્યું છે, વિષ્ણુ ૩૫ કહ્યું નથી. સમાન નામવાળા અનેક આચાર્યો એક જ સમયમાં વિવિધાન હોવાના ઉદાહરણો પણ જૈન સાહિત્યમાંથી ધણા મળી આવે છે,

તેના મંડપના સ્તંભો તથા પુરમટની ગોઠવણ મહાવીર અને શાંતિ-
નાથના દેવાલયના જેવી છે, પણ શાંતિનાથ દેવાલયની માફક માત્ર ચાર
તોરણો છે જેમાંનું દેવકુસિકાની પરચાલની સામે આવેલા દાદર ઉપરનું
એક જ દ્વારમાં રહેતું છે. નેમિનાથ ચૈત્યની માફક પુરમટની બાજુ-
બાજુએ વાસના સગીઆ ઉભા કર્યા છે. દેવકુસિકાને બાહ્ય ભાગ
તથા ગૃહમંડપનો એક ભાગ અર્વાચીન છે. દાદર સાથે આવેલા બે
સ્તંભોની વચ્ચેની એક જુની બારસાખ ગૃહમંડપની પશ્ચિમની ભીતમાં
ચણવામાં આવી છે, પણ આ દ્વાર બંધ કરવામાં આવ્યું નથી. ભીતની
બીજી બાજુએ આવીજ બારસાખ ગોઠવવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો
હોય તેમ લાગે છે, કારણ કે તે ભીત આજના બે સ્તંભો ઉભા કરવામાં
આવ્યા છે. મૂલદેવનૃદની બારસાખ ઉપર સાડું કેતરકામ કરવામાં
આવ્યું છે. પણ તેના ઉપર પાછળની ગુજરાવી રીતિ પ્રમાણે રંગ
ઉમાદવામાં આવ્યો છે ”

શાંતિનાથ ચૈત્ય.

(૩૦૨-૩૦૬)

આ નંબરવાળા લેખો શાંતિનાથ ચૈત્યમાં આવેલા છે. ચૈત્યમાં
રહેલી જુદી જુદી પ્રતિમાઓની નીચે એ લેખો કાનરેલા છે. ૪ લેખની
મિતિ સં. ૧૧૩૮ છે અને એકની સં. ૧૧૪૬ છે. અમુક કાવકે અમુક
જિનની પ્રતિમા કસાવી માત્ર આટલોજ ઉલ્લેખ એ લેખોમાં થયેલો છે.

“એ દેવાલય ઉપરુંકત મહાવીર જિનના દેવાલય જેવુંજ છે. માત્ર
ફરફાર એટલે જ છે કે ઉપરની કમાનની બંને બાજુએ, મહાવીર
દેવાલયની માફક, પણ એખલા નહિ પણ ચાર છે. આ દરેક એખ-
લામાં લેખો આવેલા છે જેમાંના સર્વની મિતિ ઈ. સ. ૧૦૮૧ માં
માત્ર એકની જ આઠ વર્ષ પછીની છે. વળી મંડપમાંના આઠ સ્તંભો
જે અષ્ટકોણાકૃતિમાં હોય પુરમટને ટેકો આપે છે તેના ઉપર ચાર
તોરણો છે, પણ મહાવીર દેવાલયમાં આઠ છે. આ બધાં તોરણો વત્તાં
રહ્યાં છે, ફક્ત પશ્ચિમ બાજુ તરફનું અવશેષ રહ્યું છે. ”

કિશો, જેના પથ્થરો હાલ જળેલા છે, તે દ્રષ્ટિગોચર થાય છે. પણ જનજાતે એ છે કે આ કિશોથી થોડા પુટ છે એક પણ જળેલો પથ્થર જોવામાં આવતો નથી. જે રાજસના ધારવા પ્રમાણે દેવ તે એમ પ્રથમ ઉત્પન્ન થાય ■ કે આ કિશોની બહાર કેમ જળેલા પથ્થરો નહિ હોય ? ખરી રીતે, સૂક્ષ્મ દ્રષ્ટિએ જોતાં એમ માન્ય પડે છે કે આ જૈન દેવાલયોની આસપાસની સર્વ જમીન તથા કુંભારીઆ અને અંબાજી વચ્ચેની ક્ષેત્રમાં એક જમીન કૃત્રિમ છે, તથા તેના ઉપર જુના તથા મોટા પથ્થર અને છટોના કદક પડેલા છે. અંબાજી અગર કુંભારીઆ-એ ત્યાં આ છટો જોવામાં આવે છે અને જળેલા પથ્થરો દેખાય છે. આ ઉપરથી એમ અનુમાન થાય છે કે, પહેલાં અંબાજીથી કુંભારીઆ સુધીનું એક ચહેર વસેલું હતું. અને તેથીજ આ ચહેરનાં ખડેરોથી દૂર આવી છટો તથા જળેલા પથ્થરો જોવામાં આવતા નથી. હવે એક પ્રથમ ઉત્પન્ન થાય છે. આ જુના ચહેરનું નામ શું હતું ? જૈન દેવાલયોના લેખોમાં તેનું નામ ' આરાસજી ' અગર ' આરાસનાકર ' આપેલું છે. બાલદ્રષ્ટિથી જ માત્ર એમ સ્પષ્ટ છે કે ' આરાસન ' એ શબ્દ ' આરાસ ' જે ને ગુજરાતીમાં ' પથ્થર ' કહે છે, તે હતું. જે આરાસન પહાડોમાં અંબાજી તથા કુંભારીઆ ગુપ્ત થયાં છે તે પથ્થરનો પહાડ છે તેથી આ ચહેર આરાસન કહેવાતું, એમાં કંઈ શક નથી. કારણ કે તેની આજુબાજુએ પથ્થરીઆ પહાડો હતા અગર તેનાં સર્વ ધરો પથ્થરનાં બનાવેલાં હતાં જેથી બીજા ચહેરોથી તેનું વ્યક્તિત્વ લિન્ન હતું. બીજું નામ ' આરાસનાકર ' જેનો અર્થ ' પથ્થરની ખાણ ' થાય ■ તે ઉપરથી પણ એજ નિર્ણય આવી શકે. ખરી રીતે એમ છે કે પહેલાં જે ઇમારતો હતી તથા હાલ જે ઇમારતો છે તે પથ્થરની છે. વળી સ્વાભાવિક રીતે એમ પણ પ્રથમ ઉત્પન્ન થાય છે કે આ જુના ચહેરનું નામ આરાસજી જુલાઈ જવાયું હતું અને તેને બદલે કુંભારીઆ મુક્યું હતું. આના જવાબમાં ફોર્મસ કહે છે કે ચિતોડના રાજા કુંભારે આ બંધાવ્યું માટે તેને કુંભારીઆ કહે છે. પણ આ માત્રી સકાય નહીં; કુંભારીઆનાં પુરાણાં મકાનો ઉપરથી એમ વ્યક્ત થાય છે કે આ ચહેર રાજા કુંભારી પહેલાં ધણાં વર્ષનું જુનું છે. એમ પણ કારણ આપી શકાય કે આ પુરાણું ચહેર વિમલચાહ અને રાજા કુંભારના વખતની વચ્ચે નાશ થયું હતું અને તેનો કુંભારે પુનરુદ્ધાર કર્યો હતો. આ સમજ પણ સમજાવતી, કારણ કે મહાવીરના દેવાલયમાંની દેવકુલિકાની બેઠક ઉપર કાતરેલા લેખમાં ઇ. સ. ૧૬૧૮ ની મિતિ છે અને તેમાં આરાસન ચહેર વિષે ઉલ્લેખ છે. રાજા કુંભાર ઇ. સ. ૧૪૩૮ થી

પ્રાચીનજનકીપસંમેહ.

(૧૮૩)

૧. નારાયણ

૧૪૫૮ સુધીમાં થયો અને આ લેખની મિતિ ઇ. સ. ૧૬૧૮ ની એટલે કે કુંભા પછી બરાબર ૧૫૦ વર્ષની છે તેથી એમ તો નહીં થઈ શકે છે કે કુંભારીઆનો મમે તે અર્થ થયો હોય પણ તેનું નામ રાણા કુંભાના નામ ઉપરથી પડેલું નથી જ અને તેથી જુના સહેરનો વિનાયક ઇ. સ. ૧૬૧૮ પછી થયેલો હોવો જોઈએ.

આ જુના સહેરનું નામ આરામુર હતો એમ લાગે છે અને હાલ અંખાજ તે નામથી ઓળખાય છે આરામુર એ આરાસપુરનો અપભ્રંશ હતો. આરાસપુર એજ આરાસજીપુર; આ ટેકરીઓ પણ આરાસપુરના નામથી ઓળખાય છે. અને હાલ આરામુર (આરાસપુર) નગરી તરફ આવેલી હોવાને લીધે તેમજ એનું નામ પડ્યું હતું તેમજ ઇ. સ. ૧૨૦૦ ની મિતિ વાળા એક પાળીઆલેખ વિષે કહે છે જેમાં પરમાર રાજા ધારાવર્ગે આરાસજીપુરમાં એક કુંવો જોદાજી વિષે ઉલ્લેખ છે આ ઉપરથી એમ જણાય છે કે તેરમી સદીના આરંભમાં ચંદ્રાવતીના પરમારોના તાબામાં આરાસજીપુર હતું. આ લેખ વિષે મેં પછી સાધ કરી પણ તે મળી આવ્યો નહિ. તો પણ ઇ. સ. ૧૨૭૪ ની મિતિવાળો એક બાંને પાળીઆ-લેખ મળી આવ્યો છે. જેમાં મદિપાલ નામે કોઈક આરામજીનો રાજા હતો એવું કહેલું છે. કુંભારીઆના લેખોમાં બીજા કોઈ રાજાના નામે આપ્યા નથી, પણ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ઇ. સ. ૧૬૧૮ સુધી હાલ આ નગરની જગ્યાએ લાંબી રહી હતી આ નગર પછી તેનો નાશ થયો હતો મારા મત પ્રમાણે આ જ દેશવર્ગો વિષય આખું નગર બગી ચડ્યું હતું કારણ ત્યાં બગેલા પાથરો દેખાયા આવે છે. દુરમન રાજાએ મારો બાગી મુકવાની હાકલ કરી દેશવર્ગોને લામા આવે છે અને અદિ પણ તે પ્રમાણે થઈ હોય. ઉપર દેશવર્ગોના નામ કહેલું હોય તથા જ્યાં જ્યાં મુસલમાનોએ આવી રીતે નગર દેશવર્ગોના નાશ કર્યો હોય તથા જ્યાં જ્યાં મુસલમાનોએ આવી રીતે નગર કર્યો છે ત્યાં ત્યાં બીજા અનેક દંતકથાઓનો ઉલ્લેખ થયો છે. આ વિષય ઉપર મેં પછી જારી તપાસ કરી પણ ત્યાં મને કોઈએ એમ ન કહ્યું કે આ મુસ

નયનસેખસ મહ. (૧૮૫)

નીચેનાં પાંચી નવ છે. આરે જુના નવરનો નાથ કરતામાં આરે
અન્યામાના દેવાવજાબોના હાથમાં આજુ નારે આ પુરાણી નવરના
સને આરે કારજ તરીકે આ અન્યામાનાની દારીન જાણ્યોએ નેડી
હતી.

રાજપુર તીર્થના લેખો.

આરજણના લેખો પાંચી રાજપુરતીર્થના લેખો આવે છે.
રાજપુર, બોડવાડની મોટી પંચતીર્થોમાંનું મુખ્ય તીર્થ છે. મારવાડ
દેશમાં નેટલાં પ્રાચીન બંન મંદિર છે તેમાં રાજપુરનું મંદિર સૌથી
મોટું, કિમ્બી અને કારીમરીને દરિએ અનુપમ છે એ મંદિર
આરે અને કોણે બાંધ્યું છે ધણાજ ઘોડ લેખે બાળે છે. અકિ-
બાંધાલક સયે આરે હનિઆના સન ૧૬૦૭-૦૮ ના એનુઅલ
રીપોર્ટમાં કીયુડાડી આ બાંધારકર જેમ. એ; એ મંદિરના વિષયમાં
એક વિસ્તૃત લેખ લખેલો છે. તેમાં એ મંદિરના બાંધવાનાર ધરજા-
શાહનો હનિદાસ અને શિરખી દરિએ મંદિરનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું
છે. એ વર્ણન આ લેખો વાચનારને ખાસ ઉપયોગી હોવાથી, તે સંપૂર્ણ
અત્ર આપવામાં આવે છે.

લેખપુર રાજપુરના બોડવાડ પ્રાંતના રેસી હાથમાં રાજપુર નામે એક
સ્થાન આવેલું છે તે સાદીથી હ માધ્ય દર છે અને હાથમાં ઉલ્લેખ છે.
તે આઝામગઢા = (અરવલી) ની પશ્ચિમ બાજુની ખીજમાં આવેલું છે અને
મારવાડમાં તે સૌથી મુંદર સ્થળ છે. અહીંમાં નેટલાં દેવાવે છે તેમાંનું
એક પહેલા તીર્થકર આદિનાથનું એમુખ દેવાવ મુખ્ય છે. અને આને લીધે
બંન કોઠો તેને મારવાડનાં પચ તીર્થોમાંનું એક તીર્થ ગણે છે; તથા,

• મારવાડ વધા મેવાડની પચ આવેલી પંચતેલી હાથે આઝામગઢા કહે છે.
અને નાથ નામને કોરે (Kori) અરવલી કુટું છે આરે દોરપુત હાથાર દોરમાં
પુરવો વાચનાથક હર છે એમ નથી પરંતુ રાજપુરનાના લેખો પાંચ તેમની બાવામાં
અરવલી એમ કહે છે અને 'આઝામગઢા' એ સખ્ત અનુવા પાંચ નથી. આઝામગઢા=આઝા
(આવો) + વધા અવર વળી (વર્તે). એટલે કે મારવાડ અને મેવાડ વચ્ચેના
અંતરો કરનાર વંત (ક્રિસ્ટલ રિવર, આર્મિસોલક સખ્ત રેસન સાર, ૧૯૦૭
પા. ૪૦-૪૮).

તે દેવાલયને એટલું બધું પવિત્ર મણિમાં આવે છે કે તેને રાણપુરજી કહે છે. ત્યાં દમેશાં જાવાળુઓ આવ્યા જાય છે, જેમાં ધણાખરા ગુજરાત અને પશ્ચિમ રાજપુતાના તથા પંજાબના પણ હોય છે.

પહેલાં, યતુન્જયની માફક રાણપુર અને ખીજાં સ્થળોનાં જૈન દેવાલયોની દેખરેખ પણ હેમાભાઈ હડિસિંચ રાખતા હતા. બ્યારે તેમની સ્થિતિ નબળી પડી મઈ ત્યારે સાદડીના મહાજનો તે દેવાલયોની દેખરેખ રાખવા સામ્યા, પરંતુ તેમાં ધણી અન્યવસ્થા થવાથી તેમની દેખરેખ આનંદજી કામ્યાજી ને સોંપવામાં આવી; આ નામ અમદાવાદમાં સ્થપાએલી હિંદુસ્થાનના જૈન લોકોની સમાજને આપવામાં આવેલું છે. આનંદજી કામ્યાજીનો એક એજન્ટ સાદડીમાં રહે છે અને તેને રાણપુરજીના કારખાનાનો મુનીમ કહે છે. આ કારખાનાનું કામ રાણપુર, સાદડી, માદા અને રાજપુરાનાં જૈન દેવાલયોની દેખરેખ રાખવાનું છે.

બ્યારે કું રાણપુર મથો હતો ત્યારે તે એજન્ટ મને મળવા આવ્યો હતો તેણે મને એમુખ દેવાલયના જુદા જુદા ભાગ દેખાડ્યા અને ભાગેલાં ઓતરંગ વિગેરે જતાવ્યાં અને તે મજબુત થી રીતે જનાવવા તે વિષે મારો અભિપ્રાય પૂછ્યો. તેને તથા તેના સોમપુરાજી ને ૧૯૦૬ નો અમારો પ્રેમિસ રીપોર્ટ દેખાડ્યો. જેમાં ભાગેલા પાટાને આધાર આપવાને જતાવેલી યુક્તિઓ હતી. પણ આથી તે લોકોને સંતોષ થયો નહિ અને તેમણે કહ્યું કે આનંદજી કામ્યાજીએ ૨૦૦૦૦ રૂ નક્કી કર્યા છે તેથી તે ઓતરંગો નવી કરવી જોઈએ.

• સલાહનેા. ધણી કરનારા પ્રાણીઓની એક ભતનું નામ સોમપુરા છે. આનું નામ પડવાનું કારણ એમ કહેવાય છે કે તે ભતિના મજ સ્થાપકનેા જન્મ સોમવારે થયો હતો તથા તે સોમનાથ મહાદેવ (પ્રભાસપાટન) ના દેવાલયનેા જાપનાર હતો. આ દેવાલય પ્રમાણે, ત્રિહારજી જયસિંહે તેમને ગુજરાતમાં આશ્રય આપ્યો, કારણ કે ત્યાં પહોં દેવાલયો જાંધાત હતા ત્યાંથી તેમને દેવાલયો જાપવા માટે આજુ કપર લઈ ગયા અને ત્યાંથી તેમના નેાડવાડમાં પ્રસર્યા. રાજપુતાનામાં સોમપુરાની નેાજી ભગ છે કે જેનની પાસે જુના દસ્તવેજો છે તથા જેઓ દરગઢેજો વિષે કાંઈક બોલે છે આમત્રા જે પહોંજી પુરિષાણો જાણવા છે. એકતો નના મુખમાં એ મને રાણપુરાના અર્થો હતો અને જેને આ દેવાલયનું સમારકામ લેવામાં આવ્યું હતું; ખીએ કેવરાવ એ વિદ્વાન મટે પ્રખ્યાત છે તે જાણીયાનના કાલિદાસનેા રહેવાલી છે, જુ તે અને બેઝાર પ્રાણી બાદોરમાં અર્થા હતો ત્યાં દેવાલયનેા પુનરુદ્ધાર કાર્ય માટે જાનીયાને તેને રોડમાં હતો.

ધીનજેનલેખસંમંદ.

એ દેવાકવના બાંધનાર વિને તથા તે બાંધવાની રીતે વિને નીચે પ્રમા-
ની હકીકત ત્યાં કહેવાય છે. પણ અને રતના નામના બે લાકડાં પોરવા
નના હોઈ સિરોલી રોટના નાનિયા નામના રહેવાસી હતા. કોઈક મુશ્ક-
યાન બાદશાહનો પુત્ર જેને પોતાના બાપ સાથે રૂપ હતો તે રાજપુ-
તાનામાં યહને જતો હતો. આ બન્ને લાકડાંએ તેનો કોપ યાં કર્યો અને
પોતાના પિતાને ત્યાં જ્યાં માટે બાજી કરી બાથી બાદશાહ એટલા
બધા પુત્ર થયો કે તેણે તે બન્ને લાકડાંને પોતાની પાસે રાખ્યા. પરંતુ,
ધોડાક વખત પછી તેમના વિને જેટલીક બાકાઓ ઉઠવાથી તેમને કેદ
કરવામાં આવ્યા. બાદશાહે ૮૪ જનના સિંહાનો દડ કર્યો અને તેમને
ઝાડી મુક્યા. આ બે લાકડાં પોતાને દેશ આવ્યા પણ પોતાનું નામ નાનિયા
માદીમાં એક દેવાકવ બાંધુ જેને રાજપુર કહેતા કારણ કે દેવાકવની બાથી
જન્યા રાણા કુંબા પામેથી તેઓએ ખરીદી હતી તથા તે જન્યા એડી કરને
આપવામાં બાથી હતી કે તેનું નામ કે બારાણના નામ ઉપરથી પાડતું 'રાજા'
એ 'રાજા' 'તું' કુંકે' ૧૫ ઉ અને 'પૂર' એ 'પોરવાડ' 'તું' કુંકે' ૧૫ છે.
એક રાત્રે પૂનાએ સ્વપ્નમાં માદમકમાં એક વિમાન દેખ્યું તેથી તેણે કેદમાં
મોમપુરાને બોલાવ્યા, અને તે વિમનનું વર્ણન કર્યું તથા તેનો પ્રાણ જનાવવા
તેમને કહ્યું તેમાં મુંઝામના રહેવાસી ટીપા નામના લોમપુરાનો પ્રાણ પકડે
કરવામાં આવ્યો. કારણ કે તેણે સ્વપ્નમાં એએલા વિમાનની બરાબર નકલ
ઉતારી હતી. જ્યારે માદી ઉજ્જડ થયું ત્યારે ઉપરમાં ૭ માર્કિટ દૂર આવેલા
સાદીમાં લોકો બાથી વરવા પૂના, તેનો બાઈ રતના અને રતનાનું કુંકે
આ બધા પાદમકથી સાદીમાં બાથી રહ્યા અને ત્યાંથી ધોડા વખતમાં પાંચ
રાત્રમાં તથા પાંચેરામાં અને એક નયમકસ્ટ સાદ મળ્યો જે કહે છે કે
કે નાદમી પેડીએ રતનાના વડનો છુ. પૂનાના વડમાં કોઈ નથી કારણ કે
તે પુત્રહીન થયેલ પાંચે હતા તથામકસ્ટએ અને કહ્યું કે રાજપૂતના દેશ

—આ ઉપરથી જાણવ છે કે પૂના અને રતના સાદ ૬૭૮ દા.દ બેકે સા.કે.
અને આ નામે પેશાદારોના નામે સાદે આવતા એમ જેઓ ઉપરથી જાણવ છે
(જેમાં, વિમક સાદ, સાયુકનુસા, વિનેર) નોનીબર પીડીવકસા કોપમાં સા.કે.
અર્થ રેખારી, પોરવાડ રતના એમ આપે છે અને તે બધું બાકી બરાબર મેતે છે
વજ સાદ અને સાયુ તથા સાદુનાર બાક છે જેનેકે માનવક પ્રમાણે નવી રેખારી
પાસે ૮૪ જનના સિંહા દોવ ત્યારે તેને સાદ બધા દા.દુનાર કહે છે

લયમાં મૂળ સાત માળ કરવાના હતા જેમાંના માત્ર ચાર કરવામાં આવ્યા હતા; અને આ દેવાલય અધુરું થવાથી હાલ પણ રત્નાના વંશનાં માણસો અઆથી હળમત કરાવતાં નથી એમ કહેવાય છે. રત્નાના જે વંશને છે તેમાંના ધાણેરાયમાં રહેનારા જાણુવા લાયક છે. આવા ચાર કુંડો છે જેના માણસો ચેત્ર વદિ ૧૦ ને દિવસે રાણુપુરમાં બરાતા મેળામાં કેશર તથા અતર લગાડવાનો, આરતી ઉતારવાનો અને નવી જ્વળ ચઢાવવાનો હક્ક ધરાવે છે. આ હક્કનો અમલ એક પછી એક કુંડો કરે છે. અને તે એટલે સુધી કે જો કોઈ કુંડોમાં પુરુષ ન હોય તો વિધવાઓ પણ બીજાં કુંડોમાં પુરુષો પાસે પોતાના ખર્ચે આ હક્ક ચલાવે છે. વળી આશ્વિન શુદ્ધિ ૧૩ ને દિવસે પણ આવો બીજો ઉત્સવ થાય છે તે વખતે માત્ર જ્વળ ચઢાવવામાં આવતી નથી.

હવે, એ દેવાલયમાં કોતરેલા લેખોમાં શું આવે છે તે આપણે જોઈએ આ લેખોમાં લાંબો તથા જરૂરનો લેખ એક ધોળા પથ્થર ઉપર કોતરેલો છે જેનું માપ ૧'૧" પહોળાઈ = ૩'૩" ઉંચાઈ છે. એ લેખ સંસ્કૃત મઘમાં હોઈ ૪૭ લીટીનો છે. જમણી બાજુએ આવેલી મુખ્ય દેવકુલિકાના દ્વારની પાને આવેલા એક સ્તંભમાં તે શિલા ગોઠવેલી છે. x x x આ લેખ ધણી રીતે ઉપયોગી છે. કારણ કે તેમાં ઉદ્દેપુર સંસ્થાનના વંશના મૂળ સ્થાપક બાપ્પાથી શરૂ કરીને વ્યવસ્થિત યાદી આપી છે. પણ વધારે જરૂરની બાબત એ છે કે તેમાં એ દેવાલય તથા તેના બાંધનાર વિષેની પણ હકીકત આવે છે પહેલીજ લીટીમાં, જે દેવને આ દેવાલય અર્પણ કર્યું છે તેમનું નામ આવે છે. તેમાં જિન યુગાદીશ્વર જેમને ચતુર્મુખ પણ કહેલા છે તેમને નમસ્કાર કરેલો છે. પહેલા તીર્થંકર ઋષભનાથનું બીજું નામ યુગાદીશ્વર છે અને 'ચતુર્મુખ' એ શબ્દ ઉપરથી જણાય છે કે તે દેવાલયમાં સ્થાપિત કરેલી મૂર્તિ ચાર મુખ વાળી છે. તેથી લૌકિક બાપામાં તેને ઋષભનાથનું ચોમુખ દેવાલય કહે છે. ત્યાર પછીની ૨૯ લીટીઓમાં, જે રાજના વખતમાં એ દેવાલય બંધાવ્યું હતું તેનાં વંશની હકીકત આવે છે. પણ અહીં એ બધી હકીકત જવા દો. જે રાજના વખતમાં એ દેવાલય બંધાયું તે રાણો કુંબો હતો. બાકીની લીટીઓમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે આ દેવાલયનો બાંધનાર ધરણાક હતો. તેને = પરમાર્હત = કહેલો છે, એટલે કે અહતિનો (તીર્થંકરોનો) મહાન બક્ત. આ ઉપરથી જણાય છે કે તેનો ધર્મ જિન હતો.

નજીનલેખસંમંદ.

રાજપુત જોઈએ કે તેને સં. એટલે કે સંપત્તિ (સંપ એટલે જન)
 રાજપુતોને સન્નિદ, તેને દેવનાર) કહે છે જન લોકોમાં એમ મનાય છે કે
 * કાદીને પાત્રાનાં રથોએ ફરતુ અને સપથા ખર્ચ પોતાને માથે
 લેવો એ એક પુણ્ય કામ છે અને પંચાદાર મહરથોએ કાઢેલા બારે સંધાના
 થા વજનો જન પ્રથેભાથી મળી આવે છે. તેથી એમ કહી શકાય કે
 પરજુઠ માન ખર્ચથી જન દંતો એમ નહિ પરતુ તે સુસ્ત જન દંતો. વિ-
 શેષમાં કહ્યું છે કે તે પ્રાગાદ વસત્રજુઠ દંતો એટલે કે તે પારવાડ વાળી.
 બાની ગાનિનો દંતો તેના કુટુંબ વિષે બીજી વજુદાઈન આપી છે, તેના
 કાદાનું નામ માગવું અને પાપનું નામ કુરપાત્ર હતુ તેની માત્ર નામ કામ-
 લેવે આપ્યું છે તેના બાપ તથા દાદાને સપત્તિ કહે છે આ ઉપરથી
 એમ જાણાય છે કે પરજુઠ પથમ સપ કાદનાર છે એમ નહિ પરતુ તેના
 કુળમાં સપ કાદનારો વિચાર દંતો ૩૨-૩૪ તીરીઓમાં કહેવું છે કે આ
 ધાર્મિક કાર્યમાં ગુજરાત નામના ખીન્ન જન પનારવે તેને મદદ કરી છે
 માત્ર સપ કાદનારો જેની પરિવ્રતાની કીર્તિ છે એમ નહિ પરતુ તેને બ-
 નદરી, પિરરાટક, અને સાંતેર જેવા રથોમાં તથા દેવારો જમાવ્યાં છે
 તથા જુના દેવારો સમરાખ્યાં છે તી ૩૬-૪૦ માં એમ આવે છે કે રાજ-
 પુરમાં આ યોગ્ય દેવાસય જમાવવામાં પણ તેના કુટુંબના ખીન્ન માણુનોએ
 તેને મદદ કરી હતી. તેના મોઢા બાઈ તથા જગન્નભાના નામો આપેલા છે.
 તેના મોઢા બાઈનું નામ રત્ના છે તેની સ્ત્રી રત્નારે હતી જેનાથી તેને મર
 પુત્રો થયા બાબા, મના, મેના, અને સાકિય ખીન્ન નામો આપ્યા છે તે
 પરજુઠના પુત્રોના છે પરજુઠને પોતાની જા પા.કરંથો બાબામાં બાબ
 ને ડોકરા થયા હતા તેમના નામો. ભગા અને ભલક ત્યાર પછી
 રાજપુત નામ પડાવતુ કારણ બાલ્યું છે તા. ૪૧ ૪૩ માં ૨૫૮૫નું કહ્યું
 છે કે રાજપુત નામ રાજા કુંભાજીના નામ ઉપરથી પડ્યું છે આ દેવના
 ગુરુદિત રામના કુશમથી બહો બાલ્યું છે એમ કહે છે વિદ્યામાં કહ્યું છે કે
 પત્રુવુલપુલ, હાપરવિદાર (એટલે કે કારમનાથનું જોગ્ય દેવાસય) ના નામથી
 તે બોળખાનું હતું. પણ પંતોવવદોવક ના નામથી પણ જોગ્ય હતું કો
 ૪૧ માં એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે સુરપાર દેવારે તે બાલ્યું હતું

* સંપના પાનુન માટે જ્ઞાન પ્રાપ્તિ વિષે, બાઈનો કાદનાર અને પરદાં
 સંપ, ૧૯૦૦-૧૯૦૮, પા ૪૫

ચીનદેનસેખસંમદ. (૧૬૧)

તે દાસમાં જન્મી પશુઓના ત્યાં રહે છે. " આ વખતે પણ તેમણે
ચીની રીત મળી છે. " પોરવાડ તાલિના જેલ પર્મના રાજાના એક પ્ર-
ાને આ દેવાસનો પાસે છે. સ. ૧૪૩૮ માં તામ્બો. ૬૩ ઉપું કરીને તે
દેવાસ પૂર કરવામાં આવ્યું. તેને ત્રણ માસ છે અને તેનો આધાર ૪૦ શીટી
પશુ ઉપા પાંચરના સાંભણાઓ ઉપર રહેલો છે. અંદરના ભાગમાં કાચના
કાશમાં મીનાકારી કામ કરેલું છે નીચેના દેશદોષા જેલ તીર્થકરોની પ્રતિ-
ભાઓ મૂકેલી છે તે વખતે દિંદી કારીગરી ઉતરતી સ્થિતિમાં હતી તેથી તેમાં
પશુ સંદરના આપણે ભેષ કરીએ તેમ નથી પરંતુ તેના ઉપરથી ઉતરતી જતી
કારીગરીના કામ આપણે કાઢી છોડીએ. વગી આના ઉપરથી એક પશુ જમ્યા
છે કે પહેલાના મીનાકારીની રીત તે વખતે પણ હતી. એ તે ભેષું નહિ તેથી
મને શોક થાય છે "

આ પ્રમાણે દોડનો જતાન ભેડે પણે જાયે ખરો છે, તે પણે તેમાં
ખામીઓ છે પ્રથમ તો તે દેવાસનો ખાંધનાર પોરવાડ યાત્રિનો છે તે ખરાબ
છે. પરંતુ તે રાજા કે ભાનો પ્રધાન છે એ છા આધારે કહેવું છે
વગી દોડ કહે છે કે. ૬૩ ઉપું કરીને એ દેવાસ પૂર કર્યું એનો
અર્થ શો? વગી તેમણે કહ્યું છે કે તે દેવાસ બાંધવાનો ખર્ચ દસ લાખ
કરનાં વધુ થયો છે અને રાજાએ તેમાં ૮૦૦૦૦ પૈસ આપ્યા છે; આ રિગત
કયા આધારે સખી છે? ત્રીજી બાબત એ છે કે તે દેવાસ એકાતમાં આવ્યું
છે મારે મુસલમાનોના જુલમમાંથી બચ્યું છે એ કહેવું બિજાની નથી.
લોહોમાં એક એવી વાત ચાલે છે કે રાજપુતાના ઉપર જ્યારે ઔરંગઝેબે
ચડાઈ કરી ત્યારે તે આ દેવાસમાં ચડ્યો હતો અને મૂર્તિઓ ભંગવાની ચર-
આત પણ કરી હતી અને હાલ પણ કેટલાંક ભાગેમાં 'પરિકરો' તથા 'તોરણો'
છે જે લોહોના કહેવા પ્રમાણે ઔરંગઝેબે ભાગ્યાં હતાં પરંતુ જે રાજે
એ ભંગવાનું કામ કર્યું તેમજ રાજે તે અને તેની જેમમાં માતાં પડ્યાં;
જેમને રાજમાં રાજે અગત્યના તીર્થકરને ભેષા અને તેમને કહેતા
સાબત્યા કે " તું તારા પક્ષી પાસે આ અનિષ્ટ કામ નધે કરાવ અને
ખોળે રીતે મારી પ્રતિમા પાસે આરતિ કરાવ " આ પ્રમાણે ઔરંગઝેબે કહ્યું અને
મૂર્તિઓની પૂજા કરી. પૂરના સમાધાનમાં આવેલા એક સંજલ ઉપર એક

* દોડનો " એનાસ એન્ડ એન્ડીયીઝ આફ રાજસ્થાન " પૃ ૧, પા ૨૧૮
(પ્રાચીન-ચીની અને કપડી, ૧૯૪૪)

પ્રાચીનકૃતિઓમાં સંબંધ.

મુખ્ય મંદિરના દરેક મુખમાંથી બાહ્ય એક " માદર " અથવા મોડું મંદિર છે. અને દરેક સભામંડપની સામે " મુદરા મંદર " અથવા નાનું મંદિર છે. આનું નામ આપવાનું કારણ એ છે કે સભામંડપોના મુખ્ય ભિંદુઓમાંથી હોરેલી કીટીઓથી બનેલા મુખ્ય અથવા " નાકો " ઉપર તે આવેલ છે. આ ચાર મંદિરોની બાહ્ય બાજુએ ચાર મુખમંડપોના સમૂહો છે જે કમળાકાર ૪૨૦ સંખ્યા ઉપર રહેલા છે. દરેક ચારના સમૂહની મધ્યમાં મુખમંડપ ત્રણ માળ ઉંચા છે અને એક સમૂહના બીજા મુખમંડપી ઉંચા ત્રણ છે. આવા મધ્યમાં મુખમંડપોનો એક જે મુખ્યદ્વારની સામે છે તેને અદર અને ઉપર એક બેરોડો મુખમંડપ છે જેનો આધાર ૧૧ સંખ્યા ઉપર રહેલો છે. મુખ્ય મંદિરની ચારે બાજુએ અનેક દેવકુલિકાઓ છે. જેમાં દરેકને પીઠામીડના આકારનું અપર છે પણ આંતરે કરવા માટે બીંત નથી. તેમાં ૧૧ મા સંખ્યા પૂર્વાર્ધમાં બનેલા લેખો છે જેમાં પાટળ, ખલાસ વિગેરે યજ્ઞોના ભગવાનને જેમાંના પશુ પરા યોગસવાળ છે તેમજે બંધાવેલી દેવકુલિકાઓ વિગેની કીટી આવેલી છે.

રાજપૂત દેવાલય નિર્માણમાં મુખ્ય ઉપર જે અદર થાય તે સર જેમસ ૧૨ મુકને નીચે પ્રમાણે વર્ણવી છે:—

" આ રત્ન મોના વનનો અંદરનો ભાગ લેવાથી જે દેખાવ દૃષ્ટિગોચર થાય છે તે તેના એક મંડપના દ્વય (ગુફા નં. ૧૩૪) ઉપરથી જાણાય છે, પરંતુ રત્નમોની આવી મોવળીથી અભ્યાસના આશયે માર્ગને લીધે તથા અભ્યાસ આરવાના દરોની રચનાને લીધે એ તેવા દ્વયમાં પશુ એ ચિતાર બરાબર ઉતારી શકાય તેમ નથી. વળી, લીધેલોની પ્રતિમાઓ વાળી દેવકુલિકાઓની સમ્યા ઉપરથી પણ આશ્ચર્ય થાય છે. મધ્યમાં આવેલાં બાર દેવ ગૃહો ઉપરાંત અદરના ભાગની બાહ્ય બાજુએ આવેલી ૮૧ દેવકુલિકાઓ છે અને તેમનાં મુખમાં ઉપર કોલરકામ કરેલાં છે.

" રાજપૂતના એ દેવાલયનો બાહ્ય દેખાવ ગુફા નં. ૧૩૫ ઉપરથી જોઈ શકાય તેમ છે. આ દેવાલયનું ભોંયતળીયું ઉંચું હોવાને લીધે તથા મુખ્ય મુખમંડપની વધારે ઉંચાઈને લીધે એક મંદપ જેવું દેવાલયનો બરાબર દેખાવ

• - હોરેલી આંધ્ર કીટીન એક દરેકને આંધ્રિકાર " નામના પુરતમ ફરજીને થ. ૨૪૦ ઉપર આવેલા પાન બરાબર નથી. અહીં આવેલા નાકો મુખ્ય અને વિશાલ રાજપૂત થાય છે.

છે એમ લાગે છે કે એ સિવા ચતુરથજેથી જાગેલી છે અને પાછળથી ચૂનાથી સાંપેસા છે તેની નીચે સંવત્ ૧૬૦૩ (ઈ. સ. ૧૮૪૬) નો એક નાનો લેખ છે અને તેમાં જોવાયેલા કાંઈક સંસ્કૃત નામ આવે છે. આ છેલ્લા કોતરકામ સિવાયના બીજા બધા કોતરકામો ધણાં ઉપયોગી છે જેમને દરેકને માટે જુડ જુડ વર્ણન આપવાની જરૂર છે અને તે અભિખ્યને માટે રાખું છું.

(લેખનું આપાંતર.)

કુમારોથર શ્રીચતુર્થ જિનને નમસ્કાર થાઓ વિક્રમ સંવત્ ૧૪૬૬ માં વર્ષે શ્રીમેદ્ધાતના રાજાદિરાજ શ્રી જાણ, ૧; શ્રી મુદ્ધિય, ૨; ભોજ, ૩; શીય, ૪. કાલભોજ, ૫. જર્જાલ, ૬; સિદ્ધ, ૭; મહાપા, ૮; શ્રીજીભાણ, ૯; જે પોતાની, પોતાના પુત્રની તથા સ્ત્રીની સોનાથી તુલા કરાવી હતી, ૧૦; પ્રખ્યાત અસ્ત, ૧૦; નરસાહન, ૧૧; સકિતકુમાર, ૧૨. સુચિરમન, ૧૩; કાર્તિકમન, ૧૪. યોગરાજ, ૧૫. વરદ, ૧૬; વસપાત્ર, ૧૭. પૈરિસિંહ, ૧૮; વારિસિંહ, ૧૯. શ્રીઅગ્નિસિંહ, ૨૦; મોહસિંહ, ૨૧; વિક્રમસિંહ, ૨૨; રણસિંહ, ૨૩. બેમસિંહ, ૨૪. સામંતસિંહ, ૨૫; કુમારસિંહ, ૨૬; મથનસિંહ, ૨૭; પદસિંહ ૨૮. કિંતસિંહ, ૨૯. નેત્રિસિંહ, ૩૦; સમરસિંહ, ૩૧. શ્રીજીવનસિંહ, જાણેનો વડાજ અને શ્રીઅસ્થાસદીન મુસ્તાન તથા આકુમાન રાજા શ્રીકીર્તી નો છત્રનાર ૩૨ (તેનો) પુત્ર શ્રીજયસિંહ, ૩૩. લક્ષ્મસિંહ, માત્રવાના રાજા મોચાદેવ નો છત્રનાર, ૩૪. શ્રીખેતસિંહ, ૩૫; અનુકનીય, રાજા શ્રીવલ્લ, ૩૬. (તેનો) પુત્ર રાજા શ્રીમોહક, જે સુવર્ણ તુલાદિ દાનપુણ્ય પૈરિ. પદસાદિ ચતુર્થ ૩૬૫ વર્ષોને આશ્રય આપનાર નંદનવન જેવો હતો. ૪૦; તેના કુવડાનના સિંહ સમાન રાજા શ્રીકુલકર્ણ, ૪૧; જેણે સહૈયાથી મહાન કિંદામી (જેવા કે) સારંગપુર, નાગપુર, માગરણ, નરાણ, અજયનેર, મકોર, મકાસર, જુહી, ખાર્ડ, માલસ, મના અને બીજા છત્રીને

૧. આ છત્ર તે કાલ સોનચા માચાદેવનો પુત્ર અને વહીવટનો સાથ રીત હતો અને માટે રિ. સં ૧૩૨૪ નો એક લેખ છે.

૨. —વગરની જિલ્લાદમાં એક કોટું છે કે મોચાદેવ (કોચદેવ)ને પણ અસ્થા હતીને છત્રો હતો.

૩. આ કિંદામી નીચે પ્રમાણે બોજવાથી સાચા સારંગપુર તે સૌંધીઆના વાલાના માચાકું સારંગપુર નાગપુર તે એથપુર રહેલા એજ નામના પ્રાંત મુખ્ય સહેર, આચણ તે કાલા રહેલું અગ્રેય નરાણ તે એથપુરના રાજા નરાણા જે કાલુષીમોચા તરફ રવાના અજયનેર તે અજયેય મકોર તે એથપુરની

પોતાનું પરાક્રમ દાખવ્યું હતું; જે મજાપતિની મારફત, પોતાના, 'નર્મ' (દાય, મુંઠ)ના જગથી ઉત્તન થયો હતો અને જેણે પર્ણા "ભડો" (મુઠ યુગો, એક ભતના હાંપીઓ) મેળવ્યા હતા; જેણે તરૂંતી મારફત સર્પ જેવા ધણા રહેઠાણ રાગઓનો ધાણ કાઢ્યો હતો, જેના ચરખા કમળને ભુલુ ભુલુ દેશના રાગઓની મસ્તકાવડી વંદન કરતી હતી અને જે આ રાગઓની વિપક્ષતાને પોતાના દસ્તદંડથી વિખેરી નાંખતો હતો; જે પતિવના સદ્ગતી (રાગ્યશ્રી, સદ્ગતિદેવી) સાથે ઝોરિંદની મારફત આનંદ કરતો હતો; જેનો પ્રભાવ જે દુર્નીતિની કાઢીને નટ કરવામાં અભિનુ કામ કરતો હતો, તે પ્રસરવાથી પમુઓનાં રોગાં, એટલે કે, વિપક્ષ રાગઓ નાશી જતા હતા; જેનો "હિંદુ મુક્તનામ" એવો ઈશ્વર યુગંત્રના અને દીક્ષીના સૂત્રોનો આપેલા રાગ્યજનથી મુચિત થયો હતો; (જે) નુતળસરનો આભાર હતો; જે પાદધર્મધર્મનો આધાર હતો; તેના ચતુરંગ ચરકર રૂપી નદીનો તે સ્નાન હતો; જે કીર્તિ, ધર્મ, પ્રભાવજન, સત્યાદિ યુગોવટે શ્રીરામ, યુધિષ્ઠર, આદિ રાગઓનું અનુકરણ કરતો હતો;—આ મહારાગના વિગ્ધમાન રાગ્યમાં; પ્રાગ્યદ જ્ઞાતિના ચુકટમણિ સંધપતિ માગણના પુત્ર સંધપતિ કુરપાલની બી કામકરતો પુત્ર સંધપતિ ધરણાક જે તેનો (રાગનો) માનીતો હતો અને જે અહતોનો સુરત ભક્ત હતો;—જેનું શરીર વિનય, વિવેક, ધૈર્ય, આદર્શ, શુભકર્મ, નિર્મલશીલ, આદિ અહલુત ગુણ રૂપી જ્વાલીરથી ઝખઝખતું છે, જેણે શ્રીમુક્તનામ અહમ્મદનું હરમાન લીધું હતું એવા સાધુ યુગુરાજ સાથે આશ્ચર્યકારક દેવાલયોવાળા શ્રીસત્ગુર્યાદિ યાત્રાનાં સ્થળોએ જેણે યાત્રા કરી હતી; અગનહરી, પિંડરવાટક, સાલેર વિગેરે સ્થળોએ નવાં જૈન દેવાલયો (બંધાવીને) તથા ભુનાં દેવાલયોનો ઇર્ષાદાર કરીને, જૈનદેવાનાં પગલાંની

ઉત્તરમાં ૭ મૈલ દૂર આવેલું મંડોર મંડલકર તે કદાચ મેવાડના મંડલકર માંડલકર મુખ્ય શહેર; જહી તે હાલનું જુદી; ખાદ તે મેવાડના નાગપુર માંડલકર ખાદ અમર તો જેપુરના રોખાવાડીમાં આવેલું ખાદ; ચાલસ એ જેપુર સ્ટેટનું ચાલસ અમર ચાલસ જે જયપુર-સવાઇ-મધોપુર લાઈનનું સ્ટેશન છે. જના ઓળખી સમાય તેમ નથી.

૧ યુગુરાજ, મુક્તનામ અહમ્મદ અને હરમાન વિષે જનલ, જાગ્રે, એ૦ સો૦ ના પુ. ૨૩, પા. ૪૨ માં "વિતારવદ પ્રસારિત" નામે મારો લેખ જુઓ.

૨ આ સ્થળો ઓળખવા માટે ઉપરની ટીકા જુઓ. ૧૧૧, પ્રોફેસર રીપોર્ટ. ૧૨૩૦. સર્કલ, ૧૮૦૪-૬, પા. ૪૮-૪૬ જુઓ.

સ્થાપના કરીને, દુષ્કાળના સમયમાં અન્નદોષે આંત્રીને ધણા પરોપકારે જેણે કર્યા તથા જૈન સંપત્તિ ધણે સરકાર કર્યા હતા. આના અનેક સદગુણે રૂપી બદુભૂત્ય કયાલાથી ભરેલું એવું જોતું જીવન રૂપી વાહન સંસાર સમુદ્રને તરવાને યોગ્યમાન થયું હતું; પોતાની સ્ત્રી ધારણદેવી ઉત્પન્ન થએલા પુત્રો સંપત્તિ જાણા, સં. જનક વિગેરે તથા તેના (ધરણિકા) મોટાભાઈ રત્ના અને તેની સ્ત્રી રત્નાદે તથા તેમના પુત્રો લાખા, મળ, સોના, સામિત સાથે; રાણા શ્રીકૃષ્ણકણે પોતાના નામ ઉપરથી થએલ રાણપુરમાં, પોતાના દુકમથી ત્રૈલોક્યપદ નામનું શ્રીયુગાદીશ્વર ઋષભનથનું ચૈામુખ દેવાનથ બધાનું. સુવિદિતપુરન્દર મન્દાપિરાજ, પરમ ગુર, શ્રીદેવમુન્દરસુરિ પદ પ્રમા કર, શ્રીનૃસિંહપામજના મીસોમમુન્દરસુરિ જે શ્રીજમન્દસુરિ અને શ્રીદેવેન્દરસુરિના વંશમાં હતા તેમણે પ્રતિષ્ઠા કરી. આ દેવલયસુવધારે દેવોને બધાનું છે. વાવન્મંદિરવાકરે આ શ્રીચતુર્મુખ વિહાર રહેા. સુખં ભવતુ.

(૩૦૮-૬)

નં. ૩૦૮-૦૬ ના લેખોમાં જળાનું છે કે-સંવત્ ૧૬૬૭ માં અમદાવાદની પાસે આવેલા ઉસમાપુરના રહેવાસી પ્રાચીનજ્ઞાતિના સા. ખેતા અને નાથકે, જેમને અકબર બાદશાહે જમદગુરુનું વિરૂદ્ધ આપ્યું છે એવા ક્ષીદીશવિજયસુરિના સદુપદેશથી, રાણપુર નગરમાં, સં. ધરણાએ કરાવેલા ચતુર્મુખ વિહારમાંના પૂર્વદિશાવાળા દરવાજાના સમારકામ સાફ ૪૮ સોના મહોરો આપી તથા તેજ દરવાજા પાસે મેઘનાદ નામને એક મંડપ કરાવેા.

બાકીના લેખોમાં જળાનું છે કે અમુક સાતમાં અમુક ગામના અમુક ધાવકોએ આ દેવકુલિકાએ કરાવી છે. વિશેષ હકીકત નથી.

રાણપુરના આ મહાન્ મંદિરનું વિસ્તૃત વર્ણન ઉપર આપવામાં આપ્યું છે. આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરનાર સોમમુન્દરસુરિના એક શિષ્ય નામે પદિત પ્રતિષ્ઠાસોમે સંવત્ ૧૫૫૪ નાં સોમસોમાચ નામનું કાવ્ય બનાવ્યું છે. જેમાં ઉક્ત આચાર્યનું વિસ્તારથી જીવનચરિત્ર વર્ણવામાં આપ્યું છે. એ કાવ્યના ૬ આ સર્ગમાં ધરણાકે કરાવેલા એ મંદિરને પશુ

૧ આ જૈન રાજાની વાતી પાઠે નુબા દંડીને મેળી ૫. ૧૧, પા. ૧૫૪-૧૫૬.

થોડાક ઉલ્લેખ કરેલો છે. શ્રીયુત ડી. આર. ભાંડારકરે લખેલા ઉપરિ લિખિત વર્ણનમાંની કશી પણ હકીકત જો કે એ કાવ્યમાં જોવામાં આવતી નથી, પરંતુ તેથી એ હકીકત અસત્ય છે એમ કાંઈ કહી શકાય નહિ. કારણ કે પ્રતિષ્ઠાસોમનો ઉદ્દેશ ધરણીકનું ચરિત વર્ણન કરવાનો નહતો. તેમજ તે પોતાના ગુરૂના ચરિત વર્ણન માટે એકાંચ બનાવ્યું છે તેથી તેમાં તો તેટલીજ હકીકત આવી શકે, જેનો સોમ-મુન્દરસૂરિ સાથે ખાસ સંબંધ હોય. કાવ્યોક્ત કથન આ પ્રમાણે છે:-

“ ધરણી સંઘપતિના બહુ આગ્રહથી, વિચરતા થકા સોમમુન્દરસૂરિ એક વખતે રાણપુર નગરમાં પધાર્યા. ત્યાં તેઓ ધરણી સેડની બનાવેલી વિશાલ પૈ.પથશાલામાં ઉતર્યા જેમાં ૮૪ તો ઉત્તમ પ્રકારના કાંકના સ્તંભો હતા અને જે અનેક પટ્ટશાલા (વ્યાખ્યાનશાલા) તથા અનેક ચોક અને ઓરડાઓથી સુશોભિત હતી. એક દિવસે સોમમુન્દરસૂરિએ વ્યાખ્યાનમાં જિનમંદિર અને જિનપ્રતિમા બનાવવાથી થતાં સુકૃતનું વર્ણન કર્યું તે સાંભળી ધરણી સેડે એક કૈલાશ ગિરિ જેવું ઉત્તત અને ઉજ્જવલ મંદિર બનાવવાની ઇચ્છા કરી. તેજ સમયે તેણે અનેક બુદ્ધિશાલી શિષ્યો (શત્રાટો) ને બોલાવ્યા અને તેમની પાસે સિદ્ધપુરમાં આવેલા રાજવિકાર નામના ગ્રેન્ડ મંદિર જેવું સજ્જનોની આખને આનંદ આપનાર અનુપમ ચૈત્ય તૈયાર કરાવ્યું. પ્રથમ ઘડેલા પાપાળોને સુક્રિતપૂર્વક જડીને તેનો પીક બંધ બધાંએ પછી તેના ઉપર ત્રણ માળો ચણવી મધ્યમાં અનેક ઉચ્ચ મંડપો

૧ ચતુર્વિક્રમીર્ણમિતે: સ્તંભરમિતે: પ્રહૃતરકાર્ષ્ઠ: ।

નિર્ચિતા ચ પટ્ટશાલચતુષ્કરપવરકપ્રસંગ ॥

શ્રોધર્ણનિર્મિતા ચા પૈ.પથશાલ મમસ્તર્વાતરિશાલા ।

તસ્માં મમતાનાતુ: પ્રદર્શનો મચ્છન્નજાર: ॥

૨-મ તદેવ ગિદ્ધપુરરાત્રવિહાર સ્થવર્ણવિહારૈશ્વ ।

મરણં પુરણં ચ દર્શાં મુખાગ્રં જોતયકુચંત્યમ્ ॥

મેધાનિ રત્નશિખિરમગ્ધવધાગિર્તાદ્વિ પ્રવંર ।

દિવ્યં દિવ્યમગમહા મહામંદુરનવદનીય: ॥

બનાવ્યાં. નાના પ્રકારની પુતળીઓ વિગેરેના મુંદર કોતરકામ વડે અલંકૃત થએલા અને જેમને બેઠીને લોકોના ચિત્ત ચમત્કૃત થાય એવા તે મૂલમંદિરને ૪ બાજુ ૪ ચંદ્ર જેવા ઉદ્ભવગ 'ભદ્રમા-સરો' બનાવ્યાં. આવી રીતે તૈયાર થએલું તે મંદિર સાક્ષાત્ નંદીચર-તીર્થની સાથે સ્પર્શ કરતું હોય તેમ જણાતું હતું અને તેથી તેનું નામ 'ત્રિભુવનદીપક' આવું રાખવામાં આવ્યું. પછી તેમાં સૂર્યના બિંબ જેવાં તેજસ્વી એવા અદ્વિનાયતીર્થ કરનાં ૪ બિંબોની સોમ-મુંદરસૂરિના હાથે પ્રવિત્ર પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

દીન જનોના ઉદ્ધારક એવા ધરણાક ચેકે એ પ્રતિષ્ઠાના સમયે જે જે આશ્ચર્ય પ્રમાણનાં મહોત્સવો કર્યા તે બેઠીને કોણે વિસ્મય-પૂર્વક મસ્તક નહિં મુછાવ્યું ? એ મહોત્સવ પછી સોમદેવ વાચકને તેણે આશ્ચર્યપદ અપાવ્યું અને તેના માટે પણ બહુ દ્રવ્ય વ્યય કરીને એક તેવો જ બીજો મહોત્સવ કર્યો. "

એક નામના એક યતિએ સંવત્ ૧૪૯૬ ના કાર્તિક માસમાં રાણપુરના એ મંદિરનું એક સ્તવન બનાવ્યું છે તેમાં પણ સંક્ષેપમાં આ કાવ્ય પ્રમાણે જ વર્ણન કરેલું છે. એ સ્તવનમાં ધરણા (ધણ) સેહનું મૂળ વાસસ્થાન તરીકે રાણપુર જ જણાવ્યું છે, અને તેનું વર્ણન આ પ્રમાણે આપે છે—

હીયડડે હરવધ' મઝ ઉડલસીડ',
રાણપુર દીર્ઘ' મન વલિડ',
અણહલપુર અદ્વિનાળી.
મદમદ મંદિર પોલ મુચ'એ,
નિરમલ નીર વહઈ વણિ જંગે,
પાપ પપ્પલમુ અંગે.

૧ આમાં રાણપુરને અમૃતિત્રપુર (પાટણ)ની સાથે સરખાવ્યું છે તેના જણાય છે કે એ સ્થાન મોટા નગર જેવું હતી કોટપિપ્પ વિગેરે રીબાના વસવાટાઓ ઉડેલ પણ એજ થાન સૂચવે છે.

૨ રાણપુરની વચમાં એક નદી વહેતી હતી, તેનાજે પણ તેમજ વડે છે.

કૃત્ય વઃવિ વાગી નદ્રસાગ્ર,
જિજ્ઞસુ ભવણ દીસઈ દેવાગ્ર,
પૂજ રચઈ તિહાં બાગ્ર.
વરણ અદારઈ લોક સવિચારી,
કોટીધન વસઈ વિવહારી,
પુન્યવંત મુવિચારી.
તિહાં મુખિ સંઘથી ધરણુક,
દાનિ પુણ્ય જગિ જસ વસ્તરણુ,
જિજ્ઞસુ ભવણ ઉધરણુક.

એ સ્તવનમાં આગળ જણાવે છે કે ધરણુકે ૫૦ મુખ્ય સહાયો
બોલાવ્યા અને તેમને મુંદરમાં મુંદર મંદિર બાંધવા કહ્યું ત્યારે
તેમણે સિદ્ધપુરના ચક્રમુખા મંદિરના બહુ વખાણ કર્યા અને દેવાકે
કહ્યું કે હું શાસ્ત્રના મંદિરના જેવા પ્રમાણનું અનુપમ મંદિર બંધાવી
આપીશ. તે પ્રમાણે થોડે દેખાને તે કાર્ય સોંપ્યું. સંવત્ ૧૬૪૫ માં
મોટો ડુંકાળ પડ્યો તે વખતે ધરણુને તેના ભત્રીજાએ કહ્યું કે—

રત્નીમાઈતિ લખપતિ ધણિ ધરિ,
કાકા હિવ કીર્તઈ જગડ્ પરિ,
જગડ્ કહીયઈ રાયાંસધાર,
આપણુ પે દેસ્યાં લોક આધાર.

એટલે—આપણે ધેર તો લક્ષ્મીની લીલા લહેર છે માટે હે કાકા
હવે આપણે જગડ્શાહની માફક કરણું બોધએ. જગડ્એ ત્યારે
રાજાએને આધાર આપ્યો હતો ત્યારે આપણે પ્રભુને આધાર આ-
પીશું. એ પ્રમાણે ભત્રીજાના વચનથી થોડે ખુશ હાથે સત્ગુરાર (દાન-
શાળા-સહાયતા) ખુશ્તુ સુકયું.

વળી એ સ્તવનમાં જણાવે છે કે—એ મંદિરના મુખ્ય દેવગૃહની
પશ્ચિમ બાજુના દ્વાર આગળ હાથેમાં બેઠો થતા હતા. ઉત્તર બાજુના દ્વાર
આગળ સંઘજનો બેસતા હતા. પૂર્વ દિશા તરફ વિશ્વચક્ર પર્વતની
ભીંત આવેલી હતી. અને દક્ષિણ દિશામાં મોટી પાવધશાલા હતી—
જેમાં તપાગચ્છ નાયક સૌમસુંદરસૂરિ રહેતા હતા.

વળી આગળ જણાવે છે કે—

આરણ્ય મહુરત સામટાં એ લીધાં એકઈ વાર તુ,
પહિલઈ દેઉલ માંડીડં એ બીજઈ સરૂઠાર તુ;
પૌપધયાલા અતિ બલી એ માંડીઅ દેઉલ પાસિ તુ,
અનુયડં મહુરત ધરતણુડં એ મંડાંબ્યા આવાસ તુ.

અર્થાત્—ધરણ્ય સેઠે આર કાર્યો એકજ મહુર્તમાં પ્રારંભ્યા હતાં, જેમાં પહેલું કાર્ય મંદિરવાળું, બીજું દાનચાળા ખુદલી મુકવાનું, ત્રીજું પૌપધયાળા બંધાવવાનું અને ચોથું પોતાના રહેવા માટે મહાલયો બંધાવવાનું હતું. મંદિરનું વર્ણન આ પ્રમાણે આપે છે:—

સેતુંજએ સિરિ ગિરનારો રાણિગપુર કીધરજીવિહારો,
વંમ્યાઅલ અધિકું ફેલ લીજઈ, સફલ જન્મ કીચક્રમુખ કીજઈ;
દેવચંદ તિહાં અવધારિ, શાસત જિજીવર બણે આરિ,
વિહરમાળી બીઈ અવતારી, અડવીસ જિજીવર મૂરતિ સારી,
તિહિ જિજીવિંબ બાવનુ નિહાણુ, સયલ જિંબ બહુતત્તે જિજીણુ,
ફિરતી જિંબ નવિ બાણુડં પાર, વીરય નહિસર અવતાર.
વિવિધ રૂપ પૂતલીય અપાર, કોરળીએ અરણુદ અવતાર.
તોરણુ યંબ પાર નવિ બાણુ, એક જીબ કિમ કહીય વખાણુડં.

હસ્તિકુંડીના લેખો.

(૩૧૮)

આ ઉપયોગી શિલાલેખ, ‘ એપિગ્રાફિઆ ઈન્ડિકા ’ ના ૧૦ મા ભાગમાં (પૃષ્ઠ ૧૭-૨૦) એધપુર નિવાસી પંડિત રામકરજી દ્વારા પ્રકટ કરવામાં આવ્યો છે. લેખનું સ્થાન, તેનો ઇતિહાસ અને તેમાં આવેલી હકીકત સંબંધે ઉક્ત પંડિતજીએ જે વિવરણ આપેલું છે, તેનો સારાંશ આ પ્રમાણે છે:—

“ આ લેખ ઉપર એક ન્હાનો નિબંધ મહુર્મ પ્રો. કિલ્ડેર્ન સાહેબે લખ્યો હતો પરંતુ તે લેખ સંપૂર્ણ રીતે પ્રકટ કરવામાં

પાવેલો ન હોવાથી, અને લેખની ઉપયોગિતા તરફ લક્ષ્ય કરતાં આ લેખ ફરીથી, મૂળ ચિંતાલેખની સાથે, જે હાલમાં જોધપુર મહારાજની પરવાનગીથી અજમેરના સંપ્રદુસ્થાન (મ્યુઝીયમ) માં મોકલી આપવામાં આવેલો છે, મેળવી, બની શકે ત્યાં મુખી એની પૂર્વ અને શુદ્ધ નકલ તૈયાર કરવા માટે શ્રીયુત પ્રી. આર. ભાંડારકર મહોને લલચાવ્યો છે.

પ્રારંભમાં આ ચિંતાલેખ કૅપ્ટન બેટ્, ઉદયપુર (મેવાડ) થી આખુ પર્વતની નજીકમાં આવેલા શીરોહી મહેર જતાં, રસ્તામાં, જોધપુર રાજ્યના વાલી પરગણા (ગોડવાડ પ્રાંત) ના બીજાપુર નામના ગામથી બે માઈલ દૂર આવેલા એક જૈન મંદિરના અંદરના દરવાજા પાસેથી જોળી કાઢ્યો હતો. પછી એ લેખ ત્યાંથી બીજાપુરના જૈન મહાજનની ધર્મશાલામાં લઈ જવામાં આવ્યો અને ત્યાંથી રાજ્ય ઐતિહાસિક શોધખોળ કરનાર અધિકાર-વિભાગમાં આણવામાં આવ્યો ત્યાંથી છેવટે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે અજમેરના સંપ્રદુસ્થાનમાં મોકલી દેવામાં આવ્યો છે.

આ લેખની એકંદર ૩૨ પંક્તિઓ છે, અને લગભગ ૨ ફુટ ૮ ઇંચ પહોળી અને ૧ ફુટ ૪ ઇંચ ઉચી એટલી જગ્યામાં એ લખાયેલો છે. લેખ બે કે ઘણી સારી રીતે સચવાયેલો છે તે પશુ કાળની અસરના લીધે કેટલોક ભાગ ખર્વાઈ-ધસાઈ ગયેલો છે અને પહેલી અને બીજી પંક્તિઓ વધારે ખરાબ થયેલી છે. તથા કેટલાક બીજા પશુ અક્ષરો આમતેમ છેકાઈ ગયેલા છે. અક્ષરોનો માપ સરાસરી $\frac{3}{8}$ છે, અને લિપિ નાગરી હોઈ પ્રો. ફીલહોર્નના બતાવ્યા પ્રમાણે વિક્રમ સંવત ૧૦૮૦ ના વિમહારાજના હુવલેખને મળતી છે. ૨૨ મી અને ૩૨ મી પંક્તિમાંના ચોક્કસ ભાગ ચિવાય બધો લેખ સંસ્કૃત પદમાં છે.

ખરી રીતે જોતાં આ એક જ પત્થર ઉપર બે જુદા જુદા લેખો ફાળેલા છે. પહેલો લેખ બે ૪૦ પદમાં પૂરા થયો છે, તે વિક્રમ

સંવત્ ૧૦૫૩ નેા છે. અને ખીજો ને ૨૧ પલોમાં લખાયેલો છે, તે વિ. સં. ૯૯૬ માં કોતરાયેલો છે. પ્રથમ લેખની ૨૨ પંક્તિઓ છે અને ખીજાની ૧૦ છે.

[એમ જણાય છે કે, મૂળ ખને લેખો જુદા જુદા કોતરવામાં આવેલા હશે પરંતુ તે છર્ણ થઈ જવાથી અથવા તે ખનેને એક સાથે એકજ શિલામાં સંગ્રહી રાખવાની ઇચ્છાથી, પાછળથી કોઈએ આ લેખોની ફરી નકલ કરી છે. અસત્ય લેખ નથી. નહિ તે વિ. સં. ૧૦૫૩ ના નીચે ૯૯૬ નેા લેખ ક્યાંથી હોઈ શકે. —સંગ્રહક.]

પહેલા લેખની રચના, ઉપરના કાવ્યમાં જણાવ્યા પ્રમાણે, સૂર્યાચાર્યે કરી છે. પ્રારંભના બે કાવ્યોમાં જિન-દેવની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. ૩ મા કાવ્યમાં રાજવંશનું વર્ણન છે. પરંતુ કમનસીબે તેનું નામ જતું રહ્યું છે. ૪ મા કાવ્યમાં રાજ હરિવર્માનું અને ૫ મામાં વિદ્યધરાનું વર્ણન છે. વિદ્યધરાન માટે, આ શિલા લેખના ખીજા ભાગમાં જણાવ્યું છે તે પ્રમાણે તે રાદ્રુદ (શિકોડ) વંશીય હતો. ૬ મા પદમાં, એમ ઉલ્લેખ છે કે એ વિદ્યધરાનએ વામુદેવ નામના આચાર્યના ઉપદેશથી હસ્તિકુંડીમાં એક જૈનમંદિર બનાવ્યું હતું. ૭ મા પ્રલોકમાં કથન છે કે, એ રાજાએ પોતાના યશોરત્ન ભાર જેટલું મુવર્ણદાન કર્યું હતું અને તે દાનના બે ભાગો દેવને અર્પણ કર્યા હતા અને એક ભાગ આચાર્યને લેટ આપ્યો હતો. (અર્થાત્ આચાર્યના કથન પ્રમાણે તેને વ્યય કર્યો હતો.) ૮ મા પદમાં જણાવ્યા પ્રમાણે વિદ્યધરાનની ગાદીએ મંમટ નામનો રાજા આવ્યો અને તેની ગાદીએ ધવલરાજ બેઠો. આ ઉલ્લેખના વિષયમાં લગભગ ૧૦ કાવ્યો લખવામાં આવ્યાં છે, જેમાં આના યશ અને યોગ્યક્રિયો વર્ણવામાં આવ્યાં છે. ૧૦ મા પ્રલોકમાં ઉલ્લેખ છે કે—જ્યારે મુંજરાને મેદપાટ (મેવાડ) ના અષાઢ સ્થાન ઉપર ચલાઈ કરી તેને નાશ કર્યો અને ગુર્જરેશને નસાડ્યો ત્યારે તેમના સૈન્યને આ ધવલરાજે આશ્રય આપ્યો હતો. આ મુંજરાજ તે ગ્રોહસર કીલહોર્નના જણાવ્યા

પ્રમાણે માલવાનો સુપ્રસિદ્ધ વાક્યપતિ મુંજ હોવો જોઈએ. કારણ કે તે વિ. સં. ૧૦૩૧ થી ૧૦૫૦ ની લગભગમાં વિદ્યમાન હતો. મેવાડના રાજાનું નામ જો કે સ્પષ્ટ રીતે આવેલું નથી પરંતુ તે વખતે પ્રમાણ નામે ઓળખાતો રાજા રાજ્ય કરતો હોય તેમ જણાય છે. મેવાડનું અઘાટ તે હાલનું આહુડ જ છે અને તે ઉદયપુરના નવા સ્ટેશનની નજદીકમાં આવેલું છે. આ સ્થાનથીજ ગહિલોત રાજપૂતોની ઉત્પત્તિ છે અને તેઓ આહુડિઆના નામે પણ હજી ઓળખાય છે. તેમજ ગુજરાતના નૃપતિનું નામ પણ આપવામાં આવેલું નથી પરંતુ સમયના સામિપ્યથી જણાય છે કે તે ચૌહાણવંશનો પહેલો મુજરાજ હોવો સંભવે છે, કે જેનું વર્ણન આગળના ૧૨ મા કાવ્યમાં કરેલું છે. ૧૧ મા કાવ્યમાં, ધવલરાજાએ, મહેન્દ્ર નામના રાજાને, દુર્લભરાજના પરાભવથી બચાવ્યાનું જણાવ્યું છે. પ્રોફેસર કીલહોર્ન દુર્લભરાજને, વિ. સં. ૧૦૩૦ માં લખાએલા હર્પસિસાલેખમાંના ચૌહાણરાજા વિમલરાજને ભાઈ જણાવે છે. બીજોલિયા અને કીનસરીઆ લેખોમાં પણ દુર્લભ રાજાનું નામ આવેલું છે. મહેન્દ્રરાજ પણ ઉક્ત પ્રોફેસરના મત મુજબ, નાડુલાના ચૌહાણોના લેખમાં જણાવ્યા પ્રમાણે લક્ષ્મણનો પૈત્ર અને વિમલપાલનો પુત્ર થતો હતો.

૧૨ મા કાવ્યમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ત્યારે મુઝરાજે ધરણીવરાહ ઉપર ચઢાઈ કરી તેના રાજ્યને નાશ કર્યો ત્યારે અનાશિન એવા ધરણીવરાહને ધવલે આશ્રય આપી તેનું રક્ષણ કર્યું હતું. આમાં જણાવેલા મુઝરાજ તે તો નિસ્સંદેહ રીતે ઉપર જણાવેલા ચૌહાણ મુઝરાજજ છે. પરંતુ આ ધરણીવરાહ કોણ છે તે નિશ્ચિત કહી શકાતું નથી. કદાચિત્ પરમારવંશનો એ રાજા હોયે અને તે કંતકથા પ્રમાણે તે નવકોટી મારવાડનો રાજાને હતો. આ નવકોટ તેના મુખ્ય મુદ્દા બાઈઆ વચ્ચે વહેતી લેવામાં આવ્યા હતા એવી દલીલ કેટલાક મુખ્ય દિ-લી કાવ્યોમાં લેવામાં આવે છે. ૧૩ થી ૧૮ સુધીના પદ્યમાં, સામાન્ય રીતે ધવલના મુખે વર્ણવવામાં આવ્યા છે. અનિશ્ચિત દલીલો કરેલ નથી. ૧૬ મા પદ્યમાં, તેને વડાવડા આવેલી બાઈ

પોતાના પુત્ર બાહુપ્રસાદને રાજ્યપાટ ઉપર બેસાડી પોતે સંસારથી મુક્ત થયો, એમ જણાવેલું છે. ૨૦-૨૧ કાવ્યો પણ સામાન્ય પ્રશંસા કરનારાં જ છે. ૨૨ માં શ્લોકમાં, એ રાજાની રાજધાનીનું નામ છે જે હસ્તિકુંડી (હથુંડી) ના નામે પ્રસિદ્ધ હતી. ૨૩ થી ૨૭ મુખીના કાવ્યોમાં એ નગરીનું જ વર્ણન છે જે આઠકારિક હોઈ અતિદુર્લભ હકીકતથી સ્થિત છે.

૨૮ માં પદ્યમાં કથન છે કે, એ સમૃદ્ધ અને પ્રસિદ્ધ નગરીમાં શાંતિભદ્ર નામના એક પ્રભાવક આચાર્ય રહેલા હતા જેમનો મહોદા મહોદા નૃપતિઓ પણ ગૌરવ કરતા હતા. ૨૯ એ શ્લોક પણ એજ સૂરિની પ્રશંસાત્મક છે. ૩૦ માં કાવ્યમાં, શાંતિભદ્ર સૂરિને વામુદેવ નામના આચાર્યની પદવી-માટી ઉપર પ્રતિષ્ઠિત થયેલા જણાવ્યું છે. આ વામુદેવ તે, ઉપર ૬ કા. કાવ્યમાં જણાવેલા વિમલરાજના પુત્ર વામુદેવજ છે. ૩૧-૩૨ માં કાવ્યોમાં શાંતિભદ્ર સૂરિની પ્રશંસાજ ચાલુ છે અને ૩૩ માં પદ્યમાં જણાવે છે કે, એ સૂરિના ઉપદેશથી, ત્યાંના ગ્રામિ (ગ્રામી-સંપ) એએ પ્રથમ તીર્થંકર-જગન્મોહનના મહિ-રને પુનરુદ્ધાર કર્યો. પછીના એ શ્લોકો એ મહિરના અઠાંકારિક વર્ણન રૂપે વખાણવા છે. ૩૬-૩૭ માં કાવ્યમાંથી આપણને જણાવ છે કે એ મહિર પૂર્વે વિદ્યારાજાએ બધાનું હતું અને તે છલ્લું થઈ જવાના ક્ષીપે તેનો ઉદ્ધાર કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે મહિર દૂરી તૈયાર થઈ મરુ' ત્યારે સંવત ૧૦૫૩ ના માઘ સુદી ૧૩ ના દિવસે શાંતિસૂરિએ પ્રથમ તીર્થંકરની મુંદર મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠિત-સ્થાપન કરી.

૩૮ માં પદ્યમાં, પૂર્વે વિદ્યારાજાએ પોતાના શરીરના બધા પ્રમાણે મુવર્ણ તોડીને દાન કર્યું હતું તેનું સ્મરણ કરાવ્યું છે તથા પવતરાજાએ પોતાના પુત્રની સાથે વિચાર કરીને અરંધ્ર જલિન પીપ્પલ નામનો કુચો મહિરને ભેટ કર્યો હતો, તે જણાવ્યું છે. ૩૯ માં પદ્યમાં મહિરની વાચસ્પદ-દિવ્યરો મુખી વિદમાનના મહે પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે અને અંતિમ એટલે ૮૦ આ કાવ્યમાં, ન્ધ પ્રચલિત કર્તા સુવચાર્યનું નામ અને પ્રચલિતની પ્રશંસા કરેલી છે.

આ પછી એક પંક્તિ ગદ્યમાં લખેલી છે અને તેમાં પ્રતિષ્ઠાની મિતિ વગેરે જણાવી છે. જેમકે, સંવત્ ૧૦૫૩ ના માઘ સુદી ૧૩ રવિવાર અને પુષ્ય નક્ષત્રના દિવસે—ગ્રે. કીંગ્સ્ટોનની ગણતરી પ્રમાણે ઇ. સ. ૬૬૭ ના જાનુઆરી માસની ૨૪ મી તારીખે—જયસદેવની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરી તથા મંદિરના ચિખર ઉપર ધ્વજસોપણ કર્યું. આ મૂળનાયક આદિનાથની પ્રતિમા, નાહક, જિંદ, જસ, યપ, પૂરભદ્ર અને ગોમી નામના ધાવડોએ, કર્મજાનના નાથને અર્થે અને સંસાર સમુદ્રથી પાર થવાના અર્થે પોતાના ન્યાયોપાનિત દ્રવ્ય વડે કરાવી છે. ”

આના પછી બીજો લેખ પ્રારંભ થાય છે. આ લેખનાં એકંદર ૨૧ પદો છે. આ લેખ ઉપરના લેખને મળેલા છે. કારણ કે ઉપરના લેખમાં ઉક્ત મંદિર અને આચાર્યને રાજ્ય તરફથી જે ભેટો આપ્યાં જણાવ્યું છે તેમનું જ આ લેખમાં જરાક વધારે સ્પષ્ટીકરણ કરેલું જોવામાં આવે છે.

પહેલા સ્તોત્રમાં જૈન ધર્મની પ્રશંસા કરેલી છે. ૨ જ પદમાં હરિવર્મ રાજાનું, ૩ જામાં વિદગ્ધ રાજાનું અને ૪ થામાં મંમટ રાજાનું વર્ણન છે. મંમટ રાજાએ પોતાના પિતાના દાનપત્રમાં પોતા તરફથી વળી કાંઈક વધારે ઉમેરેા કરી, તેનું યથાવત્ પાલન કરવા માટે ફરી નવું શાસન (આજ્ઞાપત્ર) કંઠ્યું હતું. જલભદ્ર આચાર્યની આજ્ઞાથી—ઉપદેશથી વિદગ્ધરાજે હસ્તિકુટીમાં એક મનોહર મંદિર બનાવ્યું હતું. તે મંદિરમાં નાનાદેશોમાંથી આવેલા લોકોને બોલાવીને તેણે આ પ્રમાણે શાસનપત્ર કરી આપ્યું હતું (૫-૭) :—(૧) વેશવા માટે માલ ભરી લાવ-લાવ કરનારા દરેક વીસ પોઠિયા દીક ૧ રૂપિઓ; (૨) માલ ભરેલી આવતી-જતી દરેક ગાડા દીક ૧ રૂપિઓ; (૩) તેલની ઘાણી ઉપર દર ઘણ દીક એક કર; (૪) ભાટો પાસેથી પાન (નાગરવેલ) ની ૧૩ ગોઠિઓ; (૫) સંતોરિઆ-ગુમારિઓ

વર્ષોનું જુનું હોય તેમ આ નીચેના લેખો ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે. કારણ કે એ લેખોમાં એજ મંદિરનો મુખ્ય ઉલ્લેખ છે. આ વિષયમાં વિજયધર્મસૂરિ તરફથી પ્રકટ થયેલા 'ઐતિહાસિક રાસ-સંગ્રહ' ના બીજા ભાગના પરિશિષ્ટ 'ક' ની ટીપમાં કેટલીક હકીકત લખાઈ છે, તે અત્ર ઉપયોગી હોવાથી ટાંકવામાં આવે છે.

"વર્તમાનમાં આ ગામને હથુંડી કહેવામાં આવે છે. પહેલાં આ નામ એક તીર્થ તરીકે મશહૂર હતું. અહીંના મહાવીર સ્વામીનું નામ પ્રાચીન તીર્થમાળાઓમાં કેટલેક સ્થળે મળે છે. મુનિરાજ શીલવિજય-જીએ પોતાની તીર્થમાળામાં લખ્યું છે:—

‘રાતોવીર પુરી મન આસ.’

જિનતિલકસૂરિએ પોતાની તીર્થમાળામાં, મહાવીરનાં મંદિરો હોવામાં જે જે ગામોનાં નામ લીધાં છે, તેમાં હથુંડીનું નામ પણ લીધું છે. આથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે અહિં મહાવીર સ્વામીનું મંદિર હતું. અત્યારે મહાવીરસ્વામીનું * મંદિર છે, પરંતુ તે ગામથી અડધો માઈલ દૂર છે. સંભવ છે કે ગામની દિન પ્રતિદિન પડતીના લીધે આ મંદિર જંગલમાં પડી ગયું હશે.

બીજી તરફ આ શિલાલેખ ઉપર વિચાર કરતાં આ ગામમાં કપલદેવસ્વામીનું મંદિર હોવાનું જણાય છે પરંતુ વર્તમાનમાં નથી મળેલું. કપલદેવસ્વામીનું મંદિર તેજ આ મહાવીરસ્વામીનું મંદિર નહિં હોય ? આની પુષ્ટિમાં એક બીજું પણ કારણ મળે છે. તે પહેલાં પહેલાં કેપ્ટન બર્ટને આ શિલાલેખ, આ મહાવીરસ્વામી મંદિરની બીંતમાંથી મળ્યો હતો, આથી એમ કદપના યદ્ય શકે પહેલાં આ મંદિરમાં કપલદેવ ભગવાન હશે. અને પાછાથી

* તીર્થમાળા આદિમાં જણાવેલું મંદિર તે આજ મંદિર છે. નથી. કારણ કે નીચેના લેખોમાં, જે આશીષનાબીના ગ્રંથમાં જુના મંદિરને સ્પષ્ટ રીતે 'રાતો-મહાવીર' નું મંદિર જણાવેલું છે.—

પીરસ્વામી બિરાજમાન કર્યા હોય. કહાચિત્ એમ પણ હોઈ શકે કે આ મંદિર સિવાય બીજું એક મંદિર ઋષભદેવસ્વામીનું હોય, અને તે મંદિર પડી જતાં તહેમાનો શિલા લેખ આ મંદિરમાં મુકવામાં આવ્યો હોય.

આ ઉદારોહની સાથે લાવણ્યસમયનું વચન પણ સરખાવવું જરૂરનું છે. લાવણ્યસમય બલિભદ્ર (વામુદેવસૂરિ) રાસની અંદર લખે છે:-

હસ્તિકુંડ એકવક્ર અભિધાન સ્થાપિક મન્થપતિ પ્રગટ પ્રધાન.
મહાવીરકેરણ પ્રાસાદિ વાજર્ષ બૂનલ ભેરીનાદિ.

અહિં મહાવીરનું મંદિર હોવાનું કહે છે. આમાં ચતુ લગ્ગર વિચારવા જેવું છે. લાવણ્યસમયના આ વચનથી, બે કુરુપનાઓ થાય છે. એ તે લાવણ્યસમયે બીજા કોઈ પ્રાચીન મન્થ લેખના આધારે મહાવીરસ્વામીના મંદિરનું નામ લખ્યું હોય. અથવા તે તહેમના પેતાના મમયમાં મહાવીરસ્વામીનું મંદિર હોવાથી તેનું નામ લીધું હોય.

ગમે તેમ, પણ અત્યારે લેખમાં વર્ણવેલા ઋષભદેવસ્વામીની પ્રતિમાવાળું અહિં વર્તમાનમાં એકે મંદિર નથી. અને જો છે તે ગ્રામથી અડધો ગાઉ દૂર રાતા મહાવીરનું મંદિર છે. ગ્રામમાં લાવણ્યનું માત્ર એકલ ધર છે.

પહેલાં અહિં સોડોયેનું સમ્ય હનું. તહેમાંના કેટલાક સોડોયે નૌન થયા હતા, કે જેઓ હનુડીયા કહેવાયા હતા. વાલી, નાદડી, સાંદરાવ વિગેરે મારવાડનાં હોઈ કેલું મગ્ગેમાં આ હનુડીયા લાવકોની ઘોડી ઘણી વસ્તી જોવામાં આવે છે. વળી હસ્તિકુંડીના નામથી સ્થાપિત હસ્તિકુંડીમન્થમાં થયેલા વામુદેવાચાર્યે (ઉપરના લેખમાં વર્ણવેલ વામુદેવાચાર્ય નહિ, પરંતુ તહેમની પાટપરંપરામાં થયેલ) ઇ. ૧૩૨૫ ના દ્વાનુન મુદિ ૮ ને સુરવારે કરેલી પ્રતિજ્ઞાણી ધી-ઋષભદેવસ્વામીની મૂર્તિ ઉદેપુરના બાળેલાના મંદિરમાં છે. ”

૩૧૬ નંબરવાળો લેખ સત્યામહાવીરના મંદિરના સલામંડપમાંના એક સ્તંભ ઉપર ૧૪ પંક્તિઓમાં કોતરેલો છે. સંવત્ ૧૩૩૫ ના શ્રાવણ વદિ ૧ ના દિવસે સમીપાટિ (સેવાડી) નામના ગામની મંડપિણી (માંડવી-ન્યાં આગળ જકત વિગેરે ચુકવવામાં આવે છે) માં, ભાંષા હટકે, ભાંષા પયરા, મહું સજનડે, મહું ધીજા મહું ધણસીનડે અને ૬૦ દેવસીહુ આદિ પંચકુલે (પંચ) શ્રીસત્યામહાવીરના નેચા માટે વર્ષદહાડે ૨૪ દ્રમ્મ આપવાનું ડરાબું છે, તેથી સમીપાટિની મંડપિણીવાળા દરેક પંચકુલે તે આપતા રહેવું; એમ જણાવવામાં આવેલું છે.

આજ લેખની નીચે ૬ પંક્તિમાં એક બીજો લેખ કોતરેલો છે, તેની મિતિ ૧૩૩૬ ની છે, અર્થાત્ ઉપરના લેખ પછી બીજા વર્ષે આ કોતરવામાં આવ્યો છે. આમાં જણાવેલું છે કે ઉપરના લેખમાં જે ૨૬ દ્રમ્મ આપવાનું ડરાબું છે તેમાં અરમિંહ નામના ચોકે, નાગ નામના ચોકના બેચ માટે ૧૨ દ્રમ્મનો વધારો ઉમેરા કર્યો અને એમ, ૬૨ વર્ષે ૩૬ દ્રમ્મ ઉપર મંદિર ખાતે આપવાનું નમિપાટિની મંડ પિણીમાંથી ડરાબું.

૩૨૦ નંબરનો લેખ પણ એજ સલામંડપના એક બીજા સ્તંભ ઉપર ખોદેલો છે. તેની ૨૧ પંક્તિઓ છે. હકીકત આ પ્રમાણે છે :— સંવત્ ૧૩૬૫ના પ્રથમ બાદ્રવા વદિ ૬ શુક્રવારના દિવસે, નારોડના (નાહમન) સામંતશિંદના સભ્યકાવમાં, નમીપાટિના હાકેમ અને કુચનકિ પંચકુલે ડરાબ કર્યો છે કે--સમીપાટિની મંડપિણીમાં, આ દેવચોકે, હજારે નામના શ્રી મહાવીર દેવના નેચા માટે ૬૧ રૂંડે ૨૬ દ્રમ્મ આપવાનું ડરાબું છે, તેથી તે પ્રમાણે આપવા રહેવું. કે (૧) પણ મિચ્યો આ ડરાબું છે.

૩૨૧ નંબરનો લેખ, એજ મંદિરની પૂર્વ બાજુની પરાયાડ નેચ કોતરેલો છે. જા. ૧૨૬૬ ના ચેત મુદી ૧૧ શુક્રવારના દિવસે, રાજાજી કેશવજી દ્વિજ પૂર્ણેન્દ્ર ઉદયવંશે લે આ ૬૧ (નેચ) અને ૨૬ રૂંડે ૨૬ દ્રમ્મ, એમ ડરાબું છે.

પાત્રીનજનલેખસંમલ. (૨૧૧)

૩૨૨નો લેખ, અપૂર્ણ છે અને એજ મંદિરમાંના એક બી.
સ્તંભ ઉપર ફોતરેલો છે.

સેવાડી ગામના લેખો.

નંબર ૩૨૩ થી ૩૩૦ સુધીના (૭) લેખો સેવાડી ગામના
ગામમાં છે. આ ગામ, મારવાળા એથપુર રાજાના ગોસ્વામી પ્રાંતમાં
આવેલા બાલી છાલાના મુખ્ય શહેર બાલી નગરથી અગ્નિકોણમાં
પાંચ માઈલ દૂર આવેલું છે. આ લેખોની નકલો પણ ક્ષીયુત હી. આર.
ભાંડારકર તરફથી જ મળેલી છે. આમાંના પ્રારંભના ૩ લેખો અપિ.
પ્રાદિઆ ઇન્ડિકાના ૧૧ માં પુસ્તકમાં, ઉકત ભાંડારકર મહાશય
તરફથી જ “ મારવાળા આદ્યમાને ” એ શીર્ષક નીચે જે વિસ્તૃત
નિબંધ લખાયેલો છે તેમાં મુદ્રિત થયા છે. તેથી તેમનું વર્ણન તેમના
શબ્દોમાં—ઈન્ડિયા અનુવાદ રૂપે આપવામાં આવે છે.

(૩૨૩)

સેવાડીમાં આવેલા મહાવીર દેવાલયના અવબાનમાં રહેલા
ભોંયરાના દારની બારણાખ ઉપર આ લેખ ફોતરવામાં આવેલો છે.
તે યજ્ઞ જ છર્જ થઈ જવાના લીધે તરવણીથી વાંચી શકાય તેવો નથી.
જ્યારે હું (ક્ષીયુત ભાંડારકર) ત્યાં હાજર હતો ત્યારે પુન તેમાં
લાખ પૂરવામાં આવી હતી. પરંતુ તેનું કાચું મહાત્મ જાણવામાં
આવ્યું નથી. મહાસ હાથે જ લીધેલી તેની નકલ ઉપરથી શક્યતા
પૂર્વક લગભગ પૂરેપૂરો લેખ હું વાંચી શકું છું. તે આઠ પદ્યોમાં
લખાયેલો હોઈ ૨' ૧૩" પહોળો અને ૪" લાંબો છે. લિપિ નાનકી છે.
જ અક્ષર સ્પષ્ટ રીતે તેમાં જણાય છે. જેમ કે વતવિરાત (પદ્ય ૧)
વતવિર (પદ્ય ૪) વિગેરે. પ્રારંભમાં આ તથા અતમા નિતિ
વિવાય આજો લેખ સરકુત પદ્યમાં લખેલો છે. પદ્યની લંબાઈ ૧૪
છે અને તે કમથી અઠોવડે જણાવેલી છે. બીજી પદ્યમાં ૧૪માં
એક “વિવાય” પ્રયોગ બાળાની દૃષ્ટિએ સ્પષ્ટપણે—અગ્રુદ છે.
કેટલોક કેટલાંક જ અને જ અને ને નાદે જ જાયરેલો દૃષ્ટિએ જરૂર યાર

છે. સંયુક્તાશરમાં જ ને બહાર ન પણ વાપરેલું છે; જેમ કે, ગુન્ધાસંસ્કાર (પંકિત ૩), વિતનંત (પંકિત ૬) વિગેરે. શબ્દકોશ રચના. વિશેષે બોલતાં મહારે કહેવું જોઈએ કે—આતમી પંકિતમાં આવેલું ‘અત્તક’ શબ્દ ધ્યાન ખેંચે તેવો છે. જોધપુર રાજ્યના પાલી પ્રાંતના મુખ્ય શહેર પાલી ગામમાંના એક મૈત્રમદિરમાંના એક લેખમાં આ શબ્દ વાપરેલો મેં જોયો હતો. વળી, આજુ ઉપરના લેખોમાં પણ આ શબ્દ આવેલો છે. જેમ કે ત્યાંના નંબર ૧ (Vol VIII P 213) ના લેખમાં આ શબ્દ આવેલો છે, જ્યાં તેનો અર્થ ‘ઝેખલો’ એવો થાય છે, અને આ અર્થ અહિં પણ બઘમેસતો જ છે. વળી, બીજે એક શબ્દ જે ‘ભુકિત’ આવેલો છે તેનો અર્થ ફક્ત ‘રાજ્યનો પ્રાંત’ એવો ન થતાં ‘અમુક ગામોનો સમૂહ અથવા જીલ્લો’ એમ થાય છે. આ અનુસંધાનમાં એ પણ ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે પંકિત ૬ માં માથે જયહંતરાની એમ વિચિત્ર વાક્ય વાપરેલું છે. શબ્દશઃ તેનો અર્થ “અંબક (શિવ) ના આવવાથી માધમાં” એમ થાય છે. અને મહુને ખાત્રી છે કે તેનો ભાવાર્થ માધ માસમાં આવનાર કૃષ્ણપક્ષની ચતુર્દશી કે જેને સર્વ લોકો શિવરાત્ર તરીકે માને છે તે છે.

લેખમાં, પ્રારંભે સોળમા તીર્થંકરં શાંતિનાથની સ્તુતિ છે. ખીંછ કડીમાં અણુહિલનું નામ આવે છે અને ત્રીજી કડીમાં તેના પુત્ર જીંદનું નામ છે. તથા તે નીતિશાસ્ત્રમાં નિપુણ અને આહુમાંન વંશનો હતો એમ કહેવામાં આવ્યું છે. તેનો પુત્ર અંધરાજ અને અંધરાજને કટુકરાજ નામે પુત્ર થયો. (કડી ૪-૫) ૬ હી કડીમાં એમ કથન છે કે તેની બાગીરદારીમાં સમીપાટી (સેવાડી) નામે ગામ છે અને ત્યાં એક સ્વર્ગવિમાન જેવું ઉત્તમ મહાવીર દેવનું મંદિર છે. સાતમી કડીથી પછી આગળ એક સિદ્ધવંશની વાદિ આવે છે. આ કડીમાં એમ કથન છે કે—કોઈ એક યશોદેવ કરીને પુરૂષ હતો. કે જે સેનાનો રામી (વજાપિ), શુદ્ધસ્વભાવવાળો, રાજ્યોની સલામાં અત્રભાગ તેનારો અને મહાજનો (વજીકો) ના સમૂહનો અમેસર હતો. તે

માનચિત્તવાળો એવો યશોદેવ પોતાનાં સગાં-સહોદરો ઉપર, મિત્રો ઉપર તથા પડેરકમઝના સદગુણી અનુયાયિઓ ઉપર કૃપા દર્શાવવામાં કદી પાછી પાની કરતો નહિ; એવી હકીકત આકમી કડીમાં આવેલી છે. તેનો પુત્ર બાહુડ નામે યશો જે વિશ્વકર્માની માફક વિદ્વાનેશી પ્રસ્થિતમાં જ્યાં પામ્યો હતો. (કડી ૬) બાહુડનો પુત્ર યદુલક હતો જે જૈન ધર્મનો અનુયાયી અને સગાનો પ્રસાદપાત્ર હતો. (કડી ૧૦) પ્રતિવર્ષે માથ માસમાં શિવરાત્રિના દિવસે, કદુકરાજ તે એવી ઈચ્છાથી કે, તેનાથી, યશોદેવના બનાવેલા ' ખતક ' (ગ્રાખલા) માંના શાંતિનાથ દેવની પૂજા કરવામાં આવે. અને આ ઘન યાવજ્ઞદ્રવિવાહરો મુખી ચાલતું રહે એવી કમિશ ૧૩ મી કડીમાં પ્રદર્શિત કરવામાં આવી છે. ૧૪ મી કડીમાં જણાવ્યું છે કે- સમીપાટીના જિનાલયમાં એ શાંતિનાથનું જિંબ (પ્રતિમા) તેના (યદુલકના) પિતામહે (યશોદેવ) કરાવ્યું છે. ઉદ્ધરી કડીમાં, એ કોઈ મનુષ્ય આ ઘન બપ કર્યો તો તેને મહાપાતક લાગશે, એમ સૂચવ્યું છે. અંતમાં સંવત ૧૧૭૨ (એટલે કે ઈ. સ. ૧૧૧૪) ની માત્ર સાલ આપી છે.

આ ઉપરથી (એક વાત) એમ વિદિત થાય છે કે, આ ઘન આપનાર અંધરાજનો પુત્ર કદુકરાજ હતો. પરંતુ તે વખતમાં એ રાજ્યકર્તા હોય એમ જાણતું નથી. કારણ કે તે રાજા છે, એમ એક પણ કડીમાં કહેતું નથી, અને આપણે ઉપર જોયું તેમ છત્રી કડીમાં સમીપાટી (સેવાગ્રી) તેની ' બુદ્ધિ ' માં હતું. અહીં રાજ્ય શબ્દ કે જે આ પવને ઠીક અનુકૂળ પડે તેવો છે તે, તેમજ તેના અર્થને બીજો કોઈ પણ શબ્દ આપવામાં આવ્યો નથી. આ ઉપરથી એમ જણાય છે કે ઈ. સ. ૧૧૧૪ માં-જે આ લેખની મિતિ છે-તે યુવરાજ પદે હતો અને કેટલાક ગામોને જાગીરી તરીકે ઉપસાવ કરતો હતો.

આરંભુદેવના વિ. સં. ૧૨૧૮ ના નાગેશવાળા લેખમાં ૫૩૩ સદગચ્છ તથા આણુ ઉપરના લેખોમાંના સંડેરકચ્છ અને આ ૫૩૨ કચ્છ એ બધાં એકજ છે એમાં સંશય નેવું નથી. ગોડવાડ પ્રાંતના બાલી જીરવાના મુખ્ય ગામ બાલીથી વાયવ્ય કોણમાં ૬૫ માઈલને છેટે આવેલું સંડેરાવ એજ સંડેર અથવા ૫૩૨ક છે. તે સ્થાને આવેલા મહાવીરના મંદિરમાંના એક લેખમાં પણ આ નામ વપરાયેલું દ્રષ્ટિગોચર થાય છે. મારવાડમાં આવેલા ગામોનાં નામે ઉપરથી પાડવામાં આવેલા જૈન લોકોના ગચ્છના અનેક દાખલાઓ- માંના આ એક છે.

(૩૨૪)

આ લેખના વિષયમાં એજ પુસ્તકમાં નીચે પ્રમાણે લખવામાં આવેલું છે:—

જૈન મહાવીર-મંદિરના અગ્રભાગમાં આવેલા એક દેવગૃહની પાસે આ લેખ મળી આવે છે. જેના ઉપર આ લેખ કોતરેલો છે તેનું નામ સુરભિશિલા છે. અરણ્ય કે તેના ઉપર એક સવત્સા ગાય અને બે બાલુએ સૂર્ય તથા ચંદ્ર સ્થાપન કરેલા છે. આ લેખ કેટલેક ઠેકાણે ખંડિત થયેલો છે અને અક્ષરો પણ ઘણાં જુલુકાં થઈ ગયેલાં છે. પ્રથમની ત્રણ પંક્તિ સિવાય તેની કાંઈ ઉપયોગિતા જણાતી નથી. અને આ ત્રણ પંક્તિઓ સ્પષ્ટ રીતે વાંચી શકાય છે. તેની મિતિ 'માત્રપવ મુદી ૧૧' એમ છે. તે વખતે કદુકદેવ મહારાજાધિરાજ હતો અને નહ્દલ 'નાડોલ' માં રાજ્ય કરતો હતો. તથા યુવરાજ જયત-સિંહ સમીપાટી (સેવાડી) ની અમલદારી કરતો હતો.....આ લેખની મિતિ ૩૧ તે, ચાલુક્યવંશના રાજા સિદ્ધરાજ જયસિંહે ચંદ્ર કરેલી સિંહસંવત્ની હોવી જોઈએ. અને તે વિ. સ. ૧૨૦૦ અગર ઇ. સ. ૧૧૯૩ ની બરાબર થાય છે. એક બીજા લેખથી એમ સિદ્ધ થયું છે કે ગોડવાડનો પ્રાંત સિદ્ધરાજ જયસિંહના રાજ્યમાં આવેલો હતો તેથી આ ૩૧ 'મુ' વર્ષ સિંહસંવત્નું જ છે એમ નિશ્ચિતરીતે સિદ્ધ થાય છે.

(૩૨૫)

આ લેખ એજ મહાવીર-મહિરના અમલગમમાં આવેલા એક બીજા દેવાલયના દ્વારની બારણા ઉપર કોતરેલો છે. લેખ ત્રણ પંક્તિમાં લખાયેલો હોઈ તેની પહોળાઈ ૩' ૬" અને લંબાઈ ૨૩" છે. આ લેખ સારી સ્થિતિમાં છે અને તે નામરી લિપિમાં લખાયેલો છે. ૪ ની નિયામી પ્લાનમાં લેવા લાયક છે, જેમકે વઘાણ, ટેંકરીયા વિગેરે, અને તે કીર્તિપાલના નામેલવાળા તામ્રપત્ર લેખમાં પણ વપરાયેલી છે. કેટલાક વર્ષો ૧૫૫૮રીતે કોતરેલા નથી, જેમ કે વઘાણમાં માં મ ની ઘણી બાબતો ઉપલી લીટી નથી અને તેથી તે અક્ષર ન જેવો દેખાય છે. ૪ અને ૪ ને બદલે એકલો ૪ જ વાપરેલો છે. અંતિમ પ્રાર્થનાની હી શિવાય સર્વલેખ સરકૃત ગદ્યમાં લખાયેલો છે. શબ્દ સમુચ્ચય સંબંધી નીચેના શબ્દો પ્લાનમાં લેવા લેવા છે:—

ગંગા અને મહાસાહસીય (પંક્તિ-૧) તથા જર અને હારક (પંક્તિ-૨), ૧ બીજા ધણા લેખમાં ગંગા નો અર્થ ભૂમિ કરવામાં આવે છે. મહારા મત પ્રમાણે તેને હિન્દીમાં 'જગલ' અથવા 'જગ્યા' ગુજરાતીમાં) અને મરાઠીમાં 'જગા' કહેવાય છે તેજ આ જગતી' છે. ગાદીય નો અર્થ દેરીબાવાના 'સાહસી' (તમે-લાને ઉપરી) શબ્દના જેવો થાય છે. 'નાણા' માં આવેલા નીલકંઠ મહાદેવના અંદરના બારણાની બાજુ ઉપર કોતરેલા લેખમાંના જે પરમારવંશના રજપુત રાજાઓને આ શબ્દ ઈશ્વર તરીકે લગાડેલો છે. આજ મહિરમાંના એક બીજા લેખમાં જર અને હારક શબ્દો વપરાયેલા છે. આ બન્ને શબ્દો 'અરહટ' (અરહટ) શબ્દની સાથે વાપરેલા છે. આ ઉપરથી એમ સૂચિત થાય છે કે જર અથવા જરા- નો

* * જગતી' નો ખરો અર્થ જનમયોમાં મુખ્ય મહિરની આસપાસ (ચારે બાજુ) પ્રદક્ષિણા દેવાનો જે માર્ગ દોષ છે, તે છે. મારવાડમાં આને 'જમની' પણ કહે છે. કેટલીક જગ્યાએ 'જમણ માર' પણ કહેવામાં આવે છે. સંભાવકે.

અર્થ ' જવના દાણા ' કરવાનો છે. હાંક શબ્દનો અર્થ મરાડી ' હારા ' (એક બાતંગી ટોપલી, જેનો ઉપયોગ દાણા માપવામાં થાય છે તે) થાય છે. આ હકીકતને.....(એક બીજા લેખથી) સખીતી મળે છે.

આ લેખની મિતિ વિક્રમ સંવત્ ૧૧૬૭ ના ચૈત્રશુદ્ધ ૧ ની છે અને તે વખતે અશ્વરાજ મહારાજાધિરાજ હતો. કટુકરાજ ચુંવરાજની પત્ની ઉપર હતો. તે પછી લેખમાં ઉબલરાકની આવેલી રકમ લખેલી છે. આ ઉબલરાક, ઉત્તિમરાજનો પુત્ર અને પૂર્વવિને પૈત્ર છે. આ પૂર્વવિને મહાસાહુકારીયનો ઇન્કાબ લગાડેલો છે. લેખમાં, એ વંશના બીજા પછુ લોકોનાં નામો લખેલાં છે. શમીપાટીના મંદિરમાંની 'જગતી' માં આવેલા શ્રીધર્મનાથદેવની પૂજા માટે આ ભેટ આપવામાં આવી છે અને આ ભેટ મદ્રાડા, મેદ્રાયા, છેછડીઆ અને મદ્દહડીઆમનાં દરેક દૂપ (અરહટ) માંના એક એક ' હારક ' જેટલા જવના દાણાની હતી.

શમીપાટી તે ખરેખર સેવાડિ જ છે જેનો ઉચ્ચાર સે'વાડી પછુ કરવામાં આવે છે. અને નિર્વિવાદપણે કહેવું જોઈએ કે ધર્મનાથદેવ તે એજ દેવાલયમાં બેસાડેલા દેવ હશે જેના દાર ઉપર આ લેખ કાતરેલો છે. વળી સેવાડિથી ચાર માઈલ આવેલું છેછડી તે જ છેછડિઆ કોવું જોઈએ. બીજા ગામોનો ચોક્કસ બામ લાગે તેમ નથી.

(૩૨૬).

આ લેખની મિતિ સં. ૧૨૧૩, ચૈત્ર વદિ ૮ લોકામ (મંગળ) વારની છે. નડૂલ (નાટોલ) માં ઈંડપનિ વછામ અને મહુ. ' જય' દેવ આદિ પચ્ચકુલની સમક્ષ, ચાંડદેવ અને જસણાગે (કારકુને) લખી આપ્યું કે—શ્રીપાટી (સેવાડી) ના રહેનાર વણિક (વાણિયા) મહાજાન્ય પુત્ર જિલ્લુદાકે, મહાવીર દેવના મંદિરની જગતીમાં સ્થાપન કરેલા શ્રીધર્મનાથ દેવની પૂજા માટે, શમીપાટીની મંડપિદા (માંડપી) માં, પ્રતિ માસ એક, એક જાર માત્ર માટે ૧૨

રૂપીઆ આપ્યા છે. તેમાં, ચો. પાંદડા, માં. માલનિર્મિત, કુમારપાલ,
રાજભોજણ, વડ્ડરિયાં, કોદલ આદિ લોકો શાશ્વી થએલા છે.
આવી હકીકત છે.

લેખના ઉવટના બાગમાં એક બીજો લેખ ભેટ્યો છે પરંતુ તે
અપૂર્ણ છે. ભેટ્યો બાગ વિદ્યમાન છે તેમાં જણાય છે કે—પાંદડા
ગામના કુટુંબ (કોકોર) આજડપુત ગોખપાલ અને સજણપાલે
પાર્થનાથ દેવ (ની પૂજાદિ) માટે પાડડિયા (ગામ) ના અરહંત
પ્રતિ ૧ 'જવાહર' આપ્યો. વિગેરે હકીકત જણાય છે.

(૩૨૭)

આ લેખ, સં. ૧૨૫૧ ના કાર્તિક મુદી ૧ રવિવારનો છે. આ
(સેવાદિ) ગામના લોકોએ નારીબેળ વિગેરેના મૂલ્યમાયી અમુક બાગ
પોતાના ગુરૂ શ્રી શાલિભદ્રસૂરિની મૂર્તિની પૂજા માટે શ્રી મુખનિર્મિતને
આપ્યું છે. એમ હકીકત છે.

(૩૨૮)

સંવત્ ૧૨૬૭ ની સાલમાં જ્યેષ્ઠ મુદિ ૨ ગુરવારના રિવતે,
રાસાહંત નામના ગામના વાસી સેહંત નામના મુદરથી પોતાની સ્ત્રી
તથા બીજા કુટુંબના માણસો (કે જેમના નામો લેખમાં આપ્યાં છે)
સાથે દેવકુલિકા કરાવી.

(૩૨૯)

સંવત્ ૧૧૬૮ ના આસોજ વદી ૧૩ રવિવારના રિવતે, અરિહંતે.
મિત્રી પૂર્વની બાળુમાં આવેલી અપવારિકા (ભેરાદી) ની આમળા બીજ
અને વારપત્ર (કમાર) કરવા નાંખી તથા વાવોએ મહાદેવ
નિરોધ કર્યો છે (?) ૧૦ અપરોએ આ લખ્યું છે.

(૩૩૦)

આ લેખમાં, સંવત્ ૧૩૨૧ ના વૈશાક ૧૪ રવિવારના રિવતે,
મહારાજકુલ શ્રીવાચિતદેવે, કાલેશ નામના શ્રી પાર્થનાથની પૂજા
૨૮

અર્થે સોમપર્વના ટાંકણે નાટાલની માંડવીમાં.....(કાંઈક) દાન આપ્યાનો ઉલ્લેખ છે.

આ લેખ, ગુરાં (ગોરજી) પીરમીરાજીના ઉપાસ્યમાંથી મળી આવેલો છે એમ શ્રીયુત્ ભાંડારકરે નોટ કરી છે.

આમાં જણાવેલું કરેલું સ્થાન, મેવાડના સાયરા જીરડામાં આવેલું છે અને એ મેવાડીથી તે ૮ કોસ (મારવાડના ગાઉ) દૂર છે. એ સ્થાન એક તીર્થસ્થળ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે.

૩૨૬ થી આ ૩૩૦ સુધીના લેખો છપાયા નથી. શ્રીયુત્ ભાંડારકરની દ્વસ્તત્ત્વિણિત પ્રતિષ્ઠિત ઉપરથી અહિં સુરિત કરવામાં આવ્યા છે. તેમના સ્થાનો લેખ માથે ટીપ્પણાં ન હોવાથી અને ઉલ્લેખ કરી શકાયો નથી.

નાડકાઈ ગામના લેખો.

મેવાડ પ્રાંતમાં આવેલા ડેમુરી જીરડાના મુખ્ય શહેર ડેમુરીથી વાવવ્ય કોલુમા ૮ માઈલ ૩૨ નાડકાઈ નામનું એક નાપાસનું ગામ આવેલું છે એ ગામ મેવાડ પ્રાંતના પાંચ મુખ્ય જિલ્લાની પીંચીમાંનું એક છે. નમવગુરજી રવિના નીચીમાંના સ્થાનમાં ' ધોનારે હાઈ ભાઈ ' નામના પાકવ દ્વારા એ નીચીનું નામ મળ્યું છે. અને ત્યાં ' ભાઈ ' એટલે ૨૨ મા નીચી' ૩૨ નેમિતાયનું પાન મળ્યું છે. આ ગામના બધા મળીને ૧૧ જિલ્લામાં છે. જેમાં ૬ ગામની જલદ છે અને ૨ જ પાંચ ઉપર છે. આ પાંચને કોડે ગુરુજી અને નિરજના નામે બોલાયે છે. જ. ચિત્રવિજય જીરડાના પીંચીમાંથી સ્વરવિના ' નીચીનાડા ' ના આ ૧૫૦ ને નહિં દેવનું મળ્યું છે જેનું છે—

નડકાઈ ૨૬ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ.

નડકાઈ ૨૬ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ નાડકાઈ.

પ્રાચીનદેવસેખસંમંદ.

વિગેરે જુદાં જુદાં નામે આવેલાં મળી આવે છે. 'વદલપુર' એવું નામ પણ આનું આપવામાં આવેલું કહેવાય છે.

ગામના હરવાજાની પાસે એક મંદિર આવેલું છે જે આદિનાથના નામે પ્રસિદ્ધ છે. આ મંદિર ધણું જૂનું જણાય છે અને લોકોમાં તેના વિષે અનેક ચમત્કારી વાતો કહેવાય છે જે આગળના એક લેખના અવલોકનમાં આપીશું. નંબર ૩૩૧ થી ૩૪૪ સુધીના લેખો, આજ ગામના જુદાં જુદાં મંદિરોમાં રહેલા છે અને તેમાંના, પ્રથમ પાવ્ય, એપિગ્રાફીઆ ઇન્ડિકાના ઉક્ત ભાગમાં ધીયુત ભાંડારકરે છપાવેલા છે અને બાકીના, (૩૩૬ માં લેખ છે.) તેમની હસ્તલિખિત નકલો ઉપરથી પ્રથમ જ અંગ્રેજી છપાવવામાં આવ્યા છે. તે છપાવતાં લેખોનું વિવરણ પણ, સેવાડિના લેખો પ્રમાણે તેમના (ભાંડારકરના) જ શબ્દોમાં (અનુવાદ રૂપે) અંગ્રેજી આપવામાં આવે છે

(૩૩૧)

આ લેખ, નાટ્યાર્થના આદિનાથના મંદિરમાંથી મળી આવેલો છે હાલમાં જે મંદિર આદિનાથનું કહેવાય છે પરંતુ બીજા લેખો ઉપરથી એમ જણાય છે કે પહેલાં તે મહાવીરનું મંદિર હતું. આજ મંદિરમાં આવેલા સભામંડપમાંના જે સ્તંભો ઉપર રહેલા ચોક્કામાં આ લેખ કોતરેલો છે. આ લેખની પદ્ધતિઓ સમાવર આવેલી છે પણ ચોક્કાની બામુઓથી વાકી વળેલી છે અને પ્રથમ પદ્ધતિના કેટલાક છેલ્લા શબ્દો ચોક્કાની કોરની બહાર જવાને લીધે કપાઈ ગયા છે. આ ઉપરથી એમ સૂચિત થાય છે કે આ લેખની મિતિ પછી, આ સભામંડપ ફરીથી સમસ્તવવામાં આવ્યો હશે અને તેથી આ ચોક્કાનું મુખ્યવસ્થિત રીતે રહી ચક્રકું નથી. લેખની બધી પદ્ધતિઓ હ છે અને તેમજે ૧' ૫૩" પહોળાઈ તથા ૪૩" લંબાઈ નેટલી જગ્યા રાખી છે.

જુઓ, ઐતિહાસિક રાજ સંમદ, ભાગ બીજો, ૩૩માં ૫૪ ઉપ આંગેલી નોંધ

સમલક્ષમિજોનો મુખ્ય ભંડો નાનસિવ. ચ તિમટા, તિ સિરિયા, વલ્લિ
પેસરિ અને તરમણ. એમ જણાય છે કે આ ગ્રામના પંચો હતા.
(૩૩૨)

આ કેમ નાડકારના નેમિનાથના દેવાડયમાંથી મળી આવ્યો
છે. ત્યાંના હાંકો આ નેમિનાથને • ભદ્રજી • ના નામે એળખે છે.
આ મંદિર નામથી અમ્મિકોળમાં આવેલી એક ટેકરી ઉપર છે. તેમાં,
૬૪ પદોમાં તથા ૧:૧૧ ૩' ઊંચા ચિત્રાપદ ઉપર ૨૬ પદિતમાં આ
લેખ કોતરેલો છે. લેખની કિંચિ નામરી અને ભ.ચા સંસ્કૃત છે. માત્ર
એક જ ભાષાત પાત્ર આપવા લાયક છે અને તે • મનુસ્મૃત •
(પદિત ૨૬) વાક્ય છે. વિરત અથવા અસાત શબ્દો નીચે પમાણે
છે:- • મંચાર • (પદિત-૬) ઘંઠ (પદિત ૧૧) પ્રામલ્ય (પદિત ૧૨)
• લોકપારિ • ને એ અર્થ હોય તે સૂચિત થતો નથી. ' શેક '
ને અર્થ સંસ્કૃત • શિક્ષ • થાય છે (જેનો અર્થ-એક વાંસની
લાકડીના બે છેડાથી લટકાવેલા દોરડાના ગાળા, અને તેમાં ભરેલો બોળો
પણ થાય) મહારા મત પ્રમાણે ' આબાલ્ય ' નો અર્થ ' આવક '
થાય છે. આ શબ્દ વિ. સ. ૧૨૦૨ ના મામદોળના લેખમાંના જે ત્રણ
વાક્યોમાં વપરાયેલો છે. વળી લિન્નમાડના લેખ નં. ૧૨ ને ૧૫ માં
પણ આ શબ્દ નજરે પડે છે તેમજ પદિત ૮ તથા ૨૧ માં
આવેલો જડત શબ્દ આન બેન્ડે તેવો છે. તે ખરેખર ' રાજપુત '
શબ્દનો અપભ્રંશ છે, અને તેનો અર્થ રાજપુત થાય છે, પણ
અહિંના તે શબ્દ • ભગીરદાર • ના અર્થમાં વપરાયેલો છે.

આ લેખની શરૂઆતમાં સર્વજ્ઞ નેમિનાથની સ્તુતિ કરવામાં
આવી છે. તેની મિતિ વિ. સં. ૧૧૬૫ આ બિનવલ્લિ ૧૫ લોમવાર છે.
તે વખતે મહારાજાપિરાજ રાજપાલદેવ નંદુલકમિકાનો સ્વામી
હતો એમ ઉલ્લેખ છે આગળ તેમાં જણાવેલું છે કે-શ્રી નેમિનાથ-
પુત્ર, દીપ, નંવેલ, પુષ્પ અને પૂજા વિગેરે માટે રાકત ઉપરજી (ગુહી
વંશના) ના પુત્ર કકુર રાજદેવ પોતાના પુત્રાર્થે નાડકારથી આ

લેખના પ્રારંભમાં ' સંવત્ ૧૨૦૨ આસો વદિ ૫ શુક્રવાર ' ની મિતિ આપેલી છે. તે વખતે રાયચાલદેવ મહારાજધિરાજ હોતો અને રાઉત રાજદેવ નરહલગિકા (નાડલાઈ) નો ઠાકુર હોતો. આ લેખને હેતુ એવો છે કે અભિનવપુરી, બઢારી અને નાડલાઈના વણખરકો (વણખર) ની ' દેશી ' ની સમક્ષમાં રાજદેવે મહાવીરના દેવાલયના પૂજારી અને યતિઓના માટે બળદો ઉપર ભરીને લઈ જતા દરેક વીસ પાઇલા ઉપર બે રૂપીઆ તથા ' કિરાણી ' થી ભરેલા દરેક ગાડા ઉપર એક રૂપીઆ એમ બંધીસ આપી. ' બઢારી ' કદાચ નાડલાઈની ઉત્તરમાં આઠ માઈલે આવેલું બોરલી હોઈ શકે. અભિનવપુરીની નિશાની મળી શકી નથી.

(૩૩૫)

આ લેખ, નાડલાઈથી અઝિકોણમાં આવેલી ટેકરી ઉપરના નેમિનાથ ઉદ્દે ' ભદવાણ ' ના દેવાલયમાં એક સ્તંભ ઉપર કોતરેલો છે. લેખની એકંદર ૧૬ પંક્તિઓ છે, અને તેની પહોળાઈ ૮" અને લંબાઈ ૧૨" છે. તે નાગરિકિપિમાં લખેલો હોઈ સંસ્કૃત ગદ્યમાં છે. ધ્યાનમાં લેવા લાયક બાબત એ છે કે-દરેક પંક્તિનો આરંભ ઉભી બે રેખાઓથી અંકિત છે. વિશેષમાં ૨ ની પછી આવેલા વ્યંજનો બેવડાએલાં છે. તથા બે વખત ૨ ના બદલે ૨ વાપરેલો છે, જેમ કે, ધોમદના બદલે ધોમદ (પંક્તિ ૭) અને ત્રમદના બદલે ત્રમદ (પંક્તિ ૧૫).

પ્રારંભમાં મિતિ આપી છે તે નીચે પ્રમાણે:—વિ. સં. ૧૪૪૩ ના કાર્તિક વદિ ૧૪ ને શુક્રવાર. તેની આગળ એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે, ચાહુમાનવંશના મહારાજધિરાજ વણવીર દેવના પુત્ર રાજા રણવીર દેવના રાજ્યમાં આ લેખ કરવામાં આવ્યો છે. જૂહૂગચ્છના આચાર્ય માનવગસુરિની વંશપરંપરામાં ઘએલા ધર્મચંદ્રસૂરિના શિષ્ય વિનય ચંદ્રસૂરિએ યદુવંશવિખૂલ્લ ધ્રીનેમિનઘના આ મહિરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો.

આ લેખ, પૂર્વોક્ત આદિનાથના મંદિરના રંગમંડપમાં ઢાળી
બાંધીને આવેલી બીંતમાં એક યાંત્રિકો છે તેના ઉપર કોતરેલો છે.
આ લેખ ૬ ઈંચ પહોળી અને ૪ ફુટ ૮ ઈંચ લાંબી જેટલી જગ્યામાં
લખાયેલો છે. એની એકંદર પદ પકિતઓ છે. લેખના મધ્યે બે
પાદ-આકૃતિઓ (પગલાં) કાઢેલી છે.

આ લેખમાં, મેવાડના રાજાઓની વંશાવલી આપેલી છે તેથી તેની
ઉપયોગિતા જરા વધારે માનવામાં આવી છે, અને એજ કારણથી તે
અત્યાર સુધીમાં ધણાંક પુસ્તકો-રીપોર્ટો વિગેરેમાં ઉપાધ્યયોદ્ય પ્રસિદ્ધિ
પામી શક્યો છે. લેખનો સાર-અર્થ આ પ્રમાણે છે:—

પ્રારંભમાં, યયોભદ્ર નામના આચાર્યના ચરણકમળને નમસ્કાર
કરવામાં આવ્યો છે. પછી લેખની મિતિ આપી છે. જે ‘ સંવત્
૧૫૬૭ ના વૈશાખ માસ, શુકલપક્ષ ૬ સોમવાર અને પુનર્વસુ નક્ષત્ર ’
વાળી છે.

મિતિ પછી સંદેશ ગરબની આચાર્યપરંપરા આપવામાં આવી છે.
તેમાં, પ્રથમ યયોભદ્ર નામના એક મહામત્તાપી આચાર્ય થઈ ગયા
હતા, તેમનું પ્રણામક વર્ણન છે. જગુવવામાં આવ્યું છે કે, તે
આચાર્ય આ કલિકાલમાં સાક્ષાત્ જાતમગજધરનાજ બીજા અવતાર
રૂપે હતા. જામી લખિયોના ધારક અને મુગપ્રધાન હતા. તેમને અનેક
વાદિઓને વાઢમાં છાત્યા હતા. ધણાક રાજાઓ તેમના ચરણમાં પાંચાનું
મસ્તક નમાવતા હતા. સંદેશગરબના નાયક હતા. તેમની માત્રાનું
નામ મુબદ્દા અને પિતાનું નામ યયોધીર હતું. તે યયોભદ્રસ્ત્રિપ્તિ
શિષ્ય શાંતિસૂરિ નામે આચાર્ય થયા. તેઓ સ્વાદુમાનવચાતુર હતા અને
ખડકી દેવીના પ્રસાદથી તેઓ સુરિપદ પામ્યા હતા. એ શાંતિસૂરિપ્તિ
શિષ્ય મુમતિસૂરિ; તેમના શિષ્ય શાંતિસૂરિ, તેમના ઇશ્વરસૂરિ, આવી
રીતે અનેક આચાર્યો થયા તેમાં ફરી એક શાંતિસૂરિ થયા અને
તેમના શિષ્ય મુમતિસૂરિ અને તેમના પુત્ર શાંતિસૂરિ થયા કે જેમના
સમયમાં આ લેખ કોતરવામાં આવ્યો.

અહીંથી પછી મેવાડના રાજવંશની નામાવલી આપવામાં આવી છે. તેમાં પ્રથમ જણાવ્યું છે કે, શ્રીમેદપાટ (મેવાડ) દેશમાં સૂર્યવંશીય મહારાજા શિલાદિત્યના વંશમાં પૂર્વે શુદ્ધિત્ત, રાઉત, બપ્પ અને ખુમ્માણુ નામના મહોટા રાજાઓ થઈ ગયા. તેમના વંશમાં પાછળથી રાણા હમીર, ખેતસીહ, લખમસીહ અને મોકલ થયા. મોકલ પત્ની રાણા કુંભકર્ણ થયો અને તેનો પુત્ર રાયમદલ થયો. આ રાયમદલ તે વખતે રાજ્ય કરતો હતો અને પુત્ર પૃથ્વીરાજ યુવરાજ પદ ભોગવતો હતો.

આના પછી લખવામાં આવ્યું છે કે—ઉકેશવંશ (એસવાત જ્ઞાતિ) ના બંડરી ગોત્રવાળા, રાઉત લાખણના પુત્ર મંત્રી દ્વાજા વંશમાં થએલા મયૂર નામના સેડનો સાદલ નામે પુત્ર થયો. તેને સીદા અને સમદા નામના બે પુત્રો થયા. તેમણે, ઉપર જણાવેલા યુવરાજ પૃથ્વીરાજની આજ્ઞાથી કર્મસી, ધારા, લાખા આદિ પોતાના કૌટુંબિક બંધુઓની સાથે, નંદુલવળી પુરી (નાડતાઈ) માં, સંવત્ ૯૬૪ ની સાલમાં યશોભદ્ર સૂરિએ મંત્રશક્તિદ્વારા લાવેલી અને પાછળથી, મં. સાયરે કરાવેલા દેવપ્રતિષ્ઠાઆદિના ઉદ્ધારના હીધે તેના જ નામે પ્રસિદ્ધિ પામેલી ' સાયરવનનિ ' માં, આદિનાથ તીર્થંકરની પ્રતિમા સ્થાપન કરી. તેની પ્રતિષ્ઠા, ઉપર જણાવેલા શાંતિસૂરિના શિષ્ય મંયરસૂરિએ— કે જેમનું બીજું નામ દેવમુંદર પણ હતું—કરી.

છેવટે જણાવ્યું છે કે—આ ત્રણ પ્રશસ્તિ પણ એ મંયરસૂરિએજ લખી છે અને મૂળધાર નામાએ કોતરી છે.

આ કેળમાં જણાવેલા પંદરકવચના આગાઈ યશોભદ્રસૂરિના સંનિધમાં વિદેશ બહુવાની શિષ્યાનાથાણએ વિજયધર્મસૂરિના નામે પ્રતિષ્ઠા થએલ ' અનિદ્ધાનિક રાજવંશક ' બાગ ૨ એ, જોયો.

(૩૩૭)

આ કેળ, એજ અદિત્ય મૂર-નાયક તરીકે વિરાજિત અદિત્યથી પ્રતિષ્ઠા કરેલ લેખ છે. મિતિ, નં. ૧૬૭૪ ના આપ વરિ ૧, ૩૨૫૬.

ની છે. એસવાડ જ્ઞાતિના બંદરી ગોત્રવાળા સાયર સેકના વંશમાં
યજ્ઞેલા સંકર આદિ પુરુષોએ, આ આદિનાથની પ્રતિમા કરાવી છે અને
તપાગન્ધીય આચાર્ય વિજયદેવસૂરિએ તેની પ્રતિષ્ઠા કરી છે. એટલી
હકીકત છે.

(૩૩૮-૩૯)

આ બંને નંબરો નીચે જે ન્હાના ન્હાના લેખો કે વાક્યો આપેલાં
છે, તે એજ મંદિરની આજુ બાજુ આવેલી દેવકુલિકાઓ ઉપર કોત-
રેલા છે. આ લેખો કે વાક્યોમાં જણાવેલું છે કે-સં. ૧૫૬૮-૬૯ અને
૭૧ ના વર્ષોમાં તપાગન્ધી કુતબપુરા શાખાવાળા આચાર્ય ઇન્દ્રનાદિ-
સૂરિ તથા તેમના શિષ્ય સંભાગ્યનંદિસૂરિ અને પ્રમોદમુન્દરના ઉપદે-
શથી, શુભરાતના, પાટણ, ચંપકદુર્ગ (આપાનેર), વીરમગામ,
મુન્નિગપુર (મુંજપુર), સમી અને મહમદાબાદના સંધિએ અમુક
અમુક દેવકુલિકાઓને ઇર્ષોદ્ધાર કર્યો, તથા નવી કરાવી.

(૩૪૦)

નાટલાઈની પૂર્વ બાજુએ જે ટેકરી આવેલી છે તેના મૂળમાં,
ગામની પાસેજ એક મુખ્યર્થનાથનું મંદિર છે. તેના સભામંડપમાં
મુનિમુવત તીર્થંકરની એક પ્રતિમા સ્થાપિત છે તેના ઉપર, આ નં.
૩૪૦ વાળો લેખ કોતરેલો છે. લેખની ૪ લાઈનો છે અને તેમાં જણા-
વેલી હકીકત એટલીજ છે કે-મહારાવપિરાજ અક્ષયરાજ * ના
રાજ્યમાં. સં. ૧૭૨૧ ની શરૂઆતમાં, ગ્રામ્હટ (પેરવાડ) જ્ઞાતિના અને
નાટલાઈના રહેવાસી શાં નાથાકે આ મુનિમુવત તીર્થંકરનું બિંબ
કરાવ્યું અને તેની પ્રતિષ્ઠા લઘુલ્લુ વિજય [પ્રભ ?] સૂરિએ કરી.

(૩૪૧)

આ નાટલાઈ ગામની પૂર્વે એક જુના કિંડાનાં ખંડેરો પડ્યાં

---

* મીયુત ડી. આર. બાંધારકરના મતે આ અક્ષયરાજ તે મેડલીપો અક્ષ-
રાજ છે જે નાટલાઈનો જનનીરદાર હતો

ધંધાથી સમર્પણ કર્યું કે મંદિરમાં આશોકત રીતિએ હમેશા પ્રવૃત્તિ થતી રહે.

પછી, સં. ૧૨૪૨ ની સાલમાં, આ દેશના અધિપતિ ચાહમાન (ચાહાણ) શ્રી સમરસિંહ દેવની આજ્ઞાથી ભાં. (ભાંડાગારી-ભંડારી પાંસૂના પુત્ર ભાં. યશોવીર એ મંદિરનો સમુદ્ધાર કર્યો.

ત્યાર બાદ, સં. ૧૨૫૬ માં જોષ સુદી ૧૧ ના દિવસે રાજની આજ્ઞાથી જ શ્રીદેવાચાર્યના શિષ્ય પૂર્ણદેવસૂરિએ પાંચનાથદેવના તોરણ આદિની પ્રતિષ્ઠા કરી. શિખરના ઉપર સુવર્ણમય ધ્વજાઈડની સ્થાપના કરી અને તેમાં ધ્વજરોપણ કર્યું.

પછી, સં. ૧૨૬૮ માં દીપોત્સવ એટલે દીવાળીના દિવસે, નવીન તૈયાર થએલા પ્રેક્ષામંડપની (જ્યાં આગળ બેસીને લોકો મંદિરમાં થતી ક્રિયાઓ તથા પૂજાઓ વિગેરે જોઈ શકે, તેની), પૂર્ણદેવસૂરિના શિષ્ય રામચંદ્રસૂરિએ, સુવર્ણમય કળસની સ્થાપના સાથે પ્રતિષ્ઠા કરી.

આ લેખ કેટલીક બાબતો ઉપર વિશેષ પ્રકાશ પાડે છે જેમનો ઉલ્લેખ કરવો અત્ર ઉપયોગી થઈ પડશે. ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ વધારે ધ્યાન ખેંચવા લાયક હકીકત એ છે કે મૂલ પ્રથમ આ મંદિર ગુજરાતના પ્રતાપી અને પ્રસિદ્ધ નૃપતિ કુમારપાલે બંધાવ્યું હતું. કુમારપાલના ચરિતવર્ણન સંબંધી લખાયેલા અનેક ગ્રંથોમાં એવા ઉલ્લેખો છે કે તેણે ઠેકાણે ઠેકાણે પેતાના નામના-‘કુમારવિહાર’ એવા નામે-જૈન મંદિરો બંધાવ્યા હતાં. જો કે આ ઉલ્લેખોની સત્યતામાં શંકા લાવવાનું જરાએ પણ કારણ નથી છતાં પણ કેટલાકો તરફથી આવી શંકા કરવામાં આવે છે અને ઐતિહાસિક ઉલ્લેખ સિવાય બીજા આવા અસંદિગ્ધ પ્રમાણ તરીકે ગણાતા ચિલાલેખના ટેકાની પણ ઉક્ત કથનમાં આવશ્યકતા જણાવી, તે ન મળવાથી, ચરિતવર્ણન હકીકત માટે ચકિત નજરે જોવા-લખવાની પ્રવૃત્તિ જણાઈ આવે છે. આવી પ્રવૃત્તિનો પ્રતીકાર આ લેખથી થઈ જાય છે. બીજું, કેટલાક

વિદ્વાનો, કુમારપાલને જેનો જે ' પરમાર્હત ' તરીકે સર્વત્ર લખે છે તેમાં પણ પદ્મોત્સવનો અતિરેક થયો ગણી અધિકત વર્ણનોને અતિ-યથોક્તિના આકારમાં મૂકે છે. પરંતુ, આ લેખથી તેમના વિચારોનો પણ પ્રતિષ્ઠા થઈ જાય છે. ગુર્જર સાહિત્યકાશના પ્રકાશમાન નક્ષત્ર અને મહારા જુદાં સુદૃઢ કીમુત કે. હ. મુવ જેવા પુરાતત્ત્વજ્ઞ તલસ્પર્શી જ્ઞાન ધરાવનાર વિશેષજ્ઞે પણ ' પ્રિયદર્શના ' ની પ્રસ્તાવનામાં " નૈનધર્મિઓ પ્રત્યે સહભાવ બતાવનાર પરમ માહેશ્વર કુમારપાલ સોલંકીને નૈન બંધુઓ પરમ આર્હત માને છે " (પ્રથમાવૃત્તિ પૃ. ૭૨) એમ વિચાર પ્રદર્શિત કર્યો છે અને પોતાના કથનના સમર્થ-નાર્થ, પાદટીકામાં, *Epigraphica Indica* II, ૧૨૭, *Chitorgarh fragmentary inscription*, *Mithanagar inscriptions* p 112, pp ૨૦૭-૨૦૮ નું સૂચન કરે છે. * આ સૂચવેલા લેખોમાં કુમારપાલને ' ઉમાપતિવરલગ્ન ' વિગેરેના મહેશ્વરનુયાયીને શોભે તેવા વિશેષજ્ઞો દ્વારાથી મહારા એ વિદ્વાન મિત્ર ઉક્ત મત બાંધવા દેવાયા છે. પરંતુ ખુદ હેમચંદ્ર-આચાર્યના પોતાના રચેલા અધ્યયી લઈ આજ પથ-ત લખાએલા અમલિત અધ્યો-નિબંધો કુમારપાલને પરમાર્હત તરીકે જણાવેલા ઉલ્લેખોની વિશાલ સેના સાથે આ લેખ અમર થઈ તેમના અભિપ્રાયને બાધકતાં થાય છે. આ ઠેકાણે વાચકોને સહજ શંકા થશે કે ત્યારે શું કુમારપાલને જે લેખોમાં શિવભક્તને શોભે તેવા વિશેષજ્ઞો આપવામાં આવ્યાં છે, તે લેખો ખોટા છે ? મહારા પ્રામાણિક વિચાર પ્રમાણે તે લેખો ખોટા નથી પરંતુ ખરા છે; પણ તેના પુઠાસો આમ થાય છે-એક તો તે લેખો કુમારપાલે પૂર્ણ રીતે નૈનધર્મ સ્વીકાર્યો ન હતો તે સમયના છે, * તેથી તે વખતે તેવા

* હજી એ લેખો આ સમયમાં પણ ૩૪૫-૪૬ નંબર નીચે આપેલા છે.

* ચિતોડમંદિરો લેખ સવર્ ૧૨૦૭ માં લખાયો છે. બીજા એ લેખો જે મારવાડના છે તેમાં એકની મિતિ સ. ૧૨૦૬ ની છે. બીજાની મિતિ નથી આપી પરંતુ બનેલા કારણ અને ઉદ્દેશ એકઠો હોય બંને પણ એજ સમયના લખાયા થયેલા હોવા એકજે કુમારપાલે નૈનધર્મનો પૂર્ણ તથા (આવકા ૧૨૫૧ મદ્યપૂર્વક) સ્વીકાર સ. ૧૨૧૬ માં કર્યો એમ નિનમંડતા અજાય છે.

વિશેષણો લગાડાય તે યથાર્થ જ છે, કારણ કે પ્રથમાવસ્થામાં તે નૃપતિ
 શેવજ હતો. બીજું મુખ્ય કારણ એ છે કે ‘ ઉમાપતિ વરહમ્ચ ’ આ
 બિરુદો એકલા કુમારપાલનેજ લગાડવામાં આવ્યા છે એમ નથી
 પરંતુ એ બિરુદોત્તે ચૈલુક્યોના કુલકમાગત આવેલા હોય તેમ
 જણાય છે. કારણ કે એ વંશના બીજા પણ રાજાઓને ઉક્ત બિરુદો
 લગાડેલા બીજા બીજા લેખોમાં સ્પષ્ટ જોવાય છે. આ કારણને લઈને
 કુમારપાલને, પરમ આહર્ત યયાં છતાં, એ કુલકમાગત ઉતરી આવેલા
 વિશેષણોનો ત્યાગ કરવાનું કાંઈ કારણ નથી. જૈનધર્મના મુખ્ય સિદ્ધાં-
 તોને બાધકતા ન થાય તેવી કોઈ પણ પ્રકારની કુલ-મર્યાદાનું ઉલ્લં-
 ઘન કરવા કે વિધાન કરવા સંબંધી વિચારો શ્રમણ ભગવાન મહાવીર
 ઉપદેશ્યા નથી. વીતરાગ થયા છતાં એ મહાનિર્મથ પોતાને ‘ જ્ઞાપર ’
 ના સ્વકુલસૂચક વિશેષણથી હમેશાં પ્રકટ કરતા હતા ! આ સંબંધમાં
 વિશેષ અન્યત્ર લખવા ઇચ્છા છે. †

કુમારપાલે, આ લેખમાં વર્ણવેલા મંદિરને, શાસ્ત્રોક્ત વિધિએ
 તેનું પ્રવર્તન ચાલે તેટલા માટે, વાદીન્દ્રદેવાચાર્યના સમુદાયને સમ-
 પંચ કયું, એવું જે કથન આ લેખમાં છે તે પણ ખાસ ધ્યાન ખેંચે
 તેનું છે. કુમારપાલના નમયમાં તેમજ તેના પૂર્વે ઘણા લાંબા સમ-
 યથી સ્વેતામ્બર-સંપ્રદાયમાં ચૈત્યવાસી યતિવર્ગનો ધણો જોર બમ્બેલા
 હતો. તે યતિઓએ જૈનમંદિરોને, મધ્યકાલના જોદા વિદ્યારો-મંડોના
 જેવા આકાર-પ્રકારમાં ફેરવી દીધા હતાં. રાજ-મદારાજાઓ અને
 સત્તાધારી શ્રાવકો-મદારજનો તરફથી મંદિરોના નિશાપ ખર્ચે જે
 ગામોનાં ગામો આવવામાં આવતા નેમની નધળી વ્યવસ્થા એ ચૈત્ય-
 વાની યતિવર્ગ કરતો અને જમીનની ઉપજનો ઉપજોગ પણ એજ
 વર્ગ સંસ્થાપૂર્વક કરતો હતા. જૈન આચાર્યને નહિં છાજે તેવી
 રીતજાતો પણ એ ચૈત્યાલયોમાં ચાલતી હતી. આવી પરિસ્થિતિ

† જ. ૩૪૪ પા. ૧૯ એ. ૨૬-૨૭ લાગીતના ૭ લખા, એક પ્રમાણમાં સ્થિત કુમારપા-
 ૭ પ્રતિગાંવની પ્રસ્થાના જોવી

પરિણામે ખીરે પીરે જૈન ધર્મ પણ બૌદ્ધ ધર્મની માફક નિર્વાણ દશાને પ્રાપ્ત થયે કે શું? જોવો બધા કેટલાક વિદ્વાન્ અને વિચારવાન યતિવર્ગને ઉત્પન્ન થયો અને તેમણે પોતાની નિર્જાતતાનો ત્યાગ કરી શુદ્ધ જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો. આ લેખમાં વર્ણવેલા વાદી-દેવસૂરિનો યતિસમૂહ પણ તેવોજ શુદ્ધાચારી હતો. જેમ જેમ અથવા શુદ્ધાચારીઓની સંખ્યા વધતી ગઈ, અને તેઓ ચૈત્યવાસિયોની શિથિલતા-આચારહીનતાનો પ્રકટપણે વિરોધ કરતા ગયા તેમ તેમ બંને વર્ગોમાં પરસ્પર ભેદભાવની વૃદ્ધિ થવા લાગી અને પરિણામે વાદ-વિવાદની વૃદ્ધિ થઈ યાનુભાવ જણાવા લાગ્યો. ચૈત્યવાસિયો કે જેમની સંખ્યા અને સમાજમાં લાગવગ વણી પ્રબળ હતી તેઓ, આ નવીન ઉત્પન્ન થયેલા વિરોધી વર્ગનો કંઈક રીતે બહિષ્કાર કરતા-કરાવતા, પોતાની સત્તા નીચે રહેલા જૈન મંદિરોમાં તેમને પ્રવેશતા અટકાવતા અને વધારે જોર ચાલતું ત્યાં ગામમાં પણ રહેવા માટે કનડતા. સિદ્ધરાજ અને કુમારપાલના રાજ્યકાલમાં આ સ્થિતિમાં ઘણોક ફેરફાર થઈ ગયો હતો, તે પણ કેટલાક જૂના અને પ્રધાન મંદિરોમાં હજી પણ તેથી જ સ્થિતિ ચાલતી હતી. આજ કારણને લઈને કુમારપાલે પોતાના બંધાવેલા આ બવાલિપુરના ‘કુવર વિહાર’ નામના મંદિરને શુદ્ધાચારી દેવાચાર્યના સમુદાયને સમર્પણ કર્યું. હોય તેમ જણાવ છે, કે જેથી વીતરાગભાવ પ્રાપ્ત કરવા-કરાવા માટે બંધાયેલા એ દેવસ્થાનનો ખીલ મંદિરોની માફક બગીર તરીકે ઉપયોગ ન થાય અને તે દ્વારા આચારહીનતાને ઉત્તેજન ન મળે. બાલુક યતિવર્ગને, ચૈત્યવાસિયોની સત્તા નીચે રહેલા મંદિરોમાં દેવદર્શન જવા માટે જે હરકતો અને કનડમતો થતી, તે ફેર કરવા માટે, તે વખતે નવીન ચૈત્યો ઠેકાણે ઠેકાણે તૈયાર થતા હતા, અને તેમને ‘વિધિચૈત્ય’ કહેવામાં આવતાં હતાં. આ લેખમાં વર્ણવેલું ‘કુમારવિહાર’ ચૈત્ય પણ તેમાનું જ એક ગણવું જોઈએ.

લેખના ખીલ ભાગમાં જણાવેલા શાં. પાસૂનો પુત્ર શાં. યયોવીર, તે વખતે બહોરના લેન સમાજનો એક મુખ્ય ધીમાન અને રાજમાન્ય

ચહેરી હેતુ તેમ જણાય છે. તેણે એક યુગાદિદેવ (અદિત્ય) ને
 નેત્ર વધાવ્યું હતું અને તેના ચાતોત્સવ નિમિત્તે જેડવા પ્રદે
 ઉપરુંગત વાહિ કેવસૂરિના પ્રસિદ્ધ અને જ્યપ્રત્નસૂરિના શિષ્ય રી
 સમન્તરે વૃદ્ધ રોહિવે નામના એક મુન્દર નાટકની રચના કરી હતી. એ
 નાટકની ચરૂઆતમાં (નાંદી બાદ, પારિજાતના પ્રવેશ થયા પછી)
 મુખ્યપાત્રના મોંડેશી, સમન્તર યરોધીરની નીચે આખ્યા પ્રમાણે પ્રસંગ
 કરાવે છે—

મૂર્તિમાર — ઓ નાદમાનાસમાન વરૂમીપતિપુત્ર રસાસ્થ કલ્પેન્દુમાયના
 નનિશામાનગુણગણકર્તા ઓ જૈનસાસનમયમ્બુનલિપિદ્વિતામ્બરવચનો-
 કર્તા ઓદાનદાનકેમ સોદ્ધિવ્યુહીર્લિકેતલીપર કપરિમ મોદામદામિત્ત-
 વેવદાનનાથ ઓ હિ મોલમ ખીમયસોધીર ધીનવયપાત્રો ?

પ્રાં માન મોહિનિકમ્બો નન્દપુણદન્તો

ખીમાન્દેન્દ્રક કપુરકરપુણદન્તો ।

મત્તનર્ગો મત્તનમદેનનીનનિર્ગો

કમ્પો ન સંનિ નુનાનુદાવનિર્ગો ॥

આ અંકમાં ૬ કોષ્ટકોમાં જણાવે છે કે ચરો, લીલનો પેલા જેમજ
 મુકુરના અંક ૧૫૬ નાંબે ૩૬ જાણે કમ્પુ કુતોલ આ જર્નલનાર્થે ૧૧૧૫
 ૧૧૧૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦

મત્તનર્ગો મત્તનમદેનનીનનિર્ગો
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦
 ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦ ૧૧૬૫૦૦૦

જળાવેલો ભાં. પાસુનો પુત્ર યયોવીર, અને ત્રીજો લેખ નં. ૧૦૮-૯
આદિમાં જળાવેલો મંત્રી ઉદયસિંહનો પુત્ર અને 'કવિભંડુ' ની
પત્ની ધરાવનાર મંત્રી યયોવીર. તેમાં આ ઉદલો તે ધણું કરીને,
આ લેખમાં જળાવેલો સાહુમાન રાજા સુમરસિંહની મદિએ આવનાર
ઉદયસિંહનો મંત્રી હતો અને સુર્જર મહામાત્ર વસ્તુપાત્રનો પ્રમુખ
મિત્ર હતો.

(૩૫૩)

આ લેખ પણ એજ તોપખાનાની પશ્ચિમ બાજુએ આવેલી પ-
રસાળના એક સ્તંભ ઉપર કેતરેલો મળી આવ્યો છે. ધીપુત્ર ડી.
આર. ભાંડારકર આગું વર્ણન આ પ્રમાણે આપે છે. *

આ લેખ ૩૭ પંક્તિમાં લખાયેલો છે. તેની પહેળઈ ૪૩" તથા
લાંબાઈ ૧' ૮" છે. લોપી નાગરી છે. ૪ ને જરૂરે ૪ મોરેલો છે.
આખો લેખ ગવમાં છે. ધણા ઠેકાણે ૪ ને જરૂરે ૪ ચાપરો છે અને
૧ પછી આવેલા અક્ષરને જેવડો કર્યો છે. જેમકે ઘરખળી (૪. ૩)
જે ઘણો પ્યાન ખેંચે તેવા છે. એકનો 'નિધાનિશ્વર' (૪. ૨)
૨૨-૨૩) જેનો અર્થ નક્કી થાય તેમ નથી, અને બીજો ઘણો
'ભટક' (૪. ૨૪) જેનો અર્થ અહીં 'ભાગ' થઈ શકે તેમ
લાગે છે. 'નિધાનિશ્વર' નો અર્થ અમારા મન પ્રમાણે 'નિધાન' નુજબ
હોયે, 'હર્ષ' નો અર્થ 'જલારમાં આવેલું મહાન' હોયે એવું,
'નિધા' એટલે 'નિધાર' જેનો અર્થ મારવાદમાં 'પરબલ' કોયે
માલ-માલની નિકાસ થાય છે. તેમજ ૧૧૮૫ થી ૧૧૮૬ ના વર્ષને
તેઓ '૧૨૪૬' કહે છે. તેથી હવે એવો અર્થ કરી શકાય કે 'જલારમાં
એક ભાગ કે અથવા જલારમાં જતા મહાન જલાર કરવામાં આવે.'

લેખની મિતિ મારંજમાં આપ્યા પ્રમાણે 'કાંચલ ૧૨૫૩ ૪
વંશખ વર્ષ ૫ ને સામવાર' છે. તેના ૧૫૧ મુવર્ષાનું વર્ષ ૧૮૦૪
૩૨૫ મહારાજ ૩૭ આમંતરિતિ તથા તેનું ૧૧૫૩ નાં વર્ષ તે

કરતા અને 'રાત્ર્યધુરા' ને ધારણ કરતા કાન્હડદેવનું નામ આપ્યું છે. સુવર્ણગિરિ એ ઉપરના લેખમાં જણાવેલો કનકાયલ જ છે અને તે જલ્લારની કિલ્લાની ટેકરીનું નામ છે તે પ્રસિદ્ધ જ છે. કાન્હડદેવ તે સામંતસિંહનો પુત્ર હતો. [અને જલ્લારનો છેલ્લો સ્વતંત્ર રજા પૂત રાખ હતો. મુસ્તાન અડલાઉદ્દીન ખીલજીએ સંવત્ ૧૩૬૬ વા ૬૮ માં જલ્લાર ઉપર ચઢાઈ કરી તેમાં આ અને એનો પુત્ર વીરમદેવ જાને માર્યા ગયા અને એની સાથે જલ્લારના ચૌહાણ રાજ્યની પણ સમાપ્તિ થઈ. પદ્મનાભ કવિનો રચેલો 'કાન્હડદેવ પ્રબંધ' નામનો જે ગુજરાતી રાસો રા. રા. શ્રી હાથાલાઈ પી. દેરાસરિએ વિદ્રત્ત બરેલી મુંદર રીતે છપાવીને પ્રકટ કર્યો છે તેમાં આના સંબંધી સવિસ્તર હકીકત આપેલી છે.—સંગ્રહક.]

કોઈક નરપતિ નામના મહારથે પોતાની સ્ત્રી નાયકદેવીના પુણ્યાથે, બજારમાં આવેલું પોતાનું મકાન કે જેમાં પરગામ જતા માલનો સંગ્રહ કરવામાં આવતો હતો તે ધર્મદાય તરીકે ભેટ આપ્યું, અને તેનું જે ભાડું આવે તેનાથી દર વર્ષે પાર્શ્વનાથના દેવાલયમાં, તેના ગોળિકો (શ્રાવકો) એ પંચમીનો બલિ કરવો [બલિ એટલે પૂજા આદિ ભજાવવામાં આવે તે;] એ બાબત જણાવવા માટે આ લેખ કરવામાં આવ્યો છે. આ ભેટ આપવામાં, ભેટકર્તાના કુટુંબીઓ તથા સુવર્ણગિરિમાં જ રહેતો કોઈક સંઘપતિ શુભધર પણ તેનો સાથી હતો. લેખમાં ભેટકર્તાના કુટુંબીઓનાં નામો અને વંશવૃક્ષ પણ આપ્યું છે. ઠાકુર આગ્નહનો પુત્ર ઠાકુર જસ અને તેનો પુત્ર સોની મહાજીસીંહ એ નરપતિનો પિતા થાય. મહાજીસીંહને બે પત્નીઓ હતી. (૧) માલ્હણિ અને (૨) તિહુણા. પહેલી પત્નીથી તેને રત્નસીંહ, છાખો, માલ્હણ અને ગજસીંહ નામે પુત્રો થયા; અને બીજી થી નરપતિ, જયતા અને વિજયપાલ પુત્રો થયા. આ બધા પુત્રો 'સોની' ના ઉપનામથી ઓળખાતા હતા. નરપતિને બે સ્ત્રીઓ હતી: (૧) નાયકદેવી, ને (૨) માલ્હણદેવી પહેલી સ્ત્રી થયે.

પુત્રોનાં જ આ ઠોકણે નામો આપ્યાં છે. તે આ પ્રમાણે-લખમીપર,
ભુવણપાલ અને સુહૃદપાલ. આ ઉપરથી તેમજ આ લેખ નાયકદેવીના
જ સ્મરણાર્થે કોતારાવેલો હોવાથી, એમ સૂચિત થાય છે કે આ દાન
કરતી વેળા નાયકદેવી મૃત્યુ પામી હતી અને તેના બદલે નરપતિ
ભદ્રપુરદેવીને નવી જ પરણેા હતો અને તે વખતે તેનાથી તેને કોઈ
પુત્ર થયે ન હતો. તેથી આ ભેટ વખતે તેની બીજી સ્ત્રી તથા પહેલી-
ના પુત્રોએ સાથ આપ્યો હતો.

ભણવા જેવી બાબત એ છે કે નરપતિ અને તેના બાઈએ વિગેરે
'સોની' કહેવાતા હતા. 'સોની' નો અર્થ આ ઠોકણે 'ધરેણાં ધકનાર'
થઈ શકે નહિ. કારણ કે તેના પિતા અને પિતામહને કહુર કહ્યા છે.
મારવાડમાં એસવાલ, સરાવળી અને મહેસરી જેવી વાણિયાઓની
ત્રણ પ્રસિદ્ધ શાંતિઓમાં આ 'સોની' નામની 'અડક' વાળી એક
પ્રખ્યાત જાત મળી આવે છે. મહેસરી જૈન નહિ હોવાને લીધે તેમને
અહિં ઉલ્લેખવાની આપણને જરૂર નથી. જો કે સરાવળી જૈનો છે
છતાં મારવાડના દક્ષિણ ભાગમાં તેઓ મળી આવતા નથી. આથી એમ
જણાય છે કે નરપતિ વિગેરે એસવાલ સોની હશે. એમ કહેવાય છે
કે મહેસરીઓની મૂળ જાત (નખ) 'સોનીમરા' હતી. જેમ એ
શબ્દ મહેસરીને લાગુ પડે છે તેમ બીજા સોનીઓને પણ લાગુ પડે
છે જ. એમ પણ હોઈ શકવા સંભવ છે કે-મુસલમાનોના વાસથી
કેટલાક રજપુતો જૈન બનીને વાણિયામાં બળી ગયા છે તેમાંથી જ
કોઈકે જાતવું નામ 'સોનીમરા' હશે. ચાહાણની એક જાતિનું નામ
પણ સોનીમરા છે અને તેનું નામ બલોરના આ કિલ્લા મુખર્જીરિ
(સોનાગિરિ) ઉપર વસવાથી જ પડ્યું છે. જો કે અત્યારે તો આ
લેખવાળો સ્તંભ 'તોપખાના' માં આવેલો છે પરંતુ પ્રથમ તે કિલ્લા
ઉપરના કોઈક મંદિરમાં આવેલો હોયો એમજો. નરપતિ જો કે એસ-
વાલ સોની હશે પરંતુ મૂળ તે સોનીમરા (ચાહાણ) હશે. મહમ્મ-
મીદ જ પ્રથમ એસવાલ થયો હશે કારણ કે તેને જ 'સોની'

આ દેવાવયનો જે જૂનો જાગ છે તે માત્ર બહારની બીતો રૂં છે. તે બીતો સોલંકી વખતની છે. અને લેખોમાં જણાવ્યા પ્રમાણે કુમારપાત્રની કસાયેલી હોયી જોઇએ. ઉપર જેવા પ્રમાણે 'તોપખાના ના એક લેખમાં' પણ કુમારપાત્રના દેવાવય વિશે ઉલ્લેખ છે. જે આજ દેવાવય હોયું જોઇએ. તે લેખમાં જણ્યા મુજબ, તે વખતે આ દેવાવય મૂળ પાર્શ્વનાથના નામનું હતું. પાછળથી એ દેવાવયનો નામ કરવામાં આવ્યો. અને આની સામગ્રીવડે નીચેની કબર માધવામાં આવી પાછળથી આ જયમદનજીએ એનો પુનરુદ્ધાર કર્યો અને મૂળનાયક તરીકે મહાવીરની મૂર્તિ સ્થાપન કરી.

(૩૬૦)

જાલોર ગામની બહાર સડેલાવ નામનું એક મ્હોટું તલાવ છે. અને જેનું પાણી આખું ગામ પીએ છે, તેના કિનારે આમુંદ્રમાતાનું એક મંદિર આવેલું છે. આ મંદિરને લગતીજ એક ગ્રંથિકી છે અને તેમાં એક મૂર્તિ છે જેને ત્યાંના લોકો 'ચોપક જોગિણી' કહે છે, તેના ઉપર આ નંબરવાળો લેખ કોતરેલો છે. લેખમાં જણાવ્યું છે કે, સંવત ૧૧૮૫ ના વૈશાખ વદિ ૧ ને શનિવારના દિવસે જાલોરપુરના ચૈત્યમાં કોઈ વીરક પુત્રે સુવિધિનાથના ખત્તકનું દૂધાદ ધર્માર્થ કરાવી આપ્યું. આ કાર્યમાં તેને તેની સ્ત્રી નામે જિનમતિએ પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું. આ ઉપરથી જણાય છે કે તે એક જૈન મૂર્તિ છે, પરંતુ શ્રી ભાંડારકરના લખવા પ્રમાણે હાલમાં હિંદુઓ 'ચોપક જોગિણી' ના નામે તેની પૂજા કરે છે.

(૩૬૧)

આ લેખ, 'તોપખાના'માંજ એક ઠેકાણે કોતરેલો મળી આવ્યો છે. સં. ૧૨૯૪ માં, શ્રીમાલી જાતિના કોઈ વીરક નામના ગ્રાવકે પોતાના પિતા ઝાંખના ગ્રેયાર્થે જાલોરપુરના શ્રી મહાવીર ચૈત્યમાં કસોદિ (?) કરાવી, એવી હકીકત આપેલી છે.

* જુઓ, લેખ નંબર ૩૫૨ અને તેનું અવલોકન.

(૩૬૨)

આ લેખ માટે, મી. ભાંડારકરે નીચે પ્રમાણે નોંધ આપી છે—
જનાના ગેલેરીને એક લેખ જેની મિતિ 'સાવત્ર ૧૩૨૦ વરે'
માય સુદિ ૧ સોમે' છે, તેમાં એવું લખાએલું છે કે, નાણકગઢના
અંગે આવેલા ચંદનવિહાર નામના દેવાલયના મહાવીર દેવની પૂજા
માટે, ક્ષિપ્રસાયેશ્વરના દેવાલયના મુખ્ય પૂજક ભટ્ટારકે સાવત્ર વરમીપરે
૧૦૦ દ્રમની બક્ષીસ કરી.

(૩૬૩)

આ લેખ પણ જનાના ગેલેરીમાં આવેલો છે. જેની મિતિ
સં. '૧૩૨૩ વરે' માર્ગશીર્ષ સુદિ ૫ ભુષે' છે અને તે ચાદમાન
રાજ ચાચિગદેવના વખતનો છે. તેમાં એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે
નરપતિ નામે તેલિયા ઓસવાલે ચંદનવિહારના મહાવીરના ભંડારમાં
૫૦ દ્રમ આપ્યા. તેનો જ્ઞાજ, જે અર્પે દ્રમ થાય છે, તેના વડે
૬૨ માસે, એ નરપતિએજ કરાવેલી જિનયુગલની પ્રતિમાની પૂજા
ભણાવવાનું કરાવવામાં આવ્યું છે. એ ચંદનવિહારના મુખ્ય અધિકારી
તે નાણકગઢના ધનેશ્વરસૂરિ હતા.

નાડોહના લેખો.

ગોદવાક પ્રાંતમાં નાડોહ પણ એક પ્રસિદ્ધ સ્થાન ગણાય છે અને
પરવાડના પંચતીર્થમાંનું તે એક તીર્થ સ્થાન મનાય છે. વ્હા
કમયમાં તે ચાહાજોનું પાટનગર હતું. એ ગામમાં ૫૫ પ્રભુના
ગમનું એક મંદિર પણ વિશાલ, ભવ્ય અને જોવા લાયક છે.

(૩૬૪-૬૫)

એ મંદિરના ગૃહમંડપમાં જે બાનુએ નેમિનાથ અને શાંતિનાથની
કાર્યોત્સર્ગસ્થ જે પ્રતિમાઓ છે તેમના ઉપર આ લેખો કોતરેલા છે.
લેખોની મિતિ સં. ૧૨૧૫ વૈશાખ સુદિ ૧૦ બોમવારની છે. વીસાડ

નામના સ્થાનમાં આવેલા મહાવીર દેવના ચંદ્રમાં, દેવદાસ, ધન-
જસન્નદ્ર, જસદેવ, જસધર્મ અને જસપાલ નામના યાવકોએ
પ્રતિમાઓ બનાવીને જુદાજુદા આચાર્ય મુનિચંદ્રસૂરિના પ્રતિ-
દેવસૂરિના શિષ્ય પદ્મચંદ્ર ગણિના હાથે પ્રતિષ્ઠિત કરાવી, એમ
લેખને લાવાયું છે. આ લેખમાં પ્રતિષ્ઠાતાના નામ સાથે ‘પાણિની’
શબ્દ લગાડવામાં આવ્યો છે તેથી જણાય છે કે-તેઓ પાણિ-
રચિત વ્યાકરણ શાસ્ત્રના મોટા અભ્યાસી હશે. મૂળ આ પ્રતિમા
વીસાડા નામના સ્થાનમાં બેસાડેલી હતી એમ લેખ કહે છે તે
જણાય છે કે પાછળથી કોઈ વખતે આ મંદિરમાં તેમને આશ્રય
આવી છે.

(૩૬૬-૬૭)

આ બંને લેખો, એજ મંદિરના મૂળ ગભારામાં મુખ્ય વે-
ઉપર જે ત્રણ પ્રતિમાઓ પ્રતિષ્ઠિત છે તેમાંની બે ઉપર કોતરેલ
લેખમાં આવે છે. ૩૬૭ નંબર વાળો લેખ, મધ્યસ્થાને વિરાજિત મૂ-
નાયક પદ્મપ્રભુની પ્રતિમા ઉપરનો છે. લેખોક્ત હકીકત આ પ્રમાણે છે:-

સં. ૧૬૮૬ ના પ્રથમ આષાઢ માસની વદી ૫ શુક્રવારના
દિવસે, મહારાજાધિરાજ ગજસિંહનો રાજ્ય કારભાર ચલાવનાર મહા-
જયમદલજીએ આ પ્રતિમાઓ બનાવી અને તપામગ્ધના આચાર્ય
હીરવિજયસૂરિના ગાદીધર આચાર્ય વિજયસેનસૂરિના શિષ્ય અને
જહાંગીર ખાદશાહે જેમને ‘મહાતમા’ ત્રું ગિરુદ આપ્યું હતું, તે
થી વિજયદેવસૂરિએ, પોતાના પટ્ટધર આચાર્ય વિજયસિંહ આદિ
શિષ્ય પરિવાર સાથે, તે મૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા કરી. આ પ્રતિષ્ઠા કાર્ય
જલોરમાં થયું હતું. ત્યાંથી જો મૂર્તિઓ લાવીને નારોલના આ રાજ-
વિહાર નામના મંદિરમાં, રાણા જગત્સિંહજીના રાજ્ય વખતે
સ્થાપન કરવામાં આવી.

ગોડવાડ પ્રાંત કે જેમાં આ નાડેલ, નાડલાઇ વિગેરે નીતવીર્ધ
સ્થાનો આવેલાં છે તે, પહેલાં મેવાડ રાજ્યના વાળામાં હતો અને

ડાકન લેખો. નં. - ૧૮-૧૯] (૨૫૯)

થીજ આ લેખોમાં મેવાડના રાજા જગતસિંહના રાજ્યનું નામ
છાપવામાં આવ્યું છે. પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર મં. જયમલ્લ મારવાડ
રાજ્યનો મંત્રી અને જોધપુરનો રહેવાસી હતો. હાલમાં તો તે પ્રાંત
પણ મારવાડ રાજ્યના તાબામાં જ છે. ઉપર લલોરવાળા નં. ૩૫૪
આદિ લેખોમાં જણાવેલા સા. જયમલ્લ અને આ મંત્રી જયમલ્લ
બંને એક જ છે.

(૩૬૮)

આ લેખ પણ ઉક્ત મંદિરમાંજ આવેલી એક પ્રતિમા ઉપર લખેલા
મળી આવ્યો છે. ભાવાર્થ:—

સં. ૧૪૮૫ ના વૈશાખ શુદ્ધ ૩ બુધવારના દિવસે પ્રાચીન
(પોરવાડ) ભતિના દોસી મુલાનામના ધાવકે પોતાના પિતા દો.
મહિપાના ધેયાધે' મુવિપિનાથનું આ બિંબ કરાવ્યું જેની પ્રતિષ્ઠા
વપાગચના સોમસુંદરસુરિએ કરી.

(૩૬૯)

આ લેખની હકીકત શીલાંકારકરે આ પ્રમાણે આપી છે :—
દેમુરીથી ઇશાન કોણમાં ૧૫ માઇલ દૂર આવેલા કોટ સોલંકીયા
નામના ગામમાંથી આ લેખ હસ્તગત થયો છે. છતાં થઈ ગયેલા
એક જૈન મંદિરના સ્તંભ ઉપર આ લેખ કોતરેલો છે. જોધપુરના
મુન્શી મુન્સી દેવીપ્રસાદે આપેલી બે અકૃતિઓ ઉપરથી આ લેખ
છાપવામાં આવ્યો છે.

આ લેખ આઠ પંક્તિનો છે અને ૧૧" પહોળો ૫૨" લાંબો
છે. લિપિ નામત્રી છે અને ભાષા શરૂત છે. તથા છેલ્લા એક પદ
સિવાય આખો લેખ મલમાં છે. ઇશાનમાં લેવા કાયક બામત એ છે
કે આકાશદં (૫. ૬) માં ૧ પછીનો બાંજન ભેવલએલો છે.

૧ અપિત્રાદિઆ ક્રિડા પુ. ૧૧, ૫. ૬૨.

આ લેખની મિતિ ‘ ૧૩૬૪ ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧૩ શુક્રવાર ’ છે. અને તે મહારાજાધિરાજ શ્રીવલ્લુવીર દેવના રાજ્ય વખતે લખેલો છે. આગળ જણાવવામાં આવ્યું છે કે આસલપુરમાં આવેલા પાર્શ્વનાથ-દેવના મંદિરની ધ્વજા ચઢાવવાના વખતે, રાહિત માદ્દહણના વંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા રાહિત સોમાના પૌત્ર અને રાહિત બાંખી અને તેની સ્ત્રી જાખલદેવિના પુત્ર રાહિત મૂલરાજે, રાહિત બાલા, રાહિતહાથા તથા કુમર લૂંબા અને નીબાની સમક્ષ, પોતાના માતાપિતાના પુણ્યાર્થે વાડી સહિત એક દિકુઆઉ બક્ષીસ કર્યું.

દિકુઆઉ અરહટ્ટ વાળા કુવાને કહેવામાં આવે છે. કોટસોલકિ-આના એક બીજા લેખમાં પણ આસલપુરનું નામ આપેલું છે તેથી જણાય છે કે તે આ સ્થળનું પુરાતન નામ હશે.

(૩૭૦)

આ લેખ પણ ઉપર્યુક્ત મંદિરમાંથીજ મળી આવ્યો છે, સ્ત્રી બાંડારકરે પોતાના હાથની લખેલી જે નકલ મને મોકલી આપી હતી તેના ઉપરથી આ છપાવવામાં આવ્યો છે. લેખોક્ત હકીકત આ પ્રમાણે છે:—

સં. ૧૪૭૫ ના આષાઢ સુદિ ૩ અને સોમવારના દિવસે આસલપુર કિલ્લામાંના પાર્શ્વનાથના મંદિરના બાલાજી ‘મંડપને’ છઠ્ઠોદાર, ઉપકેશવંશના શિવાગોત્રવાળા.....એ પોતાના આત્માના પુણ્યાર્થે કરાવ્યો. આ કાર્યમાં સકળ સંઘ અને માંડવ કાપુર સાક્ષીભૂત છે. આ વખતે રાજા લાલા (ખા) રાજ્ય કરતો હતો અને કાપુર માંડવ પ્રધાનપણું કરતો હતો.

લેખમાં, ઉદ્ધારકર્તાએ પોતાની વંશાવળી અને કુટુંબના મનુષ્યો નાં નામે આપ્યાં છે પરંતુ કનુંકારક સૂચક વિભક્તિનો પ્રત્યય છેવટે

‘ ૧ જાગજા ’ સંદ મારે મુજો ૧૯ ૧૦૩ માં ‘ ૧૩૧૧ ’ સંદ ઉપર આપેલી નોંધ જણાવે છે જાગજાનું સરકુત ૨૫ છે.

માત્ર 'સહિત' શબ્દની સાથે જ ભેટલો હોવાથી આ નામોમાંથી ઉદ્ધારકર્તા કોણ છે તે નિર્ણય થતું નથી.

(૩૭૧)

આ લેખનું વર્ણન ધી બાંકરકર નીચે પ્રમાણે આપે છે:—

આ લેખ જુના અથવા જુના બાહુકમેરમાંથી પ્રાપ્ત થયો છે. આ ગામ ભેખપુર સ્ટેટના મહલાખી પ્રાંતમાં આવેલું છે અને મુખ્ય શહેર બાહુકમેરથી વાયવ્ય કોણમાં માર માઇલ છેટે છે. ત્યાંના એક જૈન મંદિર કે જે હાલમાં જુલું અવસ્થામાં છે તેના દરવાજાના એક સ્તંભ ઉપર આ લેખ કોતરેલો છે. તે ૧૦ પદ્ધતિમાં લખાયેલો છે અને ૧૧૧" પહોળો તથા ૭૬" લાંબો છે. લિપિ નાગરી અને ભાષા સંસ્કૃત છે. અંતમાં આવેલા આરીર્વાદામક પદ્ય સિવાય બાકીનો બધો ભાગ ગદ્યમાં આવેલો છે. એમાં ૪ અને ૪ ને બદલે એકલો ૪ જ વાપરેલો છે. ત્રીજી પદ્ધતિમાં ધી શબ્દની પછી ૨ (જેનો અંક) મૂકેલો છે જે માત્ર 'ધી' શબ્દનું પુનરાવર્તન (જે વાર પાંચવાનું) સૂચવે છે. અત્યંત શબ્દોમાં માત્ર બે છે; એક 'પાણિ' અને બીજો 'ભીમ પ્રિય વિશેષક' (પં. ૭) 'પાણિ' અને 'વિશેષક' આગળ સમજાવેલા છે અને 'ભીમપ્રિય' એ એક વિશેષક શિક્ષાનું નામ છે. ત્રીજો એક શબ્દ 'લાગ' (પં. ૮) જેને અર્થ 'કરવેરો' થાય છે.

આરંભમાં 'સંવત ૧૪૫૨ વૈશાખ સુદિ ૪' એ પ્રમાણે મિતિ આપી છે. ઉક્ત દિવસે મહાશયજીવ ધી સામંતસિંહદેવના શબ્દ કારભારમાં ભેગએલા મંત્રી વીરાસેલ, વેણડેલ, બંકરી મિંગલ વિગેરેએ મળીને બાહુકમેરમાં આવેલા આદિનાયના દેવાલયમાં સસ્થિત વિપ્રમહાન નામના દેવપાત્ર તથા ચાઉડ (ચામુંડ ?) નામના દેવસત્તજને ભક્તિ પૂર્વક એક ભેટ કરી. આ ભેટમાં, ૬૪ ઉંટ અને ૨૦ બગદો (માવથી બરેલા) નું જે ટોળું બહારગામ બધ અથવા ત્યાંથી આવે તેની

ખીબ લેખને ઘણા ખરો ભાગ જતો રહ્યો છે. મિતિ ત્રિવાય, કર્કટવંશ અને શાંતિનાથનું જિંબ આ બે વાક્યો જ અવશિષ્ટ છે.

આ (પહેલા) લેખમાં જણાવેલા આચાર્ય અજિતદેવ અને તેમના શિષ્ય વિજયસિંહ તે ઉપર ૨૮૯ નંબરવાળા લેખ અને અવલોકનમાં જણાવેલા અજિતદેવ-વિજયસિંહ (ગુરુ-શિષ્ય) બંને એકજ છે કે ભિન્ન છે તે એક સંકાગ્રસ્ત પ્રશ્ન થઈ પડ્યું છે. કારણ કે ઉક્ત ઉપરના લેખની મિતિ ત્યારે સં. ૧૨૦૬ છે ત્યારે આની ૧૧૪૩ છે. આ પ્રમાણે તો બંને લેખોની વચ્ચે ૬૩ વર્ષ જેટલો લાંબો સમય છે કે જે એક વ્યક્તિને તેટલા સમય સુધી આચાર્યપદ ઉપર અધિષ્ઠિત રહેવા માટે અસંભવ જેવું ગણાય. નામ સામ્ય ઉપરથી તો બંને લેખોવાળા એકજ હોય એમ વિશેષ સંભવિત જણાય છે. તેથી મારા વિચાર પ્રમાણે આ પ્રસ્તુત લેખવાળી સાલ જે ૧૧૪૩ ની છે તે વાંચવામાં અથવા તો પછી કોતરવામાં ભૂલ થઈ છે અને સં. ૧૧૮૩ કે તેનીજ આસપાસના ખીબ કોઈ ૧૦ વર્ષ પહેલાં-પછીની આ સાલ હોવી જોઈએ. જૂની જૈન લિપિમાં ૮ અને ૪ ને સરખા વાંચવા કે કોતરવાની ભ્રાંતિ થવી ઘણી સહજ છે. કારણ કે બંનેના આકારમાં લખનારાઓની અમુક વળણના લીધે કેટલીક વખતે ઘણીજ સમતા આવી જાય છે.

અથવા તો સાલ ખરી હોય અને ભ્રાંતિ ત્યાં થઈ હોય કે જ્યાં આગળ 'શ્રીમન્તોઽજિત' આ વાક્ય આવેલું છે. કારણ કે લેખમાં મુચ્ચલા પ્રમાણે તેટલા અક્ષરો ઘસાઈ ગયા છે તેથી સ્પષ્ટ વાંચી શકાતા નથી. આ કારણને લઈને અજિતદેવના ઠેકાણે અભયદેવ કે એવુંજ બીજું કોઈ નામ પણ હોઈ શકે.

આ લેખો પણ શ્રી ભાંડારકરની નોટ ઉપરથીજ ઉતારવામાં આવ્યા છે.

કેકિદનો શિલાલેખ.

(૩૭૭)

મારવાડરાજ્યના મેડતા નામના પ્રસિદ્ધ શહેરની નૈઋત્યકોણમાં ૧૪ માઈલને ઉટે કેકિદ નામનું ગામ આવેલું છે. એ ગામમાં પાર્શ્વનાથનું મંદિર છે તેની અંદરના સમામંડપમાં એક સ્તંભ ઉપર આ નંબરવાળો લેખ કોતરેલો છે. મૂળ આ મંદિર ૧૩ મી યતાબ્દીના પૂર્વે બંધાવેલું હોય એમ આ લેખ પછીના નંબરવાળા લેખ ઉપરથી જણાય છે. પ્રસ્તુત લેખમાં વર્ણવ્યા પ્રમાણે નાપાએ તો રક્ત આ મંદિરને મૂળ મંડપ અને બંને બાજુની બે ઘોડીઓજ નવીન બંધાવી છે. બૂના લેખમાં આ સ્થાનનું સંસ્કૃત નામ 'કિષ્કિંધા' આપ્યું છે. મીથુલ ભાંડરકરે ગ્રાંથી આપેલી પ્રતિકૃતિ (૨મીંગ) ઉપરથી આ લેખ મુદ્રિત કરવામાં આવ્યો છે.

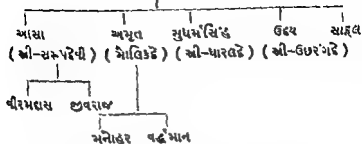
આ લેખ ૪૨ પંક્તિઓમાં લખાએલો હોય ૧' ૧" પહોળો અને ૧' ૫" લાંબો છે. પ્રારંભના બે વાક્યો સિવાય સમગ્ર લેખ ૧૫માં છે. ભાષા સંસ્કૃત અને કિષ્કિંદવનામરી વર્ણીત મુદર મરોડવાળી છે. લેખની હમીકત આ પ્રમાણે છે:—

પ્રારંભના ૮ પદોમાં મુગાદિદેવ આદિનાથની સ્તવના કરેલી છે. ૬ માં કાવ્યથી તે ૨૨ માં કાવ્યમુખી રાજ્યકર્તા સહોડવંરીય નૃપતિયેનું વર્ણન આપ્યું છે, જેમાં સાથી પ્રથમ રાજપિતાજી મદલદેવનું નામ આપ્યું છે (૫૫૬). આ મદલદેવ તેને સાધારણ રીતે લોકો માલદેવ કહે છે, તે છે. પછી મદલદેવની મારિએ આવનાર ઉદયસિંહનું વર્ણન આપવામાં આવ્યું છે. જણાવ્યું છે કે અકબર બાદશાહના વખતમાં, આ ઉદયસિંહ સધળા રાજાઓમાં વૃદ્ધ હોવાથી બાદશાહે તેને વૃદ્ધરાજ (મોટા રાજાનું) નું બિરુદ આપ્યું હતું (૫૫ ૧૨). આના પછી તેના ઉત્તરપિતારી સુરસિંહરાજાનું વર્ણન આપ્યું છે. લખવામાં આવ્યું છે કે વર્તમાન સમયમાં, બધા હિંદુરાજાઓમાં

ન્યાયપૂર્વક સંજ્ઞાનું પાતન કરવાથી આ રાજ સમન્વિત જેવું (પદ ૧૬). જિનદેવની અર્ચા-ગૂજ માટે આ રાજ દુકુમ = મૃતવિગ્ન^૧ થતુ છે, પોતાના દેસમાં અમારીની ઉદ્ગ્રેષ્ઠતા (૧૬ થયા માટે ઉદ્ગ્રેષ્ઠ) કરાવે છે અને આગામીકાલિ (જૈનધર્મમાં પ્રસિદ્ધ તથા) કરાવે છે (પદ ૨૦). આના સંજ્ઞામાં ક્યાંએ ચોરી, શુભ શિકાર, મધપાન અને નિઃસંતતિવાળાનું પનાપદ્ધતિ આદિ થતું ન (પદ ૨૧). આનો પુત્ર મજ્જિન્દ નામા કુમાર ગુવરાજ પદને પાર કરે છે (પદ ૨૨). પછીના ત્રણ પદોમાં જન્માવવામાં આપ્યું છે એવાવાતવંશના ઉચિતવાતગોત્ર (ક્ષાત્રમાં જેને એવાવાત કહે છે) માં જન્મા નામનો પનાદય અને ધર્મિષ્ઠ ગુરુપ થયે જેણે ૩૨ વર્ષ જેટલું મધ્યમ વયમા જ યોધપુર (જોધપુર) નગરમાં આચાર્યના હાથે ચતુ (બ્રહ્મચર્ય) મત લીધું હતું (પ. ૨૩-૫). તેને નાથ નામે પુત્ર થયે જે પુણ્યાત્મા અને દાતા હતો. ' નાથ ' ની સ્ત્રીમાં તેણે માન ગ્રાં કર્યું હતું. તે નાથને શુર્જરદે નામની મુશીક, રૂપવતી, ઘરકાર્યમ પ્રવીણ અને દેવ ગુરુમાં ભક્તિ રાખનારી સ્ત્રી હતી, અને જેણે નાથ નામના પુત્રરત્નને જન્મ આપ્યું હતું. (પદ ૨૭-૨૮) નાથએ એવ અનેક મુકુત્યો કર્યાં હતાં કે જેથી તેની સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ થઈ હતી (પ. ૨૯) એ નાથને નવલાદે નામની પત્ની હતી અને તેને પાંચ પુત્રો હતા પુત્રોનાં તથા તેમની પત્નીયો અને તેમના પુત્રોનાં નામોનું કોણક આ પ્રમાણે છે. (પદ ૩૧-૪).

૧ ' નાથ ' એ એક પ્રકારના ધર્મગુરુઓ છે. જોધપુરના તેઓ સંખ્યાર ગણાય છે અને તેમની ગાદિને સંખ્ય તરફથી એક મહોટી જગીર બહીષ કરેલી છે. તેમનો હાથ એક મહોટા જગીરદારને બાજે તેમ હોય છે.

નાપા—(સો નવઢાડે).

આ પછી કહેવામાં આવ્યું છે કે—આ બધા પરિવાર સાથે ના-
પાએ સં. ૧૬૫૬ માં ચતુર્જય અને ગિરનારની અને તથા પુનઃ
સંવત્ ૧૬૬૪ માં આર્જુનગિરિ (આણુ), રાણપુર, નારદપુરી, (નાદેલ),
અને શિવપુરી (શિરોહી) ના પ્રદેશની યાત્રા કરી. (પદ્ય ૩૫-૬).
સં. ૧૬૬૬ ના ફાલ્ગુન શુકલપક્ષની તૃતીયાના દિવસે નાપા અને તેની
પત્ની બંને જણાએ ચતુર્થાવતનો સ્વીકાર કર્યો. તે વખતે યજ્ઞક
રૂપનાણું દાનમાં આપ્યું (પદ્ય. ૩૭). પોતાના ન્યાયોપાનિત દ્રવ્યનો
સંકલ્પ કરી મુખ દેહ પ્રાપ્ત કરવાની અભિલાષવાળા એ નાપાએ
સંવત્ ૧૬૬૫ માં મૂલ મંડપ બનાવ્યો અને એની બંને બાજુએ
બે ચતુષ્કિ (ચોકિ) એ બનાવી. આ બાંધકામ કરનાર મુખ્ય સૂત્ર
ધાર (સઢાડ) તોડર નામે હતો (પદ્ય. ૩૮-૪૦). આ પછીના
પદ્યોમાં પ્રતિકા કરનારનું વર્ણન આપવામાં આવ્યું છે, તેમાં જણાવ્યું
છે કે, તપાગચ્છના આચાર્ય વિજયસેનસૂરિના પદ્મપર અને ઉચિતવાલ
ચોત્રના બૂપલુકરૂપ આચાર્ય વિજયદેવસૂરિની આસાથી વાચક લગ્નિસાગર
નામના વિદ્વાને આ જિનાલયને પ્રતિષ્ઠિત કર્યું. (પદ્ય ૪૧-૪૪).
પંડિત પ્રશસ્તિની
રચના ૧... ઉપર લખી
અને તોડર સૂત્રધારે તેને કોતરી આપી; એમ જાતે જણાવી પ્રશસ્તિ
પૂર્ણ થાય છે.

ઉપર બહોરના લેખોમાં (નં ૩૫૪)ના પ્રતિષ્ઠા કરનાર જયસાગર અને આ પ્રશસ્તિ લખનાર (બનાવનાર નહિ) જયસાગર બંને એકજ છે, એમ સહજ જણાય છે. ત્યાંનાજ એક લેખ (નં ૩૫૬)માં સૂત્રધાર તોડરાણું પણ નામ આવે. છે, જે આ પ્રસ્તુત લેખમાં જણાવેલો તોડરાજ હોવા સંભવ છે. ઉપરના એ લેખમાં લખ્યા પ્રમાણે તોડરા અને તેના બીજા સાથિઓએ એક મૂર્તિ કરાવી હતી (કે જેને ઉપર ઉક્ત લેખ કોતરેલો છે) જેની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૮૩ માં સ્વયં જયદેવસૂરિએ કરી હતી. આ ઉપરથી એમ જણાય છે કે આ સૂત્રધારે પણ જૈનધર્મ પાળતા હોવા જોઈએ.

પ્રતિષ્ઠા કરનાર વાચક લખિયાગર તે મુખસિદ્ધ ઉપાધ્યાય ધર્મસાગરજીના શિષ્ય અને સાગરગચ્છના સ્થાપક આચાર્ય રાજસાગર (કે જેમણે સાધુ અવસ્થાનું નામ મુક્તિસાગર હતું)ના ગુરૂ હતા.

(૩૭૮)

આ લેખ, ઉપરના લેખવાળા મંદિરમાંજ મૂલ ગર્ભાગારમાં આવેલી ચરણચોકી અથવા વેદિકા ઉપર કોતરેલો છે. લેખ અપૂર્ણ અને ખંડિત છે. કોઈ ધાંધલ નામના શ્રાવકે સંવત્ ૧૨૩૦ ના આશરે શુદ્ધ ૬ ના દિવસે આનંદસૂરિના ઉપદેશથી કાંઈક કરાવ્યું (ઘણું કરીને પરિકરનો ઉલ્લેખ છે) તેની નોંધ આ લેખમાં લેખામાં આવેલી છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે, આ મંદિર ૧૨૩૦ કરતાં પણ જૂનું હોવું જોઈએ. લેખમાં સ્થાનનું નામ ' કિષ્કિંધ ' આપ્યું છે જે હાલમાંના ' કેકેઈ 'નુંજ સંસ્કૃત રૂપાંતર છે. સાથે આ મંદિરને ' વિધિચૈત્ય ' જણાવ્યું છે તેથી જણાય છે કે, ચૈત્યવાસિયોની વિરૂદ્ધ પક્ષવાળાઓ તરફથી તે બંધાવવામાં આવેલું હશે. ' વિધિચૈત્ય 'ના ખુલાસા માટે ઉપર નંબર ૩૫૨ વાળા લેખાવલોકનમાં આપેલું વિવેચન જોવું.

* રાજસાગરસૂરિના સંબંધમાં વિશેષ જાણતા માટે, જુઓ. મદાર ' જૈન ઇતિહાસિક મુર્તિ કાવ્યસંચય ' નામનું પુસ્તક.

વૈરાટ નગરનો શિલા લેખ.

રાજપૂતાનાના જયપુર રાજ્યમાં એક વૈરાટ યા બૈરાટ નામનું ગામ આવેલું છે. ધીરુત ધી આર. બાંધરકર પોતાના એક x રીપો-ર્ટમાં આ સ્થાન સંબંધી સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ આપતાં જણાવે છે કે-

મત્સ્ય દેશના રાજાનું વિરાટ નગર, જેમાં પાંચ પાંડવો ગુપ્ત વેશમાં રક્ષા હતા, તે અને આ બૈરાટ બંને એકજ છે એમ સામાન્યરીતે માનવામાં આવે છે. દક્ષિણ ભારતમાં પણ આ નામના બે સ્થળો આવેલાં છે જેમાં એક તો પારવાડ પ્રાંતમાંનું હાંગલ નામનું ગામ છે કે જેને કાઠંબંશના લેખોમાં વિરાટ નગર લખેલું છે. બીજું કાઠિયાવાડની નજીકમાં આવેલું અમદાવાદ જિલ્લાનું ધોળકા ગામ છે. આ ધોળકા તથા વિજય નામના ગુહિલોત રાજાએ મૂળ વિરાટ નામના ગામને વિજયપુર નામ આપીને નવું બંધાવેલું તે ગામ, એ બે એકજ છે. અને આ કારણે લઈને કનિંગહામ જે બૈરાટ અને વિજયપુરને એકજ માને છે તે ભૂલ છે. પરંતુ આટલું તો નક્કી જ છે કે મહાભારતનું વિરાટ નગર અને આ પ્રસ્તુત બૈરાટ બંને એકજ છે. કારણ કે 'વિરાટ' નામને એ 'બૈરાટ' શબ્દ સૂચવે છે, નહિ કે હાંગલ અને ધોળકા શબ્દો. બૈરાટની આનુબાનુના પ્રદેશને હજી પણ લોકો મત્સ્યદેશ કહે છે. વિશેષમાં, પાંડવોના રહેઠાણથી પવિત્ર થયેલી જગ્યાઓ, કે જેમનાં વર્ણનો મહાભારતના વિરાટ પર્વમાં આપેલાં છે, તેમને હજી પણ અહિંના લોકો બતાવ્યાં કરે છે. ઉદાહરણ તરીકે:—જેમાં બીમ રહેતો હતો તે 'બીમદી હાંગરી,' કીચકના મહેલની ટેકરી, અર્જુને બાણ મારીને પાતાળમાંથી કાઢેલી બાણગંગા, કૌરવોનાં પગલાં તથા તેમણે ચારેલાં દોરોનાં પગલાં ઇત્યાદિ. આ રીતે જોતાં બૈરાટજ વિરાટનગરની સાથે સંબંધ ધરાવે છે. તેમજ બૈરાટમાંથી ઘણી પુરાણી વસ્તુઓ પણ નિકળતી જોવામાં આવે છે.

અકબર બાદશાહે વર્ષે ભરમાં બધા મળી ૧૦૬ (વડધિક્ષતાદિ) દિવસ જીવહિંસા નહિ કરવા માટે ફરમાન કર્યું હતું. એ ૧૦૬ દિવસમાંથી ૪૦ દિવસ તો બાદશાહના જન્મમાસ સંબંધી હતા અને ૪૮ સાલ ભરના બધા રવિવારના દિવસો હતા. બાકી રહેલા દિવસોમાં જેનું ધર્મના પર્યુષણ પર્વના દિવસો (કે જે ખીલા અનેક લેખો પ્રમાણે ૧૨ ની સંખ્યાવાળા હતા) વિગેરે હતા. તેના પછી ‘ વધરાટ નગર ’ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. બારમી પકિતના પ્રારંભમાં લખ્યા પ્રમાણે એ વધરાટ નગરમાં તાંબા અને ગેરૂ આદિની અનેક ખાણો હતી આ કથનને અણુલ-ફજલની આર્ધન-એ-અકબરીનો પણ ટેકો મળે છે. તેમાં પણ બૈરાટમાં તાંબાની અનેક ખાણો હોવાનું લખેલું છે. શ્રીયુત ભાંડારકરના લખવા પ્રમાણે ‘ આ ગામ તથા એની આસપાસની જગ્યાઓ હજી સુધી ધાતુના કચરાથી ઢંકાયેલી છે. ’

આ કથન પછી મંદિર નિર્માતાની વંશાવળી આપી છે જે ખંડિત ધર્મ જવાના ક્ષીપે પૂરી જાણી શકાતા નથી. પરંતુ એકલું સ્પષ્ટ જણાય છે કે તેની જ્ઞાતિ શ્રીમાત્રી અને ગોત્ર શંકયાજી હતું. તેમજ તેના પૂર્વજોમાં પ્રથમ પ્રસિદ્ધ પુરુષ સં. નારહા નામે થયો. ન્હાણા પછીના એક જે નામે જતાં રહ્યાં છે જે ઘણું કરીને તેની સ્ત્રી અને પુત્રનાં હશે. ચાદમી પકિતની આદિમાં એક દેવદી નામેની સ્ત્રીનું નામ વંચાય છે. પછીની વંશાવળી આ પ્રમાણે છે:—તેનો પુત્ર સં. ઇન્દર-શ્રી ઝબકુ; તેમનો પુત્ર સં. રતનપાલ-સ્ત્રી મેદાર્ધ; તેમનો પુત્ર સં. દેવદત્ત-શ્રી ધમ્મ, તેમનો સં. બારમત થયો. આ બારમતને બાદશાહે કાંઈક આપ્યું જેનો ઉલ્લેખ ૧૩ મી પકિતના નવજાનના કરેલાં હોત. ૧૪ મી પકિતના પ્રારંભ પ્રમાણે જણાય છે કે ટોડરમલે તેને સારા માનપૂર્વક ઘણા ગામોને કારબાર કરનાર એક મેદો અધિકારી જનાવ્યો હતો. તે પછી, એ સં. બારમતનો પુત્ર ઇન્દ્રસજ અને તેના કુટુંબના નામે આપ્યાં છે, જે આ પ્રમાણે છે:—

સં. જ્યોત્સના-શ્રી....

૬૬૨૨૨.

સં. અજયરાજ

સં. શ્યામીકાંત.

(બી.એ.એ-જયવંતી, દમ.) (શ્રી-રીનાં ૨ નગીનાં), શ્રી....કાં.

સં. અનુભવ. સં. વદનમય સં. વિમલમય સં. જનજીવન, શ્રી મોહાં.

સં. કચરા,

આના પછી (૫. ૧૮ થી) જણાવવામાં આવે કે-વર્ણસદ નમરનો અધિકાર જોગવતા ઉદ્ધરને પોતાના ઉત્તર કુટુંબ સાથે કન્યાસ્વાયં પ્રજા પત્ર અર્ચાને ઉદ્ધરવિદ્યાર ઉદ્ધર મહે.કચમાસાદ નામનું મંદિર બનાવ્યું, જેમાં મૂલનાથક તરીકે વિમલનાથ વીર્ય કરની પ્રતિમા સ્થાપિત કરી. એ મંદિરમાં બીજી પણ અનેક પ્રતિમાઓ સ્થાપન કરવામાં આવી. જેમાંની આ મુખ્ય હતી:—પોતાના પિતાના નામથી પાપાવ્રમય પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ, આસ પોતાના નામથી પિતાલમય અંદ્રમલની મૂર્તિ અને બાઇ અજયરાજના નામથી જગલહેવની મૂર્તિ;

આ પછી લેખમાં, પ્રતિષ્ઠા કરનાર આચાર્ય હીરવિજયસિંહનું વર્ણન આપ્યું છે, જેમાં એ આચાર્ય પોતાના જીવનમાં જે જે વિશેષ યા મહાન્ કાર્યો કર્યા તેમનો સંક્ષિપ્ત રીતે ઉલ્લેખ કરેલો છે. એ ઉલ્લેખમાં બકબર બાદશાહ સાયંની મુલાકાતનું પણ સૂચન છે જ. ૩૧ થી તે ૩૮ મુખીની પંક્તિઓમાં, એ મહાન્ આચાર્યના શિષ્ય મહોપાધ્યાય કન્યાજીવિકાની પ્રસંશા છે કે જેમના હાથે આ પ્રતિષ્ઠા કાર્ય કરાવવામાં આવ્યું. ઉવટે આ પ્રશસ્તિ બનાવનાર ૫. લાલવિજય ગણિ, લખનાર ૫. સોમકુશલ ગણિ અને બર્તરવ પુત્ર મસરક લગત મહુવાલ (જે ઘણું કરીને કાલરનાર હશે) નું નામ આપી લેખ પૂર્ણ કરવામાં આવ્યો છે.

હીરવિજયસૂરિના જીવનકૃતિમાં સંબંધી લખાએલા પ્રાયઃ દરેક મંથમાં વધરાટના આ ઇન્દ્રરાજનું નામ તથા તેને કરેલા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. તેમાંથી પ્રસ્તુતમાં ઉપયુક્ત જણાતી હકીકત અહીં આપેલી ઉપયોગી થઈ પડશે.

પંડિત દેવવિમલગણિ રચિત હીરસૌમાન્ય મહાકાવ્યના અવલોકનથી જણાય છે કે-ઉક્ત આચાર્યવર્ય અકબર બાદશાહની મુલાકાત લઈ આગશથી પાછા ગુજરાત તરફ આવતાં રસ્તામાં નાગોર (જેધપુર રાજ્યમાં) આતુર્ભાસ (સંવત્ ૧૬૪૩) રહ્યા. ચૌમાસુ ઉતર્યા બાદ ત્યાંથી વિહાર કરીને પિંપાદ નામના ગ્રામમાં આવ્યા. ત્યાં વધરાટથી ઇન્દ્રરાજના પ્રધાન-પુરુષો આવ્યા અને આચાર્યજીને વધરાટ આવીને ઇન્દ્રરાજે નવીન બધાવેલા જિનમંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરવા વિજ્ઞપ્તિ કરી. સૂરિએ પોતે તો વધરાટ આવવા ના કહી પરંતુ પોતાના પ્રભાવિક શિષ્ય નામે મહોપાધ્યાય કલ્યાણવિજયજીને ત્યાં જવાની આજ્ઞા કરી. તે મુજબ ઉપાધ્યાય પોતાના શિષ્ય પરિવાર સાથે પિંપાદથી વિહાર કરી વધરાટ ગયા અને ત્યાં ઇન્દ્રરાજના આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરી. આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઇન્દ્રરાજે ઘણા ઠાડપૂવક કર્યો. હાથી, ઘોડા, કપડાં, ઘરેણાં, લોજન અને ચાંદી સોનાના શિક્કાઓનાં દાન કરી અર્થજનોનું દારિદ્ર્ય દૂર કર્યું. એકંદર આ કાર્યમાં ઇન્દ્રરાજે ૪૦ હજાર રૂપિયાનો ખર્ચ કર્યો.

૧ પ્રામાશ્વદ્વિપતામ્સાન્યધિવતિઃ સામન્તવણોઽજ્ઞનિ

શ્રીમાલાન્વયભારમહતનયઃ શ્રીન્દ્રરાજસ્તદા ।

આહ્વાતું સુગુરુસ્વકીયસચિવાસ્તેનાથ સંપ્રેષિતાઃ

પ્રાસાદે નિજકારિતે ભગવતા મૂર્તિપ્રતિષ્ઠાકૃતે ॥ ૨૧૪-૬૧ ।

૨-રત્નસ્વર્ણમુવર્ણકોપલમયાસાર્ચાપ્રતિષ્ઠાક્ષણે

હસ્ત્યશ્વાંશુકભૂષણાશનમુસાનેકપ્રકારૈસ્તદા ।

ભોજેનેત્ર પુનર્ગૃહીતવપુષા વિશ્વાર્થિદૌસ્થચ્છિદે

ચત્વાર્ણિશદનેન રૂપકસહસ્રાણિ વ્યયીચક્રિરે ॥

હીરસૌમાન્ય; ૧૪-૨૬૨ ।

હીરવિજયસૂરિના પદ્મધર આચાર્ય વિજયસેનનો પરમસકલ ખંભાત નિવાસી કવિ ગ્રંથલઢાસ પણ ' હીરસૂરિસ 'માં આ પ્રસંગ મળે ઉપર પ્રમાણેજ વર્ણન આપે છે.^૧

મહોપાધ્યાય કસ્યાણુવિજયના શિષ્ય જયવિજયે સંવત્ ૧૬૫૫ માં ' કસ્યાણુવિજયરાસ ' રચ્યો છે (આ વખતે કસ્યાણુવિજય વિદ્યામાનજ હતા એ ધ્યાનમાં રાખવા લાયક છે), તેમાં પણ આ પ્રતિષ્ઠાકાવ્યની વિસ્તારથી નોંધ લેવામાં આવી છે.^૨

આ પ્રશસ્તિની રચના કરનાર પં. લાલવિજય ગણે તે કસ્યાણુવિજય ઉપાધ્યાયના એક પ્રમુખ વિદ્વાન શિષ્ય હતા, અને મુખસિદ્ધ જેન તાર્કિક અને મહાનુ લેખક યશોવિજય ઉપાધ્યાયના ગુરુ પં. ન્યાયવિજયના ગુરુ હતા.

રાજગૃહનો શિક્ષાલેખ.

(૩૮૦)

પૂર્વદેશમાં આવેલા મુખસિદ્ધ પ્રાચીન સ્થાન રાજગૃહથી ઉત્તર દિશામાં ૧૨ માઈલ ઉટેના બિહાર નામના કસબામાં આ લેખ મળી આવ્યો છે. મૂળ આ લેખ બે શિલાઓ ઉપર ફેરવેલો છે જેમાંની બીજી તો ત્યાંના મધિયાન લોકોના જૈન મંદિરની બીંતમાં જડેલી છે અને પહેલી બાણુ ધનુલાલજી મુચ્ચતિના પર હાલમાં રહેલી છે. કલકત્તાવાળા જૈન વિદ્વાન બાણુ પૂર્ણચંદ નાદાર ઝી. ૧. ૧૧. ૧૨ આ લેખ પ્રકાશમાં આવ્યો છે અને ' જૈન ગ્રંથોત્ખર કોશ-૨ ' હેતરફના તૃતી દીપુત મોહનલાલ દલીચંદ ઝી. ૧. ૧. ૧. ૧૧. ૧૨ દ્વારા મળેલી લેખની છપ (૬૫૧૪) ઉપરથી અવ ૭૫૫૮માં

૧. ડ. ડા. જેન પુસ્તકોદાર ડે. તરફથી પ્રાપ્તિ ' હીરવિજયસૂરિસ ' ૫૫ ૧૫૨.

૨. જમ્મદમ જાનપ્રસારક મંડલ દ્વારા મુદ્રિત ' જૈન સંસ્ક્રમાય કાવ્ય ૧ ' કસ્યાણુવિજયરાસ ' ૪. ૨૭૪-૫.

‘આવ્યો છે.’ આ લેખના બાહ્યવર્ણન માટે ઉક્ત બાબત આ પ્રમાણે જણાવે છે:—

“ આ લેખની જાને ચિલાઓ સ્થાપ રંગની છે અને લગભગ સમાન માપની છે. જાનેની પહોળાઈ ૧૦ ઇંચ અને લંબાઈ પ્રથમની ૨ ફીટ ૧૦ ઇંચ અને બીજીની ૨ ફીટ ૮ ઇંચ જેટલી છે. અક્ષરો લગભગ અર્ધા ઇંચ જેટલા મોટા છે. પહેલી ચિલામાં ૧૬ લખનો છે તથા ઉપર ડાબી બાજુએ ૨૦ પાંખડિઓનું ક્રમગ ક્રોડરેલું છે. બીજી ચિલામાં ૧૭ પંક્તિઓ ક્રોડરેલી છે. આનો ઉપર નીચેનો ફેરલોક ભાગ ખંડિત થઈ ગયો છે. ”

અસલમાં આ લેખ રાજગૃહના પાર્શ્વનાથના મંદિરનો ૩ પરંતુ પાછળથી એ મંદિરમાંથી કાઢી લઈ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે બિહારમાં લાવવામાં આવ્યો છે. આ લેખ ત્યાંથી કોણ (ક્યારે અને કયા કારણે) લાવ્યો તે જાણી શકાયું નથી.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે આખા લેખની એકંદર ૩૩ પંક્તિઓ છે. જેમાં ચોથી પંક્તિનો ઉત્તરાર્ધ, પાંચમી પંક્તિ પૂરી અને ૬ થી પંક્તિનો પૂર્વાર્ધ; તથા છેવટની ૩૩ પંક્તિઓ એટલે ભાગ ગદ્યરૂપે લખાયેલો છે અને બાકી બધો પદ્યમાં છે. પદ્યની સંખ્યા ૩૮ છે. અને ક્રમથી તત્સૂચક અંકો મૂકેલા છે. નીચે પ્રમાણેની હકીકત એ લેખમાં સમાયેલી છે.

પ્રથમના પદ્યમાં, જેમના માટે એ મંદિર બનાવવામાં આવ્યું; તે પાર્શ્વનાથ તીર્થંકરની સ્તુતિ કરેલી છે. આ પછીના ત્રણ શ્લોકોમાં રાજગૃહ નગરનું વર્ણન આપ્યું છે. તેમાં લખવામાં આવ્યું છે કે— આ તેજ રાજગૃહ નગર છે કે જ્યાં પૂર્વે મુનિસુવ્રત (૨૦ મા) તીર્થંકરના જન્મ, દીક્ષા અને કેવલ એવાં ત્રણ કલ્યાણકો થયાં હતાં,

૧. જૈન મ્હેતાંજર કો હેરલ્હ નવેંજર ૧૯૧૬ માં તથા બાબુજીએ પ્રકટ કરેલા ‘ જૈનલેખસંગ્રહ ’ માં પણ આ લેખ સૂચના પ્રકટ થઈ ચુક્યો છે.

૨. હેરલ્હ પૃષ્ઠ ૩૭૬.

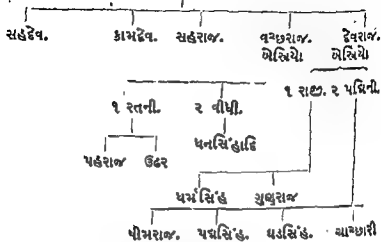
જ્યાં આગળ જય નામનો ચક્રવર્તી, રામ બરદેવ, લક્ષ્મણ વાસુદેવ, અને જરાસંધ પ્રતિવાસુદેવ જાદિ ગઢોલા સરસોટા થયા હતા. બ્રેજિક રાજ્યને મહાવીરદેવ પાસે જ્યાં લીનપર્મનું ઇવજ કયું હતું. લીન-મંદિરોથી ચોખતા એવા વિપુલ અને વૈભાવ નામના જે પર્વતો જેની પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં ચોખી રહ્યા છે આવા મહાસ્વરૂપ આ લીનની પ્રથમ કોણ નહિ કરે ?

પછીના ગદ્યભાગમાં, તે વખતના રાજ્યકર્તા અને રાજગૃહના અધિકારીનાં નામ આપ્યાં છે. તેમાં, સાહિપેરાજ તો સુરનાથ (ખાદ શાહ) અને તેનો નીમેલો મલિકવયો નામનો મગધનો મંડલેશ્વર (સખો), તથા બ્રાહ્મદુરદીન નામનો ત્યાંનો કેલ સ્થાનિક અધિકારી હતો. નામવા જેવી બાબત એ છે કે આ છેલ્લા મનુષ્યે પ્રસ્તુત કાર્યમાં (મંદિર બંધાવવામાં) ખાસ સાહાય આપ્યું હતું.

આ કથન પછી આપેલા પાંચમા શ્લોકથી ૧૩ માં સુધીમાં મંદિર નિર્માતાના વંશ અને કુટુંબનું વર્ણન આપ્યું છે. મંદીર દલીદના વંશમાં સહજપાલ નામે એક પ્રખ્યાત પુરુષ થયો. તેનો પુત્ર તિહુજપાલ, અને તિહુજપાલનો રહા નામે પુત્ર થયો. આ રહાનો પુત્ર કકુર મંદન થયો. તેને ચિદદેવી નામે સુશીલ શ્રદ્ધિ હતી. આ મંદનને નીચે પ્રમાણે પાંચ પુત્રો અને પાંચ વિજેરે થયાં.

આ સાહિપેરાજ તે ગુલબર્ગસંતો દિલીનો શિરોજ્જ્ઞાદ બાંધ્યાદ છે. તે ઈ. સ. ૧૩૧૧ માં જાદિએ આવ્યો હતો અને એકંદર ૬૭ વર્ષ રાજ્ય કરી ૧૨૮૮ ઈ. સ. માં મૃત્યુ પામ્યો હતો. તવ શિષ્યોમાં જમુન્યા પ્રમાણે તો જંગલ અને બિહાર ઉપર તેને પૂર્ણ કાબુ થયો. દોષ તેમ જમુન્યા નુથી (જુઓ ગો. સ. સરદાર્દ રવિનંદ્ર દિવસવાચ અર્કપાંચ દતિદાન, ખાગ ૧ તા' ટ. ૧૬૧-૪) પરંતુ આ લેખ—કે જેની મિતિ ઈ. સ. ૧૩૫૫ (વિ. સં. ૧૪૧૨+૫૭)ની છે,—પ્રમાણે તો તેની તે રખને બિહાર ઉપર સત્તા નામેડી હતી એમ ૨૫૬ જખુખ છે. મલિકવયો અને બ્રાહ્મદુરદીન (નસીરુદીન ?) ના નામો તવારિખમાં જાડી આવનાં નથી.

હકુર મંડન (આ ચિરદેવી).

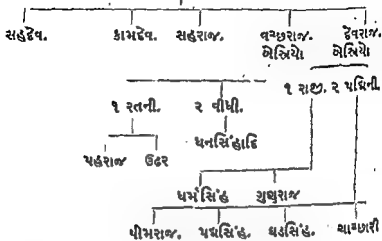

હકુર મંડનના છેલ્લા બંને પુત્રોએ આ મંદિર કરાવ્યું હતું. તથા તેમણે પૂર્વ દેશમાં જૈનધર્મની પ્રગતિ કરવા માટે યથાયોગ્ય પ્રયત્ન કર્યો હતો.

આ પછીના ભાગમાં પ્રતિષ્ઠાકર્તા ચતિવરની વંશાવલી આપવામાં આવી છે. અંતિમ તીર્થંકર મહાવીર દેવના સિદ્ધાન્ત-શાસ્ત્રના રચયિતા મુધર્મ નામે ગણધર થયા જેઓ પ્રથમ યુગપ્રધાન હતા. તેમના વંશમાં દશપૂર્વના જ્ઞાતા વજ્રસ્વામી આચાર્ય થયા કે જેમનાથી વજ્રશાખાની શરૂઆત થઈ. તે વજ્રશાખાના ચાંદ્ર નામના કુલમાં ઉદોત્તનસૂરિ થયા. તેમની પાટે વર્દમાન આચાર્ય થયા. આ વર્દમાનસૂરિ બાદ મુપ્રસિદ્ધ જિનેશ્વર નામે આચાર્ય થયા, જેમણે 'ખરતર' બિરૂદ પ્રાપ્ત કર્યું; અને પછી તેમને શિષ્ય સમુદાય પશુ એ નામે પ્રસિદ્ધિ પામ્યો. તેમના શિષ્ય જિનચંદ્ર થયા જેમણે 'સવેગર'ગણાલા નામનો મંથ બનાવ્યો. તેમના શિષ્ય અભયદેવસૂરિ થયા. તેમણે મંત્રાદારના પ્રભાવથી જમીનમાંથી 'પાર્શ્વનાથ'ની પ્રતિમા પ્રકટ કરી અને સ્થાનાંગ આદિ ૬ અંગો (આંગમે) ઉપર વિવરણો લખ્યા. તેમના પછી

હકુર મંડળ (આ ચિરદેવી).

હકુર મંડળના છેલા બંને પુત્રોએ આ મંદિર કરાવ્યું હતું. તથા તેમણે પૂર્વ દેશમાં જૈનધર્મની પ્રગતિ કરવા માટે યથાધોન્ય પ્રયત્ન કર્યો હતો.

આ પછીના ભાગમાં પ્રતિષ્ઠાકર્તા ચતિવરની વંશાવંલી આપવામાં આવી છે. અંતિમ તીર્થંકર મહાવીર દેવના સિદ્ધાન્ત-શાસ્ત્રના રચયિતા સુધર્મ નામે ગણધર થયા જેઓ પ્રથમ યુગપ્રધાન હતા. તેમના વંશમાં દશપૂર્વના શાતા વજ્રસ્વામી આચાર્ય થયા કે જેમનાથી વજ્રશાખાની શરૂઆત થઈ. તે વજ્રશાખાના ચાંદ્ર નામના કુલમાં ઉદ્યોતનસૂરિ થયા. તેમની પાટે વદ્ધમાન આચાર્ય થયા. આ વદ્ધમાનસૂરિ બાદ મુખસિદ્ધ જિનેશ્વર નામે આચાર્ય થયા, જેમણે 'ખરતર' બિરૂદ પ્રાપ્ત કર્યું; અને પછી તેમને શિષ્ય સમુદાય પશુ એ નામે પ્રસિદ્ધિ પામ્યો. તેમના શિષ્ય જિનચંદ્ર થયા જેમણે 'સંવેગરગણાલા' નામનો ગ્રંથ બનાવ્યો. તેમના શિષ્ય અભયદેવસૂરિ થયા. તેમણે મંત્રાક્ષરોના પ્રભાવથી જમીનમાંથી 'પાર્શ્વનાથ'ની પ્રતિમા પ્રકટ કરી અને રથાનાંમ આદિ ૬ અંગો (આગ્રમો) ઉપર વિવરણો લખ્યા. તેમના પછી

કમથી જિનવંદન, જિનદત્ત, જિનચંદ્ર, જિનપતિ, જિનેશ્વર
 પ્રબોધ અને જિનચંદ્ર નામે આચાર્યો થયા. આ ઉદ્દતા-જિનચ
 ધાટે જિનકુશલસૂરિ બેડા. જેમણે ત્રિપુલગિરિ ઉપરના મ
 પ્રથમવીધોઠરની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા કરી. તેમના પછી જિનપદમ,
 લગ્નિ અને જિનચંદ્ર નામે કમથી આચાર્યો થયા. આ જિનચંદ્રસૂ
 ઉપદેશથી, વિહારપુરનિવાસી ઉક્ત વચ્છરાજ અને દેવરાજ નામના
 બોએ પ્રસ્તુત પાર્શ્વનાથનું અન્ય મંદિર બધાંયુ; અને ધણા ઉત્સવપૂ
 પ્રતિષ્ઠિત કરાંયુઃ પ્રતિષ્ઠા, વિક્રમ સંવત્ ૧૪૧૨ ના આષાઢવદિ ૬
 દિવસે, પોતાના ગુરૂની આરાધથી ભુવનહિત નામના ઉપાધ્યાયે કરી
 જેમના દીકાગુરૂ તેા જિનચંદ્રસૂરિ અને વિદ્યાગુરૂ જિનલગ્નિસૂરિ
 હતા. આ વિચિત્રવૃત્તો (છંદો) વાળી પ્રશસ્તિની રચના પણ ભુવન-
 હિત ઉપાધ્યાયે જ કરી અને શિલાપદ ઉપર પણ તેમણે જ લખી.
 તેને, કલાકુશલ એવા ક્ષેત્ર માંહાના પુત્ર વીધા નામે આવડે
 પુણ્યાર્થે દેવરી.

અંતે ગદ્યમાં પુનઃ જણાવવામાં આંયુઃ છે કે-વિક્રમ સંવત્ ૧૪૧૨
 આષાઢવદિ ૬ ના દિવસે, ખરતર ગચ્છના આચાર્ય જિનલગ્નિસૂરિના પદ્ધતર
 જિનચંદ્રસૂરિના સદ્ગુરુદેશથી, મત્રિવંશના મંડનજીત એવા કંકુર
 મંડનના પુત્ર નામે ક. વચ્છરાજ અને ક. દેવરાજ કે જેમણે, પં. હરિ-
 પ્રભગણિ, મોદમૂર્તિગણિ, હર્ષમૂર્તિગણિ અને પુણ્યપ્રધાનગણિ સાપુબો
 સાથે ભુવનહિતોપાધ્યાયને પૂર્વદેશમાં વિહાર કરાવી બધા લીધોની
 યાત્રા કરાવીને સંઘને આનંદિત કર્યો, તેમના કરાવેલા શીપાર્શ્વનાથના
 મંદિરની આ પ્રશસ્તિ પૂર્ણ થઇ.

• મૂળ લેખમાં ' જિનચંદ્ર ' ના જગલે જિનેન્દ્ર (પં. ૩૧) પાઠ ઉપા-
 યતો છે. તે બ્રમવાલો છે. બાણ પૂર્ણચુલ્કએ, ' કો-કર-સદેરસ ' માં એજ
 પાઠ આપેલો હોવાથી અદિ-૫જુ તે પ્રમાણે જાપરામાં આવ્યો છે. પરંતુ તેની
 પ્રતિનિતિ (૨ખીત) માં તપાસતાં માત્રમ ૫૩જુ કે, ત્યાં મૂળ પાઠ ' જિનેન્દ્ર '
 નદિ ૫જુ ' જિનેન્દ્ર ' છે અને તે ' જિનચંદ્ર ' ના જગલે જૂવથી લખાયો
 અથવા કોતરાયો છે. ' જિનચંદ્ર ' સંજ્ઞામાંથી ' ચં ' અક્ષર છુટી જવાના
 ભીધે આ બ્રમિત પાઠ િં થયો છે.

પાલી શહેરના લેખો.

(૩૮૧)

મારવાડનાં જોધપુરજાન્યમાં પાલી નામનું એક પ્રસિદ્ધ અને પ્રાચીન શહેર છે. ત્યાં ' નવલખા મંદિર ' નામે એક ભવ્ય બાવન જિનાલયવાળું ધણું જૂનું દેવાલય છે. એ મંદિરમાં બે પ્રતિમાઓની નીચેના ભાગ ઉપર બે સરખા લેખ કોતરેલા છે જેમાંથી એકની નકલ આ ૩૮૧ નંબર નીચે આપેલી છે. લેખનો ભાવાર્થ આ પ્રમાણે છે—

સં. ૧૨૦૧ ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૬ સ્ત્રિવારના દિવસે, પદ્મિકા એટલે પાલીમાં શ્રીમહાવીરના મંદિરમાં મહામાત્ય આનંદના પુત્ર મહામાત્ય પૃથ્વીપાલે પોતાના આત્મકથ્યાણ્યાર્થે બે તીર્થંકરોની મૂર્તિઓ કરાવી. (તેમાંની આ) અનંતનાથની પ્રતિમા છે.

ખીણ પ્રતિમા ઉપર પણ આજ પ્રકારનો લેખ છે પરંતુ તેમાં અંતે ' અનંત ' શબ્દને બદલે ' વિમલ ' શબ્દ છે એટલે તે વિમલનાથની પ્રતિમા છે.

આ પૃથ્વીપાલના નામના લેખો આજી ઉપર. ' વિમલવસહી ' માં પણ છે વિશેષ જુઓ ઉપર પૃ. ૧૫૪.

(૩૮૨)

આ લેખ ઉક્ત મંદિરમાંજ આવેલી એક પ્રતિમાના સિંહાસન ઉપર કોતરેલો છે. ભાવાર્થ આ પ્રમાણે—

સં. ૧૧૮૮ ના માઘ માસની સુદિ ૧૧ ના દિવસે વીરઉદ્ધ (વીરદેવકુલ ?) દેવકુલિકામાં દુર્લભ અને અજિત નામના ગૃહસ્થોએ શાંતિનાથની મૂર્તિ બનાવી અને ગ્રાહીગચ્છીય દેવાચાર્યે તેની પ્રતિષ્ઠા કરી.

(૩૮૩)

આ નંબરનો લેખ એક આદિનાથની મૂર્તિના નીચે પદ્માસન
લખેલો છે. સાર આ પ્રમાણે—

સં. ૧૧૭૮ ના ફાલ્ગુણ સુદિ ૧૧ ને યનિવારના દિવસે, પશ્ચિ
(એટલે પાલી) માં આવેલા ક્ષીવીરનાથના મહાન મંદિરમાં, ઉદ્યો
તનાચાર્ય શિષ્ય મહેશ્વરાચાર્યના શિષ્ય દેવાચાર્યના ગચ્છવાળા સાધ્વાર
શૃદ્ધસ્થના બે પુત્રો નામે પારસ અને ધણુદેવ, તેમાં ધણુદેવનો પુત્ર
દેવચંદ્ર અને પારસનો પુત્ર હસ્તિચંદ્ર આ બંને મળીને, દેવચંદ્રની
ભાર્યા જમુધરિના પુરુષાર્થે સ્વપ્રભદેવ લીધેકરની પ્રતિમા કરાવી.

(૩૮૪-૬૨)

૩૮૪ નંબરથી તે ૩૬૨ સુધીના લેખો ઉપર પ્રમાણે જ જુદી જુદી
મૂર્તિઓ ઉપર કોતરેલા છે અને તેમાં જણાવેલી બાબત પણ
સુસ્પષ્ટ છે.

(૩૬૩-૬૫)

આ ત્રણ લેખો એજ મંદિરના મુખ્ય ગર્ભાગારમાં આવેલી વેદિકા
ઉપર જે ત્રણ પ્રતિમાઓ સ્થાપિત છે તેમના ઉપર કોતરેલા છે.
તેમાં પ્રથમનો લેખ ડાબી બાજુ ઉપર આવેલી મુખાર્ચનાથની મૂર્તિ
ઉપર, બીજો (નં. ૩૬૪) જમણી બાજુ ઉપરની મહાવીરની મૂર્તિ
ઉપર અને છેલ્લો મધ્યસ્થિત પાર્થનાથની પ્રતિમા ઉપર કોતરેલો છે.
ત્રણે લેખો એકજ મિતિના છે અને તે સં. ૧૬૮૬ ના વૈશાખ
સુદી ૮ મીની છે. પહેલા અને છેલ્લા લેખમાં જણાવેલી હદીસત
આ પ્રમાણે છે.

મહારાજાધિરાજ ગજસિંહજી જ્યારે રાજ્ય કરતા હતા અને
મહારાજ કુમાર અમરસિંહ જ્યારે મુવરાજપદ બોમવતા હતા તથા
તેમના કુપાપાત્ર ચાહુમાનવંશીય જગન્નાથ જ્યારે પાલી નગરને;

(૩૯૯)

આ લેખ ગોડીપાર્શ્વનાથના મંદિરની મૂલનાયકની પ્રતિમા કોતરેલો છે. મિતિ ઉપર પ્રમાણે છે. પ્રતિષ્ઠા કરનાર વિજયદેવે કેડતાનગર નિવાસી એસવાલ શાતિના કુહાડા ગોત્રવાળા હતા. તેમણે જ્યેષ્ઠ પુત્ર જસવંતે તે મૂર્તિ બનાવરાવી હતી. આ લેખમાં વચ્ચે, વિજયદેવસૂરિના ઉપદેશથી ગોડવાડ દેશમાં આવેલી વીધરલા નામના ગામના સંઘે એક પ્રતિમા કરાવી હતી (?) તે 'પણુ ઉલ્લેખ કરેલો છે. આ કથનને ભાવાર્થ સ્પષ્ટ રીતે કળાશાયો નથી. કદાચિત્ તે મૂર્તિની પણ આ વખતે પ્રતિષ્ઠા કરાવવામાં આવી હશે.

(૪૦૦-૦૧)

આ બે લેખો, જોધપુર સ્ટેટમાંના ગોડવાડ પ્રાંતમાં આવેલા પુણ્યા નામના ગામના જૈન મંદિરમાંની મૂર્તિઓ ઉપર કોતરેલા મળી આવ્યા છે.

પ્રથમ લેખની મિતિ સં. ૧૫૪૭ ના જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૧ શનિવારની છે. વિશલનગર નિવાસી પોરવાડ જાતિના વોગા આદિ કેટલાંક કુટુંબીઓએ વ્યવહારી કમલાના શ્રેયાથે પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા બનાવરાવી જેની પ્રતિષ્ઠા સાનસાગરસૂરિના શિષ્ય ઉદયસાગરસૂરિએ કરી.

બીજા લેખની મિતિ સંવત ૧૫૨૩ ના વૈશાખ સુદિ ૧૧ બુધવારની છે. અચલગચ્છના આચાર્ય જયકેસરીના ઉપદેશથી પોરવાડ જાતિના વચ્છરાજ આવકે વિમલનાથની પ્રતિમા બનાવરાવી અને શ્રી સંઘે તેની પ્રતિષ્ઠા કરી.

શ્રીયુત ભાંડારકરની નોંધમાં એ ગામમાંના જૂનો પરંતુ ખડિત મેક બીજો પણ લેખ આવેલો છે. જે પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા કોતરેલો છે. લેખ આ પ્રમાણે છે.

સંવત્ર ૧૯૪૩ માર્ગ શુક્ર ૫ સોમે મેઠ રામદેવપુત્ર યીઠ નવપરેણ
હનતસ્ય.....મોક્ષાર્થે ॥ ૯. ૧. ૯ ॥

(૪૦૨)

આ લેખ શ્રી બાહારકરની નોંધમાંથી લેવામાં આવ્યો છે પરંતુ તેનું રક્ષણ વિશેષ ને નોંધમાં સ્પષ્ટ રીતે લખેલું ન હોવાથી તે અજ્ઞાત છે. બીન્નમાલના બીજા લેખો ભેગા આ પણ લખેલો હોવાથી ત્યાંનાજ કેઈ જન મંદિરનો લેખ હોય તેમ જણાય છે.

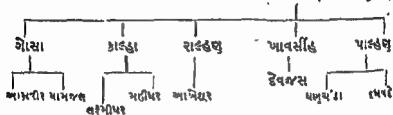
લેખની એકદર ૧૭ પંક્તિઓ તેમાં પ્રારંભમાં ત્રણ શ્લોકો છે અને બાકી બધા ભાગ ગદ્યમાં છે. પહેલા બે શ્લોકોમાં મહાવીર દેવની સ્તુતિ છે અને જણાવ્યું છે કે પૂર્વે આ શ્રીમાલજી નામના નગરમાં મહાવીર દેવ સ્વયં આવ્યા હતા. ત્રીજા શ્લોકમાં ચારતપદ્મમંથના આચાર્ય પૂર્ણચંદ્રનું નામ છે કે જેમના ઉપદેશથી પ્રસ્તુત લેખમાં જણાવેલું જ્ઞાન કરવામાં આવ્યું હતું. આના પછી આ લેખ કરવાનો દિવસ કે જે 'સંવત ૧૩૩૩ ના આશ્વિન સુદિ ૧૪ સોમવાર' છે, તે આપ્યો છે. પછી જણાવવામાં આવ્યું છે કે—ઉક્ત દિવસે જ્યારે શ્રી શ્રીમાલજીના મહારાજ કુલ શ્રી આશ્વિનદેવ રાજ્ય કરતા હતા અને તેમના નિમિત્તે મહા. મજસિંહ પંચકુલ હતા તે સમયે શ્રીમાલ પ્રાંતનો વહિવટ કરતા (વહિવટદાર) નૈઋત્ય ભૂમિના કાયસ્થ મહારાજ ગુણદે અને ચેટક કર્મસીંહે પોતાના કથાભાષ્ય, આસો માસની યાત્રાના મહોત્સવ માટે તથા આસો સુદિ ૧૪ ના દિવસે મહાવીર દેવની પૂજા લખાવા અર્થે, ગામના પંચ અને અધિકારીઓ પાસેથી માંડવીની જગતમાંથી પ્રતિવર્ષ ૧૩ દ્રમ્મ અને સાત વિરોપક ઉક્ત મંદિરમાં દેવદાન તરીકે આપવાનો ઠરાવ કરાવ્યો છેવટે, આ લેખ

✽ શ્રીમાલને લિનમાલ પણ કહેવામાં આવે છે અને વર્તમાનમાં એજ નામે તે સદેશ પ્રસિદ્ધ છે. 'શ્રીમાલ' જનિની ઉત્પત્તિ આજ સ્થાનમાં ॥૪૭॥ છે

૪૦૫ નંબરવાળા લેખમાં ગોસાના બધા કુટુંબિઓના નામ આપ્યાં છે તેમનું પેઢીનામું આ પ્રમાણે થાય છે.

ધર્મદેવ-પ્રસિદ્ધ પુરુષ આસદેવ (સ્ત્રી-સુખમતિ).

થાંથા અથવા ધાંધા (સ્ત્રી-જિજ્ઞાસુવતી)

(૪૦૮-૪૧૫)

આ આડ લેખો બાકી જીવતામાંજ આવેલા નાણા ગામમાંથી મળી આવ્યા છે. લેખોમાં વિશેષ જાણવા જેવું કંઈ નથી અને હકીકત સ્પષ્ટ સમજાય તેવી છે તેમી અહિં તેનું પિષ્ટ પેપજ કરવું નકામું છે.

ધ્યાનમાં લેવા લાયક હકીકત એ છે કે આ લેખોમાં (નં. ૪૦૬ તથા ઉપર ૪૦૩-૪) જે જ્ઞાનકીય અથવા નાણકીય ગમ્મતું નામ આવેલું છે તેનું નામાભિધાન આ જ ગામ ઉપરથી પ્રચલિત થયું છે. આ ઉપરથી સમજાય છે કે એક વખતે આ સ્થળ થયું ભરભરાટી વાળું અને જૈન યનિયોનું વિશેષ રૂપે નિવાસસ્થાન હતું. વર્તમાનમાં પણ આ ગામ એક તીર્થસ્થળ તરીકે ગણાય છે અને ગોડવાડ પ્રાંતમાં ન્હાની અને મોટી એમ જે બે પંચતીર્થોએ કહેવાય છે. તેમાંની ન્હાની પંચતીર્થીમાંનું આ પણ એક તીર્થ છે. સાધારણ રીતે આ ગામ નજીક-બિડના એકા રૂપે ગણાય છે. યેક ગામ પણ તેની પાસેજ આવેલું છે અને તે પણ ઉત્તર પંચ તીર્થીમાંનું એક તીર્થ મનાય છે.

(૮૧૬)

આ લેખ, ઇન્દિયાસ પ્રસિદ્ધ ચીરમૂર્તિ મિત્રાના સુકુટ મમાજ વિનોદના કિસ્સામાં આવેલા 'ગૃન્ધાર ચાવત્રી' નામના જૈનમંદિરમાંથી

મળી આવ્યો છે. ચિત્તોડના કિલ્લામાંના પ્રસિદ્ધ મકાનોમાં આ 'શુગાર વ્યાવટી' નામના મંદિરની પણ મહત્ત્વા યાચ છે, અને કર્નલ ટોટ્લી લઈને આજ સુધીમાં જે જે પુરાતત્ત્વસોચે જે કિલ્લાનું વર્ણન આપ્યું છે તેમાં આ મંદિરનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે. આકિઓ લોણકલ સર્વે આંદ્ર રેલ્વેને સંકલન આમગના મુપરિન્ડેન્ટ મી. હેન્ની મકેસેન્સે પોતાના ઇ. સ. ૧૯૦૪ ના પ્રિમિસ રીપોર્ટમાં ચિત્તોડમહત્ત્વ વર્ણન આપતાં ઉલ્લિખિત મંદિરનું નીચે પ્રમાણે વર્ણન આપે છે—

“શુગાર વ્યાવટી નામનું એક પશ્ચિમાભિમુખ નૈન દેવાલય છે, તેમાં જમીન ઉપર મધ્ય ભાગમાં એક ઉચ્ચ ચીરસ ચીતર (પોર્ટલે) છે અને તેના ચારે ખુણે ચાર સ્તંભો છે જે ઉપરના ચાર પાટકોના આધાર ભૂત છે. તેમના ઉપર શિખર બાંધવાનો વિચાર હશે એમ તેમની બેઠવણીથી જણાય છે પરંતુ હાલમાં તે ક્ષત સાદું એક ધુમ્મટ જ ઉપર વાળેલું છે. આ 'છત્રી' નીચે બામુખ પ્રતિમા બેસાડેલી હશે એમ જણાય છે. તેને બે દુવાર છે—એક પશ્ચિમ બાજુએ અને બીજું ઉત્તરે; તથા પૂર્વ અને દક્ષિણ બાજુમાં—તેમની સામેજ ભૂમિતિના આકારવાળી જાળીઓ કેનડેલી છે. સલાટોના નામે જોળવાનો અમને પૂરા સમય ન હતો તેા પણ ઉનાવણેથી અમે તે સંબંધી થોડીક તપાસ કરી; પણ કાંઈ મળ્યું નથી. ડૉ. સ્ટેટન (Dr. Statton) જેણે ચિત્તોડમહત્ત્વ વિસ્તૃત હકીકત લખી છે તે કહે છે કે શુગારવ્યાવટી કુબાસાણા નૈન ખયાનચીએ જાપાબ્યાનું કહેવાય છે. ટાંક કહે છે કે ‘અને શાંનિનાથના એક મંદિરમાંથી એક લેખ મળી આવ્યો જેમાં લખેલું હતું કે કુબાસાણા જાંડરીએ તે જાપાબ્યાનું હતું.’ આ લેખ કયો તે મુને જણાયો નથી. કિલ્લાની બીંતમાં ચાલી રીધેલી બે શિલાઓ અમારા

૦ આકિઓ લોણકલ સર્વે આંદ્ર ઇન્ડિયા, રિપોર્ટ. પૃ. ૧૨. ૪. ૧૦૫.
(એ પુરાતત્ત્વમાં આ મંદિરનું ચિત્ર પણ આપ્યું છે.—સંપાદક.)

એવામાં આવી ને શૃંગારચાવડીની કિનારી ઉપર હતી અને માંત્ર તેનાથી ૧૦૦ ચાર્ડ દૂર છે, તેમાં એમ લખે છે—લેખ શિલાઓમાં સરખોજ છે.—'વિ. સં. ૧૩૩૪ (ઇ. સ. ૧૨૭૮ સા. સમધાના પુત્ર સા. મહાજ્ઞાની સી સોહિણીની પુત્રી કુમર સાંતિનાથના ચૈત્ય (દેવાલય) સાથે એક ન્હાની દેવકુતિમાં બંધ

શૃંગારચાવડીનું બરાબર અવલોકન કર્યાથી એમ સ્પષ્ટ જાય છે કે, દરેક ચૌમુખ દેવાલયની માફક અને પશુ મૂળ ચાર કમ તથા ચાર હવારો હતાં; તેમાંનું પ્રત્યેક એક એક દિશા તરફ હોવા છતાં પાછળથી પૂર્વ અને દક્ષિણ બાજુના દ્વાર કાઢી ન્હાંખી તેમની જગ્યાએ બાજી કરી દેવામાં આવી છે. બાકીની ભીતો તથા ખાસ કરીને તેમાં આવેલી મૂર્તિઓ કુમારપાલના સોમનાથ પાટણના જુના દેવાલયની જેવી છે. સાતવીસ, અદ્ભુત અને કુંભારના ચણાવેલાં અન્ય મંદિરોનાં કામથી તે જુદી પડે છે. કદાચ એમ હોય શકે કે ઉપર જણાવેલા લેખ પ્રમાણે મૂળ આ સાંતિનાથનું મંદિર હશે અને ને બીજા દેરફારો દેખાય છે તે કુંભારાણના ભંડારીના પુત્રે કરાવેલા હશે. ઉપરના લેખમાં જણાવેલું ન્હાનું મંદિર હાલ આસ્તિત્વમાં નથી તેનો સામાન કિલ્લાની ભીત બાંધવામાં કામે આવ્યો છે. આ કિલ્લો કુંભારાણની પછી ઘણા વખતે બંધાયો છે. શૃંગારચાવડીની પાસેજ ઉત્તર બાજુએ લગભગ તેને અડકી રહેલી એવી એક દેવકુતિમાં છે ને પૂર્ણ બંધાયેલી હોય તેમ જણાતી નથી. કેટલાંક કામો ગોડખ્યા છે પણ તે પૂરા ઘડવામાં આવ્યાં નથી. તેની ભીતો ઉપર કેટલાંક સલાટોનાં નામો લખેલા છે તેમાં 'ચાંપા' નું નામ ત્રણ વખતે આવેલું છે. આજ નામ 'અદ્ભુત' ના મંદિરમાં સાત વખતે આવેલું છે અને નીચે ટાવર (કીર્તિસ્તંભ) ની પાસે આવેલા મંદિરમાં પણ એક ઠેકાણે દિગ્ગોચર થાય છે. હું ચોક્કસ કહી શકું છું કે આ ન્હાનું મંદિર વિ. સં. ૧૫૫૦ (ઇ. સ. ૧૪૯૪) માં ધણું હશે, તેનું શૃંગારચાવડી તેની પહેલાંનું (ધણું જૂનું) છે. તે ધણું કરીને સ. ૧૧૫૦ માં ધણું હશે. "

આ લેખનો સાર ગ્રી. (હાલમાં પ્રોફેસર) સાંતરકરે સન્ ૧૯૦૫-૦૬ ના પ્રોફેસ રીપોર્ટ (પૃ. ૬૦) માં આ પ્રમાણે આપ્યો છે.—

“ લેખની મિતિ સંવત્ ૧૫૦૫ ની છે. એમાં શ્રી અષ્ટાપદ નામે શાંતિનાથના દેવાલયના બાંધાવ્યાની હકીકત છે. આ દેવાલય હાલ મુંબારચાવડી દરે કે બધાથી આ લેખ મળી આવ્યો છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે, ઉક્ત મંદિર આ વર્ષમાં બાંધાયું હતું. તેનો બાંધાવનાર પોતાની પત્નીઓ ચિત્તજીદે અને રતનાદે તથા પુત્રો મૂંધરાજ, ધનરાજ, કુમારપાલ વિગેરે સહિત રાણા શ્રી કુંભકર્ણના ‘ રત્ન-ભંડારી ’ * કેલાનો પુત્ર શ્રી વેલાક છે. આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા જિનસાગરસૂરિએ કરી હતી. ત્યારબાદ ખરતરગચ્છના આચાર્યોની નામાવલી આપી છે. પ્રથમ જિનરાજ છે. તેના પછી જિનવર્દન, જિનચંદ્ર, જિનસાગર અને જિનમુદર એમ અનુક્રમે આવે છે. ડૉ. કલેટે (Kinnel) પ્રસિદ્ધ કરેલી (ઈ. એ. પુ. ૧૧, પૃ. ૨૪૬ માં) ખરતરગચ્છની ‘ પટ્ટાવલી ’ માં જિનરાજ પદ માં નંબર છે. તેમની પછી જિનભદ્રનું નામ આવે છે. પરંતુ વધારામાં કહેવામાં આવ્યું છે કે “ પહેલાં જિનવર્ધનસૂરિને જિનરાજની ગાદિએ બેસાડવામાં આવ્યા હતા. ” પટ્ટાવલીમાં જિનભદ્ર પછી જિનચંદ્રનું નામ આવ્યું છે. પરંતુ આ યાદીમાં જિનભદ્રનું નામજ નથી, અને જિનચંદ્રનું નામ જિનવર્ધનની પછી આવ્યું છે. પટ્ટાવલીમાં જિનચંદ્ર પછી જિનસમુદ્રનું નામ છે ત્યારે આ યાદીમાં જિનસાગર તથા જિનમુદરનાં નામ, જિનચંદ્રની પછી આવ્યાં છે. પટ્ટાવલીમાં આ દેરકાર વગર શકાએ કરવો જોઈએ. * એ નક્કી છે કે જિનસમુદ્ર જિનમુદરની પછીજ થયેલા છે. જિનમુદરની મિતિ હમણાં નીચે

• ‘ રત્નભંડારી ’ નદિ પશ્ચિમ રત્ન ‘ ભંડારી ’ એટલુંજ લખવું જોઈએ. ‘ રત્ન ’ એ સન્દનો સમર્થ ‘ ભંડારી ’ સાથે નદિ પશ્ચિમ તેની પહેલાં આવેલા ‘ પુત્ર ’ સન્દ સાથે છે. અર્થાત્ કેલાનો ‘ પુત્ર રત્ન ’ અને ‘ ભંડારી ’ એમ બે વિશેષણ છે.—સમોદક

કહેવામાં આવશે તે લેખમાં વિ. સં. ૧૫૧૩ આપી છે; તથા
ડાહના એક લેખ ઉપરથી જિનસમુદ્રની મિતિ વિ. સં.
આપી છે. (બુચો ૧૯૦૪ નો પ્રોગ્રેસરીપોટ, પૃ. ૫૯.) "

ઉપર મી. એચ. કાઉસેન્સના આપેલા વર્ણનમાં લખ્યા
આવ્યું છે કે ટાંકે શાંતિનાથના મંદિરમાંથી મળેલા લેખના વિષય
ને ઉલ્લેખ કરેલો છે તે લેખ મળી શક્યો નથી. તે સંબંધમાં મુદ્દા
વિચાર પ્રમાણે ટાંકે સૂચવેલો લેખ તે આજ હોવા સંભવ છે. કારણ
કે લેખમાં જણાવ્યા પ્રમાણે આ મંદિર શાંતિનાથનું છે અને તે
કુંભારાણના ભંડારીના પુત્રેજ બંધાવેલું છે. લેખોક્ત હકીકત પ્રમાણે
આ મંદિર 'અષ્ટાપદ' નામનું છે અને તેમાં મૂલનાયક તરીકે શાંતિ
નાથની સ્થાપના કરેલી હોવાથી તેમના નામે પણ આ મંદિર પ્રસિદ્ધિ
પામ્યું હશે. મી. એચ. કાઉસેન્સ ધારે છે તેમ આ મંદિર ચૌમુખ
પ્રતિમાઓ બેસાડવા માટે નથી પરંતુ જેમ બીજી ઘણી ઠેકાણે હોય
છે તેમ 'અષ્ટાપદ' તીર્થની સ્થાપના રૂપે ચોવીસે તીર્થકર્તાની
મૂર્તિઓ અમુક સંખ્યા પ્રમાણે (૪, ૮, ૧૦ અને ૨ એમ) ચાર
બાજુએ બેસાડવા માટેનું છે.

(૪૧૭-૨૧)

મારવાડના જોધપુર રાજ્યમાંના નગર નામના ગામમાં ।
વેલા જુદા જુદા જૈનમંદિરોમાંથી આ પાંચ લેખો મળી આવ્યા

* શ્રીપુત ભાંગરકરના કહેવા પ્રમાણે પદ્માવતીમાં ફેરફાર કરવાની કાં
નથી. પદ્માવતીમાં જે કમ છે તે પણ વધાર્યું છે. કારણ એ છે, કે, જિન-
સમુદ્ર પછી તેમનો સમુદાય બે શાખાઓ વચ્ચે વહેવાર મળ્યો હતો. તેમાં
પદ્માવતીમાં જે કમ છે તે જિનમદમરિની પરંપરા (જેને મૂળશાખા કહે-
વામાં આવે છે) નો છે અને આ લેખમાં જે કમ છે જિનવદનમરિની
પરંપરા છે. તે બંને જિનરાજસુરિની ગાદિએ બેઠા હતા. આ સંબંધમાં
જુઓ મહાર 'વિતપ્તિ ત્રિવેણિ' નામનું પુસ્તક, પ્રસ્તાવના પૃષ્ઠ ૮૧
આપેલું છે. —સંપાદક.

પહેલો લેખ શાંતિનાથના મંદિરનો છે. તેની સાલ સંવત્ ૧૬૧૪ ની છે. આમાં પ્રારંભમાં સાલ આખ્યાં પછી 'વીરમપુર' એવું જામનું નામ આપ્યું છે જે કદાચિત 'નગર' નું વ્યત્તું નામ હશે. આ પછીના બે લેખોમાં પણ આ નામ લખેલું છે. પછી શાંતિનાથના ચૈત્યનું નામ લખી તિથિ અષ્ટમી છે જે માર્ગશીર્ષ માસની પ્રથમ દિતીયા છે (પદ્મનો હલ્લેખનો કથોજ નથી.) ત્યાર બાદ ખરતરમજીના આચાર્ય જિનચંદ્રનું નામ આપ્યું છે જે લેખના વખતે વિદ્યમાન હતા. પછી ૪ કાળો આપ્યા છે અને તેમાં ફક્ત શાંતિનાથ તીર્થંકરની સ્તવના કરવામાં આવી છે. પછી ધનરાજ ઉપાધ્યાયના કહેવાથી પડિત મુનિમેરૂએ શિલા ઉપર આ લેખ લખ્યો અને જોધા, ઠંતા, મદા અને નરસિંમ નામના સૂત્રધારોએ કાંત્યો, એમ જણાવી, શકલ મેઘરાજના શબ્દ સમયે શાંતિનાથના મંદિરનો આ 'નાલિ મંડપ' બનાવવામાં આવ્યો એમ જણાવ્યું છે.

બીજો (નં. ૪૧૮ નો) લેખ પ્રપભદેવના મંદિરમાંનો છે. લેખમાં આ મંદિરને વિમલનાથનું મંદિર જણાવ્યું છે. દક્ષીણમાં એમ છે કે-સં. ૧૫૬૮ ના વૈશાખ શુદ્ધ ૭ ના દિવસે. ત્યારે શકલ કુલકર્ણ શબ્દ કરતો હતો ત્યારે, તમામજીના આચાર્ય હેમવિમલસુ-રિના સિખ પં. ચાવિત્રસાધુગણિના ઉપદેશથી વિરમપુરના જૈનસમુદાયે વિમલનાથના મંદિરમાં રંજમંડપ કરાવ્યો. સૂત્રધાર દેવાએ તે તંપાર કર્યો.

ત્રીજો (નં. ૪૧૯) લેખ પાર્થનાથના મંદિરનો છે. બાવાઈ આ પ્રમાણે—

સં. ૧૬૮૧ ના (આ સંવત્ આપાકાદિ છે, એટલે તેની શરૂઆત આપાકમહાસથી થાય છે) એવું વર્તિ ૩ સોમવારના દિવસે શકલ જમમલાલના શબ્દ સમયે વીરમપુરના પટ્ટીવાલ ગજીના જુદા-જુદા પયોદેવની વિવિધતામાં, પાર્થનાથના મંદિરમાં પડોશજીના આવકાએ ત્રણ ગોળાઓ સાથે 'નિર્જમમલગિજા' એટલે મંદિર

...નિવૃત્તિસંમત (૨૬૪) [જસોલના લેખો નં. ૪૨૨]
 બહાર નિકળવાના માર્ગની યોજી કરાવી. આ લેખ, ઉપાધ્યાય હરજી
 રના શિષ્ય ઉ. કનકચેખરના શિષ્ય ઉ. સુમતિચેખરે લખ્યો. સૂત્ર
 માના પુત્રે (જેનું નામ જનુ રહ્યું છે) [તે કોતર્યો.]

છેલા બે લેખો, ઉપર જણાવેલા ઋષભદેવના મંદિરમાં
 આવેલા છે. તેમાં પ્રથમની મિતિ સં. ૧૬૬૭ ના દ્વિતીય અષાઢ
 સુદી ૬ શુક્રવારની છે. રાઉલ તેજસી તે વખતે રાજ્ય કરતો હતો. તપા-
 ગચ્છના આચાર્ય વિજયદેવનું નામ છે. લેખ અપૂર્ણ છે.

બીજા લેખની મિતિ સં. ૧૬૩૭ વૈશાખ સુદિ ૩ શુક્રવારની
 છે. રાઉલ મેઘરાજ રાજા હતો. તપાગચ્છના આચાર્ય હીરવિજયસૂરિ
 અને તેમના પદ્મધર વિજયસેનસૂરિની વિદ્યમાનતામાં ધર્મસાગર-
 ગણિના ઉપદેશથી સંધે કરાવ્યું; (શું કરાવ્યું તેનું નામ આપવું
 રહી ગયું છે), એવી નોંધ છે.

(૪૨૨-૨૩)

આ બે લેખો જસોલ (મારવાડ-જોધપુર રાજ્યમાં) ગામના
 શાંતિનાથના મંદિરમાંના પાટલાઓ ઉપર લખેલા છે.

પહેલો લેખ સં. ૧૨૪૬ ના કાર્તિક વદિ ૨ નો છે અને તેમાં
 લખેલું છે કે શ્રી દેવાચાર્ય (વાદીદેવસૂરિ) ના ગચ્છવાળા ખેટ
 ગામનું નામ છે) ના મહાવીર મંદિરમાં શ્રેષ્ઠી સહદેવના પુત્ર સોનિજે
 સ્તંભસ્થાપન કરાવ્યા.

બીજો લેખ સં. ૧૨૧૦ ના આવસુ વદિ ૭ નો છે. તેમાં
 વિજયસિંહ નામના અધિકારી યાદકુરે વાલિગ (?) ના દાનનું
 નામ પત્ર કરી આપ્યું તે નોંધવામાં આવ્યું છે. આમાંની પહેલાંની ૩
 ત્રણ સંસ્કૃતમાં છે અને પછીની ૪ લીટિઓ તે વખતે પ્રચલિત
 દેશીભાષા (કે જે ગુજરાતી-રાજસ્થાનીની પૂર્વજ છે) માં
 છે. આ ભાગમાં જણાવ્યું છે કે, ખેડ (ગામ) નું નામ

(૪૩૧) થાપ તે બે આ ' વાલિમ ' (૧) સંપં લે અથવા ' કુલકુ ' (૧) સંપં લે તેને અર્થે અલગની માળ આપવામાં આવી છે.

આ લેખોમાં લખ્યા પ્રમાણે બે ગામનું મૂળ નામ ખેડ (સરપૂત ખેડ) હતું. તથા તે અરિર વણ મૂળ મહાવીરનું હતું. પણ હાલમાં શાંતિનાથનું કહેવાય છે.

(૪૨૪)

આ લેખ આરવાડના પાલકી નામના ગામનો છે. બેની મિતિ સંવત ૧૨૪૬ ના માસ સુરિ ૧૦ સુરવારની છે. તે વખતે મહારાજા પિતાજી કેશવજીવે નડુલ (નાટોલ) નો રાજા હતો. અને તેનો પુત્ર અલસિંહ (અંધી આ લેખ પ્રાપ્ત થયે છે ત્યાંથી) અધિકાર લેવાવતો હતો. તે વખતે, તેનો મહામત્સ્ય વાત્કણ અને મહા સુમરે-વના પુત્ર રાજદેવે મહાવીરદેવને પાટણથી (૧) માંથી ૧ ક્ર [મમ ?] કોટ આપવાની કળુલાત આપી.

(૪૨૫)

આ લેખ આરવાડનાજ વધીલા નામના ગામમાંથી મળ્યો છે. આમાં સંવત ૧૩૫૬ ના વૈશાખ સુરિ ૧૦ શનિવારના દિવસે, નાટોલ પ્રદેશમાં આવેલા વાલસીલ (હાલમાં વધીલા) ગામમાં મહારાજા સામંતસિંહદેવના રાજ્ય સમયમાં, વાલસીલ અને ધુલિયા ગામના રહેવાસી કેટલાક સોલકીઓએ શાંતિનાથદેવના વાતોત્સવ નિમિત્તે બોલું દાન કર્યું કે, ઉત્તર અને ગામના દરેક અહરદ્ પ્રતિ ૪ સેધ તથા દરેક હીમડા પ્રતિ ૨ સેધ બોધુમ બેટલે મહુ પ્રતિવર્ષ આપવાં. હાલબેનાં નામો આ પ્રકારે છે—

વાલસીલ ગામના સોલકી વાલટ પુત્ર રજત.

- „ ગામદેવ „ આંમદ અને માંડલિક.
- „ સીમાલ „ કુંતા અને ધાર.
- „ માલા „ સોલક, ત્રિભુવણ અને પદો.
- „ હરપાલ.
- „ ધૂમણ.

પરીવાયત રજિગ ગીદા.
 પુત્રિયા ગામના—ગોડડી જયજીની હ પુત્ર જયનમાલ.
 ” મંડલિક.

(૪૨૬)

સિરોહીરાજ્યના વાસા નામના ગામથી બે માઈલ ઉપર એ નામાવશેય થએલું કાગામરા નામનું ગામ હતું ત્યાંથી આ લેખ પ્રાપ્ત થયો છે. લેખની ૧૪ પંક્તિઓ ઉપજગ્ય છે તેમાં પ્રથમ પાંચ તથા ૧૧ અને ૧૨ એમ ૭ પંક્તિઓ અખંડ છે. બાકીનો ધણોખરો ભાગ ખંડિત થઈ ગયો છે.

લેખની મિતિ સં. ૧૩૦૦ ના જ્યેષ્ઠ સુદિ ૧૦ સોમવારની છે. તે વખતે ચંદ્રાવતી (આખૂની નીચેનું નષ્ટ થએલું પુરાતન સ્થાન) માં મહારાજાધિરાજ આદ્યજીસિંહ રાજ્ય કરતો હતો અને તેનું પ્રધાનપણું મહં. વેતા કરતો હતો. પછીની હકીકત નષ્ટ થઈ ગઈ છે પરંતુ એટલું જણાય છે, કે, મહં. વેતાએ, કલાગરગામમાં પાર્થનાથ-દેવ માટે કાંઈક ભેટ આપવા માટે આ સામન લખી આપ્યું હતું. આ લેખમાં જણાવેલો રાજા આદ્યજી કયા વંશનો હતો તે હજી જાણેલ નથી. પંડિત ગૌરીચંદર હીરાચંદ. જોશી (૧૫૪ ની નોટ) લખે છે કે—

“ સિરોહી રાજ્યના વાસાગામથી બે માઈલ ઉપર કાગામરા રીને એક ગામ હતું, જેનો હાલમાં કાંઈ પણ અંશ વિદ્યમાન નથી, રંતું ત્યાંથી એક શિલાલેખ વિ. સં. ૧૩૦૦ (ઇ. સ. ૧૨૪૩) નો છે જેમાં ચંદ્રાવતીના મહારાજાધિરાજ આદ્યજીસિંહનું નામ એ આદ્યજીસિંહ કયા વંશનો હતો એ બાબતમાં તે શિલાલેખમાં પણ લખ્યું નથી. આવી સ્થિતિમાં એજ અનુમાન થઈ શકે છે આ ‘ સોલંકી ’ તે રાજપુત (રજપૂત) ‘ આદ્યજી ’ સંબંધે છે.

કે આદ્યજ્ઞસિંહ યા તો કૃષ્ણરાજનો પુત્ર હશે અને તેના પછી તે (કૃષ્ણરાજ) ના બીજા પુત્ર પ્રતાપસિંહે રાજ્ય મેળવ્યું હોય, કે જેથી મોટા ભાઈનું નામ છેડી હઈ પ્રતાપસિંહને તેના પિતા સાથે જોડી દેવામાં આવ્યો હોય. અને જો આદ્યજ્ઞસિંહ કોઈ બીજાજ વંશનો * હોય તો તો એમ માનવું પડશે કે તેણે કાન્હડદેવ અથવા તેના પુત્ર પાસેથી ચંદ્રાવતી પદ્મવી લીધી હશે. ”

(૪૨૭)

‘ સીંદાદી રાજ્યના કાયદાં x નામના ગામના મૈત્રમદિરની આજુ-બાજુ આવેલી દેવકુલિકાઓમાંથી એકના દ્વાર ઉપર આ લેખ કાતરેલો છે. લેખ ત્રણ અનુક્રમ સ્લોકોમાં લખાયેલો છે અને તેનો અર્થ આ પ્રમાણે છે:—

ભિલ્લમાલ (જેનું બીજું નામ શ્રીમાલ પણ છે) નગરથી નિકળેલા પ્રાગ્વાટ (પોરવાડ) વણિકોમાં એક અને રાજાવટે પૂજિત એવો એક જોતભૂઈ (?) નામે પ્રસિદ્ધ શ્રીમાન હતો. તેને જન્મજુક, નમ્મ અને રામ એમ ત્રણ પુત્રો હતા. તેમાંથી જન્મજુકના પુત્ર વામને સંસારથી તસ્ત થઈ મુક્તિ મેળવવા માટે આ મૈત્રમદિર બંધાવ્યું. ઉપર, ‘ સંવત્ ૧૦૬૧ ’ ની યાદ આપી છે.

(૪૨૮)

આ લેખ સીંદાદી રાજ્યના ઉચ્ચમજા નામના ગામમાંથી મળ્યો છે. લેખની ૩ લીટીઓ છે જેમાં પ્રથમ પંક્તિનો લગભગ પોણા ભાગ ગદ્યમાં છે અને બાકી પદ્યમાં છે. પદ્યભાગ ત્રણ અનુક્રમ સ્લોકોનો બનેલો છે. (આ સ્લોકો વ્યાકરણની દૃષ્ટિએ જાદ છે.) હકીકત આ પ્રમાણે.

* પ્રસ્તુતમાં ચંદ્રાવતીના પરમાર વંશનું વર્ણન આપતું દોષાધી, બોમ્બ એટલી પરમાર સિવાયના વંશનો દેવ, એમ સમજવું—સંભાલક.

+ કાયદા ગામ માટે જુઓ ઉપર ૧૫૧ ૧૫૫ માં આવેલા ‘ સંવત્ ૧૨૨૦ ’ ઉપર આપેલી નોટ.

સંવત્ ૧૨૫૧ ના આવાહ વદિ ૫ ગુરુવારના દિવસે ઊધણ નામના સુસ્થાનમાં આવેલા નાણકીયગચ્છના પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં, કોઇ ધનેશ્વર નામના ગૃહસ્થનો પુત્ર યથોભટ અને તેની પહેન ધરમની આ બંને જણાએ સુંદર રંગમંડપ બનાવ્યો. આ કામમાં યથોભટનો પુત્ર યથધર તથા તેના ભાઈઓ નામે દેવધર, આદ્યુ અને પાસ્તા પણ તેમને અનુમત હતા.

(૪૨૯)

આ લેખ મારવાડના ગાંગાજી નામના ગામમાંથી ઉપલબ્ધ થયો છે. સાર આ પ્રમાણે છે—

સં. ૧૨૪૧ ના વૈશાખ સુદિ ૭ ના દિવસે, કેરહણદેવના રાજ્ય સમયે અને તેનો પુત્ર મોહલદેવ ધર્માણક (ગાંગાજી) નો અધિકાર ચલાવતો હતો ત્યારે, ત્યાંના શીમહાવીરદેવના વાર્ષિક ઉત્સવનિમિત્તે પનાપિય (૧) બં. ચક્રવીર ગુણધરે માંડવ્યપુરની મંડપિકામાંથી બેક (૧) દ્રુમ દર મહિને આપવાની કબુલાત આપી. પછી પુરાણોના પ્રસિદ્ધ બે શ્લોકો આપ્યા છે. છેવટના 'લોકમાં લખેજુ' છે કે-દેવદત્ત તરીકે અપાએલી વસ્તુનો (ચાહે પોતે આપી હોય અથવા બીજાએ આપી હોય) બે કોઈ અપહાર કરે છે તે ૬૦ હજાર વર્ષ શુધી નરકમાં ફરેલા થઈને રહે છે.

(૪૩૦)

આ શિલાલેખ મીરેલી રાજ્યના ઝાટોલી ગામમાં આવેલા શંતિનાથના મંદિરમાંથી મળી આવ્યો છે. આના સંજ્ઞામાં વિગત અલગ લાવક દક્ષીણ શીયુત શાંતરાકર નીચે પ્રમાણે આપે છે. (જુઓ, આર્કિયોલોજીકલ સર્વે, વેસ્ટર્ન સકંલ, પ્રોવેન્સ રીપોર્ટ સ. ૧૯૦૪-૦૬, પૃષ્ઠ ૬૮).—

“ ઝાટોલી ગામ મીરેલીથી પૂર્વમાં ૧૪ મહાજા દર આવેજુ’ છે ત્યાં એક શંતિનાથનું ભૂત જૈનમંદિર છે. અન્ય જૈન દેવદેવોની મંદિર આ પથ એક કપડામાં લેવાયેજુ’ છે અને તેની આશુભાગ્યને

દેવકુલિકાઓ તથા પરસાલો આવેલી છે. આગળના ભાગમાં આવેલા દેવકુલમાં એક બેઠાટી ચિત્રા જડેલી છે. અને તેના ઉપર એક લેખ દેખાઈ રહ્યો છે. આ લેખ પરમાર રાજ્ય ધારાવર્ધના રાજ્યનો હોઈ તેની મિતિ 'સંવત ૧૨૫૫ ના આમોષ મુદિ ૭ બુધવાર'ની છે જે ૧૭૮૨ દીકાહોળના મળવા પ્રમાણે ઈ. સ. ૧૧૯૮ ના સપ્ટેમ્બર, તારીખ ૬ બુધવાર થાય છે. લેખ ઉપરથી એમ જણાય છે કે પહેલાં આ મંદિર મહાવીરદેવનું હતું. હાલમાં જેમ શાંતિનાથનું કહેવાય છે તેમ નહિ. આ લેખમાં એમ છે કે ધારાવર્ધની રાણી શૃંગારદેવિએ જમીનનો એક ભાગ મંદિરને બદલી કયો હતો. આ દેવાલયનો અંદરનો ભાગ ખાસ ભેવાલાયક છે. પરંતુ બહારનું ફવાર ઉદેપુર સ્ટેટના કદેશ મામમાં આવેલા પાંચનાથના મંદિરના જેવું તથા તેના સ્તંભો અને કમાનો આખુના ત્રિભલશાહના દેવાલયના જેવી છે.

ત્યાં આગળ જરસાળમાં એક બીજો પણ ચિત્રાલેખ છે, જેની મિતિ વિ. સં. ૧૨૭૬, શકગુણ વદિ, ચતુર્થીની છે. તેમાં શ્રીદેવચંદ્ર-સરિએ કદેશી જ્વલદેવની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા વિશે ઉલ્લેખ છે. આ મુલિ પાસેના દોઢ દેવકુલમાં હતો.

મૂળ આ લેખ પાંચ પંક્તિમાં લખાએલો છે. તેમાં ઉપરની પંક્તિનો અર્થ ઉપર જેટલો ભાગ પદમાં છે બાકી બધો પદમય છે. પદોની સંખ્યા ૭ છે અને તે વસંતવિક્રમ, આર્યા, શાર્દૂલવિક્રીડિત અને અનુકુલ જેવા જુદા જુદા હાંડોનાં છે.

પ્રથમ પદમાં મહાવીરદેવની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. બીજામાં, અહારસો દેશમાં શિદોમણિ સુમાન વાંદ્રાવલી નગરીના પ્રમારકુલના રાજા ધારાવર્ધનું નામ છે. ત્રીજામાં તેની પદ્મલાષી શૃંગારદેવી કે જે દેશહણ (નાટોલના યાદાણ) ની પુત્રી થતી હતી, તેનો ઉલ્લેખ છે. ત્યાર પછીના પદમાં, તે ગામનો કારભાર ચલાવનાર મંત્રી નાગડનો નામોદલેખ કરેલો છે. પાંચમા પદમાં, ૧૨૫૫ ની સાલનો ઉલ્લેખ છે, તથા કુંડલિ (૧) નામના આમનું સૂચન છે, જે કદાચિત્ત અટોલીનું

પુરાતન નામ હશે (૧). પછીના કાવ્યમાં, મહાવીરના મંદિરના આવકોએ, તે મંદિરમાં છ ચૌકી સહિત થીમંડપનો ઉદ્ધાર કર્યો તેનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. ત્યારબાદ આવેલા કાવ્યમાં, એ ત્રિકુલ (ત્રગલુ જેને કહે છે તેનું) યાવચ્ચંદ્રદિવાકરૌ મુખી રથાવિત્ત ધરણ્યુ છે. આકાશ સ્વેકમાં, શ્રીમહાવીર દેવની પૂજા માટે ઉગ્ર રાણી શૃંગારદેવીએ એક સુંદર પાડી ભેટ આપી તેનું કથન છે. અંતિમ પદ્યમાં, આ દાનમાં દાણિક એટલે મારવાડમાં જેને ડાળી કહે છે તે (જકાત લેનાર) તથા ગીરહ સૂત્રધાર એ બંને સાક્ષીમૂલ થયા છે, એમ જણાયું છે.

પછીના પદ્યમાં, પ્રારંભમાં શ્રીતિલકપ્રભસૂરિનું નામ આપ્યું છે જેમણે આ લેખની રચના કરી હતી. છેવટે, 'સંવત્ ૧૨૫૫ ના આસોચ સુદિ ૩ બુધવાર' ની ફરી મિતિ આપી જણાયું છે કે એ દિવસે બધા આવકોએ મળીને ત્રિકુલ ઉદ્ધાર કરાવ્યો.

(૪૩૧ થી ૪૪૭.)

આ નંબરોવાળા ૧૩ લેખો, મારવાડના પ્રમિદ્ધ શહેર મેડનામાંથી મળેલા છે. તે શહેર આગળના વખતમાં એક ઘણુંજ ભરતશરીવાળું અને વ્યાપારનું કેન્દ્ર હતું. અકબર, જહાંગીર અને શાહેજહાં બાદ શાહોની વખતમાં ત્યાં જૈન કોમની ઘણીજ આબાદી અને ઉન્નત નિધિ હતી. વિશેષ કરીને તપામચ્છ અને ખરનરગચ્છ એ બે ત્રચ્છવાળાઓનું પ્રામત્ય વધારે હતું. તે વખતના તપામચ્છના દ્વીર-વિજય, વિજયનેન અને વિજયદેવ નામના, અને ખરનરગચ્છના જિન ચંદ્ર, જિનસિંદ અને જિનરાજ નામના મુખસિદ્ધ આચાર્યો અનેક વાર ત્યાં વ્યાનુભાસ રહેતા છે તેમજ ઉગ્ર નરેણના બીજા અનેક વિદ્વાન યનિયોએ ઘડીવાર ત્યાં નિવાસ કરેલો છે. એ મામલો દાનમાં ૧૨ જૈનમંદિરો વિષયમાં છે. એ મંદિરોમાંથી કેટલાકની પ્રતિમાઓ અને તેમની નીચેની પેઢિઓ કે જેમને મારવાડમાં 'ચરણચી' કહે છે તેમના ઉપર કેતરેલા આ બધા લેખો મળી આવે છે. જન પૂજ્યચંદ્ર નરદેવના લેખપત્રમંડમાં મેડનાના લેખોની સંખ્યા, આ પત્ર ૩૨૮૨ વરદે છે ૪૨૫૫ રૂબે પ્રકરણ જેઠા મંદ ૪૨૪ મેડના

અર્થે પ્રપચમાં આપ્યા છે. કરોવાની જરૂર નથી કે આ લેખ પણ ખીજ લેખોની માફક ઓચિત્ત બાંધરકર મહાશયેજ મોકલી આપ્યા હતા.

આ લેખોમાંના પહેલાના ત્રણ લેખો, જેને ત્યાંના લોકો 'નવું મંદિર' કહે છે તેમાંની પ્રતિભાઓ ઉપરના છે. * હકીકત ૧૯૪૪ છે. આ-૪૫ ટાંચણ નીચે પ્રમાણે છે.

૪૩૧. માસ ૧૯૧૧. જૂદાખરનરગચના આચાર્ય જિનમાણિ-કયાના સમયમાં, શ્રીમાત જ્ઞાતિના પાપક ગોત્રવાળા અવરાજે પાર્થ-નાથનો પરિવૃદ્ધ (પરિકર) કરાવ્યો. લેખમાં ઉપદ્રવ* વાગ્ય મહારી પામેની નોંધમાં શકિત છે, પરંતુ જામૂ પૂ. નાહારના સંમદમાં પર્વતુદર જાનિકા પ્રાનિદન, દામે મનુ આ પ્રમાણે આપ્યું છે, તે પ્રમાણે ધર્મસુદર મણિએ ઉક્ત પરિકરની પ્રતિષ્ઠા કરી, એમ નિશ્ચિત થાય છે.

૪૩૨. મિતિ ૧૫૬૬ ના માઘ સુદિ ૧૩, સ્તંભતીર્થ (ખંભાત) ના યોગેશ્વર જ્ઞાતિના સા અરાકે પોતાના કુટુંબ સાથે (નામે આપ્યાં છે) પિતાના વચનથી, મુખતિનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. પ્રતિષ્ઠા કરનાર તપાગચના મુખતિસાધુસૂરિના પદ્મધર હેમવિમલસૂરિ. સાથે મહોપાધ્યાય અનંતહંમગણિ વિગેરે શિષ્ય પરિવાર હતા.

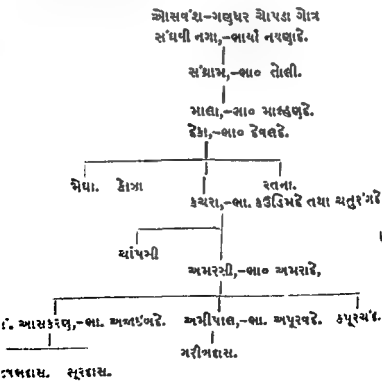
૪૩૩. મિતિ સં. ૧૫૦૭ ના ફા. વ. ૩ ગુધવાર. યોગેશ્વર જ્ઞાતિ-ના વહરા (વો'રા) હિમનિએ પિતાના કથાણાથે શાંતિનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ખરતરગચના જિનમદ્રસૂરિના શિષ્ય જિનસાગરસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

૪૩૪. આ લેખ 'યોગેશ્વર મંદિર' જેને કહેવામાં આવે છે તેમાંની પ્રતિષ્ઠા ઉપર કોતરેલો છે. આ પછી, નં. ૪૩૬ અને નં. ૪૪૩ ના લેખો પણ આ લેખને પૂરેપૂરા મળતા છે તેથી ત્રણેનો સાર આ પ્રમાણે છે:—

* આ જવા લેખોના રચય માટે મહારી પામે ચોક્કસ નોંધ નથી. લેખોની નકલો જે મદને મળી છે તેમની ઉપર રચય-નોંધ આપી જી ખરી પરંતુ તે બહુજ મર્યાદાથી અને આડીચાળી છે, તેથી રચય સંબંધે ખાતિ જણાય તો તે સંબંધિત છે.

મિતિ સં. ૧૬૭૭ ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૫ ગુરુવાર. તે વળતે બાદશાહ જહાંગીર રાજ્ય કરતો હતો. શાહબદા શાહજહાંનુ' નામ પણ આપેલું છે. ઝોસવાલ શાંતિના ગણધર ચોપડા ગોત્રવાળા સંઘવી આસકરણે પોતે બનાવેલા મઝમાણી (સંજેમર્મર) ના પથ્થરના સુંદર વિહારમાં (મંદિર) શાંતિનાથ તીર્થ કરની મૂર્તિની સ્થાપના કરી જેની પ્રતિજ્ઞા બૃહત્પરતર ગચ્છના આચાર્ય જિનરાજસૂરિએ કરી. તેમની સાથે તેમના ઉત્તરાધિકારી જિનસાગરસૂરિ વિગેરે શિષ્ય પરિવાર પણ હતો. સૂત્રધારનું નામ સુબ્બ હતું.

લેખોમાં સં. આસકરણના પૂર્વજો અને કુટુંબિજોનાં જે નામે આપ્યાં છે તેમનો વંશવૃક્ષ નીચે પ્રમાણે બને છે:—

આસકરને અર્ધદાયલ એટલે આણુ અને વિમલાયલ એટલે શત્રુબંધના સંધો દાદયા હયા અને તેના લીધે તેણે સંધપતિનું તિલક પ્રાપ્ત કર્યું હતું. તથા જિનસિંહસુરિની આચાર્ય પદવીનો નંદિ મહોત્સવ કર્યો હતો. * તેમજ બીજાં પણ અનેક ધર્મકર્તવ્યો કર્યાં હતા.

પ્રતિષ્ઠા કરતાં આચાર્યની વંશાવલીમાં, પ્રથમ જિનચંદ્રસુરિ છે જેમણે અકબર બાદશાહને પ્રતિબોધ આપ્યો હતો અને બાદશાહે તેમને 'યુગ પ્રધાન' ની પદવી આપી હતી. તેમના પછી જિન-સિંહસુરિનું નામ છે. તેમણે કડિન એવા કારમીર દેશમાં વિહાર એટલે મુસાફરી કરી હતી. વાર, સિંદૂર, અને ગજજવા (ગિઝની)

* સમાજવાળજીની ' અસ્તરચંદ્ર પદ્માવલી ' માં આ મહોત્સવની મિતિ ' સંવત ૧૧૭૪, ૧૧૭૫ મુદિ ૭ ' આપી છે. થયા—

' તત્ત્વ : લે. ૧૬૪૪ વામુન મુદિ નક્ષત્ર મેઘદરવે નવેર લોપદાયોત્ર ય સાદ મ ગજરજનમહોત્સવેન સુરિપદે । '

શીયુન ભાંડારકરે, આર્કિઓલોજીકલ સર્વે, રેરટન સર્કલ, ના સન્ ૧૯૧૦ ના પ્રિમરિ રીપોર્ટ (પૃ. ૧૨) માં, મેડાલાના આ પ્રસ્તુત સિદ્ધાંતેખની સાર મર્મિત નોંધ લખી છે તેમાં તેમણે ઉપરના વાક્યનો (જે મૂળમાં ' જિનસિંહસુરિવિહાર ' આવે પાઠ છે તેનો) રિચિત્ર અર્થ આપ્યો છે. અને સમુદ્ધવાના લેખોમાં (પ્રસ્તુત સંપ્રદર્ભના લેખ નં. ૧૭, ૧૮ અને ૧૯ માં) આવેલા આજ વાક્યના ડોક્ટર જુલ્દરે વર્ણિત ખરા પાઠ તેમજ તેના કૌશલ વચાર્થ અર્થને જાણિવાનો ધારવાથી પોતેજ રિચિત્ર જાણિમાં મુચવાઈ ગયા છે. શીયુન ભાંડારકરની એ નોંધ નીચે પ્રમાણે છે:—

“ વળી, તેણે [જિનસિંહે] કનિષ્ઠ (કાણુ) અને કારમીરમાં વિહાર અર્થાત્ મંદિરો બંધાવ્યાં, અને શીકર, શીપુર (શીનચર) અને ચન્નજીક (ચન્ન) માં અમારી પાઠ વજાવ્યો. લગભગ આની આ દરીકત સ-ત્વંજનના સિદ્ધાંતેખોમાં આવે છે; પણ ધારવા પ્રમાણે જુલ્દરે કનિષ્ઠ એટલે ' કાનિષ્ઠ ' જે નામથી કાણુ દહી સુધી જન્મ મારવામાં પ્રસિદ્ધ છે, તેને જાહેર કડિન વાણે છે તે બોલુ છે. ” * વિહાર ” સંજ્ઞ જન સાધુઓમાં ' વિચરણ અર્થાત્ ' મુસાફરી ' ના અર્થમાં પણ વિરોધરૂપે વપરખ છે તેનો ખરાખર ખ્યાલ ન આવવાથી શીયુન ભાંડારકરે ' વિહાર ' એટલે ' મંદિર ’

આદિકે દેશોમાં પણ તેમણે અમારી એટલે જીવદયા પ્રવર્તાવી હતી. જહાંગીર બાદશાહે તેમને ' યુગ પ્રધાન ' ની પદવી સમર્પી હતી. ત્યારબાદ પ્રસ્તુત પ્રતિષ્ઠા કરનાર જિનરાજસૂરિના સંબંધમાં લખવામાં આવ્યું છે કે તેમને અંગિકા દેવિએ વર આપ્યો હતો. સંઘવી શીવજીએ કરાવેલા શત્રુજયના અષ્ટમ ઉદ્ધારની તેમણે પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. ભાણુવડનગરમાં પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાની સ્થાપના કરી હતી. તેઓ જાતે બોદિત્ય (હાલમાં જેને બોધરા કહે છે) વંશ એટલે જોત્રના હતા અને તેમના પિતાનું નામ ધર્મસી તથા માતાનું નામ ધારલદે હતું.

આ આચાર્યોના સંબંધમાં લખેલી હકીકતને, શત્રુજય પર્વતના યૌમખજીની ટુંકમાંના લેખોની (જુઓ, ઉપર લેખ નં. ૧૭ થી ૨૦ તથા તેમનું અવલોકન) તથા ' ખરતરગચ્છ પટ્ટાવસી ' ની પણ પૂરેપૂરી પુષ્ટિ મળેલી છે. ક્ષમાકલ્યાણકમણિ પોતાની પટ્ટાવસીમાં આ સં. આસકરણની પ્રતિષ્ઠાનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે. યથા

‘ તથા મુનેર્મદ્ધતાસ્યે નગરે ગણપરચોપદાગોત્રીય સંપપતિશ્રી આમકરણસાદ્ કારિત ચિત્તાધિષ્ટાયક થીશાન્તિનાથપતિષ્ઠા નિર્મિતા । ’

૪૩૫. આ લેખ ‘ લોડારો મંદિર ’ માં જે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની

નો અર્થ સર્વ ઉપર પ્રમાણે વિચાર બાંધ્યો છે, પરંતુ તે સ્પષ્ટ બાંધે છે. શત્રુજયના લેખોમાં ‘ કલિન ’ નહિ પણ ‘ કલિન ’ પાંચ સ્પષ્ટ રીતે લખેલો છે. તેમજ અન્યથા જૈનદાસિક ઉલ્લેખોથી પણ તેજ જાણવા સ્પષ્ટ થી છે. કાલુકમા કેલ્લે ‘ વિદાર ’ એટલે જૈનમંદિર બાંધ્યું હોય તેનો શાખો જૈનમંદિરમાં ૬૭ મુખી મારી નગરે આપ્યો નથી. કાલુકમા જૈનવ નિર્મિતા માટે મુસાફરી કરતી તે પાવુંજ કલિન કામ હોવાથી અને જિનમિંદ એક વખતે અકબરની સાથે ત્યાં જ પરિશ્રમ સરન કરીને મહેલા દોવાથી તેમજ આ કામ બામ ગિરિલેખમાં નોંધતા જેવું મજાનું છે. તથા ૪૩૫ના દોરિજવનના સં. મદોપાધ્યય સનિમંદજ પણ એક વખતે મજો નામ સદન કરી અકબરની સાથે જ પદાની મુઠકમાં ગયા હતા જેનો ઉલ્લેખ મજે લેખે કરવા સંકલ્પના અ. ૩ છે.

પ્રતિમા છે તેના ઉપર કેતરેલો છે. મિ. સં. ૧૬૬૯ ના માધ્યમ મુદિ ૫ શુક્રવાર, મહારાજાધિરાજ સૂર્યસિંહના રાજ્ય વખતે, ઉપદેશ શાંતિના લોકોગોત્રવાળા સં. રાયમણના પુત્ર સં. લાલાકે પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા કરાવી. પ્રતિષ્ઠા કરનાર ખરતરગચ્છની આદ્યપત્નીય જ્યેષ્ઠે આદિયાખાવાળા જિનસિંહસુરિના શિષ્ય જિનચંદ્રસુરિ.

૪૩૬. ' સાંઠારી પોળ ' માંના મંદિરમાંથી મળેલો. મિતિ સં. ૧૬૮૭ ના જ્યેષ્ઠ મુદિ ૧૩ શુક્રવાર. સં. જસવંતના પુત્ર અચલદાસે વિજયચિંતામણિ નામે પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા કરાવી. પ્રતિ. તથા-ગચ્છના વિજયદેવસુરિ.

૪૩૭. ' કઠલાજીકો મંદિર ' માંથી પ્રાપ્ત. મિતિ સં. ૧૬૮૪ માધ્યમ મુદિ ૧૦ ને સોમવાર. પ્રતિમા કરાવનાર તથા પ્રતિષ્ઠા કરનાર ઉપર પ્રમાણ.

૪૩૮. ' સાંઠારી પોળ ' માંથી મળેલો. મિતિ સં. ૧૬૭૭ ની અક્ષયતૃતીયા જ્યેષ્ઠે વૈશાખ મુદિ ૩ શનિવાર. ચેકતાની શેઠનારી સા. લાલાની મ્ત્રી સરૂપદેવે મુનિમુક્તની પ્રતિમા કરાવી. પ્રતિ. જદાંગીર આદિયાજે જેમને મહાતપાળું બિરૂદ આપ્યું તે વિજયદેવસુરિ.

૪૩૯. આ લેખ નવા મંદિરમાં આવેલી જગજગદેવની પ્રતિમાની નીચે ચરણ ઘોઠી ઉપર કેતરેલો છે. બાવાચં ઉપર આપી દેવ.માં આવ્યો છે.

૪૪૦. મહાવીરના મંદિરમાંથી મળેલો. મિતિ નં. ૩૩૮ પ્રમાણ. મેડનાના શેઠવારી બોસવાલ શાંતિના સમરડિયા ગોત્રવાળા સા. માનાના પુત્ર સા. રામાકે મુનિમુક્તની મૂર્તિ બનાવી પ્ર. વિજયદેવસુરિ.

૪૪૧. આ પળ જ્યેષ્ઠ મંદિરમાં. સં. ૧૬૫૩ ના વૈશાખ મુદિ ૪ શુક્રવારના દિવસે ગાદદીબા ગોત્રવાળા સં. હાસાના પુત્ર પદમખીએ શાંતિનાથની પ્રતિમા કરાવી. પ્ર. તથાગચ્છીય વિજયસેનસુરિ. તેને ૫; વિજયમુદરગણિ પ્રજામ કરે છે.

૪૪૨. સ્થાન—‘ પચ્ચત્તીયિઆરો મંદિર ’. સં. ૧૬૮૬ ના વૈશાખ સુદિ ૮ ના દિવસે, મહારાજ ગજસિંહના રાજ્ય સમયે મેડતાવાસી જોસવાલ સાતિના સુરાણા ગોત્રવાળી બાઈ પૂરીએ સુભતિનાથની પ્રતિમા કસવી જેની પ્રતિષ્ઠા વિજયદેવસૂરિએ કરી. તેમની સાથે તેમના ઉત્તરાધિકારી આચાર્ય વિજયસિંહસૂરિ વિગેરે શિષ્ય પરિવાર હતા.

૪૪૩. સ્થાન-‘ નવો મંદિર ’. વર્ણન ઉપર આપી દેવાણું છે. આ લેખનો પાઠ ગડબઠવાળો છે. પ્રથમની ૪ પંક્તિઓની સાથે પાછળની ૪ પંક્તિઓનો સંબંધ બરાબર બેસતો નથી. મહારા ધારવા પ્રમાણે એમાં બે જુદા જુદા લેખોનો ભેગસેળ થયેલો છે. મુને મળેલી નોંધમાં તે બાજુ પ્રમાણે અવ્યવસ્થિત રૂપે લખેલો હતો. એના પાછળના ભાગમાં જિનચંદ્રસૂરિનું વર્ણન છે તેમાં જણાવ્યું છે કે, તેમને અઠબર બાદશાહે ‘ યુગ પ્રધાન ’ની પદવી આપી હતી. બાદશાહે તેમના કથનથી પ્રતિવર્ષ આવાઠ મહિનાના શુકલપક્ષના છેવટના આઠ દિવસોમાં ‘ ભવદ્વિ’ સા નહિ’ કરવાનો કરાવ બહાર પાડ્યો હતો. તથા એક વખતે ૬ મહિના સુધી ‘ ભવદ્વિ’ સા થતી બંધ કરાવી હતી. એક વર્ષ પર્વત સ્તંભતીર્થ એટલે ખંભાતના દરિયામાં માછલીઓ મારવાનો મનાઈ હુકમ કરાવ્યો હતો. શત્રુજય તીર્થનો કર બંધ કરાવ્યો હતો. સઘળા ઠેકાણે ગૌરક્ષા કરાવી હતી. તેમણે ‘ પંચનદી ’ના પીરની સાધના કરી હતી. જિનચંદ્ર-સૂરિની સાથે રહેનારાઓમાં, આચાર્ય જિનસિંહ, વા. સમયરાજ, વા. હંસપ્રભોદ, વા. સમયસુંદર અને વા. પુણ્યપ્રધાન મુખ્ય હતા.

(44-88)

આ બે લેખો મારવાડના મુખ્યસિદ્ધ જૈનતીર્થ દેસોધીના પાશ્વનાથના મંદિરમાંથી પ્રાપ્ત થયા છે. તપાસગ્રંથની પટ્ટાવટ્ટી પ્રમાણે એ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા વિ. સં. ૧૨૦૪ માં પ્રસિદ્ધ આચાર્ય વાદી દેવમુનિના

હાથે યજ્ઞ હતી.* આ જાને લેજો, મૂળ મંદિરના દ્વારની બે બાજુએ દોતરેલા છે. પહેલા લેખમાં જણાવ્યું છે કે, - સં. ૧૨૨૧ ના માર્ગસિર મુદિ ૬ ના દિવસે ફલવધિકા એટલે ફલોધીના દેવ શ્રી પાર્થનાથના મંદિરમાં આવ્યાટ (પોરવાડ) જાતિના શેષિમુણિ અને ભંજ દસાદ એ જાને મળીને ચિત્રકુટિય સિલ્હટ મહિત ચંદુકે આપ્યો. આ છેલ્લા વાક્યનો અર્થ સ્પષ્ટ જણાયો નથી. કદાચિત ચિત્રકુટ એટલે ચિત્તોડમાં જરીએ બરેલો ચંદરવો આપ્યો એમ અર્થ હોય.

બીજો લેખ ત્રણ સ્થોત્રમાં લખાએલો છે, અને તેમાં જણાવ્યું છે કે, - ફલવધિકાપુરના પાર્થનાથ મંદિરમાં શેષી મુનિચંદ્રે એક અદ્ભુત ઉત્તાનપદ (?) કરાવ્યો. વેળી એ સેડે લક્ષ્મટના કરાવેલા નરવર (ગામનું નામ છે ?) ના મંદિરમાં મુંદર મંડપ કરાવ્યો તથા અજયમેરુ એટલે અજમેરમાં આવેલા શ્રીમહાવીરના મંદિરમાં શિખરોવાળા ચોવીસ દેવકુલો (ન્હાનાં મંદિરો) બનાવ્યાં (?).

કચ્છના ખાખર ગામનો શિલાલેખ.

(૪૪૬)

આ શિલાલેખ કચ્છ દેશમાં આવેલા 'ગોટી ખાખર' નામના ગામના શયુજયાવતાર નામે નૈનમંદિરમાંથી મળી આવ્યો છે. આ લેખ શુજરાતી ભાષાંતર સાથે મુનિરાજ શ્રીહંસવિજયજી વિરચિત પ્રભેત્તર પુણ્નાક્ષમાં પ્રથમ છાપવામાં આવ્યો છે.

લેખ આજો સંસ્કૃત ભાષામાં છે, પ્રથમ ભાગમાં ત્રણ પદો આપ્યાં છે, બાકીનો બધો ભાગ ગદ્યમય છે. વિ. સં. ૧૬૫૬ માં તપાસમ્મના આચાર્ય વિજયસેનસુરિની આગ્રાથી પં. વિવેકહર્ષ ગણિએ કચ્છ દેશમાં વિહાર કર્યો, અને એક સાતુમાંસ બુજ શહેરમાં અને બીજો

* " વિ. સં. ૧૧૮૪ વર્ષે પલ્લવપ્રેમ્યે ચેરવલિમ્બયોઃ પ્રતિષ્ઠા હતા । તર્જ વં મુ સંપ્રાયસિ પ્રસિદ્ધમ્ । " હર્ષનાયરાજેકલ-નુર્વંશી ।

રાયપુર બંદરમાં કર્યું. તે દરમ્યાન તેમણે તત્કાલીન કચ્છના રાજા ભારમદ્વજીને પોતાની વિદ્વત્તાથી રજિત કરીને તેની પાસેથી કેટલાક વિશેષ દિવસોમાં જીવહિંસા બંધ કરાવાનો અમારી પાંદડા વજાડાવ્યો. તથા રાવ ભારમદ્વજીએ જુજ નગરમાં ' રાયવિહાર ' નામે એક સુંદર જૈનમંદિર પણ બંધાવ્યું. જુજ નગરથી વિહાર કરી પં. વિવેક હપ્ ગણિ કચ્છના જેસલા નામે મંડળ (પ્રાંત)માં ગયા અને ત્યાં ખાખર ગામના સેઠડો ઓસવાલોને ધર્મોપદેશ આપી શુદ્ધ શ્રાવકના આચાર વિગેરે શિખડાવી પૂજા શ્રદ્ધાવાન કર્યા. તે વખતે, ત્યાંનો આગેવાન સાંઠ વયરસિક કરીને હતો તેણે ઘંઘરગોત્રવાળા શા. શિવામેથા આદિની મદતથી તપામચ્છના યતિઓને રહેવા માટે એક નવીન ઉપાશ્રય કરાવ્યો. તથા, જુજરાતમાંથી સલાટોને બોલાવી કેટલીક જિનપ્રતિ-ભાઓ તૈયાર કરાવી અને સં. ૧૬૫૭ ના માઘ સુદિ ૧૦ સોમવારના દિવસે પં. વિવેકહપ્ગણિના હાથે તેમની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. પછી તેજ ગામના બીજા શ્રાવકોએ મળીને એક બીજું મંદિર બંધાવવું શરૂ કર્યું. જેની સમાપ્તિ સં. ૧૬૫૬ ના ફાલગુણ વદિ ૧૦ ના દિવસે થઈ. તદનંતર તેજ માસની સુદિ ૧૦ ના દિવસે ઉક્ત પંડિતજીએ તેની પ્રતિષ્ઠા કરી અને તે મંદિરનું ' રાત્રુજ્યાવતાર ' એવું નામ સ્થાપન કર્યું. આ પ્રમાણે આ લેખનો સંક્ષિપ્ત સાર છે. અક્ષરાર્થે ઉક્ત ' પ્રશોભા પુણ્યમાલ ' માં, (જે પં. હીરાલાલ હંસરાજનો કરેલો છે) નીચે પ્રમાણે આપેલો છે.

“ વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય, નાટક, સંગીત, જ્યોતિષ, છંદઃશાસ્ત્ર, અલંકારશાસ્ત્ર, કલ્પિત એવાં તર્કશાસ્ત્ર, શિવમતનાં શાસ્ત્ર, જિનમતનાં શાસ્ત્ર, ચિંતામણિના મનનું પ્રચંડ ખંડન કરનારાં શાસ્ત્ર, ૧ મીમાંસા શાસ્ત્ર, સ્મૃતિશાસ્ત્ર, પુરાણશાસ્ત્ર, વેદશાસ્ત્ર તથા શ્રુતિની પદ્ધતિનાં ॥

લાખ છત્રીશ દળર શાસ્ત્રો^૧ તથા જૈન આગમ આદિક પોતાનાં અને
 પરના સિદ્ધાંત, ગણિતશાસ્ત્ર, તથા ભગવત એવા યવન આદિક છએ
 રથોનાના અથ તથા નિર્મલ એવાં પ્રકરણ (૧) સંબંધી જ્ઞાનની
 રાનુસારવડે કરીને દલી નાખેલ છે. દુર્વાદિ મનુષ્યોનો ઉન્માદ નેએએ;
 તથા પ્રાકૃત અને કારત્તી આદિક વિધિ તથા પીંછીની લીધીથી થતી
 વિચિત્ર પ્રકારની ચિત્રકલા તથા ઘટમાંથી અગ્નિ કહાડવા આદિકની
 વિધિથી અત્યંત ઉત્તમ માણસોના મનને ચમત્કાર કરનારા તથા
 શૃંગાર આદિક રસથી રસયુક્ત થએલા અને ચિત્ર બધાદિ અલંકાર
 થી મુયોભિત એવી સરકૃત ભાષામાં બનાવેલાં મનોહર એવાં નવાં
 કાવ્યો બનાવવાથી તથા છત્રીશ પ્રકારની રાગણીઓના સમૂહથી બતા-
 વેલા ઉત્કૃષ્ટ ભાવવાળા રાગની ત્રીદશથી સાંભળનારા માણસોને
 અમૃતપાન સરખાં ગીતવાલા રાસ અને પ્રખંધોથી તથા નાના પ્રકારના
 ઉદોથી બદલાં પૂર્વ મહાપુરુષોનાં ચરિત્રો તથા ન્યાયશાસ્ત્રોની ટીકા
 આદિક કરવાવડે કરીને તથા નેવી કહો તેવી સમસ્યા પૂરવાથી તથા
 વિવિધ પ્રકારના અંધો રચવાવડે કરીને તથા અનેક અને સેંકડો ગમે
 લોકો રચવા આદિકવડે કરીને મેજવેલ છે સરસ્વતીને પ્રસાદ
 નેએએ એવા; તથા સાંભળનારાઓના કાનોને અમૃતના પારણા
 સમાન એવા સર્વ પ્રકારના રાગોની પરિણતિવડે કરીને મનોહર છે
 મુખને શબ્દ નેમનો એવા; વળી રચ્ય રીતે આઠ અવધાનના તથા
 સો અવધાનના ઠાણને સંપૂર્ણ કરવા આદિકની પદ્ધતિવડે કરીને
 પુરી કરેલા એવા મહારાષ્ટ્ર તથા કોકણના રાજા શીખુદાનયાહ,
 મહારાજા શ્રીગમદેવ, શ્રીઆનખાના, તથા શ્રીનવરંજખાન આદિક
 અનેક રાજાએએ લીધેલા છવે મટેના અમારિપટક તથા ઘણા
 કેદિઓના છુટકારા આદિકના પુણ્યથી મેજવેલ છે જસવાદ નેએએ,

૧. ' મુનિની પદ્ધતિના છ લાખ છત્રીશ દળર શાસ્ત્રો ' એ અર્થ
 બરાબર નથી. છ લાખ અને છત્રીશ દળર એ જૈન આગમોની 'લોકેષ' ખવા
 છે, અટલે ' છ લાખ અને છત્રીશ દળર 'લોકે પ્રમાણ જૈન આગમ આદિક
 સ્વપર શાસ્ત્ર- એમ ખરા અર્થ છે. સંપ્રદાયક.

એવા અમારા ગુરૂ મહારાજ પંડિત શ્રીવિવેકહર્ષગણિએ સંધ્યા સહિત, તેજ ગુરૂ મહારાજનો મહારાજ શ્રીભારમહાજના આમ્રકુળે થએલો આદેશ પામીને શ્રીલક્ષ્મીનામર આદિકની સ્તુતિ પૂર્વક ભક્તિથી પ્રસન્ન થએલા શ્રીકૃપલદેવ પ્રભુના ઉપાસક એવા દેવવિશેષની આજ્ઞા વડે કરીને પહેલો જિહાર અહીં શ્રી કંઈ દેશમાં કર્યો. વળી તેમાં પણ સંવત્ ૧૬૫૬ વર્ષે શ્રીભુજ નગરમાં પહેલું ચોમાસું અને બીજું ચોમાસું રાયપુર બંદરમાં કર્યું. વળી તે સમયે શ્રીકંઈ, મગધકાંડા, પશ્ચિમ પાંચાલ, વાગડ તથા જેસલા આદિક અનેક દેશના સ્વામી એવા; તથા મહારાજ શ્રીજેઞારજીની ગાદીને શોભાવનાર એવા; તથા બ્યાકરજી અને કાંચ આદિકોના પરિજ્ઞાનવળા તથા તેવા પ્રકારની મદત્તા, સ્થિરતા તથા ધૈર્ય આદિક ગુણોવડે કરીને દૂર કરેલા છે સ્વસ્વતીને જેમણે એવા; તથા મદ્દાન અનવરણ અને વિરોધનો ત્યાગ કરાવનારા અને યાદવ વંશની અંદર સૂર્ય સમાન એવા મહારાજ રાજધિરાજ શ્રીભારમહાજીએ વિનંતિ કરવાથી શ્રીગુરૂ મહારાજે તેમની ઇચ્છાપૂર્વક વિદ્યાર કર્યો. તેમજ કાંચ તથા બ્યાકરજી આદિકની ગોપ્ટીથી તથા સ્પષ્ટ રીતે અષ્ટ અવધાન આદિકનો ઉત્કૃષ્ટ પદ્ધિનું ગુણ દેખાડવાવડે કરીને ખુશી કરેલા એવા તે રાજાએ શ્રીગુરૂમહારાજ પ્રત્યે પાતાના દેશોમાં જીવદિના ન થવા દેવા આદેશ લેખ કરી આપવાની કૃપા કરી. તે લેખનો ખુલાસો નીચે મુજબ છે —

મ હૃદયે નામની જિલકૃત દિંગા યાવ નહીં, તેમજ જાપિ પંચમી સંદિત પર્વવળના નવે દિવનોમા, આઠ પરામાં, સપ્તમી અગ્રાહ્યે, સ્વિત્ત તથા અમાવસ્યાના દિવનોમાં, તેમજ મહારાજ ન જન્મ દિવને તથા ગરબ દિવને પણ મયલા પ્રકારના જીરોની દિંગા ન થાય, એવી રીતની સર્વ દિશાઓમાં અને ગર્વ જગેએ દુરુદિયત્વ કરાવી ત્યાં જ એક વખતે અવધુ નામનું વારિક પર્વ પુરવડું મદનજાને આજ્ઞા કર્યું અને જાણેલા તે અગિયાર ન જન્મ તેવને જિહારની શ્રી ગુરૂમહારાજે જિહાર કરાવી તેમજ ગુરૂ

મદારને દેવેની આજ્ઞામામની વર્ણિત વ્યવસ્થાવાલી ત્રિદાંતના અર્થોની મુદ્દિત માંજલીને તુષ્ટમાન થયેલા રાજાએ શ્રી ગુરુમહારાજ પ્રત્યે મહેરબાની પુર્વક પોતાની મેળેાર માપવાતાં માત્ર જયપાત્રો આપ્યાં અને પ્રતિપદ્મીને પરાજિત થયો એટલે દારવાના પત્રો આપ્યાં અને તેથી દીનથી રાજનીતિ જતાવીને રાજાએ પોતાનો ઉત્તમ પ્રકારનો વ્યાપધર્મ શ્રીરામની પેઠે માન્ય કર્યો. વળી અમારા ગુરુમહારાજનો એટલો પ્રભાવ તો શું દ્વિમાળમાં છે-કેમ કે જે ગુરુમહારાજે શ્રીમ. શાકાપુરમાં જાદ કરવાની ઇચ્છાવાતા મૂલા નામના મુનિને છતેલો છે, તેમજ પ્રતિપદ્મપુરમાં ધવનોને મટોડેથી પળ શ્રી જૈનધર્મની જેમજે શુદ્ધિ કરાવેલી છે; વળી એટલામાં આવી મળેલા એવા સેંકડો ગમે ધા.ભજોને મુદ્દિતવ્યા દેખાડીને જેમજે છતતા છે તેમજ યેરિદ્વપુરમાં વાલીઓના ઉપરી એવા દેવજીને જેમજે 'માન કરાવેલું' છે. ૧. વળી જેમજે જૈનની ન્યાયવાણીથી દક્ષિણદેશમાં આવેલા બાલજા નગરમાં વિવાદપદવી પર ચઢાવીને દિગંબરાધ્યાર્પને કહાડી મુકેલો છે, તેમજ રામરાજાની સભામાં જેમજે આત્મારામ નામના વાલીશ્વરને ફરાવેલો છે, એવા તે ઉત્તમ બુદ્ધિવાતા શ્રી વિવેકધર્મ ત્રિણિ મહારાજ પાસે રાજા પળ શું દ્વિમાળમાં છે. ૨. વળી અમારા શ્રી ગુરુમહારાજના મુખમાંથી નીકળેલા મદાન શાસ્ત્ર રૂપી અમૃતના સાગરમાં લીન થએલા શ્રી ભારમસ્તજી મહારાજાએ શ્રી સ્વપભદેવ પ્રભુની ઘણી માન્યતા પારવું કરી, તથા તેમની ભક્તિ માટે તે શ્રીભારમસ્તજીએ જુજ નગરમાં રાજ વિહાર નામનું અત્યંત અદ્ભુત શ્રીજિનેશ્વરનું મંદિર બંધાવ્યું. ૩.

હવે સં. ૧૬૫૬ની ગ્રાલમાં શ્રી કચ્છદેશની અંદર રહેલા જેસલા મંડલમાં વિહાર કરનારા શ્રી ગુરુમહારાજે ઘણાંક ધન્ય ધાન્યોગી મનોહર થએલા એવા શ્રી ખાખર ગામને પ્રતિજોધીને સારી રીતનું ધર્મશેત્ર બનાવ્યું કે જ્યાંના રાજા મહારાજા શ્રી ભારમસ્તજીના ભાઈ કુંવર શ્રી પચ્છજી દ્વારા કે જેમજે મદ્યુકન અને પ્રજાગ પરાક્રમે કરી દિશાચક્રને દબાવ્યું હતું તથા જે સૂર્ય સરખા પ્રતાપ અને

તેજ વાલા હતા. વળી જેમની પટરાણી પુષ્પાંબલ આદિકે દત્તી, તથા તેમના પુત્રો કુંવર દુબલ, હામલ, ભીમલ, દેસરલ, દેવોલ તથા કમોલ નામના હતા કે જેઓ શત્રુઓ રૂપી હાથિઓની શ્રેણિને હરાવવામાં દેસરીસિંહ સરખા હતા.

વળી ત્યાં રહેલા સે'કટો ગમે ઓરાવાલોનાં ઘરને પ્રતિબોધી ને તથા આવક સંબંધી સઘટ્ટી સામાચારી શીખવીને તેમને ઉત્કૃષ્ટ આવક બનાવ્યા. વળી ત્યાં બટ્ટીકપલુ, દાન તથા શુરાપલુ આદિક શુદ્ધોદ્ધી ઉપાજન કરેલા યશના ફેલાવારૂપી કપુરના સમૃદ્ધથી સુગંધ યુક્ત કરેલ છે બ્રહ્માંડભાંડ જેમણે એવા શા. વયરસી નામના ગામના પટેલને તેના કુટુંબ સહિત શ્રી ગુરૂમહારાજે એવો તો પ્રતિબોધ આપ્યો કે જેથી તેણે ધંધરગોત્રીય શા. શિવા પેથા આદિક સહિત શ્રી તથા ગચ્છની રાજધાની સરખો નવો ઉપાશ્રય બનાવ્યો તેમજ શ્રી ગુરૂમહારાજના ઉપદેશે કરીને જ ગુજરાતની ભૂમિમાંથી સલાટોને બોલાવીને શા. વયરસીએ શ્રી સંભવનાથજીની પ્રતિમા કરાવી ૧, તથા તેના શા. સાયર નામના પુત્રે શ્રી આદિનાથની પ્રતિમા કરાવી ૨, તથા શા. બીજા નામના પુત્રે શ્રી વિમલનાથપ્રભુની પ્રતિમા કરાવી. વળી તેની પ્રતિષ્ઠા (અંજનશલાકા) તો શા. વયરસીએ જ સંવત ૧૬૫૭ ની સાલમાં મહા સુદિ ૧૦ સોમવારે શ્રીતપાગચ્છનાથક બટ્ટારક વિગમસેન સૂરિ ગુરૂમહારાજના હુકમથી અમારા ગુરૂ શ્રીવિવેકહર્ષ ગણિના હાથેજ કારાવી છે. ત્યાર બાદ આ દેસસર પશુ અમારા ગુરૂના ઉપદેશ વડે કરીને જ ક્ષાગણુ વદી ૧૦ મે ઉત્તમ સુદૂતે ઉપકેશ ગચ્છના બટ્ટારક શ્રી કકકસૂરિએ બોધેલા શ્રી આણુંદકુસલ ધાવકે ઓરાવાલ જ્ઞાતિના પરિખ ગોત્રવાલા શા. વીરાના પુત્ર ડાહ્યા, તેના પુત્ર જેડા, તેના પુત્ર શા. ખાખલ, તથા તેના પુત્રરત્ન શા. વયરસીએ; તથા પુત્ર શા. રણુવીર, શા. સાયર, શા. મહિકરણ; તથા વહુઓ ઉમા, રામા અને પુરી; તથા પાત્ર શા. માલદેવ, શા. રાજ, ખેતલ, એમ-રાજ, વણુવીર, દીદા તથા વીરા આદિક કુટુંબ સહિતે પ્રારંભ્યુ. વળી ધંધરગોત્રવાલા અને પુનમીયા કુલગુરૂ બટ્ટારકની નિશાથી શા.

૧૩ થએલા એવા શા. કચ્છના પુત્ર શા. નાગીયા તથા ગેરગ નામના સગા ભાઈઓ, પુત્ર પાંચાસા સહિત તેમાં મદદ કરનાર હતા, અને તેમણે રાજાની નિર્મળ કૃપાથી કુટુંબ સહિત તેમાં મદદ કરેલી છે. આ યુગ્મજવાવતાર નામનું દેરાસર છે. સંવત ૧૬૫૭ ના ફાગુન વદિ ૧૦ એ પ્રારંભેલું છે તથા સંવત ૧૬૫૬ ના ફાગુન શુદ્ધ ૧૦એ અહીં સંપૂર્ણ થયું છે. વળી તેથી આનંદથી કચ્છદેશના રાજાગાર રૂપ એવા શ્રી ખાખર નામના નગરમાં કલ્યાણ થયું છે. સંવત ૧૬૫૬ ના ફાગુન મુદી ૧૦એ પંડિત શ્રી વિવેકહર્ય ગણિએ આ જિનેશ્વર ભગવાનના તીર્થરૂપ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરેલી છે, અને આ પ્રશસ્તિ વિદ્યાહર્યગણિએ રચેલી છે. સંવત ચિંકમનો ભળ્યો.

આ લેખની અંદર વચ્ચે જે ત્રણ કાવ્યો આપ્યાં છે તેમાં ઉવટનાં કાવ્યમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે રાજા ભારમદલજીએ જુજ નગરમાં 'શયવિહાર' નામે આદિનાથનું મંદિર બંધાવ્યું હતું. તે મંદિર આજે પણ જુજ શહેરમાં વિદ્યમાન છે અને તેની અંદર તે વિષેના એક શિલાલેખ પણ મોજુદ છે જેનો સાર જપ્યુકત 'પ્રચોત્તર પુષ્પ-માળા' માં આપેલો છે. આ લેખ સાથે તે સારનો કાંઈક સંબંધ હોવાથી તેમજ કચ્છના જૈન ઇતિહાસ માટે તે મહત્વનો હોવાથી અત્ર આપવામાં આવે છે. ઉક્ત પુસ્તકના પ્રણેતા મુનિવર લખે છે કે—

“શ્રી કચ્છદેશના શિરતાજ જુજ શહેરમાં આવેલા જ્વલ દેવ સ્વામીના ચેત્યમાં એક કાવ્યબંધ પ્રાચીન શિલાલેખ છે. તેના કેટલાએક અક્ષરો ભ્રાંતિવાળા હોવાથી તેનો કિંચિત્પ્રાપ્ત્યર્થ હંદાં આપીએ છીએ.”

“પ્રથમના કાવ્યમાં જૈનેશ્વરી ભ્રમત્ જ્યોતિની ઉપાસના કરી છે. બીજા કાવ્યમાં કુલદીપક શ્રી જોગાર નરેશ્વરની તારીફ કરી છે. ત્રીજાથી આઠમા મુખીનાં કાવ્યોમાં યાદવવંશીય ભારમદલ જૂજાણ અને તેમના પુત્રાની કારવાઈનું જહુ રસિયું વર્ણન કરેલું છે. નવમા કાવ્યમાં શ્રી ભારમદલજીએ તપાગચીય શ્રીવિવેકહર્ય મહાજિને તેડ્યવી તેમની પાસે ધાર્મિક કથા કરાવી તેનું, તથા તે મહાજિનના અષ્ટાવધાનાદિ પ્રશ્ન

તાના ગુણથી અને તેમની અકલ હોલતથી રંજિત થએલા તે કદરદાન રાજાએ સંપૂર્ણ હેશમાં ગોવધ બંધ કરાવ્યો તેનું, તથા જૈનોના વિદ્વાનની આવકારદાયક ગયુંવણાદિ પર્વમાં સર્વ પ્રાણીઓનો છુટકો કરાવ્યો તેનું ખ્યાન કરેલું છે. હથમા કાવ્યમાં ખુશનશીખ ભારમદ્દલએ જીવોના જન બચાવવા જૂતલ ઉપર કરેલું અભયદાન વર્ણવેલું છે. અગિયારમા કાવ્યમાં ભક્તિભાવનો દાવો કરનાર એવા તે રાજાએ ભક્તિ માટે મોટા પાયાપર કરાવેલા અફભુત રાજવિહાર નામના શ્રી મુગ્ધાદિ પ્રભુના પ્રાસાદની નોંધ લીધી છે. બારમા કાવ્યમાં શ્રીનાલેખ જ્ઞાનની તથા ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની તથા શીતલનાથજીની ભૂતિઓ કરાવી નિર્મલ બુદ્ધિવાલા અને ભૂતિપૂર્ણના હિમાયતી એવા તે રાજાએ શ્રી વિવેકદર્શનજીની ઉપદેશપ્રધાને સફળ કરી પૂત્યબુદ્ધિ બતાવી તે વર્ણવેલી છે. તેરમા કાવ્યમાં શ્રી તપાગજગનાંગજીમાં ગમતધ્વજ જેવા શ્રીવિજયસેનસૂરીશ્વરના પ્રસાદથી શ્રીવિવેકદર્શન વિશ્વવૈવરૂપને પ્રતિબોધ આપ્યો તેની સૂચના કરી છે. ચૌદમા કાવ્યમાં રાયવિહારનો નિર્માણકાર જાહેરની ભજ માટે મુકતાં મંવત્ ૧૬૨(પા)૮ ૭ ના ધાવણ મામની અજવાહી પાંચમ

• આ સવળ પ્રાંતિનાથો જાણાય છે, કારણ કે ઉપરના લેખમાં જણાવ્યા પ્રમાણે મંવત્ ૧૬૫૫ માંજ પ્રથમ વિહાર વિવેકદર્શનજીએ ૬૦૦ રેલખા કંથ દતો તેથી તેની પહેલાં—અને આ સવળ તે પહેલાં પાછા એટલે ૨૮ વર્ષ જેટલા લાઈકાપ પૂર્વે જ્ય કં તેના જુના વખતે—કેવળ મંત્રિ રત્ન જનક અતઃકલિત અને અનંબદ છે. બીજી એનિદર્શિત દર્શનોના સર્વે પત્ર તે જાણ મેળતા નથી કા, નર્જેસ (જુઓ, આ સા. સ. આં. પે. ૬. ૬૦૦ અને ક.કિ.પ.પા. ૫. ૨૦૦) ની નોંધ પ્રમાણે રાજા ભારમદ્દલજીએ પ્રમુખ મંત્રિ જોડે ૬૫૦-મં.૧૧ ૧૦૮૧ નાં મંત્રિએ આપ્યો દતો તેથી સં. ૧૬૨૬ માં તેનું ૩૦૦૦ નું દોર. મદે. તેમજ આ * લેખ-સ. ૩ * માં આચાર્ય વિજયસેનજીનું પત્ર લખ છે તેમજ આચાર્ય પાલી સં. ૧૬૫૧ માં મદ્દલ દતો, (વિજયસેનજી ૧૦-૬૦) નથી કેવળ સવળમાં તેના પત્ર અન્નિદર્શનદિ દે- દોરે ન્દાન વિહાર પ્રમાણે લે ૧૬૫૮ દે છે.

જાહેર કરી છે. પંદરમા કાબ્યમા ધીભારમણ જૂપને પ્રતિજોધવા મંબધી શીવિવેકલક્ષં મુકવિની કીર્તિનું વર્ણન કરેલું છે. સોલમા અને ચત્તરમા કાબ્યમાં અવધાનમા સ્થાવધાન જોવા અક્ષરચંચુ શીઉદયલ-પંજીએ નિર્માણ કરેલી પ્રશસ્તિમાં વિભવસેનસૂરીશ્વરની પાટે યજ્ઞેશ્વરી શીવિજયદેવસૂરિના પ્રયાસ પ્રકટ કરવ. પૂર્વક પોતાના ગુરૂ શીવિવેકલ-પંજગિની ભક્તિથી આ પ્રશસ્તિ બનાવી, જેવું જણાવી દીધું છે. ઉપર નેક નામદાર ધીભારમણજી મહારાજે આ પ્રસાદનું કામ ત્યાંના પ્રતિષ્ઠિત પુરૂષ શા. તેજા ચેક પ્રમુખ સકલ શી તપમચ્છના સંધને સ્વાધીન કર્યું, જેવા અક્ષરે ટાંગી ચાવચ્ચંદ્રદિવાકર આ પ્રસાદની સમૃદ્ધિ ચાવી અવખંધ સરલ અને સાદી ભાષામાં તે શિલાલેખ સંપૂર્ણ કરેલો છે."

સ્તંભનપુર (ખંભાત) ના લેખો.

(૪૪૭)

આ લેખ ખંભાતમાં આવેલા સ્તંભન (ચંબલ) પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં જોકે શિલા ઉપર કોતરેલો છે. વયોદરાની સેંદૂલ લાઇબ્રેરીના સંસ્કૃત સાહિત્ય વિભાગના નિરીક્ષક સદગત આવક ઈશુત ચિમન-લાલ ડાહ્યાભાઈ દલાલ જેમ. જે તરફથી મને આ લેખની નકલ મળી છે. લેખને આર આ પ્રમાણે છે.—

સંવત્ ૧૩૬૬ ની સાલમાં સ્તંભનપુર જોટલે ખંભાત શહેરમાં, જ્યારે, પૃથ્વીતલને પોતાના ધરાક્રમથી આંત્ર નાંખનાર અક્ષાવદીન બાહ્યાદનો પ્રતિનિધિ અલ્પખાન રાજ્ય કસ્તો હતો તે વખતે, સ્મિ-પ્રત્યેષસૂરિના શિષ્ય શીવિજયંદ્રસૂરિના ઉપદેશથી ઉકેશવંશવાળા આલ જ્ઞેષ્ઠ નામના ગુરુઆચકે આવકની પોતપથયાલા સહિત અજિતદેવ તીર્થંકરનું ભવ્ય મંદિર બંધાવ્યું. સાદ જ્ઞેસલ જેન ધર્મનો પ્રભાવિક આવક હતો તેણે ધણા યાચકોને અને પોતાના સમાન ધાર્મિકોને વિપુલ દાન આપી તેમના દારિદ્ર્યનો નાશ કર્યો હતો. ધણા આડંબરવાળા નગર પ્રવેશ પૂર્વક તેણે શત્રુજય અને ચિરંતાર આદિ મહાતીર્થોની

.સંઘ સાથે યાત્રા કરી હતી. પાટણમાં તેણે શાંતિનાથ દેવનું વિધિચિત્ર બંધાવ્યું હતું અને તેની સાથે યોગધર્માલા પણ બંધાવી હતી. તેન પિતાનું નામ સાહ કેશવ હતું અને તેણે જેસલમેરમાં પાર્શ્વનાથ તીર્થંકરનું સમેતશિખર એવા નામે વિધિચિત્ર કરાવ્યું હતું. સાર જેસલમે, સાહ રાજુદેવ, સાહ વોલીય, સાહ જેહડ, સાહ લખપતિ અને સાહ ગુણધર એટલા ભાઈઓ હતા; અને સાહ જયસિંહ સાહ જગધર, સાહ સલપણ, સાહ રત્નસિંહ આદિ પુત્રો હતા.

આ લેખમાં જણાવેલો બાદશાહ અલાવદીન તે સુપ્રસિદ્ધ બાદશાહ અલાઉદ્દીન ખિલજી છે જેણે સૌથી પ્રથમ ગુજરાતને મુસલમાની સત્તા તળે આવ્યું હતું અને સર્વસાધારણમાં તે અલાઉદ્દીન ખુનીના નામે ઓળખાય છે. લેખમાં બીજું નામ અદ્યખાનનું છે, તે તવારીખો પ્રમાણે અલાઉદ્દીન બાદશાહનો સાળો થતો હતો અને ગુજરાતનો પ્રથમ મુઝા મનાય છે. (જુઓ, ગુજરાતનો અવાંચીન ઇતિહાસ, પૃ. ૨૧)

(૪૪૮)

આ લેખ, ખબાતમાં આવેલા કુંગુનાથના મંદિરમાંથી મળી આવ્યો છે અને ભાવનગર રાજ્ય તરફથી પ્રકાશિત થયેલ "પ્રાપ્ત અને સંસ્કૃત શિલાલેખોનો સંગ્રહ" એ નામના ઇમેજી પુસ્તકમાં એ મુદ્રિત થયેલો છે. એ લેખ ૩૧ ઇંચ લાંબા અને ૧૬ ઇંચ પહોળા ધાતુના અક્ષર પદાણ ઉપર કાતરેલો છે. લેખ અપૂર્ણ છે તેથી તેની માત્ર વિગતે કાંઈ જણાવી નથી.

ઉપરોક્ત ભાગમાં ૧૬ પંચો છે અને તેમાં નીચે પ્રમાણેની બાબતોનો ઉલ્લેખ છે.

૧ છ કાન્ધમા પ્રથમ તીર્થંકર રૂપજદેવની રતવના છે. રત્ન અને ૩ અ કાન્ધમા ૨૩ મા તીર્થંકર પાર્શ્વનાથની રતુનિ છે ૪ થા પંચમાં કાન્ધમાવદીને સર્વતીર્થંકરોની પ્રગટા છે ૫ મા અને ૬ મા કાન્ધમા એકુલવચરની ઉપજિનું મૂચન છે ૭ મા અને ૮ મા પંચમાં એ વંશમા પાટણથી થયેલા અર્જુનજી નામના રાજાની પ્રગટા છે. ૯ મા કાન્ધમા એ અર્જુનજીની નવજનુદેવી નાથ મલીનું મૂચન છે

૧૦ મા, ૧૧ મા અને ૧૨ મા પદમાં તેમના પુત્ર લવણપ્રસાદનું વર્ણન છે. ૧૩ મા શ્લોકમાં તેની સ્ત્રી મહાનદેવીનો ઉલ્લેખ છે. પછીના ૪ પદોમાં તેમના પ્રાકૃતી પુત્ર વીરધવલની વર્ણના છે અને ૧૮ મા શ્લોકમાં તેની રાણી વયજલદેવીનો નામનિર્દેશ કરેલો છે. ૧૯ મા કાવ્યમાં વીસલદેવ રાજના શુભ વર્ણવ્યા છે. અંતે ૩૦ મા કાવ્યની એકજ લાઇન બચી રહી છે અને ત્યાંથીજ લેખ ખંડિત થઇ ગયો છે. લેખનો ઉપક્રમ જોતાં લેખ બહુ મોટો અને ઉપયોગી હોયો જોઇએ પરંતુ કોણ જાણે ક્યાં અને ક્યારે તે નષ્ટ થયો હશે તે કાંઈ કહી શકાય તેમ નથી.

(૪૬૯)

ખંભાતમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું એક જૂનું મંદિર છે તેમાં એક ઠેકાણે કંઠજી કાળા પત્થર ઉપર આ લેખ કોતરેલો છે. લેખની શિલા ૩૨ ઇંચ લાંબી અને ૧૬ ઇંચ પહોળી છે અને તેમાં એકંદર ૨૬ પંક્તિઓ ખોદેલી છે. ડાબી બાજુએ એ શિલાનો ઉપરનો થોડોક ભાગ ભાંગી મએલો છે તેથી પ્રથમની ૧૧ પંક્તિઓનો શુરૂઆતનો વધતો એછા લેખાંશ ખંડિત થઇ ગયો છે. લેખની રચના પદમય છે અને પદોની સંખ્યા ૪૭ જેટલી છે. આ લેખ પણ ઉપરના લેખની માફક ઉક્ત પુસ્તકમાં પ્રથમ પ્રકાશિત થઇ ગયો છે. લેખનો કેટલોક ભાગ ઉપર જળાબ્યા પ્રમાણે ખંડિત થઇ જવાથી તેનો ભાવાર્થ સ્પષ્ટ કળી શકાતો નથી. તેમજ જે ભાગ અખંડ છે તેમાં પણ કેટલીક અશુદ્ધિઓ જણાય છે અને તેના લીધે સંખ્યાર્થ સ્ફુટ થતો નથી. ભાવનગર રાજ્ય તરફથી પ્રકાશિત ઉક્ત પુસ્તકમાં આનો મુદ્રણઃ ઇંગ્રેજી અનુવાદ આપવામાં આવ્યો છે પરંતુ તે બહુજ અશુદ્ધ અને અસંબદ્ધ છે. આ કારણથી આ ઠેકાણે હું આ આખા લેખનું વિસ્તૃત અને સ્પષ્ટ વિવેચન નહિ આપી માત્ર સારાંશજ આપું છું.

પ્રારંભના ૪ શ્લોકોમાં પાર્શ્વનાથ તીર્થંકરની સ્તુતિ કરેલી છે. પાંચમા શ્લોકમાં ' સંવત્ ૧૧૬૫, જ્યેષ્ઠવદિ ૭ સોમવાર ' આ પ્રમાણે મિતિ આપી છે. આ મિતિ અહિં શી બાબતની આપી છે તે, એ

શ્લોકનો ઉત્તરાર્થ નહ થઈ જવાથી સ્પષ્ટ થતું નથી. આ લેખની સાલ તો આગળ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે સંવત્ ૧૩૫૨ ની છે. કદાચિત્ આ પ્રથમની મિતિ મંદિર બંધાવ્યાની સાલ હશે.

૬૬ થી ૧૦ માં શ્લોક સુધીના ભાગમાં ગુજરાતના રાજકર્તા યોદ્ધકચ વંશના છેવટના રાજાઓની વંશાવલી છે જે ઇતિહાસમાં વાઘેલવંશ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. ૬૬ માં શ્લોકનો જે ભાગ જતો રહ્યો છે તેમાં આ વંશના મુખ્ય પુરૂષનું એટલે અર્જુનરાજનું નામ હોય તેમ જણાય છે. તેનો પુત્ર લૂણિગ એટલે લવણ પ્રસાદ થયો. તેનો પુત્ર વીરધવલ થયો. ઇતિહાસો તેમજ બીજા લેખોના અનુસન્ધાનો પ્રમાણે વીરધવલને વીરમ, વિસલ અને પ્રતાપમદ્દલ એમ ત્રણ પુત્રો હતા, તેમાં છેલ્લા પુત્ર એટલે પ્રતાપમદ્દલનું જ નામ આ લેખમાં આપવામાં આવ્યું છે. એ પ્રતાપમદ્દલનો પુત્ર અર્જુન એટલે અર્જુનદેવ નામે રાજ થયો. તેને બે પુત્રો થયા જેમાં મ્હોટાનું નામ રામ એટલે રામદેવ હતું. ન્હાનોનું નામ ઉપલબ્ધ નથી પરંતુ તે સારંગદેવ હશે જેનો ઉલ્લેખ આ લેખમાં આગળ ઉપર ૪૬ માં શ્લોકમાં કરવામાં આવ્યો છે.

આ પછી પાર્શ્વનાથમંદિર નિર્માતાના વંશનું વર્ણન આવે છે. સ્તંભતીર્થપુર એટલે ખંભાત (?) માં રાજમાન્ય એવા મોડવંશમાં ખેલાનામે કરી એક પ્રસિદ્ધ મ્હોટો ધનવાન અને ધર્મી પુરૂષ થયો. તેને સર્વગુણસંપન્ન એવી બાહ્યા નામે સ્ત્રી હતી. તેણે પાર્શ્વનાથનું ભવ્ય મંદિર બંધાવ્યું. તેનો પુત્ર વિકલ થયો જે પુણ્યવાન અને સર્વ લોકોમાં માનિતો હતો. તેણે સૂર્યના મંદિરની આગળ એક મંડપ બંધાવ્યો. તેને એક રત્ના નામે બહેન હતી જે ધનસિંહ સાથે પરણી હતી અને બીમડ, ભસ્મણ, કાકલ, વચજલ, ખીમડ આદિ વંશના ઉદ્ધારક એવા તેને પુત્રો થયા હતા. ૧૮ માં શ્લોકમાં કોઈ યશોવીરનો ઉલ્લેખ છે જે પાતાના પિતરાઈ બાઈઓ સાથે જન અને શુવ બંને ધર્મોનું પાલન કરતો હતો. ૧૯ માં અને ૨૦ માં શ્લોકમાં આસ્વડ અને તેની સ્ત્રી ભસ્મણદેવીના બે પુત્રોનો ઉલ્લેખ છે જેમાં એકનું નામ મરનપાલ હતું. બીજાનું નામ જર્તુ રહ્યું છે.

૨૧ મા શ્લોકમાં કોઈ ખેતલ (?) નામના રાખનો ઉલ્લેખ છે. ઉલ્લેખના બાલક જેવો નિર્ભય હતો અને ' વિજયસિંહ ' ના નામે સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ હતો. ૨૨ મા શ્લોકમાં જણાવ્યું છે કે જે વિજયસિંહના લાલ્યા નામનો ન્હાનો ભાઈ મરી ગયો હતો તેના પુણ્યથી તેજે અને મંદિરનો છલોદાર કરાવ્યો. ૨૩ અને ૨૪ મા શ્લોકમાં, તેની અનૂપમા, શ્રીદેવ સિંહની જ પ્રથમ વર્ણવી છે. ૨૫ મા શ્લોકમાં, તેની અનૂપમા, શ્રીદેવ અને સુહૃદી એમ ત્રણ સ્ત્રીઓ જણાવી છે. ૨૬ મા શ્લોકમાં, તે વિજયસિંહના પુત્ર દેવસિંહનો ઉલ્લેખ છે. ૨૭ મા શ્લોકમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે-તે વિજયસિંહ વિજય-માન્ય એવા યશઃક્રીતિ (?) નામના આચાર્યના બોધથી અર્હતદેવની ત્રિકાલ પૂજા કર્યો હતો.

૨૮ મા શ્લોકમાં, હુંકાર (?) વંશમાં જન્મેલા સાંગભુટ, ૨૯ મા માં, સિંહપુરવંશમાં જન્મેલા જ્યોત્સના, અને ૩૦ મા માં, પ્રસ્થાન નામના આવકર્તુ વર્ણન કરેલું છે. ૩૧ મા પદમાં સુચર્યા પ્રભાણે આ ત્રણે જણ, તથા હવે નીચે લેખના નામ આપવામાં આવ્યો તે બધા કોઈ આભા નામના પ્રસિદ્ધ પુરૂષના ન્હાના ભાઈ સાથે માલવા, સપાદલશ (એટલે મારવાડમાં આવેલો અજમેર પાસેનો) અને ચિત્રદુર્ગ (ચિતોડ) શ્રી અહિં (ખંભાતમાં) આવ્યા તા (?) ૩૧ શ્રી ૩૬ શ્લોકોમાં આ પ્રકારના બધા શુદેશોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. નામો આ પ્રમાણે—પ્રસિદ્ધ જૈન સાધુ (એટલે હુંકાર) શાંભદેવ, ધાંધુ, કર્ણુ, હાદલ, રાહડ, રાજમાન્ય મજપતિ પુત્ર જર્માતમા. ધામા, નભોપતી (?) સાધુ નોડેક, મુજસોડ (?), સોમ, અજયદેવ, ખેતલરિ, તેનો ન્હાનો ભાઈ પૂનહરિ, બાપજ, દેહો, રત્નો, અને છાત્ર (આદિ). આ બધા વિજયસિંહના હતા. એમણે બધાએ લેખ મળીને પાર્શ્વનાથની વિધિપૂર્વક હમેશાં પૂજા યત્ન, માંસી, સટકણ (?) આમડું, રંગ આદિ દ્રવ્યથી ભરેલા એક બગદારીડ એક દ્રવ્ય; તથા એક, કાંબળ, તોલ આદિ ચીજોથી ભરેલા બગદાર પ્રતિ અડધો દ્રવ્ય; એમ બગદારમાં આવતા માલ ઉપર કર ન્હાયા.

વામાં આપ્યો. આ કર વડે પાર્શ્વનાથની પૂજા વિગેરે થાય તેવું લખાણ કર્યું. આ લખાણની તારીખ સંવત ૧૩૫૨ ની છે. આ લખાણ કરતી વખતે સારંગદેવ રાજા રાજ્ય કરતો હતો. છેવટના બે પદોમાં જણાવ્યું છે કે—એ મંદિરના ખર્ચ માટે આ લાગો બાંધવામાં આપ્યો તેની દેખરેખ મુખ્ય કરીને નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થો સંખતા હતા. તેમનાં નામો આ પ્રમાણે:—નાના, તેજ, ધના, મોષ, આહરા, દેવો, રાજ્યદેવ, ભોજદેવ, સાસ્ત્ર અને રત્ના આદિ.

આ પ્રશસ્તિ ઠ. સોમાએ લખી અને સૂત્રધાર પાસ્કાકે કોતરી છે.

(૪૫૦)

આ લેખની એક હસ્ત લિખિત પ્રતિ મને વડોદરાના પ્રવર્તક શ્રી કાંતિવિજયજી મ. ના શાસ્ત્ર સંગ્રહમાંથી મળી આવી છે. મૂળ લેખ કયાં આગળ આવેલો છે તે કાંઈ એ પ્રતિમાં લખેલું નથી. પરંતુ લેખમાં આપેલા વર્ણન ઉપરથી સમજી શકાય છે કે તે ખંભાતના ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના મંદિરનો હોયો ભેદ્યો. આ લેખની ઉપરનો લેખ પણ ચિંતામણિપાર્શ્વનાથના મંદિરમાંજ આવેલો છે. પરંતુ તે તો આના કરતા બહુ જુનો છે. તેથી જણાય છે કે આ લેખમાં જણાવેલું ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું મંદિર ઉપરના લેખમાં સૂચવેલા મંદિર કરતાં બહુ હોવાનું ભેદ્યો. આ લેખમાંની હકીકત પ્રમાણે તો ૧૫૪ જણાય છે કે એ મંદિર નવીનજ બાંધવામાં આવ્યું હતું. ખંભાત નિવાસી અથવા ત્યાંના પૂર્વ માહેનગર કોઈ આવક અથવા મુનિનજ આ જાગનમાં તપાસ કરી કાંઈ હકીકત લખી જણાવ્યો તો અન્યથા એ જાગન ખુલાસો આપી શક્યો. અત્ર તો ફક્ત લેખને સાર જ દાક્ષિણ આપવામાં આવે છે.

આ લેખની ઉપર જે નવ જાગ છે તે કોઈ રવનત્ર બીજો લેખ દેવ નેમ જણાય છે અને કોઈ પ્રતિમાનાં વધામન નીચે કોતરેલો દેવનું અનુમાન થાય છે. વજ્રાન જાગ મેડોટી શિવા ઉપર કોતરેલો દેવો હોયો.

આ લેખના એકદર ૬૨ પલો છે. તેમાં પ્રારંભના બે પલોમાં કમથી પાશ્વનાથ અને મહાવીર દેવની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. ૩ બા કાવ્યમાં સમવાનુ શ્રીમહાવીરદેવના મુખર્મ ગણધર, જેમની શિષ્ય-સંનિએ આ કાળમાં નૈન ધર્મનું સરસણ કર્યું તેમની પ્રશંસા છે. ૪ થા પ્રલોકમાં મંવત ૧૨૮૫ માં નપાળિજૂદ પ્રાપ્ત કરનાર જમ-દ્યંદ્રસૂરિનો ઉલ્લેખ છે. એ જમદ્યંદ્રમૂર્તિની કેટલીક પેઢીએ દેમવિ-મતસૂરિ થયા અને તેમના શિષ્ય આનંદવિમલસૂરિ થયા. (૫) પોતાના સમયમાં સાધુમુદાયને પોતાના આચારમાં શિયિત થએલો જોઈ, સંવત્ ૧૫૮૨ માં તેમણે ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. (૬) એ આનંદ વિમલસૂરિના શિષ્ય વિજયદાનસૂરિ થયા (૭) અને તેમના પદ્મધર આચાર્ય મુમુક્ષુ શ્રીહીરવિજયસૂરિ થયા. (૮) પછીના ૫ પ્રલોકોમાં હીરવિજયસૂરિના પૂરયાવડાતોનું સંક્ષિપ્ત સૂચન કરેલું છે, તે આ પ્રમાણે:—સંવત્ ૧૬૩૬ માં તેમને અકબર બાદશાહે ફતેપુર (શિકરી) માં આદરપૂર્વક બોલાવ્યા હતા. બાદશાહે તેમના કથનથી પોતાના સમય દેશોમાં છ માત્ર મુખી જીવલિંસા થતી અટકાવી હતી. વળી તેણે પોતાના શત્રુઓમાં જે ‘જીજ્ઞાસા વેશ’ લેવામાં આવતો હતો તેમજ મદેશા મનુષ્યોની મંપતિ સરકારમાં જમા કરવામાં આવી હતી તે, એ આચાર્યના ઉપદેશથી બંધ કરાવી હતી. ચતુર્જય નામનું જીનોનું પવિત્ર રથજ બાદશાહે નૈનસમાજને સ્વાધીન કર્યું હતું અને તેની યાત્રા કરનાર યાત્રી પાસેથી જે ‘મુંડકા વેશ’ લેવાતો હતો તે બંધ કરવામાં આવેલો હતો. મેમજ નામના એક લોક મતનો પ્રસિદ્ધ અને આગેવાન સાધુ, પોતાના અનુયાયી એવા કેટલાક બીજા સાધુઓ સાથે, સ્વમ-તનો આશ્રમ છોડી હીરવિજયસૂરિના શિષ્ય થયો હતો. ૧૪ માં પદ્યથી તે ૨૨ માં મુખીમાં એ હીરવિજયસૂરિના મુખ્ય શિષ્ય આચાર્ય વિજયસેનસૂરિના મુખેનું મંદિત વર્ણન આપવામાં આવ્યું છે. હીર-વિજયસૂરિની આજ્ઞાએ તેમને પણ અકબર બાદશાહે ધણી આદરપૂર્વક પોતાની પાસે લાહોર મુકામે મુલાખાન લેવા બોલાવ્યા હતા. ત્યાં બાદશાહની સભામાંજ કેટલાક બીજા વિદ્વાનો સાથે એમણે શાશ્વત્યી

(૩૩-૩૪) તેમા પાશ્વનાથની પ્રતિમાને 'ચિન્નામલિ પાશ્વનાથ'નામે સ્થાપન કરી (૩૫) એ પ્રતિમા ૪૧ આંગળ ઉચી અને ચોપનાગળી મેલિન હતી. (૩૬) તેમજ મળતક ઉપર મર્ધની ગાત ફળાઓ કાઠ-ફલી હતી (૩૭ ૩૮)

આ પાછી. ૨૧ ક્ષોડેમા આ જ ને ભાડંઓએ કરાવેલા ચિતા-મત્તિ પાશ્વનાથ નામના મદિનુ, કે જેમા ઉપરુકત પ્રતિમાઓ સ્થાપન કરવામા આવી હતી તેનુ, વર્ણન આપવામા આગુ છે તે આ પ્રમાણે —

જે મદિરમા ગાત રત ભો હતો, અને છ દારો હતો નાત ન્હાની ન્હાની દેવકુલિકાઓ હતી અને એ દારપાલોની મૂર્તિઓ હતી મૂલ પ્રતિમાની આસપાસ બીજી પંચવીન ઉત્તમ મૂર્તિઓ સ્થાપન કરવામા આવી હતી. એ મદિરમા વળી, એક ભવ્ય ભૂમિગૃહ (ભોવર) હતું જે ૨૫ પગધિઆ હતો. એ સોપાનની સામેજ મુદરાકૃતિવાળી મલ્લે-ની મૂર્તિ બેનાટકી હતી. એ ભૂમિગૃહ સમચતુરસ (ચોરસ) હતું ફર હાથ જેટલું ઉંચું હતું. એની અંદર બીજી ન્હાની ન્હાની દેવકુલિકાઓ હતી અને પાચ એના દાર હતાં એ ભૂમિગૃહના દારપાલો હતો, તેમજ ચાર આમરધારકો હતો. એની વેદિકા ૧૭ આંગળ પ્રમાણ આદિનાથની, ૩૩ આંગળ પ્રમાણ મહા-ની અને ૨૭ આંગળ પ્રમાણ શાંતિનાથની પ્રતિમા સ્થાપિત આવી હતી. વળી એ ભૂમિગૃહમા ૧૦ દાધિઓ અને ૮ સિંહો હતા આવી રીતે સ્થંભતીર્થ (ખભાત) માં બુધનુ સમાન કાયક એ મદિર ઉકત જ ને ભાડંઓએ બધાંયું હતું.

ના ત્રણ ક્ષોડેમા, આ પ્રશસ્તિ બનાવનાર વિગેરેનો ઉદ્દેશ્ય થો છે. — કમલવિજય કોવિદના શિષ્ય હેમવિજયક કવિએ જ્યપ્રતિમિ નામના કાવ્યની રચના કરનાર અજ દેવવિજય એસિની આદિ બીજી ૫૫ અનેક મૂર્તિઓ એમની કરેલી છે. આમ કાવ્યની પ્રતિમિ ક્ષોડે ૧૭-૫૭

આ પ્રશસ્તિની રચના કરી હતી અને લાભવિજય^૧ પંડિતે એનું સંશોધન કર્યું હતું. કીર્તિવિજય^૨ નામના તેમના ગુરૂમંદુએ શિક્ષા ઉપર લખી આપી હતી અને શ્રીધર નામના શિષ્યએ (સલાટે) તેને કોતરી કાઢી હતી.

છેવટે જે ગદ્યભાગ છે તેમાં પણ દુકાણમાં આ આખા લેખની મુખ્ય હકીકત પુનઃ આપી દેવામાં આવી છે.

આ પ્રશસ્તિમાં આપેલું વર્ણન વિજયપ્રશસ્તિ કાવ્યના ૧૧ મં સર્ગમાં પણ અક્ષરેઅક્ષર આપેલું છે. એટલુંજ નહિ પરંતુ આમાંના ૩૭, ૩૮, ૩૯ અને ૫૬ નંબરનાં પદો તો, યોગ્ય શબ્દોના ફેરફાર સાથે, જેમના તેમજ એ કાવ્યના ઉક્ત સર્ગમાં મળી આવે છે, ત્યાં એમની સંખ્યા ક્રમથી ૪૬, ૫૦, ૫૩ અને ૬૬ ની છે. આમ હોવાનું કારણ સ્પષ્ટ છે કે આ ‘પ્રશસ્તિ’ અને તે કાવ્યના કર્તા એકજ હોવાથી સ્વાભાવિક રીતેજ પ્રશસ્તિના પદો કાવ્યમાં લઈ શકાય છે.

આ લેખમાં વર્ણવેલા પરીખ વજ્રઆ રાજઆ સત્તરમી સદીમાં થઈ ગયેલા સમયે આવકોમાંના એક મુખ્ય હતા. ખંભાત નિવાસી આવક કવિ ઋષભદાસે ‘દીરવિજયશત્ર’ માં આ જાને ભાઈઓની હકીકત લખાણથી આપી છે. કવિ ઋષભદાસ—

“ પારેખ વજ્રઆ રાજઆ, જૈન સિરોમણિ જાણ.

જિનમતવાસી જિન જાપે, સિર વહે જિનની આણ^૩. ”

આવા શબ્દોથી તેમના ગુણવર્ણનનો પ્રારંભ કરે છે, અને પૂર્વકાલમાં

૧ આ લાભવિજય તે ઘણું કરીને સુપ્રસિદ્ધ તાંકિ મહોપાધ્યાય યજ્ઞવલ્ક્યના ગુરૂના ગુરૂ જે વાર્માવિજય છે તેજ દેવા સમર્થ છે.

૨ કીર્તિવિજય પણ મહોપાધ્યાય ચિનવિજયવજ્રના જે નર યાવ છે તેજ આ હોય તેમ સંભવે છે.

૩ નવો ‘દીરવિજયશત્રિસ’ પૃ. ૧૫૨, (૨) છા ૧૩ ૧૨૨થી મુદ્રિત.

થઈ અલેક્ષા વિમલશાસ્ત્ર અને વરગુપ્તાલ જેવા મહાન સમર્થ શાવકોના સાથે તેમની ગુલના કરે છે. તેમણે, ૧ ગધારમા, ૧ તંબાવતી (ખંભાત) માં, ૧ નેબામા અને ૨ બાદોડે એમ એકંદર પાંચ જિનમંદિરો બનાવ્યાં હતાં. સોના, ચાંદી, રત્ન, પ્રવાહા અને પિત્તલ આદિ અનેક ધાતુઓની સંખ્યાગ્રંથ તેમણે પ્રતિમાઓ બનાવરાવી હતી તેવીજ રીતે પાષાણની પણ અમણિત પ્રતિમાઓ બરાવી હતી. ધણા મંદિરોનો અંતરિક્ષાર કરાવ્યો હતો. આગ્રા, ગોરી અને રાણકપુર વિગેરે તીર્થોની યાત્રાધર્મ તેમણે સંધો કાઢ્યા હતા. અકબર બાદશાહના હરબાગમાં પણ તેમનું બહુ માન હતું અને બાદશાહે તેમનું દાણ માફ કર્યું હતું. પોર્તુગીસના (ફિરંગિઓના) અધિકારિઓ પણ તેમનો ખૂબ સત્કાર કરતા હતા. તેમણે અનેકવાર અમારિ પગાવી હતી. કોટા માછલિઓ અને ગાય, ભેંસ, બકરાં, પંખી વિગેરે પ્રાણિઓને અવિતદાન અપાવ્યું હતું. તેમના કથનથી સરકારી અધિકારિઓ અનેક આમોનો વિશ્વસ કરતા અટકી જતા હતા અનેક બંદિવાનોને તેમણે કેદખાનાઓમાંથી છાડાવ્યા હતા. બાદશાહ તરફથી તેમને આવું માન આપવામાં આવ્યું હતું કે ફાંસિએ લટકાવેલો મનુષ્ય પણ જો તેમની દૃષ્ટિએ પડી જાય તો તેની ફાંસી માફ થઈ શકતી હતી અરબદાસ કવિ કહે છે કે-રાહુ આના ગુણોનો કહેતાં પાર આવે તેમ નથી.

“ અનેક ગુણ રાહુઆ કેરા, કહેતાં ન પામું પારે. ”

તેના આવા અનેક ગુણોમાંથી એક પ્રસંગનો ખાસ ઉલ્લેખ કરતાં એ ખંભાતી કવિ કહે છે કે:—

એક વખતે દેડકા (ઘીડક) ના એક જોજીને બીજા કેટલાક માણસો સાથે કેદ કરીને શીરગી લોકો ગ્રામમાં લઈ આવ્યા. તે જોજીએ ધણા ધણા પ્રયત્નો કર્યા પરંતુ તેને કોઈ પણ રીતે છુટકામાં ન આવ્યો. એટલામાં, એ ફિરંગીઓનો અધિકારી તેનું નામ વિજયેશ્વર હતું તેની પાસે પરીખ રાહુએ જઈ ચઢ્યો અને તેની નજરમાં તે જોજી આવતાં, તેણે વિજયેશ્વરને તે બધાને છાડી

સુકવાનું કહેતાં તુરત છાડી તેમને દેવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ પાછળથી વિજયેશ્વરે તે જોજી ઉપર એક લાખ લ્યાહરી (તે વખતે ચાલતું નાણું) નો દંડ કર્યો. જો એ દંડ ભરે તોજ તે પોતાના દેશમાં જઈ શકે તેમ હોવાથી પોતાનો કોઈ જામીન થાય તેમ તે જોજી કહેવા લાગ્યો. પરંતુ જામીન કોઈ ન મળવાથી, ફિરંગીઓ તેને છોડવા માટે આનાકાની કરવા લાગ્યા. ત્યારે આ વાતની ફરી પરીખ રાજાને ખબર પડી ત્યારે તે જોજીનો જામીન થયો અને તેને છુટો કરાવી પોતાની વખતે તેડી લાગ્યો. ત્યાં આવી જોજી ગહુ ખિન્ન થયો અને પોતાની પાસે તે વખતે કાંઈ પણ ન હોવાથી હતાશ થઈ મરવા તૈયાર થયો. તેને રાજાએ ધીરજ આપી તેના વાસસ્થાન ચિઉલ જઈ રવાના કર્યો. ત્યાંથી તેણે એક લાખ લ્યાહરી મોકલી આપી. અને આવી રીતે વિના સ્વાર્થે પરોપકાર કરવાથી તેમજ પોતાને જીવિતદાન અપાવ્યાથી તે જોજી પરીખ રાજાનાં હંમેશાં ગુણગાન કરતો હતો.

એક વખતે તે જોજીએ ૨૨ ચોરોને પકડ્યા હતા અને જોનાના પધુંપણમાં આવતા તેલાધરના દિવસે (ભાદ્રવા સુદી ૧) તેમને તરવાર વડે મારી નાંખવાનો હુકમ કર્યો હતો. જણાવે તરવારો ખેંચી જોવા તેમને મારવા બંધ છે તેવાજ તે ચોરો [તે દિવસનું સ્મરણ થઈ આવવાથી] બોલી ઉઠ્યા કે આજે તો પરીખ રાજાના મહોટો તહેવાર છે તેથી અમને ન મારો. જોજી રાજાના નામ સાંભળી ગહુ ખુશી થયો અને તે ચોરોને તુરત છાડી દઈ બોલ્યો કે રાજા તો મહારાં મહોટો મિત્ર અને જીવિત આપનાર છે. ઇત્યાદિ આવી રીતે એ મહાનુ શ્રાવકના પ્રવચાવદાનો ઉલ્લેખ કરતો છેવટે એ કવિ કહે છે કે-

‘ મુનિવરમાં ગુરૂ દીરજ, અમર અકળ્પર સાર;
વલિગ વંશમાં રાજાઓ, દયા દાન નહિ પાર.’

ગોવામાં, એક વખતે ફિરંગીઓ એક કોઈનું મહોટું વડાણ પકડી લાગ્યા હતા અને તેમાંના માણસોની મિશ્કન લુટી લઈ તેમને મારવાની તૈયારી કરના હતા. પરીખ રાજાને ખબર પડતાં તેણે તે ગધાને

છાડાવ્યા હતા અને તેમનો માત્ર પાછો અપાવ્યો હતો નવમ ૧૯૬૧ માં ત્યારે બારે દુષ્કાળ પડ્યો ત્યારે તેણે ત્યાં હજાર મનુષ્યો અનાજ મફત આપી સંકટો વંચોને મોનથી ઉતાર્યા હતા. ઘણા માનુષ્યોને રોકડા રૂપિયા આપ્યા હતા અનેકોને સુમદાન આપ્યું હતું. મામિયામ પોતાના માનુષ્યો મોકલી અનેક દુષ્કાળો અને બુખ્યા કુટુંબોને સુખ મેળવે અન્નદાન આપ્યો હતો. અનેક મામોમા તેણે પાલકશાળાઓ બંધાવી આપી હતી. હોકોને ઘેર બંદરવા. પુલ્યા, તેમજ રોકડા નાખતો સાદાગી આપી હતી. આવી રીતે એક દર તેમની તાબા રૂપિયા દાનપુષ્પમા ખર્ચ્યો હતા. પાડાગી તેનો પુત્ર પારીખ તેમણે પાડા તેની પીતૃતે વધારે જોવાં સુધુર્યો કરનાર નિકર્યો હતો અને તેણે પાડા મત ૪૫ તીર્થના સંપદ કાઢી મંત્રપતિનું નિલક કરાવ્યું હતું.”

(જુઓ હીરવિજયનુદિશન, પૃ. ૧૫૨ થી ૧૫૭ નંબી)

કાવી તીર્થના લેખો.

(૪૫૧)

મદી નદી જ્યાં આનંદ ખંભાતનો ખાડીમા મળે છે ત્યાં મુખ આનંદ, ખંભાતના સામા કાઠે, એક કાવી કરીને ન્હાવું મનુષ્ય મામ છે. તેની અંદર જે મહેલો જિત મહિરો આવેલાં છે જેમાં એક આદિ નાય ભગવાનનું છે અને બીજું ધર્મનાથ તીર્થ કરવું છે. બીજું મહિર વિસ્તારમા બહુ મહેલું છે અને તેની આસપાસ પર દેવકુલિયાઓ આવેલી લેવાથી તે ખાવનગિનાસય નંદિર કહેવાય છે.

નાથાનુ રીતે એ સ્થાન તીર્થબન મનાય છે અને આનંદમાના કેટલાક જોનો કથારે કથારે મંથ કાઢીને પાડુ એ તીર્થની ચારાથે જાય છે. નંબર ૪૫૧ થી ૪૫૪ નુંબીના લેખો એજ કાવીતીર્થના ઉપા બને મહિરોમાંથી મળી આવ્યા છે. સંવત ૧૬૬૭ ની ત્રાસમા વચ્ચેરાથી એક મુદરમે એ તીર્થની ચારાથે સંપદ કાઢ્યો હતો. તેમાં દુ. પાડુ ને

સૂત્રધાર સતાનો પુત્ર વીરપાલ તથા સક્ષાટ સૂત્રભાણુ, ગોરા અને દેવજી વિગેરેએ આ મંદિરની મુખ્ય દેખરેખ રાખી હતી.

(૪૫૪)

આ લેખ પણ એજ મંદિરમાં આવેલી આદિનાથની પાદુકા ઉપર કોતરેલો છે. મિતિ સં ૧૬૫૬ ના વેશાખ સુદી ૭ બુધવારની છે. ઉપરના લેખમાં જણાવેલા ગાંધી વીરદાસ તથા તેના ભાઈ ગાંધી કુંવરજી અને ધર્મદાસ મળીને આ પાદુકા કસવી અને વિજયસેનસૂરિએ તેની પ્રતિષ્ઠા કરી, આ હકીકત નોંધેલી છે.

(૪૫૫)

આ લેખનું અવલોકન, ઉપર નં. ૨૧ વાળા લેખના અવલોકન ભેજું જ (જુઓ, ઉપર પૃ. ૩૮) આપી દેવામાં આવ્યું છે તેથી આના સંબંધમાં ત્યાજ ભેદ લેવું.

(૪૫૬-૫૬)

આ નંબરોવાળા ચાર લેખો ગંધાર નામના ગામના મંદિરમાં આવેલી પ્રતિમાઓ ઉપર કોતરેલા છે. લેખોમાંની હકીકત સ્પષ્ટ જ છે.

આ ગંધાર ગામ, હર્યથ જીહાના જંબૂમર તાલુકામાં આવેલું છે. એના આસપાસના પ્રદેશમાં એ પણ એક તીર્થ સ્થાન જેવું ગણાય છે. ઉપર વર્ણવામાં આવેલું કાવીતીર્થ અને આ તીર્થ, " કાવી-ગંધાર " આમ સાથે જોડેલા રૂપેજ કહેવાય છે. આ ગંધાર ગામ તે સત્તરમા સેકાનું પ્રમિદ્ધ ગંધાર બંદરજ છે જેનો ઉલ્લેખ હિતગોમત્ય, વિજયપ્રસાદ, વિજય દેવ મહારમ્ અને હિમવિજયમૂર્તિના વિગેરે ગ્રંથોમાં વારંવાર આવે છે. અકબર ગાદશાહ તરફથી જ્યારે સંવત ૧૬૩૮ ની સાતમાં હીરવિજય સૂરિને આગ્રા તરફ આવવાનું આમંત્રણ આવ્યું હતું તે વખતે એ આચાર્ય-યજ્ઞ આજ ગામમાં આતુર્ભાગ રહેતા હતા. હીરવિજય સૂરિ અને વિજયદેવ સૂરિ વિગેરે એ મેકાના તપાતરકા મમથ આચાર્યો-યજ્ઞો ધાત્રી વખતે આ ગામમાં આવેલા અને સેકંડે યજ્ઞોની માથે આતુર્ભાગ

(૬) અને તેમની પાટે લક્ષ્મીસાગરસૂરિ થયા. (૧૦-૧૧) લક્ષ્મી-સાગરસૂરિની પાટે કલ્યાણસાગર થયા (૧૨) અને તેમની પાટે પુણ્ય-સાગરસૂરિ. (૧૩) એ પુણ્યસાગરસૂરિના સદુપદેશથી આ મંદિર મંદિર તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે અને માધ માસના શુકલપક્ષની તૃતીયા અને શુક્રવારના દિવસે તેની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી છે. (૧૪-૧૫)

આ પછી, આ મંદિર બનાવનાર અને પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર ગૃહસ્થના વંશનું વર્ણન છે. તે આ પ્રમાણે—

પૂર્વે શ્રીભાલવંશમાં, જૈનધર્મમાં પૂર્ણ શ્રદ્ધાવાનુ એવો સૂરા નામે પ્રસિદ્ધ પુરુષ થયો. (૧૬) તેના વંશને વિસ્તારનાર એવો શ્વેમા નામે તેનો પુત્ર હતો. (૧૭) તેના કુલમાં સુકુટ સમાન એવો જયતા નામે પુત્ર થયો જેણે રાજસાગરસૂરિ પાસેથી ધર્મબોધ ગ્રહણ કર્યો હતો. (૧૮) તેનો પુત્ર અભયચંદ્ર થયો અને તેને ૧ ભૂદા, ૨ કપૂર, ૩ જસરાજ અને ૪ મેધણ એમ ચાર પુત્રરત્નો થયાં. (૧૯) તેમાં ભૂદાના પુત્ર જીવને પોતાના ન્યાયોપાજીત દ્રવ્ય વડે ૪૨ જિન પ્રતિ-માઓ કરાવી હતી. (૨૦) બીજા ભાઈ કપૂરનો શ્રિયવંત નામે પુત્ર હતો અને તેણે પણ ૪૨ પ્રતિમાઓ બનાવરાવી હતી. (૨૧-૨૨) ત્રીજા ભાઈ જસરાજને દેવજી નામે પુત્ર હતો અને તેનો પુત્ર મૂળજી હતો. એ મૂળજીએ પણ દેવ અને ગુરૂની ૨૨ ચરણ પાદુકાઓ કરાવી હતી તથા કેટલીક જિનમૂર્તિઓ પણ લરાવી હતી. (૨૩-૨૬) ચોથો ભાઈ જે મેધણ હતો તેને માતીચંદ્ર, દાનસિંહ અને ધર્મરાજ એમ ત્રણ પુત્રો હતા. એ ત્રણે ભાઈઓએ મળીને ૧૮ જિનપ્રતિમાઓ કરાવી હતી. (૨૭-૩૧) તેમણે, પછી ઘણા આકંઠાર પૂર્વક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કર્યો અને તેમાં સઘળા દેશના માણસોને આદરપૂર્વક આમંત્રણ કરી બોલાવ્યા હતા. તેમને ભોજન, પાન, વગ્ન વિગેરે આપી ખૂબ સત્કાર્યા હતા. અનેક શાસ્ત્રના જ્ઞાના અને પ્રતિષ્ઠા કાર્યમાં કુશળ એવા કેટલાએ શ્રીપૂજ્યોને પણ બોલાવ્યા હતા. (૨૮-૩૪) એ બધા શ્રી પૂજ્યો સાથે આચાર્ય પુણ્યસાગરસૂરિએ, સંવત ૧૮૩૮ ના કાર્તિક પૂર્ણિમા દિવસે જ્યારે નક્ષત્ર રેવતી અને ચંદ્રમા વૃષ લગ્નમાં

સ્થિત હતો, તે વખતે, આ ગામી મૂર્તિઓની, ન્યાન અને ધ્યાનની મુદ્રાપૂર્વક ગુણ પ્રતિષ્ઠા કરી (૩૫ ૩૭) આ ગામી મૂર્તિઓ શ્રીશાંતિ-નાથના મંદિરમાં સ્થાપન કરવામાં આવ્યા છે (૩૮) ૧૭૪૮ના જે પંચામાં આશીર્વાદ આપવામાં આવ્યા છે (૩૯ ૪૦) અને આ પ્રશાંતિની કૃપા પુણ્યસાગરસૂરિના શિષ્ય અમૃતમાનદે કરી હતી. (૪૧) એમ ગામી લેખ અમારૂં કરવામાં આવ્યા છે

રાતેજ ગામના લેખો (૪૬૧-૪૬૮)

વડોદરા રાજ્યના કડી પ્રાંતમાં રાતેજ કરીને એક ન્દાનું નરખુ ગામ છે એ ગામમાં એક જુનું મંત્રમંદિર છે ત્યાંથી આ આડ લેખો મળી આવ્યા છે. તેમાં પ્રથમના જે લેખો તો મુખ્ય મંદિરની આજુ બાજુ ફરતી જે દેવકુલિકાઓ છે તેમાંની એકમાં, મૂરસ્થાની-ધાવક ધાવિકાઓની-મૂર્તિઓ નીચે કોનરેક્ષ છે. આ મૂર્તિઓ કોઈ મધ્ય વિજય નામના પુરૂષ પોતાના કેટલાક બીજાની મૂર્તિઓ સાથે મં. ૧૩૦૬ નાં બનાવરાવી હતી મૂર્તિઓના નામોનો પરસ્પર અંજાપ આ પ્રમાણે મળાય છે.—

અજયસિંહ (તેની ત્વી)	નામ (તેની ત્વી)	મદ. રામિગંધ (ત્વી-સ્વભાવેથી)	સમાવસિદ (તેની ત્વી)
મદન (ત્વી સાથે)	સકાખામુલિદ (ત્વી સાથે)	મદ. વિજય (ત્વી મુદ્રાસ્થેથી)	દેવસિંહ (ત્વી સાથે)

આકીના ૬ લેખો, એક ન્દાનું નરખુ બોંયકું છે તેમાં જે ધાવક ફેરફાર અને કાઉનાગિઆવ્યા બરી રાખેલા છે તેમાં ઉપરના છે એ પાંચ બીજા પાંચ ધાવક લેખો છે અને કેટલાક તો બહુ જૂના પરંતુ તે બધાને લેવાની તે વખતે બરાબર નવડ ન હોવાથી શક્યા નથી માંની હકીકત સ્પષ્ટ છે.

સસ્રખણપુરના લેખો.

(૪૬૬ થી ૪૯૭.)

આ ગામ પણ ઉપર જણાવેલા પ્રાતમાં-રતેજથી ૫-૭ ગાઉ ઉપર આવેલું છે. એ ગામમાં આગળ ઉપર જે ત્રણ મંદિરો હતા પરંતુ હાલમાં તે બધાને ભેગાં કરી એકજ નવું મંદિર તૈયાર કર્યું છે. એ મંદિરમાં પણ, ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે એક ભોંયરા જેવી કોટડીમાં જૂના પરિકરો અને પગામણો મૂકી રાખેલા છે તેમના ઉપર આ બધા લેખો કોતરેલા છે. બધા લેખો ૧૪ મા સેકાના પૂર્વ ભાગના છે અને તેમનામાં જૂઠા જૂઠા બે ત્રણ મંદિરોનાં નામો મળી આવે છે તેમજ બે ત્રણ ગરુડના જૂઠા જૂઠા આચાર્યોનાં નામો પણ પ્રતિષ્ઠાકારક તરીકે ઉપરબધ થાય છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે એ ગામમાં બે ત્રણ મંદિરો એક બાથે જ એ સ્થાનમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યાં હશે.

લેખોમાંનું વર્ણન ટુંકુ અને સ્પષ્ટ રીતે ગમતલય તેવું છે.

મંજેશ્વર તીર્થના લેખો.

(૪૬૭-૫૦૫).

આ ત્રણ લેખો મંજેશ્વર તીર્થમાંથી મળી આવ્યા છે.

એમાંનો પ્રથમ લેખ, મંજેશ્વર પાર્થનાથની જે મુખ્ય મૂર્તિ છે તેની આમુગામુ બે કાશ્યાપગૌરવ પ્રતિમાઓ (કાઉમગિઆઓ) છે તેમના નીચે કોતરેલો છે.

અમદાવાદ નિકાળી, આ. જયવન્દના પુત્ર મુગ્ધવાને મં. ૧૧૬૧ માં, આ પત્થર કબાડી વિજયદેવમુનિના હાથે તેની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

આ પત્થરના ત્રણ લેખો, આમુગામુની દેવકુલિકાઓમાં આંતરી પ્રતિષ્ઠાના ઉપરબધે મળી આવ્યા છે. સ્ત્રીકેવલ સ્પષ્ટ જ છે. નં. ૫૦૧ નું ૪ મુંદીરકુલ લેખ. એ જ મંજેશ્વર ગામમાં જૂઠા મંદિરોના જે બાંહેધારી તેમજ નામો આપેલા છે. ૪૬૭ નું મંદિર છે નં ૪૬૮ માં કે ૧૬ મા

આ લેખ, સંજેશ્વરના મંદિરના દરવાજાના ડાબી બાજુ ઉપર એક પથ્થરમાં કોતરેલો છે.

પાટણના લેખો.

(૫૦૬-૫૩૩)

આ નંબરે નીચે આવેલા લેખો પાટણના જુદા જુદા મંદિરોમાંથી મળી આવ્યા છે. તેમાં—

નં. ૫૦૬ થી ૫૧૬ સુધીના લેખો, પાટણના મુખ્ય અને મુખ્યમિદ્ધ પંચાસરા પાર્શ્વનાથના મંદિરમાંના છે આ બધા લેખો, આચાર્યો, સાધુઓ કે શાવકોની મૂર્તિઓ ઉપર તેમજ ચરણપાદુકાઓ ઉપર છે. પંચાસરાના મંદિરમાં પેસતા ડાબી બાજુએ એક નકાની સરખી ચોરડી છે અને તેમાં આચાર્યો વિગેરેની જ બધી મૂર્તિઓ સ્થાપિત કરેલી છે. મુખ્ય વેદિકા ઉપર, આચાર્ય હીરવિજય સૂરિ, વિજયસેન સૂરિ અને વિજયદેવ સૂરિ એમ ત્રણે તપાગચ્છના પ્રભાવક આચાર્યોની એક સરખી અને એક જ આકારની મૂર્તિઓ એકાદેલી છે. નં. ૫૧૧, ૧૨ અને ૧૩ નંબરના લેખો એજ મૂર્તિઓ ઉપર-નીચે વેસરડી ઉપર-કોતરેલા છે. પાટણ નિવાસી પારવાટ જાતિના ટોસી શંકરની બાપો બાપ વામ્પીએ પોતાના પુત્ર રોતના પરિવાર સાથે આ મૂર્તિઓ કરાવી હતી.

બાકીના પણ બધા લેખો, એજ દેકાગેની જુદી જુદી મૂર્તિઓ ઉપર કોતરેલા છે. હકીકત સ્પષ્ટ રીતે સમજાય તેમ છે.

૫૨૦, ૨૧ અને ૨૩ નંબરના લેખો, અણપદના મંદિરમાંના છે. જેમાં ૫૨૦ નં. નો લેખ, એ મંદિરમાંના ભોંયરામાં આવેલી મુખ્ય પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ઉપરથી લીધો છે. પ્રતિમાના પાછળના ભાગમાં પણ લેખ કોતરેલો હોવાથી આદિ અંતનો ભાગ વાંચી ગકાનો નથી.

૫૨૧ નં. નો લેખ, એજ ભોંયરામાં એક આચાર્યની મૂર્તિ ઉપર તેના ઉપર કોતરેલો છે.

૫૨૨ નં. નો લેખ. અગિયો દેવીની મૂર્તિ ઉપર કોતરેલો છે
ભાવાર્થ:—મલ્લયમુંદરી ન.મના કોઈ ગામ્વીની દિગ્ગા નામે ગાઇ
સુદેવે પોતાના આત્મકથ્યાખ્યાન ૧૩૨૧ મા આ અગિયોદેવીના
મૂર્તિ કરાવી હતી. જેની પ્રતિષ્ઠા આમમૂર્તિના દિગ્ગા ભાવદેવ-
સૂરિએ કરી.

૫૨૩ અને ૨૪ ના લેખો, ટાગડિઆ વાઘના મંદિરમાથી
લીધેલા છે. જેમાં ૨૩ નં. નો લેખ. વાયડગચ્છના ગુપ્તસિદ્ધ આચાર્ય
જિનદત્તસૂરિના (વિવેકવિજ્ઞાન નામક લોકોપયોગી મથના કર્તાના)
શિષ્ય મહાકવિ અમરગદ્રસૂરિ કે જેમણે વાલ્મીકિ વિગેરે ઉત્તમ
શ્રેષ્ઠ રચ્યા છે તેમની મૂર્તિ ઉપર કોતરેલો છે. એ મૂર્તિ, સં.
૧૩૪૬ માં, ૫. મહેન્દ્રના શિષ્ય મલ્લયદ્રે કરાવી હતી

૫૨૪ નં.ખરનો, ખરતરગચ્છના પ્રસિદ્ધ આચાર્ય જિનદત્તસૂરિની
મૂર્તિ ઉપર લખેલો છે. ઉપરના અક્ષરો જતા રચ્યા છે,

૫૨૫ નં નો લેખ, ત્રભાગવાઘના મંદિરમાં બહાર ગોખલામાં
બેસાડેલી કોઈ કાવકની મૂર્તિ ઉપર કોતરેલો છે

૫૨૬ અને ૨૭ નં. ના લેખો, હડેરવાઘના મંદિરમાં મંદિ-
રમાં વાયડગચ્છના બે ઉપાધ્યાયોની મૂર્તિઓ ઉપર કોતરેલો છે.

૫૨૮ નં.ખરનો લેખ, વાગુપૂજ્યની ખડકીમા આવેલા વાગુપૂ-
જ્ય મંદિરમાની એક મૂર્તિ ઉપર કોતરેલો છે. એ મૂર્તિ આચાર્ય
વેનયમુંદરી કે જેઓ નૈસર્ગિક પદ્ધતિ ધરાવતા હતા (એ આચાર્ય,
જાગૃત્ત, સહિત વાલ્મીકિ વિગેરે અનેક શ્રેષ્ઠ લખ્યા છે) તેમની છે.

૫૨૯ નં. નો લેખ, વખતજીના ગેરીમાંના મંદિરમાથી મ-
ંદિરમાં આચાર્ય જિનયનિન્દસૂરિની મૂર્તિ ઉપર કોતરેલો છે.

૫૩૦ નં. નો લેખ, જાગપાળની પાગમાં આવેલા રીતવનાથ
મંદિરમાંની એક આચાર્યની મૂર્તિ ઉપર કોતરેલો છે.

પરંતુ લોકો વગર ગમજો, ફક્ત ગાધુની મૂર્તિ જોઈનેજ તેને જોતમ-સ્વામિની મૂર્તિ કહે છે અને જે જગમાં ને જગમાંજ હજારો ફાળીયા ખર્ચો ખાગ નવીન મંદિર તૈયાર કરાવી જોતમસ્વામિના નામે તેની પ્રતિષ્ઠા કરી છે !

પાટર નંબરનો લેખ, માગ્રીઆનીપાણમાં આવેલા સા. ઉજમ મુજબ રના ઘરદેરાગરમાં રહેલી રૂઝિકની પ્રતિમાના પરિકર ઉપર કોન રંગે રંગ થયે પરિકર, મં. ૧૬૭૩ માં, પાટણનાજ નિવાસી શ્રીમાવી રાનિના દો. ધનજી અને નેમની પત્ની અમરભાઈના પુત્ર દો. સતોપીકે, રાનાની સ્ત્રી મદજાઈ મામે, નાપણદેવની પ્રતિમાનો આ પરિકર જનારો દંગો રાને વિજયદેવરાવિઓ તેની પ્રતિમા કરી હારી. મુજબ મમા રિજ-રેવના ઘણે રેવકેવ નામ હપાઈ મમુ' રંગે અપ મનેવી રિ.

૧૩૩ જાંબુના ફળ, ભોખીયાકાળા અંધિયાં પાપાનું ભોજ
 ૫૪૧૩ કિ મેના કાલ કોળકેયા ફિ, ખેલ વાંચ પાગમંત્રમુર્તિ
 ૫૫૫૫ ફિ

આદેશ મામલા ટી.બી.

(434-434)

[illegible]

૧૯૫૩માં કેન્દ્રીય પ્રતિભાવે ૩૪૫૦,૫૫૦ની રકમ એ. ૧૦૧૧ (ગિચ્છાવંશ) ને તેમની ૮૪૨ કે. ૧૨૦૦ ના

દરબારી ગામના લેખ

(૫૪૧)

આ લેખ લેખકે ૧૯૫૩ મા. ૧૦૧૧ની ગામના ગામના લેખકે ૧૯૫૩માં કેન્દ્રીય પ્રતિભાવે ૩૪૫૦,૫૫૦ની રકમ એ. ૧૦૧૧ (ગિચ્છાવંશ) ને તેમની ૮૪૨ કે. ૧૨૦૦ ના

મુરતના લેખ

(૫૪૧-૪૨)

આ લેખ લેખકે ૧૯૫૩ મા. ૧૦૧૧ની ગામના ગામના લેખકે ૧૯૫૩માં કેન્દ્રીય પ્રતિભાવે ૩૪૫૦,૫૫૦ની રકમ એ. ૧૦૧૧ (ગિચ્છાવંશ) ને તેમની ૮૪૨ કે. ૧૨૦૦ ના

૧૯૫૩ મા. ૧૦૧૧ની ગામના ગામના લેખકે ૧૯૫૩માં કેન્દ્રીય પ્રતિભાવે ૩૪૫૦,૫૫૦ની રકમ એ. ૧૦૧૧ (ગિચ્છાવંશ) ને તેમની ૮૪૨ કે. ૧૨૦૦ ના

તારંગી તીર્થના લેખ.

(૫૪૩)

આ લેખ તારંગી તીર્થના મૂલ્યમંદિરના પ્રવેશ દ્વારની આસપાસના લેખકે ૧૯૫૩ મા. ૧૦૧૧ની ગામના ગામના લેખકે ૧૯૫૩માં કેન્દ્રીય પ્રતિભાવે ૩૪૫૦,૫૫૦ની રકમ એ. ૧૦૧૧ (ગિચ્છાવંશ) ને તેમની ૮૪૨ કે. ૧૨૦૦ ના

૬ માસી ૧૨ મા પેઠે ૩ સુધી દુવરાત હેરા અને અમદાવાદ શહેરનું વર્તુલ આપણે જે એક રહેરમા આપણે જોયેલ અને અપૂર્વ ધનનો સ્વામી એવો જે પૂર્વે અજાણેલો હતો તેને એક રહેરમા હતો તેને એક રહેરમા અને બીજા અજાણેલ નામે એક રહેરમા હતો. અજાણેલ નામે તેમનો સુપુત્ર હતો. અજાણેલ રહેરમા એક રહેરમા આપણે તેમના કુટુંબનાર તેમની સુશીલ સ્ત્રી અજાણેલ ઉપર વર્તુલનું મહિર વિગેરે લખનું ગ્રામ પૂર્ણ કરાવ્યું હતું એટલી અજાણેલ નો કે સ્ત્રી હતી ૧૨૭ તેને પુરુષો પણ ન કરી શકે એવા મહાન ગ્રામો ગયાં હતા (૧૩૦. ૧૬) તેને ઉક્ત મહિરના પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે ગામે ગામ કુંડુમ પચિ-કાચા અને હતો મોડલીને સમજા ઉઠાણેના અતુલિય સમજાને આમ-વર્તુ આપણું હતું તદ્દનુસાર અજાણેલ ગામોના દોઝો અને રાંધિ દર્શનર અમદાવાદ આજ્યા હતા. અનેક આવાયો અને અમરપતિઓ સાથે સાંધ લઈને આજ્યા હતા. એકંદર, આર લાખ મનુષ્યો જે વખતે ભેગા થયા હતા. એટલી અજાણેલ જે બધા સામાન્યજનનું ધણું ધન ખર્ચી સ્વામી કમું હતું મંવત ૧૬૦૩ (શકે ૧૭૬૮) ના માસ માસની શુક્ર છંદના દિવસે પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવની શુરુઆત થઈ હતી અને આજંબરપૂર્વક જાણવાના મોડો વરધાએ જે દિવસે કાઢવામાં આજ્યા હતા. ૫૪ી, સાતમના દિવસે કુંભરચાપના કરવામાં આવી હતી. અને આઠમ-નવમના દિવસે નંદાવર્તનું પૂજન કરવામાં આજ્યા હતું. દશમીના દિવસે દિકપાત, રાંધપાતનું પૂજન અને એકાદશીના દિવસે વીસચાનકની પૂજા બાજાવવામાં આવી હતી. બારસના દિવસે માવકોચ મિદ ગાકાદિનું પૂજન કમું હતું અને તેરસના દિવસે અવન-મહોત્સવ ઉજવવામાં આજ્યા હતા. અતુદંશીના દિવસે જન્મ મહોત્સવ અને પુનમના દિવસે સ્નાનમહોત્સવ સ્વચરમાં આજ્યા હતા. માપ વદિ એકમના દિવસે અજાણેલજિવેક કરવામાં આજ્યા અને બીજાના દિવસે પાંચાશામનેત્સવ હયા. જે રજા દિવસે વિવાદ-મહોત્સવ, સાયના દિવસે દિશામહોત્સવ અને ૧૨મી

દિવસે નેત્રોન્મીલન (અંજન સત્તાકા) ની ક્રિયા કરવામાં આવી. ૧૨મી લઈને ૬૪મી સુધી, મંદિર ઉપર કુતશ, મજ, ઢંડની સ્થાપના સામે પ્રસાદ પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. એકાદશીના દિવસે મંદિરમાં જિંલ પ્રવેશ અને તેમની સ્થાપના કરવામાં આવી. મુત્તનાયક તરીકે શ્રીમર્મનાથ તીર્થ કરની પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી.

આ પ્રસન્નિ, ભુવ્વરણરત્ન ગચ્છની ફેમશાખાવાળા મહોપાધ્યાય દિનપ્રમોદના શિષ્ય પં. મરૂપે બનાવી. મોક ચાતુર્યેદી પ્રાક્ષાળ વન-પ્રાકીનામના પુત્ર નિજ્યસામે લખી અને મહાદેવ રહેમાનના પુત્ર ઇંગદે ગાન કરી.

(૫૫૭)

આ સેવક મનુજ્ય પર્વતના મુખ શિખર ઉપર આડીનામની દુકમાં, ૬૪મી પેળ આગળ નેક પથર ઉપર પેલરેલો છે. એ ૧૮૬૭ ના મે, ૧૫મી પૂર્ણિમાના દિવસે મમજન ન મે મળીને એના નેક કાગ્ય કપોડી નેક કે કોઈ પાટી કોઈને ૬૪મી પેળના નેકમા નવુ મ લેન ન બધા મ કુ. નેક કાની નામ આ સેવકમાં કરેલી છે. સેવક મુજસાની આપમાજ સન. નેક કોઈ કાગ્ય મમજન લેવા છે.

મનુજ્ય ઉપર ફેરો એકલાં બધા મ દિવે બધા નવા બાવા કે એના કોઈ કોઈને જ્યાં આવાના નનાની પત્ન અડવા પડવા નેક નવા પેળે પેળે ગામના આગેવાને બેળા થવા લાગે ૧૭ એના ફેરોને ફેર કરે એકલા બાવાના નેક મ દિવે બધા નવા બધા ફેર નવા નવા

